॥ ಶ್ರೀಃ ॥

॥ ಶುಭಮಸ್ತು ॥

ತೃತೀಯ ಭಾಗಃ.

ಸಙ್ಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರಮ್.

ಗಾನಸ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠತ್ವಮ್—

ಜನ್ಮನಾಜಾಯತೆ ಶೂದ್ರಃ ಕರ್ಮಣಾಜಾಯತೆದ್ವಿಜಃ ॥
ವೆದಪಾಠೆನ ವಿಪ್ರಸ್ಸ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನೆನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ॥
ಅಗ್ನಿಹೊತ್ರಮ್ಯಥಾಕಾರ್ಯ ಙ್ಗಾನಙ್ಕಾರ್ಯನ್ತ ಥೈವಹಿ ॥
ವೆದೊಕ್ತತ್ವಾತ್ಸ್ಮೃತಿಃ ಪ್ರೊಕ್ತಾ ಕರ್ತವ್ಯತ್ವಾನ್ಮನೀಷಿಭಿಃ ॥
ವಿಷ್ಣುನಾಮಾನಿದಿವ್ಯಾನಿಸುಸ್ವರೈರನ್ವಿತಾನಿಚೆತ್ ॥
ಭವನ್ತಿಸಾಮತುಲ್ಯಾನಿಕೀರ್ತಿತಾನಿಮನೀಷಿಭಿಃ ॥
ಸ್ವಪ್ರಿಯಾಮೊಹಿನೀಮಾಯಾ ಯಾತಯಾಸಮ್ಪ್ರತಾಶ್ಚತೆ ॥
ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಮಹೆಶಾಸ್ಸ್ಯಸ್ಸಙ್ಗೀತೊತ್ಥಸುಖಸ್ಪೃಹಾಃ ॥
ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕನ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾದೆವರ್ಷಿರ್ನಾರದಸ್ತದಾ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಾನನ್ದೊಪಿ ವೀಣಾಯಾ ವಾದನೆನಿರತೊಭವತ್ ॥
ಅತೀತಾನಾಗತಜ್ಞಾನಿಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞೊಪೆತಕಿಲ್ಬಿಷಃ ॥
ಭರತೊಪಿಮುನಿಶ್ರೆಷ್ಠಸ್ಸಙ್ಗೀತೆ ನಿರತೊಭವತ್ ॥
ಸಙ್ಗೀತನಿರತಾನಿತ್ಯಮ್ವಿವಾದ್ಯಾನನ್ದರೂಪಿಣೀ ॥
ತಥಾ ಸರಸ್ವತೀ ವೀಣಾವಾದನೆ ನಿರತಾಭವತ್ ॥
ಡೊಲಾಯಾಮ್ಸ್ಥಿತೊಬಾಲೊರದನ್ನಾಸ್ತೆ ಯಥಾಕ್ವಚಿತ್ ॥
ತಥಾಗೀತಾಮೃತಮ್ಪೀತ್ವಾಹರ್ಷೊತ್ಕರ್ಷಮ್ಪ್ರಪದ್ಯತೆ ॥

ಮೃಗಸ್ಸೊಪಿತೃಣಾಹಾರೊವಿಚರನ್ನಟವೀಮ್ಮುದಾ ॥
ಲುಬ್ಧಕಾದಪಿ ಸಙ್ಗೀತಮ್ಶ್ರುತ್ವಾಪ್ರಾಣಮ್ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ॥
ಗೊಪೀಪತಿರನನ್ತೊಪಿ ವಮ್ಶಧ್ವನಿವಶಙ್ಗತಃ ॥
ಕಿಮನ್ಯೆ ಯಕ್ಷ ಗನ್ಧರ್ವಾ ದೆವದಾನವಕಿನ್ನರಾಃ (ಪನ್ನಗಾಃ) ॥
ದೆವಸ್ಯ ಪೂಜನಮ್ಪ್ರೊ ಗಾನಮ್ವಾದ್ಯನ್ನೃತ್ಯಮತಸ್ತ್ರಿತಃ ॥
ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಷ್ಣೊಃ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥಮಿತಿ ಶಾಸ್ತ್ರೆ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥
ನಾಹಮ್ವಸಾಮಿ ವೈಕುಣ್ಠೆ ನ ಯೊಗಿ ಹೃದಯೆ ರವೌ ॥
ಮದ್ಭಕ್ತಾ ಯತ್ರ ಗಾಯನ್ತಿ ತತ್ರ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ನಾರದ ॥
ಶಿಶುರ್ವೆತ್ತಿ ಪಶುರ್ವೆತ್ತಿ ವೆತ್ತಿ ಗಾನ ರಸಮ್ಫಣೀ ॥
ಬಹ್ಮಾನನ್ದ ರಸಾದೆ ತದಧಿಕಮ್ಸಮ್ಪ್ರಚಕ್ಷತೆ ॥
ಶೃಣ್ವನ್ಸುಭದ್ರಾಣಿರಥಾಙ್ಗಪಾಣೆರ್ಜನ್ಮಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿಚಯಾನಿಲೊಕೆ ॥
ಗೀತಾನಿ ನಾಮಾನಿ ತದರ್ಥಕಾನಿ ಗಾಯನ್ವಿಲಜ್ಜೊ ವಿಚರೆದಸಙ್ಗಃ ॥
ವೀಣಾವಾದನ ತತ್ವಜ್ಞಶ್ಶ್ರುತಿಜಾತಿ ವಿಶಾರದಃ ॥
ತಾಲಜ್ಞಶ್ಚ ಪ್ರಯಾಸೆನ ಮೊಕ್ಷಮಾರ್ಗಮ್ವಿಗಚ್ಛತಿ ॥
ಆತ್ಮ ಮಧ್ಯಗತಃಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣಮಧ್ಯಗತೊ ಧ್ವನಿಃ ॥
ಧ್ವನಿ ಮಧ್ಯಗತೊ ನಾದೊ ನಾದಮಧ್ಯೆ ಸದಾಶಿವಃ ॥

ಗಾನಫಲಮ್. ವೆದೆತಥೈವಸಮ್ಪ್ರೊಕ್ತಮ್ಗೀಯನ್ತಾಮ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾಇತಿ ॥
ಕ್ವಣಯನ್ತಾವುಭೌ ವೀಣಾಮಶ್ವಮೆಧೆತಿ ಸುಸ್ವರಮ್ ॥
ಐಶ್ವರ್ಯಙ್ಗಾನಪೂರ್ತೌತು ವಾದ್ಯಸ್ಫೂರ್ತೌ ಶುಭಾವಹಮ್ ॥
ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯನ್ನೃತ್ತಪೂರ್ತೌ ತಾಳಸ್ಫೂರ್ತೌತುರಾಜ್ಯದಮ್ ॥
ತಸ್ಮಾತ್ಸಮ್ಯಗ್ವಿಚಾರ್ಯೈವ ಕರ್ತವ್ಯಮ್ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತಮ್ ॥

ನಾದೊತ್ಪತ್ತಿಃ.—ನಾಭಿ ಹೃತ್ಕಣ್ಠ ಮೂರ್ಧಾಸ್ಯೆಷ್ವಾವಿರ್ಭವತಿಯೊಧ್ವನಿಃ ॥
ನಾದೊತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ಸೂಕ್ಷ್ಮಶ್ಚ ತುಷ್ಟ ಪುಷ್ಟೌಚ ಕೃತ್ರಿಮಃ ॥
ಇತಿ ಪಞ್ಚಾಭಿಧಾನ್ಧತ್ತೆ ಪಞ್ಚಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಿಃಕ್ರಮಾತ್ ॥

ಲಕ್ಷಣಮ್.—ನಕಾರಮ್ಪ್ರಾಣನಾಮಾನನ್ದಕಾರ ಮನಲಮ್ವಿದುಃ ॥
ಜಾತಃಪ್ರಾಣಾಗ್ನಿ ಸಮ್ಯೊಗಾತ್ತೆನ ನಾದೊಭಿಧೀಯತೆ ॥

ನಾದಾರೊಹಾವರೊಹ.-ನಾದೊಪಾಸನಯಾದೆವಾಬ್ರಹ್ಮಾವಿಷ್ಣುಮಹೆಶ್ವರಾಃ ॥
ಆಹತೊನಾಹತಶ್ಚೈವ ಸನಾದೊ ದ್ವಿವಿಧೊಮತಃ ॥

ಉಭಯೋರಪಿ ಸಮ್ಯೋಗಾ ದಾಹತಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ‖
ಆಕಾಶೇ ಸಮ್ಭವೋ ನಾದಃ ಅನಾಹತ ಉದೀರಿತಃ ‖
ಶರೀರೇಷ್ವಾಹತಶ್ಚೈವ ಅಪರೇಷ್ವನಾಹತಃ ‖

ಸ್ವರೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ತನ್ನಾದಮ್ಸಪ್ತಧಾಕೃತ್ವಾ ತಥಾ ಷಡ್ಜಾದಿಭಿಸ್ಸ್ವರೈಃ ‖
ಷಡ್ಜೋ ಋಷಭಗಾನ್ಧಾರೌ ಮಧ್ಯಪಞ್ಚಮ ಧೈವತಾಃ
ನಿಷಾದಶ್ಚೇತಿ ಸಪ್ತೈತೇ ಸ್ವರಾಃಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮನೀಷಿಭಿಃ ‖
ತೇಷಾನ್ಸಂಜ್ಞಾ ಸರಿಗಮಪಧನೀತಿ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್ ‖

ಷಡ್ಜೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ಜಾತಷ್ಷಡ್ಜಸ್ತ್ವಮಾಯಾಞ್ಚ ರೌದ್ರರ್ಕ್ಷೇ ಭಾಸ್ಕರೋದಯೇ ‖
ಆಙ್ಗೀರಸ ಋಷಿಃ ಬ್ರಹ್ಮಾ ದೇವತಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ‖

ಋಷಭೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾನ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಋಷಭೋಪ್ಯಪ್ಯೃಕ್ಷಕೇ ‖
ಭೃಗುಸ್ತಸ್ಯ ಋಷಿರ್ಮಾಹೇಶ್ವರೀಪ್ರೋಕ್ತಾ ಚ ದೇವತಾ ‖

ಗಾನ್ಧಾರೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ರೇವತ್ಯಾಮಪರಾಹ್ಣೇ ತು ಗಾನ್ಧಾರಃ ಪಞ್ಚಮೇ ತಿಥೌ ‖
ಕಾಶ್ಯಪಶ್ಚ ಋಷಿಸ್ತಸ್ಯ ಕೌಮಾರೀ ದೇವತಾಸ್ಮೃತಾ ‖

ಮಧ್ಯಮೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ಮಧ್ಯಮೋಸ್ತಙ್ಗತೇ ಸೂರ್ಯೇ ವಿಶಾಖರ್ಕ್ಷೇಷ್ಟಮೀ ತಿಥೌ ‖
ಗೌತಮಶ್ಚ ಋಷಿಸ್ತಸ್ಯ ವೈಷ್ಣವೀದೇವತಾಸ್ಮೃತಾ ‖

ಪಞ್ಚಮೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—
ಪಞ್ಚಮೋಭೂತ್ಪೂರ್ವರಾತ್ರೌ ದ್ವಾದಶ್ಯಾಞ್ಜ್ಯೇಷ್ಠಋಕ್ಷಕೇ ‖
ಋಷಿರಸ್ಯ ವಶಿಷ್ಠಶ್ಚ ವಾರಾಹೀದೇವತಾಸ್ಮೃತಾ ‖

ಧೈವತೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ಚತುರ್ಥ್ಯಾಮರ್ಧರಾತ್ರೇಚ ಧೈವತೋ ಮಘಋಕ್ಷಕೇ ‖
ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನ ಋಷಿಸ್ತಸ್ಯ ಮಾಹೇನ್ದ್ರೀ ದೇವತಾಸ್ಮೃತಾ ‖

ನಿಷಾದೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ಅರುಣಸ್ಯೋದಯೇಕಾಲೇ ದಶಮ್ಯಾಞ್ಚ ತ್ವಋಕ್ಷಕೇ ‖
ಋಷಿರ್ನಿಷಾದಃಕುತ್ಸೋಭೂಚ್ಚಾಮುಣ್ಡಾ ದೇವತಾಸ್ಮೃತಾ ‖

ಏಷಾನ್ಸಪ್ತಸ್ವರಾಣಾಙ್ಕರ್ತಾರಃ.—
ಷಡ್ಜಸ್ಯ ನಾರದಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಋಷಭಸ್ಯ ಸರಸ್ವತೀ ‖
ಗಾನ್ಧಾರಸ್ಯಾನಲಶ್ಚೈವ ಮಧ್ಯಮಸ್ಯ ದಿವಾಕರಃ ‖
ಪಞ್ಚಮಸ್ಯ ಗಣೇಶಶ್ಚ ಧೈವತಸ್ಯ ತು ಮಾರುತಿಃ ‖
ನಿಷಾದಸ್ಯ ತು ಚನ್ದ್ರಶ್ಚ ದೇವತಾಸ್ಸಪ್ತ ಕೀರ್ತಿತಾಃ ‖

ಸಪ್ತಸ್ವರೋಪಮಾನಕ್ರಮಃ.—
ಮಯೂರಸ್ಸ್ವರಷ್ಷಡ್ಜೋ ಋಷಭೋ ವೃಷಭಧ್ವನಿಃ ‖
ಅಜೋವದತಿ ಗಾನ್ಧಾರಙ್ಕ್ರೌಞ್ಚಃಕ್ವಣತಿ ಮಧ್ಯಮಮ್ ‖
ಪಞ್ಚಮಃಕೋಕಿಲೋ ವಕ್ತಿ ಧೈವತಞ್ಜಾಯತೇ ಹಯಾತ್ ‖
ಗಜೋವಕ್ತಿ ನಿಷಾದನ್ತ್ವೇ ‖ ಏವಮ್ಸ್ತು ಸ್ವರಸಮ್ಭವಃ ‖

ಸ್ವರವಂಶಃ.—ದೇವವಂಶಸ್ತು ಸಗಮಾಃ ಪಞ್ಚಮಃ ಪಿತೃವಂಶಜಃ ‖
ರಿಧೌ ಋಷಿಕುಲೇಜಾತೌ ನಿಷಾದಸ್ಸುರವಂಶಜಃ ‖

ಸ್ವರಜಾತಿಃ.—ಬ್ರಾಹ್ಮಣೌ ಸಮವಿಜ್ಞೇಯೌ ರಿಧೌ ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಿಜೌ ‖
ನಿಗೌ ವೈಶ್ಯಾವಿತಿಪ್ರೋಕ್ತೌ ಪಞ್ಚಮಶ್ಶೂದ್ರಜಾತಿಜಃ ‖

ಅಸ್ವಾಯುಃ.—ಅಶೀತಿಸ್ಸಪ್ತತಿಷ್ಷಷ್ಟಿಃ ಪಞ್ಚ ಚತ್ವಾರಿತ್ರಿಂಶತ್ ‖
ವಿಂಶತಿರ್ಜಾಯತೇ ವರ್ಷಷ್ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ಸ್ವಯುಃಕ್ರಮಾತ್ ‖

ಅಸ್ವ. ವಾರ..—ರವಿರ್ಬುಧಶ್ಶನಿಶ್ಶುಕ್ರಸ್ಸೋಮೋಭೌಮೋಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ‖

ರಾಶಿಃ.—ಸರಿನ್ಮೃಗಯುಗ್ಮ ಕಟಿಕೌಗಸಿಂಹೌ ಮಧ್ಯಮಸ್ತುಲಾ ‖
ಪಧ ಸುರ್ಧಘಟೀಚೈವ ನಿಷಾದೋ ಮೀನರಾಶಿಗಃ ‖

ಮುಖಾನಿ.—ಚತುಸ್ತ್ರಿದ್ವಿಮುಖಶ್ಚೈವ ಚತುರ್ಮುಖಶ್ಚತುರ್ಮುಖೀ ‖
ತ್ರಿಮುಖಸ್ದ್ವಿಮುಖಶ್ಚೈವ ಸ್ವರಾಣಾ ಮಾನನಮ್ಭವೇತ್ ‖

ನೇತ್ರಾಣಿ.—ಅಷ್ಟೌರಿತು ಚತುಶ್ಚೈವ ಅಷ್ಟಾವಷ್ಟೌ ತಥೈವಚ ‖
ಋತುವೇದಾಕ್ಷಿ ಸಙ್ಖ್ಯಾಚ ಸ್ವರಾಣಾಮ್ನೇತ್ರ ವಿಚಾರಿತಮ್ ‖

ನಾಸಿಕಾಃ.—ವೇದಸ್ತ್ರೀಣಿಚ ಯುಗ್ಮಞ್ಚ ಅಮ್ಬುಧಿರ್ಯುಗಮೇವಚ ‖
ಲೋಕಶ್ಚ ಯಮಳಞ್ಚೈವ ಸ್ವರಾಣಾನ್ನಾಸಿಕಾಸ್ಸ್ಮೃತಾಃ ‖

ಶ್ರೋತ್ರಾಣಿ.—ಅಷ್ಟೌ ಋತುಚತುಶ್ಶ್ರೋತ್ರ ಅಷ್ಟಾವಷ್ಟ ಕೃತಿಸ್ತಥಾ ‖
ಋತುವೇದಶ್ರೋತ್ರ ಸಙ್ಖ್ಯ ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮಿತಿ ಕ್ರಮಾತ್ ‖

ದೇಹಃ.—ಸ್ಥೂಲಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ಥೂಲದೀರ್ಘ ಸಮಪುಷ್ಟಿಸ್ತಥೈವಚ ‖
ದೀರ್ಘಾತಿ ಸ್ಥೂಲದೇಹಶ್ಚ ಷಡ್ಜಾದೀನಾಙ್ಕ್ರಮೋಮತಃ ‖

ಬಾಹುಃ.—ಅಷ್ಟೌ ಋತು ಚತುರ್ಬಾಹೂ ಅಷ್ಟಾವಷ್ಟಾರಸಿಸ್ತಥಾ ‖
ಚತುಶ್ಚತುಸ್ಸಮಾಶ್ಚೈವ ಸ್ವರಾಣಾಮ್ಬಾಹುರೀರಿತಃ ‖

ಪಾದಃ.—ವಸವಃಷಡ್ಯುಗಞ್ಚೈವ ಗಜ ನಾಗರಸಸ್ತಥಾ ‖
ವೇದಸಙ್ಖ್ಯಾಃ ಪಾದಭೇದಾಷ್ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ‖

ವರ್ಣಃ.—ಪಾದ್ಮಶ್ಚ ಪಿಞ್ಜರಃ ಪೀತೋ ಹರಿದ್ರಾ ನೀಲ ಇತ್ಯಪಿ ‖
ರೌದ್ರೋಪಿ ಶಙ್ಗ ವರ್ಣಶ್ಚ (ಕರ್ಬುರ) ಇತ್ಯೇತೆ ಸ್ವರವರ್ಣಕಾಃ ‖

ಜನ್ಮಭೂಮಿಃ.—ಶಾಕದ್ವೀಪ ಕುಶ ಕ್ರೌಞ್ಚ ಶಾಲ್ಮಲಿ ಶ್ವೇತನಾಮಕಾಃ ‖
ದ್ವೀಪಸ್ತು ಪುಷ್ಕರಃಪ್ಲಕ್ಷಃ ಸ್ವರಾಣಾನ್ದೇಶ ಈರಿತಃ ‖

ರಸಃ.—(ಕೃಪಾ) ಸರಿವೀರೋದ್ಭುತೋ ರೌದ್ರೋ ಭೀಭತ್ಸಶ್ಚ ಭಯಾನಕಃ ‖
ಶೃಙ್ಗರ ಹಾಸ್ಯಾ ಸುಗಮೌ ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ರಸಾಸ್ಸ್ಮೃತಾಃ ‖

ವಸ್ತ್ರಾಣಿ.—ಶ್ವೇತ ಪೀತೆ ರಕ್ತ ನೀಲೆ ಹಾರೀತವ್ವಸ್ತ್ರ ಮಿತ್ಯಪಿ ‖
ಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರಮ್ ಕ್ಷೌಮವಸ್ತ್ರಂ ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮಲಙ್ಕೃತಮ್ ‖

ಆಭರಣಾನಿ.—ಮುಕ್ತಾಫಲಮ್ ನೀಲ ವಜ್ರೌ ವೈಡೂರ್ಯಞ್ಚ ಹರಿನ್ಮಣಿಃ ‖
ಗೋಮೇಧಿಕಮ್ಪುಷ್ಯರಾಗಮ್ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ವಿಭೂಷಣಮ್ ‖

ವಿಲೇಪನಮ್.—ಕುಙ್ಕುಮಾಗರು ಕಸ್ತೂರ್ಯಃ ಕರ್ಪೂರರೋರೋಚನನ್ತಥಾ ‖
ಚನ್ದನಙ್ಗನ್ಧಕದ್ರವ್ಯಮ್ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ವಿಲೇಪನಮ್ ‖

ಪುಷ್ಪಾಣಿ.—ಜಾತೀ ಚಮ್ಪಕ ಪುನ್ನಾಗ ಮಲ್ಲಿಕಾ ಕೇತಕೀತಥಾ ‖
ಕರವೀರಃ ಪದ್ಮಪುಷ್ಪಮ್ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮಲಙ್ಕೃತಿಃ ‖

ಭೋಜನಮ್.—ದಧ್ಯನ್ನಮ್ಪಾಯಸಮ್ಭಕ್ಷ್ಯಞ್ಚಿತ್ರಾನ್ನಞ್ಚ ತಥಾಪಯಃ ‖
ಶುದ್ಧಾನ್ನನ್ತಣ್ದುಲಾಶ್ಚೈವ ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ಮಸ್ತುಭೋಜನಮ್ ‖

ಪತ್ನಯಃ.—ಗನ್ಧರ್ವೀ ಕಿನ್ನರೀ ಯಕ್ಷೀ ಕಿಮ್ಪುರುಷನಾಗಕನ್ಯಕಾ ‖
ಸುರಸ್ತ್ರೀ ರಾಕ್ಷಸೀಚಾಪಿ ಸಪ್ತಾನಾಮ್ವೈ ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತಥಾ ‖

ವಾಹನಮ್.—ಹಮ್ಸಶ್ಚ ಸಿಹ್ಮ ಭೇರುಣ್ಡ ಹರಿಣ್ಯೋ ಮಕರೀತಥಾ ‖
ಶುಕಕಾಕೌ ಕ್ರಮಾದೇವಮ್ ಸ್ವರಸಪ್ತಕ ವಾಹನಮ್ ‖

ಆಯುಧಮ್.—ಖಡ್ಗ ಕುನ್ತ ಗದಾ ಚಕ್ರ ಭಿಣ್ಡಿವಾಳಾಸ್ತಥೈವಚ ‖
ನಾರಾಚಶ್ಚಙ್ಕುಶಞ್ಚೇತಿ ಸ್ವರಾಣಾಮಾಯುಧಮ್ ಸ್ಮೃತಮ್ ‖

ವೃಕ್ಷಃ.—ಚೂತಃಖರ್ಜೂರ ಕದಳೀ ಜಮ್ಬೀರೀ ದಾಡಿಮಾ ತಥಾ ‖
ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಪುನ್ನಾಗ ವೃಕ್ಷಶ್ಚ ಸಪ್ತಾನಾಮ್ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖

ಛನ್ದಾಮ್ಸಿ.—ಗಾಯತ್ರೀ ಸುತಲಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ಮಧ್ಯಾಗ್ನಿ ಬೃಹತೀ ತಥಾ ‖
ಸರ್ವಾಣಿಚೇತಿ ಛನ್ದಾಮ್ಸಿ ಷಡ್ಜಾದೀನಾನ್ತತಃಕ್ರಮಾತ್ ‖

ಗೋತ್ರಾಣಿ.—ಅಙ್ಗೀರಸೋ ಭಾರ್ಗವಶ್ಚ ಕಶ್ಯಪೋ ಗೌತಮಸ್ತಥಾ ‖
ವಸಿಷ್ಠ ವಾತ್ಸಕುತ್ಸಾಶ್ಚ ಸ್ವರಸಪ್ತಸ್ಯ ಗೋತ್ರಪಾಃ ‖

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—ಸ್ವಸ್ವಸ್ಥಾನ ವಿಪರ್ಯಾಸಾತ್ಸಮಸ್ತವ್ಯಸ್ತಮೇವಚ ‖
ಕ್ರಮಾತ್ಸ್ವರಾಣಾಮ್ಸಪ್ತಾನಾಮ್ಪ್ರಸ್ತಾರಕ್ರಮ ಈರಿತಃ ‖

ಕ್ರಮಃ.—

ಷಡ್ಜಸ್ವರಃ.—ಅಯನ್ತಾವದ್ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಿಃ-ದೇವವಮ್ಶಃ- ನಾರದರೂಪಃ- ಗಾಯತ್ರೀಛನ್ದಃ- ಅಧಿದೇವತಾಸರಸ್ವತೀ-ಅಙ್ಗೀರಸಗೋತ್ರಃ- ರಸಾಲತರುಃ- ಶಾಕದ್ವೀಪ ಜನನಮ್-ಪದ್ಮವರ್ಣಃ ಕರುಣಾರಸಃ-ಅಮಾಯಾಮ್ಭಾನುವಾಸರೇಜನಿಃ ಆರ್ದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರಮ್-ಮಿಥುನರಾಶಿ-ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲಃ-ಮಯೂರಧ್ವನಿಃ ಮುಖಾನಿಚತ್ವಾರಿ-ನೇತ್ರಾಣ್ಯಷ್ಟ-ಚತುರ್ನಾಸಿಕಾಃ-ಕರ್ಣಾಷ್ಟಕಃ-ಅಷ್ಟಬಾಹವಃ-ಪಾದಾಃಷ್ಟಷ್ಟ-ಸ್ಥೂಲಕಾಯಃ ಆಶೀತಿವತ್ಸರಾಣಿವಯಃ- ಗನ್ಧರ್ವಸ್ತ್ರೀಸಹಿತಃ- ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಾವೃತಃ- ಮುಕ್ತಾಭರಣಃ ಕುಙ್ಕುಮ ಗನ್ಧಾನುಲಿಪ್ತಃ ಜಾತೀಪುಷ್ಪಾವೃತಃ-ದಧ್ಯನ್ನಭುಕ್ತಿಃ ಹಮ್ಸ ವಾಹಃ ಖಡ್ಗಾವೃತಃ-ಅಙ್ಗೀರಃ ಪ್ರೋಕ್ತಶ್ಚ ಷಡ್ಜಃ.

ಪ್ರಸ್ತಾರಕ್ರಮಃ.—

ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ
ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ
ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ
ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ
ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ
ಸ ರಿ ಗ ರಿ ಗ ಮ ಗ ಮ ಪ

ಸ ರಿ ಗ ಮ ರಿ ಗ ಮ ಪ
ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಮ ರಿ ಗ ಮ
ಧ ಧ ನಿ ಮ ಪ ಧ ಪ ಧ ನಿ ಧ
ನಿ ಸ ಗ ಮ ಪ ಧ ಮ ಪ ಧ ನಿ
ಪ ಧ ನಿ ಸ ಪ ಧ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ

ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ ರಿ ಧ ಷಡ್ಜ
ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ
ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ
ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ
ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ
ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ
ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ
ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ

ಋಷಭಃ.—ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಿಃ-ಋಷಿವಂಶ್ಯಃ-ಭಾರ್ಗವಋಷಿಃ ಸರಸ್ವತೀ ಸ್ವರೂಪಃ-ಸುತ್ರಬೃಶನ್ಧಃ-ವಾಹೇಶ್ವರ್ಯಧಿದೇವತಾ—ಭಾರ್ಗವಗೋತ್ರಃ— ಖರ್ಜೂರ ತರುಃ ಕುಶದ್ವೀಪಜನಿಃ ಪಿಙ್ಗರ ವರ್ಣಃ ವೀರರಸಃ ತ್ರಯೋದಶೀ ಸೌಮ್ಯವಾಸರಃ ಪುಷ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಮ್ ಕರ್ಕಾಟಕ ರಾಶಿಃ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೇಳಾ-ವೃಷಭಧ್ವನಿಃ ಮುಖತ್ರಯಃ ನೇತ್ರಷಟ್ಕಃ-ನಾಸಿಕಾತ್ರಯಃ-ಶ್ರೋತ್ರ ಷಟ್ಕಃ ಬಾಹು ಷಟ್ಕಃ ಪಾದಷಟ್ಕಃ-ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಯಃ-ಸಪ್ತತಿವತ್ಸರಪರಿಮಿತ ವಯಾಃ-ಕಿನ್ನರೀಸಹಿತಃ-ಪೀತ ವಸನಃ-ನೀಲಾಭರಣಾಗರು ಗನ್ಧಃ ಚಮ್ಪಕಪುಷ್ಪ ಪರಿವೃತಃ ಪರಮಾನ್ನ ಜಗ್ಧಿಃ ಸಿಂಹವಾಹಃ-ಕುನ್ತಾಯುಧಧಾರೀ- ಭಾರ್ಗವಋಷಿಃಪ್ರೋಕ್ತಶ್ಚ.

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—

ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ ರಿ

ಗ ಗ ಗ ಗ ಧ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ

ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ

ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ

ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ

ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ

ಸ, ರಿ, ಗ, ಮ, ಪ, ಧ, ನಿ, ಸ.

ನಿ ರಿ ಸ ರಿ ಗ ಮ ರಿ ರಿ

ಧ ಸ ಗ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಗ

ಪ ನಿ ಸ ಮ ಮ ರಿ ಗ ಮ

ಮ ಗ ರಿ ಪ ಪ ಗ ರಿ ಪ

ಗ ಮ ಪ ಧ ಸ ರಿ ಧ ಸ ಧ

ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ

ನಿ ಸ ರಿ ಸ ರಿ ಗ ಮ ರಿ ರಿ

ಧ ಸ ಗ ಸ ರಿ ಮ ಮ ಗ

ಸ	ರಿ	ಗ	ಮ	ಪ	ಧ	ನಿ	ಸ
ನಿ	ರಿ	ಸ	ರಿ	ಗ	ಮ	ರಿ	ರಿ
ಧ	ಸ	ಗ	ಸ	ರಿ	ಗ	ಮ	ಗ
ಪ	ರಿ	ಸ	ಮ	ಮ	ರಿ	ಗ	ಮ
ಮ	ಗ	ರಿ	ಪ	ಪ	ಸ	ರಿ	ಪ
ಗ	ಮ	ಧ	ಗ	ರಿ	ಧ	ಸ	ಧ
ರಿ	ನಿ	ನಿ	ರಿ	ಗ	ಮ	ನಿ	ನಿ
ಸ	ನಿ	ನಿ	ಪ	ಮ	ಗ	ರಿ	ಸ

ಗಾನ್ಧಾರಃ.—ವೈಶ್ಯಜಾತಿಃ ದೇವವಂಶ್ಯಃ-ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪಃ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್‌ಛನ್ದಃ-ಕೌಮಾರ್ಯಧಿದೇವತಾ-ಕಾಶ್ಯಪ ಗೋತ್ರಃ ಮೋಚಾತರುಃ-ಕ್ರೌಞ್ಚ ದ್ವೀಪ ಜನಿಃ—ಹರಿದ್ರಾವರ್ಣಃ ರೌದ್ರರಸಃ ಪಞ್ಚಮೀ ಸ್ಥಿರವಾಸರಃ-ರೇವತೀ ತಾರಃ-ಮೀನರಾಶಿಃ-ಅಪರಾಹ್ಣಃ ಅಜಧ್ವನಿಃ ಮುಖದ್ವಯ- ನೇತ್ರ ಚತುಷ್ಟಯ- ನಾಸಿಕಾದ್ವಯ-ಶ್ರೋತ್ರ ಚತುಷ್ಟಯ-ಬಾಹು ಚತುಷ್ಟಯ ಪಾದ ಚತುಷ್ಟಯಾಞ್ಚಿತಃ ಸ್ಥೂಲದೇಹಃ ಷಷ್ಟಿವತ್ಸರಾಯುಷ್ಯವಾನ್—ಯಕ್ಷನಾರೀ ವೃತಃ-ರಕ್ತವಸ್ತ್ರ ವಜ್ರಾಭರಣಃ ಕಸ್ತೂರೀ ಲೇಪನ-ಪುನ್ನಾಗ ಕುಸುಮಾವೃತಃ-ಭಕ್ಷ್ಯಜಗ್ಧಿಃ-ಗಣ್ಡಭೇರುಣ್ಡ ವಾಹಃ-ಗಧಾಯುಧ ಧಾರೀಚ.

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—

ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ ಗ

ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ ಮ

ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಪ ಸ ಪ ಪ ಪ

ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ ಧ

ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ ನಿ

ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ ಸ

ಮಧ್ಯಮಃ.—ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಃ-ದೇವವಂಶ್ಯಃ- ಭಾಸುರರೂಪಃ- ಮಧುಛನ್ದಃ-ವೈಷ್ಣವೀಃಅಧಿದೇವತಾ-ಗೌತಮಗೋತ್ರಃ-ಜಮ್ಬೀರತರುಃ-ಶಾಲ್ಮಲೀದ್ವೀಪ ಜನಿಃ-ಶುಭ್ರವರ್ಣಃ-ಭೀಭತ್ಸ ರಸಃ-ಅಷ್ಟಮೀ ಭೃಗುವಾರಃ-ವಿಶಾಖಾ ತಾರಃ-ತುಲಾರಾಶಿಃ- ಅಸ್ತಮಾನ ಸಮಯಃ—ಕ್ರೌಞ್ಚ ಸ್ವರಃ- ಮುಖ ಚತುಷ್ಟಯ ನೇತ್ರಾಷ್ಟಕ-ಚತುರ್ನಾಸಿಕಾ-ಶ್ರೋತ್ರಾಷ್ಟಕ—ಬಾಹ್ವಷ್ಟಕ-ಪಾದಾಷ್ಟಕ ಯುತಃ— ದೀರ್ಘಕಾಯಃ- ಪಞ್ಚಾಶದ್ವರ್ಷಮಿತಾಯುಃ—ಕಿಮ್ಪುರುಷಸ್ತ್ರೀವೃತಃ-ನೀಲಾಮ್ಬರ-ವೈಡೂರ್ಯಾಭರಣ- ಕರ್ಪೂರ ಲೇಪನ-ಮಲ್ಲಿಕಾ ಕುಸುಮಾಞ್ಚಿತಃ- ಚಿತ್ರಾನ್ನಜಗ್ಧಿಃ- ಕೃಷ್ಣಸಾರ ವಾಹನ-ಚಕ್ರಾಯುಧ ಭೃತಶ್ಚ.

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—

ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ
ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ
ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ
ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ
ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ
ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ
ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ

ಪಞ್ಚಮಃ.—ಶೂದ್ರಜಾತಿಃ-ಪಿತೃವರ್ಣ್ಯಃ- ಗಣಪರೂಪಃ ಅಗ್ನಿ ಛನ್ದಃ-ವಾರಾಹ್ಯಧಿದೇವತಾ-ವಸಿಷ್ಠಗೋತ್ರಃ-ದಾಡಿಮೀತರುಃ-ಪುಷ್ಕರದ್ವೀಪ ಜನಿಃ-ಶುಭ್ರವರ್ಣಃ-ಭಯಾನಕರಸಃ-ದ್ವಾದಶೀ ಚನ್ದ್ರವಾರಃ-ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಋಕ್ಷಃ-ವೃಶ್ಚಿಕರಾಶಿಃ-ಪೂರ್ವ ರಾತ್ರಕಾಲಃ- ಕೋಕಿಲಾರಾವಃ-ಮುಖ ಚತುಷ್ಟಯಃ-ನೇತ್ರಾಷ್ಟಕಃ-ನಾಸಿಕಾ ಚತುಷ್ಟಯಃ- ಶ್ರೋತ್ರಾಷ್ಟಕಃ- ಬಾಹ್ವಷ್ಟಕಃ-ಪಾದಾಷ್ಟಕಃ-ಸಮಾನಕಾಯಃ-ಚತ್ವಾರಿಂಶದ್ವರ್ಷಾಯುಃ- ನಾಗಕನ್ಯಾವೃತಃ - ಹರಿತವಸ್ತ್ರಃ—ಮರಕತಾಲಙ್ಕೃತಿಃ- ಗೋರೋಚನಾಕ್ತಃ-ಕೇತಕೀ ಪರಿಮಣ್ಡಿತಃ-ಕ್ಷೀರಾಹಾರಃ- ನಕ್ರವಾಹನಃ-ಭಿಣ್ಡಿವಾಲಾಯುಧಧೃತಃ-ವಸಿಷ್ಠಃಕಥಿತಶ್ಚ.

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—

ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ
ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ
ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ
ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ
ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ
ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ
ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ

ಧೈವತಃ.—ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಃ-ಋಷಿವರ್ಣ್ಯಃ-ಮಾರುತಿ ರೂಪಃ-ಬೃಹತೀ ಛನ್ದಃ-ಮಾಹೇನ್ದ್ರೀ ಅಧಿದೇವತಾ-ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನ ಗೋತ್ರಃ-ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಭೂಜಃ-ಜಮ್ಬೂ ದ್ವೀಪಜನಿಃ-ಪೀತವರ್ಣಃ-ಹಾಸ್ಯರಸಃ-ಚತುರ್ಥೀ ದಿನಮ್-ಅಙ್ಗಾರಕವಾರಃ— ಮಖಾತಾರಃ- ಸಿಹ್ಮರಾಶಿಃ- ಅರ್ಧರಾತ್ರಿವೇಳಾ- ಅಶ್ವಸ್ವರಃ-ಮುಖತ್ರಯಃ-ನೇತ್ರಷಟ್ಕಃ-ನಾಸಿಕಾತ್ರಯಃ-ಶ್ರೋತ್ರಷಟ್ಕಃ-ಬಾಹುಷಟ್ಕಃ-ಪಾದಷಟ್ಕಃ- ದೀರ್ಘಮೂರ್ತಿ ರಞ್ಜಿತಃ- ತ್ರಿಂಶದ್ವರ್ಷಮಿತಾಯುಃ-ದೇವತಾಸ್ತ್ರೀವೃತಃ-ಚಿತ್ರವಸನಃ- ಗೋಮೇಧಿಕಾಲಙ್ಕಾರಃ-ಶ್ರೀಗನ್ಧವಿಲೇಪಃ-ಕರವೀರಪುಷ್ಪಾಭಿಶೋಭಿತಃ-ಶುದ್ಧಾನ್ನಜಗ್ಧಿಃ- ಶುಕವಾಹಃ-ನಾರಾಚಾಯುಧಧರಃ-ವಾತ್ಸ್ಯಾಯನಃಪ್ರೋಕ್ತಶ್ಚ.

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—

ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ
ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ
ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ
ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ
ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ
ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ
ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ

ನಿಷಾದಃ.-ವೈಶ್ಯಜಾತೀಯಃ-ಅಸುರವರ್ಣ್ಯಃ-ಚನ್ದ್ರರೂಪಃ-ಶರ್ವಾಣೀಛನ್ದಃ-ಚಾಮುಣ್ಡೀ ಅಧಿದೇವತಾ-ಕುತ್ಸ ಗೋತ್ರಃ-ಪುನ್ನಾಗ ವೃಕ್ಷಃ-ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪಜನಿಃ—ಕರ್ಬುರವರ್ಣಃ-ಶೃಙ್ಗಾರ ರಸಃ-ದಶಮೀಗುರುವಾಸರಃ-ಚಿತ್ತಾನಕ್ಷತ್ರಮ್- ಕನ್ಯಾರಾಶಿಃ- ಅರುಣೋದಯ ಕಾಲಃ-ಗಜಧ್ವನಿಃ- ಮುಖದ್ವಯಮ್-ನೇತ್ರ ಚತುಷ್ಟಯಮ್-ನಾಸಿಕಾದ್ವಯಮ್- ಶ್ರೋತ್ರ ಚತುಷ್ಟಯಃ-ಬಾಹು ಚತುಷ್ಟಯಃ—ಪಾದ ಚತುಷ್ಟಯಃ-ಸ್ಥೂಲತನುಃ-ವಿಂಶದ್ವತ್ಸರಸಮ್ಮಿತಾಯುಃ- ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀ ಭೃತಃ- ಹಾರೀತ ವಸನಮ್—ಪುಷ್ಯರಾಗಾಭರಣಮ್-ಸಕಲ ಪರಿಮಳ ಲೇಪನಮ್-ಪದ್ಮ ಪುಷ್ಪಮ್—ತಣ್ಡುಲಾಹಾರಃ- ವಾಯಸ ವಾಹನಃ- ಅಙ್ಕುಶಾಯುಧವೃತಃ- ಕುತ್ಸಃ ಕಥಿತಶ್ಚ.

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—

ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ	ನಿ
ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ	ಸ
ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ	ರಿ
ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ	ಗ
ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ	ಮ
ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ	ಪ
ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ	ಧ

॥ ಅಥ ಸಪ್ತಸ್ವರ ಪ್ರಸ್ತಾರಾಃ ॥

ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ	ಸ ನಿ ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ	ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ
ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ	ನಿ ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ	ಸ ಸ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ
ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ	ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ	ಸ ಸ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ
ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ	ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ	ಸ ಸ ಪ ಧ ನಿ ಸ
ಪ ಧ ನಿ ಸ	ಮ ಗ ರಿ ಸ	ಸ ಸ ಧ ನಿ ಸ
ಧ ನಿ ಸ	ಗ ರಿ ಸ	ಸ ಸ ನಿ ಸ
ನಿ ಸ	ರಿ ಸ	ಸ ಸ ಸ ಸ
ಸ	ಸ	ಮ ನಿ ಧ ಪ

ಮ ಪ ಧ ಸ	ರಿ ರಿ ಗ ಗ	ನಿ ಗ ಸ ಮ ಮ ಧ ನಿ
ಗ ರಿ ರಿ ಸ	ನಿ ಗ	ಸ ಮ ನಿ ಧ ಪ ಮ
ಮ ನಿ ಧ ಪ ಧ ನಿ ಸ	ನಿ ಪ ಗ ರಿ	ಸ ಸ ಗ ರಿ ಗ ಗ
ಸ ರಿ ಗ	ಗ ಮ ಮ ಮ ನಿ ಧ	ನಿ ಧ ನಿ ಸ ಗ
ಸ ಮ ನಿ	ನಿ ಪ ರಿ ಧ ಪ ಧ	ಗ ರಿ ರಿ ಸ ನಿ
ಸ ರಿ ರಿ	ನಿ ರಿ ಧ ಧ ಪ ನಿ	ಧ ನಿ ಗ ಪ ನಿ ಸ
ಸ ಮ ಮ ಮ	ಸ ಸ ರಿ ಮ ನಿ	ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ
ಪ ಧ ನಿ ಸ	ರಿ ಗ ಸ ಮ ಪ ನಿ	

ಸ ರಿ ಗ ಸ ಮ ಮ ಪ ಧ
ರಿ ಧ ಮ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ

ನಿ	ಧ	ಪ	ಮ	ಗ	ರಿ	ಸ
ಸ	ನಿ	ಧ	ಪ	ಮ	ಗ	ರಿ
ಮ	ಸ	ನಿ	ಧ	ಪ	ಮ	ಗ
ಪ	ಸ	ಸ	ನಿ	ಧ	ಪ	ಮ
ಮ	ರಿ	ಸ	ಸ	ನಿ	ಧ	ಪ
ಗ	ಸ	ರಿ	ಗ	ಸ	ನಿ	ಧ
ರಿ	ರಿ	ಗ	ಮ	ಪ	ಸ	ನಿ
ಸ	ಗ	ಮ	ಪ	ಧ	ನಿ	ಸ
ರಿ	ಪ	ಪ	ಮ	ಧ	ರಿ	ಸ
ನಿ	ಧ	ಮ	ಮ	ಗ	ರಿ	
ಸ	ರಿ	ಗ	ಮ	ಸ		
ನಿ	ಧ	ಪ	ಮ			
ಸ	ಮ	ಪ				
ಸ	ಧ					
ಸ						

ಏಷಾಂ ಚತುರ್ಧಾ ವಾದಿನಃ.—

ಚತುರ್ವಿಧ ಸ್ಸ್ವರೋವಾದೀ ಸಂವಾದೀಚ ವಿವಾದ್ಯಪಿ ॥
ಅನುವಾದೀ ತತಃಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಪ್ರಥಿತಾ ಗಾನಸೂರಿಭಿಃ ॥

ವಾದಿ ಲಕ್ಷಣಮ್.—

ವಾದೀಸ್ವರಶ್ಚ ರಾಜಾಸ್ಯಾತ್ ಮಂತ್ರೀ ಸಂವಾದಿ ರುಚ್ಯತೇ ॥
ವಿವಾದೀ ಸ್ವರವೈರೀಸ್ಯಾತ್ ಅನುವಾದೀಚ ಭೃತ್ಯಕಃ ॥

ಏತೇ ಸಪ್ತಸ್ವರಾನುವರ್ತನ ಲಕ್ಷಣಮ್.—

ಪ್ರೋಕ್ತಾ ರಾಜಾಸ್ವರಾರೋಹೇವದೇನ್ಮಂತ್ರ್ಯವರೋಹಿಣೀ ॥
ಸ್ವರಸಙ್ಘಟ್ಟನವೈರೀ ಭೃತ್ಯಃ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ವರೋ ಭವೇತ್ ॥

ತದ್ಬೋಧಲಕ್ಷಣಮ್.—

ರಾಜಸ್ವರಃ.—ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ — ಸ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ — ಸ ಮ ಪ ಧ ನಿ —
ಸ ಪ ಧ ನಿ — ಸ ಧ ನಿ — ಸ ನಿ — ಸ ಸಾ —(ವಾದೀಚ.)

ಮಂತ್ರಿಸ್ವರಃ.—ನಿ ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ — ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ — ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ
— ಮ ಗ ರಿ ಸ — ಗ ರಿ ಸ — ರಿ ಸ — ಮ ಪ ಧ ರಿ ಸ ಸಾ ॥
(ಸಂವಾದೀಚ.)

ವೈರಿಸ್ವರಃ.—ಸ ಮ್ಮ ಗ ರಿ ಸ ರಿ ಗ ಮಾ — ರಿ ಗ ಮ ಗ ರಿ ಗ ಮ ಪ — ಗ ಧ
ಪ ಮ ಗ ಪ — ಧ ಮ ನ್ನಿ ಧ ಪ ಮ ಪ ಧ ನಿ — ನಿ ಪ ಸ್ಸ ನಿ ಧ ಪ ಧ
ನಿ ಸ — (ವಿವಾದೀಚ.)

ಭೃತ್ಯಸ್ವರಃ.—ಸ ರಿ ಗ — ರಿ ಗ ಮ — ಗ ಮ ಪ — ಮ ಪ ಧ — ಪ ಧ ನಿ —
ಧ ನಿ ಸಾ ॥ ಸ ನಿ ಧ — ನಿ ಧ ಪ — ಧ ಪ ಮ — ಪ ಮ ಗ — ಮ ಗ ರಿ
— ಗ ರಿ ಸ — (ಅನುವಾದೀಚ.)

ಸ್ವರಹೃದಯ.—ಮಂದ್ರಮಧ್ಯಸ್ತಾರಕಶ್ಚ ತ್ರಿಧಾಯಮ್ಹೃದಿಕಲ್ಪಿತಃ ॥
ನಾಮಾನಿ.—ಮಂದ್ರೋಹೃನ್ಮಧ್ಯಮಃ ಕಣ್ಠಮ್ಶಿರಸ್ತಾರಕ ಸಂಜ್ಞಿಕಮ್॥
ಸ್ವರಸ್ಥಾನಃ.—ದೇವಾನಾಮ್ಮನುಷಾಣಾಞ್ಚ ರಕ್ಷಸಾಮ್ಯಕ್ಷ ಸ್ವರೋದಯೇ॥

ನಾಭೀಹೃದಯಕಣ್ಠೇಷು ಜಿಹ್ವಾಮೂಲೇತು ನಾಸಯೋಃ ॥
ಕಪೋಲ ಮೂರ್ಧದೇಶಸ್ಥಸ್ಸ್ಯಾತ್ ಸ್ಥಾನಕ್ರಮಶಸ್ಸ್ವರಃ ॥

ವ್ಯಾಪಕಲಕ್ಷಣಮ್.—ಸರಿ ಮಂದ್ರೇ ಗಮೌಮಧ್ಯೇ ಪಧನೀತಾರಕಾಸ್ಮೃತಾಃ॥
ಶಾರೀರ ನಾಡೀ.—ನಾಡೀಭೇದಃ ಕ್ರಮಾದೇವಮ್ಷಟ್ಷಷ್ಟಿಷ್ಷಡುತ್ತರಾ ॥

ತದ್ವ್ಯಾಪಕತ್ವ.—ದ್ವಾವಿಂಶ್ಯನ್ಮಂದ್ರಕಶ್ಚೈವ ದ್ವಾವಿಂಶ್ಯದಿತಿ ಮಧ್ಯಮೇ॥

ತಾರಕಸ್ಯಾಪಿ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ದ್ವಾವಿಂಶ್ಯನ್ನಾಡಿಭೇದತಃ ॥

ಸ್ವರಸಪ್ತಕಾನುವರ್ತನ ಲಕ್ಷಣಮ್.—

ಷಟ್ಷಷ್ಟಿಗತ ನಾಡೀನಾಮ್ಯ ಇವಸ್ಧ್ವನಿ ನಾಮಕಃ ॥
ವಾಯುನಾ ಪೂರಿತಾಸಿತ್ಯಮ್ಬುಧ್ಯಂತೇ ಸ್ವರಸಪ್ತಕಾಃ ॥

ಸಞ್ಚಾರ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಚತುಶ್ಚತುಶ್ಚತುಶ್ಚೈವಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮಪಞ್ಚಮಾಃ॥

ದ್ವಾದ್ವಾ ನಿಷಾದ ಗಾನ್ಧಾರೌತ್ರಿಸ್ತ್ರಿಧಾವೃಷಧೈವತಾಃ ॥

ತಜ್ಜನ್ಯಗ್ರಾಮ.—

ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮ ಗಾನ್ಧಾರ ಗ್ರಾಮಾಣಾಮೇಕ ಸಂಜ್ಞಿಕಮ್ ॥
ಏತೇ ಸಪ್ತಸ್ವರಾಶ್ಚೈವ ಗ್ರಾಮಾ ಸ್ತ್ರಿವಿಧಮುಚ್ಯತೇ ॥

ತದಧಿದೇವಃ.—ಕ್ರಮಾದ್ಗ್ರಾಮತ್ರಯಾಣಾಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾವಿಷ್ಣುಮಹೇಶ್ವರಾಃ॥
ತೇಷಾಮೃತವಃ—ಹೇಮಂತಗ್ರೀಷ್ಮವರ್ಷಾಸುಜಾತಾಸ್ತೇಚ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್॥
ಲೋಕಾಃ.—ಭೂಲೋಕಶ್ಚ ಭುವರ್ಲೋಕಸ್ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೋಯಥಾಕ್ರಮಮ್॥

ಅತಳೋ ವಿತಳಶ್ಚೈವ ಪಾತಾಳಶ್ಚೇತಿ ಕಥ್ಯತೇ ॥

ಅಸ್ಯ ಸ್ವರವ್ಯಾಪ್ತಿಃ.—

ಗ್ರಾಮಾಸ್ತ್ರೀಣಿಸ್ವರಾಸ್ಸಪ್ತತ್ರಿಸ್ಸಪ್ತಶ್ಚೈಕವಿಂಶತಿಃ ॥
ತಥಾರೋಹೇಚಾವರೋಹೇ ಕ್ರಮಾನ್ಮೂರ್ಧನ ತತ್ವತಃ ॥

ಅಸ್ಯೈವ ಲಕ್ಷ.—ಮಂದ್ರಮಧ್ಯೇತ್ತಾರಕಶ್ಚ ಕ್ರಮಾದಾರೋಹ ಉಚ್ಯತೇ ॥

ತಾರಮಧ್ಯಮ ಮಂದ್ರಾಶ್ಚಾವರೋಹೀ ಕಥ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥

ಮೂರ್ಧ್ನಾ.—ತ್ರಿಗ್ರಾಮಜಶ್ಚೈಕವಿಂಶ್ಯನ್ನಾಮ್ನಾ ಸ್ವರಮಿತೀರಿತಃ ॥

ಯದಿದಮ್ಮೂರ್ಧನಂತಸ್ಯ ನಾಮಧೇಯಂತಥೋಚ್ಯತೇ ॥

ಅಸ್ಯಸ್ವರಸಮ್ಬಂಧಃ.—

ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮಸ್ಥಿತಾಯಾಸ್ತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಾಸ್ಸಪ್ತಮೂರ್ಧನಾಃ ॥
ತಯೋ ಸ್ಸ ನಿ ಧ ಪ ಮ ಗ ರೀ ಸ ನೀತಿ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್ ॥
ಮಧ್ಯಗ್ರಾಮಞ್ಚ ಮ ಗ ರಿ ನಿ ಧ ಪ ಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಗಾನ್ಧಾರ ಮೂರ್ಧನಞ್ಚೈವ ಗ ಧ ಪ ಸ್ಸ ಮ ನೀ ನಯತ್ ॥
ಏತಾನ್ಸ್ವರಾನ್ ಸಮಾಕೃಷ್ಯ ಷಡ್ಜಾದಿಗ್ರಾಮ ಮೂರ್ಧನಾಃ ॥

ಶ್ರುತಿ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ನಾಭಿಕಾಧರ್ವಾಧಸ್ತಾಚ್ಚ ಉರ್ಧ್ವತಿಚ ಕಮ್ಬಳೀ ॥

ಶ್ರೀವಿಕಾಸರಳೀ ನಾಳೀ ರಸನೀ ರಞ್ಜನೀ ತಥಾ ॥

ಘ್ರಾಣಿನೀ ಪಥನೀ ಮನ್ದಾ ಮೌರ್ಧ್ನಾ ಕಮ್ಬಿಕ ಭಾಷನೀ ॥

ಸ್ವರಸ್ಥೀತಿ ತತಃಪ್ರೋಕ್ತಾ ಅಷ್ಟಾದಶಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಸ್ವರಸ್ಥಲ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ನಾಭಿಕಾಧರ್ವಣೀಧ್ವಸ್ತಾಃ ಷಡ್ಜಸ್ವರಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ

ಚಾರೀ ಅತಿಚರಾಚೈವ ಋಷಭಸ್ವರ ಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥

ಕಮ್ಬಳೀ ಶ್ರೀವಿಕಾ ನಾಳೀ ಗಾನ್ಧಾರಮ್ಸರಳೀತಿಚ ॥

ರಸನೀ ರಞ್ಜನೀಚೈವ ಮಧ್ಯಮಸ್ವರಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥

ಘ್ರಾಣಿನೀ ಪಥನೀ ಮನ್ದಾ ಪಞ್ಚಮಸ್ವರಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥

ಮೌರ್ಧ್ನಾವೀ ಕಮ್ಬಿನೀಚೈವ ಧೈವತಸ್ವರಮಾಶ್ರಿತಾಃ ।

ಭಾಷನೀಚ ಸ್ವರಸ್ಥೀಚ ನಿಷಾದಸ್ಸ್ವರಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥

ಸ್ವರಮಣ್ಡಲ ಲಕ್ಷಣಮ್.—

ಸಪ್ತಸ್ವರಾಸ್ತ್ರಯೋಗ್ರಾಮಾ ಏಕವಿಂಶತಿ ಮೂರ್ಛನಾಃ ॥

ಅಷ್ಟಾದಶಸ್ತು ಶ್ರುತಯೋ ತೇನ ಏಕೋನ ಪಞ್ಚಚ ॥

ಸ್ವರಮಣ್ಡಲಮಿತ್ಯಾಹುರಲಙ್ಕಾರೋ ಭವೇನ್ಮತಃ ॥

ಅಲಙ್ಕಾರ ಲಕ್ಷಣಮ್.—

ಕ್ರಮಾತ್ಸರಿಗಮಾದೀನಾಮ್ಮೂರ್ಛನಾಶ್ಚ ಪುನಃಪುನಃ ॥

ಸ್ವರಾಲಙ್ಕಾರ ಇತ್ಯೇವಙ್ಕಥಿತೋ ಗಾನವೇದಿಭಿಃ ॥

ತತ್ಕಥನ ಲಕ್ಷಣಮ್.—

ಸ ರಿ ಗ ಮ ಗ ರಿ — ಸ ರಿ ಗ ರಿ — ಸ ರಿ ಗ ಮ ಇತಿ ಕಥನಮ್ ॥

ಶ್ರುತಿಷು ಶ್ರುತಿಸಮ್ಭವಭೇದ ಲಕ್ಷಣಮ್.—

ಉತ್ತರೋತ್ತರ ತಾರಾಸುವೀಣಾದಿ ಮಧುರೋತ್ತರಃ ॥

ಇತಿ ಧ್ವನಿ ವಿಶೇಷೋಸ್ತಿ ಶ್ರೀವೀಣಾಶ್ರುತಿ ರಞ್ಜಿತೌ ॥

ಮನ್ದ್ರಾದಿಷೂಕ್ತಾ ಶ್ರುತಯೋ ಶುದ್ಧ ತನ್ತ್ರ್ಯನವಸ್ಮೃತಾಃ ॥

1 ಮನ್ದ್ರಮನ್ದ್ರ 2 ಮನ್ದ್ರ ಮಧ್ಯಮ 3 ಮನ್ದ್ರತಾರಕ 4

ಮಧ್ಯಮ ಮನ್ದ್ರ 5 ಮಧ್ಯಮ ಮಧ್ಯ 6 ಮಧ್ಯತಾರಕ 7 ತಾರಕ

ಮನ್ದ್ರ 8 ತಾರಕ ಮಧ್ಯಮ 9 ತಾರಕ ತಾರಕೇತಿನವಧಾಭವನ್ತಿ ॥

ಏತೇ ತ್ರಿಧಾಃ.—ಸಮಾಸ್ವರಾಕ್ಷಯಾಚೇತಿ ಶ್ರುತಿಸ್ತ್ರಿಧಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ॥

ಅಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಸಮಶ್ರುತಿಸ್ತು ಚತ್ವಾರೋ ಸ್ವರಾ ವಾದ್ಯೇಷುಚೇತ್ಸಮಾಃ ॥

ಮುಕ್ತ್ವಾಯತ್ರ ಸ್ವರಾರಮ್ಭಸ್ಸ್ವರಶ್ರುತಿ ರಿತೀರಿತಾ ॥

ಯತ್ರ ಸ್ವರಶ್ಚ ವೈಷಮ್ಯಾದ್ವಿಷಮಶ್ರುತಿ ರಿಷ್ಯತೇ ॥

ಇಯಮೇವೋಚ್ಯತೇ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಕ್ಷಯಸಞ್ಜ್ಞಾ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

ಏಭಿಸ್ಸಪ್ತಸ್ವರಸ್ಥಿತಿಃ.—ಷಡ್ಜಗ್ರಾಮಸ್ಯತುರ್ಯೋಪಿಪಞ್ಚಮೋಪಿಶ್ರುತಿರ್ಭವೇತ್ ॥

ಸ್ವೋಪಾನ್ತ ಶ್ರುತಿಸಮ್ಯುಕ್ತೋ ಮಧ್ಯಗ್ರಾಮ ಇತೀರ್ಯತೇ ॥

ಯದ್ವಾದಶಶ್ರುತಿಷ್ಷಡ್ಜ ಮಧ್ಯಮೇತು ಚತುಸ್ಮೃತಿಃ ॥

ಋಷಭಶ್ರುತಿರೇತೇ ತೇಷಾಙ್ಗಾನ್ಧಾರಶ್ಚ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥

ಪಶ್ಯತೋಶ್ಚ ನಿಷಾದಸ್ತು ಶ್ರುತಯಸ್ತು ತತಃಪರಮ್ ॥

ಗಾನ್ಧಾರಗ್ರಾಮಮೇಕಞ್ಚ ತಥಾನ್ಯೇ ನಾರದೋ ಮುನಿಃ ॥

ಪ್ರವರ್ತತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಕ್ರಮಾತ್ತೇನ ಮಹೀತಲೇ ॥

(ಷಡ್ಜಸ್ಯತುರೀಯಃ ಪಞ್ಚಮಶ್ಚ ಶ್ರುತಿಃ—ಮಧ್ಯಮಸ್ಯಸ್ವೋಪಾನ್ತ್ಯ ಸ್ವರಃಶ್ರುತಿಃ—ಏವಮ್ಪರತಃ.)

ಗ್ರಾಮಶ್ರುತಿಭೇದಾಃ.—ದೀಪ್ತಾ ಮಧ್ಯಾಚ ಕರಣಾಮೃದುಮಧ್ಯಮಜಾತಯಃ ॥

ಅಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಶ್ರುತೀನಾಮ್ಪಞ್ಚ ತಾಸಾಞ್ಚ ಸರ್ವೇಷ್ವೇವಮ್ಸ್ವರಸ್ಥಿತಿಃ ॥

ದೀಪ್ತಾಯತ ಮೃದುರ್ಮಧ್ಯಷ್ಷಡ್ಜೇ ಚ ಋಷಭಸ್ಸ್ವರಃ ॥

ಸಙ್ಗೀತಾಕರಣಾಮಧ್ಯಾ ಭ್ರೂಮಧ್ಯಾಧಾರ್ಯತೇ ಪುನಃ ॥

ದೀಪ್ತಾಯತೇ ಮಧ್ಯಮೇತಿ ಮೃದುರ್ಮಧ್ಯೈಚ ಸಞ್ಜ್ಞಿಕೇ ॥

ಮೃದುರ್ಮಧ್ಯಾ ಯಥಾನ್ಯಾಚ ಕರುಣಾ ಪಞ್ಚಮಸ್ತಥಾ ॥

ಕುರುಣಾಚ ಯಥಾ ಮಧ್ಯೇ ಧೈವತೇ ಸಪ್ತಮೇ ಪುನಃ ॥

ದೀಪ್ತಮಧ್ಯೇತಿತಾಸಾಞ್ಚ ಜಾತೀಶ್ಚ ಬ್ರೂಮಹೇಧುನಾ ॥

ಷಡ್ಜಾದಿಕಥನಮ್.—ಸ್ಥಾಯಿಸ್ವರೋಥಸಞ್ಚಾರೀ ತಥಾ ಯಾತಮನಾಹತಃ ॥

ಕಲ್ಪತೇ ಯಡಪೂಡಾಲು ಉದ್ಗ್ರಮುಕ್ತಾಚ ಸಮ್ಸ್ಮೃತಾ ॥

ಸ್ಥಾಯಿ.—ಆದೌ ಮನ್ದ್ರಸ್ಸ್ವರಾಸಕ್ತ ಸ್ಥಾಯೀಚೇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥

ಸ್ವರ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ತಾರಕಾದ್ಯೌ ಸಮಾಸಕ್ತಮ್ ಸ್ವರಶ್ಚ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಸಞ್ಚಾರಿ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಮನ್ದರೇ ಮಧ್ಯಮೇತೇಷು ಸಞ್ಚಾರೀತಿಸ್ಸ್ವರಸ್ಫುಟಃ ॥

ಆಯಿತ.—ಸ್ವರಾಮನ್ದ್ರಾದಿಷುಸ್ಥಾನೇಪೃಥಗ್ವ್ಯಾಪ್ತಾ ಪುನಃಪುನಃ ॥

ಪ್ರತ್ಯಾಯಿತ.—ಆಗತಞ್ಚೈವ ಮಾಯಾತಮ್ಪ್ರತ್ಯಾಯಿತಮನಾಹತಮ್ ॥

ಕಮ್ಪಿತ.—ತ್ರಿಸ್ಥಾನೇಷು ಸ್ವರಾಶ್ಚೈವ ವೇಗೋಕ್ತಾ ಕಮ್ಪಿತಮ್ವಿದುಃ ‖
ಯಡಪು.—ಸ್ವರದೀರ್ಘಞ್ಚ ತ್ರಿಸ್ಥಾನೇ ವ್ಯಾಪ್ತ ಮ್ಯಡಪುರುಚ್ಯತೇ‖
ಢಾಲು.—ವೇಗವಮ್ಮನ್ದಮ್ಸ್ವರಾಶ್ಚಾಪಿ ತ್ರಿಸ್ಥಾನೇಷು ಪ್ರಕಾಶಿತಾಃ‖
ಉದ್ಗ್ರಹ.—ಮಧ್ಯಮಾದೌ ಸ್ವರಾನುಕ್ತ ಮುದ್ಗ್ರಹಮ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್ ‖
ಮುಕ್ತಾಯಿ.—ಸ್ವರಾಣಾಮ್ಮೋಚನಮ್ವ್ಯಾಪ್ತಮ್ಮುಕ್ತಿ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ‖
ಸ್ವರಗುಣ.—ವ್ಯಕ್ತಮ್ಪೂರ್ಣಮ್ಪ್ರಸನ್ನಞ್ಚ ಸುಕುಮಾರಮಲಙ್ಕೃತಮ್

ಸಮಂ ಸುರತ್ನಮ್ಶ್ಲಿಷ್ಟಞ್ಚ ನಿಕೃಷ್ಟಮ್ಮಧುರನ್ತಥಾ ‖
ಏತೇ ದಶಗುಣಾಶ್ಚೈವ ಸ್ವರೇಷು ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ‖

ವ್ಯಕ್ತ.—ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರತ್ಯಯಾಜ್ಞಾತ್ವಾ ಗೀತಾನಾಞ್ಚ ತತಸ್ಸ್ವರೈಃ ‖
ಪೂರ್ಣ.—ಗಾನೇ ಪೂರ್ಣಸ್ಸ್ವರಾಶ್ಚಾಪಿ ಕ್ರಮಾತ್ಪೂರ್ಣ ಇತೀರಿತಃ ‖
ಪ್ರಸನ್ನ ಗುಣ.—ಸ್ವರಾಃಪ್ರಕಟನಮ್ಯತ್ರ ಪ್ರಸನ್ನಗುಣ ಈರಿತಃ ‖
ಸುಕುಮಾರ.—ಸುಕುಮಾರ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ಸಮ್ಯಕ್ ಶಾರೀರಕಸ್ತತಃ ‖
ಅಲಙ್ಕೃತಿ.—ತ್ರಿಸ್ಥಾನೇಷು ಪ್ರಕಾಶಶ್ಚ ಅಲಙ್ಕೃತ ಮುದಾಹೃತಮ್ ‖
ಸಮಗುಣ.—ಸಮಾಕ್ಷರೈರ್ಲಯಸ್ಥಾನೇ ವ್ಯಾಪ್ತಮ್ಸಮ ಮಿತೀರಿತಮ್ ‖
ಸುರತ್ನ.—ಸುರತ್ನಮ್ವಲ್ಲಕೀನಾದ ಕಣ್ಠಧ್ವನಿ ಸುತಾಡಿತಮ್ ‖
ಶ್ಲಿಷ್ಟ.—ನೀಚೋಚ್ಚ ಧೃತಮಧ್ಯಾದೌ ನೂತನಮ್ಶ್ಲಿಷ್ಟ ಕಥ್ಯತೇ ‖
ನಿಕೃಷ್ಟ.—ಉಚ್ಚೈರುಚ್ಚಾರಣಾದುಕ್ತಮ್ ನಿಕೃಷ್ಟಮಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ ‖
ಮಧುರ.—ಮಧ್ಯಮಾಧುರ್ಯಲಾವಣ್ಯಮ್ ಪೂರ್ಣಞ್ಜೀವ ಮನೋಹರಮ್‖
ಸ್ವರ ಕಾಲಃ.—ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ ಕಾಲೇ ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಅಪರಾಹ್ಣೇ ದ್ವಯಾದಿಭಿಃ ‖

ಸಪ್ತಸ್ವರಾಣಾಮಾರೋಹಿ ಅವರೋಹಿ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್ ‖

ಸ್ವರ ದೋಷಃ.—ದುಷ್ಟಂ ಲೋಕಞ್ಚ ಶಾಸ್ತ್ರಞ್ಚ ಶ್ರುತಿಕಾಲ ವಿರೋಧಿಚ‖

ಪುನರುಕ್ತಿ ತತೋ ಬಾಹ್ಯಙ್ಗತಕ್ರಮ ಮಪಾರ್ಥತಾ ‖
ಗ್ರಾಮ್ಯಂ ಸನ್ದಿಗ್ಧ ಮಿತ್ಯೇವನ್ದಶಧಾ ಸ್ವರದುಷ್ಟಧಾ ‖

ದುಷ್ಟ.—ಅಪಸ್ವರೇಣದುಷ್ಟಞ್ಚ ಕಥಿತೋ ದುಷ್ಟ ಸರ್ವಜ್ಞಕಃ ‖
ಲೋಕನ.—ಆದೌಗೀತಸ್ಸ್ವರಾಮ್ಯಾಪಿ ಲೋಕಸ್ತು ಲಯ ವರ್ಜಿತಃ ‖
ಅಶಾಸ್ತ್ರ.—ಶಾಸ್ತ್ರಾಜ್ಞಾನಮಶಾಸ್ತ್ರಕಮ್ ‖
ಶ್ರುತಿವಿರೋಧಃ.—ಶ್ರುತಿಕೃತ್ಯೋ ವಿರೋದಞ್ಚ ಏಕೈಕಶ್ಚ ವಿರೋಧತಃ ‖

ಪುನರುಕ್ತ.—ಆರೋಹಿಣ್ಯಾಮ್ಪುನಶ್ಚಾಪಿ ತಥಾ ಆರೋಹಿಣೀಕ್ರಮಾತ್ ‖
ಬಾಹ್ಯ.—ಅಸಮ್ಬದ್ಧ ಸ್ವರಮ್ಬಾಹ್ಯನ್ದೋಷಾಣಾಞ್ಚ ಉಪಕ್ರಮಃ ‖
ಗತಕ್ರಮ.—ಹೀನಸ್ವರೇಣ ಸಞ್ಜಾತೌ ಸ್ವರಶ್ರುತಿ ವಿವರ್ಜಿತಾ ‖
ಅಪಾರ್ಥ.—ಅರ್ಥಹೀನಮಪಾರ್ಥಞ್ಚ ಗೀತಕ್ರಮ ಇತೀರಿತಃ ‖
ಕಠಿಣ.—ನಾದಶ್ಚ ಬನ್ಧಶ್ರುತಯೋ ಗ್ರಾಹ್ಯಞ್ಚ ಕಠಿಣಸ್ವರೈಃ ‖
ಸನ್ದಿಗ್ಧ.—ಸನ್ದಿಗ್ಧ ಲಕ್ಷಣಮ್ಯತ್ರ ಪದಸನ್ದಿಗ್ಧ ಮುಚ್ಯತೇ ‖
ಗೀತ.—ಅಷ್ಟಭಾಷಾ ಪದೈರ್ಯುಕ್ತಮ್ಯಬ್ದ ಝುಙ್ಕರ ಸಮ್ಯುತಮ್ ‖

ಸ್ವರರಾಗೈಃಪ್ರಗಾಯನ್ತಿ ಗೀತಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ‖

ಪ್ರಬನ್ಧ.—ಚತುರ್ಭಿಃಪಞ್ಚಭಿಃಷಡ್ಭಿಃ ಸ್ವರರಾಗ ನಿರೂಪಣಮ್ ‖
ಅಸ್ಯ ಷಡಙ್ಗ.—ಪ್ರಬನ್ಧಾನಿ ಷಡಙ್ಗಾನಿ ಸ್ವಯಞ್ಚ ಬಿರುದಮ್ಪದಮ್ ‖

ತನ್ನಕಃಪದವಾಕ್ಯಞ್ಚ ಪ್ರಬನ್ಧಃಪರುಷೋಭವೇತ್ ‖
ಭವನ್ತ್ಯಙ್ಗಪದಙ್ಗಾನಿ ಮಙ್ಗಳಾನ್ತೇ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ‖

ಸ್ವಯಿಚ್ಛಾ.—ಸ್ವರರಾಗ ಸಮಿಶ್ರಞ್ಚ ಸ್ವಯಿಚ್ಛಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ‖
ಬಿರುದ.—ಗಾನತ್ರೀಣಿಚ ಪಾದಮ್ವಾಸ್ಯನ್ಮಧ್ಯೈತು ಬಿರುದಮ್ಸ್ವರಃ ‖
ಪದ.—ತಾನಾದಿ ಸ್ವರಮಧ್ಯೇತು ಗೀತಾನ್ತ್ಯಞ್ಚ ಪದಮ್ಭವೇತ್ ‖
ತನ್ನಾಕಾರ.—ಪಲ್ಲವ್ಯರ್ಥೇ ಸ್ವರೈರ್ಯುಕ್ತಸ್ತನ್ನಾಕಾರಮ್ಸಮುದ್ಭವೇತ್ ‖
ವಾಕ್ಯ.—ಸ್ವರಶ್ಚ ಗೀತರಾಗೌಚ ನಾಭೇರೂರ್ಧ್ವನ್ತು ವಾಕ್ಯತಾ ‖
ಪ್ರಬನ್ಧ.—ತಾನಾಯಾಮ್ಸ್ವರಗೀತಾಯಾಮ್ಕ್ರಮಮೂರ್ಧ್ವಮತೋಗತಃ‖

ಏತೇ ಪ್ರಬನ್ಧ ಸಞ್ಜಾತಾ ರಾಗವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದಾಃ ‖

ಗಾನರಾಗಶ್ಚತುರ್ಧಾಸ್ಸ್ಯುಃ.—

ಸೂಳಾದ್ಯಾನಾಮವಲಿತಞ್ಚೂರ್ಣಿಕಾ ನಾಟಕಮ್ಯಥಾ ‖
ಏವಞ್ಚತುರ್ವಿಧಾಭಾವಾಃ ಉಚ್ಯನ್ತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ‖

ಸೂಳಾದಿ.—ಧೃವಾದಿ ಸಪ್ತತಾಳಾಶ್ಚ ಸ್ವರಭಾಷಾವದಾನ್ಯಪಿ ‖

ಸ್ವರರಾಗೈಃಪ್ರಗಾಯನ್ತೇ ಸೂಳಾದಿರಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ ।

ನಾಮಾವಳಿಃ.—ಶ್ರುತ್ಯುಕ್ತ ಪದಶಬ್ದಾಶ್ಚ ಗೇಯನ್ನಾಮಾವಳೀರಿತಾ ‖
ಚೂರ್ಣಿಕಾ.—ಗೀರ್ವಾಣ ವಾಕ್ಯರೂಪೇಣ ಗೇಯಾ ಚೂರ್ಣಿಕ ಈರಿತಾ ‖
ನಾಟಕ.—ಚೂರ್ಣಿಕಾವಾಕ್ಯಶ್ಲೋಕೈಶ್ಚ ತಥಾ ಗೇಯಞ್ಚ ನಾಟಕಮ್ ‖

ರಾಗಲಿಪ್ತ ರೂಪಲಿಪ್ತ.—ಆಲಿಪ್ತಾ ದ್ವಿವಿಧಾಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ವರಸಂಯೋಜನೆ ತಥಾ ॥
ರಾಗಲುಪ್ತಾ ರೂಪಲಿಪ್ತಾ ದ್ವಿವಿಧೆ ಪರಿಕೀರ್ತಿತೆ ॥
ರಾಗಲಿಪ್ತಾ.—ರಾಗಲಿಪ್ತಸ್ತತೊನಾದ್ಯೈಸ್ಸ್ವರರಾಗ ಸಮಿಶ್ರಿತಃ ॥
ರೂಪಲಿಪ್ತಾ.—ರೂಪಲಿಪ್ತಶ್ಚ ನಾದ್ಯೈಶ್ಚ ರಾಗಸ್ವರ ಸಮಿಶ್ರಿತಃ ॥
ರಾಗಭೆದ.—ಶುದ್ಧಾ ಮಿಶ್ರಾಶ್ಚ ಸಙ್ಕೀರ್ಣಾರಾಗಾಣಾಮ್‌ಸ್ತ್ರಿವಿಧಾಸ್ಮೃತಾ ॥
ಶುದ್ಧರಾಗ.—ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ್ಯಚ್ಛುದ್ಧಮಿತ್ಯಾಹುಃ ॥
ಮಿಶ್ರರಾಗ.—ಮಿಶ್ರಾಶ್ಚ ಷಷ್ಠಿರೆವಚ ॥
ಸಙ್ಕೀರ್ಣರಾಗ.—ಅನನ್ತಾ ರಾಗ ಸಙ್ಕರಾಃ ॥
ರಾಗಾಣಾಮ್.—ಅಪೂರ್ಣಶ್ಚೈವ ಪೂರ್ಣಶ್ಚ ಕೂಟತಾನಸ್ತಥೈವಚ ॥
ಕೂಟತಾನ.—ಕೂಟತಾನಞ್ಚ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಮ್ ॥
ಅಪೂರ್ಣ.—ಪೂರ್ಣಃಪಞ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ್ಯದಿತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಯಾ ॥
ಷಾಡವ ಔಡವ ಸಮ್ಪೂರ್ಣರಾಗ ಭೆದಾಃ.—
ಷಾಡವೌಡವ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಶ್ಶುದ್ಧಸಾಳಗ ಸಮ್ಯುತಾ ॥
ಪ್ರಸಿದ್ಧಃಪರಮಙ್ಗನಮ್ರಾಗಾ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ್ಯದೀರಿತಾಃ ॥
ಷಾಡವೌಡವ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಸ್ಸ್ವರೈ ರಾಗಾಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥
ಸ್ವಸ್ವಸ್ಥಾನ ವಿಪರ್ಯಾಸಾತ್ಸ್ವರಾಣಾಮ್ಸಮ್ಭವನ್ತ್ಯಮೀ ॥
ಷಾಡವ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಏಕಸ್ವರ ವಿಹೀನಸ್ಸ್ಯಾತ್ಷಾಡವಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಔಡವ.—ಪಞ್ಚ ಸ್ವರ ಸಮಾಯುಕ್ತೊ ಔಡವಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಸಮ್ಪೂರ್ಣ.—ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸಮಾಯುಕ್ತಸ್ಸಮ್ಪೂರ್ಣಮಿತಿ ಕಥ್ಯತೆ ॥
ಕ್ರಮಾದೆವಮ್ಸ್ವರಾಣಾಞ್ಚ ನಾಮೆದಮ್ಸಮ್‌ಸ್ಮೃತಾಸ್ಸ್ವರಾಃ ॥
ಸ್ತ್ರೀಪುಮ್ರಾಗ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ್ಯದಿತಿ ಪಾರಗೈಃ ॥
ಪುಂರಾಗ.—ಬಙ್ಗಳಾಶ್ಚಾಪಿ ಭೂಪಾಳೊ ಭೈರವೊ ಮಾಳವಸ್ತಥಾ ॥
ಶ್ರೀರಾಶ್ಚ ವಸನ್ತಶ್ಚ ಸಾರಙ್ಗೊ ರಾಗ ಪಞ್ಚಮಃ ॥
ಅಷ್ಟಾವೆತೆ ನಾರದಾದ್ಯೈಃ ಪುಮ್ರಾಗಾ ಇತಿ ಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥
ಸ್ತ್ರೀರಾಗ—ಭೈರವರಾಗಸ್ಯ ಪತ್ನ್ಯಃ.—
ದೆವಕ್ರಿಯಾ ಮೆಘರಞ್ಜೀ ಕುರಞ್ಜೀ ಭೈರವಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥
ಭೂಪಾಳರಾಗಸ್ಯ.—ವ್ಯಾಳಾವಳೀ ಮಲಹರೀ ಬೌಳೀ ಭೂಪಾಲಯೊಷಿತಃ ॥
ಬಙ್ಗಳರಾಗಸ್ಯ.—ಕರ್ಣಾಟ ಗೌಳ ಧನ್ಯಾಸೀ ದಾಯಾ ಬಙ್ಗಳಯೊಷಿತಃ ॥

ಮಾಳವಸ್ಯ.—ಗುಣ್ಡಕ್ರಿಯಾ ಗೂರ್ಜರೀಚ ಪುನ್ನಾಗೊ ಮಾಳವಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥
ವಸನ್ತಸ್ಯ.—ರಾಮಕ್ರಿಯಾ ವರಾಳೀಚ ಕಾಶೀವಾಸನ್ತಯೊಷಿತಃ ॥
ಶ್ರೀರಾಗಸ್ಯ.—ಶ್ರೀರಾಗಪತ್ನೀ ಹಿನ್ದೊಳೀ ಭಲ್ಲಾತೀ ಆಹರೀ ತಥಾ ॥
ಸಾರಙ್ಗಸ್ಯ.—ಸಾರಙ್ಗಪತ್ನೀ ದೆಶಾಕ್ಷೀ ಗೌಳದ್ವೆಧೆತಿ ಕಥ್ಯತೆ ॥
ಪಞ್ಚಮಸ್ಯ.—ದೆಶೀಚಲಲಿತಾ ತೊಡೀ ತ್ರಯಸ್ತೆ ಪಞ್ಚಮಸ್ತ್ರಿಯಃ ॥
ಏಷಾಮ್ ಜಾತಿಃ—ವಿಪ್ರೌ ಭೈರವ ಭೂಪಾಳೌ ಕ್ಷತ್ರೌ ಬಙ್ಗಳಮಾಳವೀ ॥
ವೈಶ್ಯೌ ವಸನ್ತ ಶ್ರೀರಾಗೌ ಶೂದ್ರೌ ಸಾರಙ್ಗ ಪಞ್ಚಮೌ ॥
ವರ್ನ್ಯಃ.—ಕಿನ್ನರೊ ಯಕ್ಷ ಕಿಮ್ಪುರುಷಾ ಗಾನ್ಧರ್ವ ಸಿದ್ಧ ತುಮ್ಬುರಾ ॥
ದೆವತಾ ನಾಗವಮ್ಶೆಷು ರಾಗಸ್ಸಞ್ಜಾಯತೆ ತಥಃ ॥
ದೆವತಾ.—ಶಮ್ಭುರ್ವಿಷ್ಣುಶ್ಶಾರದಾಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಭಾಸ್ಕರ ನಾರದಾಃ ॥
ಗಣೆಶಸ್ತುಮ್ಬುರುರ್ದೆವಾ ರಾಗಾಣಾಮ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥
ದ್ವೀಪಃ.—ಜಮ್ಬೂ ಪ್ಲಕ್ಷ ಕುಶ ಕ್ರೌಞ್ಚ ಶಾಕ ಶಾಲ್ಮಲಿಪುಷ್ಕರಾಃ ॥
ದ್ವಿಪಾಶ್ಚ ನವಖಣ್ಡಾಶ್ಚ ರಾಗಾಣಾಙ್ಕಥಿತಾ ಇತಿ ॥
ದೆಶಃ.—ಪೂರ್ವೊತ್ತರೌ ದಕ್ಷಿಣಶ್ಚ ಪಶ್ಚಿಮೊ ಮಧ್ಯದೆಶತಃ ॥
ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಃ ಪಶ್ಚಿಮೊತ್ತರ ಸಮ್ಮಿತಃ ॥
ತರವಃ.—ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಕಣ್ಟಕಿ ಖರ್ಜೂರ ಕಪಿತ್ಥಾಶ್ವತ್ಥ ದಾಡಿಮಾಃ ॥
ನಾರಿಕೆಳಶ್ಚ ಕದಳೀ ರಾಗಾಣಾಮ್ಫಲಶಾಖಿನಃ ॥
ವೆದಃ.—ಋಗ್ವೆದೊ ಭೈರವೀ ಭೂಪಾ ಯಜುರ್ಬಙ್ಗಳ ಮಾಳವೀ ॥
ಸಾಮೊ ವಸನ್ತ ಶ್ರೀರಾಗೌ ಅಥಸ್ಸಾರಙ್ಗ ಪಞ್ಚಮೌ ॥
ವರ್ಣಃ.—ಶ್ವೆತೌ ಭೈರವಭೂಪಾಳೌ ರಕ್ತೌ ಶ್ರೀರಾಗಪಞ್ಚಮೌ ॥
ಪೀತೌ ವಸನ್ತಮಾಳವ್ಯಾ ಕೃಷ್ಣೌ ಬಙ್ಗಳ ಸಾರಗೌ ॥
ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ.—ಜಲೊದಕೊತ್ತರಾಭಾದ್ರಾ ಉತ್ತರಾರೊಹಿಣೀ ಮತಾ ॥
ಮೂಲಾಮೈತ್ರಾ ಜನ್ಮತಾರಾ ರಾಗಾಣಾಞ್ಚ ಕ್ರಮಾದ್ಭವೆತ್ ॥
ವಾರಃ.—ರವೀನ್ದು ಭೌಮ ಸೌಮ್ಯಾಶ್ಚ ಗುರುಶುಕ್ರೌ ಶನಿಸ್ತಥಾ ॥
ಅಙ್ಗರಕಶ್ಚ ಕ್ರಮಶೊ ವಾರಾಣಾಮ್ಲಕ್ಷಣಮ್ಮತಮ್ ॥
ರಾಶಿಃ.—ಧನುರ್ಮೀನಶ್ಚ ಕನ್ಯಾಚ ವೃಷಭಸ್ಸಿಮ್ಹರಾಶಿಗಃ ॥
ಚಾಪವೃಶ್ಚಿಕ ಮೀನಾಶ್ಚ ರಾಗಾಣಾಮ್ಲಗ್ನಮೀರಿತಮ್ ॥

ಮುಖಮ್.—ದ್ವಿಚತುಷ್ಟಸ್ತ್ರಿತೀಯಞ್ಚ ದ್ವಿತ್ರಯಞ್ಚ ಚತುಸ್ತಥಾ ॥
ಚತುರ್ದ್ವಯಾನಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ರಾಗಾಣಾಮಾನನಾನ್ಯಥಾ ॥
ನೇತ್ರಾಣಿ.—ಚತುರಷ್ಟಾಚ ಷಷ್ಟ್ಯೈವ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿಚ ಸಮ್‌ಜ್ಞಿಕಾ ॥
ಅಷ್ಟಾವಷ್ಟಾ ಚತುಶ್ಚಾಪಿ ರಾಗಾಣಾಮ್ನೇತ್ರ ಮೀರಿತಮ್ ॥
ಬಾಹುಃ.—ರಾಗಾಣಾ ನೇತ್ರಸಙ್ಖ್ಯೈವ ಬಾಹವಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥
ವಸ್ತ್ರಃ.—ಶ್ವೇತವಸ್ತ್ರಮ್ರಕ್ತ ನೀಲೆ ಹರಿದ್ರಾ ಪೀತವಸ್ತ್ರಕಮ್ ॥
ಚಿತ್ರಕರ್ಬುರ ಪಟ್ವಸ್ತ್ರಮ್ರಾಗಾಣಾಮ್ವಸ್ತ್ರಮೀರಿತಮ್ ॥
ಗನ್ಧಃ.—ಕರ್ಪೂರರರೋಚನಙ್ಗನ್ಧಙ್ಕಸ್ತೂರ್ಯಾಗರು ಕುಙ್ಕುಮಮ್ ॥
ಕಾದಮ್ಬಶ್ಚ ಸುಗನ್ಧಶ್ಚ ರಾಗಾಣಾಮ್ಲೇಪನಮ್ಭವೇತ್ ॥
ಆಭರಣಮ್.—ವಜ್ರ ಮುಕ್ತಾಫಲೆ ನೀಲೊ ಪುಷ್ಯರಾಗೊ ತಥಾ ಮಣಿಃ ॥
ಗೊಮೆಧಿಕಶ್ಚ ವೈಡೂರ್ಯಮ್ಪದ್ಮರಾಗಶ್ಚ ಭೂಷಣಮ್ ॥
ಪುಷ್ಪ.—ಮಲ್ಲಿಕಾ ಜಾತಿವಕುಳ ಚಮ್ಪಕಙ್ಕೇತಕೀ ತಥಾ ॥
ಕುನ್ದನ್ದ್ರೋಣಮ್ಪಾರಿಜಾತಮ್ರಾಗಾಣಾಙ್ಕುಸುಮಮ್ಭವೇತ್ ॥
ಜಗ್ಧಿಃ.—ಮೋದಕಮ್ಭಕ್ಷ್ಯ ಸಿದ್ಧಾನ್ನನ್ದಧ್ಯನ್ನಮ್ಪಾಯಸಮ್ಫಲಮ್ ॥
ಚಿತ್ರಾನ್ನಮ್ಪಾಯಸಞ್ಚೈವ ರಾಗಾಣಾಮ್ಭೋಜನಮ್ಸ್ಮೃತಮ್ ॥
ವಾಹಃ.—ಬರ್ಹಿರ್ಹಮ್ಸ ಶಾರಿಕಾಚ ಭೇರುಣ್ಡಃ ಕೋಕಿಲಶ್ಶುಕಃ ॥
ಚಕ್ರವಾಕಶ್ಚ ಕೌರಾಚ ರಾಗಾಣಾಮ್ವಾಹನಸ್ತಥಾ ॥
ಆಯುಧಮ್.—ಗದಾಖಡ್ಗ ಶಾರ್ಙ್ಗ ಕುನ್ತ ಶರಚಾಪ ಹಲಾಯುಧಮ್ ॥
ಪರಶುರ್ಭಿಣ್ಡಿವಾಳಶ್ಚ ರಾಗಾಣಾಮಾಯುಧಾನ್ಯಥ ॥
ರಸಃ.—ಕರುಣಾ ವೀರ ಶೃಙ್ಗರ ಭೀಭತ್ಸಾಚ ಭಯಾದ್ಭುತೌ ॥
ಹಾಸ್ಯ ಶಾನ್ತರಸಶ್ಚೈವ ರಾಗಾಣಾಮ್ರಸ ಈರಿತಃ ॥
ಋಷಿಃ.—ಕಶ್ಯಪೋತ್ರಿ ಭರದ್ವಾಜೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಶ್ಚ ಗೌತಮಃ ॥
ಜಮದಗ್ನಿರ್ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚ ಪುಲಸ್ತ್ಯ ಋಷಯಸ್ತಥಾ ॥
ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ರಾಗಾಣಾಮ್ಸ್ವರ್ಲಕ್ಷಣಾನಾಮ್ಪ್ರಭೇದಃ.—
ಭೈರವ.—ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಿಃ-ಕಿನ್ನರವಮ್ಶಃ-ಶಮ್ಭುರಧಿದೇವತಾ-ಜಮ್ಬೂದ್ವೀಪ
ಜನಿಃ-ಪೂರ್ವದೇಶಃ-ದ್ರಾಕ್ಷಾಲತಾ-ಋಗ್ವೇದಃ-ಶುಭ್ರವರ್ಣಃ- ಭಾನುವಾ
ಸರಃ-ಶತಭಿಷಾತಾರಃ-ಕುಮ್ಭರಾಶಿಃ-ಮುಖದ್ವಯಃ-ನೇತ್ರ ಚತುಷ್ಟಯಃ-
ಬಾಹುಚತುಷ್ಟಯಃ-ಪಾದಚತುಷ್ಟಯಃ-ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಃ-ಕರ್ಪೂರಲೇಪಃ-

ವಜ್ರಾಭರಣಃ—ಮಲ್ಲಿಕಾಪುಷ್ಪಃ- ಮೋದಕಾಹಾರಃ— ಹಮ್ಸವಾಹನಃ-
ಗದಾಯುಧಃ- ಕರುಣಾರಸಃ- ಕಾಶ್ಯಪ ಋಷಿಃ ॥ ದೇವಕ್ರಿಯಾ—ಮೇಘ
ರಞ್ಜೀ—ಕುರಞ್ಜೀತಿ ಸ್ತ್ರೀತ್ರಯ ವಿಹಾರೀ ಭವತಿ ॥ ಧೈವತಾದಿ
ಸಪ್ತಸ್ವರಾಃ ॥ ಪ ಪ ಪ ಮ ಮ ಮ-ನಿ ನಿ ನಿ-ಸ ಸ ಸ-ರಿ ರಿ ರಿ-ಗ ಗ ಗ-
ಮ ಮ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ ರಿ ಗ ಮ ॥

ಅಸ್ಯನಾರ್ಯಃ.—ದೇವಕ್ರಿಯಾ—ಸಪ್ತಸ್ವರೇಣ ಪೂರ್ತಿಃ ॥ ನಿಷಾದಾದಿ ಸಪ್ತ
ಸ್ವರಾಃ॥ ನಿ ನಿ ನಿ ಗ ಗ ಗ ಮ ಮ ಮ-ಧ ಧ ಧ-ಪ ಪ ಪ-ನಿ ಗ ಮ ಧ ಪ॥
ಮೇಘರಞ್ಜೀ—ಪಞ್ಚಸ್ವರೈಃ—ಔಢವ—ಮಧ್ಯಮಾದಿ ಧೈವತ ನಿಷಾದ
ವರ್ಜ್ಯ॥ ಮ ಮ ಮ ಸ ಸ ಸ ರಿ ರಿ ರಿ-ಗ ಗ ಗ-ಪ ಪ ಪ-ಮ ಸ ರಿ ಗ ಪ ॥
ಕುರಞ್ಜೀ. ಸಪ್ತಸ್ವರೈಃಪೂರ್ತಿಃ ॥ ಮಧ್ಯಮಾದಿ ಸಪ್ತಸ್ವರಾಃ ॥ ಮ ಮ
ಮ-ಗ ಗ ಗ-ರಿ ರಿ ರಿ-ಧ ಧ ಧ-ಪ ಪ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಧ ಪ ॥
ಭೂಪಾಳ.—ಬ್ರಹ್ಮಜಾತಿಃ-ಯಕ್ಷವಮ್ಶಃ ವಿಷ್ಣ್ವಧಿದೇವತಾ- ಶಾಕದ್ವೀಪಃ-
ಉತ್ತರದೇಶಃ- ಪನಸತರುಃ ಋಗ್ವೇದಃ- ಶುಭ್ರವರ್ಣಃ- ಸೋಮವಾರಃ-
ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರಮ್- ಮೀನರಾಶಿಃ- ಮುಖಚತುಷ್ಟಯಃ-ನೇತ್ರಾ
ಷ್ಟಕಃ-ಬಾಹ್ವಷ್ಟಕಃ- ಪಾದಾಷ್ಟಕ ಯುತಃ- ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಃ- ಗೋರೋಜನ
ಗನ್ಧಃ- ಮೌಕ್ತಿಕಾಭರಣಃ- ಜಾತಿಪುಷ್ಪಃ- ಭಕ್ಷ್ಯಾಹಾರಃ- ಮಯೂರ
ವಾಹಃ-ಖಡ್ಗಾಯುಧಃ- ವೀರರಸಃ- ಅತ್ರಿ ಋಷಿಃ ॥ ವ್ಯಾಳಾವಳೀ—ಮಲ
ಹರೀ—ಭೌಳೀತಿ ಸ್ತ್ರೀತ್ರಯ ವಿಹಾರೀಭವತಿ ॥ ಅಯನ್ತು ಔಢವ—
ಷಡ್ಜಾದಿ ಮಧ್ಯಮ ನಿಷಾದ ವರ್ಜ್ಯ ॥ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ-ಧ ಧ ಪ-ಧ ಪ ಗ-
ರಿ ಗ ರಿ ಸ-ಧ ಧ ರಿ ಸಾ ಸ ॥
ಅಸ್ಯನಾರ್ಯಃ.—ವೇಳಾವಳೀ—ಸಪ್ತಸ್ವರೈಃಪೂರ್ತಿಃ॥ ಧೈವತಾದಿ ಸಪ್ತಸ್ವರಾಃ॥
ಗ ಗ ಗ-ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ-ನಿ ನಿ ನಿ-ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ ॥
ಮಲಹರೀ.—ಷಟ್ಸ್ವರಮಿತಃ ಷಾಢವ ಧೈವತಾದಿ ನಿಷಾದ ವರ್ಜ್ಯ॥ ಧ ಧ ಧ-
ಸ ಸ ಸ-ರಿ ರಿ ರಿ-ಗ ಗ ಗ-ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ- ಧ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ-ಸ ರಿ ಗ
ಮ ಪ-ರಿ ಗ ಮ ಪ-ಗ ಮ ಪ-ಮ ಪ ಪ-ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ ಧ ॥
ಭೌಳೀ.—ಷಟ್ಸ್ವರಮಿತಃ—ಷಾಢವ ಗಾನ್ಧಾರಾದಿಸ್ವರಾಃ ॥ ಗ ಗ ಗ-ರಿ ರಿ ರಿ-
ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ-ನಿ ನಿ ನಿ-ರಿ ಗ ರಿ ಮ ಪ ಧ ನಿ-ರಿ ಮ ಪ ಧ ನಿ-
ಮ ಪ ಧ ನಿ-ಪ ಧ ನಿ-ಧ ನಿ-ನಿ ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಗ ॥

ಬಙ್ಗಳ.—ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿಃ- ಕಿಮ್ಪುರುಷ ವರ್ಣ್ಯಃ- ಶಾರದಾಧಿದೇವತೆ- ಕುಶ ದ್ವೀಪಃ- ದಕ್ಷಿಣದೇಶಃ-ಖರ್ಜೂರ ವೃಕ್ಷಃ-ಯಜುರ್ವೇದಃ- ನೀಲವರ್ಣಃ- ಉತ್ತರಾ ನಕ್ಷತ್ರಮ್-ಕುಜವಾರಃ-ಮೀನ ರಾಶಿಃ-ಮುಖತ್ರಯಃ—ನೇತ್ರ ಷಟ್ಕಃ-ಬಾಹುಷಟ್ಕಃ-ಪಾದ ಷಟ್ಕಃ-ನೀಲವಸ್ತ್ರಃ-ಶ್ವೇತಗನ್ಧ ಲೇಪನಮ್- ನೀಲಾಭರಣಃ-ವಕುಳಪುಷ್ಪಃ-ಶುದ್ಧಾನ್ನ ಭೋಜನಮ್-ಶಾರಿಕ ವಾಹನಃ- ಶಾರ್ಙ್ಗಾಯುಧಃ- ಶೃಙ್ಗಾರ ರಸಃ-ಭರದ್ವಾಜ ಋಷಿಃ ‖ ಕನ್ನಡ ಗೌಳ- ಧನ್ಯಾಸೀ—ದಾಯಾ ಇತಿ ನಾರೀ ವಿಹಾರೀಚ ‖ ಅಯನುತ್ತ ಷಾಢವ ಷಟ್ಸ್ವರಾಃ—ನಿಷಾದಾದಿಸ್ವರ— ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಜ್ಯ ‖ ನಿ ನಿ ನಿ-ಸ ಸ ಸ- ರಿ ರಿ ರಿ_ಪ ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ-ನಿ ಸ ರಿ ಪ ಧ-ಸ ರಿ ಪ ಧ-ರಿ ಪ ಧ-ಪ ಧ-ಧ ಪ ರಿ ಸ ನಿ-ಪ ನಿ ಸ ನಿ-ರಿ ಸ ನಿ-ಸ ನಿ‖

ಅಸ್ಯನಾರ್ಯಃ.—ಕನ್ನಡ ಗೌಳ—ಪೂರ್ಣರಾಗಃ ‖ ಸ ಸ ನಿ_ನಿ ಸ-ಗ ಮ ಗ ಗ ರಿ ಸ-ಸ ಗ ಗ ಮ-ಮ ಗ ಸ-ಸ ನಿ ನಿ_ಪ ಮ ಗ ಸ-ಸ ಸೀ ನಿ_ಧಾ ನೀ-ಪಾ ನಿ ನಿ ಸ-ಸ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ-ನಿ ಧ ಮ ಗ-ಸ ನಿ ನಿ ಧ ಪ_ನಿ ನಿ ಸ ಸಾ ‖

ಧನ್ಯಾಸೀ.—ಸಪ್ತಸ್ವರೈಃಪೂರ್ತಿಃ—ಗಾನ್ಧಾರಾದಿಸ್ವರಾಃ ‖ ಗ ಗ ಗ-ಸ ಸ ಸ- ರಿ ರಿ ರಿ _ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ-ಗ ಸ ರಿ ಮ ಪ ಧ-ಸ ರಿ ಮ ಪ ಧ_ ರಿ ಮ ಪ ಧ-ಮ ಪ ಧ-ಪ ಧ-ಧ ಪ ಮ ರಿ ಸ-ಗ-ಪ ಮ ರಿ ಸ ಗ_ಮ ರಿ ಸ ಗ-ರಿ ಸ ಗ-ಸ ಗ ‖

ದಾಯಾ—ಪೂರ್ತಿಃ ‖ ಸ ಸ್ಸಾ-ನಿ ಸ ರಿ-ಸ ಸ್ಸರಿ-ಸ ರಿ ಮ ಗ ರಿ-ಸ ನಿ-ನಿ ಧ ಪ- ಸ ನಿ ನಿ ಧ ಪ_ ಮ ಪ ಧ ನಿ ಸ_ನಿ ಸ ರಿ-ಮ ಗ ರಿ_ಮ ಮ ಪ ಮ-ಗ ರಿ ಸ- ಗ ರಿ ಸ-ನಿ ಸ ರಿ ಪ-ಮ ಮ ಗ ರಿ ಸ-ರಿಮ್ಮ ಮಪ- ಮ ನಿ ಧ ಪ-ಪ ನಿ ಧ ನಿ- ಧ ಪ-ಮ ಗ ರಿ ಸ_ನಿ ಧ ಪ-ನಿ ನಿ ಸ್ಸಾ ಸ ‖ ಬಙ್ಗಳಾ ಪತ್ನಯಃ ‖

ಮಾಳವೀ.—ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಿಃ_ಗನ್ಧರ್ವ ವರ್ಣ್ಯಃ-ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವೀ ಅಧಿದೇವತಾ- ಕ್ರೌಞ್ಚ ದ್ವೀಪಃ-ಪಶ್ಚಿಮದೇಶಃ-ಕಪಿತ್ಥ ವೃಕ್ಷಃ- ಯಾಜುಷ ಛನ್ದಃ-ಪೀತ ವರ್ಣಃ-ಬುಧವಾರಃ- ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರಮ್-ವೃಷಭ ರಾಶಿಃ-ಮುಖದ್ವ ಯಃ-ನೇತ್ರ ಚತುಷ್ಟಯಃ-ಭುಜಾಚತ್ವಾರಿ- ಪಾದ ಚತುಷ್ಟಯಃ- ಹರಿದ್ರ ವಸ್ತ್ರಃ- ಕಸ್ತೂರೀ ಲೇಪನಮ್-ಮಾಣಿಕ್ಯಾಭರಣಮ್-ಕುನ್ದಪುಷ್ಪಃ ದಧ್ಯನ್ನಭುಕ್ತಿಃ_ಭೇರುಣ್ಡ ವಾಹನಃ-ಕುನ್ತಾಯುಧಃ-ಭೀಭತ್ಸರಸಃ-ವಿಶ್ವಾ ಮಿತ್ರ ಋಷಿಃ ‖

ಗುಣ್ಡಕ್ರಿಯಾ—ಗುಜ್ಜರೀ—ಗೌಳ ಪುನ್ನಾಗ ಇತಿ

ತ್ರಿಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ವಿಹಾರೀಚ‖

ಷಾಢವರಾಗ—ಷಡ್ಜಮಾದಿ ಋಷಭ ವರ್ಜ್ಯಾ ‖ ನಿ ಧ ನಿ ಸ-ಮ ಗ ಸಾ- ನಿ ಸ-ಮ ಗ ಸಾ-ನಿ ನಿ ಧ-ನೀ ಧ ಪ-ನಿ ಧ ಪ-ಮ ಪ-ಧ ನಿ-ಸ ನಿ ಪ- ನಿ ನಿ ಧ ಪ-ಪಾ ಪ್ಪ-ನಿ ನಿ ಧ ಮ-ಗ ಮ ಪ ಧ- ನಿ ಧ ಪ-ಮ ಗ ಸ- ನಿ ಧ ಪ- ಮಾ ಮ-ಗ ಮ ಪ ನಿ-ಸ ಮ ಗ ಸಾ-ನಿ ಧ ಪ-ಸ ನಿ ಧ ನಿ.. ಸ ಗ ಗ ಮ- ಗ ಸ ನಿ ಧ-ನಿ ನಿ ಸಾ ಸ ‖

ಅಸ್ಯನಾರ್ಯಃ—ಗುಣ್ಡಕ್ರಿಯಾ-ಸಪ್ತಸ್ವರಾಃ-ಗಾನ್ಧಾರಾದಿಪೂರ್ತಿಃ ‖ ಗ ಗ ಗ- ಸ ಸ ಸ-ರಿ ರಿ ರಿ-ಪ ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ_ನಿ ನಿ ನಿ- ಗ ಸ ರಿ ಪ ಧ ನಿ-ಸ ರಿ ಪ ಧ ನಿ_ರಿ ಪ ಧ ನಿ-ಪ ಧ ನಿ-ಧ ನಿ-ನಿ ಧ ಪ ರಿ ಸ ಗ-ಪ ಧ ರಿ ಸ ಗ-ಧ ರಿ ಸ ಗ- ರಿ ಸ ಗ-ಸ ಗ ‖

ಗೂರ್ಜರೀರಾಗ.—ಸಪ್ತಸ್ವರೈಃಪೂರ್ತಿಃ—ಗಾನ್ಧಾರಾದಿಃ ‖ ಗ ಗ ಗ-ಸ ಸ ಸ- ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ-ನಿ ನಿ ನಿ-ಗ ಸ ಮ ಪ ನಿ-ಸಮಪನಿ-ಮ ಪ ನಿ-ಪ ನಿ- ನಿ ಪ ಮ ಸ ಗ-ಪ ಮ ಸ ಗ-ಮ ಸ ಗ-ಸ ಗ ‖

ಗೌಳಪುನ್ನಾಗ.—ಷಾಢವರಾಗ-ಮಧ್ಯಮಾದಿಃ—ಋಷಭವರ್ಜ್ಯಃ ‖ ಮ ಮ ಮ-ಗ ಗ ಗ-ಪ ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ-ಸ ಸ ಸ-ನಿ ನಿ ನಿ-ಮ ಗ ಪ ಧ ಸ ನಿ-ಗ ಪ ಧ ಸ ನಿ- ಪ ಧ ಸ ನಿ-ಧ ಸ ನಿ- ಸ ನಿ- ನಿ ಸ ಧ ಪ ಗ ಮ-ಸ ಧ ಪ ಗ ಮ- ಧ ಪ ಗ ಮ-ಪ ಗ ಮ_ಗ ಮ ‖

ವಸನ್ತಸ್ಯ.—ವೈಶ್ಯಜಾತಿಃ-ಸಿದ್ಧವರ್ಣ್ಯಃ- ಸೂರ್ಯೋಧಿದೇವತಾ-ಪುಷ್ಕರದ್ವೀಪಃ- ಕಾಶ್ಮೀರದೇಶಃ-ದಾಡಿಮೀ ವೃಕ್ಷಃ-ಸಾಮವೇದ ಛನ್ದಃ-ಪೀತವರ್ಣಃ- ಗುರುವಾರಃ-ಮಖಾತಾರಃ-ಸಿಂಹರಾಶಿಃ-ಮುಖತ್ರಯಃ-ನೇತ್ರಷಟ್ಕಃ-ಬಾಹು ಷಟ್ಕ-ಃಪಾದಷಟ್ಕಃ- ಪೀತವಸ್ತ್ರಃ- ಅಗರುಲೇಪಃ-ಪುಷ್ಯರಾಗಾಭರಣಃ_ ಚಮ್ಪಕಾ ಕುಸುಮಃ- ಪರಮಾನ್ನ ಜಗ್ಧಿಃ- ಕೋಕಿಲಾ ವಾಹಃ-ಧನುರಾ ಯುಧಃ-ಭಯರಸಃ-ಗೌತಮ ಋಷಿಃ ‖ ರಾಮಕ್ರಿಯಾ—ವರಾಳೀ—ಕಾ ಶೀತಿಸ್ತ್ರೀ ವಿಹಾರೀಭವತಿ‖ ನಿಷಾದಾದಿ ಸಪ್ತಸ್ವರಾ‖ ನಿ ನಿ ನಿ-ಗ ಗ ಗ- ಮ ಮ ಮ-ಧ ಧ ಧ-ಸ ಸ ಸ-ರಿ ರಿ ರಿ-ರಿ ರಿ ಗ ಮ ಧ ಸ-ರಿ ಗ ಮ ಧ ಸ- ಗ ಮ ಧ ಸ-ಮ ಧ ಸ-ಧ ಸ-ನಿ ಧ ಮ-ಗ ರಿ ಸ ‖

ಅಸ್ಯನಾರ್ಯಃ—ರಾಮಕ್ರಿಯಾ ರಾಗ—ಸ್ವರಪಞ್ಚಕೇನ, ಔಢವ—ಗಾನ್ಧಾರಾದಿ ಋಷಭ ವರ್ಜ್ಯ॥ ಗ ಗ ಗ-ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ ಧ ಧ ಧ-ನಿ ನಿ ನಿ-ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ-ಮ ಪ ಧ ನಿ-ಪ ಧ ನಿ_ಧ ನಿ-ನಿ ಧ ಪ ಮ ಗ ॥

ವರಾಳೀ.—ಸಮ್ಪೂರ್ಣರಾಗಃ— ಗಾನ್ಧಾರಾದಿ ಸಪ್ತಸ್ವರಸ್ಯಾಪಿ ಸ್ಥಿತಿಃ ॥ ಗ ಗ ಗ-ಸ ಸ ಸ-ರಿ ರಿ ರಿ-ಪ ಪ ಪ_ಧ ಧ ಧ-ನಿ ನಿ ನಿ-ಗ ಸ ರಿ ಪ ಧ ನಿ-ಸ ರಿ ಪ ಧ ನಿ-ರಿ ಪ ಧ ನಿ-ಪ ಧ ನಿ-ಧ ನಿ-ನಿ ಧ ಪ ರಿ ಸ ಗ ॥

ಕಾಶೀ.—ಸಮ್ಪೂರ್ಣರಾಗಃ— ಸ್ವರಸಪ್ತಕಶ್ಚ— ಗಾನ್ಧಾರಾದಿಃ ॥ ಗ ಗ ಗ-ಸ ಸ ಸ-ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ_ಧ ಧ ಧ-ನಿ ನಿ ನಿ-ಗ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ-ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ-ರಿ ಮ ಪ ಧ ನಿ-ಪ ಮ ಧ ನಿ-ಮ ಧ ನಿ-ಧ ನಿ-ನಿ ಧ ಪ ಮ ರಿ ಸ ಗ ॥

ಶ್ರೀರಾಗಃ.—ವೈಶ್ಯಜಾತಿಃ-ತುಮ್ಬುರ ವಮ್ಶಃ ನಾರದ ಋಷಿಃ- ನಾರದೋಧಿದೇವತಾ-ಶ್ವೇತದ್ವಿಪಃ-ಮಧ್ಯದೇಶಃ-ಚೂತವೃಕ್ಷಃ-ಸಾಮವೇದ ಛನ್ದಃ-ರಕ್ತವರ್ಣಃ_ಶುಕ್ರವಾರಃ- ಮೂಲಕ್ಷ್ರಃ- ಧನೂರಾಶಿಃ- ಚತುರ್ಮುಖಃ-ನೇತ್ರಾಷ್ಟಕಃ-ಅಷ್ಟಭುಜಃ- ಅಷ್ಟಪಾದಶ್ಚ_ಚಿತ್ರವಸನಃ- ಕುಙ್ಕುಮಲೇಪಃ-ಗೋಮೇಧಿಕಾಭರಣಃ-ಕೇತಕೀಕುಸುಮಃ_ಫಲಾಹಾರಃ-ಶುಕವಾಹಃ- ಹಲಾಯುಧಃ-ಅದ್ಭುತರಸಃ-ಜಮದಗ್ನಿಋಷಿಃ॥ ಆನ್ದೋಳೀ—ಭಲ್ಲಾತೀ—ಆಹರೀತಿ ಸ್ತ್ರೀ ತ್ರಯ ವಿಹಾರೀಭವತಿ ॥ ಅಯಸ್ತು ಷಾಢವಃ ಷಟ್ಸ್ವರಃ ಧೈವತಾದಿ ಋಷಭ ವರ್ಜ್ಯಃ॥ಧ ಧ ಧ_ನಿ ನಿ ನಿ_ಸ ಸ ಸ_ಗ ಗ ಗ_ಮ ಮ ಮ-ಧ ಪ ಪ_ಧ ನಿ ಸ ಗ-ಮ ಪ-ಸ ಗ ಮ ಪ-ಗ ಮ ಪ-ಮ ಪ ॥

ಅಸ್ಯನಾರ್ಯಃ.-ಆನ್ದೋಳೀ—ಷಾಢವಃ ಷಟ್ಸ್ವರಃ ಮಧ್ಯಮಾದಿ ಧೈವತವರ್ಜ್ಯ॥ ಮ ಮ ಮ-ಸ ಸ ಸ-ಗ ಗ ಗ- ಪ ಪ ಪ- ರಿ ರಿ ರಿ-ನಿ ನಿ ನಿ- ಮ ಸ ಗ ಪ ರಿ ನಿ-ಸ ಗ ಪ ರಿ ನಿ_ಗ ಪ ರಿ ನಿ-ಪ ರಿ ನಿ- ರಿ ನಿ-ನಿ ರಿ ಪ ಗ ಸ ಮ ॥

ಭಲ್ಲಾತಿ.—ಸಮ್ಪೂರ್ಣ ರಾಗಃ ಸಪ್ತಸ್ವರಾಃ ಗಾನ್ಧಾರಾದಿಃ ॥ ಗ ಗ_ನಿ ನಿ-ಸ ಸ-ಮ ಮ_ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ-ರಿ ರಿ ರಿ-ಗ ನಿ ಸ ಮ ಪ ಧ ರಿ- ನಿ ಸ ಮ ಪ-ಧ ರಿ-ಸ ಮ ಪ ಧ ರಿ-ಮ ಪ ಧ ರಿ-ಪ ಧ ರಿ-ಧ ರಿ-ರಿ ಧ ಪ ಮ ನಿ ಸ ಗ ॥

ಆಹರೀ.—ಸಮ್ಪೂರ್ಣರಾಗಃ—ಮಧ್ಯಮಾದಿಃ—ಸಪ್ತಸ್ವರಾಃ ॥ ಮ ಮ ಮ-ಪ ಪ ಪ-ಧ ಧ ಧ-ಸ ಸ ಸ-ಗ ಗ ಗ-ಮ ಪ ಧ ಸ ಗ-ಪ ಧ ಸ ಗ_ಧ ಸ ಗ-ಸ ಗ-ಗ ಸ ಧ ಪ ಮ ॥

ಸಾರಙ್ಗಃ.—ಶೂದ್ರಜಾತಿಃ-ದೇವವಮ್ಶಃ- ವಿನಾಯಕೋಧಿದೇವಃ- ಶಾಲ್ಮಲಿದ್ವೀಪಃ- ಪೂರ್ವ ದಕ್ಷಿಣದೇಶಃ - ನಾರಿಕೇಳ ವೃಕ್ಷಃ- ಅಥರ್ವಣವೇದಶ್ಛನ್ದಃ- ನೀಲವರ್ಣಃ-ಸ್ಥಿರವಾರಃ-ಅನೂರಾಧಾನಕ್ಷತ್ರಮ್ ವೃಶ್ಚಿಕರಾಶಿಃ- ಚತುರ್ಮುಖಃ ಅಷ್ಟ ನೇತ್ರಾಣಿ ಅಷ್ಟಬಾಹುಃ ಅಷ್ಟಪಾದಃ ಕರ್ಬುರವರ್ಣಃ-ಕದಮ್ಬ ಗನ್ಧಲೇಪಃ- ವೈಡೂರ್ಯಾಭರಣಃ- ದ್ರೋಣ ಪುಷ್ಪಃ- ಚಿತ್ರಾನ್ನಭುಕ್ತಿಃ- ಚಕ್ರವಾಕ ವಾಹಃ- ಪರಶುರಾಯುಧಃ- ಹಾಸ್ಯ ರಸಃ-ವಸಿಷ್ಠಋಷಿಃ ॥ ದೇಶಾಕ್ಷಿ—ಗೌಳ—ರೀತಿಗೌಳ—ಇತಿ ತ್ರಿ ಸ್ತ್ರೀವಿಹಾರೀಚ॥ ಅಯಞ್ಚ ಪೂರ್ಣರಾಗಃ ಸಪ್ತಸ್ವರಃ_ಪಞ್ಚಮಾದಿಃ ॥

ಪಾ ಮ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ- ಸ ಗ ರಿ ಸ-ರಿ ಮಾ ಮ ಪ ಧ ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ-ನಿ ಸ ಮ ಗ ರಿ ಸ-ರಿ ಸ-ರಿ ಮ ಪ ಧ ಪ-ಮ ಗ ರಿ ಸ-ನಿ ರೀ ರಿ ಸ-ರಿ ಮ ರಿ ಮ್ಮ ಪ- ಪ ಸಾ- ರಿ ಮ್ಮ ಪ ರಿ-ಗ ಸಾ ಸ್ಸ ನಿ ಧ ಪ-ಸ ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ-ರಿ ಮ್ಮ ಪ ಧ ನಿ-ಗ ಧ ನಿ ಸಾ ಸ್ಸ ॥

ಅಸ್ಯ ನಾರ್ಯಃ.—ದೇಶಾಕ್ಷೀ—ಸಮ್ಪೂರ್ಣತರಃ-ಸಪ್ತಸ್ವರಶ್ಚ-ಪಞ್ಚಮಾದಿಃ-ಪ ಧ ಧ ಸ್ಸ ಸಾ- ಸ ನಿ ಧ ಧ ಸ ರಿ ಗ- ಸ ರಿ ಸಾ ರಿ-ಸ ಸ ನಿ-ಪ ಧ ನಿ-ಪ ಧ ಪಾ ಪ್ಪ ಮ ಗ- ಮ ಗ ಪ ಧ ನಿ ನಿ ಪ- ಧ ಧ ಸ ಸ ರಿ ಗ ಮ ರಿ ಗ ಸ ರಿ_ಗ ರಿ ಸ- ಸ ನಿ ಪ_ಧ ಧ ಸಾ ಸ್ಸ ॥

ಗೌಳ.—ಷಾಢವಃ-ಧೈವತ ವರ್ಜ್ಯಃ-ಷಟ್ಸ್ವರಃ ॥ ರಿ ಮ ಪ-ನಿ ಸ ರಿ-ಸ ನಿ ಪ ಮ-ನಿ ಗ ರಿ ಮ-ರಿ ಸ-ರಿ ಗ ಮ ರಿ ಸ ॥

ರೀತಿಗೌಳ.—ಸಮ್ಪೂರ್ಣಃ-ಸಪ್ತಸ್ವರಃ-ನಿಷಾದಾದಿಃ ॥ ಸ ಸ ಮ್ಮ ಗ ರಿ ಸ-ಗ ರಿ ಸ-ರಿ ಸ-ಸ ಮ ಗ ಗ-ನಿ ಸ- ರಿ ಸ ಸ- ನಿ ಧ ಧ-ಸ ನಿ ಧ ಮ ಪ-ಮ ಮ ಪ ಮ-ಪ ನಿ ಸ_ಗಾ ರಿ ಸ ನಿ ಧ ಪ_ಮ ಪ-ಪ ನಿ ಧ ಪ-ಮ ಗ ರಿ ಸ-ಮ ಪ ನಿ ನಿ ಧ ಮ ॥

ಪಞ್ಚಮಃ.—ಶೂದ್ರಜಾತಿಃ-ನಾಗವಮ್ಶಃ- ತುಮ್ಬುರಾಧಿದೇವತಾ- ಶಾವಶಣ್ಡಜನಿಃ-ಪಶ್ಚಿಮೋತ್ತರದೇಶಃ-ಕದಳೀವೃಕ್ಷಃ-ಅಥರ್ವಣಶ್ಛನ್ದಃ-ರಕ್ತವರ್ಣಃ-ಕುಜವಾರಃ-ಶ್ರವಣಕ್ಷ್ರಃ_ಮಕರರಾಶಿಃ_ಮುಖದ್ವಯಃ- ಚತುರ್ನೇತ್ರಃ-ಚತುರ್ಬಾಹುಃ-ಚತ್ವಾರಃಪಾದಾಃ-ರಾಙ್ಕವವಸನಃ-ಸುಗನ್ಧಲೇಪಃ- ಪದ್ಮರಾಗಾಭರಣಃ- ಪಾರಿಜಾತಸುಮಮ್- ಕ್ಷೀರಾಹಾರಃ- ಚಕೋರ ವಾಹಃ- ಭಿಣ್ಡಿವಾಳಾಯುಧಃ-ಶಾನ್ತರಸಃ_ಪೌಲಸ್ತ್ಯ ಋಷಿಃ ॥

ದೇಶೀ—ಲಲಿತಾ—ತೋಡೀತ್ಯಾಕೃತಿ ನಾರೀ ವಿಹಾರೀಭವತಿ॥ ಅಯಞ್ಚ ಪೂರ್ಣಃ-ಷಡ್ಜಾದಿಃ ॥ ಸ ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ-ಮಾ ಗ ರಿ ಸ-ಸ ಧಾ-ಪ ಸ ಸ ರಿ-ಸ ನಿ-ರಿ ಸಿ ಸ ಧ ಸ-ಪ ಗ ರಿ ಸ ಸ ಗ ಮ ಪ ನಿ ಸ ರಿ ನಿ ಸಾ ಸ್ಸ ॥

ಅಸ್ಯ ನಾರ್ಯಃ.—ದೇಶೀ—ಪೂರ್ಣಃ-ಧೈವತಾದಿಃ ॥ ಸಾ ಸ್ಸ ನಿ-ಪ ಸಿ-ಧ ನಿ ಸ ನಿ-ಸ ಧ ಧಾ ಮ-ರಿ ಗ ಮ-ಪ ಧ ಧ- ಧ ಪ ಮ ಗ ರಿ ಸ- ರಿ ಗ ಮ ಪ- ಪ ಸ ನಿ-ಧ ನಿ ಸ್ಸಾ ಸ ॥

ಲಲಿತ.—ಷಾಢವಃ-ಪಞ್ಚಮವರ್ಜ್ಯಃ ॥ ರಿ ಸ ನಿ ಧಾ ಮ-ಧ ನಿ ಸ-ರಿ ಸಾ ರಿ-ನಿ ಸ ರಿ- ನಿ ಧ ಮ ಗ- ಮ ಧ- ಮ ಗ ರಿ ಸ- ಸ ಗ ಮ ಧ- ನಿ ಸ ರಿ-ಧ ನಿ ಸ್ಸಾ ಸ ॥

ತೋಡೀ.—ಪೂರ್ಣಃ-ಅಲ್ಪ ಪಞ್ಚಮಾದಿಃ ॥ ಧ ನಿ ಸ ರಿ ಗ-ಮ ಗ ರಿ ಸ-ನಿ ಧ ಧಾ ಮ ಗ-ಮ ಗ ರಿ ಸ-ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ಧ ನಿ- ಧ ಧ ನಿ-ಧ ನಿ ಸ-ನಿ ರಿ ಸ ರಿ-ಗ ಮಾ ಗಾ ರಿ ಸ ನಿ ನಿ ಸಾ ಸ್ಸ ॥

ಅಪಿರಾಗಾಸ್ತ್ರಿಧಾಮತಾಃ ॥
ಶುದ್ಧಾ ಮಿಶ್ರಾಶ್ಚ ಸಙ್ಕೀರ್ಣಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಶುದ್ಧರಾಗಃ.—ಭೈರವೀ ಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ಧೈವತಾದಿ ನಿಜಸ್ವರಾ ॥
ದೇವಕ್ರಿಯಾ ಮಹಾರಾಗಾ ಪೂರ್ಣಾಚ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ಮೇಘರಞ್ಜೀ ಮಧ್ಯಮಾದಿ ನಿಷಾದೋ ಧೈವತ ವರ್ಜಿತಃ ॥
ಕುರಞ್ಜೀಚೈವ ರಾಗಾಣಾಂ ಪೂರ್ಣಸ್ಸ್ವರ ಇತಿಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಭೂಪಾಳ ಷ್ಟಾಢ ಷಡ್ಜಾದಿ ಮಧ್ಯಮೋ ನಿಷಾದವರ್ಜಿತಃ ॥
ವ್ಯಾಳಾ ಸಮ್ಪೂರ್ಣ ರಾಗಶ್ಚ ಧೈವತಾದಿ ನಿಜಸ್ವರಃ ॥
ಮಲಹರೀ ಷಾಢವಶ್ಚ ಧೈವತಾದಿ ನಿಷ ವರ್ಜಿತಃ ॥
ಭೌಳೀಚ ಷಾಢವಶ್ಚಾಪಿ ಗಾದಿರ್ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಜಿತಃ ॥
ಬಙ್ಗಳ ಷಾಢನೀಷಾದಿ ಮಧ್ಯಮಸ್ವರ ವರ್ಜಿತಃ ॥
ಕನ್ನಡೀಗೌಳ ಸಮ್ಪೂರ್ಣ ನಿಷಾದಾದಿ ನಿಜಸ್ವರಃ ॥
ಧನ್ಯಾಸೀರಾಗ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಾ ಗಾದಿಸ್ವರಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥
ದಾಯಾ ಸಮ್ಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ಷಡ್ಜಾದಿಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಮಾಳವೀ ಷಾಢವೋ ರಾಗೋ ಪಞ್ಚಾ ನಿಷಧ ವರ್ಜಿತಃ ॥
ಗುಣ್ಡಕ್ರಿಯಾಚ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಾ ಗಾದಿಸ್ವರ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥

ಗುರ್ಜರೀರಾಗ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಃ ಗಾದಿಸ್ವರ ಇತೀರಿತಃ ॥
ಪುನ್ನಾಗಗೌಳ ಷಾಢವ್ಯಾ ಮಧ್ಯಾದಿರ್ನಿಷವರ್ಜಿತಃ ॥
ವಸನ್ತಃಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ನಿಷಾದಿಸ್ಸ್ವರಸಪ್ತಧಾ ॥
ರಾಮಕ್ರಿಯಾ ಔಢವಶ್ಚ ಗಾದಿಷ್ಷಡ್ಜ ವಿವರ್ಜಿತಃ ॥
ವರಾಳೀ ಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ಗಾದಿಸ್ಸ್ವರ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥
ಕೌಶೀ ರಾಗಶ್ಚ ಪೂರ್ಣಶ್ಚ ಗಾದಿಸ್ಸ್ವರ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥
ಶ್ರೀರಾಗಷ್ಷಾಢವಶ್ಚೈವ ಧೈವತಾದಿ ಋಷವರ್ಜಿತಃ ॥
ಆನ್ದೋಳೀ ಷಾಢವೋಯತ್ರ ಮಧ್ಯ ಧೈವತ ವರ್ಜಿತಃ ॥
ಭಲ್ಲಾತೀ ಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ಗಾನ್ಧಾರಾದಿರ್ನಿಜಸ್ವರಃ ॥
ಆಹರೀ ಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ಮಧ್ಯಾದಿ ಸ್ವರಸಪ್ತಧಾ ॥
ಸಾರಙ್ಗರಾಗಸ್ಸಮ್ಪೂರ್ಣಃ ಪಞ್ಚಮಾದಿರ್ನಿಜಸ್ವರಃ ॥
ದೇಶಾಕ್ಷೀ ಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ಪಞ್ಚಮಾದಿ ಸ್ವರಸ್ಥಿತಃ ॥
ಗೌಳರಾಗೋ ಷಾಢವಶ್ಚ ಗಾದಿರ್ಧೈವತವರ್ಜಿತಃ ॥
ರೀತಿಗೌಳಶ್ಚ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಃ ನಿಷಾದಾದಿರಿತಸ್ತತಃ ॥
ಸಮ್ಪೂರ್ಣಃಪಞ್ಚಮೋ ರಾಗೋ ಷಡ್ಜಾದಿಸ್ಸ್ವರಸಪ್ತಧಾ ॥
ದೇಶೀಚರಾಗಸ್ಸಮ್ಪೂರ್ಣಃ ಧೈವತಾದಿ ನಿಜಸ್ವರಃ ॥
ಲಲಿತಾ ಷಾಢವಮ್ಯತ್ರ ನಿಷಾದೀ ಪಞ್ಚ ವರ್ಜಿತಃ ॥
ತೋಡೀ ಸಮ್ಪೂರ್ಣರಾಗಶ್ಚ ಅಲ್ಪ ಪಞ್ಚಮ ಇತ್ಯಪಿ ॥
ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ್ಯದೇತೇ ರಾಗಾಶ್ಚ ವರ್ಜ್ಯಾವರ್ಜ್ಯಾಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಮಿಶ್ರರಾಗಾಃ.—ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಮಿಶ್ರಾಣಾಂ ವರ್ಜ್ಯಾವರ್ಜ್ಯ ಮಿದಮ್ಶೃಣು ॥
ಷಾಢವನ್ತೇಚ ನವಮ ಔಢ್ವಸ್ತ್ವಷ್ಟವಿಧಮ್ಸ್ಮೃತಮ್ ॥
ಸಮ್ಪೂರ್ಣಸ್ಸಪ್ತ ಚತುರ ಏತೇ ಸಙ್ಖ್ಯಾ ಇತೀರಿತಾಃ ॥

ಷಾಢವ ಮಿಶ್ರರಾಗಾಃ.—ಜಯನ್ತ ಪ್ರತಿಮಾಳೀಚ ದ್ವೌರಾಗೌ ಋಷವರ್ಜಿತಾ ॥
ನಟೀ ನಾರಾಯಣೀ ಸಾಮಲತಾಪೋ ನಿಷವರ್ಜಿತಃ ॥
ಚನ್ದ್ರಕಾನ್ತಾಚ ಪಾಡೀನಾನ್ನಾಟೀ ಗಾನ್ಧಾರ ವರ್ಜಿತಾ ॥
ಕೇತಾರಗೌಳ ರಾಗಶ್ಚ ಧೈವವರ್ಜ್ಯಾ ವಿಶೇಷತಃ ॥
ಇತ್ಯೇವನ್ನವರಾಗಾಶ್ಚ ಷಾಢವೋನಾಮ್ನಿ ಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಷಾಡವ ಮಿಶ್ರರಾಗಾಃ.—

ಮಧ್ಯಮಾವತಿ ರಾಗಸ್ಯ ಧೈವ ಗಾನ್ಧಾರ ವರ್ಜಿತಃ ||
ಮಣಿರಙ್ಗಶ್ಚ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಮಧ್ಯ ಧೈವತ ವರ್ಜಿತಃ ||
ಶುದ್ಧ ಸಾವೇರಿರಾಗಶ್ಚ ನಿಷಾದಾದಿ ವಿವರ್ಜಿತಃ ||
ಮೋಹನಾಯಶ್ಚ ಷಡ್ಜಸ್ತು ಮಧ್ಯ ಪಞ್ಚಮ ವರ್ಜಿತಃ ||
ಹಿನ್ದೋಳ್ಯಾ ವೃಷಪಞ್ಚಮ್ಯಾ ವರ್ಜನೀಯೌ ತತಸ್ಸ್ವರೌ ||
ದೀಪಿಕಾ ವೃಷ ಗಾನ್ಧಾರೌ ವರ್ಜನೀಯೌ ತತಃಪರಮ್ ||
ಆಭೋಗೀ ನಿಷಪಞ್ಚಮ್ಯಾ ವರ್ಜನೀಯಾವಸಙ್ಕರೌ ||
ರಾಗಶ್ಚ ಶುದ್ಧ ಧನ್ಯಾಸೀ ವೃಷಧೈವತ ವರ್ಜಿತಃ ||
ಅಪ್ಸ್ಯಾವತೇ ಔಡವೇಚ ವರ್ಜ್ಯಞ್ಚ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್ ||

ಸಮ್ಪೂರ್ಣ ಮಿಶ್ರರಾಗಾಃ.—

ದೇವಗಾನ್ಧಾರಿ ಪೂರ್ವೀಚ ಸೈನ್ಧವಾ ಸನ್ದಭೈರವೀ ||
ಗೋಪೀ ವಸನ್ತ ಘಣ್ಟಾಚ ಆಭೇರೀ ವಳಹಮ್ಸಕಾ ||
ನಾಗಗಾನ್ಧಾರಿ ಕಾಮ್ಬೋದಿ ಪ್ರತಿಮಾಳವಿ ಕನ್ನಡಾ ||
ಸಾಮನ್ತ ಆರಭೀಚೈವ ಶಙ್ಕರಾಭರಣಸ್ತಥಾ ||
ನೀಲಾಮ್ಬರೀ ನಾಗಧನೀ ನಾರಾಯಣಿ ವಿಶೇಷತಃ ||
ಸರಸ್ವತೀಮನೋಹಾರೀ ಮಾಹೂರೀ ಭಿನ್ನಪಞ್ಚಮಾ ||
ಶುದ್ಧಾ ವಸನ್ತರಾಗಾಚ ದೇಶಾಕ್ಷೀ ಬಿಲ್‌ಹರೀ ತಥಾ ||
ಪಟಮಞ್ಜರಿ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪೂರ್ವಕಲ್ಯಾಣಿ ಸಮಜ್ಞಿಕಾ ||
ಮುಖಾರಿ ಗುಮ್ಭಕಾಮ್ಬೋದಿ ಶುದ್ಧರಾಮಕ್ರಿಯಾ ತಥಾ ||
ಮಙ್ಗಳಾ ಕೌಶಿಕೀಚೈವ ಸಿನ್ಧು ನೀಮನ್ತಿನೀ ತಥಾ ||
ವರಾಳೀ ನಾಗಪುನ್ನಾಗ ಸಾಮೋಪನ್ತು ಇತೀರಿತಃ ||
ಶುದ್ಧಕ್ರಿಯಾ ವೇಗವಾಹೀ ನವರೋಜು ತತಃಪರಮ್ ||
ವಸನ್ತಶ್ಚ ವರಾಳೀಚ ವೆರಾಳೀ ಶೋಕಕನ್ತಥಾ ||
ಜಯನ್ತಸೇನೀ ಮುರುಕಕಾಮ್ಬೋಜೀ ಹೆಜ್ಜಿಜ್ಜೀ ತಥಾ ||
ಹುಸೆನೀ ಸಾ ಸಿಷ್ಮರವಾ ರಾಗಾಸ್ತ್ವಿತೀರಿತಃ ||
ಏತೇ ಸಮ್ಪೂರ್ಣರಾಗಾಸ್ಯುಃ ಕೀರ್ತಿತಾ ಗಾನವೇದಿಭಿಃ ||

ಏತಜ್ಜನ್ಯರಾಗಾ ಅನೇಕಧಾಸ್ಯುಃ.—

ನಾದೋದ್ಭವಾಸ್ಸ್ವರಾಸ್ಸಪ್ತಸ್ವರಾಣಾಮ್ ರಾಗಜಾತಯಃ ||
ರಾಗಾ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶ್ಕಥಾ ಶುದ್ಧಾ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿಶ್ಚ ಮಿಶ್ರಕಾಃ ||
ಮಿಶ್ರರಾಗೋದ್ಭವಾಸನ್ತ್ಯನ್ಯೈರಾಗಾಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

ಅಲಙ್ಕಾರಾಃ.—ಅಲಙ್ಕಾರಯುತೋ ರಾಗಃ ಮೂರ್ಛನಾಜಾತಿ ವರ್ಣಗೈಃ ||
ಸ್ವರೈಶುದ್ಧೈಶ್ಚ ವಿಕೃತೈಃ ಷಾಡವೌಡವ ಭೂಷಿತೈಃ ||
ನಾನಾಚಿತ್ರಕಳಾಯೋಗಸ್ಸೋಲಙ್ಕಾರೋ ವಿಧೀಯತೇ ||
ಯಥಾಲೋಕೇ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಙ್ಕಿರೀಟ ಕಟಕಾದಯಃ ||
ತಥೈವ ಸ್ವರರಾಗಾಣಾಮಲಙ್ಕಾರೋ ವಿಭೂಷಣಮ್ ||

ತದ್ವಿವರಣಮ್.—ತಾಳ ಮನ್ದ್ರಃಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಯಃ ಮನ್ದ್ರತಾಳಃಪ್ರಸನ್ನತಃ
ಆವರ್ತಕಸ್ಸನ್ನಿಧಾನಮ್ವಿಧೃತೋನ್ಯಸ್ತ ಲೋಪಕಃ ||
ಷೋಡಶೈಕಶ್ಚೇತಿ ತೇಷಾಮ್ಲಕ್ಷಣಙ್ಕಥ್ಯತೇ ಕ್ರಮಾತ್ ||

ತಾಳಮನ್ದ್ರಪ್ರಸನ್ನ.—

ಕ್ರಮಾತ್ಸಪ್ತಸ್ವರಾಸ್ತಾಳಃ ಷಡ್ಜಮನ್ದ್ರಮ್ಪ್ರಸಮ್ರಜೇತ್ ||
ತಾಳಮನ್ದ್ರಃಪ್ರಸನ್ನಾಖ್ಯೋಲಙ್ಕಾರಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ||

ಮನ್ದ್ರತಾಳಪ್ರಸನ್ನ.—

ಮನ್ದ್ರಃಪ್ರಸನ್ನಮುಃಖ್ಯೋಯಸ್ತಾಳಸ್ತಸ್ಯಾಷ್ಟಮಮ್ವ್ರಜೇತ್ ||
ತಥೈವಾರೋಹಯೇನ್ಮನ್ದ್ರಪರ್ಯನ್ತನ್ತಾನ್ ಕ್ರಮಾತ್ಸ್ವರಾನ್ ||
ಮನ್ದ್ರತಾಳ ಪ್ರಸನ್ನಾಖ್ಯೋಲಙ್ಕಾರೋಯನ್ನಿರೂಪಿತಃ ||

ಆವರ್ತಕ.—ಮೂಲಸ್ವರದ್ವಯನ್ದ್ವಿದ್ವಿ ವಾರಮುಕ್ತ್ವಾ ತತಃಪುನಃ ||
ಮನ್ದ್ರದ್ವಯನ್ದ್ವಿತೀಯಞ್ಚ ಪ್ರಸನ್ನಃಪ್ರಥಮಸ್ಸ್ವರಃ ||
ಗೀಯತೇಚ ಕಳಾಸ್ವೈಕಾ ಕಳಾ ತದ್ವತ್ಕಳಾಸಕೃತ್ ||
ಪೂರ್ವೈಕೈಕ ವಿಯೋಗೇನ ಭವೇದಾವರ್ತಕೋ ಮತಃ ||

ಸನ್ನಿಧಾನ.—ಆವರ್ತಕ ಕಳಾಯಾಸ್ತು ವಿಹಾಯಾಸ್ಯಮ್ಸ್ವರದ್ವಯಮ್ ||
ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಸಾ ಕಳಾಚೈಕಾತಾರಾ ಷಟ್ಸನ್ನಿಧಾನಕೇ ||

ವಿಧೃತ.—ಸ್ವರತ್ರಯಞ್ಚ ಕೃತ್ವಾಚ ತತ್ರತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದ್ವಿತೀಯಕಮ್ ||
ಸ್ವರದ್ವಯನ್ದ್ವಿರುಕ್ತಞ್ಚ ತಥಾಸ್ಯೈಕ ಕಳಾಮತಾ ||
ಪವಮಾದ್ಯಾದ್ಯ ವಿರಹಾತ್ಷಣ್ಣಸ್ಯುರ್ವಿಧೃತೇ ಕಳಾಃ ||

ವ್ಯವಲೋಲುಕ.—ಕ್ರಮಾತ್ಸ್ವರದ್ವಯಮ್ವಾರನ್ತ್ರಯಮುಚ್ಚಾರ್ಯ ಸಾ ತತಃ ॥
ಸ್ವರದ್ವಯೋತ್ಕ್ರಮೇಣೈವ ಗೀಯತೇಚ ತಥಾ ಕಳಾ ॥
ತಥಾವಿಧಾಃಕಳಾ ಷಣ್ಣಾ ಪೂರ್ವವತ್ಪೂರ್ವಹೀನತಃ ॥
ವ್ಯವಲೋಲಾಹ್ವಯಾ ನಾಮಾಲಙ್ಕಾರಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಥಿಲ್ಲಾಸಿಕಾ.—ಮನ್ದ್ರದ್ವಯಮ್ಸಮುಚ್ಚಾರ್ಯ ತೃತೀಯಸ್ಯ ದ್ವಯಸ್ತಥಾ ॥
ತಥಾ ತೃತೀಯಯೋರ್ಮಧ್ಯೇಸ್ಯಸೇನ್ಮನ್ದ್ರಸ್ತಥಾ ಕಳಾ ॥
ಏವಮ್ಪಞ್ಚ ಕಳಾರೂಪೋ ಥಿಲ್ಲಾಸೀ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಅಥ ಗಾಯಕಭೇದಾಃ.—
ಯಕಳೋ ಯಮಳೋ ಬೃನ್ದೋ ಗಾಯಕಾಸ್ತ್ರಿವಿಧಾಮತಾಃ ॥
ಯಕಳ.—ಏಕೋ ಗಾನಙ್ಕರೋತ್ಯೇವ ಯಕಳಙ್ಕಥ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥
ಯಮಳ.—ಗಾನನ್ದ್ವಿತೀಯ ಸಹಿತೋ ಯಮಳಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಬೃನ್ದಕ.—ಬಹುನಾಸಹಗೀತನ್ತು ಕರೋತಿ ಸಚ ಬೃನ್ದಕಃ ॥
ಗಾಯಕದೋಷಃ.—ಸನ್ದಷ್ಟೋದ್ಘೃಷ್ಟ ಸೀತ್ಕಾರೋ ಭೀತಕಮ್ಪಿತ ಶಙ್ಕಿತಾಃ ॥
ಕರಾಳೀ ಕುಟಲೋಕೋಟೀ ವಿತಾಳ ಕರಹೀನಕಾ ॥
ಸಾಮ್ಬಕಸ್ತು ಭಕೀ ವಕ್ರಪ್ರಸಾರೀ ವಿನಿಮೀಲಕಾಃ ॥
ವಿರಸಾಪಸ್ವರಾವ್ಯಕ್ತಾ ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ ॥
ಮಿಶ್ರೈಕೋನಮದಾನಶ್ಚ ಸ ತಥಾ ಶ್ಚಾನುನಾಸಿಕಾಃ ॥
ಸನ್ದಷ್ಟ.—ಸನ್ದಷ್ಟ ದಶನಾಗೋಯಸ್ಸಸನ್ದಷ್ಟಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಉದ್ಘೃಷ್ಟ.—ಉದ್ಘೃಷ್ಟೋ ವಿರಹೋದ್ಘೃಷ್ಟರಸೋ ವೀರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಸೀತ್ಕಾರ.—ಗಾನೇ ಮುಹುರ್ಮುಹುಶ್ಚೈವ ಸೀತ್ಕೃತಞ್ಚ ಕರೋತಿಯಃ ॥
ಭೀತ.—ಭಯೇನಸಹಗಾನನ್ತು ಕರೋತಿ ಸಚ ಭೀತಕಃ ॥
ಕಮ್ಪಿತ.—ತ್ವರಯಾ ಗಾನಕಾಲೇತು ಕಮ್ಪನಾ ಕಮ್ಪಿತೋ ಮತಃ ॥
ಶಙ್ಕಿತ.—ದೇಹಸ್ಸರ್ವಸ್ತತೋಯಾತಿ ಕಮ್ಪನಮ್ಯಸ್ಯ ಶಙ್ಕಿತಃ ॥
ಕರಾಳಿ.—ಗಾನಞ್ಚ ಗರ್ವಿತಶ್ಚೈವ ಕರಾಳೀತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಕಪಿಲ—ಕುಟಿಲ.—ವೇಗೇನ ಸ್ವರಸನ್ದರ್ಭಾತ್ಕ್ರಮಾನ್ನ್ಯೂನಾಧಿಕೋಭವೇತ್ ॥
ಕಾಕಿ—ಕೋಟೀ.—ಗಾನಙ್ಕ್ರರತರಮ್ಯಸ್ತು ಸ ಕಾಕೀತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ವಿತಾಳ.—ಲಯಲುಪ್ತ ಮಿದಞ್ಚೈವ ವಿತಾಳೀ ತಾಳವಿಚ್ಯುತಃ ॥
ಕರಹೀನ.—ಕರಹೀನಃಕಮ್ಪಯುಕ್ತೋ ಶಿರ ಉನ್ನೀಯ ಗಾಯಕೀ ॥

ಸಾಮ್ಬಕ.—ಘನಧ್ವನಿರಿವಾಗಾಯನ್ ಊರ್ಧ್ವ ವಕ್ತ್ರೋಕ್ಷರೈಸ್ಸ್ಖಲನ್ ॥
ಹೀನಸ್ವರೇಣ ಸಮ್ಯುಕ್ತಸ್ಸಸಾಮ್ಬಕ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಭಕೀ.—ಯೋಭಕೀ ಕುಮ್ಭಕಾಕಾರೋ ಫುಲ್ಲಗಲ್ಲಸ್ತು ಗಾಯಕಃ ॥
ವಕ್ರೀ.—ವಕ್ರೀ ಕೃತಗಳೋ ಗಾಯನ್ ಧೀರೈರಿತಿ ಉದಾಹೃತಃ ॥
ಪ್ರಸಾರಿ.—ಗ್ರೀವಾಸ್ತುಭ್ರಮಯನ್ ಯಸ್ತು ಪ್ರಸಾರೀ ಕಥ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥
ನಿಮೀಲಕ.—ನಿಮೀಲನನ್ತ್ರೋಗಾಯನ್ ನಿಮೀಲಕ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ವಿರಸ.—ರಸಹೀನಞ್ಚ ವಿರಸೋ ವಿರಸಶ್ಚ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಅಪಸ್ವರ.—ಗಾನಕಾಲೇತು ಲೋಪಶ್ಚ ಅಪಸ್ವರ ಇತೀರಿತಃ ॥
ಅವ್ಯಕ್ತ.—ಗದ್ಗದಧ್ವನಿನಾಯುಕ್ತಸ್ಸೋವ್ಯಕ್ತ ಇತಿ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟ.—ತಾರಕಾ ಮನ್ದ್ರಮಧ್ಯೇಷು ಅಶಕ್ತೋ ಯಸ್ತು ಗಾಯತಿ ॥
ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ.—ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಇತ್ಯುಕ್ತಮ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಯೈರವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ ॥
ಮಿಶ್ರಕ.—ಕೃತ್ವಾಘನೇ ಕಲ್ಪನನ್ತು ಗಾನಮ್ಮಿಶ್ರಕಮೀರಿತಮ್ ॥
ಯೆಕೋನ.—ಅರ್ಥಹೀನಸ್ತು ಯೋ ರಾಗೋ ಯೆಕೋನ ಇತಿ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ಅನರದಾನಿ.—ಸ್ಥಾಯಿ ಸ್ವರಾದೀನ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾಚ ಸೋಯಙ್ಚಾ ನರದಾನಿಕಃ ॥
ಅನುನಾಸಿಕ.—ಗಾನಞ್ಚ ನಾಸಿಕಾಯಾನ್ತು ಗೀಯತೇ ಸೋನುನಾಸಿಕಃ ॥
ಗಾನೇ ಉತ್ತಮಃ.—ಮಾಧುರ್ಯ ವಿರಾಜಿತ ಸ್ಥಿರಮತಿಃದೇವದ್ವಿಜಾರ್ಚಾರತಃ ॥
ಗೀತಜ್ಞೋ ಬಹುಪಾತಕೇಷು ನಯವಾನಾದಿಗ್ರಹ ಜ್ಞಾನವಾನ್ ॥
ರಾಗಾಣಾಮಖಿಲಾರ್ಥದೋ ನಿಪುಣವಾನ್ ಕಾಮಞ್ಜನಾಹ್ಲಾದನೇ ॥
ನೈಪುಣ್ಯೋ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರವಿಜ್ಞ ಭವತಿ ಭೂಮಣ್ಡಲೇ ಗಾಯಕಃ ॥
ಷಾಡವಾಡವ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಶ್ಶುದ್ಧ ಸಾಳಗ ಸಙ್ಕರೈಃ ॥
ರಾಗೈರ್ಗಾಯೇತ್ಸ್ವರಜ್ಞಾನಮ್ಸಗಾಯಕ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ರಾಗಭೇದಃ.—ದೇಶೀ ನಾರಾಯಣೀ ಘಣ್ಟಾ ಹಿನ್ದೋಳೀ ಗಾನ್ಧರೀ ತಥಾ ॥
ಕುರಞ್ಜೀ ಬಙ್ಗಳಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ದೇಶಾಕ್ಷೀ ದ್ವಿವಿಧಾಮತಾ ॥
ಧನ್ಯಾಸೀ ಮಾಳವೀಚೈವ ಪಞ್ಚ ಮಾತ್ರೀಣಿ ಸಮ್ಜ್ಞಿಕಾ ॥
ಸಾವೇರೀಚ ವಸನ್ತಶ್ಚ ಚತುಸ್ಸಙ್ಖ್ಯ ಇತೀರಿತಃ ॥
ಕಾಮ್ಬೋದೀ ಭೈರವೀಚೈವ ಕಲ್ಯಾಣೀ ಪಞ್ಚಧಾಸ್ಮೃತಃ ॥
ಕ್ರಿಯಶ್ಚ ಷಡ್ವಿಧಞ್ಚೈವ ನಾಟೀ ನವವಿಧಾಸ್ತಥಾ ॥

ವರಾಳೀ ನವಧಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ಗೌಳಶ್ಚ ದಶ ಸಂಜ್ಞಕಃ ॥
ಯ ಇದಂ ರಾಗಭೇದಸ್ಯ ಕೀರ್ತಯೇದ್ಗಾನಕೋವಿದೈಃ ॥

॥ ಮತಾನ್ತರ. ॥

ಸಙ್ಗೀತ.—ಗೀತವ್ವಾದ್ಯನ್ತಥಾನೃತ್ತನ್ತ್ರಯಂ ಸಙ್ಗೀತಮುಚ್ಯತೇ ॥
ಶೃತಿದ್ವಯಂ ತ್ರಿಷಡ್ಜಸ್ಯ ನಿಷಾದಸ್ಯ ಮಧ್ಯಯೋರ್ಯದಾ ॥
ಸಾಕಾಕಲೀ ಮಧ್ಯಮಸ್ಯ ಗಾನ್ಧಾರಸ್ಯಾನ್ತರಸ್ಮೃತಃ ॥
ಗೀತಯಃ ಪಞ್ಚ ಶುದ್ಧಾದ್ಯಾ ಭಿನ್ನಾ ಗೌಡೀಚ ವೇಸರಾ ॥
ಸಾಧಾರಣೀ ವಿಶುದ್ಧಾಸ್ಯಾದವಕ್ರೈರ್ಲಲಿತೈಸ್ಸ್ವರೈಃ ॥
ಭಿನ್ನಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಸ್ವರೈರ್ವಕ್ರೈರ್ಮಧುರೈರ್ಗಮಕೈರ್ಯುತಾ ॥
ಕಾಢ್ಯೈತ್ರಿಸ್ಥಾನಗಮಕೈರೋಹಾಟೀ ಲಲಿತೈಸ್ಸ್ವರೈಃ ॥
ಅಚ್ಛಿನ್ನಾತ ಸ್ಥಿತಿಸ್ಥಾನತ್ರಯೇ ಗೌಡೀ ಮತಾಸತಾಮ್ ॥
ಓಹಾಟೀ ಕಮ್ಪಿತೈರ್ಮನ್ದ್ರೈರ್ಮೃದುದ್ರುತತರೈಸ್ಸ್ವರೈಃ ॥
ಹಕಾರೌಕಾರ ಯೋಗೇನ ಹೃನ್ನ್ಯಸ್ತೈ ಚುಬುಕೇ ಭವೇತ್ ॥
ವೇಗವದ್ಭಿಸ್ಸ್ವರೈರ್ವರ್ಣೈ ಚತುಷ್ಕೈ ರತಿರಕ್ತಿತಃ ॥
ವೇಗಸ್ವರಾರಾಗ ಗೀತಿರ್ವೇಸರಾಚೋಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥
ಚತುರ್ಗೀತಿಗತಂ ಲಕ್ಷ್ಮಶ್ರಿತಾ ಸಾಧಾರಣೀ ಮತಾ ॥
ಶುದ್ಧಾದಿ ಗೀತಿಯೋಗೇನ ರಾಗಾಶ್ಶುದ್ಧಾದಯೋಮತಾಃ ॥
ಏವಮ್ಪ್ರಧಾತ್ರ ರಾಗಾಸ್ಯುಃ ಪಞ್ಚ ಗೀತಿ ಸಮಾಶ್ರಯಾಃ ॥
ಸ್ವರಶಬ್ದೋ ಮಯೂರಾದಿ ಸಮುತ್ಪನ್ನೇಷು ಸಪ್ತಸು ॥
ಷಡ್ಜಾದಿಷ್ವೇವರೂಢೋಯಮಿತಿ ನೈವಾಕ್ಷ್ನು ವರ್ತತೇ ॥
ಗೀತವಾದಿತ್ರ ನೃತ್ತಾನಾನ್ತ್ರಯಂ ಸಙ್ಗೀತ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ತಾನಸ್ಯಾತ್ರ ಉದಾನತ್ವಾತ್ಸಙ್ಗೀತಮಿತಿಚೇರಿತಮ್ ॥
ಚೈತನ್ಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾನ್ನಿರ್ವೃತ್ತಿ ರ್ಜಗದಾತ್ಮನಾಮ್ ॥
ನಾದಬ್ರಹ್ಮ ತಥಾನನ್ದಮದ್ವಿತೀಯ ಮುಪಾಸ್ಮಹೇ ॥
ನಾದೋಪಾಸನಯಾ ದೇವ ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರಾಃ ॥
ಗೀತ.—ನಾದಸ್ವರಾಕ್ಷರಾಕಾರಾ ತ್ರಿವಿಧಾ ಸಾಚ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ನಾದ.—ಆತ್ಮಾ ವಿವಕ್ಷಮಾಣೋಯಮ್ಮನಃ ಪ್ರೇರಯತೇ ಮನಃ ॥
ದೇಹಸ್ಥ ವಹ್ನಿಮಾಹನ್ತಿ ಸಪ್ರೇರಯತಿ ಮಾರುತಮ್ ॥

ತದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ—ಬ್ರಹ್ಮಗ್ರನ್ಥಿಸ್ಥಿತೋ ನಾದಃ ಕ್ರಮಾದೂರ್ಧ್ವಮ್ಪ್ರಚರನ್ ॥
ನಾಭಿಹೃತ್ಕಣ್ಠ ಮೂರ್ಧಾಸ್ಯೇಷ್ವಾವಿರ್ಭವತಿ ಸಧ್ವನಿಃ ॥
ಶೃತಿಃ.—ಶೃತಿರ್ನಾಮ ಸ್ವರಾರಮ್ಭಕಾವಯವ ಶಬ್ದವಿಶೇಷಃ ॥
ಪ್ರಥಮಶ್ರವಣಾಚ್ಛಬ್ದಶ್ಶ್ರೂಯತೇ ಹ್ರಸ್ವಮಾತ್ರಕಃ ॥
ಸಾ ಶೃತಿಸ್ಸಮ್ಪರಿಜ್ಞೇಯಾ ಸ್ವರಾವಯವ ಲಕ್ಷಣೇ ॥
ದ್ವಾವಿಂಶತಿ ಶೃತಯಃ.—
ಚತುಶ್ಚತುಶ್ಚತುಶ್ಚೈವ ಷಡ್ಜಮಧ್ಯಮ ಪಞ್ಚಮಾಃ ॥
ದ್ವೇದ್ವೇ ನಿಷಾದ ಗಾನ್ಧಾರೌ ತ್ರಿಸ್ತ್ರೀ ಋಷಭ ಧೈವತೌ ॥
ನಾಮಾನಿ—ತೀವ್ರಾ ಕುಮುದ್ವತೀ ಮನ್ದಾ ಛನ್ದೋವತ್ಯಸ್ತು ಷಡ್ಜಗಾಃ ॥
ದಯಾವತೀ ತ್ವಸಾಜ್ಞೇಯಾ ರಞ್ಜನೀ ರಕ್ತಿಕೇತ್ಯಮೂಃ ॥
ಕಾದ್ರೀ ಕ್ರೋಧೇತಿ ಗಾನ್ಧಾರೇ ವಜ್ರಿಕಾಥ ಪ್ರಸಾರಿಣೀ ॥
ಪ್ರೀತಿಶ್ಚ ಮಾರ್ಜನೀ ತ್ಯೇತಾಶ್ಶೃತಯೋ ಮಧ್ಯಮಾಶ್ರಿತಾಃ ॥
ಕ್ಷಿತೀ ರಕ್ತಾಚ ಸನ್ದೀಪಿನ್ಯಾಲಪಿನ್ಯಪಿ ಪಞ್ಚಮೇ ॥
ಮದನ್ತಿ ರೋಹಿಣೀ ರಮ್ಯೇ ತ್ಯೇತಾಸ್ತಿಸ್ರಸ್ತು ಧೈವತೇ ॥
ಉಗ್ರಾಚ ಕ್ಷೋಭಿಣೀತಿದ್ವೇ ನಿಷಾದೇ ವಸತಶ್ಶೃತೀ ॥
ಇತ್ಯೇತಾಸ್ಸತ್ಯಸುಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ಸರ್ವೇಷು ಶೃತಯೋ ಬುಧೈಃ ॥
ಸ್ವರಃ.-ಸ್ವರಸ್ತು ಶ್ರೋತೃಚಿತ್ತರಞ್ಜಕೋನುರಣನರೂಪಶ್ಶೃತ್ಯಾಶ್ರಿತಷಡ್ಜಾದಿಃ॥
ಶೃತ್ಯನನ್ತರಭಾವೀಯಸ್ಸ್ನಿಗ್ಧೋನುರಣನಾತ್ಮಕಃ ॥
ಸ್ವತೋರಞ್ಜಯತಿ ಶ್ರೋತೃ ಚಿತ್ತಂ ಸ್ವರ ಉಚ್ಯತೇ ॥
ವ್ಯವಹಾರೇತ್ವಸೌತ್ರೇಧಾ ಹೃದಿಮನ್ದ್ರೋಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಕಣ್ಠೇಮಧ್ಯೋ ಮೂರ್ಧ್ನಿತಾರೋ ದ್ವಿಗುಣಶ್ಚೋತ್ತರೋತ್ತರಃ ॥
ಇಡಾಪಿಙ್ಗಳ ಸುಷುಮ್ನಾ ನಾಮಾನಃ ॥
ತತ್ಸ್ಥಾನಮ್.—
ನಾಸಾ ಕಣ್ಠ ಉರೌ ತಾಲು ಜಿಹ್ವಾದನ್ತಾಶ್ಚ ಸಂಸ್ಪೃಶನ್ ॥
ಷಡ್ಭ್ಯಸ್ಸಞ್ಜಾಯತೇ ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾತ್ಷಡ್ಜ ಮಿತೀರಿತಾಃ ॥
ಧ್ವನಿಃ.—ಮಯೂರೋ ವೃಷಭಶ್ಛಾಗಃ ಕ್ರೌಞ್ಚಃ ಕೋಕಿಲವಾಜಿನಃ ॥
ಗಜಶ್ಚ ಸಪ್ತ ಷಡ್ಜಾದೀನ್ ಸ್ವರಾನ್ ಶ್ಚೋಚ್ಚಾರಯನ್ತ್ಯಮೀ ॥

ವಶ್ಯಃ.—ದೇವವಶ್ಯಾಸ್ತು ಸಗಮಾಃ ಷಡ್ಜೋ ಮಃಪಿತೃವಶ್ಯಜಃ ॥
ರಿಧೌ ಋಷಿಕುಲೇಜಾತೌ ನಿಷಾದೋ ಸುರವಶ್ಯಜಃ ॥

ಜಾತಿಃ.—ಚತುಶ್ಶ್ರುತಿ ಸ್ವರಾವಿಪ್ರಾಸ್ತ್ರಿಶ್ರುತೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥
ವೈಶ್ಯೌದ್ವಿದ್ವಿಶ್ರುತೀ ಜ್ಞೇಯೌ ಶೂದ್ರಾವನ್ತರಕಾಸ್ವರೌ ॥

ವರ್ಣಾಃ.—ಪದ್ಮಾಭಃ ಪಿಞ್ಜರಃ ಸ್ವರ್ಣವರ್ಣಃ ಕುನ್ದಪ್ರಭಸ್ತಥಾ ॥
ಪೀತಃ ಕರ್ಬುರ ಇತ್ಯೇತೇ ಸ್ವರಾಣಾಮ್ವರ್ಣ ನಿರ್ಣಯಃ ॥

ದ್ವೀಪಃ.—ಜಮ್ಬೂಶ್ಶಾಕ ಕ್ರೌಞ್ಚ ಶಾಲ್ಮಲಿ ಶ್ವೇತನಾಮಸು ॥
ದ್ವೀಪೇಷು ಪುಷ್ಕರೇ ಚೈವ ಸ್ವರಾಣಾಮ್ದ್ವೀಪ ನಿರ್ಣಯಃ ॥

ಪ್ರಥಮ ದ್ರಷ್ಟಾರಃ.—
ವಹ್ನಿರ್ಧಾತಾ ಶಶಾಙ್ಕಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾಥಸ್ತಥೈವಚ ॥
ನಾರದಸ್ತುಮ್ಬುರಶ್ಚೈವ ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ಮಹೀಶ್ವರಾಃ ॥

ಅಧಿದೇವತಾಃ.—ವಹ್ನಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸರಸ್ವತ್ಯಶ್ಶರ್ವಶ್ಶ್ರೀಶ ಗಣೇಶ್ವರಾಃ ॥
ಸಹಸ್ರಾಂಶುರಿತಿಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಕ್ರಮಾತ್ಷಡ್ಜಾಧಿದೇವತಾಃ ॥

ವಾಸಸ್ಥಾನಃ.—
ಚೂತ ಖರ್ಜೂರ ಕದಳೀ ಜಮ್ಬೀರೋ ದಾಡಿಮೀ ತಥಾ ॥
ದ್ರಾಕ್ಷಾ ಪುನ್ನಾಗವೃಕ್ಷಶ್ಚ ಷಡ್ಜಾದೀನಾಮ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಛನ್ದಃ.—ಕ್ರಮಾದನುಷ್ಟುಪ್ ಗಾಯತ್ರೀ ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ಚ ಬೃಹತೀ ತಥಾ ॥
ಪಙ್ಕ್ತಿರುಷ್ಣಿಕ್ಚ ಜಗತೀತ್ಯಾಹುಶ್ಛನ್ದೋಭಿಧೀಯತೇ ॥

ನಕ್ಷತ್ರಃ.—ಶತ ತಾರಾ ಚಿತ್ತ ವಸು ಮುಖ್ಯಾ ಚೋತ್ತರ ಫಲ್ಗುಣಾ ॥
ಪೂರ್ವಾಷಾಢಾರ್ದ್ರೈತ್ರಭೇಷ್ವಾ ಸ್ವರಾಣಾಞ್ಜನ್ಮತಾರಕಾಃ ॥

ಸ್ವರಮೂರ್ಛನಾ.—
ಷಡ್ಜ ಮಧ್ಯಮ ನಾಮಾನೌ ಗ್ರಾಮೌ ಗಾಯನ್ತಿ ಮಾನುಷಾಃ ॥
ನತು ಗಾನ್ಧಾರ ನಾಮಾನಂಸ ಲಭ್ಯೋ ದೇವಯೋನಿಭಿಃ ॥
ಸಮಗ್ರೇಷು ವಿಲೋಮೇನ ಸಾದಯಸ್ತು ಸ್ವಪೂರ್ವಗಾಃ ॥
ಸ್ವರಾಣಾಮ್ಸ್ಥಾಪನಾಸ್ಥಾನಾ ಮೂರ್ಛನಾಸಪ್ತ ಸಪ್ತಕಾಃ ॥

ರಾಗಃ.—ಸ್ವರವರ್ಣ ವಿಶಿಷ್ಟೇನ ಧ್ವನಿಭೇದೇನಚಾವೃತಮ್ ॥
ರಞ್ಜ್ಯತೇ ಯೇನ ಕಥಿತಸ್ಸರಾಗಸ್ಸಮ್ಮತಸ್ಸತಾಮ್ ॥

ತಾಳಃ.—ತಾಳಶ್ಚಞ್ಚತ್ಪುಟಾದಿಃ ॥
ಕಾಲೋ ಲಘ್ವಾದಿಮಿತಯಾ ಕ್ರಿಯಯಾ ಸಮ್ಮಿತೋ ಮಿತಿಮ್ ॥
ಗೀತಾದೇರ್ವಿದಧತ್ತಾಳಸ್ಸಚ ದ್ವೇಧಾ ಬುಧೈಸ್ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಧ್ರುವೋ ಮಠ್ಯೋ ರೂಪಕಶ್ಚ ಝಮ್ಪಾ ತ್ರಿಪುಟ ಏವಚ ॥
ಅಟ್ಟತಾಳೈಕತಾಳೀಚ ಸಪ್ತ ತಾಳಾಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಗತಿಃ.—ಗತಿರ್ನಾಮ ಸ್ವರಸ್ಯೈತ್ವಮ್ವಾರೋಹಣಾವರೋಹಯೋಃ ॥

—॥ ಇತಿ ಸ್ವರಾದ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಃ. ॥—

ಅಥ ತಾಳಲಕ್ಷಣಮ್.

ತಾಳಃ.—ತಾಳಃ ಕಾಲ ಇತಿಜ್ಞೇಯಃ ಸಕಾಲಶ್ಶಮ್ಭುರುಚ್ಯತೇ ॥
ಶಮ್ಭೋರುತ್ಪದ್ಯತೇ ನಾದೋ ನಾದಾದುತ್ಪದ್ಯತೇ ಮನಃ ॥
ಮನಸೋ ಜಾಯತೇ ಕಾಲಸ್ಸಕಾಲಸ್ತಾಳ ಸಞ್ಜ್ಞಕಃ ॥

ತಾಳೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ತಕಾರಶ್ಶಙ್ಕರಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಲಕಾರಶ್ಶಕ್ತಿರುಚ್ಯತೇ ॥
ಶಿವಶಕ್ತಿ ಸಮಾಯೋಗಾತ್ತಾಳ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥

ತಾಳದಶಪ್ರಾಣಃ.—ಶಿವಶಕ್ತ್ಯಾತ್ಮಕಮ್ಪುಣ್ಯಮ್ಯಶಸ್ತದ್ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿದಮ್ ॥
ದಶಪ್ರಾಣಾತ್ಮಕನ್ತಾಳಮ್ಯೋಜಾನಾತಿ ಸ ಸತ್ವವಿತ್ ॥
ಕಾಲ, ಮಾರ್ಗ, ಕ್ರಿಯಾ, ಙ್ಗಾನಿ, ಗ್ರಹ, ಜಾತಿ, ಕಳಾ, ಲಯಾಃ ॥
ಯತಿ, ಪ್ರಸ್ತಾರಕಶ್ಚೇತಿ ತಾಳಪ್ರಾಣಾ ದಶಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಕಾಲಃ.—ಉಪರ್ಯುಪರಿವಿನ್ಯಸ್ತ ಪದ್ಮಪತ್ರ ಶತಮ್ಸಕೃತ್ ॥
ಯಃ ಕಾಲಸೂಚಿಸಮ್ಭೇದಾತ್ಸಕ್ಷಣಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಲವಕ್ಷಣೈರಷ್ಟಭಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕಾಷ್ಠಾಹ್ಯಷ್ಟ ಕಳಾತ್ಮಿಕಾ ॥
ಅಷ್ಟಕಾಷ್ಠಾ ನಿಮೇಷಸ್ಸ್ಯಾನ್ನಿಮೇಷೈ ರಷ್ಟಭಿಃ ಕಲಾ ॥
ಕಲಾಭ್ಯಾನ್ತು ಚತುರ್ಭಾಗೋ ಚತುರ್ಭಾಗಾದನುದ್ಧೃತಮ್ ॥
ಅನುದ್ಧೃತಾಭ್ಯಾಮ್ದ್ರುತಸ್ಸ್ಯಾದ್ದ್ರುತಾಭ್ಯಾನ್ತು ಲಘುರ್ಭವೇತ್ ॥
ಲಘುದ್ವಯಙ್ಗುರುಶ್ಚೈವ ತ್ರಿಲಘುಃ ಪ್ಲುತಮೇವಚ ॥

ಲಚತುಷ್ಕಞ್ಚ ನಿಶಬ್ದಮಿತ್ಯೇತೇ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಃ ॥
ಇತಿ ತಾಳಗತಿಃಪ್ರೋಕ್ತಾ ತಾಳಜ್ಞೈಃ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥
ಮಾರ್ಗ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಚಿತ್ರಶ್ಚಿತ್ರತರಶ್ಚಿತ್ರತಮೋ ವಾರ್ತಿಕ ದಕ್ಷಿಣೌ ॥
ಅತಿಚಿತ್ರತಮಃಪ್ರೋಕ್ತಸ್ತಾಳಮಾರ್ಗ ಇತಿಸ್ಮೃತಃ ॥
ಅಸ್ಯ ಸಙ್ಖ್ಯ.—ಅಷ್ಟಮಾತ್ರಾ ಕಳಾಜ್ಞೇಯಾ ಮಾರ್ಗೇ ದಕ್ಷಿಣಸಞ್ಜ್ಞಕೇ ॥
ವಾರ್ತಿಕೇತು ಚತುರ್ಮಾತ್ರಾ ಕಳಾಚಿತ್ರಮ್ ದ್ವಿಮಾತ್ರಿಕಾ ॥
ಏಕಚಿತ್ರೇ ಕಲಾಚಸ್ಯಾತ್ ಅರ್ಧಚಿತ್ರತಮೋ ಮತಃ ॥
ಅತಿಚಿತ್ರತಮೋ ಮಾರ್ಗೇ ಕಳಾನುದ್ಧೃತ ಸಞ್ಜ್ಞಕಾ ॥
ಮಾತ್ರಾ.—ಪಞ್ಚ ಲಘ್ವಕ್ಷರೋಚ್ಚಾರಮಿತಾ ಮಾತ್ರೇಹ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ಕ್ರಿಯಾ.—(ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯಾ-ಶಬ್ದಕ್ರಿಯಾಚೇತಿ ದ್ವಿಧಾ.)
ಮಾರ್ಗಕ್ರಿಯಾ.—ತತ್ರಾವಾಪೋಥನಿಷ್ಕ್ರಾಮೋ ವಿಕ್ಷೇಪಶ್ಚ ನಿವೇಶನಮ್ ॥
ಚತುರ್ವಿಕಲ್ಪ ಇತ್ಯೇವನ್ನಿಶ್ಶಬ್ದಃಕಥಿತೋ ಬುಧೈಃ ॥
ಸಶಬ್ದಕ್ರಿಯಾ.—ಧ್ರುವಶಮ್ಯಾ ತಥಾ ತಾಳ ಸನ್ನಿಪಾತಸ್ತಥಾ ಪರಃ ॥
ಇತಿ ಶಬ್ದೇನ ಸಮ್ಯುಕ್ತ್ವಿಜ್ಞೇಯಞ್ಚ ಚತುರ್ವಿಧಮ್ ॥
ಅವಾಪಕ್ರಿಯಾ.-ಆವಾಪೋರ್ಧ್ವಾನ್ದಹಸ್ತಸ್ಯತ್ತಾಳಸ್ಯಾಙ್ಗುಲಿಕುಞ್ಚನಮ್ ॥
ನಿಷ್ಕ್ರಾಮೋದಶ್ಚಲಮ್ಪಶ್ಚಾದಙ್ಗುಳೀನಾಮ್ಪ್ರಸಾರಣಮ್ ॥
ತಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣತಃಪಶ್ಚಾತ್ ವಿಕ್ಷೇಪ ಇತಿ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ಪಿವರ್ತನಞ್ಚ ಹಸ್ತಸ್ಯಾತ್ಪ್ರವೇಶೋವಾಮುಖಸ್ಯಚ ॥
ಧ್ರುವೋ ಹಸ್ತಸ್ಯಪಾತಸ್ಯಾಚ್ಚೋಟಿಕಾ ಶಬ್ದಪೂರತಃ ॥
ಸನ್ಯಹಸ್ತ ನಿಪಾತಸ್ತು ಸವ್ಯತಾಳಸ್ತು ವಾಮತಃ ॥
ಹಸ್ತಯೋರುಭಯೋರ್ಘಾತಾ ಸನ್ನಿಪಾತ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ದೇಶೀನಾಮಕ್ರಿಯಾ ಲಕ್ಷಣಮ್.—
ಧ್ರುವಕಾ, ಸರ್ಪಿಣೀ, ಕೃಷ್ಯಾ, ಪದ್ಮಿನೀಚ ವಿಸರ್ಜಿತಾ ॥
ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಚ ಪತಾಕ್ಯಾಚ ಪತಿಕಾಷ್ಟಾಕ್ರಿಯಾ ತಥಾ ॥
ಆಸಾಮ್ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಸಶಬ್ದಾ ಧ್ರುವಕಾಜ್ಞೇಯಾ ಸರ್ಪಿಣೀ ವಾಮಗಾಮಿನೀ ॥
ಕೃಷ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣತೋಯಾತಾ ಪದ್ಮಿನೀಸ್ಯಾದಧೋಗತಾ ॥
ವಿಸರ್ಜಿಕಾ ಬಹಿಃಖ್ಯಾತಾ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಕುಞ್ಚನಾತ್ಮಿಕಾ ॥
ಪತಾಕಾಚೋರ್ಧ್ವಗಮನಾ ಪತಿಕಾ ಕರಪಾತನಾ ॥

ಧ್ರುವಕಾ ಪತಿಕೇ ಚಿತ್ರೇ ವರ್ತಿಕೇತ್ವಾದಿಮೇ ಉಭೇ ॥
ಏತ್ತಾದ್ವೇಚ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯೇ ಕ್ರಮಾದ್ದಕ್ಷಾ ಚ ದಕ್ಷಿಣೇ ॥
ಅಙ್ಗಮ್.—ವಿರಾಮಞ್ಚ ಧ್ರುವಞ್ಚೈವ ಲಘುರ್ಗುರುಪ್ಲುತ ತಥಾ ॥
ಕಾಕಪಾದಸ್ತಥಾಪ್ರೋಕ್ತನ್ತಾಳಾಙ್ಗೇತಿ ಷಡ್ವಿಧಾ ॥
ಅಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಾನಿ—ಧ್ರುವಸ್ತು ವಲಯಾಕಾರೋ ಲಘುರೂರ್ಧ್ವಶರಾಕೃತಿಃ ॥
ಗುರುವಕ್ರಧನುರ್ಜ್ಞೇಯೋ ಪ್ಲುತಶ್ಚ ಸತಿರಾಗುರುಃ ॥
ವಿರಾಮಸ್ತ್ವರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ಯಾನ್ನಿಶ್ಶಬ್ದಃಕಾಕಪಾದವತ್ ॥
ಅಸ್ಯ ಅಧಿದೇವಃ ಆಚರಣಶ್ಚ.—
ಚನ್ದ್ರಾರ್ಧಞ್ಚ ಚತುರ್ಭಾಗ ಮಙ್ಗುಳದ್ವಯ ಮುನ್ನತಮ್ ॥
ಚನ್ದ್ರಸ್ತಸ್ಯಾಧಿದೈವಞ್ಚ ಮಾತ್ರ ಸಙ್ಖ್ಯಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥
ಚಕ್ರರೂಪನ್ಧ್ರವಾಕಾರಞ್ಚತುರಙ್ಗುಳ ಮುನ್ನತಮ್ ॥
ತರ್ಜನ್ಯಙ್ಗುಳಿ ವಿಕ್ಷೇಪಮಾದಿತ್ಯಶ್ಚಾಧಿದೈವತಮ್ ॥
ಶರಾಕಾರಮ್ಲಘುರೂಪಮಷ್ಟಾಙ್ಗುಳ ಸಮುನ್ನತಮ್ ॥
ಗಿರಿಜಾಜಾಧಿದೈವತ್ಯಙ್ಕಞ್ಚ ದ್ವೈಗೇನ ತಾಡನಮ್ ॥
ಗುರುರ್ವಕ್ರ ಧನೂರೂಪ ಮುನ್ನತಮ್ಷೋಡಶಾಙ್ಗುಳಮ್ ॥
ಅಧಿದೇವಶ್ಚಾರ್ಧನಾರೀ ಆಲಸ್ಯಮ್ ಹಸ್ತತಾಡನಮ್ ॥
ಶಙ್ಕಾಕಾರಮ್ಪ್ಲುತಶ್ಚೈವ ಚತುರ್ವಿಮ್ಶತಿರಙ್ಗುಳಮ್ ॥
ವಿರಿಞ್ಚಶ್ಚಾಧಿದೈವತ್ಯಮ್ಮಾತ್ರತ್ರಯ ಮುದೀರಿತಮ್ ॥
ಬಲಿಭುಕ್ಪಾದರೂಪೇಣ ದ್ವಾತ್ರಿಮ್ಶ್ಯಾಙ್ಗುಳ ಸಙ್ಗತಮ್ ॥
ಶಬ್ದಹೀನಞ್ಚತುರ್ಮಾತ್ರಮ್ ಭಾರ್ಗವಶ್ಚಾಧಿದೈವತಮ್ ॥
ಮತಾನ್ತರೇ.—ಅನುದ್ಧ್ರುತನ್ಧ್ರುತಞ್ಚೈವ ಲಘುರ್ಗುರುಃಪ್ಲುತಃಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಪ್ರತ್ಯೇಕಞ್ಚ ಭವೇದಙ್ಗ ನಾಮ ಪರ್ಯಾಯಪಞ್ಚಕಮ್ ॥
ಅನುದ್ಧ್ರುತಞ್ಚಾತಿಬೀಜಮ್ವಿರಾಮಸ್ಯಾಕ್ಷರಮ್ವರಃ ॥
ಅನುದ್ಧ್ರುತ ನಾಮಾನಿ.—
ಧ್ರುತ ಸಾರ್ಧಾಕ್ಷರಮ್ಯುಗ್ಮಮ್ ಘುವೃತ್ತಞ್ಚಾರ್ಧಮಾತ್ರಕಮ್ ॥
ಲಘುಸ್ಸರಳನಾಮಾಚ ಹ್ರಸ್ವ ವ್ಯಾಪಕ ಮಾತ್ರಕಮ್ ॥
ಗುರು ವಕ್ರೋ ದ್ವಿಮಾತ್ರಶ್ಚ ಕಳಾಭ್ಯೋ ದೀರ್ಘಮಿತ್ಯಪಿ ॥
ಪ್ಲುತಮ್ ತ್ರ್ಯಙ್ಗನ್ದೀಪ್ತ ಸಮ್ಜ್ಞನ್ನಾಮಚೈತತ್ರಿಮಾತ್ರಕಮ್ ॥

ಗ್ರಹಲಕ್ಷಣಮ್.—ಗ್ರಹೋಽತೀತೋಽನಾಗತಶ್ಚ ಸಮಶ್ಚ ವಿಷಮಸ್ತಥಾ ॥
ಏವಞ್ಚತುರ್ವಿಧಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ತಾಳಗ್ರಹ ಸಮನ್ವಿತಃ ॥
ಅಸ್ಯೈವ.—ಗೀತಾತ್ಪೂರ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತೋಽತೀತಸ್ತತ್ಪಶ್ಚಾದನಾಗತಃ ॥
ಸಮೇ ಸಮಗ್ರಹಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ವಿಷಮೇ ವಿಷಮಸ್ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಜಾತಿಃ.—ಚತುರಶ್ರ ತ್ರ್ಯಶ್ರ ಮಿಶ್ರ ಖಣ್ಡ ಸಙ್ಕೀರ್ಣ ಜಾತಯಃ ॥
ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಿಟ್ಛೂದ್ರಸ್ಸಙ್ಕೀರ್ಣಶ್ಚ ಜಾತಿಸಞ್ಜ್ಞಕಮ್ ॥
ಅಸ್ಯ ತಾಳನಿರ್ಣಯಃ.—ವೇದಾಗ್ನಿ ಶೈಲ ಶರಸದ್ಮಭವಾದಿ ಸಙ್ಖ್ಯೈ
ಷಟ್ಸಙ್ಖ್ಯಯಾದಿಗುಣಿತ ದ್ವಿಗುಣಪ್ರಕಾರಃ ॥
ಶೂದ್ರತಾಳಃ.—ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟೈರಪ್ಯವಿಶ್ಲಿಷ್ಟೈಸ್ತಾಳಾಙ್ಗೈಃ ಪ್ರೋದ್ಧೃತಾದಿಭಿಃ ॥
ಕ್ರಿಯತೇ ಬಹುಭಙ್ಗೀಭಿಸ್ತಾಳಃ ಶೂದ್ರ ಸಮಾಹ್ವಕಃ ॥
ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟಸ್ತು ತುಷ್ಟಶ್ಚ ಮಾಲತಾಳಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ತಾಳಕಳೆ.—ಚಚ್ಚತ್ಪುಟಶ್ಚಾಚಪುಟಶ್ಚೈವ ಷಟ್ಪಿತಾಪುತ್ರಕಸ್ತಥಾ ॥
ಸಮ್ಪಕ್ವೇಷ್ಟಾಕಮುದ್ಘಟ್ಟಮ್ಪಞ್ಚೈತಾನಿ ಕಳಾಭಿಧಃ ॥
ಮತಾನ್ತರೇ.—(ಯಥಾಕ್ಷರಶ್ಚ ದ್ವಿಕಳಾ—ಚತುಷ್ಕಲ ಇತಿ ತ್ರಿಧಾ.)
ಪ್ರತ್ಯೇಕನ್ತ್ರಾಮಗತ್ಯೈರ್ಗಳೆ ತತ್ರ ಯಥಾಕ್ಷರಃ ॥
ಇಯಮೇಕಕಳಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ತತ್ರ ತ್ವನ್ತ್ಯಪ್ಲುತಮ್ಭವೇತ್ ॥
ಗುರುಃ ಕಳಾತ್ರ ದ್ವಿಕಲೇಷಾವಾದ್ಯನ್ಯತ್ರ ಷಟ್ಕಲಾಃ ॥
ಚತುಷ್ಕಲಾ ತದ್ವಿಗುಣಾ ದ್ವೈಕಲೇ ದ್ವಿಕಲೋ ಮತಃ ॥
ಪದಭಾಗಃ ಕಳಾನಾನ್ತು ಚತುಷ್ಕೇನ ಚತುಷ್ಕಲೇ ॥
॥ ಪಾದಭಾಗೈಶ್ಚ ತುರ್ಭಿಸ್ತೈರ್ವರ್ಣಾತ್ರಸ್ಯಾನ್ಯಸ್ಮಿನ್ದ್ರಕಾದಿಷು. ॥
ಕಳಾ ಲಕ್ಷಣಮ್.—
ಚತುರಶ್ರಾಚ ಜಾತೀನಾ ದ್ವಿಗುಣಾದ್ವಿಗುಣಕ್ರಿಯಾ ॥
ಗಳೆತ್ಯುಕ್ತಾ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿ ನವತೀಶ್ಚ ಷಡುತ್ತರಾ ॥
ಲಯಃ.—ತಾಳಾನ್ತರಾಳವರ್ತೀ ಯಃ ಕಾಲಸ್ಯಾತ್ಸಲಯಾತ್ರಿಧಾ ॥
ಏಲಾಮೇಕಬಿಮ್ಬಾಪ್ಯೋ ದ್ರುತ ಮಧ್ಯ ವಿಳಮ್ಬಿ ಕಾಃ ॥
ಯತಿಃ.—ಸ್ರೋತೋವಾಹಾಖ್ಯಗೋಪುಚ್ಛಾ ಸಮಾಚೇತಿ ಯತಿಸ್ಸ್ಮೃತಾ ॥
॥ ದ್ರುತಾದಿಷಾ ವಿಳಮ್ಬಾದಿಜಾತಸ್ವಾಭಾವಿಕಃ ಕ್ರಮಾತ್ ॥

ಪ್ರಸ್ತಾರಃ.—ದ್ರುತಾದಿಶ್ಚ ಪ್ಲುತಾದಿಶ್ಚ ಪ್ರಸ್ತಾರೋ ದ್ವಿವಿಧೋ ಭವೇತ್ ॥
ದ್ವಿತೀಯಾದ್ಯೋಽಮುಖಮನ್ಯವರ್ಣಾನ್ಯಷ್ಟವದ್ಯಾಮತೋ ಭವೇತ್ ॥
ಶೇಷಾದ್ರುತಾನಿ ಕಥಿತೇ ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯ ತೃತೀಯಕೇ ॥
ಆದ್ಯಾಹೋ ಹೀನಕಮ್ಪಾಮೇ ಪ್ಲುತಾದೀನ್ಸರ್ವ ಮೂರ್ಧ್ವತಃ ॥
ಪ್ಲುತಾದಿನಾನುತೋ ಹೀನಾ ಅಷೋರೇ ವಿನ್ಯಸೇತ್ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇ ಚೋರ್ಧ್ವಸದೃಶಾ ವಾಮೇ ತೇಷಾಮ್ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥
ದಶಪ್ರಾಣಾಭಿಜಾತ ದಶೋತ್ತರ ಶತತಾಳ ಲಕ್ಷಣಮ್.—
ಚಚ್ಚತ್ಪುಟೋ ಚಾಚಪುಟೋ ಷಟ್ಪಿತಾಪುತ್ರಕಸ್ತಥಾ ॥
ಸಮ್ಪದ್ವೇಷ್ಟಿತ ಉದ್ಘಟ್ಟೋ ಆದಿತಾಳಶ್ಚ ದರ್ಪಣಃ ॥
ಚರ್ಚರೀ ಸಿಂಹತಾಳಶ್ಚ ಕನ್ದರ್ಪೋ ಸಿಂಹವಿಕ್ರಮಃ ॥
ಶ್ರೀರಙ್ಗೋ ರತಿಲೀಲಶ್ಚ ರಙ್ಗತಾಳ ಪರಕ್ರಮಃ ॥
ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗೋ ಗಜಲೀಲಶ್ಚ ತ್ರಿಭಿನ್ನೋ ವೀರವಿಕ್ರಮಃ ॥
ಹಂಸಲೀಲೋ ವರ್ಣಭಿನ್ನೋ ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿಸ್ತಥಾ ॥
ವರ್ಣಮಾಲೀ ವರ್ಣತಾಳೋ ತಥಾ ರಙ್ಗಪ್ರದೀಪಕಃ ॥
ಹಂಸನಾದ ಸ್ಸಿಂಹನಾದೋ ಮಲ್ಲಿಕಾಮೋದ ಏವಚ ॥
ಭವೇಚ್ಚ ಶರಭಲೀಲಶ್ಚ ರಙ್ಗಾಭರಣ ಏವಚ ॥
ತತಸ್ತು ರಙ್ಗಲೀಲಶ್ಚ ತತಸ್ಸ್ಯಾತ್ಸಿಂಹನನ್ದನಃ ॥
ಜಯಶ್ರೀ ವಿಜಯಾನನ್ದೋ ಪ್ರತಿತಾಳಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಮಕರನ್ದೋ ಕೀರ್ತಿತಾಳೋ ವಿಜಯೋ ಜಯಮಙ್ಗಳಃ ॥
ರಾಜವಿದ್ಯಾಧರೋ ಮಟ್ಠ್ಯೋ ಜಯತಾಳ ಕುಡುಕ್ಕಕಃ ॥
ತತೋ ನಿಶಾರುಕ ತ್ರಿಪುಟ ಝಮ್ಪೇ ಕೋಕಿಲಪ್ರಿಯಃ ॥
ಶ್ರೀಕೀರ್ತಿ ಬಿನ್ದುಮಾಲೀಚ ಸಮತಾಳಶ್ಚ ನನ್ದಕಃ ॥
ಉದೀಕ್ಷಣೋ ಮಟ್ಟಕಾಚ ಢೇಙ್ಕಿಕೋ ವರ್ಣಮಟ್ಟಕಾ ॥
ಅಭಿನನ್ದೋನ್ತರಕ್ರೀಡಾ ಮಲ್ಲತಾಳಶ್ಚ ದೀಪಕಃ ॥
ಅಭಙ್ಗಲೀಲ ವಿಷಮೌ ನಾನ್ದೀ ಕುನ್ದ ಮುಕುನ್ದಕಃ ॥
ಏಕತಾಳಶ್ಚಾಟ್ಟತಾಳೋ ಚತುಸ್ತಾಳಶ್ಚ ಡೊಂಬುಲೀ ॥
ಅಭಙ್ಗ ರಾಯಬಙ್ಕೋಲಸ್ತ್ಥೈವ ಲಘುಶೇಖರಃ ॥
ಪ್ರತಾಪಶ್ಚ ಕರಶ್ಚಾಪಿ ಗಜಝಮ್ಪಾ ಚತುರ್ಮುಖಃ ॥

ಝುಮ್ಪಶ್ಚ ಪ್ರತಿಮಟ್ಠಶ್ಚ ತಥಾ ತಾಳಸ್ತೃತೀಯಕಃ ॥
ತಸ್ಮಾದುಪರಿವಿಜ್ಞೇಯೋ ವಸನ್ತೋ ಲೀಲತಾಳಕಃ ॥
ಕರಣಾದ್ಯೋಯತಿಶ್ಚೈವ ಷಡ್ತಾಲೋ ವರ್ಧನಸ್ತಥಾ ॥
ತತೋವರ್ಣ ಯತಿಶ್ಚೈವ ರಾಯನಾರಾಯಣಸ್ತಥಾ ॥
ಚತುರಸ್ರೋ ತಿಸ್ರ ಮಿಶ್ರಃ ಮದನೋ ಕುಮ್ಭತಾಳಕಃ ॥
ಲಕ್ಷ್ಮೀತಾಳಸ್ಸವಿಜ್ಞೇಯೋ ಪಾರ್ವತೀಲೋಚನಸ್ತಥಾ ॥
ತಥಾ ಗರುಡತಾಳಶ್ಚ ತತ ಶ್ರೀನನ್ದನಾಭಿದಃ ॥
ಲೀಲಾವಿಲೋಕಿತಾಳಶ್ಚ ಲಲಿತಾಪ್ರಿಯ ಏವಚ ॥
ಜನಕಶ್ಚೈವ ಲಕ್ಷ್ಮೀಶೋ ರಾಗವರ್ಧನ ಉತ್ಸವಃ ॥
ಖಣ್ಡಶ್ಚ ಪೂರ್ಣಕಙ್ಕಳಃ ಕಙ್ಕಳೋ ವಿಷಮುತ್ಸಮಃ ॥
ಭಗಣೋಮಧ್ಯಸ್ಸಗಣಃ ಮುದ್ರಿತಾಮತ್ಸ ಮೇವಚ ॥
ಏತೆ ದಶೋತ್ತರ ಶತನ್ತಾಳಜ್ಞೈಶ್ಚ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

ಚಞ್ಚತ್ಪುಟ.—ತಾಳಶ್ಚಞ್ಚತ್ಪುಟೋಜ್ಞೇಯೋಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಮ್ಲಘುಪ್ಲುತಮ್ ॥
ಉದಾ:—(‖ ‖ | ೩ =೮ ಮಾತ್ರ, ಚತುರಶ್ರಜಾತಿ,ಏಕಕಳೆ, ಸರ್ವವರ್ಣ, ವಿಷಮಯತಿಃ.)

ಚಾಚಪುಟಃ.—ಗುರುಶ್ಚೈಕೋ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಙ್ಗುರೋ ಚಾಚಪುಟಾಭಿದಃ ॥
(‖ ‖ ‖ =೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕಕಳೆ, ಸರ್ವವರ್ಣ, ಪಿಪ್ಪಿಲಿಕಾಯತಿ.)

ಷಟ್ಪಿತಾಪುತ್ರಕಃ.—ಘಲಗಾಗಲತಾಶ್ಚೈವ ಷಟ್ಪಿತಾಪುತ್ರಕಸ್ತಥಾ ॥
(| ‖ ‖ | ೩ =೧೦ ಮಾ. ತಿಸ್ರ.ದ್ವಿಕಳಾ,ಸರ್ವವರ್ಣ,ವಿಷಮಯತಿ.)

ಸಮ್ಪದ್ವೇಷ್ಟಿತಃ.—ಮಗಣಶ್ಚ ಪ್ಲುತಾದ್ಯನ್ತಮ್ಸಮ್ಪದ್ವೇಷ್ಟಿತ ಸಮ್ಜ್ಞಕಮ್ ॥
(೩ ‖ ‖ ‖ ೩ =೧೦ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ದ್ವಿಕಳಾ, ಸರ್ವ. ಪಿಪಲ್ಲಿಕಾಯತಿ,)

ಉದ್ಘಟ್ಟಿತಃ.—ಉದ್ಘಟ್ಟೇ ಮಗಣಶ್ಚೈಕಃ ॥
(‖ ‖ ‖ =೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸಮಯತಿ.)

ಆದಿತಾಳಃ.—ಆದಿತಾಳೆ ಲಘುಸ್ಮೃತಃ ॥
(ಲಘ್ವೈಕ ಮಾ. ಚತುರಸ್ರ. ಜ್ಞಾನಕಳಾ, ಸರ್ವ. ಸಮಯತಿ.)

ದರ್ಪಣಃ.—ದರ್ಪಣಸ್ಯಾದ್ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಙ್ಗುರುರೇಕಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ॥
(೦೦ ‖ =೩ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಶ್ರೋತೋವಾಹಯತಿ.)

ಚರ್ಚರಿ.—ಅಷ್ಟಾದಶತು ಚರ್ಚರ್ಯಾಂ ವಿರಾಮಾನ್ತದ್ರುತಂ ಲಘುಃ ॥
(| ೦ಽ | ೦ಽ | ೦ಽ | ೦ಽ | ೦ಽ | ೦ಽ | ೦ಽ | ೦ಽ | ೦ಽ—೧೮ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ದ್ವಿಕಳೆ, ಅನ್ಯ ವಿಷಮಯತಿ.)

ಸಿಮ್ಹಲೀಲ.—ಸಿಮ್ಹಲೀಲಾವಿಧಾತವ್ಯಾ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಸ್ದ್ರುತಸ್ತ್ರಯಮ್ ॥
(| | ೦೦ ೦—೩‖ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಪಿಪ್ಪಿಲಿಕಾ.)

ಕನ್ದರ್ಪ.—ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಯಕಾರಶ್ಚ ಕನ್ದರ್ಪಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
(೦೦ | ಽ ಽ—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಸಿಮ್ಹವಿಕ್ರಮ.—ಸಿಮ್ಹವಿಕ್ರಮತಾಳೆತು ಮಗಣೋಲಪಲೋಗಪಾ ॥
(ಽ ಽ ಽ | ೩ | ಽ ೩—೧೬ ಮಾ. ಚತು. ದ್ವಿಕಳೆ, ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಶ್ರೀರಙ್ಗ.—ಶ್ರೀರಙ್ಗ ಸಂಜ್ಞಕೆ ತಾಳೆ ಸಗಣೋಲಪ್ಲುತೋ ಮತಃ ॥
(| | ಽ ೩ |—೮ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ರತಿಲೀಲ.—ರತಿಲೀಲಾ ವಿಧಾತವ್ಯಾ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಙ್ಗುರುದ್ವಯಮ್ ॥
(| | ಽ ಽ—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ರಙ್ಗ.—ಚತ್ವಾರೋ ರಙ್ಗತಾಳಶ್ಚ ದ್ರುತಾಗುರುರಿತಃಪರಮ್ ॥
(೦೦ ೦೦ ಽ—೪ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಶ್ರೋತೋವಾಹ.)

ವರಕ್ರಮ.—ವರಕ್ರಮೆ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಯಗಣಸ್ತದನನ್ತರಮ್ ॥
(| | | ಽ ಽ—೭ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗ.—ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗಕೆತು ತಾಳೆಸ್ಯಾನ್ಮಗಣಶ್ಚ ಲಘುದ್ವಯಮ್ ॥
(ಽ ಽ ಽ | |—೮ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಗೋಪುಚ್ಛ.)

ಗಜಲೀಲ.—ಲಚತುಷ್ಕಂ ವಿರಾಮಾನ್ತಙ್ಗಜಲೀಲಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
(| | | |ು—೪ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ತ್ರಿಭಿನ್ನ.—ಲಘುರ್ಗುರುಃಪ್ಲುತಶ್ಚೈವ ತ್ರಿಭಿನ್ನಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
(| ಽ ೩—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ವೀರವಿಕ್ರಮ.—ವೀರವಿಕ್ರಮತಾಳೆತುಲೋ ದ್ರುತಾ ಜಗಣಸ್ತಥಾ ॥
(| ೦೦ |ಽ|—೬ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಪಿಪ್ಪಿಲಿಕಾ.)

ಹಮ್ಸಲೀಲ.—ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವನ್ತಾಳಸ್ಯಾದ್ಧಮ್ಸಲೀಲಕಃ ॥
(| |ು—೨ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ವರ್ಣಭಿನ್ನ.—ವರ್ಣಭಿನ್ನಾಭಿದಸ್ತಾಳೊ ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುರ್ಗುರುಃ ॥
(೦೦ | ಽ—೮ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿ.—ರಾಜಚೂಡಾಮಣಿಸ್ತಾಳೊ ದ್ರುತಾನಷ್ಟ ದ್ರುತಾಲಗಃ॥
(೦೦ | | | ೦೦ | ಽ—೭ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ರಙ್ಗದ್ಯೋತನ.—ರಙ್ಗದ್ಯೋತನತಾಳೆತು ಮಗಣೊಲಪ್ಲುತಾಮತಃ ॥
(ಽಽಽ | ೩—೧೦ ಮಾ. ಖಣ್ಡ, ದ್ವಿಕಳೆ, ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ರಾಜ.—ಗಪಾದ್ಯತೌಗಲೌಪಶ್ಚ ರಾಜತಾಳಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
(ಽ ೩ ೦೦ ಽ | ೩—೧೨ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ದ್ವಿಕಳೆ, ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಸಿಹ್ಮವಿಕ್ರೀಡಿತ.—ದ್ವಿಲಪಾಗಲಪಾಶ್ಚೈವ ಸಿಹ್ಮವಿಕ್ರೀಡಿತೆ ಲಪಾ ॥
(| | ೩ ಽ | ೩ | ೩—೧೮ ಮಾ. ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟ ಚಣ್ಡಾಲಜಾತಿ, ದ್ವಿಕಳೆ, ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ವರ್ಣಮಾಲೀ.—ವೇದದ್ರುತಾಲೊದ್ರುತೌಚ ವರ್ಣಮಾಲೀನಿಗದ್ಯತೆ ॥
(೦೦೦೦ | ೦೦—೮ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ವರ್ಣ.—ಗುರುಲಶ್ಚ ದ್ರುತೌಗಶ್ಚ ವರ್ಣಶ್ಚ ಚತುರಸ್ರಗಃ ॥
(ಽ | ೦೦ ಽ—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ರಙ್ಗಪ್ರದೀಪ.—ರಙ್ಗಪ್ರದೀಪಕೆ ತಾಳೆ ತಗಣೊಗಪ್ಲುತಮ್ಭವೆತ್ ॥
(ಽಽ | ಽ ೩—೧೦ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ದ್ವಿಕಳೆ, ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಹಮ್ಸನಾದ.—ಲಘುವಶ್ಚ ದ್ರುತೌ ದೀರ್ಘೌ ಹಮ್ಸನಾದೊನುಕಥ್ಯತೆ ॥
(| | | ೦೦ ಽಽ—೭ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಮಲ್ಲಿಕಾಮೊದ.-ತಾಳಸ್ಯಾನ್ಮಲ್ಲಿಕಾಮೊದೆ ಲೊದ್ವಾ ದ್ರುತಚತುಷ್ಟಯಮ್
(| | ೦೦ ೦೦—೮ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಗೋಪುಚ್ಛ.)

ಶರಭಲೀಲ.—ಲಘೂದ್ರುತ ಚತುಷ್ಕಞ್ಚ ಲಘೂಶ್ಯರಭಲೀಲಕೆ ॥
(| | ೦೦ ೦೦ | |—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಪಿಪ್ಪಲಿಕಾ.)

ರಙ್ಗಭರಣ.—ತಗಣೊಲಃಪ್ಲುತಃಕಾರ್ಯೊ ರಙ್ಗಭರಣ ಸಂಜ್ಞಿಕೆ ॥
(ಽಽ | | ೩—೯ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಹೀನ. ಸರ್ವ. ಪಿಪ್ಪಲಿಕಾ.)

ತುರಙ್ಗಲೀಲಾ.—ತುರಙ್ಗಲೀಲಾ ತಾಳಶ್ಚ ವಿರಾಮಾನ್ತನ್ದ್ರುತದ್ವಯಾತ್ ॥
(೦ಽ ೦ಽ—೨ ಮಾ. ಚತು. ಹೀನ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಸಿಹ್ಮನನ್ದನ.—ತಪಾಲೊಗ ದ್ರುತೌಗೌ ಲಪಲಪಾಗಶ್ಚ ಲದ್ವಯಮ್ ॥
ನಿಶ್ಯಬ್ದಂ ಲಚತುಷ್ಕಞ್ಚ ತಾಳೆಸ್ಯಾತ್ಸಿಹ್ಮನನ್ದನೆ ॥
(೨ ೨ | ೩ | ೨ ೦೦ ೨ ೨ | ೩ | ೩ ೨ | | | | | |—೩೨ ಮಾ. ಚತು. ಚತುಷ್ಕಲೆ, ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಜಯಶ್ರೀ.—ರಗಣೊಲೊಗುರುಶ್ಚೈವ ಜಯಶ್ರೀ ರಿತಿ ಗಣ್ಯತೆ ॥
(೨ | ೨ | ೨—೭ ಮಾ. ಚತು. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ವಿಜಯನನ್ದನ.—ಭವೆಯುರ್ವಿಜಯಾನನ್ದೆ ಲದ್ವಯಙ್ಗುರವಸ್ತ್ರಯಃ ॥
(| | ೨ ೨ ೨—೭ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಪ್ರತಿ.—ಸಲದ್ರುತೌಚ ತಾಳಸ್ಯಾಲ್ಲಘುರೆಕಂ ದ್ರುತದ್ವಯಮ್ ॥
(| ೦೦—೨ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಗೋಪುಚ್ಛ.)

ಮಕರನ್ದ.—ಮಕರನ್ದೆ ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುತ್ರಯಮಿತೀರಿತಮ್ ॥
(೦೦ | | |—೮ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಕೀರ್ತಿ.—ಲಪೌಗಲೌ ಪ್ಲುತಶ್ಚೈಕೊ ಕೀರ್ತಿತಾಳೆ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
(| ೩ ೨ | ೩—೧೦ ಮಾ. ಚತು. ದ್ವಿಕಳೆ, ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ವಿಜಯ.—ಮಗಣಸ್ಸ್ಯಾದ್ಗುರುಶ್ಚೈವ ತಾಳೆ ವಿಜಯ ಸಂಜ್ಞಿಕೆ ॥
(೨ ೨ ೨ ೨—೭ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸಮ.)

ಜಯಮಙ್ಗಳ.—ಸಗಣದ್ವಿತಯಂ ಯತ್ರ ಜಯಮಙ್ಗಳ ನಾಮಕಃ ॥
(| | ಽ | | ೨—೭ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ರಾಜವಿದ್ಯಾಧರ.—ಲಘುರ್ಗುರುದ್ರುತೌ ತಾಳೆ ರಾಜವಿದ್ಯಾಧರಾಭಿಧೆ ॥
(| ಽ ೦೦—೮ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಮೃದಙ್ಗ.)

ಮಟ್ಯ.—ನಕಾರೊ ಮಠ್ಯತಾಳೆಚ ಕಲ್ಪಿತಂ ಲಚತುಷ್ಟಯಮ್ ॥
(| | | | | | |—೭ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಮೃದಙ್ಗ.)

ಜಯ.—ಜಗಣೊಲೊದ್ರುತೌಚೈವ ಜಯತಾಳೆ ನಿರೂಪಿತಃ ॥
(೨ | | ೦೦—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಕುಟುಕ್ಕತಾಳ.—ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಮ್ಭವೆತ್ತಾಳೆ ಕುಟುಕ್ಕಕೆ ॥
(೦೦ | |—೩ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ನಿಶ್ಯಾರುಕ.—ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ವಿರಾಮಾನ್ತನ್ತಾಳೆ ನಿಶ್ಯಾರುಕಾಭಿಧೆ ॥
(| |—೨ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ತ್ರಿವುಡೆ.—ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ತ್ರ್ಯಶ್ರತಾಳಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖
(೦೮—೧ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಹೀನ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ತ್ರಿಭಙ್ಗಿ.—ಸಕಾರಾದ್ಗುರುತಾಚ್ಚೈವ ತ್ರಿಭಙ್ಗೀತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ‖
(| | S |—೫ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಕೋಕಿಲಪ್ರಿಯ.—ಕೋಕಿಲಪ್ರಿಯತಾಳಸ್ಸ್ಯಾದ್ಗುರುರ್ಲಘುಪ್ಲುತಸ್ತಥಾ ‖
(S | ೩—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಶ್ರೀಕೀರ್ತಿ.—ಶ್ರೀಕೀರ್ತಿ ಸಂಜ್ಞಕೇತಾಳೇ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಗುರುದ್ವಯಮ್ ‖
(| | ೭ ೭—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಗೋಪುಚ್ಛ.)

ಬಿನ್ದುಮಾಲಿನಿ.—ಗುರೋರ್ಪೂರ್ವಮರ್ಧ್ಯೆ ಚತುರ್ಬಿನ್ದುಃಬಿನ್ದುಮಾಲೀತಿ ತಾಳಕೇ ‖
(೭೦೦ ೦೦ ೭—೬ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಸಮ.—ಸಮತಾಳೇ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ವಿರಾಮಾನ್ತನ್ದ್ರುತದ್ವಯಮ್ ‖
(| | ೦೮—೩ ಮಾ. ಜಾತಿಭ್ರಷ್ಟ. ಅನ್ಯ. ಏಕ. ವಿಷಮ.)

ನನ್ದಕ.—ಲದ್ರುತಾಚ ಪ್ಲುತಶ್ಚೈವ ತಾಳಸ್ಸ್ಯಾನ್ನನ್ದಕಾಭಿಧೆ ‖
(| ೦೦ ೩—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಉದೀಕ್ಷಣ.—ಉದೀಕ್ಷಣೇ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಗುರುರೇಕಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖
(| | ೭—೪ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಮಟ್ಟಿಕಾ.—ಮಟ್ಟಿಕಾಯಾಂ ವಿಧಾತವ್ಯಙ್ಗುರುಬಿನ್ದುಪ್ಲುತಕ್ರಮಾತ್ ‖
(೭೦ ೩—೫‖ ಮಾ. ಚಣ್ಡಾಲಜಾತಿ, ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಢೆಙ್ಕಿಕ.—ಢೆಙ್ಕಿಕೋ ರಗಣಸ್ತುಸ್ಯಾತ್ತೆಷಾಙ್ಞ್ಚಿದುಪಯೋಗಿನಃ ‖
(೭ | ೭—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಪಿಪ್ಪಲಿಕಾ.)

ವರ್ಣಮಟ್ಟಿಕಾ.—ಲೌಬಿನ್ದೂಚ ಲಬಿನ್ದೂಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಾ ವರ್ಣಮಟ್ಟಿಕಾ ‖
(| | ೦೦ | ೦೦—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಅಭಿನನ್ದನ.—ಲದ್ವಯಂ ಬಿನ್ದುಯುಗ್ಮಞ್ಚ ಗುರುಶ್ಚೈವಾಭಿನನ್ದನೆ ‖
(| | ೦೦ ೭—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಪಿಪ್ಪಲಿಕಾ.)

ಅನ್ತರಕ್ರೀಡಾ.—ವಿಧಾತಾಚಾನ್ತರಕ್ರೀಡಾ ವಿರಾಮಾನ್ತ ದ್ರುತತ್ರಯಮ್ ‖
(೦೦ ೦—೧‖ ಮಾ. ಅನ್ಯ. ಅನ್ಯ. ಹೀನ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಮಲ್ಲ.—ಮಲ್ಲತಾಳೇಪಿ ನಗಣೋ ವಿರಾಮಾನ್ತನ್ದ್ರುತದ್ವಯಮ್ ‖
(| | | | ೦೮—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ದೀಪಕ.—ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಙ್ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಞ್ಚ ದೀಪಕೇ ‖
(೦೦ | | ೭S—೩ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಅಭಙ್ಗಲೀಲ.—ಲಘುಪ್ಲುತಸ್ಸಕಾರಸ್ಯಾದಭಙ್ಗೆಲೀಲತಾಳಕೇ ‖
(೩ | | ೭—೮ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ,)

ವಿಷಮ.—ವೇದಾದ್ರುತಾ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ವಿಷಮೇ ತಾಳಸಂಜ್ಞಕೇ ‖
(೦೦ ೦೮—೨ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ನಾನ್ದೀ.—ನಾನ್ದಿಕೇತಾಳ ಮುದ್ದಿಷ್ಟಾ ಲಘುಬಿನ್ದೂ ಲಘೂ ಗುರೂ ‖
(| ೦೦ | | ೭ ೭—೮ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಮುಕುನ್ದ.—ಮುಕುನ್ದತಾಳೆತು ಲಘುರ್ದ್ರುತಚತುಷ್ಟಯ ಗೌರಕಃ ‖
(| ೦೦ ೦೦ ೭—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಕುನ್ದ.—ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಸಕಾರೇಣ ಕುನ್ದಕಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ‖
(| | | | ೭—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಏಕ.—ಏಕೆನೈವ ದ್ರುತೆನಸ್ಯಾದೇಕತಾಳೇತಿ ಸಂಜ್ಞಕೇ ‖
(೦ ಅಯುವ್ ಅರ್ಧ ಮಾ. ಚತು. ಹೀನ. ಸರ್ವ. ಸಮ.)

ಅಟ್ಟ.—ಲಘುದ್ರುತೋ ಲಘುಶ್ಚೈವ ಸಾ ಭವೇದಟ್ಟತಾಳಕಾ ‖
(| ೦ |—೨‖ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಪಿಪ್ಪಲಿಕಾ.)

ಚತುಸ್ತಾಳ.—ಚತುಸ್ತಾಳೆ ಗುರುಃಪೂರ್ವನ್ತತೋ ಬಿನ್ದುತ್ರಯಮ್ಭವೇತ್ ‖
(೭ ೦೦ ೦—೩‖ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಗೋಪುಚ್ಛ.)

ಡೊಂಬುಲಿ.—ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಡೊಂಬುಲೀ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ‖
(| | ೮—೨ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಹೀನ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಅಭಙ್ಗ.—ಅಭಙ್ಗತಾಳೆ ಕರ್ತವ್ಯೆ ಲಘುಸ್ತುಪ್ಲುತಮಾತ್ರಕಃ ‖
(| ೩—೪ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ರಾಯಭಂಕೋಲ.—ರಗಣೋ ಬಿನ್ದುಲಿಙ್ಗೈರ್ಯಃ ರಾಯಭಂಕೋಲ ಇಷ್ಯತೆ ‖
(೭ | ೭ ೦೦—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಹೀನ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಲಘುಶೇಖರ.—ಲಘುಶೇಖರತಾಳಸ್ಯ ವಿರಾಮಾನ್ತಸ್ದ್ರುತೋಲಘುಃ ‖
(೦ | | ೮ |—೩‖ ಮಾ. ಅನ್ಯ. ಅನ್ಯ. ಹೀನ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಪ್ರತಾಪಶೇಖರ.—ಪ್ರತಾಪಶೇಖರಸ್ಯಾಙ್ಗೋ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ಪ್ಲುತದ್ರುತಾ ‖
(೩೮ ೦೮—೪ ಮಾ. ಅನ್ಯ. ಹೀನ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

*

ಗಜಝುಮ್ಪ.—ಗಜಝುಮ್ಪೆ ಗುರೋರೂರ್ಧ್ವಂ ವಿರಾಮಾನ್ತದ್ರುತತ್ರಯಮ್ ॥

(ಽ ೦೦೮—೩॥ ಮಾ. ಅನ್ಯ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಚತುರ್ಮುಖ.—ಚತುರ್ಮುಖಾಭಿಧೇತಾಳೇ ಜಗಣೋರನ್ತರಪ್ಲುತಮ್ ॥

(। ೭ । ೩—೭ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ)

ಝುಮ್ಪ.—ವ್ಯೋಮದ್ವಯಂ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ಲಚ ಝುಮ್ಪಾದಿಕೇಭವೇತ್ ॥

(೦೮ ।—೨ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಹೀನ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಪ್ರತಿಮಟ್ಯ.—ಸಗಣೋ ನಗಣೋವಾಪಿ ಪ್ರತಿಮಟ್ಯೇ ಬುಧೈಸ್ಮೃತಃ ॥

(।। ೭-।।। ೪—೩ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಮೃದಙ್ಗ.)

ತೃತೀಯ.—ತೃತೀಯತಾಳೇ ಬಿನ್ದುಶ್ಚ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ದ್ರುತದ್ವಯಮ್ ॥

(೦ ೦೮ ೦೮—೨॥ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಹೀನ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ವಸನ್ತ.—ವಸನ್ತತಾಳೇ ಕರ್ತವ್ಯಾ ನಗಣೋ ಮಗಣಸ್ತಥಾ ॥

(।।। ೭ ೭ ೭—೯ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಲೀಲ.—ತಾಳೇತು ಲೀಲ ಸಂಜ್ಞೇ ದ್ವೌ ಲಘುರ್ಗುರು ವಿರಾಮತಃ ॥

(೦ । ೭೮—೩॥ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಮೃದಙ್ಗ.)

ಕರಣಾಖ್ಯಯತಿ.—ತಾಳೇ ಕರಣಇತ್ಯಾಖ್ಯೇಜ್ಞೇಯಂ ಬಿನ್ದು ಚತುಷ್ಟಯಮ್ ॥

(೦೦ ೦೦—೨ ಮಾ. ಚತು. ಹೀನ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಷಡ್ಖಾಲ.—ಷಡ್ಖಾಲ ತಾಳಕೇ ಬಿನ್ದುಷಟ್ಕಂ ಬಿನ್ದು ನಿರನ್ತರಮ್ ॥

(೦೦ ೦೦ ೦೦—೩ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಸಮ.)

ವರ್ಧಮಾನ.—ವರ್ಧಮಾನೇ ಬಿನ್ದುಯುಗ್ಮನ್ತತಃಕಾರ್ಯಂ ಲಘುಪ್ಲುತಮ್ ॥

(೦೦ । ೩—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ವರ್ಣಯತಿ.—ವರ್ಣಯತ್ಯಾಭಿಧೇ ತಾಳೇ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ದ್ರುತದ್ವಯಮ್ ॥

(।। ೦೦—೩ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ರಾಯನಾರಾಯಣ.—ರಾಯನಾರಾಯಣೇಬಿನ್ದುರ್ದ್ವಿತೀಯಶ್ಚ ಜಗಣೋಗುರುಃ ॥

(೦೦ । ೭ । ೭—೩ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ತಿಸ್ರ.—ಲಘುದ್ರುತೌ ಲಘೂಗಶ್ಚ ತಿಸ್ರತಾಳಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

(। ೦೦ ।। ೭—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಮಿಶ್ರ.—ಪ್ರತಿಕುರ್ವನ್ವಿರಾಮಾನ್ತಮ್ಮಿಶ್ರಾಖ್ಯೇ ದ್ವಾದಶಾಕೃತೀಃ ॥

(೦೮ ೦೮ ೦೮ ೦೮ ೦೮ ೦೮—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಅನ್ಯ. ಏಕ. ವಿಷಮ.)

*

ಮದನ.—ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಗುರುಶ್ಚೈವ ಮದನೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥

(೦೦ ಽ ೭ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಕುಮ್ಭ.—ಕಾಮಬಾಣಧೃತಾಪುತ್ರ ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ತತಃಪರಮ್

ಧವಿರಾಮೋ ಲಘುಶ್ಚೈಕೋ ಬಿನ್ದುಶ್ಚಾರ್ಧ ದ್ರುತೋಭವೇತ್ ॥

ಧವಿರಾಮೋ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಸ್ದ್ರುತೋಲಸ ವಿರಾಮಕಃ ॥

ಕುಮ್ಭತಾಳ ಇತಿಖ್ಯಾತಸ್ತಾಳವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

(೦೦೦೦ಽ । ೦೦೦ ।। ೦ । ಽಽ—೧೫॥ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಲಕ್ಷ್ಮೀ.—ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುಶ್ಚೈವ ಪ್ಲುತಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಖ್ಯತಾಳಕೇ ॥

(೦೦ । ೩—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಚತುರಸ್ರ.—ಗುರುರ್ಲಶ್ಚ ದ್ರುತೌಗಶ್ಚ ವರ್ಣಶ್ಚ ಚತುರಸ್ರಕಃ ॥

(ಽ । ೦೦ ಽ—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಪಾರ್ವತೀಲೋಚನ.—ಪಾರ್ವತೀಲೋಚನೇ ತಾಳೇ ಮಲಪೌ ದ್ವೌ ಗುರುದ್ರುತೌ ॥

(ಽಽಽ । ೩ ಽಽ ೦೦—೧೫ ಮಾ. ಅನ್ತ್ಯ. ದ್ವಿಕ, ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಗರುಡ—ಗಾರುಡಃಕಥ್ಯತೇ ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ವಿರಾಮಾನ್ತಶ್ಚತುರ್ದ್ರುತಮ್ ॥

(೦೦ ೦೦—೨ ಮಾ. ಚತು. ಹೀನ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಶ್ರೀನನ್ದನ.—ಶ್ರೀನನ್ದನಾಖ್ಯತಾಳೇತು ಭಗಣಶ್ಚ ಪ್ಲುತೋಭವೇತ್ ॥

(೭ ।। ೩—೭ ಮಾ. ಅನ್ತ್ಯ. ಅನ್ಯ. ಸರ್ವ. ಪಿಪ್ಪಲಿಕಾ ॥

ಲೀಲಾವಿಲೋಕಿ.—ವಿಲೋಕಿತಶ್ಚ ತಾಳಸ್ಯಾದ್ಯತ್ರಯುಗ್ಮನ್ತತಃಪ್ಲುತಮ್ ॥

(೦೦ ೩—೪ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ವಿಲೋಕಿತ.—ಗೋ ದೌ ದೀಪ್ತೋ ವಿಲೋಕಿತೇ ॥

(೭ ೦೦ ೩—೬ ಮಾ, ಮಿ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಲಲಿತಪ್ರಿಯ.—ಊರ್ಧ್ವಂ ಲಘುಭ್ಯಾಂ ರಗಣೋ ಲಲಿತಪ್ರಿಯ ತಾಳಕೇ ॥

(।। ೭ । ೭—೭ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಜನಕ.—ಜನಕಪ್ರಿಯ ತಾಳಸ್ತು ನಯಸಾ ಕಥಿತಃಪರೈ ॥

(।।।। ೭ ೭ ।। ೭—೧೦ ಮಾ. ಅನ್ತ್ಯ. ದ್ವಿಕಳ, ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ.—ಲಕ್ಷ್ಮೀಶೇತು ತತಃಕಾರ್ಯಾ ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ಲಘು [ಗುರುರಿತೀರಿತಃ ॥

(೦೮ । ೭—೪ ಮಾ. ತಿಸ್ರ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ರಾಗವರ್ಧನ.—ವಿರಾಮಾನ್ತೌ ದ್ರುತೌ ಬಿನ್ದುಸ್ತ್ರಿಮಾತ್ರೋ ರಾಗರುವರ್ಧನಃ ||

(೦೮೦ ೩—೪ ಮಾ. ಸಙ್ಕೀರ್ಣ. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಸ್ತ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಉತ್ಸವ.—ಲಘು ಪ್ಲುತೌ ಉತ್ಸವಸ್ಯಾತ್ ||

(| ೩—೪ ಮಾ. ಚತು. ಅರ್ಧ. ಅನ್ಯ. ಸಮ.)

ಖಣ್ಡ.—ದ್ರುತೋ ಗುರುಯುಗಙ್ಖಣ್ಡೋ ||

(೦ S S—೪|| ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಪೂರ್ಣ.—ಚತುರ್ವಿಧಸ್ಯಾತ್ಕಙ್ಕಳಃ ಪೂರ್ಣಃಖಣ್ಡಸ್ಸಮೇ ಸಮಃ ||

ಪೂರ್ಣಂ ಲಘು ಚತುಷ್ಕಙ್ಗಙ್ಗುರುಣಾ ಲಘುನಾಕ್ರಮಾತ್ ||

(೦ ೦ ೦ ೦ S |—೪ ಮಾ. ಮಿಶ್ರ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಮೃದಙ್ಗ.)

ವಿಷಮ ಕಙ್ಕಳ.—ಏಕೋ ಲಘುರ್ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಙ್ಕಙ್ಕಳೆ ವಿಷಮೇಭವೇತ್ ||

(| S S—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಸಮಕಙ್ಕಳ.—ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುಸ್ಸಮಃ || ಏತಾಭ್ಯಿಸ್ನಙ್ಖಣ್ಡಮ್ ||

(S S |—೫ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಸ್ರೋತೋವಾಹ.)

ಭಗಣಮಟ್ಯ.—ಭಕಾರೇತೋಗುರುದ್ವನ್ದ್ವನ್ನಿಶ್ಶಬ್ದಮಥವಾ ಭವೇತ್ ||

(S | | S S | S S | ೦—೧೪|| ಮಾ. ಏಕ. ಅನ್ಯ. ವಿಷಮ.)

ಸಗಣಮಟ್ಯ.—ಪ್ರಥಮಙ್ಗ ಸಕಾರಸ್ಯಾಜ್ಜಲಾ ಲಘು ಚತುಷ್ಕಲಮ್ ||

(| | S | S | |—೯ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಮೃದಙ್ಗ.)

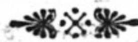
ಮಗಣಮಟ್ಯ.—ಅಥವಾ ಮಗಣೋಜಸ್ಯಾಲ್ಲಘುರ್ಭಾವಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ||

(S S S | S | |—೧೧ ಮಾ. ಖಣ್ಡ. ದ್ವಿಕಳೆ. ಸರ್ವ. ವಿಷಮ.)

ಮುದ್ರಿಕಾಮಟ್ಯ.—ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಪ್ಲುತೋನಶ್ಚ ಮುದ್ರಿಕಾಮಟ್ಯಸಂಜ್ಞಿಕೆ

(S S ೩ | | |—೧೦ ಮಾ. ಚತು. ಏಕ. ಸರ್ವ. ಮೃದಙ್ಗ.)

— ಇತ್ಯೇಕೋತ್ತರ ಶತದಶತಾಳ ನಿರ್ಣಯಃ —

—:ಇದಾನೀಮಸ್ಮಿನ್ನೈವಾನ್ತರ್ವರ್ತಿ ಸಪ್ತತಾಳ ಲಕ್ಷಣೋ ನಿರೂಪ್ಯತೆ:—

ಧ್ರುವೋ ಮಟ್ಯೋ ರೂಪಕಶ್ಚ ಝುಮ್ಪಾ ತ್ರಿಪುಟಮೇವಚ ||

ಅಟ್ಟತಾಳೈಕತಾಳೌಚ ಸಪ್ತತಾಳಾಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ||

ಧ್ರುವತಾಳ.—ಧ್ರುವತಾಳೆ ಲಘುಃಕಾರ್ಯಸ್ತತಶ್ಚೈಕೋ ಗುರುಸ್ಮೃತಃ ||

(| ೭.)

ಅಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಭಾನುವಾರೆ ಪುಷ್ಯಋಕ್ಷೆ ಧ್ರುವತಾಳಸಮುದ್ಭವಃ ||

ಪೀತವರ್ಣೋ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಃ ಮುಕ್ತಾಹಾರ ವಿಭೂಷಿತಃ ||

ಸರ್ವಭೂಷಣಮಿತ್ಯೇವ ಕಾತ್ಯಪಶ್ಚ ಋಷಿಸ್ಸ್ವಯಮ್ ||

ಶೃಙ್ಗಾರಶ್ಚ ರಸೋನುಷ್ಟುಪ ಛನ್ದೋ ಬ್ರಾಹ್ಮೀತು ದೇವತಾ ||

ಅಯಂ ಜಮ್ಬೂದ್ವೀಪವಾಸೀ ಲಶ್ಚೈಕೋ ಗುರುಮಾತ್ರಕಃ ||

ಇತ್ಥಂ ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಾಯ ವಿನಿಯೋಗೋ ಮನೀಷಿಭಿಃ ||

ಮಟ್ಯತಾಳ.—ಮಟ್ಯತಾಳೆ ಕ್ರಮೇಣೈವ ಜಗಣಸ್ತು ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ||

(| ೨ |.)

ಅಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಸೋಮವಾರೆ ಹಸ್ತಋಕ್ಷೆ ಮಟ್ಯತಾಳಸ್ಸಮುದ್ಭವಃ ||

ಶ್ಯಾಮವರ್ಣೋ ಮಹಾಕಾಯೋ ನಾನಾಭರಣ ಶೋಭಿತಃ ||

ರಕ್ತವಸ್ತ್ರಾನ್ವಿತಶ್ಚೈವ ಭರದ್ವಾಜೋ ಋಷಿಸ್ಸ್ವಯಮ್ ||

ಅಯಂ ಪ್ಲಕ್ಷದ್ವೀಪವಾಸೀ ಲಘುರ್ಗುರು ಲಘುಸ್ತಥಾ ||

ಶೃಣೋತಿಯಸ್ತು ವೀರಶ್ಚ ಅಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್ ||

ರೂಪಕ.—ರೂಪತಾಳೆ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ವಿರಾಮಙ್ಗ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್ ||

(| | ೮.)

ಅಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಕುಜವಾರೆ ಮಖಾಋಕ್ಷೆ ರೂಪಕಸ್ಯ ಸಮುದ್ಭವಃ ||

ರಕ್ತವರ್ಣಃಪ್ರದೀಪ್ತಾಙ್ಗೋ ರಕ್ತಮಾಲಾವಿಶೋಭಿತಃ ||

ಪೀತವಸ್ತ್ರಾನ್ವಿತಶ್ಚೈವ ವಸಿಷ್ಠಶ್ಚ ಋಷಿಸ್ಸ್ವಯಮ್ ||

ಕರುಣಾಖ್ಯೋ ರಸಸ್ತಸ್ಯ ಭೃಗು ರತ್ನಾಧಿದೇವತಾ ||

ಅಯಂ ಶಾಖದ್ವೀಪವಾಸೀ ದ್ರುವಮೇಕಂ ಲಘುಸ್ತತಃ ||

ಅಯಂ ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಭರತಜ್ಞೈಃಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ||

ಝುಮ್ಪತಾಳ.—ಝುಮ್ಪತಾಳೆ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುಸ್ತಥಾ ||

(೦೮ |.)

ಅಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.—ಬುಧವಾರೆ ಪುಬ್ಬಋಕ್ಷೆ ಝುಮ್ಪತಾಳ ಸಮುದ್ಭವಃ ||

ಹರಿದ್ವರ್ಣೋ ಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರಃ ಮುಕ್ತಾಮಾಲಾಸು ಶೋಭಿತಃ ||

ದೀರ್ಘಕಾಯಃಪಙ್ಕಜಾಕ್ಷಃ ಜಮದಗ್ನೀ ಋಷಿಸ್ಸ್ವಯಮ್ ||

ಅದ್ಭುತೋರಸಇತ್ಯೇವಂ ಅತ್ರ ವೈಷ್ಣವಿದೇವತಾ ॥
ಅಯಂ ಕುಶದ್ವೀಪವಾಸೀ ವಿರಾಮಾನ್ತಸ್ತು ದ್ರುತಂ ಲಘುಃ ॥

ತ್ರಿಪುಟ.—ತ್ರಿಪುಟಾತ್ರಿ ದ್ರುತಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ವಿರಾಮಾನ್ತಸ್ತು ದ್ರುತತ್ರಯಮ್ ॥
(೦ ೦೧ |.)

ಅಸ್ಯ ಲ.—ಗುರುವಾರೇಚಾರ್ದ್ರಾಋಕ್ಷೇ ತ್ರಿಪುಟಸ್ಯ ಸಮುದ್ಭವಃ ॥
ಶ್ವೇತವರ್ಣಃಪಿಙ್ಗಳಾಕ್ಷಃ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾಸು ಶೋಭಿತಃ ॥
ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರಾವೃತಶ್ಚೈವ ಕಾಶ್ಯಪಶ್ಚ ಋಷಿಸ್ತ್ವಯಮ್ ॥
ಭೀಭತ್ಸಾಖ್ಯರಸಸ್ತ್ರಿಷ್ಟುಪ್ಛನ್ದೋ ಕೌಮಾರಿದೇವತಾ ॥
ಅಯಂ ಕ್ರೌಞ್ಚದ್ವೀಪವಾಸೀ ವಿರಾಮಾನ್ತಸ್ತು ದ್ರುತಂ ಲಘುಃ ॥

ಅಟ್ಟತಾಳ.—ಅಟ್ಟತಾಳೇ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ವಿಧೀಯತೇ ॥
(। । ೦೦.)

ಅಸ್ಯ ಲ.—ಭೃಗುವಾರೇ ಹಸ್ತಋಕ್ಷೇ ಅಟ್ಟತಾಳಸ್ಸಮುದ್ಭವಃ ॥
ಹೈರಣ್ಯವರ್ಣಶ್ಶ್ಯಾಮಾಕ್ಷೋ ಚಮ್ಪಕಸ್ರಗ್ವಿಭೂಷಿತಃ ॥
ವಿದ್ರುತಶ್ವೇತವಸ್ತ್ರಶ್ಚ ಆತ್ರೇಯಶ್ಚ ಋಷಿಸ್ತ್ವಯಮ್ ॥
ಅದ್ಭುತಾಖ್ಯ ರಸಶ್ಚೈವ ವಿಷ್ಣು ರಸ್ಯಾಧಿದೇವತಾ ॥
ಅಯಂ ಶಾಕದ್ವೀಪವಾಸೀ ಲೌ ದ್ವೌಮಾತ್ರತ್ರಯಸ್ತಥಾ ॥

ಏಕತಾಳ.—ಏಕತಾಳೇ ದ್ರುತೌಚಾಪಿ ಏಕತಾಳ ಇತೀರಿತಃ ॥
(೦೦.)

ಅಸ್ಯ ಲ.—ಮನ್ದವಾರೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಋಕ್ಷೇ ಏಕತಾಳ ಸಮುದ್ಭವಃ ॥
ದೂರ್ವಾದಳಲಸದ್ವರ್ಣಃ ಚಿತ್ರವಸ್ತ್ರಾಭಿಶೋಭಿತಃ ॥
ವೃದ್ಧಜ್ಞೋ ರಕ್ತವರ್ಣಾಕ್ಷಃ ಪದ್ಮಮಾಲಾಸು ಶೋಭಿತಃ ॥
ಭಯಾನಕೇನ ಗಾಯತ್ರೀ ಛನ್ದೋ ಮಾಹೇನ್ದ್ರದೇವತಾ ॥
ಪುಷ್ಕರದ್ವೀಪವಾಸೀಚ ದ್ರುತಮೇಕಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥

— ಇತಿ ಸಪ್ತತಾಳ ಲಕ್ಷಣಾ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಂ. —

ಅಥ ಷೋಡಶ ಮಟ್ಯತಾಳಲಕ್ಷಣಮ್.

ಢೆಙ್ಕಿಮಟ್ಯೋ ಪೂರ್ಣಮಟ್ಯೋ ಮಟ್ಯತಾಳ ಸಮುದ್ಭವಃ ॥
ತಾಳಃಪ್ರಥಮ ಮಟ್ಯಶ್ಚ ತಥಾ ವಾಮನ ಮಟ್ಯಕಃ ॥

ಮುದ್ರಿಕಾಮಟ್ಯಕಶ್ಚೈವ ಶುದ್ಧಮಟ್ಯಸ್ತತಃಪರಮ್ ॥
ಪ್ರತಿಮಟ್ಯೋ ವರ್ಣಮಟ್ಯೋ ಮಟ್ಯಃಕಾಳಿಙ್ಗ ಸಂಜ್ಞಕಃ ॥
ಆಲಾಮಟ್ಯಃಚತುರಸ್ರಃ ಮಟ್ಯಕಃಪಞ್ಚಘಾತಕಃ ॥
ಷಣ್ಮಟ್ಯೋ ಪ್ರೋಟ್ಯಮಟ್ಯಶ್ಚ ಚಲಮಟ್ಯಸ್ತಥೈವಚ ॥
ಏತೇ ಷೋಡಶಮಟ್ಯಶ್ಚ ಆಞ್ಜನೇಯೋನಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಢೆಙ್ಕಿಮಟ್ಯ.—ಗುರುರ್ಲಘುರ್ಗುರುರ್ಢೆಙ್ಕಿಮಟ್ಯತಾಳೇ ಲಘುಸ್ಮೃತಃ ॥
(೭ | ೭ |—೬ ಮಾ.)

ಪೂರ್ಣಮಟ್ಯ.—ಪೂರ್ಣಮಟ್ಯೋ ಭಕಾರಶ್ಚ ಸಿಶ್ಯಬ್ದಞ್ಚ ಗುರುದ್ವಯಮ್ ॥
(೭ | | + ೭ ೭—೧೨ ಮಾ.)

ಮಟ್ಯ.—ಮಟ್ಯತಾಳೋ ಭಕಾರಶ್ಚ ಕಲ್ಪಿತಂ ಲಚತುಷ್ಟಯಮ್ ॥
(೭ | | | | | |—೮ ಮಾ.)

ಪ್ರಥಮ ಮಟ್ಯ.—ಗುರುರ್ಲಘುರ್ನಿಸ್ವನಞ್ಚ ತಾಳಃಪ್ರಥಮ ಮಟ್ಯಕೇ ॥
(೭ | + —೩ ಮಾ.)

ವಾಮನಮಟ್ಯ.—ವಾಮೆಮಟ್ಯೇ ಭಕಾರಶ್ಚ ಗುರುರೇಕೋ ಲಘುದ್ವಯಮ್ ॥
(೭ | | ೭ | |—೮ ಮಾ.)

ಮುದ್ರಿಕಾಮಟ್ಯ.—ಗುರುರ್ಲಘುರ್ನಿಸ್ವನಞ್ಚ ಮುದ್ರಿಕಾಮಟ್ಯಕೇ ತಥಾ ॥
(೭ | + —೩ ಮಾ.)

ಶುದ್ಧಮಟ್ಯ.—ತಗಣೋ ಲಚತುಷ್ಕಞ್ಚ ಶುದ್ಧಮಟ್ಯಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
(೭ ೭ | | | | |—೯ ಮಾ.)

ಪ್ರತಿಮಟ್ಯ.—ಪ್ರತಿಮಟ್ಯೇನಮಲಘೂ ॥
(| | | ೭ ೭ ೭ |—೧೦ ಮಾ.)

ವರ್ಣಮಟ್ಯ.—ವರ್ಣಮಟ್ಯೆ ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುರ್ಬಿನ್ದುರ್ಲಘುಸ್ತಥಾ ॥
(೦೦ | ೦ |—೩॥ ಮಾ.)

ಕಾಳಿಙ್ಗಮಟ್ಯ.—ಲಘುರ್ದ್ರುತಂ ಲಘುಶ್ಚೈವ ಕಳಿಙ್ಗೋ ಮಟ್ಯಕಸ್ಮೃತಃ ॥
(| ೦ |—೨॥ ಮಾ.)

ಆಲಾಮಟ್ಯ.—ಅರ್ಧಬಿನ್ದು ದ್ರುತಶ್ಚೈವ ಆಲಾಖ್ಯೋಮಟ್ಯಕಸ್ಮೃತಃ ॥
(ᑌ ೦—।॥ ಮಾ.)

ಚತುರಶ್ರಮಟ್ಟ್ಯ.—ಲಘುರೇಕೋ ಗುರುಶ್ಚೈವ ಲಘುಶ್ಚ ಚತುರಸ್ರಕಃ ‖

(| ೭ |—೪ ಮಾ.)

ಪಞ್ಚಘಾತಮಟ್ಟ್ಯ.—ಸಗಣೋದ್ವಿಲಘುಶ್ಚೈವ ಮಟ್ಟ್ಯಕೇ ಪಞ್ಚಘಾತಕೇ ‖

(| | ೭ | |—೬ ಮಾ.)

ಷಣ್ಮಾಟ್ಯ.—ಲಘುರ್ಗುರುರ್ಲಘುಶ್ಚೈವ ಷಣ್ಮಾಟ್ಯೋ ಕಲ್ಪನಾ ಲಘುಃ ‖

(| ೭ | |—೪ ಮಾ.)

ಪ್ರೋಟ್ಯಮಟ್ಟ್ಯ.—ಪ್ರೋಟ್ಯಮಟ್ಟ್ಯೇಚ ಜಗಣಾ ‖

(| ೭ |—೪ ಮಾ.)

ಚಲಮಟ್ಟ್ಯ.—ಚಲಮಟ್ಟ್ಯ ದ್ರುತೌ ಲಘುಃ ‖

(೦೦ |—೦ ಮಾ.)

— ಇತಿ ಷೋಡಶಮಟ್ಟ್ಯತಾಳ ಲಕ್ಷಣಂ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಂ. —

ಅಥ ಉರುಪುತಾಳ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಶುದ್ಧಸಾಳವ ಸಙ್ಕೀರ್ಣ ನೆರುಸ್ತ್ರಿವಿಧ ಏವಚ ‖
ಅಲೀಢಕಾಸ್ತು ಮುರುಮಾಶ್ಚ ತ್ರಿಭೇದಸ್ತಥೈವಚ ‖
ಸತ್ತರೂಸಲ್ಲುಮಾನಾಖ್ಯಾ ಸರಸೀಕರಣನ್ತಥಾ ‖
ಗಣ್ಡಭೇರುಣ್ಡ ಗರುಡೋ ಚಕ್ರಕೋವಿಲ ಏವಚ ‖
ಕಾಲಚಕ್ರಸ್ತಥಾನಾನಾ ನಾನಾತಾಳಸ್ತಥಾರುಮಃ ‖
ತ್ರಯೋದಶಶ್ಚ ಉರುಮಶ್ಯಮ್ಯುನಾ ತಣ್ಡುನಾ ತಥಾ ‖
ಪುರಾ ವಿರಚಿತಸ್ತತ್ರ ಲಕ್ಷಣೇನಸತಾಮ್ಮುದೆ ‖

ಶುದ್ಧವುರುಪು.—ಸ್ಥಾನಕೇತು ಸಮಂಸ್ಥಿತ್ವಾಚಾರೀ ಉಚಿತಸಂಜ್ಞಿಕಾ ‖
ಉಚಿತಭ್ರಮರೀಞ್ಚೈವ ಜಾಳರೇಖಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ‖
ಪೀಠಪಾಠಾಕ್ಷರಂ ಯತ್ರ ಸದಾಶಿವಸುಕಲ್ಪಿತಾ ‖
ತಲ್ಲಕ್ಷಣಂ ಶುದ್ಧವುರುಪುತಾಳ ಸಞ್ಜ್ಞೈಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ‖

ಪಾಠಾಕ್ಷರ.—ತಾ, ಥಾ, ತಾದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ದಿ ‖

ಸಾಳವ.—ವೈಶಾಖಸ್ಥಾನಕಂಸ್ಥಿತ್ವಾಚಾರೀ ಲೋಳಿತಮೇವಚ ‖
ಕಿನ್ನರಭ್ರಮರೀ ಶ್ಲಿಷ್ಟಾ ರೇಖಾ ಥಿಲ್ಲಾಯಿತಸ್ತಥಾ ‖
ಶಾತಾ ಪಾಠಾಕ್ಷರಂ ಯತ್ರ ಶಿವತಣ್ಡುಞ್ಚ ಸಂಜ್ಞಿತಾ ‖

ಪಾ.—ದತ್ತದದತ್ತತ್ತಾಹನ್ದತ್ತಾ ‖

ಸಙ್ಕೀರ್ಣ.—ಮಣ್ಡಲಸ್ಥಾನಕಞ್ಚೈವಚಾರೀ ಗಮನಖಸ್ತಥಾ ‖
ಬಹಿಃಭ್ರಮರಿ ಏತೆನಝುಙ್ಕರೇಖ ಮಿತೀರಿತಃ ‖
ಕೂಟಮಾನಞ್ಚ ಪಾಠಾಯಾಙ್ಕಞ್ಜೋದ್ಭವ ನಿರೂಪಣಮ್ ‖

ಪಾ.—ಧಿರ್ರತ್ತಕತಕ, ತೋಙ್ಗತಕ, ಧಿಕಿತಕ ‖

ಅಲೀಢ.—ಸ್ಥಾನಕಂ ವಲಿತನ್ತೆಷಾಮುಸಮುಜ್ಜರ ಚಾರಿಣಃ ‖
ಭ್ರಮರ್ಯಾ ಚಿತ್ರಕಞ್ಚೈವ ಲೀಲರೇಖಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ‖
ಕೈಯಡ್ವಾಯಾಂ ಪಾಠಸಂಜ್ಞಾ ಮತಙ್ಗಋಷಿ ಕಲ್ಪಿತಾ ‖

ಪಾ.—ಜಗಜಗ, ತೈಥೈ, ತೈದತ್ತಥಾ, ಜಗಜಗ ತೈಥೈ ‖

ಚಿತ್ರಭೇದ.—ಸ್ವಸ್ಥಾನಕ ಇತಿಖ್ಯಾತೋಚಾರ್ಯಗ್ರೈತಲಸಞ್ಚರಃ ‖
ತಿರುಮಭ್ರಮರೀಞ್ಚೈವ ರೇಖಾಸ್ಥಾಪಸಮೇವಚ ‖
ಪಾಠಾಕ್ಷರಞ್ಚ ವುರುಪು ಕಶ್ಯಪೇನ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖

ಪಾ.—ತತ್ತಾಧಿತ್ತಾಧಿ, ತಕತದಿನ್ದಕ, ಝಣು ‖

ನತ್ರಸಲ್ಲುಮಾನ.—ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಸ್ಥಾನಕೇತುಚಾರೀ ಸ್ಫುರಿತಮೇವಚ ‖
ವಿದ್ಯಾಧರಾಚ ಭ್ರಮರೀ ರೇಖಾ ಸೌಷ್ಟವ ಸಂಜ್ಞಿಕಾ ‖
ಕಳಾಶಿಕೆ ಪಾಠಕಞ್ಚ ಕೋಹಳಾಖ್ಯ ನಿರೂಪಣಃ ‖

ಪಾ.—ಝುಕಿಟ್ಟ ಕಿಟತಕ, ಝುಝು ಕಿಟ್ಟ ಕಿಟತಕ ‖

ಸರಸೀಕರಣ.—ಸ್ಥಾನಕೇ ಸಮಪಾದಞ್ಚ ವಿದ್ಯುದ್ಭ್ರಾನ್ತೆ ಚ ಚಾರಿಣಃ ‖
ಭ್ರಮರೀ ಗನ್ಧರ್ವಕಞ್ಚೈವ ಲೀಲರೇಖಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ‖
ಪ್ರಚರಪಾಠಾಕ್ಷರಂ ಯತ್ರ ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ ಭಾಷಿತಾ ‖

ಪಾ.—ತಾಹಝುನ್ತರಿ, ತಕುನ್ದರಿ, ತಕತಕುನ್ದರಿ ‖

ಗಣ್ಡಭೇರುಣ್ಡ.—ಸ್ಥಾನಕೇ ಪಾರ್ಷ್ಣಿವಿದ್ಧಸ್ಯ ಪುರಃಕ್ಷೇಪಸ್ಯಚಾರಿತಃ ‖
ಬೇತಾಳಭ್ರಮರೀಞ್ಚೈವ ಅರ್ಧರೇಚಿತ ರೇಖಯೋಃ ‖
ವಸರವ್ಯಾಪಸಮ್ಯುಕ್ತೆ ಶಕ್ತಿಸ್ಯಾತ್ಕಲ್ಪಿತಮ್ಭವೇತ್ ‖

ಪಾ.—ಜನ್ತಾ ತಕದಿಙ್ಕು, ತಕಾಕು, ತಕುಕು ‖

ಗರುಡ.—ಸ್ಥಾನಞ್ಚ ಪಾರ್ಶ್ವಗತಯೋಶ್ಚಾರ್ಯಾ ಡಮರೀ ತಥೈವಚ

ಅನ್ತ್ಯಭ್ರಾಮರ್ಯಸ್ಥಿತ್ವಾರೇಖಾ ಸುನ್ದರ ಪಾರಗಃ ॥

ಶಬ್ದ ಪಾಠಾಕ್ಷರಞ್ಚೈವ ಮತಙ್ಗಋಷಿ ಕಲ್ಪಿತಾ ॥

ಪಾ.—ಕಿಟತಕತಾನ್ತದ್ಧಿ, ಝನ್ತತ್ತರಿ, ಕುಕುನ್ದರಿ ॥

ಚಿತ್ರ.—ಏನಪಾರ್ಶ್ವಗತಸ್ಥಾನೇಚಾರೀ ವತ್ಸ್ಯನ್ಧಿತಸ್ತಥಾ ॥

ಭ್ರಮರೀಞ್ಚ ತ್ರಸಂಜ್ಞೋಚಿತರೇಖ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಪಾಠಾಕ್ಷರ ಮರಾಳಸ್ಯ ವಿಶಾಖಿಲ ನಿರೂಪಣೇ ॥

ಪಾ.—ದುಗ್ಗು ದಿಗ್ಗಿತುಕ್ಕಿಟ, ಕಿಟತಕಿ, ತಕ್ಕುಧಿಕ್ಕು ॥

ಕೋಮಿಲ.—ಪರಾವೃತ್ತಞ್ಚ ಸ್ಥಾನೇತು ಶಕಟಾಸ್ಯತುಜಾಲಿಕೇ ॥

ಕಿನ್ನರಭ್ರಮರೀಞ್ಚೈವ ಅಙ್ಗಲಾಸ್ಯಾಙ್ಗರೇಖಯೋಃ ॥

ಅನ್ತ್ಯಬನ್ಧಶ್ಚ ಪಾಠಾಯಾಂ ಭಾರತೀಞ್ಚ ನಿರೂಪಣೇ ॥

ಪಾ.—ದಿನ್ದಧಿಮಿತತ್ತಾ, ತತ್ತಟಙ್ಗಿಣ ॥

ಕಾಲಚಕ್ರ.—ಸಂಪತಸ್ಥಾನಕೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಹರಿಣಪ್ಲುತ ಚಾರಿತಃ ॥

ವಿಷಮಭ್ರಮರೀಚೈವ ಸ್ಥಿರಹಸ್ತಾಚ ರೇಖಯೋಃ ॥

ಜಾಳೀ ಪಾಠಾಕ್ಷರಮ್ಭಾವಂ ರಮ್ಭಾಯಾಶ್ಚ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥

ಪಾ.—ತತ್ತಥೈಯ, ತತ್ತಧಿತ್ತೈಯ, ತತ್ತಥೈಯ, ತತ್ತಧಿತ್ತೈಯ ॥

ನಾನಾತಾಳ.—ವೈಷ್ಣವಂ ಸ್ಥಾನಕಞ್ಚೈವ ಎಳಕಕ್ರೀಡ ಚಾರಿತಃ ॥

ಭ್ರಮರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಂಜ್ಞೆಯಂ ಭಾವರೇಖಞ್ಚ ನತ್ರಕಮ್ ॥

ಪಾಠಾಕ್ಷರಞ್ಚ ರಚಿತನ್ನಾರದೇನಚ ಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

ಪಾ.—ತಾ ಧಿಮಿಧಿಮಿ, ತನ್ದಧಿಮಿಧಿಮಿ, ತಾತಾತಾ ॥

—ಇತಿ ತ್ರಯೋದಶ ಉರುಪುತಾಳ ಲಕ್ಷಣಂ ಸಮ್ಪೂರ್ಣಂ.—

ಅಥ ಉರುವುತಾಳ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ನೆರುಃಕರಣವಿಚಿತ್ರಶ್ಚ ಛತ್ರೋವೆನ್ನೊತ್ತುರುಸ್ತಥಾ ॥

ಯುದವತ್ತು ಸ್ತೋಳಲಶ್ಚ ಚಾರವಮಾನಃ ಪ್ರಸಾರಕಃ ॥

ಉರ್ವೇತೆನ ನವನವಕಥಿತಾಃ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

॥ ಏಷಾಂ ಅಧಿದೇವತಾಃ. ॥

ನೆರೊಪುತ್ತಭಾಧಿದೇವ್ಯೊ ಕರಣಂ ಶಿವನಿರ್ಮಿತಮ್ ॥

ಚಿತ್ರಂ ರುದ್ರಞ್ಚ ತಚ್ಚೈಲ ಕುಶಲನ್ತಾಪ ಕಮ್ಪಿತಮ್ ॥

ನೀಲಲೋಹಿತ ಕಾಮಾಪಿ ವಿಧು ಹೀನಸ್ತಿರಾಭಿಧಮ್ ॥

ಉಪಾರಿವಾತನಂ ಪಾದೆ ಪೊಥೋ ವರ್ಣಂಯುತಿವ್ಯಭಾಕ್ ॥

ಕರ್ತರೀ ವಿಜಯಶ್ಚ ಕ್ರೀ ಪ್ರಸಾರಂ ಭೀಮನಾಯಕಃ ॥

ಈಶಾನ್ಯೊ ಮಧ್ಯವಲಿತಂ ವೀಚವಮಾನಮ್ಭವೆದ್ಧ್ರುವಮ್ ॥

ಭವ್ಯಮಾನನ್ದೈವದಮ್ಯಃ ಕಾಪಾಲೀ ತೋಷಿತಾಭಿದಮ್ ॥

ಏತಾನಿ ಕಲ್ಪಿತಾಶ್ಚೈವ ನದ್ರೈಶ್ಚ ಪರಿಸೂನಕಾ ॥

ಕಲಿತಾದಪ್ತಲಾಖ್ಯನ್ತಂ ಯೋಜ್ಯಾನಿ ನಟಪುಙ್ಗವೈಃ ॥

ನೆರುವು.—ವ್ಯೊಮದ್ವಯಂ ವಿರಾಮಾನ್ತ್ಯಮುತ್ವಘುನ್ಯಾಭಿದೋಭವೇತ್ ॥

(೦೦ | —೨ ಮಾ.) ಪಾ.—ಜಾ. ಅರೆ. ಮಾ. ಅರೆ.

ಕರಣ.—ತಾಳೆ ಕರಣ ಸಂಜ್ಞೆಯನ್ತತೊ ಬಿನ್ದು ಚತುಷ್ಟಯಮ್ ॥

(೦೦ ೦೦—೨ ಮಾ.) ಪಾಠಾಕ್ಷರ.—ಅರೆ. ಅರೆ.

ಚಿತ್ರ.—ತಾಳೆ ಚಿತ್ರಕ ಸಂಜ್ಞೆಯಂ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ದ್ರುತಾಷ್ಟಕಮ್ ॥

(| | ೦೦ ೦೦ ೦೦ ೦೦—೬ ಮಾ.) ಪಾ.—ತಿಥೈಯ. ತಿಥೈಯ.

ಛತ್ರ.—ಸಮತಾಳೆ ಲಘುದ್ವನ್ದ್ವಂ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ಲಘುದ್ವಯಮ್ ॥

(| | ೦೮—೩ ಮಾ.)

ಪಾ.—ಜಹಾರೆ. ಮಹಾರೆ. ಜಹಾರೆ. ಮಹಾರೆ. ಅಗನಿಗನೆ. ಅಗನೆ.

ವೆನ್ನೊತ್ತುರು.—ಏಕತಾಳೆ ಸಮಾಖ್ಯಾತ ಲಘ್ವೇಕಂ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

(|—ಮಾ.) ಪಾ.—ಥೈ. ಥೈ. ಥೈ.

ಯುಡವತ್ತುರು.—ದ್ರುತೊ ಲಘು ದ್ರುತಾಲಶ್ಚ ತಾಳೆಸ್ಯಾತ್ತುರಗಪ್ಲುತಃ ॥

(೦ | ೦೦ |—೩॥ ಮಾ.) ಪಾ.—ತೆಥೈಯ್ಯ. ತೆತೆಥೈಯ್ಯ.

ತೋಳಲ.—ಏಕೇನಸ ವಿರಾಮೇಣ ದ್ರುತೇನಸ್ಯಾದರಾವುಕಃ ॥

(೮—ಅರ್ಧ ಮಾ.) ಪಾ.—ತೈತೈ. ತೈತೈ.

ಚಾರಮಾನ.—ಸವಿರಾಮ ಲಘುಶ್ಚೈಕಂ ಲಘುಶ್ಚೈಕ ದ್ರುತಾಷ್ಟಕಃ ॥

(| ೦೦ ೦೦ ೦೦ ೦೦ |—೬ ಮಾ.) ಪಾ.—ಥೈಯ್ಯ. ಥೈಯ್ಯ.

ಪ್ರಸಾರ.—ಏಕೇನಸ ವಿರಾಮೇಣ ಲಘುನಾ ಲಘುಶೇಖರಃ ॥

(|—೧ ಮಾ.)

ಪಾ.—ಥ್ಯೈಯ್ಯ. ಥ್ಯೈಯ್ಯ.

—ಇತಿ ನವಸಙ್ಖ್ಯೆ ಉರುವು ಪೂತಿಃ.—

*

ಅಥ ಲೀಲತಾಳ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಸಿಂಹಲೀಲಮಿತಿಖ್ಯಾತಃ ರತಿಲೀಲೋಗಜಸ್ತಥಾ ॥
ಹಂಸಶ್ಶರಭಲೀಲಶ್ಚ ತುರಙ್ಗಭಙ್ಗಲೀಲಕಃ ॥
ಏತೇತು ಸಪ್ತಲೀಲಾಶ್ಚ ಕಥಿತಾಃಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ಸಿಂಹಲೀಲ.—ಲಘುಶ್ಚೈಕೋ ದ್ರುತತ್ರಿಶ್ಚ ಲಘುಶ್ಚೆ ತ್ರಿಸ್ಸಿಂಹಲೀಲಕಃ ॥

(| ೦ ೦೦ |—೩॥ ಮಾ.)

ರತಿಲೀಲ.—ಲಘುದ್ವಯಞ್ಚ ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಂ ರತಿಲೀಲೇಚ ತಾಳಕೇ ॥

(|| ೭ ೭—೬ ಮಾ.)

ಗಜಲೀಲ.—ಗಜಲೀಲಃಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯೋ ಲಘುವೇದಾಖ್ಯ ಸಂಜ್ಞಯಾ ॥

(||||—೪ ಮಾ.)

ಹಂಸಲೀಲ.—ಲಘುದ್ವಯಂ ವಿರಾಮಾನ್ತಂ ಹಂಸಲೀಲ ಇತಿಕ್ರಮಾತ್ ॥

(||ᴗ—೧ ಮಾ.)

ಶರಭಲೀಲ.—ಲಘೂದ್ವೌತು ದ್ರುತೌವೇದಃ ಲಘೂದ್ವೌ ಶರಭಲೀಲಕೇ ॥

(|| ೦೦ ೦೦ ||—೬ ಮಾ.)

ತುರಙ್ಗಲೀಲ.—ವಿರಾಮಾನ್ತಸ್ತು ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಂ ತುರಙ್ಗಲೀಲತಾಳಕೇ ॥

(೦ᴗ ೦ᴗ—೨ ಮಾ.)

ಅಭಙ್ಗಲೀಲ.—ಅಭಙ್ಗೇಚ ಪ್ಲುತಶ್ಚೈಕೋ ದ್ವೌಲಘೂ ಗುರುರೇವಚ ॥

(೩ || ೭—೭ ಮಾ.)

—ಇತಿ ಸಪ್ತಲೀಲತಾಳ ಭೇದಾಃ.—

*

ಅಥ ಗಣತಾಳ ಭೇದಾಃ.

ಯಗಣಸ್ತಗಣಶ್ಚೈವ ಮಗಣೋ ಜಗಣಸ್ತಥಾ ॥
ನಗಣೋ ಭಗಣಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಸಗಣೋ ರಗಣೋಭವೇತ್ ॥

ಯಗಣ.—ಲಘುಶ್ಚೈಕೋ ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವನ್ತಾಳ ಯಗಣ ಸಂಜ್ಞಿತಃ

(| ೭ ೭—೫ ಮಾ.)

ತಗಣ.—ತಗಣೇದ್ವೌ ಗುರೂಚೈವ ಲಘುರೇಕ ಉದಾಹೃತಃ ॥

(೭ ೭ |—೫ ಮಾ.)

ಮಗಣ.—ಗುರುತ್ರಿಗುಣೇತಿ ಸಙ್ಖ್ಯಯಾಂ ಮಗಣೋಽಸ್ಯಾಭಿಧಿಃ

(೭ ೭ ೭—೬ ಮಾ)

ಜಗಣ.—ಲಘುರ್ಗುರುರ್ಲಘುಶ್ಚೈವ ತಾಳೋ ಜಗಣ ಸಂಜ್ಞಿಕಃ

(| ೭ |—೪ ಮಾ.)

ನಗಣ.—ನಗಣಸ್ತ್ರಿಲಘುಶ್ಚೈವ ತಾಳ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥

(|||—೩ ಮಾ.)

ಭಗಣ.—ತಾಳಸ್ಯ ಭಗಣಸಂಜ್ಞೋ ಗುರುರೇಕೋ ಲಘುದ್ವಯಂ ॥

(೭ ||—೪ ಮಾ.)

ಸಗಣ.—ಲೌದ್ವಾವೇಕೋ ಗುರುಶ್ಚೈವ ಸಗಣಾಖ್ಯ ಇತೀರಿತಃ ॥

(|| ೭—೪ ಮಾ.)

ರಗಣ.—ಗುರುರ್ಲಘುರ್ಗುರುಶ್ಚೈವ ರಗಣಸ್ತಾಳಸಂಜ್ಞಿಕಃ ॥

(೭ | ೭—೫ ಮಾ.)

*

ಅಥ ಸಿಂಹನನ್ದನತಾಳ ಭೇದಾಃ

ಚಞ್ಚತ್ಪುಟೋ ರತಿತಾಳೋ ದರ್ಪಣಃಕೋಕಿಲಃಪ್ರಿಯಃ ॥
ಅಭಙ್ಗಮುದ್ರಿಕಾತಾಳೌ ಷಡ್ಯೈತೆ ಸಿಂಹನನ್ದನಾಃ ॥

ಅಸ್ಯಲಕ್ಷಣಮ್.—ಗುರುದ್ವಯಂ ಲಘುಶ್ಚೈವ ಪ್ಲುತಮೇಕಂ ಲಘುರ್ಗುರುಃ ‖

ದ್ರುತದ್ವಯಙ್ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುಃಪ್ಲುತೋ ಲಘುಸ್ತಥಾ ‖

ಪ್ಲುತೋ ಗುರುರ್ಲಘುಯುಗ್ಮಞ್ಚ ಕಪಾದೇನ ಸಂಜ್ಞಿತಮ್ ‖

ಪೂರ್ವೋಕ್ತೈಷ್ಷಡ್ಭಿರ್ಯೋಗಶ್ಚ ತ್ರಿಸಿಹ್ಮನನ್ದನ ಸಂಜ್ಞಿಕಃ ‖

(ಽ ಽ | ೩ | ಽ ೦೦ ಽ ಽ | ೩ | ೩ ಽ | | + —೩೨ ಮಾ.)

ಚಞ್ಚತ್ಪುಟ.—ಚಞ್ಚತುಟಸ್ಸಿಹ್ಮನನ್ದೆ ಗುರುದ್ವನ್ದ್ವಂ ಲಘುಪ್ಲುತಮ್ ‖

(ಽ ಽ | ೩—೮ ಮಾ. ಚತುರಸ್ರಜಾತಿ.)

ರತಿ.—ಲಘುಶ್ಚೈಕೋ ಗುರುಶ್ಚೈವ ರತಿತಾಳಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ ‖

(| ಽ—೩ ಮಾ. ತಿಸ್ರ.)

ದರ್ಪಣ.—ದರ್ಪಣಶ್ಚ ದ್ರುತದ್ವನ್ದ್ವಙ್ಗುರುರೇಕಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖

(೦೦ ಽ—೩ ಮಾ. ತಿಸ್ರ.)

ಕೋಕಿಲಪ್ರಿಯ.—ಕೋಕಿಲಪ್ರಿಯತಾಳಸ್ಯಾತ್ಕ್ರಮಾದ್ಗುರು ಲಘುಪ್ಲುತಮ್ ‖

(ಽ | ೩—೬ ಮಾ. ತಿಸ್ರ.)

ಅಭಙ್ಗ.—ಅಭಙ್ಗತಾಳೆ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಲಘುರೇಕಸ್ತ್ರಿಮಾತ್ರಕಃ ‖

(| ೩—೪ ಮಾ. ಚತುರಸ್ರ.)

ಮುದ್ರಿಕಾ.—ಗುರುರ್ಲಘುಃ ಕಾಕಪಾದೋ ಮುದ್ರಿಕಾತಾಳ ಸಂಜ್ಞಿಕೆ ‖

(ಽ | | + —೮ ಮಾ. ಚತುರಸ್ರ.)

— ಇತಿ ಸಿಹ್ಮನನ್ದನತಾಳ ಭೇದಾಃ —

ತದ್ಧಿತೋನ್ನಾ ಇತಿ ವರ್ಣಚತುಷ್ಟಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ತಕಾರಶ್ಚೈವ ಋಗ್ವೇದೋ ಯಜುರ್ವೇದೋಧ್ಧಿಕಾರಕಃ ‖

ತೋಕಾರಸ್ಸಾಮವೇದಶ್ಚ ನಕಾರಶ್ಚಾಪ್ಯಥರ್ವಣಃ ‖

‖ ತ್ರಿಸಂಯೋಗ ಲಕ್ಷಣಮ್. ‖

ತ್ರಿಸಂಯೋಗಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಲಕ್ಷಣನ್ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ‖

ತ್ರಿಸಂಯೋಗೋನಾಮ—ಗುರುಸಞ್ಜ್ಞಯೋ ಲಘುಸಞ್ಜ್ಞಯೋ ಗುರುಲಘುಸಞ್ಜ್ಞಯ ಇತಿ—ತ್ರಿವಿಧಃ ‖

ತತ್ರ—ಗುರುಸಞ್ಜ್ಞಯೋನಾಮ—ಗುರುಸ್ಥಿತಲಯಃಪ್ರದ್ರುತಮ್ ‖

ಯಥಾ—ತದ್ಧಿಧಿಕಿಟಾನ್ತಕಿಟಂ, ತಾನ್ತಕಿಟತಾಂ ಘನ್ತಿತಿದ್ಧಿದ್ದುತಿಧಂ.

ಲಘುಸಞ್ಜ್ಞಯೋನಾಮ—ಲಘುಸ್ಥಿತ ಲಯಪ್ರದ್ರುತಮ್ ‖

ಯಥಾ—ಘುಟ್ಟತಟ್ಟಧಿಮಟ್ಟಟಿಮಟಕಿಟ ಘಟಮದ್ಧಿಕಿಟ ಘುಗುಘುಕೃತ್ತ ಲಯ ಸಞ್ಜ್ಞಯಃ ‖

ಗುರುಲಘುಸಞ್ಜ್ಞಯೋನಾಮ—ಮಟ್ಟದ್ದಟ್ಟಟ್ಟ ಧಘಟ್ಟೋಮತಮ್.

ಇತಿ ತ್ರಿಸಂಜ್ಞಾ ಸಂಯೋಗಾಜ್ಞೇಯಃ

ಮೃದಙ್ಗವಾದ್ಯೇ ಪ್ರಯೋಗತಃ ‖

ಇತಿ ತೃತೀಯಭಾಗಸ್ಸಮಾಪ್ತಂ.

॥ ಶ್ರೀಃ ॥

॥ ಶುಭಮಸ್ತು ॥

ಚತುರ್ಥೋ ಭಾಗಃ.

ಮಙ್ಗಳೋಕ್ತಿಃ.—ಸುರಚಿರಮಣಿಗಣಹಾರಾಂ ।
ಸುರವರಸಂಸೇವ್ಯ ದಿವ್ಯಚರಣಾಬ್ಜಾಮ್ ॥
ವರರಸ ಪದಚಿತವಾಣೀಂ ।
ವರರುಚಿಮುಖ್ಯೈರ್ನುತಾಮಹಙ್ಕಲಯೇ ॥

ಪೂರ್ವೀಕೈರ್ಭರತಾಚಾರ್ಯೈ ರ್ಯದುಕ್ತಂ ಗ್ರಂಥಕೋಟಿಷು ।
ತೇಷಾಂ ಸಾರಂ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಸಂಗ್ರಹೇಣ ವಿತನ್ಯತೇ ॥
ಭಕಾರೋ ಭಾವಸಂಯುಕ್ತೋ ರೇಫೋ ರಾಗೇಣ ಸಂಗತಃ ।
ತಕಾರಸ್ತಾಳಇತ್ಯಾಹುಃ ಭರತಾರ್ಥ ವಿಚಕ್ಷಣಾಃ ॥

ನಾಟ್ಯಾಭಿನಯಶಾಸ್ತ್ರಂ.

ನಾಟ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿಃ.—ವದಾಮಿ ಸುಮತೇತದ್ಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ಯ ಭರತಾರ್ಣವಮ್ ॥
ಸಙ್ಗ್ರಹಾಖ್ಯ ಮಿದಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮವಧಾರಯ ಸಾದರಮ್ ॥
ನಾಟ್ಯನ್ನೃತ್ತನ್ನೃತ್ಯಮಿತಿ ಮುನಿಭಿಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥
ನಾಟ್ಯನ್ತನ್ನಾಟಕೇಷ್ವೇವಯೋಜ್ಯಂ ಪೂರ್ವಕಥಾಯುತಮ್ ॥
ರಸಭಾವ ವಿಹೀನನ್ತು ನೃತ್ತಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ರಸಭಾವ ವ್ಯಞ್ಜಕಾದಿಯುತನ್ನೃತ್ಯ ಮಿತೀರಿತಮ್ ॥
ಏತತ್ತ್ರಯನ್ದ್ವಿಧಾ ಭಿನ್ನಂ ಲಾಸ್ಯನ್ತಾಣ್ಡವ ಭೇದತಃ ॥
ದ್ರಷ್ಟವ್ಯೇ ನಾಟ್ಯನೃತ್ಯೇಚ ಪರ್ವಕಾಲೇ ವಿಶೇಷತಃ ॥
ನೃತ್ಯನ್ತತ್ರ ನರೇನ್ದ್ರಾಣಾಮಭಿಷೇಕೇ ಮಹೋತ್ಸವೇ ॥

ಯಾತ್ರಾಯಾನ್ದೇವಯಾತ್ರಾಯಾಂ ವಿವಾಹೇ ಪ್ರಿಯಸಙ್ಗಮೇ ॥
ನಾಗರಾಣಾಮಗಾರಾಣಾಂ ಪ್ರವೇಶೇ ಪುತ್ರಜನ್ಮನಿ ॥
ಶುಭಾರ್ಥಿಭಿಃಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಮ್ಮಾಙ್ಗಳ್ಯಂ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ॥
ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸಾಮವೇದೇಭ್ಯೋ ವೇದಾಚ್ಚಾಥರ್ವಣಾತ್ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ವಾದ್ಯಂಚಾಭಿನಯಙ್ಗೀತಂ ರಸಾನ್ ಸಙ್ಗೃಹ್ಯಚಾತ್ಮಭೂಃ ॥
ವ್ಯತಿರಿಚ್ಯತ್ರಯಮಿದಂ ಧರ್ಮಕಾಮಾರ್ಥ ಮೋಕ್ಷದಮ್ ॥
ಯುಕ್ತಿ ಪ್ರಾಗಲ್ಭ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ವೈದಗ್ಧ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರವರ್ಧನಮ್ ॥
ಔದಾರ್ಯಸ್ಥೈರ್ಯಧೈರ್ಯಾಣಾನ್ದುಃಖಾರ್ತೀ ಶೋಕನಿರ್ವೃಥೇ ॥
ಭೇದವಿಚ್ಛೇದಕಾರೀಣಾನ್ನಾಟ್ಯಾದಿತ್ರಿತಯನ್ತಥಾ ॥
ಅಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಪರಾನನ್ದಾದಿದಮತ್ಯಧಿಕಂ ಧ್ರುವಮ್ ॥
ನಕಿಞ್ಚಿದ್ದೃಶ್ಯತೇ ಲೋಕೇ ದೃಶ್ಯಂ ಶ್ರಾವ್ಯಮತಃಪರಮ್ ॥
ಸರ್ವದಾ ಕೃತಕೃತ್ಯೇನ ಪ್ರಮೋದಶ್ಚ ಪ್ರಜಾಯತೇ ॥

ನಾಟ್ಯಬನ್ಧ.—ನಾಟ್ಯನ್ನೃತ್ಯಞ್ಚ ನರ್ತಞ್ಚ ತ್ರಿಧೈವೋದೇತಿ ನರ್ತನಮ್ ॥
ನಾಟ್ಯವೇದನ್ತಥಾಚಾರ್ಯೋ ಭರತಾಯ ಚತುರ್ಮುಖಃ ॥
ತತಶ್ಚ ಭರತಸ್ಸಾರ್ಧಙ್ಗನ್ಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಙ್ಗಣೈಃ ॥
ನಾಟ್ಯಂ ನೃತ್ಯನ್ತಥಾನೃತ್ತಮಗ್ರೇ ಶಮ್ಭೋಃಪ್ರಯುಕ್ತವಾನ್ ॥
ಪ್ರಯೋಗ ಮುದ್ಧತಃಸ್ಮೃತ್ವಾ ಸುಪ್ರಯುಕ್ತ ಮನೋಹರಃ ॥
ತಣ್ಡುನಾಚ ಗಣಾಗ್ರಣ್ಯಾ ಭರತಾಯನ್ಯದೀದಿಶತ್ ॥
ಲಾಸ್ಯಮಸ್ಯಾಗ್ರತಃಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಾರ್ವತ್ಯಾಸಮದೀದಿಶತ್ ॥
ಬುಧ್ವಾತು ತಾಣ್ಡವನ್ತಣ್ಡೋಃ ಮರ್ತ್ಯೇಭ್ಯೋ ಮುನಯಸ್ತಥಾ ॥
ಪಾರ್ವತ್ಯಾಽಪ್ಯನುಶಿಷ್ಟಾಸ್ಮಲಾಸ್ಯಂ ಬಾಣಾತ್ಮಜಾ ಉಷಾ ॥
ತಯಾ ದ್ವಾರಾವತೀಗೋಪ್ಯಸ್ತಾಭಿಸ್ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಯೋಷಿತಃ ॥
ತಾಭಿಸ್ತು ಶಿಕ್ಷಿತಾನಾರ್ಯೋ ನಾನಾಜನ ಪದಾಶ್ರಿತಾಃ ॥
ಏವಂ ಪರಮ್ಪರಾಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಏತಲ್ಲೋಕೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್ ॥

ನಾಟ್ಯಭೇದ—ಶುದ್ಧನ್ದೇಶೀ ಬಹುಚರೀ ತ್ರಿವಿಧಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥
ಶುದ್ಧಮಾರ್ಗಂ ಶುಭಂಪ್ರೋಕ್ತಂ ದೇಶೀ ಲೋಕಾನುರಞ್ಜನಮ್ ॥
ಬಹುಚಾರಿವಿಧನ್ನೃತ್ತಂ ಭಾಗ್ಯನಾಶಕ ಮೀರಿತಮ್ ॥

ಬಹುಚಾರೀವಿದನ್ತೇಷು ದೂರತಃಪರಿವರ್ಜಯೇತ್ ॥
ರಾಜಾಸ್ಥಾನೇ ಸಭಾಸ್ಥಾನೇ ದೇವಾಗಾರೇ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್ ॥
ಬಾಹ್ಯಮಾಭ್ಯನ್ತರನ್ನಾಟ್ಯಂ ಶುಭದಂ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮ್ಮತಮ್ ॥
ಶುದ್ಧದೇಶೀಚ ನಾಟ್ಯಞ್ಚ ದ್ವಿವಿಧಮ್ಮಙ್ಗಳಪ್ರದಮ್ ॥
ಏವನ್ನೃತ್ತಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಅಶ್ವಕಾಮಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿದಮ್ ॥
ಭಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದನ್ನೃಣಾನ್ನೃತ್ತೋತ್ಸವಮಿದಂ ಶೃಣು ॥

ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ನಾಟ್ಯಭೇದಾನಪೀಶ್ವರಃ ಏವನ್ನಾಟ್ಯರೂಪೇಣ
ಪ್ರದೋಷ ಸಮಯೇ ಪ್ರದರ್ಶಿತಃ.

ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಾಳಧರೋ ಹರಿಸ್ಸಪಟಹೋ ವೀಣಾಕರಾ ಭಾರತೀ ॥
ವಂಶದ್ವನ್ದ್ವಯುತೌಚ ಭಾಸ್ವರಕರೌ ಮಾರ್ತಾಣ್ಡಸೋಮೌ ಶುಭೌ ॥
ಗೀತೌ ತುಮ್ಬುರನಾರದೌ ಸಮುರಜೌ ನನ್ದೀಕುಮಾರೌ ತಥಾ ॥
ರುದ್ರೋ ನೃತ್ಯಕರಸ್ಸ್ವಭಾವಜನಿತಂ ನಾಟ್ಯಂ ತಥಾ ಪಾತುವಃ ॥
ಮತಾನ್ತರ.—ವಾಗ್ದೇವೀ ಧೃತವಲ್ಲಕೀ ಶತಮಖೋ ವೇಣುನ್ದಧತ್ಪದ್ಮಜ ॥
ಸ್ತಾಳೋನ್ನಿದ್ರಕರಾ ರಮಾ ಭಗವತೀಗೇಯ ಪ್ರಭೇದಾನ್ವಿತಾ ॥
ವಿಷ್ಣುಸ್ಸಾನ್ದ್ರ ಮೃದಙ್ಗವಾದನ ಪಟುರ್ದೇವಾಸ್ಸಮನ್ತಾತ್ಸ್ಥಿತಾಃ ॥
ಸೇವನ್ತೇತಮನು ಪ್ರದೋಷಸಮಯೇ ದೇವಮ್ಮೃಡಾನೀಪತಿಮ್ ॥
ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ನಾಟ್ಯ.-ಶೃಙ್ಗರನಾಟ್ಯಮುಗ್ರಞ್ಚ ಭೃಙ್ಗನಾಟ್ಯಞ್ಚ ಚಿತ್ರಕಂ ॥
ಚಾರಿನಾಟ್ಯಞ್ಚ ಜಾಳೀಯಂ ಶುದ್ಧನಾಟ್ಯಞ್ಚ ವಿಶ್ರುತಮ್ ॥
ಹಸ್ತಚಾಳೀಯ ನಾಟ್ಯಞ್ಚ ಮಾರ್ಗನಾಟ್ಯಞ್ಚ ಸಮ್ಮತಮ್ ॥
ಅಙ್ಗಹಾರಾಖ್ಯ ನಾಟ್ಯಞ್ಚ ಪಾದಚಾರೀಚ ಪಾರ್ಶ್ವಕಮ್ ॥
ಮುಖಜಾಳೀಯನಾಟ್ಯಞ್ಚ ಲವಣೀನಾಟ್ಯಮೀರಿತಮ್ ॥
ದೇಶೀನಾಟ್ಯಂ ಘೇರಣೀಚ ಲೀಲಾನಾಟ್ಯನ್ತತಃಪರಮ್ ॥
ತಾಣ್ಡಾಳಕಶ್ಚ ಸನ್ಧಿಶ್ಚ ಪ್ರಾನ್ತನೃತ್ತಂ ಪ್ರಕಾಶ್ಯತೇ ॥
ಭೂಚಾರೀ ನಾಟ್ಯಮಾವೃತ್ತಂ ವಿದ್ಯುದ್ಭ್ರಮರಿ ನಾಟ್ಯಕಮ್ ॥
ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಸ್ತು ನಾಟ್ಯಞ್ಚ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ನಾಟ್ಯಕಮ್ ॥
ಇತ್ಯಾದಿ ನಾಟ್ಯಭೇದಾಶ್ಚ ಭರತಜ್ಞೈರುದಾಹೃತಾಃ ॥

ಭರತಾಚಾರ್ಯಾದಯಃ.—ಸದಾಶಿವಶ್ಶಿವೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭರತಃಕಾಶ್ಯಪೋಮುನಿಃ ॥
ಮತಙ್ಗೋ ಯಷ್ಟಿತೋ ದುರ್ಗಾ ಶಕ್ತಿಶ್ಶಾರ್ದೂಲ ಕೋಹಳೌ ॥
ವಿಶಾಖಿಲೋ ದತ್ತಿಲಶ್ಚ ಕಮ್ಬಳೋಶ್ವಕರಸ್ತಥಾ ॥
ವಾಯುರ್ವಿಶ್ವಾವಸೂ ರಮ್ಭಾ ನಾರದೋರ್ಜುನ ತುಮ್ಬುರೂ ॥
ಆಞ್ಜನೇಯೋ ಮಾತೃಗುಪ್ತೋ ರಾವಣೋ ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರಃ ॥
ಸಾತ್ವೀಗುಣೋ ದೇವರಾಜೋಕ್ಷೇತ್ರರಾಜಸ್ತತಃಪರಮ್ ॥
ರುದ್ರಸೇನೋಥ ಭೂಪಾಲೋ ಭೋಜ ಭೂವಲ್ಲಭಸ್ತಥಾ ॥
ಪರಮಾರ್ಥೀಚ ಸೋಮೇಶೋ ಜಗದೇಕ ಮಹೀಪತಿಃ ॥
ವ್ಯಾಖ್ಯಾಕರೋ ಭಾರತೀಯೋ ಲೋಲಟೋದ್ಭಟ ಶಙ್ಕರಃ ॥
ಭಟ್ಟಾಭಿನಯ ಗುಪ್ತಾಚ ಶ್ರೀಮತ್ಕೀರ್ತಿಧರಃಪರಂ ॥
ಅನ್ಯೇಚ ಬಹವಃಪೂರ್ವೇ ಯೇ ಸಙ್ಗೀತ ವಿಶಾರದಾಃ ॥
ಏತೇ ಸಙ್ಗೀತ ಕುಶಲಾಷ್ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದಧಿಕಾಬುಧಾಃ ॥
ರಙ್ಗಮಣ್ಟಪ.—ಸಮಸ್ತರಾಜ್ಯಮುದಿತಾ ಗೌರೀ ಕೃಷ್ಣಾ ಚಯೋಭವೇತ್ ॥
ಭೂಮಿಸ್ತತ್ರಚ ಕರ್ತವ್ಯಾಕಾರಿಭಿರ್ನಾಟ್ಯಮಣ್ಟಪಃ ॥
ಅಸ್ಥಿಕೀಲಕಪಾಲಾನಿ ತೃಣಗುಲ್ಮಾನಿ ಶೋಧಯೇತ್ ॥
ತ್ರೀಣ್ಯುತ್ತರಾಣಿ ಸೌಮ್ಯಞ್ಚ ವಿಶಾಖಾಪಿಚ ರೇವತೀ ॥
ಹಸ್ತತಿಷ್ಯಾನುರಾಧಾಶ್ಚ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ನಾಟ್ಯಕರ್ಮಣಿ ॥
ಪರಿತಶ್ಚತುರಸ್ರಾಸ್ಸ್ಯುರ್ಭಿತ್ತಯೋ ಗೃಹನಿರ್ಮಿತಾಃ ॥
ಸುಧಾ ಸಿನ್ಧೂರಲೇಪಶ್ಚ ಪಕ್ಷಾಶ್ಚ ಶರ್ಕರ ವಿಸ್ತೃತಃ ॥
ರಮ್ಯಙ್ಕುಸುಮ ಸಙ್ಕೀರ್ಣಂ ಸ್ವರ್ಣರತ್ನ ವಿಭೂಷಿತಮ್ ॥
ಚಿತ್ರೋಜ್ವಲ ವಿತಾನಾಢ್ಯನ್ದೀಪಿಕಾ ಶತಶೋಭಿತಮ್ ॥
ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರರಹಿತಙ್ಕರ್ಪೂರಾಗರು ಧೂಪಿತಮ್ ॥
ಏವಂವಿಧ ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಮ್ಮಣ್ಟಪನ್ನೃತ್ತದರ್ಶನೇ ॥
ಮತಾನ್ತರ.—ಯತ್ರ ಮೇಳನಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತಿಸ್ತದ್ರಙ್ಗಸ್ಥಾನ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ಸಭಾ.—ಯಾಸ್ವಾನ್ತಂ ವಿಮಲೀಕರೋತಿ ಕುರುತೇ ವಾಗ್ಧೋರಣೀಂಚಾತುರೀ ॥
ಮಾಧತ್ತೇ ಸದಸದ್ವಿವೇಕ ಪಟುತಾಂ ಪ್ರಜ್ಞಾಲತಾಂ ಸಿಞ್ಚತಿ ॥
ಸತ್ಸಙ್ಗಂ ವಿತನೋತಿದಿಕ್ಷುತನುತೇ ಕೀರ್ತಿಞ್ಚ ರಸ್ಥಾಯಿನೀಂ
ಸೂತೇಹ್ಯತ್ರ ಪರತ್ರಮುಕ್ತಿಮಚಲಾನ್ತಸ್ಯೈ ಸಭಾಯೈನಮಃ ॥

2 ಯಾ ಹಂಸೀವ ಪದಕ್ರಮೇಣ ಚತುರಾಯತಾಸ್ತ್ಯರ್ಥಸೀವಾಮಲಾ ॥

ಸತ್ತ್ವಂ ವಿಷ್ಣುಪದೇರತಾ ಕಮಲಿನೀ ವಾಸನ್ನಹಂಸಾವಳಿಃ ॥

ಯಾ ರಾಕಾ ರಜನೀವ ಚಾಖಿಲ ಕಳಾಪೂರ್ಣಾ ದ್ವಿಜೇನ್ದ್ರಾಶ್ರಿತಾ ॥

ವಾಣೀವಾ ಚತುರಾನನ ಪ್ರಮುದಿತಾ ಸೈಷಾ ಸಭಾ ರಾಜತೇ ॥

3 ನಾನಾಶಾಸ್ತ್ರ ಸರಿತ್ಸಮೇಕ ಮನುಲಜ್ಞಾನ್ಧಃಪಯಃಪೂರಿತಮ್ ॥

ತರ್ಕೋಕ್ತೇರ್ವಿಶದೋಕ್ತಿ ಮೌಕ್ತಿಕಚಯಂ ವೇದಾನ್ತ ವಾಕ್ಯಾಮೃತಂ ॥

ಸಮ್ಯಜ್ಞ್ಯಾಯ ಸಹಸ್ರ ರತ್ನನಿಕರಂ ಹಾಸಾಸ್ಯಫೇನೋಜ್ವಲಮ್ ॥

ವಿದ್ಯಾಶ್ರೀ ನಿಜಭೂಮಿಭೂತನುಪರಂ ವನ್ದೇ ಸಭಾವಾರಿಧಿಮ್ ॥

4 ಸತ್ಯಾಚಾರ ಸಭಾ ಗುಣೋಜ್ವಲ ಸಭಾ ಸದ್ಧರ್ಮಕೀರ್ತಿಸ್ಸಭಾ ॥

ವೇದಾಲಙ್ಕೃತ ರಾಜಪೂಜಿತ ಸಭಾ ವೇದಾನ್ತವೇದ್ಯಾ ಸಭಾ ॥

ವೀಣಾವಾಣಿ ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಿತ ಸಭಾ ವಿಖ್ಯಾತಧೀರಾ ಸಭಾ ॥

ರಾಜದ್ರಾಜ ಕುಮಾರ ಶೋಭಿತ ಸಭಾ ರಾಜತ್ಪ್ರಶಸ್ತಿಸ್ಸಭಾ ॥

5 ಸಭಾಕಲ್ಪತರುರ್ಭಾತಿ ವೇದಶಾಖೋಪಶೋಭಿತಃ ॥

ಶಾಸ್ತ್ರ ಪುಷ್ಪ ಸಮಾಕೀರ್ಣಃ ವಿದ್ವದ್ಭ್ರಮರ ರಞ್ಜಿತಃ ॥

ಸಭಾಸಪ್ತಾಙ್ಗ.—ವಿದ್ವಾಂಸಃ ಕವಯೋ ಭಟ್ಟಃ ಗಾಯಕಃ ಪರಿಹಾಸಕಃ ॥

ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಜ್ಞಾಃ ಸಭಾಸಪ್ತಾಙ್ಗ ರೂಪಕಾಃ ॥

ಸಭಾನಾಯಕ.—ಶೃಙ್ಗರರಸ ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರ ವಿಶೇಷವಿತ್ ॥

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗುಣವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಗ್ರಾಹಕಃ ಕೌತುಕೇ ರತಃ ॥

ವಾಗ್ಮೀ ನಿರ್ಮತ್ಸರೋ ಧೀರಸ್ಸದ್ಧರ್ಮನಿಪುಣಸ್ಸುಧೀಃ ॥

ಗಮ್ಭೀರಭಾವ ಕುಶಲಸ್ಸಕಲಾ ಸುಕಲಾಸ್ವಪಿ ॥

ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಜ್ಞಾನಸಮ್ಪನ್ನಃ ಕೀರ್ತಿಲೋಲುಪಃ ॥

ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಪರ ಚಿತ್ತಜ್ಞಸ್ತೂರ್ಯತ್ರಯ ವಿಶೇಷವಿತ್ ॥

ಸ್ವಾಧೀನ ಪರಿವಾರಶ್ಚ ಭಾವಜ್ಞೋ ರಸನಿರ್ಭರಃ ॥

ಸತ್ಯವಾದೀಚ ಕುಶಲಃ ಪ್ರಸನ್ನ ವದನಾಮ್ಬುಜಃ ॥

ಸ್ಥಿರಪ್ರೇಮಾಕೃತಜ್ಞಶ್ಚ ಕರುಣಾ ವರುಣಾಲಯಃ ॥

ಧರ್ಮಿಷ್ಠಃ ಪಾಪರಹಿತೋ ವಿದ್ವದ್ಬನ್ಧುಸ್ಸಭಾಪತಿಃ ॥

ಶ್ರೀಮಾನ್ಧೀಮಾನ್ವಿವೇಕೀ ವಿತರಣ ನಿಪುಣೋ ಗಾನವಿದ್ಯಾ ಪ್ರವೀಣಃ ॥

ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಕೀರ್ತಿಶಾಲೀ ಸರಸಗುಣಯುತೋ ಹಾವಭಾವೇಷ್ವಭಿಜ್ಞಃ ॥

ಮಾತ್ಸರ್ಯಾದ್ಯೈರ್ವಿಹೀನಃ ಪ್ರಕೃತಿಹಿತ ಸದಾಚಾರಶೀಲೋ ದಯಾಳುಃ ॥

ಧೀರೋದಾತ್ತಃ ಕಲಾವಾನ್ನೃಪನಯ ಚತುರೋಯಸ್ಸಭಾ
ನಾಯಕಸ್ಸ್ಯಾತ್ ॥

ಸಭಿಕ.—ಮಹಾಕುಲ ಸಮುದ್ಭೂತಾಸ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದಾಃ ॥

ಸಙ್ಗೀತಜ್ಞಾ ವಿಶೇಷೇಣ ರಞ್ಜಿತಾ ವಿಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯಾಃ ॥

ಅಮತ್ಸರಾಸ್ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತಾಸ್ಸಭ್ಯಾ ಏವಂ ವಿಧಾಮತಾಃ ॥

ರಸಿಕಾಸ್ಸುಗುಣಾಶ್ಚೈವ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾರ್ಗ ವಿಶಾರದಾಃ ॥

ಸರ್ವಭಾಷಾಸು ನಿಪುಣಾ ಪ್ರಸ್ತಾವೋಚಿತ ವಾದಿನಃ ॥

ನಾಟ್ಯನೃತ್ತಾದಿಭೇದಜ್ಞಾ ವಿನಯಾ ಸಮ್ರಕನ್ಧರಾಃ ॥

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾಸ್ಸಾವಧಾನಾಶ್ಚ ಸಭ್ಯಾಸುಕಥಿತಾಬುಧೈಃ ॥

ತದ್ಭೇದ.—ಸಭ್ಯಾಸ್ತು ವಿಬುಧೈರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಯೇದಿವ್ಯಕ್ಷಾನ್ವಿತಾ ಜನಾಃ ॥

ತೇಪಿ ದ್ವಿಧಾ ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥಕಾ ಇತಿ ಚ ಸ್ಫುಟಮ್ ॥

ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯ.—ಇದಂ ಪ್ರಯೋಕ್ಷ್ಯಮಸ್ಮಾಭಿರನುಜ್ಞಾ ದೀಯತಾಮಿತಿ ॥

ಸಂಪ್ರಾರ್ಥ್ಯ ಸೂತ್ರಧಾರೇಣ ಪ್ರಾರ್ಥನೀಯಾ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಪ್ರಾರ್ಥಕ.—ತ್ವಯಾ ಪ್ರಯೋಗಃ ಕ್ರಿಯತಾ ಮಿತ್ಯುತ್ಕಣ್ಠಿತ ಚೇತಸಃ ॥

ಯೇ ಸೂತ್ರಿಣಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ತೇ ತೇ ಸಭ್ಯಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥಕಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಮನ್ತ್ರ.—ಪ್ರಧಾನಸ್ಥಿರಭಾಷಿಣೋ ಗುಣ ಪರಾಶ್ಶ್ರೀಮದ್ಯಶೋ ಲಮ್ಪಟಾಃ ॥

ಭಾವಜ್ಞಾ ಗುಣದೋಷಭೇದ ನಿಪುಣಾಶ್ಶೃಙ್ಗರಲೀಲಾರತಾಃ ॥

ಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ನಯಕೋವಿದಾಸ್ಸಹೃದಯಾಸ್ತತ್ಪಣ್ಡಿತಾ ಭಾನ್ತಿ ತೇ ॥

ಭೂಪಾಭೇದ ವಿಚಕ್ಷಣಾಸ್ಸುಕವಯೋ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಭೋರ್ಮನ್ತ್ರಿಣಃ ॥

ನಾಯಕೋಪವೇಶ.—ನೃಪತಿಃ ಪ್ರಾಙ್ಮುಖಸ್ತತ್ರ ನಿವಿಶೇತವರಾಸನೇ ॥

ರಾಜಪುತ್ರೋ ಮಹಾಮಾತ್ಯಃ ಪರಮಣ್ಡಲಿಕಾದಯಃ ॥

ಅನ್ಯೇಪಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ನಿವಿಶೇಯುರ್ಮಹೀಪತೇಃ ॥

ವನ್ದಿನೋ ಮಾಗಧಾಸ್ಸೂತಾಃ ಕವಯೋ ನಟ ನರ್ತಕಾಃ ॥

ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇ ನಿವಿಷ್ಟಾಸ್ಸ್ಯುರ್ವಿಲಾಸಿನ್ಯಸ್ತು ಪಶ್ಚಿಮೇ ॥

ತಿಷ್ಠೇತ್ತು ಪುರತೋ ವೇತ್ರಃ ಪ್ರಣಯೇನಾತಿ ದೂರತಃ ॥

ತದಗ್ರೇ ನಟನಶ್ಚರ್ಯನ್ತತ್ಸ್ಥಲಂ ರಙ್ಗಮುಚ್ಯತೇ ॥

ರಙ್ಗಮಧ್ಯೆಸ್ಥಿತೆ ಪಾತ್ರೆ ತತ್ಸಮಿಾಪೆ ನಟೊತ್ತಮಃ ॥
ದಕ್ಷಿಣೆ ತಾಳಧಾರೀಚ ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವನ್ದ್ವೆ ಮೃದಙ್ಗಕಃ ॥
ತಯೊರ್ಮಧ್ಯೆ ಗೀತಕಾರಶ್ಶ್ರುತಿಕಾರಸ್ತದನ್ತರೆ ॥
ಏವಮಿಷ್ಟೈಸ್ತ್ರಿಕೈರ್ಯುಕ್ತೈಃ ಸಮಾಗಮ್ಯ ರಙ್ಗಮಧ್ಯತಃ ॥

ಬೃನ್ದ.—ಪ್ರವಿಶೆದಥ ರಙ್ಗಾಗ್ರ್ಯಾಂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೃನ್ದಕಮ್ ॥
ಗಾತ್ರವಾದನ ಸಙ್ಘಾತಂ ಬೃನ್ದಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೆ ॥
ಚತ್ವಾರೊ ಮುಖ್ಯಗಾತಾರೊ ದ್ವಿಗುಣಂ ಸಮಗಾಯಕಾಃ ॥
ಗಾಯನೊಷ್ಟೌಚ ಸಂಪ್ರೊಕ್ತಾ ತಾಳಧಾರೀ ಚತುಷ್ಟಯಮ್ ॥
ಮರ್ದಳೀಕಾಶ್ಚ ಚತ್ವಾರೊ ವಂಶಕಾನಾಞ್ಚ ತುಷ್ಟಯಮ್ ॥
ಏವಞ್ಚೊತ್ತಮ ಬೃನ್ದಸ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯಸ್ತತ್ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥
ಮಧ್ಯಮಂಸ್ಯಾತ್ತದರ್ಧೆನ ತದರ್ಧೆ ಲಘುನಾಸ್ಮೃತಮ್ ॥

ಪಞ್ಚ ವಾದ್ಯ.—ನಾದಃಪಞ್ಚವಿಧಂ ವಾದ್ಯಭೆದಸ್ತಲ್ಲಕ್ಷಣಂ ವದೆತ್ ॥
ನಖವಾಯುಜ ಚರ್ಮಾಣಿ ಲೊಹಶಾರೀರಜಸ್ತಥಾ ॥
ನಖವೀಣಾದಯಃಪ್ರೊಕ್ತಾ ವಂಶಾದ್ಯಾ ವಾಯುಪೂರಿತಾಃ ॥
ಚರ್ಮಾಣಿಚ ಮೃದಙ್ಗಾದ್ಯಾ ಲೊಹೊ ತಾಳತ್ರಯೆ ಬುಧಃ ॥
ಇಹನಾದೆನತೆಯುಕ್ತಾ ನಾದಕಾ ಪಞ್ಚಧಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಗೀತಾರ್ಥ.—ಗೀತಂ ವಾದ್ಯಞ್ಚ ನೃತ್ತಞ್ಚ ತ್ರಯಂ ಸಙ್ಗೀತಮುಚ್ಯತೆ ॥
ಮಾರ್ಗೊ ದೆಶೀತಿಚದ್ವೈಧಾ ತತ್ರ ಮಾರ್ಗಸ್ಸಉಚ್ಯತೆ ॥
ಯೊ ಮಾರ್ಗಿತೊ ವಿರಿಞ್ಚಾದ್ಯೈಃ ಪ್ರಯುಕ್ತೊ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ದೆವಸ್ಯ ಪುರತಶ್ಶಂಭೊರ್ನಿಯತಾಭ್ಯುದಯ ಪ್ರದಃ ॥
ತದ್ದೆಶೀಯ ಜನಾನಾನ್ತು ಮನಸೊ ಯತ್ರ ರಞ್ಜನಮ್ ॥
ಗಾನಞ್ಚ ವಾದನನ್ನೃತ್ತನ್ತದ್ದೆಶೀತ್ಯಭಿಧೀಯತೆ ॥

ಗಾಯಕ.—ವಿವಿಧಾಲಾಪ ಚತುರೊ ಗ್ರಹಮೊಕ್ಷೆಚ ಶಿಕ್ಷಿತಃ ॥
ಸ್ಥಾನತ್ರಯ ಪ್ರಯುಕ್ತಶ್ಚ ಗಂಭೀರ ಮಧುರಧ್ವನಿಃ ॥
ನಾನಾರಾಗ ವಿಶೆಷಜ್ಞಸ್ತಾಳಭೆದ ಪ್ರಯೊಗವಿತ್ ॥
ವಶೀಜಿತಸ್ವರೊರಕ್ತ ಕಣ್ಠಸ್ಸಾವಧಾನವಿತ್ ॥
ಪುನಃಪುನಶ್ಚ ರಾಗಜ್ಞಃ ಪ್ರೌಢಚಿತ್ತಃಪರಞ್ಜಿತಃ ॥

ಶಿಕ್ಷಿತಸ್ಸದುಪಾಧ್ಯಾಯಾತ್ಸ್ವರ ಸಪ್ತಕ ಭೆದವಿತ್ ॥
ಅಕಾಕುಲಿಪಿಭಾಷಾಜ್ಞಃ ಗಾಯಕಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಆಲಾಪಚಾರಿಕಾ.—ಕುರ್ವಂಶ್ಚ ಸ್ಪಷ್ಟರಾಗೆಣ ಶುಷ್ಕಾಲಾಪನ್ತು ಗಾಯಕಃ ॥
ನರ್ತಕೀ ನೃತ್ತಕಾಲೆತು ಸಾಪ್ರೊಕ್ತಾಲಾಪಚಾರಿಕಾ ॥

ತಮ್ಬೂರೀವಾದ್ಯ.—
ಯದ್ವಿಶ್ವಕರ್ಮನಿರ್ಮಾಣನ್ತು ಮ್ಬೂರಾಖ್ಯೈಕವಾಚ್ಯತಃ ॥
ಪಞ್ಚತಾಳ ಸುವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಸಮ್ಯಕ್ಕುರ್ಯಾಚ್ಚ ಧಾರಣೆ ॥
ದ್ವಿತಾಳಂ ಪ್ರಥಮಂ ಕುಂಭಮ್ಮಧ್ಯೆ ಹಸ್ತ ದ್ವಿತಾಳಕಮ್ ॥
ದ್ವಾರಯುಗ್ಮೈಕ ತಾಳಾಗ್ರೆ ಸಿಂಹಾನನಯುತಾಶಿರಾ ॥
ದ್ವಾರಸ್ಯೊಭಯಪಾರ್ಶ್ವೆಚ ಕೀಲಾಸಪ್ತ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೆತ್ ॥
ಸಪ್ತತನ್ತ್ರೀ ಸಬ್ಧೈರ್ಘ್ಯೆಚ ಕುಮ್ಭಮೂಲೆತು ಬನ್ಧನಮ್ ॥
ಕುಮ್ಭಮಧ್ಯೆಚ ಸೊಪಾನಂನ್ಯಸ್ಯ ತನ್ತ್ರೀರ್ವಿನಿಕ್ಷಿಪೆತ್ ॥

ತನ್ತ್ರೀ.—ಮನ್ದ್ರಾನುಮನ್ದರಶ್ಚೈವ ತಾರಕಮನುತಾರಕಮ್ ॥
ಪಞ್ಚ ಪಞ್ಚೆತಿಚಪ್ರೊಕ್ತಂ ಸಾರಿಣೀಚಾನುಸಾರಿಣೀ ॥

ತಮ್ಬೂರಧಾರಣಪ್ರಾರ್ಥನಾ.—
ಸಪ್ತತನ್ತ್ರೀ ಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ॥
ಸದಾತುಮ್ಬುರುದೆವಞ್ಚ ತಮ್ಬೂರಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ವೀಣಾ.—ವಿಶ್ವಾವಸೊಸ್ತು ಬೃಹತೀ ತುಮ್ಬುರಸ್ಯ ಕಳಾವತೀ ॥
ನಾರದಸ್ಯಾತ್ರ ಮಹತೀ ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸ್ತು ಕಚ್ಛಪೀ ॥

ತನ್ತ್ರೀ.—ಮನ್ದ್ರಾನುಮನ್ದರಮ್ಪಞ್ಚ ಸಾರಿಣೀಚಾನುಸಾರಿಣೀ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಸಾರಿಣೀ ರೀವಿಶ್ಚ ವೀಣಾಯಾ ನಿಯತಸ್ತಥಾ ॥

ತದ್ಧಾರಣ ಪ್ರಾರ್ಥ.—ವೀಣಾನ್ನಮಾಮಿ ವರದಾಂ ವನಜಾಸನಾಕ್ಷಿಮ್ ॥
ವಾಣೀಧರಾಂ ವಿಮಲಲೊಚನ ತಾಣ್ಡವೆಷು ॥
ಹಾರಾಭಿರಾಮ ಹೃದಯಙ್ಗಮ ಸಾರ ನಾದಾಮ್ ॥
ಪಾರಾವತೀಂ ಭಗವತೀಂ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ದೆವೀಮ್ ॥
ಸಪ್ತ ತನ್ತ್ರೀಮಯಿಾ ವೀಣಾ ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸಮನ್ವಿತಾ ॥
ಸ್ಪರ್ಶನಾದ್ದರ್ಶನಾಚ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ವ್ಯಪೊಹತಿ ॥

ಶ್ರುತಿ.—ಅತಃಪರಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶ್ರುತೇಸ್ತತ್ವಾರ್ಥದನ್ನೃಣಾಮ್ ॥
ಲಕ್ಷಣನ್ತತ್ಪ್ರಕಾರಞ್ಚ ಗದತೋಮೇನಿಬೋಧತಾಮ್ ॥
ತ್ರ್ಯಷ್ಟಾಙ್ಗುಳನ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಙ್ಕನಿಷ್ಟಾಙ್ಗುಳ ಮಾಯತಮ್ ॥
ಏಕವಿಂಶತಿ ಮಾನೇನ ಸುಷಿರನ್ನಾತಿ ವಿಸ್ತೃತಮ್ ॥
ತದ್ಭಾಣ್ಡಮುಖಮಾನನ್ತು ಏಕಾಙ್ಗುಳ ಸುವಿಸ್ತೃತಮ್ ॥
ಮಧ್ಯಮಾಮಧ್ಯ ಸಮ್ಯುಕ್ತಂ ವಾಮಹಸ್ತೇನ ರೆಚಿತಮ್ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಳ ವರ್ಜಂಸ್ಯಾದ್ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ವಾಪಯೋಃ ॥
ಧೃತ್ವಾಚೈಕೇನ ಹಸ್ತೇನ ಮುಖೇನ ಶ್ರುತಿಮೀರಯೇತ್ ॥
ಮುಖವಾದ್ಯಮಿದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಮ್ಭಾಣ್ಡಂವಾ ಕೂಟಮೇವಚ ॥
ತೃತ್ರೀಂತ್ರಿತ್ರೈರ್ಯಮುಕ್ತಂಸ್ಯಾಚ್ಚ ವರ್ಮಕೂಟಮಿತೀತಿಚ ॥
ಸರ್ವೇಷಾಮ್ಭಾಣ್ಡವಾದ್ಯಾನಾಮುತ್ತಮೋಯಂ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

ಧಾರಣಪ್ರಾರ್ಥನಾ.—
ತಾಣ್ಡವಾನನ್ದ ಸನ್ದೋಹ ಸಾಮ್ಬಮೂರ್ತ್ಯಧಿದೈವತಮ್ ॥
ಭಾಣ್ಡಕೂಟಾಭಿಧಮ್ಮುಖ್ಯಂ ಶ್ರುತಿವಾದ್ಯನ್ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ವೇತ್ರ.—ಷಟ್ತ್ರಿಂಶದಙ್ಗುಳನ್ದೈರ್ಘ್ಯಂ ಪಞ್ಚಪರ್ವ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ॥
ಸ್ಥೂಲಙ್ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಳ ವದ್ಗ್ರನ್ಥಿರನ್ಧ್ರ ವಿವರ್ಜಿತಮ್ ॥
ಏತೇಷು ದೇವತಾಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಕ್ರಮೇಣ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಪ್ರಥಮಞ್ಚನ್ದ್ರದೈವತ್ಯನ್ದ್ವಿತೀಯಂ ರುದ್ರದೈವತಮ್ ॥
ತೃತೀಯಂ ವಿಷ್ಣುದೈವತ್ಯಞ್ಚ ತುರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮದೈವತಮ್ ॥
ಪಞ್ಚಮಂ ಸೂರ್ಯದೈವತ್ಯಮೇತದ್ವೇತ್ರಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ ॥
ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಮ್ಪನ್ನಮ್ಮುಕ್ತಾಹಾರ ವಿಭೂಷಿತಮ್ ॥
ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಭಾದೇವಾನ್ನಟೋ ವೇತ್ರಞ್ಚ ಧಾರಯೇತ್ ॥

ಧ್ಯಾನ.—ಶಶೀಚ ಹರಿಧಾತ್ರ್ಯರ್ಕ ಪಞ್ಚಗ್ರನ್ಥ್ಯಧಿದೈವತಮ್ ॥
ವಿದ್ಯಾಕಲ್ಪಲತಾಕಾರಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಂ ವೇತ್ರನ್ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ನರ್ತಕನ ಲ.—ಸರ್ವಪ್ರಯೋಗ ಕುಶಲೋ ಸುರೂಪೋ ವಿಜಿತೇನ್ದ್ರಿಯಃ ॥
ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತಾಳಲಯಾಭಿಜ್ಞಃ ಕುಲೀನೋಗತ ಮತ್ಸರಃ ॥
ಪಾತ್ರಸಙ್ಕ್ರಮಣೋಪಾಯಃ ಕುಶಲೋ ನರ್ತಕಸ್ತ್ವಯಮ್ ॥
ಚಾರ್ಯಙ್ಗಹಾರ ನಿಪುಣೋ ಮಣ್ಡಲೇಷುಚ ಪಣ್ಡಿತಃ ॥

ನಾನಾದೇಶ ಪ್ರಸಿದ್ಧಶ್ಚ ದೇಶೀನೃತ್ತಸ್ಯ ತತ್ವವಿತ್ ॥
ಗೀತವಾದ್ಯ ವಿಭೇದಜ್ಞಃ ಪ್ರವರೋ ನರ್ತಕಸ್ಸ್ಮೃತಃ ॥

ಮೃದಙ್ಗ.—ಪುರಾಮುರಾಸುರಂ ಹತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ ॥
ತತ್ಕಳೇಬರ ಮಾದಾಯ ಮರ್ದಳಙ್ಕೃತವಾನ್ಭುವಿ ॥

ಮೃದಙ್ಗ ಪ್ರಮಾಣ.—ರಕ್ತಚನ್ದನ ಜೋಯದ್ವಾಬಾದಿರಾದೇರಯಮ್ಮತಃ ॥
ಸಿರ್ದೋಷೋ ಬೀಜವೃಕ್ಷೋರ್ಧಪಿಸ್ತ್ರಿದ್ವ್ಯಙ್ಗುಳ ಸಮ್ಮತಃ ॥
ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರ್ಯಙ್ಗುಳಸ್ಯಾದ್ದೀರ್ಘೋ ವಾಮೇ ಮುಖೇ ಪುನಃ ॥
ಚತುರ್ದಶಾಙ್ಗುಳಾನಿಸ್ಯಾದ್ದಕ್ಷಿಣೇತು ತ್ರಯೋದಶ ॥
ಮಾನಯೇಸ್ಯಾಮನಾ ಮಧ್ಯೇ ಪೃಥುರೇಖೋಙ್ಗುಳಾಧಿಕೇ ॥
ಚಕ್ರಾಭ್ಯಾಞ್ಚ ಮರ್ಣಾವೃದ್ಧಿಘನಯೋರ್ಮನ್ತ್ರಯೋರ್ದ್ವಯೋಃ ॥
ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಪೃಥಗ್ಗ್ರನ್ಥಿಲಾಙ್ಗುಳಾನ್ತರ ವನ್ದಿಜಾ ॥
ವಕ್ತ್ರ ತದ್ಗ್ರನ್ಥಿ ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಶಿವೇನಪ್ರಕ್ರಿಯಾ ತತಃ ॥
ಪ್ರಾನ್ತೋದಾನ್ತಸ್ಥಿತದ್ವನ್ದ್ವಧರಮಷ್ಟಾಚ ವಿನ್ಯಜಾ ॥
ಕ್ರಿಯತೇ ವೇತ್ರತೇಮಧ್ಯೈತ್ರಿಭಿರ್ವಕ್ತ್ರೋರ್ಧ್ವಕನ್ತಥಾ ॥
ಕಾರ್ಯಙ್ಗೋ ಮೂತ್ರಿಕಾಬನ್ಧನ ತ್ರ ವಕ್ತ್ರದ್ವಿತೀಯಕಮ್ ॥
ತದ್ಯಾಯುಧವಿನಿಧ್ಯಾಸ್ತ ಭವೇತಾಞ್ಚ ಮರ್ಣಿದ್ಯುತೇ ॥
ಕುಣ್ಡಲ್ಯಾಂ ಪ್ರಾನ್ತಯೋರ್ವಾಮಙ್ಕುಣ್ಡಲ್ಯಾಂ ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ತಸ್ಯಾಕ್ಷಿಪ್ತಿರ್ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾತ್ಕೃಷ್ಯದ್ವಿಗುಣತಾನತತ್ ॥
ಶಾಖಾ ಲಿಙ್ಗತಯಂ ಪಟ್ಟ್ವಮ್ಯೈರಮಷ್ಟಾಙ್ಗುಳಸ್ತಥಾ ॥
ಯಸ್ತಾನ್ಯೈವಶ್ರಿತಾ ಶೋಭಾಯುಗಂ ನ್ಯಸ್ಯ ಕಟೀತಟೇ ॥
ನಿಗದನ್ತ ಭಗನ್ದನ್ತ ಮರ್ದಳಸ್ಯ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್ ॥
ನಿಶ್ಚಿತ್ಯೈನ ಯಥಾಪ್ರೋಕ್ತೋ ದೇವತಾನನ್ದಿಕೇಶ್ವರಃ ॥
ಮೃದಙ್ಗಲಕ್ಷಣಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಕಥಿತಮ್ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥

ಮೃದಙ್ಗಧಾರೀ.—ಜಿತಶ್ರಮಸ್ತಾಳಶಾಸ್ತ್ರನಿಪುಣೋ ವಿಜಯೀ ಸದಾ ॥
ಶಕ್ತಸ್ತಾವಜ ವಾದ್ಯಾದೌ ಶ್ರುತಿಮೇಳ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥
ಗೀತನೃತ್ತಾನುಸಾರೀಯಸ್ಸಹಿ ಮಾರ್ದಙ್ಗಿಕೋ ಮತಃ ॥

ಧಾರಣ ಧ್ಯಾನ.—ಸದಾನನ್ದಿತ ಚಣ್ಡೀಶ ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರ ದೈವತಮ್ ॥
ತದ್ಧಿತ್ತಾದಿ ಸ್ವರಾದಙ್ಗಮ್ಮೃದಙ್ಗಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥

ತಾಳ.—ಸರಸೀರುಹ ಸಙ್ಕಾಶಙ್ಕಾಂಸ್ಯತಾಳ ಸಮಾಕೃತಿಃ ॥
ತ್ರಯೋದಶ್ಯಙ್ಗುಳೀ ಚಕ್ರೇ ಕಾರ್ಯಷ್ಟ್ವಙ್ಗುಳಿಕರೇ ॥
ಮಧ್ಯೇಙ್ಗುಳಮಿತೇ ನಿಮ್ನೇ ತಾಳಃಪಲ ಚತುರ್ದಶ ॥
ಪಾತಾಜತಾಗಟಾಮುಖ್ಯಾ ಸನ್ನಿಪಾತಾತ್ತದಾನ್ಯಪಿ ॥
ತರ್ಜನ್ಯಙ್ಗುಷ್ಠಯೋರಗ್ರಭಾಗಸ್ತ್ರೈರ್ಯಸ್ಯ ತಾಡನೇ ॥
ಧೃತಸ್ತಸ್ಯಾಗ್ರಭಾಗೇನ ಮಧ್ಯೇ ವಿನ್ಯಸ್ಯ ತಾಡಯೇತ್ ॥
ಅಲ್ಪನಾದೋ ಭವೇಚ್ಛಕ್ತಿರ್ಭೂರಿನಾದೋ ಭವೇಚ್ಛಿವಃ ॥
ಶಿವೋನ್ನಿಗ್ಧೋ ಭವೇನ್ನಾದಶ್ಶಕ್ತಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ತು ವಿಪರ್ಯಯೇ ॥
ವಾಮೇನ ಧಾರಯೇಚ್ಛಕ್ತಿಂ ಶಿವನ್ದಕ್ಷಿಣ ಪಾಣಿನಾ ॥
ನಾರದಸ್ತುಮ್ಬುರೋನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಶಕ್ತಿಃಸ್ಯಾತ್ತಚ್ಛಿವೇತರಃ ॥
ಕಟಕಾಮುಖಹಸ್ತೇನ ಧೃತಿರೂರ್ಧ್ವಾಙ್ಗುಳೀಕೃತಃ ॥
ಕಪಿತ್ಥಾಖ್ಯೇನ ಹಸ್ತೇನ ದಕ್ಷಿಣೇ ತಾಳಧಾರಣಮ್ ॥
ದ್ರುತೋ ಲಘುರ್ಗುರುಶ್ಚೈವ ಪ್ಲುತಶ್ಚೈವ ವಿರಾಮತಃ ॥
ನಿಶ್ಶಬ್ದಾಭಿರ್ವ್ಯಞ್ಜಕತ್ವಾತ್ತಾಳಶ್ಯಾನ್ಯತರೋ ಮತಃ ॥
ತಾಳಧಾರೀ.—ತಾಳಜ್ಞಶ್ಶೀಘ್ರಹಸ್ತಶ್ಚ ಧ್ವನಿಮಾರ್ಗ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥
ತೌರ್ಯತ್ರಿಕ ವಿಶೇಷಜ್ಞಸ್ಸರ್ವಭಾಷಾ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥
ಶುದ್ಧದೇಶ್ಯಾದಿ ಭೇದಜ್ಞಸ್ತೇಷಾನ್ನೃತ್ತ ವಿಶೇಷವಿತ್ ॥
ಪಾತಾಕ್ಷರವ್ಯಗ್ರಹಸ್ತಃ ಪ್ರಸನ್ನ ವದನಾಮ್ಬುಜಃ ॥
ಸ್ವೇದಖೇದವಿಮುಕ್ತಶ್ಚೇತ್ಯಷ್ಟೌ ತಾಳಧರೇ ಗುಣಾಃ ॥
ತದ್ಧಾರಣಧ್ಯಾನ.—ಬ್ರಹ್ಮಾವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶಾನ ನಾರದಾನಿಲದೈವತಮ್ ॥
ಶಿವಶಕ್ತಿದ್ವಯಾಕಾರಙ್ಕಾಂಸ್ಯತಾಳನ್ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥
ಪಾತ್ರಜನ್ಮ.—ನೇಪಥ್ಯನ್ನರ್ತಕೀ ಮಾತಾ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಸ್ತು ಪಿತಾಪ್ರಭುಃ ॥
ಪೂರ್ಣಾ ನವರಸೈರ್ಮಾಸೈಃ ಪಾತ್ರಸ್ಯಾಙ್ಗಕ್ರಿಯೋದ್ಭವಾ ॥
ಪಾತ್ರಶಬ್ದಾರ್ಥ.—ಪಾಕಾರಃಪಾದಚಾರೀಸ್ಯಾತ್ತಕಾರಸ್ತಾಳ ಉಚ್ಯತೇ ॥
ರೇಫೋ ರಾಗಸಂಯುಕ್ತಶ್ಚ ಪಾತ್ರ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಪಾತ್ರ ಲ.—ಸುವಿ ಭಕ್ತಾಙ್ಗ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಘನಸ್ತನ ನಿತಮ್ಬಿನೀ ॥
ನೃತ್ತವಾದಿತ್ರಗೀತೇಷು ಸಮ್ಮತಾಧರ ಗೌರವಾ ॥

ಜಿತಶ್ರಮಾ ಬಹುಪ್ರಜ್ಞಾ ಶ್ರುತಿಕ್ಷಿತಿ ಗತಿಕ್ರಮಾ ॥
ಅಙ್ಗೇ ವಿಲಕ್ಷಣಜ್ಞಾ ಚ ಮಣ್ಟಪೇಷು ಮನೋರಮಾ ॥
ಹಸ್ತಕೇ ಶಾನ್ತಪಾಣ್ಡಿತ್ಯಾ ಮಣ್ಡಲೇಷು ವಿಚಕ್ಷಣಾ ॥
ಕರಣಾನಾಂ ಪ್ರಯೋಗೇಷು ವ್ಯಕ್ತಿರೋಭೇದ ಕೋವಿದಾ ॥
ಸುಭೂಷಿತಾ ಭೂಷಣೈಶ್ಚ ಪಟುವಾಕ್ಯ ವಿಶಾರದಾ ॥
ಮನೋಧರ್ಮವತೀ ಸಾಮ್ಯಾ ತಾಳಪ್ರಕ್ರಿಯ ಕೋವಿದಾ ॥
ಉತ್ತಮಾನರ್ತಕೀಪ್ರೋಕ್ತಾ ವಯೋವಂಶಾದಿ ನಿರ್ಮಲಾ ॥
ಪಾತ್ರಾನ್ತರ.—ತನ್ವೀ ರೂಪವತೀ ಶ್ಯಾಮಾ ಪೀನೋನ್ನತ ಪಯೋಧರಾ ॥
ಪ್ರಗಲ್ಭಾ ಸರಸಾಚಿತ್ರ ಕುಶಲಾ ಗಾನಕೋವಿದಾ ॥
ಭೂರಿ ತಾಳಲಯಾಭಿಜ್ಞಾ ಮಣ್ಡಲಾದಿ ವಿಚಕ್ಷಣಾ ॥
ಹಸ್ತಾಙ್ಗಸ್ಥಾನ ನಿಪುಣಾ ಕರಣೇಷು ವಿಲಾಸಿನೀ ॥
ನಾತಿಸ್ಥೂಲಾನಾತಿಕೃಶಾನಾತ್ಯುಚ್ಚಾ ನಾತಿ ವಾಮನಾ ॥
ಪರಾರ್ಥ್ಯ ಭೂಷಸಮ್ಪನ್ನಾ ಪ್ರಸನ್ನ ಮುಖಪಙ್ಕಜಾ ॥
ಹಾವಭಾವ ವಿಲಾಸಜ್ಞಾ ಸ್ಫುರಣೀಯ ಗುಣೋದಯಾ ॥
ಏವಂವಿಧ ಗುಣೋಪೇತಾ ನರ್ತಕೀ ಸಮುದಾಹೃತಾ ॥
ನರ್ತಕೀಂ ಪಾತ್ರಮಿತ್ಯಾಹುರ್ಗುಣಾಧಾರತಯಾ ಬುಧಾಃ ॥
ಪಾತ್ರಬಹಿಃಪ್ರಾಣ.—ಮೃದಙ್ಗಶ್ಚ ಸುತಾಳಶ್ಚ ವೇಣುಗೀತಿಸ್ತತಶ್ಶ್ರುತಿಃ ॥
ಏಕವೀಣಾ ಕಿಙ್ಕಿಣೀಚ ಗಾಯಕಶ್ಚ ಸುವಿಸ್ತೃತಃ ॥
ಇತ್ಯೇವಮನ್ವಯಜ್ಞೈಯೈಃ ಪಾತ್ರಪ್ರಾಣಾ ಬಹಿಸ್ಮೃತಾಃ ॥
ಪಾತ್ರಾನ್ತಃಪ್ರಾಣ.—ಜವಸ್ಥಿರತ್ವ ರೇಖಾಶ್ಚ ಭ್ರಮರೀ ದೃಷ್ಟಿರಶ್ರಮಃ ॥
ಮೇಧಾಪ್ರೀತಿರ್ವಚೋ ಗೀತನ್ತ್ವನ್ತಃಪ್ರಾಣಾದಶಸ್ಮೃತಾಃ ॥
ಕಾಶಿಕಾಬನ್ಧ.-ಸಂಯುಕ್ತಾ ಪಞ್ಚಭಿರ್ವರ್ಣೈಃಕಾಶಿಕಾಕುರುತೇರುಚಿಮ್ ॥
ಪಞ್ಚಭೂತಾಮ್ಪಞ್ಚವರ್ಣಾನ್ದೇವತಾಂ ಸಮುಪಾಗತಾಮ್ ॥
ಸಾನ್ದ್ರಂ ಕೌಸುಮ್ಭ ವಸ್ತ್ರಂವಾ ಹೈರಣ್ಯನ್ದ್ರವ ಲಿಪ್ತಕಮ್ ॥
ಚತುಸ್ತಾಳನ್ತು ವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ರುದ್ರತಾಳ ಸಮುನ್ನತಮ್ ॥
ದ್ವ್ಯಙ್ಗುಳಸ್ತನ್ತುರಮ್ಮಧ್ಯೇ ಕಟ್ಯಾಮಾ ಬನ್ಧಯೇನ್ಮದಾ ॥
ರಜ್ವಾತು ದೇವತಾಪೂಜಾಙ್ಕೃತ್ವಾಧಾರ್ಯಾಹಿ ಕಾಶಿಕಾ ॥

ತದ್ಧ್ಯಾನ.—ಪಞ್ಚಭೂತಾದಿದೇವೀಞ್ಚ ಧ್ಯಾನಗ್ರನ್ಥ್ಯಧಿದೈವತಾಮ್ ‖
ಪಞ್ಚವರ್ಣಸಮಾಯುಕ್ತಾಂ ಟಿಕ್ಕಿಕಾಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಮ್ ‖

ಸ್ತನಕಞ್ಚುಕ.—ಸ್ತನಕಞ್ಚುಕಮಾನಾರ್ಯಾಹಿ ರತ್ನಮುಕ್ತಾವಿರಾಜಿತಮ್ ‖
ಲಾವಣ್ಯಯೌವನೋತ್ಕರ್ಷಸೀಮಾಭೂಮಿಂಸ ಭೂಷಣಮ್ ‖
ನಾನಾಲಙ್ಕಾರಸಂಯುಕ್ತಸ್ತನವೇಷ್ಟನ ಕಞ್ಚುಕಮ್ ‖
ವಿಚಿತ್ರಪಟ್ಟವಿನ್ಯಸ್ತನ್ಧಾರಯೇಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದಾಃ ‖

ತದ್ಧ್ಯಾನ.—ಉರೋಜದ್ವಯಸಮ್ಸರ್ಗಾತ್ಪಾರ್ವತೀಶಾಧಿದೈವತಮ್ ‖
ದ್ವಯೋರಾನನ್ದಕಞ್ಚಾರು ಕಞ್ಚುಕಂ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಮ್ ‖
ಮಣಿಶ್ರೇಷ್ಠೈಶ್ಚ ಚಕಿತಂ ಶಾನ್ತಿಯುಕ್ತನ್ತು ಕಞ್ಚುಕಮ್ ‖
ಬಧ್ವಾಸ್ತನಪ್ರದೇಶೇತು ರಙ್ಗಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರವೇಶಯೇತ್ ‖

ಕೂರ್ಪಾಸ.-ಅಹೋಮಾರ್ಗಸ್ಯ ನೃತ್ತಸ್ಯ ಮಧ್ಯೇದ್ದೃಷ್ಟ್ವೋರ್ಧ್ವತಾಣ್ಡವಮ್ ‖
ಕಾಳೀ ಲಜ್ಜಾನ್ವಿತಾಜಾತಾ ತಸ್ಯಾಜ್ಗೀರ್ವಾಣ ಸನ್ಸದಿ ‖
ಸ್ತ್ರೀಭಿಃಕಥಮಿದನ್ನಾಟ್ಯಙ್ಕರ್ತುಂಸಂಸದಿ ಶಕ್ಯತೇ ‖
ಇತಿ ಸಞ್ಚಿನ್ತ್ಯ ಭರತಃಕೂರ್ಪಾಸಂ ಪಞ್ಚಧಾ ಕರೋತ್ ‖

ಕೂರ್ಪಾಸ ಪಞ್ಚಕ.—
ಜಘನಾನ್ತಞ್ಚೋರುಮಧ್ಯಞ್ಚಾನ್ವನ್ತಮ್ಮಧ್ಯಜಾನುಕಮ್ ‖
ಆಗುಲ್ಫಾತ್ಸ ಪುರೋವಸ್ತ್ರಜ್ಕಿಙ್ಕಿಣೀಜಾಲ ಸಂಯುತಮ್ ‖
ಪಟ್ಟಸೂತ್ರೇಣ ಸಮ್ಬಧ್ವಾಧಾರ್ಯಂ ಸ್ತ್ರೀಭಿಶ್ಚ ಸಮ್ಸದಿ ‖

ತದ್ಧಾರಣ.—ಉತ್ತಮೈರ್ಮಧ್ಯಮೈಃ ಪಾತ್ರೈರಧಮೈರ್ಧಾರ್ಯತೇಪಿಚ ‖
ಅರ್ಧೋರುಚಜಘನಾನ್ತಞ್ಚ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ‖
ಪ್ರಾಯಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಧಾರ್ಯಮೇವಪುನ್ದೇಶೀ ನೃತ್ತಕರ್ಮಣಿ ‖
ಶುದ್ಧದೇಶೀಯ ನಾಟ್ಯೇಚ ಬಹುಚಾರೀ ತಥೈವಚ ‖
ಸಙ್ಕೀರ್ಣೇ ಮಾರ್ಗಸಙ್ಕೀರ್ಣೇಶಸ್ತಮಾಗುಲ್ಫ ಸಙ್ಕ್ರಮಾತ್ ‖
ನಾನಾಚಿತ್ರ ವಿಚಿತ್ರಾದಿ ಕೂರ್ಪಾಸೈಃ ಪಞ್ಚಭಿಃಪುರಾ ‖
ಪಞ್ಚಭೂತಾತ್ಮಕಂ ವನ್ದೇ ಗುರುದೈವನ್ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ‖

ಯವನಿಕಾ.—ಧಾರ್ಯಾ ಯವನಿಕಾರಮ್ಯಾ ನಾನಾವರ್ಣ ವಿಭೂಷಿತಾ ‖
ಭಾವೈರ್ಬಹುವಿಧಾಕಾರೈ ರಞ್ಜಯನ್ತೀ ಜಗತ್ರಯಮ್ ‖

ಕಿಙ್ಕಿಣೀ.—ಸಾರ್ಧಂಯವ ಪ್ರಮಾಣಸ್ತು ಶ್ರೋತಸ್ರೋತನ್ತಥೈವಚ ‖
ತನ್ಮಧ್ಯೇ ಜಿಹ್ವಿಕಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ಯವಮೇಕ ಪ್ರಮಾಣತಃ ‖
ವಲಯಾಕಾರಮಾಪನ್ನಾತ್ವೇವಂ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಯುತಾ ‖
ತದಾದೌ ರಸ್ಥ್ರ ಸಮ್ಪನ್ನಾ ಕಿಙ್ಕಿಣೀತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ‖
ಕಿಙ್ಕಿಣ್ಯಾಞ್ಚ ಚತುಷ್ಕೋಣಸ್ತದನ್ಯೇಸ್ಯಾಚ್ಚ ಗೋಳಕಮ್ ‖
ಸಪ್ತಕೋಣಞ್ಚ ತುಷ್ಕೋಣಞ್ಚೈಕಕೋಣನ್ತಥೈವಚ ‖
ಸಪ್ತಕೋಣಞ್ಚೈಕಕೋಣಂ ರಮ್ಯಾ ಸುಪ್ರತಿ ನೃಶ್ಯತೇ ‖
ಕಿಙ್ಕಿಣೀ ಕನಕೇನಾಥ ತಾಮ್ರೇಣ ರಜತೇ ಸದಾ ‖
ಲೋಹೇನವಾ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಕುರ್ಯಾತ್ತು ಘಂಟಿಕಾನ್ತರಾ ‖
ಸುಸ್ವರಾಶ್ಚ ಸುರೂಪಾಶ್ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ ನಕ್ಷತ್ರದೇವತಾಃ ‖
ಸಿಬಿದ್ಧಾ ನೀಲಸೂತ್ರೇಣ ಗ್ರನ್ಥಿಭಿಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ ‖
ಶತಂವಾ ದ್ವಿಶತಂವಾಪಿ ಪಾದಯೋರ್ನಾಟ್ಯಕರ್ಮಣಿ ‖
ಕಿಙ್ಕಿಣೀ ವದನೆ ವಾಣೀ ತನ್ಮಧ್ಯೇ ಕಮಲಾಲಯಾ ‖
ತದಾದೌ ಗಿರಿಜಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ಶಙ್ಕರಾನನ್ದಕಾರಿಣೀ ‖
ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ವಾದ್ಯೇನೃತ್ತೇ ವಿಶೇಷತಃ ‖
ಮಣಿಬನ್ಧೇ ಪಾದಮೂಲೆ ಧಾರಯೇಚ್ಛಾಸ್ತ್ರಕೋವಿದಃ ‖

ಮತಾನ್ತರ.—ಕಿಙ್ಕಿಣೀಃಕಾಂಸ್ಯರಚಿತಾಸ್ತಾಮ್ರೇಣ ರಚಿತೇನವಾ ‖
ಸುಸ್ವರಾಶ್ಚ ಸುರೂಪಾಶ್ಚ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾ ನಕ್ಷತ್ರದೇವತಾಃ ‖
ಬನ್ಧಯೇನ್ನೀಲಸೂತ್ರೇಣ ಗ್ರನ್ಥಿಭಿಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ‖
ಶತದ್ವಯಂಶತಂವಾಪಿ ಪಾದಯೋರ್ನಾಟ್ಯ ಕರ್ಮಣಿ ‖
ಶತಂವಾ ದಕ್ಷಿಣೇಪಾದೆ ದ್ವಿಶತಂ ವಾಮಪಾದಕೇ ‖

ತದ್ಧಾರಣ.—ಕಿಙ್ಕಿಣೀಸ್ತು ಸಮಬಧ್ವಾ ದ್ವಿಶತಗ್ರನ್ಥಿ ಸಂಯುತಮ್ ‖
ತದಾಧಿದೇವತಾನ್ಧ್ಯಾತ್ವಾ ನತ್ವಾ ರಙ್ಗಂ ಪ್ರವೇಶಯೇತ್ ‖
ವಾಣೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಶೈಲಸುತಾ ದೇವತಾನ್ನೀಲಸೂತ್ರಿಕಾಮ್ ‖
ಶತಗ್ರನ್ಥಿ ಸಮಾಯುಕ್ತಾ ಙ್ಕಿಙ್ಕಿಣೀನ್ಧಾರಯಾಮ್ಯಹಮ್ ‖
(ರಙ್ಗಸ್ಥಲಾನ್ತಃಪ್ರವಿಷ್ಟೆ ಪಾತ್ರ ನೃತ್ತಗೀತಾರಮ್ಭಕಾಲೆ ಆವಾಹ್ಯಮಾನದೇವತಾಃ.)

ದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತಸ್ಯ.—ಬಾಹುಮೂಲೆ ಸ್ಥಿತೊ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಬಾಹುಮಧ್ಯೇತುಕೇಶವಃ ‖

ಮಣಿಬನ್ಧೇ ಮಹಾದೇವಃ ಕರಾಗ್ರೇಚತು ಪಾರ್ವತೀ ||
ಮೂರ್ತಿತ್ರಯಮಿದನ್ನಙ್ಗ್ವೇ ಗೋವಿನ್ದೋಙ್ಗುಷ್ಠಕೇ ತಥಾ ||
ತರ್ಜನ್ಯಾಂ ಷಣ್ಮುಖಶ್ಚೈವ ಮಧ್ಯಮಾಯಾಞ್ಚ ಭಾಸ್ಕರಃ ||
ಕನ್ದರ್ಪೋ ನಾಮಿಕಾಯಾಞ್ಚ ಕನಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ ||
ತಲಮಧ್ಯನ್ತಥಾ ಸೋಮ ಇತ್ಯೇತೇ ಹಸ್ತದೇವತಾಃ ||

ವಾಮಹಸ್ತಸ್ಯ.—ಭುಜಮೂಲೇ ಧರಾದೇವೀ ಭುಜಮಧ್ಯೇತು ವಾಮನಃ ||
ಮಣಿಬನ್ಧೇ ತಥಾ ಭಾನುರ್ಭುಜದಣ್ಡೇತು ಪಾರ್ವತೀ ||
ಪಷ್ಮಾಸನಃಕರಾಗ್ರೇಚ ಅಙ್ಗುಷ್ಠೇ ಭಾಸ್ಕರಸ್ತಥಾ ||
ತರ್ಜನ್ಯಾಮಗ್ನಿದೇವಶ್ಚ ಮಧ್ಯಮೇ ಚತುರಾನನಃ ||
ನಭಶ್ಚಾನಾಮಿಕಾಯಾಞ್ಚ ಗನ್ಧರ್ವಶ್ಚ ಕನೀಯಸೀ ||
ತಥಾ ತತ್ತಲಮಧ್ಯೇಚ ವರುಣೋ ದೇವತಾಸ್ಮೃತಾ ||

ಸರ್ವಾಙ್ಗೇ.—ಸದಾಶಿವೋ ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರೇ ಲಲಾಟೇ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲಕಃ ||
ಶ್ರೋತ್ರದ್ವಯೋಶ್ಚಕ್ರಪಾಣಿಃ ನೇತ್ರಯೋಶ್ಚನ್ದ್ರಶೇಖರಃ ||
ಮುಖೇ ಚತುರ್ಮುಖಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಹೃದಯೇ ಸರ್ವದೇವತಾಃ ||
ಉದರೇ ಪದ್ಮನಾಭಶ್ಚ ನಾಭೌ ನಕ್ಷತ್ರದೇವತಾಃ ||
ಮಧ್ಯೇಚಾಕಾಶದೈವತ್ಯಞ್ಜಙ್ಘಾಯಾಂವನ ದೈವತಮ್ ||
ಊರುದ್ವಯೋಶ್ಚ ಮದನೋ ಜಾನುಸ್ಕನ್ದೇ ಪ್ರಭಞ್ಜನಃ ||
ಜಙ್ಘಯೋರಶ್ವಿನೌ ದೇವಃ ಪಾದಯೋರ್ಭೂಮಿದೇವತಾ ||

ಸ್ತ್ರೀದೇವಾಃ.—ಮಸ್ತಕೇಚೈವ ಕಾಮಾಕ್ಷೀ ಲಲಾಟೇ ದುರ್ಗಿದೇವತಾ. ||
ಭ್ರೂಮಧ್ಯೇ ಭದ್ರಕಾಳೀಚ ನೇತ್ರಯೋಶ್ಚ ಮಹೇಶ್ವರೀ ||
ವಾರಾಹೀ ನಾಸಿಕಾಯಾಞ್ಚ ಕೌಮಾರೀ ವಕ್ತ್ರದೇವತಾ ||
ದನ್ತೇಷು ನಾರಸಿಂಹೀಚ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರೇ ಚಣ್ಡಿಕಾ ತಥಾ ||
ಶ್ರೋತ್ರದ್ವಯೋರ್ಮಹಾಕಾಳೀ ಕಣ್ಠೇಚೈವತು ವೈಷ್ಣವೀ ||
ಹೃದಯೇಚ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸ್ತನಮಧ್ಯೇತು ಪಾರ್ವತೀ ||
ಕಕ್ಷಯೋಶ್ಶ್ರೀಭಗವತೀ ಬಾಹುಮೂಲೇತು ಶಾಮ್ಭವೀ ||
ಬಾಹುಮೂಲೇ ಭದ್ರಕಾಳೀ ಮಾಲಿನೀ ಮಣಿಬನ್ಧಯೋಃ ||
ಕರಾಗ್ರೇ ಶಾಮ್ಭವೀಚೈವ ರೌದ್ರೀಚಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೋಸ್ತಥಾ ||
ತರ್ಜನ್ಯಾಂ ಶಙ್ಕರೀದೇವೀ ಕಾಳೀ ಮಧ್ಯಮಯೋಸ್ತಥಾ ||

ಭವಾನ್ಯನಾಮಿಕಾಯಾಞ್ಚ ಮೃಡಾಣೀಚ ಕನಿಷ್ಠಕೇ ||
ಕಙ್ಕಾಳೀ ಹಸ್ತತಲಯೋ ರುದ್ರಾಣೀ ಪೃಷ್ಠಭಾಗಯೋಃ ||
ನಾಭಿಮಧ್ಯೇಚ ಚಾಮುಣ್ಡಾ ಜಾನುನೋಶ್ಶಾಮ್ಭವೀ ತಥಾ ||
ಜಙ್ಘಯೋರ್ಗೌರೀದೈವತ್ಯಮ್ಮಾತಙ್ಗೀ ಗುಲ್ಫಯೋಸ್ತಥಾ ||
ವಿಜಯಾ ಪಾದಪೃಷ್ಠೇಚ ರಾಗಿಣೀತು ತಲೇ ತಥಾ ||
ಶಙ್ಕರೀ ತ್ವಙ್ಗುಳಾಗ್ರೇತು ನಖೇ ರಾಕ್ಷಸ ಘಾತಿನೀ ||
ಮುಣ್ಡಿನೀ ರೋಮಕೂಪೇಷು ಚರ್ಮಮಾಂಸಾಸ್ಥಿ ಭೈರವೀ ||
ಏವಮಿತ್ಥನ್ತಿ ಸರ್ವಾಙ್ಗೇಷ್ವಾದ್ಯನ್ತಂ ಸರ್ವದೇವತಾಃ ||
ನಾಟ್ಯಾವಸಾನೇತೇ ಸರ್ವೇ ಹೃದಯಾಮ್ಬುಜ ಶಾಯಿನಃ ||

ರಙ್ಗಪ್ರವೇಶ.—ದಿವ್ಯವಸ್ತ್ರಧರಾ ನಾರೀ ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಿತಾ ||
ಏವಮುನ್ಮೇಳನಙ್ಕೃತ್ವಾ ರಙ್ಗಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರವೇಶಯೇತ್ ||
ವರಶಾತಮಯಙ್ಕಿಙ್ಕಿಣೀದಾಮ ಧೃತ್ವಾ ಕಟಿಸ್ಥಲೇ ||
ಕಿಙ್ಕಿಣೀ ಶತಸಂಯುಕ್ತಾ ರಙ್ಗಸ್ಥಾನಂ ಸಮಾವಿಶೇತ್ ||
ಪ್ರಸನ್ನಮುಖ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಪಾದಾಭರಣ ವರ್ಜಿತಾ ||
ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಣಾನ್ತು ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ರಙ್ಗಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರವೇಶಯೇತ್ ||

ರಙ್ಗಸ್ಥಪಾತ್ರ ಸಂಪ್ರದಾಯಃ.—
ಉತ್ತಮೋಽಧಮ ಮಧ್ಯಾಚ ಕನಿಷ್ಠಸ್ಸಂಪ್ರದಾಯಕಃ ||
ಸಂಪ್ರದಾಯೋ ವಿಶೇಷೇಣ ದೇಶದೇಶ ಪ್ರವರ್ತಕಃ ||

ರಙ್ಗೇ ಸಪರಿವಾರ ಪಾತ್ರಸ್ಥಿತಿಃ.—
ರಙ್ಗಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೇಪಾತ್ರೇ ವಾಮಭಾಗೇ ನಟೋತ್ತಮಃ ||
ದಕ್ಷಿಣೇ ತಾಳಧಾರೀಚ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಸ್ತು ಮೃದಙ್ಗಕಃ ||
ತಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಗೀತಕಾರೀ ಲಾಸ್ಯಕ್ರಮ ಇತೀರಿತಃ ||

ರಙ್ಗೇ ಪಾತ್ರಪರಿವಾರಾನುಸಾರನಟನ -- ಸೂತ್ರಧಾರಮನುಸೃತ್ಯ ಗಾಯಕಾಃ
ತಾಳಮರ್ದಳಧರಾಃ ಪರೇಚಯೇ || ತೇಪಿಭಾವಿ ನಟನಾನುಕೂಲತಃ ||
ಪೂರ್ವರಙ್ಗಮುಪಘೋಷಯನ್ತ್ಯಥೋ ಪಾತ್ರಕೋಕ್ತಿರಿತಿ
ಸೂರಿಣಾಮ್ಮತಮ್ ||

ಪಾತ್ರ ಕಥನ —ರಙ್ಗಸ್ಥಳಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯಾಥ ನತ್ವಾ ನಾಟ್ಯವಿಚಕ್ಷಣಾ ||
ಹಸ್ತಮ್ಮೃದಙ್ಗೇ ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಪಾಠಾಕ್ಷರ ಮುದೀರಯೇತ್ ||

ಪಾತ್ರ ಪ್ರಥಮವಾದ್ಯ.—

ವಾದಯೇತ್ಪ್ರಥಮಂ ವಾದ್ಯಂ ಶುಷ್ಕಙ್ಗಿ ರ ಸಂಯುತಮ್ ||
ಗೀತನೃತ್ತಂ ವಿನಾ ವಿಘ್ನಶಾನ್ತ್ಯರ್ಥೇಚ ಸಮಾಚರೇತ್ ||

ಪಾಠಾಕ್ಷರ ಶುಷ್ಕವಾದ್ಯ.—ಅದೌತೋಪಿಗಿದಾನ್ದಾನ್ಧಾಧಿ ಕ್ಕತ್ತೋಧಿಕತಾಧಿಕಃ ||
ತೋಙ್ಗತ್ತತಾದಿರನ್ತ್ಯೇಚ ಶುಷ್ಕವಾದ್ಯಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ ||

ತತಃಕಥನ.—ನೃಪಮನವತಿ ನೃಪಙ್ಗೇ ಸ್ವಸ್ತಹಸ್ತಾರವಿನ್ದಾ |
ಸುಲಲಿತಮುಖಲಾನಾಙ್ಗೀತಮಾಕರ್ಣಯನ್ತೀ ||
ಪದಯುಗ ಕೃತತಾನಾರಾಗಮಾಲಮ್ಬಯನ್ತೀ |
ಕಲಯತಿ ಮುದಮೇಷಾ ನರ್ತಕೀ ನರ್ತನಾದೌ ||

ರಙ್ಗ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ.—ಏನಂ ಸರ್ವಂ ಸಮೀಕೃತ್ಯ ಪೂರ್ವೈಕ್ಯೈರ್ಯದುದಾಹೃತಮ್ ||
ವಿಘ್ನಶಮನ್ಯಾರತೀನ್ದ್ರೀಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಮಹೇಶ್ವರಾನ್ ||
ರಙ್ಗೇ ತದ್ದೇವತಾಂ ವನ್ದ್ಯತ್ತಾಳವಾದ್ಯಾದಿಭಿಃಕ್ರಮಾತ್ ||
ಸಭಾಪತಿಸ್ತಥಾ ಶ್ಲೋಕ್ಯೈ ರಾಶೀರ್ವಾದ ಪುರಸ್ಸರೈಃ ||
ಶ್ಲೋಕಾನ್ತೇ ಶಬ್ದಝಙ್ಕಾರಂ ಸ್ವವಾಚಾ ನರ್ತಕೀವದೇತ್ ||
ದೇವತಾಪ್ರಾರ್ಥನಾದೀನಿಕೃತ್ವಾ ನಾಟ್ಯಂ ಪ್ರವರ್ತಯೇತ್ ||

—ಅಥ ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಪ್ರಕರಣ.—

ಯಥಾ ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಙ್ಕೃತ್ವಾ ರಙ್ಗಮಧ್ಯೇ ವಿಶೇಷತಃ ||
ನೃತ್ತಙ್ಗೀತಞ್ಚ ವಾದ್ಯಞ್ಚ ದೇವಾಗಾರೇ ಯಥಾಕ್ರಮ್ ||
ರಾಜಾಸ್ಥಾನೇ ಪ್ರವೇಶೇಚ ಮೋಹನಂ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿದಮ್ ||
ತ್ರಿಲೋಕರಞ್ಜನಂ ನಿತ್ಯಂ ಭರತಂ ಶಾಸ್ತ್ರಮುತ್ತಮಮ್ ||
ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಂವಿನಾ ನಾಟ್ಯನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪಾತಕ ಸಮ್ಭವಮ್ ||
ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಯುತನ್ನಾಟ್ಯಮಹಾದೋಷ ನಿವಾರಣಮ್ ||
ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದಿಗ್ಗತನ್ನಿತ್ಯಮ್ಮಗಣಾದಿ ಗಣಾಷ್ಟಕಮ್ ||
ಸದಾಸ್ಥಿತಮುಬ್ಧಾಧೀಶಮ್ಭರತಸ್ಯಾಪಿ ನಿರ್ಣಯಮ್ ||
ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪೂರ್ವವದಾಚಾರ್ಯೋ ನರ್ತಕೀ ಪ್ರವಿಶೇತ್ಪುನಃ ||
ಸಾನಧಾನಾಞ್ಜಲಮ್ಬಧ್ವಾ ಕುಸುಮಾಞ್ಜಲಿ ಮಾರ್ಗತಃ ||
ಪಾತಾದೌ ಪುಷ್ಪಮಾದಾಯ ಪಾಠಾನ್ತೇಽಚ ವಿಸರ್ಜಯೇತ್ ||

—ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿ.—

ದೇವೇನ್ದ್ರಾಯಸುಧಾಶನಾಯ ಮಹತೇ ಸ್ವಾಹಾಪ್ರಿಯಾ ಯಾಗ್ನಯೇ ||
ಶ್ರೀಮದ್ದಣ್ಡಭೃತೇಯಮಾಯನಿಕಷಾಪತ್ಯಾಯ ವೈಪಾಶಿನೇ ||
ವಾಯವ್ಯಾಯ ಧನೇಶ್ವರಾಯ ವೃಷಭಾರೂಢಾಯಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಮ್ ||
ದಾಸ್ಯಾಮ್ಯುಕ್ತಜಪಾದಿಕಞ್ಚ ನೃಪತಿಂ ರಕ್ಷನ್ತು ದಿಕ್ಪಾಲಕಾಃ ||

ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ.—ಭರತಾವಸ್ಥಿತಶ್ವೇನ್ದ್ರಂ ವಜ್ರಪಾಣಿಂ ಶಚೀಪತಿಮ್ ||
ಸುಧಾಶನಂ ಸುರಾಧೀಶಂ ಪುಣ್ಡರೀಕ ಶುಭೇಕ್ಷಣಮ್ ||
ಸ್ವರ್ಣವರ್ಣಂಹಾರಭೂಷಂ ಸರ್ವಮಣ್ಡಲ ನಾಯಕಮ್ ||
ಇನ್ದ್ರಸ್ಯ ಪ್ರಥಮಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ವನ್ದೇತತಸ್ಥಿತಿ ||
ಪತಾಕತ್ರಿಪತಾಕಾರ್ಧಚನ್ದ್ರಾಞ್ಜಲಿಕಪೋತಿಕಾಃ ||
ಚತುರಸ್ರ ಕರೌಚೈವ ಲತಾತಲಮುಖಂಕ್ರಮಾತ್ ||
ಅಷ್ಟಹಸ್ತಾಃಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾಃ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ||

ಆಗ್ನೇಯ.—ಸ್ವಾಹಾಪ್ರಿಯಮ್ಮೇಷವಾಹನ್ತೇಜೋರಾಶಿಂ ದ್ವಿಶೀರ್ಷಕಮ್ ||
ಸಪ್ತಹಸ್ತಂ ಸಪ್ತಜಿಹ್ವಂ ರಕ್ತವರ್ಣಂ ಹುತಾಶನಮ್ ||
ಅರ್ಧಮಣ್ಡಲಕರ್ತಾರಸ್ತತ್ಸ್ಥಾನೇ ಸಂಸ್ಥಿತಾ ನಟೀ ||
ವಿಚಿತ್ರದ್ವನ್ದನಙ್ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ತರೀಮುಖ ಸಂಜ್ಞಕಮ್ ||
ಅರಾಳಮುಷ್ಟಿಕಾಚೈವ ಕರ್ಕಟಸ್ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ತಥಾ ||
ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಪಿ ಪ್ರಕೀರ್ಣಞ್ಚ ಅರಾಳಙ್ಕಟಕಾಮುಖಮ್ ||
ಅಷ್ಟೌಕರಾಃಪ್ರಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ಭರತಾಗಮ ಪಾರಗೈಃ ||

ಯಮ.—ದಣ್ಡಪಾಣಿಂ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷನ್ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಭೂಷಿತಮ್ ||
ನೀಲವರ್ಣಞ್ಚ ಸರ್ವಜ್ಞಂ ಯಮಂಮಹಿಷ ವಾಹನಮ್ ||
ಊರ್ಧ್ವಮಣ್ಡಲ ದೈವಞ್ಚ ಶಿಖರಞ್ಚ ಕಪಿತ್ಥಕಮ್ ||
ಕಟಕಾಮುಖಹಸ್ತಞ್ಚ ಡೋಲಾ ಪುಷ್ಪಪುಟಸ್ತಥಾ ||
ಆವಿದ್ಧಪತ್ರಕಞ್ಚೈವ ಸೂಚ್ಯಾಸ್ಯಂ ರೇಚಿತಙ್ಕ್ರಮಾತ್ ||
ವನ್ದನಾನನ್ತರೇಚೋರ್ಧ್ವಮಣ್ಡಲೇ ಸಂಸ್ಥಿತಾನಟೀ ||
ಅಷ್ಟೌಹಸ್ತಾನ್ಪ್ರಯುಞ್ಜೀತ ತತ್ರಸ್ಥಾನ ವಿಶಾರದಾಃ ||

ನೈಋತ್ಯ.—ಊರ್ಧ್ವಕೇಶಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಙ್ಖಡ್ಗಚರ್ಮಾವೃತಂ ಪ್ರಭುಮ್ ||
ದೀರ್ಘಗ್ರೀವನ್ನೀಲವರ್ಣನ್ನೈಋತಿನ್ನರವಾಹನಮ್ ||

ಅದ್ಯಮಣ್ಡಲಕರ್ತಾರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಭೂಯೋಪಿ ವನ್ದನಮ್ ॥
ಶುಕತುಣ್ಡಞ್ಚ ಲಾಙ್ಗೂಲಮ್ಪದ್ಮಕೋಶಕರಸ್ತಥಾ ॥
ಉತ್ಸಙ್ಗ ಕಟಕಾ ವರ್ಧಮಾನಕಞ್ಚಾರ್ಧರೇಚಿತಮ್ ॥
ಸಿತಮ್ಬ ವಲ್ಲವಶ್ಚೈವ ತತ್ರಸ್ಥಾನೇ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥

ವರುಣ.—ವರುಣಙ್ಕಲಿಕಾ ದೈವಬಲಿ ಭಿನ್ನ ವಿಭೂಷಿತಮ್ ॥
ನಾಗಪಾಶಧರಂ ಪೀತವರ್ಣಮ್ಮಕರವಾಹನಮ್ ॥
ಕುಟ್ಟಿಮಸ್ಯಾಧಿದೈವಞ್ಚ ಕೃತ್ವಾತು ವನ್ದನಸ್ತತಃ ॥
ಅಲಪಲ್ಲವಹಸ್ತಶ್ಚ ಸೂಚೀ ಸರ್ಪಶಿರಸ್ತಥಾ ॥
ಗಜವನ್ತಾವಹಿತ್ಥಾಚ ಕೇಶಭೃನ್ಮಕರಸ್ತಥಾ ॥
ಉತ್ಥಾನವಚಿತಾಶ್ಚೈವ ಲತಾಖ್ಯಸ್ತತ್ರ ಉಚ್ಯತೇ ॥

ವಾಯುವ್ಯ.—ವಾಯುಙ್ಕೃಷ್ಣ ಮೃಗಾರೂಢಮಸರಾಜಿತಮವ್ಯಯಮ್ ॥
ದಣ್ಡಪಾಣಿಂ ಶುಕ್ಲವರ್ಣಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಮನ್ತರಾತ್ಮಕಃ ॥
ಕರ್ತರೀ ಮಣ್ಡಲಾಧೀಶನ್ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ತತಃಪರಮ್ ॥
ಹಸ್ತಶ್ಚತುರಕಶ್ಚೈವ ಹಮ್ಸಾಸ್ಯಮ್ಮೃಗಶೀರ್ಷಕಮ್ ॥
ನಿಷಿದ್ಧೋ ಮಕರಶ್ಚೈವ ಕರಿಣಾಂ ಪಕ್ಷವಞ್ಚಿತಾ ॥
ಪಕ್ಷಪ್ರದ್ಯೋತಕಾಶ್ಚೈವ ಕ್ರಮಾತ್ತದ್ದಿಶಿ ತೂಚ್ಯತೇ ॥

ಕುಬೇರ.—ಅಶ್ವಾರೂಢಂ ರುದ್ರಮಿತ್ರಞ್ಚತ್ರಿರೇಖಾಪತಿಂ ಪ್ರಭುಮ್ ॥
ಧನಾಧೀಶನ್ನಮಸ್ಕೃತ್ಯತ್ವೀಶಙ್ಕುಬೇರ ಸಂಜ್ಞಕಮ್ ॥
ಹಮ್ಸಪಕ್ಷಕರಶ್ಚೈವ ಮುಕುಳಂ ಭ್ರಮರಸ್ತಥಾ ॥
ವರ್ಧಮಾನಕಹಸ್ತಞ್ಚ ತಥಾಚ ವರದಾಭಯಮ್ ॥
ದಣ್ಡಪಕ್ಷಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಪಕ್ಷಞ್ಚೋರ್ಧ್ವಮಣ್ಡಲಿನಸ್ತಥಾ ॥
ಏತಾನ್ಹಸ್ತಾನ್ಪ್ರಯುಞ್ಜೀತ ನರ್ತಕೀಜಾನುಮಣ್ಡಲೇ ॥

ಈಶಾನ್ಯ.—ನೀಲಕಣ್ಠಂ ಲಲಾಟಾಕ್ಷನ್ನಾಗಾಭರಣ ಭೂಷಿತಮ್ ॥
ಗಜಚರ್ಮಾಮ್ಬರನ್ದೇವಂ ಶೂಲಾಯುಧಸುಧಾರಿಣಮ್ ॥
ಪಾರ್ವತೀಶಞ್ಚ ಸರ್ವೇಶಂ ವೃಷಭಾರೂಢಮೀಶ್ವರಮ್ ॥
ಧ್ಯಾತ್ವಾ ರಙ್ಗ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಮಣ್ಡಲಸ್ಥಾನಕನ್ತಥಾ ॥
ಸೂಚೀ ತಾಮ್ಬ್ರಕರಸ್ಸೋಯಙ್ಕರ್ತರೀ ಭ್ರಮರಸ್ತಥಾ ॥

ಕಪೋತ ಕಟಕಶ್ಚೈವ ಚಲ ಸ್ಸರ್ವಲತಾಭಿದಾ ॥
ಏತೇಷಾಂ ಹಸ್ತಯುಕ್ತೇನ ಈಶಾನ್ಯೇಚದಿಶಿ ಕ್ರಮಾತ್ ॥

ಅಥದತ್ತಿಲಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿ.—ಅಥವಾಜಾತಿನೃತ್ಯಸ್ಯ ಮತಾನ್ತರ ವಿಧಿಮ್ಬ್ರುವೇ ॥
ಪೂರ್ವವತ್ಪದವಿನ್ಯಾಸೈಃ ಪಞ್ಚಭಿಃಪಞ್ಚಭಿಃಪುನಃ ॥
ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಙ್ಕ್ರಮೇಣೈವದಿಶಾಙ್ಕುರ್ಯಾಚ್ಚತುಷ್ಟಯಮ್ ॥
ತತೋಮಧ್ಯಸ್ಥಲೇಚೈಕಪದಙ್ಗತ್ವಾ ಸಮುಪ್ಪ್ರಸಾ ॥
ಸ್ಥಿತ್ವಾರಙ್ಗಸ್ಥಲೇ ತಸ್ಯ ಸದ ಸತ್ಪೌಷ್ಪಮಞ್ಜಲಿಮ್ ॥
ಕೃತ್ವಾ ನಮಸ್ಕೃತಿಞ್ಚಾಥ ಕರ್ತವ್ಯಙ್ಕರಯೋತ್ಸುಧೀಃ ॥

ಅಪಮಾರ್ಗ.—ರಙ್ಗೇಶಕೋತ್ತರೇ ಪಶ್ಚಾತ್ಸ್ಥಿತ್ವಾತು ಸಮರೇಖಯಾ ॥
ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಭಾಪತೀ ನಗ್ರೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ನತು ದಕ್ಷಿಣಮ್ ॥
ಗುಲ್ಫಕ್ಷೇತ್ರಸ್ಯ ಪಾದಸ್ಯ ಉದ್ವೃತ್ತಾ ಕುಞ್ಚಿತಾ ಪುನಃ ॥
ಚತುರಸ್ರಾಙ್ಗಸಹಿತಮ್ಪತಾಕೋ ಹಸ್ತ ಸಂಯುತಃ ॥
ಚರತ್ಯಧಿಕಯಾಯುಕ್ತಂ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಮ್ಯ ವಿಲಮ್ಬಿತಮ್ ॥
ಚತುರ್ಭಿರ್ಮಧ್ಯಮೈರುಕ್ತಞ್ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚಾದ್ಯಕಞ್ಚತುಃ ॥

ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಯೋಗ್ಯ ಪುಷ್ಪಾಣಿ.—
ಜಪಾ ಕುಸುಮ ಪುನ್ನಾಗ ದ್ರೋಣ ಕೇತಕಿ ಚಮ್ಪಕಾಃ ॥
ಜಾತೀ ವಕುಳ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ರವಿವಾರೇವಿಸರ್ಜಯೇತ್ ॥

ನಾಟ್ಯಕ್ರಮ.—ಅಙ್ಗೇನಾಲಮ್ಬಯೇದ್ಗೀತ್ಯಾಹಸ್ತೇನಾರ್ಥಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಚಕ್ಷುರ್ಭ್ಯಾನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಭಾವಂ ಪಾದಾಭ್ಯಾನ್ತಾಳಮಾಚರೇತ್ ॥
ಯತಃಪಾದಸ್ತತೋ ಹಸ್ತಃ ಯತೋಹಸ್ತಸ್ತತಶ್ಶಿರಃ ॥
ಯತಶ್ಶಿರಸ್ತತೋ ದೃಷ್ಟಿಃ ಯತೋದೃಷ್ಟಿಸ್ತತೋ ಮನಃ ॥
ಯತೋಮನಸ್ತತೋಭಾವೋ ಯತೋಭಾವಸ್ತತೋ ರಸಃ ॥

ನಾಟ್ಯನಟನಾಙ್ಗನಿ.—ಪೀಠಕಮ್ಪ್ರಥಮನ್ತ್ವಾನ್ದ್ವಿತೀಯನ್ತು ತಮೇವಚ ॥
ತೃತೀಯಙ್ಕೂಟಮಾನಞ್ಚ ಚತುರ್ಥಙ್ಕೈಯಡುಸ್ತಥಾ ॥
ಪಞ್ಚಮನ್ತುರುಪುಶ್ಚೈವ ಷಷ್ಟಞ್ಚ ಸ ಕಳಾಸಿಕಾ ॥
ಸಪ್ತಮಮ್ಪ್ರಚುರಶ್ಚೈವ ಅಷ್ಟಮಂವಸರನ್ತಥಾ ॥
ನವಮಂ ಶಬ್ದಕಶ್ಚೈವ ದಶಮನ್ತು ಮರಾಳಕಮ್ ॥

ರುದ್ರಬ್ಯಡಕಟುಕಶ್ಚೈವ ದ್ವಾದಶಶಾಳ ರಿತ್ಯಪಿ ॥
ನಾಟ್ಯೇಷು ದ್ವಾದಶಾಙ್ಗಾನಿ ಯೋಜ್ಯಾನಿ ಪ್ರಥಿತಾನಿವೈ ॥

ಪೀಠಕ.—ತತ್ತಾಕ್ಷರೇಣ ಸಂಯುಕ್ತನ್ತಾದ್ದಿಗದ್ದಿಗಿಮೇವಚ ॥
ಆದೌತು ಸಮಪಾದಸ್ಸ್ಯ ಹಸ್ತಸ್ತ್ವತು ಲತಾಭಿದಃ ॥
ಸಮಂಶಿರಸ್ಸಮಾದೃಷ್ಟಿಃ ಪೀಠಕಶ್ಚಾಭಿಧೀಯತೇ ॥

ತ್ರೌತ.—ಪಾಠಾಕ್ಷರೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಂ ದೇವತಾ ವಿಷಯಾತ್ಮಕಂ ॥
ನಾನಾರ್ಥ ಚಿತ್ರ ಸಂಯುಕ್ತಞ್ಚಿತ್ರಾಸ್ತ್ರೌತ ಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಕೂಟಮಾನ.—ಧಿರತ್ತಕ ತಕಶ್ಚಾದೌ ಧೀಂಗುಣಾಙ್ಗಙ್ಙ ಮಧ್ಯಮೇ ॥
ಕೂಟಮಾನಮಿದಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಪಾಠಾಕ್ಷರ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

ಕೈಯುಡು.—ಕೈಯುಡ್ವಾದಿಸ್ತು ತಕ್ಕತ್ತೊ ಧಿಕ್ಕತ್ತೊ ಧಿಗಿತೆತಿಚ ॥
ಶಿರೋಭೇದ ಸಮಾಯುಕ್ತಃ ದೃಷ್ಟಿಸ್ಥಾನಕ ಸಂಯುತಃ ॥
ನೃತ್ತಹಸ್ತಾನುಗಾಮೀಚ ಪಾದಚಾರ್ಯಾಸ್ತು ಕೈಯ್ಯುಡುಃ ॥

ತುರುಪ್ಪು.—ತತ್ತಾಧಿತ್ತಾದಿ ಪೂರ್ವಸ್ತು ದನ್ದನ್ದಿನ್ದ್ಯಾದಿ ಮಧ್ಯಮೇ ॥
ಏವಂ ಪಾಠಾಕ್ಷರಂ ಯತ್ರ ತನ್ನಾಮ್ನಾತುರುಪ್ಪುರ್ಭವೇತ್ ॥

ಕಳಾಸಿಕಾ.—
ಝುಕಾರಾದಿ ಸ್ವರೈಶ್ಶ್ಲಿಷ್ಟೈರ್ದೀರ್ಘೈರ್ಝಕೋವಾಕ್ಷರೈಃಕೃತಃ ॥
ಪ್ರಾಯೇಣ ದೃಶ್ಯತೇ ಯತ್ರ ಕೀರ್ತಿತಾ ಸಾ ಕಳಾಸಿಕಾ ॥

ಪ್ರಚುರ.—ತಾಹಝುನ್ತರಿ ಶಬ್ದಸ್ಯ ತಕುನ್ದರಿತಮೇವಚ ॥
ಏತಚ್ಛಬ್ದ ಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಚುರನ್ನಾಮಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥

ವಸರ.—ಝುಸ್ತದ್ವಯಾಕ್ಷರಾಣ್ಯಾದೌ ಧಣಕುದ್ಧಣ ಮಧ್ಯಮೇ ॥
ಇದನ್ತು ವಸರನ್ನಾಮ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ಶಬ್ದ.—ಏಭಿರ್ವರ್ಣೈಸ್ಸಮೈರ್ಹ್ರಸ್ವೈಶ್ಶ್ಲಿಷ್ಟವಾನ್ಯತ್ರ ನಿರ್ಮಿತಃ ॥
ತಧಿಜ್ಞಿಣಾದಿ ಶಬ್ದೋನ್ತೇ ಸಶಬ್ದಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಮರಾಳ.—ಪ್ರಥಮನ್ದುಗ್ಗುದಿಗ್ಯಸ್ಯಾದನ್ತೇ ಧೊಗುಡು ಧೊಗುಡುಃ ॥
ಧೀನ್ತಕ್ಕಿಟ್ಟಧಣಮ್ಮಧ್ಯೇ ಮರಾಳಸ್ತು ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಕಡಕಟ್ಟು.—ಪ್ರಾಯೇಣ ಶ್ಲಿಷ್ಟವರ್ಣೈಶ್ಚ ಧೀನ್ಧತಾದಿ ಸಮನ್ವಿತಃ ॥
ಆದಿಮಧ್ಯಾವಸಾನೇಷುತವರ್ಣೋನ್ತೇಚ ಬನ್ಧಕಃ ॥

ಜಾಳೀಯ.—ರೇಖಾನುಮಾನ ಗಾಮಿತ್ವಾದ್ಯಂ ತತ್ರ ತಾಳಲಯಾನ್ವಿತಾ ॥
ಉರೋ ಕಟಿಕರಾಪಾಙ್ಗ ಕೋಮಲಂ ಯದಿ ಜಾಳಯೇತ್ ॥
ತಚ್ಚಾಳಯಸ್ಸ್ಯಾದಥವಾ ಜಾಳೀಹಸ್ತ ಯುತೋ ಯದಿ ॥

ಚಾರಮಾನ.—ಸ್ವರಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟ ಸಮ್ಪೂರ್ಣೈ ಸ್ಥಾನ್ಥಾಂ ವರ್ಣಕೃತೋಭವೇತ್ ॥
ಆದಿಮಧ್ಯಾವಸಾನೇಷು ಚಾರಮಾನೋಭಿಧೀಯತೇ ॥

ಸತ್ರ.—ತ್ರಾದ್ಧಿಮಿದ್ಧಿಮಿ ವರ್ಣಾಸ್ತು ತಥರಿಕ್ಕಿಟ್ಟಮೇವಚ ॥
ನಾಮ್ನಾತು ಸತ್ರ ಮಿತ್ಯೇವಮುಚ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ನೃತ್ತಭಾವ.—ತಾಳಸ್ತಾಳಾನ್ತರಸ್ಯಾಪಿ ವಾದ್ಯಂ ವಾದ್ಯಾನ್ತರಸ್ಯಚ ॥
ಭಾಣ್ಡಮ್ಯಾಣ್ಡಾನ್ತರಸ್ಯಾಪಿ ಯತ್ರ ಸನ್ಧಿರ್ನಾಲಭ್ಯತೇ ॥
ನರ್ತಕ್ಯಾಗತಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಾದ್ಭಾವ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥

ನೃತ್ತಚಾರಿ.—ಕೋಮಲಂಸ ವಿಲಾಸಞ್ಚ ಮಧುರನ್ತಾಳಸಾಮ್ಯಯಾ ॥
ಕರಿಣಾವಿದ್ಧತನ್ವಾದಿತ್ರಿಶ್ರುತಾ ಪ್ರಚುರನ್ತಥಾ ॥
ಪಾದೋರು ಕಟಿ ಬಾಹೂನಾಂಯೌಗ ಪದ್ಯೇನಚಾಲನಮ್ ॥
ಏಕಸಙ್ಖ್ಯಾಂ ಸಮಾರಭ್ಯ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿಃಪ್ರಪೂರ್ತಯೇ ॥
ಲಗಣಾರ್ಯ ಪುರಃಪಶ್ಚಾತ್ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶತ್ಷೋಡಶಾಷ್ಟಭಿಃ ॥
ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚ ತಯೋಃಪಶ್ಚಾದತ್ಯಥೀಃ ಚರಣಾನಿಚ ॥
ಕುರ್ಯಾತ್ತತಸ್ತಾಳಲಯಶ್ಚಾರೀ ನೃತ್ತಮಿದಂ ವಿದುಃ ॥

ಅಙ್ಗರೇಖಾ.—ಆಸ್ಥಾನದಕ್ಷಿಣೆಭಾಗೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ತತ್ರ ಸಭಾಪತಿಃ ॥
ವಾಮೇತರೇಣ ನೇತ್ರೇಣ ಸಾದರಶ್ಚಾವಲೋಕಯನ್ ॥
ಆದೌತು ಸಮಪಾದಸ್ಸ್ಯಾದ್ಧಸ್ತಾಚೇತ್ತು ಲತಾಕರಃ ॥
ಸಮಂಶಿರಸ್ಸಮಾದೃಷ್ಟಿರಙ್ಗರೇಖಾಭಿಧೀಯತೇ ॥

ನೆರು.—ಸಮನೃತ್ತನ್ತದಾರಭ್ಯ ಚತುಷ್ಷಷ್ಟಿಕರಾನ್ವಿತಮ್ ॥
ಅಷ್ಟಮಣ್ಡಲ ಸಮ್ಯುಕ್ತಮಷ್ಟದಿಕ್ಷ್ವಪಿಚಾಷ್ಟಕಮ್ ॥
ಆದಿತಾಳಲಯಾಭಿಜ್ಞಾ ನರ್ತನಂ ಸಮನರ್ತನಮ್ ॥
ವಲಿತಾಖ್ಯಕರೇಣಾಪಿ ಬಹಿರ್ಭ್ರಮಣ ಬನ್ಧನಮ್ ॥
ಸಮನೃತ್ತಮಿದಮ್ಮುಖ್ಯಂ ಭರತಾಚಾರ್ಯ ಸಮ್ಮತಮ್ ॥

ಝಕ್ಕಿಣೀ.—ಶಬ್ದಸ್ವರ ಸಮಾಖ್ಯಾಚ ಗಾತ್ರವಾದನ ಮುಚ್ಚಕೈಃ ॥
ಸಮಪಾದಸ್ಸಮಶಿರಸ್ಸಮದೃಷ್ಟಿಸ್ತಥೈವಚ ॥

ಆದೌ ತಧ್ಧಿತಕಬ್ದಶ್ಚ ಮಧ್ಯೇತನಧಿ ಸಂಜ್ಞಿಕಾಃ ॥
ಅನ್ತೇ ತಕತಕಜ್ಞೇಯಾ ಝುಕ್ಕಿಣೀನಾಮಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ಜೋಗಿಣೀ.—ತತ್ತಥಿಙ್ಕ ಸಮಾಯುಕ್ತಮಾದಿತಾಳ ಲಯಾನ್ವಿತಮ್ ॥
ಉರೋ ಕಟಿಕರಃಪಾರ್ಶ್ವಂ ಬಾಹುಮೂಲ ಸಮಾಕೃತಿಮ್ ॥
ಸಮವಕ್ಷಸ್ಸಮಶಿರಸ್ಸಮದೃಷ್ಟಿಸ್ತಥೈವಚ ॥
ಇದನ್ತು ಜೋಗಿಣೀನಾಮ ಪ್ರೋಚ್ಯತೆ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥
ಮಣ್ಡಲ.—ತಿರ್ಯಙ್ಮಬಾಹುಚ ಚರಣಾವೇಕತಾಳಾನ್ತರನ್ತತಃ ॥
ತಾಳಸ್ಸಮಸ್ಸಪೃಷ್ಟಧರಣೌ ಪ್ರೋಮ್ನಿಜಾನು ಸಮಾಕಟಿಃ ॥
ಸಮಂಶಿರಸ್ಸಮಾದೃಷ್ಟಿರ್ಜಾನುಪೃಷ್ಠತಲೌಕರೌ ॥
ಸಮವಕ್ಷಸ್ಸಮಾಸ್ಕನ್ಧೌ ಯತ್ರ ತನ್ಮಣ್ಡಲಮ್ಮತಮ್ ॥
ಇನ್ದ್ರಾದಿ ದೈವತಮ್ಪ್ರೋಕ್ತಮ್ಮುನಿಭಿರ್ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಕಶ್ಯಪಾದಿ ಮುನೀನ್ದ್ರಾಸ್ತು ಚತುಸ್ತಾಳಾನ್ತರಙ್ಗುಃ ॥

—ಪಾತ್ರಾದಿ ದೋಷ ದುಷ್ಫಲಾನಿ.—

ಪಾತ್ರದೋಷ.—ಉತ್ತುಙ್ಗ ವಾಮನಾಚೈವ ಲಮ್ಬೋಷ್ಠೀ ದೀರ್ಘದನ್ತಿನೀ ॥
ಪೃಷ್ಟಿತಾಕ್ಷೀ ರೋಗವತೀ ಲಮ್ಬಸ್ತನ ವಿರಾಜಿತಾ ॥
ಅಙ್ಗುಳೀ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಾಚ ತುನ್ದಿಲಾ ವಾಮಹಸ್ತಕಾ ॥
ಅತಿಸ್ಥೂಲಾಪ್ಯತಿ ಕೃಶಾಸ್ಯತ್ಯುಚ್ಚಾಪ್ಯತಿ ವಾಮನಾ ॥
ಕುಬ್ಜಾಚ ಸ್ವರಹೀನಾಚ ಕೇಶಹೀನಾ ವಿಕಾರಿಣೀ ॥
ವಿರೂಪಾಚೈವ ಚಾಞ್ಚಲ್ಯಾ ಗಾನಾಭ್ಯಾಸ ವಿವರ್ಜಿತಾ ॥
ಅನಕ್ಷರಾಚ ನಿಷ್ಪ್ರಜ್ಞಾ ವ್ಯಾಧಿಯುಕ್ತಾಚದದ್ರುಣೀ ॥
ಅತಿರಕ್ತಾಚ ಕೃಷ್ಣಾಚ ಪಿಙ್ಗಳಾರೋಮಶಾಪಿಚ ॥
ಕುನಖೀ ಸ್ವರಹೀನಾಚ ಕುಣ್ಡಲೀ ಪರಿವರ್ಜಿತಾ ॥
ಏವಂವಿಧ ಗುಣೋಪೇತಾ ನರ್ತಕೀ ನಾಟ್ಯವರ್ಜಿತಾ ॥
ಕಿಙ್ಕಿಣಿಪಾತಸ್ಯ.—ಕಿಙ್ಕಿಣೀ ನಾಟ್ಯಮಧ್ಯೇತು ವಿಸ್ರಸ್ತಾ ಯದಿ ಭೂತಲೇ ॥
ತದ್ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮುಮಾಂಸ್ಮರೇತ್ ॥
ಕಿಙ್ಕಿಣೀ ಛೇದ.—ನರ್ತಕೀಪಾದ ಕಿಙ್ಕಿಣ್ಯಾ ಛಿನ್ನನಾಟ್ಯಪತನೇ ಸತಿ ॥
ಗುರುದೇವನಮಸ್ಕಾರಙ್ಕೃತ್ವಾ ನಾಟ್ಯಂ ಸಮಾಚರೇತ್ ॥

ಪುಷ್ಪಪಾತಸ್ಯ.—ನರ್ತಕೀ ಶಿರಸಃಪುಷ್ಪಂ ವಿಸ್ರಸ್ತಂ ಯದಿ ಭೂತಲೇ ॥
ತದ್ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ವಾಣೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮುಮಾಂಸ್ಮರೇತ್ ॥
ರಙ್ಗೇ ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಹೀನೇ.—ಅಕೃತ್ವಾ ಪೂಜನಮ್ಪಾತ್ರಮಾಚರೇದ್ಯದಿನಾಟಕಂ॥
ತತ್ಪಾತ್ರನ್ನೀಚಮಿತ್ಯಾಹುರ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥
ತದ್ದರ್ಶನಫಲ.—ನೀಚಪಾತ್ರಕೃತನ್ನಾಟ್ಯಂ ಯದಿ ಪಶ್ಯನ್ತಿ ಮಾನವಾಃ ॥
ಅಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯನ್ತಿ ಜಾಯನ್ತೆ ಪಶುಯೋನಿಷು ॥
ಕಿಙ್ಕಿಣೀವಿಹೀನ ಕಾಞ್ಚೀ ಧಾರಣಸ್ಯ.—
ಕಿಙ್ಕಿಣೀರಹಿತಙ್ಕಾಞ್ಚೀದಾಮಧೃತ್ವಾ ಕಟಿಸ್ಥಲೇ ॥
ಸಭಾಮಧ್ಯೇತುತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜಾಯನ್ತೇ ಮೃಗಯೋನಿಷು ॥
ಸಪಾದಭೂಷಣಾಪ್ರವೇಶಸ್ಯ.—
ಸಮಸ್ತಗುಣ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಸರ್ವತಾಳೇಷು ಕೋವಿದಾ ॥
ಪಾದಭೂಷಣಯುಕ್ತಾಚೇತ್ ಸಭಾಮಧ್ಯೇತುತಾನ್ತ್ಯಜೇತ್ ॥
ತಾಳಹೀನಸ್ಯ.—ತಾಳಮೂಲಾನಿ ಗಾನಾನಿ ಮನ್ತ್ರಹೀನಾಯಥಾಹುತಿಃ ॥
ತಾಳಹೀನೆ ಹರೇದ್ರಾಜ್ಯಂ ನಾದಹೀನೆ ಜನಕ್ಷಯಃ ॥
ಧಾತುಮಾತ್ರ ವಿಹೀನಸ್ಯಾದೇತದ್ಗೀತನ್ತು ವರ್ಜಯೇತ್ ॥
ಆಭರಣಪಾತಸ್ಯ.—ನಾಟ್ಯಮಧ್ಯೇ ಭೂಷಣಾನಿ ಪತನ್ತಿ ಯದಿ ಭೂತಲೇ ॥
ತದ್ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಙ್ಗುರುನ್ನತ್ವಾತು ಧಾರಯೇತ್ ॥
ಕಾಶೀಗ್ರನ್ಥಿಪಾತಸ್ಯ.—ಕಟಿಸ್ಥಿತಾಯದಾ ಕಾಶೀ ನಾಟ್ಯಮಧ್ಯೇತು ವಿಸ್ರುತಾ॥
ಗುರುದೇವ ನಮಸ್ಕಾರಙ್ಕೃತ್ವಾ ನಾಟ್ಯಮ್ಸಮಾಚರೇತ್ ॥
ಕಞ್ಚುಕಗ್ರನ್ಥಿಪಾತಸ್ಯ.—ಕಞ್ಚುಕನ್ನಾಟ್ಯಮಧ್ಯೇತುವಿಸ್ರಸ್ತಂಯದಿರಕ್ಷಸಃ॥
ತದ್ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಮ್ವಾಣೀಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮುಮಾಂ ಸ್ಮರೇತ್ ॥
ವೇತ್ರಪಾತಸ್ಯ.—ರುದ್ರಞ್ಚ ಹರಿಧಾತ್ರರ್ಕ ದೇವತಾದಿ ಗುರೂನ್ ಹೃದಿ ॥
ಧ್ಯಾತ್ವಾ ಪತಿತಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಧಾರಯೇದ್ವೇತ್ರ ಮುತ್ತಮಮ್ ॥
ತಾಳಪಾತಸ್ಯ.—ತುಮ್ಬುರುಂ ನಾರದಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಞ್ಚಾ ಪ್ಯುಮಾಪತಿಂ॥
ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಗೌರೀಂ ಸವಿಾರಞ್ಚ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ತಾಳಂ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ ॥
ಮೃದಙ್ಗಪಾತಸ್ಯ.—ನನ್ದೀಶನ್ತು ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಮೃದಙ್ಗೆ ಪತಿತೆ ಯದಿ ॥
ರಙ್ಗಸ್ಥಲೇ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯ ವಾದಯೇದ್ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ನರಃ ॥
ಮುಖವೀಣಾಪಾತಸ್ಯ.—ಸರಸ್ವತೀಂ ರತೀಶಞ್ಚ ಷಣ್ಮುಖಞ್ಚ ಪುನಃಪುನಃ ॥
ಅಭಿವಾದ್ಯ ಸಭಾಮಧ್ಯೇ ಮುಖವೀಣಾಂ ಸಮುದ್ಧರೇತ್ ॥

ಸ್ಫುತಿ ಪಾತಸ್ಯ.—ಸಭಾಮಧ್ಯೇನಿಪತಿತಮಾಭ್ರಣ್ಣ ಕೂಟಸ್ತು ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ॥
ಸಾಮುಮೂರ್ತಿನ್ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ವಾದಯೇತ್ತು ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥
ತಮೂರತನ್ತ್ರಿವಿಚ್ಛೇದ.-ಗೀತವಾದನಮಧ್ಯೇವಾತಮೂರ್ಬ್ಯಾತನ್ತ್ರಿಭೇದತಃ
ತದ್ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ದೈವತಸ್ತುಮ್ಬುರಂ ಸ್ಮರೇತ್ ॥
ಮಾರ್ಗಿ ಪಾತಸ್ಯ.—ಮಾರ್ಗಿ ವಾದನವೇಳಾಯಾಮ್ಪತೇ ಯದಿ ಭೂತಲೇ ॥
ತದ್ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಞ್ಚ ಹರಿಂ ಸ್ಮರೇತ್ ॥
ನಾಟ್ಯ.—ನಾಟ್ಯನ್ನೃತ್ತನ್ನೃತ್ಯಮಿತಿ ತ್ರಿವಿಧಙ್ಗತ್ರ ಚೇಷ್ಟಿತಮ್ ॥
ಪದಾರ್ಥಾಭಿನಯಪ್ರಾಯಂ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಾಭಿನಯಾತ್ಮಕಮ್ ॥
ಅನ್ಯಾನುಕರಣನ್ನಾಟ್ಯಂ ರಸಭಾವ ನಿರನ್ತರಮ್ ॥
ನೃತ್ತನ್ತು ಗಾತ್ರವಿಕ್ಷೇಪ ಬಹುಲಾನ್ಯೋಪ ಸಂಶ್ರಿತಮ್ ॥
ಪದಾರ್ಥಾಭಿನಯೈರ್ಯುಕ್ತಮಾಙ್ಗಿಕ್ಯೈರೇವ ಕೇವಲೈಃ ॥
ತದೇ ತನ್ಮಾರ್ಗಮಿತ್ಯಾಹುಃ ನೃತ್ತನ್ತಾಳಲಯಾಶ್ರಿತಮ್ ॥
ಗಾತ್ರವಿಕ್ಷೇಪಮಾತ್ರನ್ತು ನೃತ್ತನ್ತ್ವರ್ಥ ಯೋಗತಃ ॥
ಭಾವಾಶ್ರಯನ್ತು ನೃತ್ತಮ್ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಾಹುಃ ಪೂರ್ವಸೂರಯಃ ॥
ನೃತ್ಯ.—ನೃತ್ಯಞ್ಚ ಗೀತಾಭಿನಯ ಭಾವ ತಾಳಯುತಮ್ಭವೇತ್ ॥
ಕಣ್ಠೇನಾಲಮ್ಬ ಯದ್ಗೀತಂ ಹಸ್ತೇನಾರ್ಥಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ತತ್ರತ್ಯಮಭಿನಯಞ್ಚ ಪ್ರಾಧಾನಮಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ಲಾಸ್ಯ.—ಶೃಙ್ಗಾರರಸ ಭೂಯಿಷ್ಠೈಃ ಭೂರಿಭಾವ ತರಙ್ಗಿತೈಃ ॥
ಅಙ್ಗೈರನಙ್ಗಸರ್ವಸ್ವೈಶ್ಯೋಭಾತಿಶಯ ಶಾಲಿಭಿಃ ॥
ಅನ್ವಿತಂ ನೃತ್ತಭೇದೇನ ತಲ್ಲಾಸ್ಯಮಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ಅರ್ಧದ್ವಿಚತುರಸ್ರಕ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ.—
ಅಸ್ಯೈವಚೇಚ್ಚರಣಯೋರನ್ತರಂಸ್ಯಾದ್ಧದಙ್ಗುಲಮ್ ॥
ವಿತಸ್ತಿಮಾತ್ರಮಥವಾ ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಸ್ತದುಚ್ಯತೇ ॥
ಖಣ್ಡಕ.—ಪೂರ್ವಞ್ಚತುರ್ವಿಂಶತಿಭಿರಷ್ಟಾವಿಂಶತಿಭಿಃಪರಮ್ ॥
ಮಾತ್ರಾಭಿರಿಹಯಸ್ಯಾರ್ಥಙ್ಖಣ್ಡಕಸ್ಸಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಖಣ್ಡಧಾರಾ.—ಚತುರ್ದಶಕಲಾಯುಕ್ತೈಶ್ಚತುರ್ಭಿಶ್ಚರಣೈರಿಹ ॥
ಖಣ್ಡಾಖ್ಯಾ ದ್ವಿಪದೀ ಗೀತಿಃಖಣ್ಡಧಾರಾಪಿ ಸಾ ಭವೇತ್ ॥
ಜಮ್ಭಲತಾ.—ಶುದ್ಧಾದ್ವಿಪದಿಕಾಗೀತಿಸ್ಸೈವ ಜಮ್ಭಾಲಿಕಾಭವೇತ್ ॥

ಪೂರ್ವರಙ್ಗ.—ಅಗತ್ಯನರ್ತಕೀರಙ್ಗಮಲಙ್ಕಾರಾದಿ ಭೂಷಿತಾ ॥
ವಿಕೀರ್ಯ ಕುಸುಮಂ ಸಭ್ಯಾನ್ದೇವತ್ರಯಮಥಸ್ತುವೇತ್ ॥
ಭವ್ಯಾಯ ನಿತ್ಯಾಯವರೇಣ್ಯ ಶರ್ವಸದಾ ರೂಪದೇವಾಯ ಪರಾತ್ಮನೇಚತೇ॥
ವೇದಾದಿನುತ್ಯಾಯ ಚತುರ್ಮುಖಾಯ ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಸ್ಯಾತ್ಕಮ
ಗತ್ವಾ ಪದಾನ್ತರೇಣೈವ ಪ್ರಸನ್ನವದನಾ ತದಾ ॥ [ಲಾಸನಾಯ॥
ನರ್ತಕೀ ವಿಕ್ಷಿಪೇತ್ತತ್ರ ವಿಷ್ಣವೇ ಕುಸುಮಾಞ್ಜಲಿಮ್
ಲಕ್ಷ್ಮೀಸಮೇತಾಯಲಸನ್ಮುಖಾಯರಾಜೀವನೇತ್ರಾಯರಘೂದ್ವಹಾಯ
ಚಕ್ರಾಬ್ಜಹಸ್ತಾಯ ಜಗನ್ನತಾಯ ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪುರುಷೋ
ಸುಚೇಮುಖೇನವಾಮೇನಸ್ಥಿತ್ವಾ ರಙ್ಗಮಹೀತಲೇ ॥ [ತ್ತಮಾಯ॥
ಅಞ್ಜಲಾಕ್ಷಿಪೇತ್ತತ್ರ ರುದ್ರಾಯ ಕುಸುಮಾಞ್ಜಲಿಮ್ ॥
ಶ್ರೀಮತ್ತಾಳಾತ್ಮಕಂ ಶಾಸ್ತ್ರನ್ತಾಳೋ ನಾದಾತ್ಮಕೋಮತಃ ॥
ನಾದೋಯದಾತ್ಮನಾಥತ್ತೇ ಸಮಸ್ತಸ್ಮೈ ಪಿನಾಕಿನೇ ॥
ಆಧಾರಶಕ್ತೇರು ಪರಿಕೂರ್ಮಪೃಷ್ಠೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಮ್ ॥
ಅನನ್ತ ಪೀಠಮಾರೂಢಾಮ್ಭೂಮಿದೇವೀನ್ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ॥
ಭೂತೇಶ ಕೇಶಪಾಶಾಯ ಸೂರ್ಯೇನ್ದು ಸುರವಾಸಿನೇ ॥
ಭಾಗೀರಥೇ ಭೂಷಿತಾಯಾಪ್ಯಾಕಾಶಾಯ ನಮೋನಮಃ ॥
ಭೂಮಿರೂಪಾ ಚತುಷ್ಕೋಣಾ ಪೀತವರ್ಣಾಸು ಶೋಭಿತಾ ॥
ಲಕಾರ ಬೀಜಸಂಯುಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮತಸ್ಯಾಧಿದೇವತಾ ॥
ಚರಾಚರಧರಾದೇವೀ ಸರ್ವಾಧಾರ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ ॥
ಪಞ್ಚಾಶತ್ಕೋಟಿ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಾ ಯೋಜನಾನಾಮಿತಿ ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಾಳಧರೋ ಹರಿಸ್ಸಪಟಹೋ ವೀಣಾಧರ ಭಾರತೀ ॥
ವಂಶಜ್ಞೌ ಶಶಿಭಾಸ್ಕರೌ ಧ್ವನಿಕರಾಸ್ಸಿದ್ಧಾಸ್ಸುರಾಃಕಿನ್ನರಾಃ ॥
ನನ್ದೀ ಕಾಂಸ್ಯಞ್ಚಭಿದೌ ಮೃದಙ್ಗ ಕಲಿತೌ ಗೀತಿಮ್ಪುನಸ್ತುಮ್ಬುರಃ॥
ಶರ್ವೋ ಭಾವಸಮೇತ ನೃತ್ಯ ಸದನನ್ನಾಟ್ಯಂ ಸದಾ ಪಾತುನಃ ॥
ಏವಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ವರಙ್ಗನ್ನೃತ್ಯಙ್ಕುರ್ಯಾತ್ತತಃಪರಮ್ ॥

॥ ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. ॥

→✻←

ಅಥ ಅಭಿನಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಅಭಿನಯ.—ಅಭಿವ್ಯಞ್ಜನ್ವಿಭಾವಾಽನುಭಾವಾದೀನ್ನಾಟಕಾಶ್ರಯಾನ್ ‖
ಉತ್ಪಾದಯನ್ ಸ ಹೃದಯೇ ರಸಜ್ಞಾನನ್ನಿರನ್ತರಮ್ ‖
ಅನುಕರ್ತೃಸ್ಥಿತೋಯೋಥೋಭಿನಯಸ್ಸೋಭಿಧೀಯತೇ ‖
ಅಙ್ಗಿಕೋ ವಾಚಿಕಶ್ಚೈವ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾಹಾರ್ಯಕಾವಿತಿ ‖
ಸಚತುರ್ಧಾ ಕೃತಸ್ತದ್ಞೈರಾಙ್ಗಿಕೋಙ್ಗಕ್ರಿಯೋಚ್ಯತೇ ‖
ರಾಗಾನುಷಙ್ಗಿಯದ್ವಾಕ್ಯನ್ನಾಟ್ಯೇ ಯದ್ವಾಚಿಕಮ್ಸ್ಮೃತಮ್ ‖
ಸತ್ವಕ್ರಿಯಾ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಸ್ಸ್ಯಾದಾಹಾರ್ಯೋ ಭೂಷಣಾದಿಕಮ್ ‖

ಮತಾನ್ತರ.—ಅಭಿಪೂರ್ವಾತ್ತತೋಧಾತೋರಧಿಕರ್ತರಿಯೋಚಿತೇ ‖
ಪ್ರಯೋಗವಾಭಿಮುಖ್ಯಂ ಯನ್ನಯತ್ಯಭಿನಯಸ್ತುಸಃ ‖
ಶಾಖಯಾಙ್ಗೈರುಪಾಙ್ಗೈಶ್ಚ ಪ್ರಯೋಗೇನ ವಿಭಾಯನ್ ‖
ಅರ್ಥಾನ್ಬಹುವಿಧಾನೇತೀತ್ಯೇವಂವಾಭಿನಯೋ ಮತಃ ‖
ಅಭಿಪೂರ್ವಸ್ತುಣೀಞ್‌ಧಾತುರಾಭಿಮುಖ್ಯಾರ್ಥ ನಿರ್ಣಯೇ ‖
ಅತ್ರತ್ವಭಿನಯಸ್ಯೈವ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮಿತಿ ಕಥ್ಯತೇ ‖
ಯಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಯೋಗನ್ನಯತಿ ತಸ್ಮಾದಭಿನಯಸ್ಸ್ಮೃತಃ ‖
ವಿಭಾವಯತಿ ಯಸ್ಮಾಚ್ಚ ನಾನಾರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಯೋಗತಃ ‖
ಶಾಖಾಙ್ಗೋಪಾಙ್ಗ ಸಮ್ಯುಕ್ತಸ್ತಸ್ಮಾದಭಿನಯಸ್ಸ್ಮೃತಃ ‖

ಆಙ್ಗಿಕ.—ತತ್ರಾಙ್ಗಿಕೋಙ್ಗ ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗೋಪಾಙ್ಗೈಸ್ತ್ರಿಧಾ ಪ್ರಕಾಶಿತಃ ‖
ಅಙ್ಗ ನೇತ್ರ ಶಿರೋ ಹಸ್ತ ವಕ್ಷಃಪಾರ್ಶ್ವಕಟೀ ತಥಾ ‖
ಪಾದಾವಿತಿ ಷಡುಕ್ತಾನಿ ಗ್ರೀವಾಮಪ್ಯ ಪರೇಜಗುಃ ‖

ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗ.—ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗನ್ತ್ವಥಚಸ್ಕನ್ಧೌ ಬಾಹುಪೃಷ್ಠಂ ತಥೋದರಮ್ ‖
ಊರೂಜಙ್ಘೇ ಷಡಿತ್ಯಾಹುರಪರೇ ಮಣಿಬನ್ಧಕೌ ‖
ಜಾನುನೀ ಭೂಷಣಾನೀತಿತ್ರಯಮಪ್ಯಧಿಕಞ್ಜಗುಃ ‖

ಉಪಾಙ್ಗ.—ದೃಷ್ಟಿಭ್ರೂಪುಟತಾರಾಶ್ಚ ಕಪೋಲೇ ನಾಸಿಕಾಹನುಃ ‖
ಅಧರನ್ದಶನಾ ಜಿಹ್ವಾ ಚುಬುಕಂ ವದನನ್ತಥಾ ‖
ಉಪಾಙ್ಗಾನಿ ದ್ವಾದಶೈವ ಶಿರಸ್ಯಙ್ಗೇತರೇಷುಚ ‖
ಪಾರ್ಷ್ಣೀ ಗುಲ್ಫೌ ತಥಾಙ್ಗುಳ್ಯಃ ಕರಯೋಃ ಪಾದಯೋಸ್ತಲೇ ‖

ಏತಾನಿ ಪೂರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರೇಣೋಕ್ತಾನ್ಯೈವ ಮಯಾ ‖
ನೃತ್ತಮಾತ್ರೋಪಯೋಗ್ಯಾನಿ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಲಕ್ಷಣೈಕ್ರಮಾತ್ ‖
ಅಙ್ಗಾನಾಞ್ಚಲನಾದೇವ ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗೋಪಾಙ್ಗಯೋರಪಿ ‖
ಚಲನಮ್ಪ್ರಭವೇತ್ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪಾವಸ್ಥಾತ್ರಮುಚ್ಯತೇ ‖
ನೃತ್ತಮಾತ್ರೋಪಯೋಗ್ಯಾನಿ ಕಥ್ಯನ್ತೇ ಲಕ್ಷಣೈಕ್ರಮಾತ್ ‖
ಪ್ರಥಮನ್ತು ಶಿರೋಭೇದೋ ದೃಷ್ಟಿಭೇದಸ್ತತಃಪರಮ್ ‖
ಗ್ರೀವಾಹಸ್ತಾಶ್ಚ ಕಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಪಶ್ಚೈತಾನಿ ಪ್ರಕಾಶ್ಯತೇ ‖

ಶಿರೋಭೇದ.—ಧುತಂ ವಿಧುತಮಾಧೂತಮವಧೂತಞ್ಚ ಕಮ್ಪಿತಮ್ ‖
ಆಕಮ್ಪಿತೋದ್ವಾಹಿತೇಚ ಪರಿವಾಹಿತ ಕುಞ್ಚಿತೇ ‖
ನಿಹಞ್ಚಿತಮ್ಪರಾವೃತ್ತ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಾಧೋಮುಖೇ ತಥಾ ‖
ಆಲೋಳಿತಮಿತಿಜ್ಞೇಯಞ್ಚತುರ್ದಶ ವಿಧಂಶಿರಃ ‖

ಮತಾನ್ತರ.—ತಿರ್ಯಙ್ನತೋನ್ನತಂ ಸ್ಕನ್ಧೋನ್ನತಮಾರಾತ್ರಿಕಮ್ಸಮಮ್ ‖
ಪಾರ್ಶ್ವಾಭಿಮುಖಮಿತ್ಯನ್ಯಾನ್ಯೇಭೇದಾನ್ಪಞ್ಚ ಪರೇ ಜಗುಃ ‖
ಸೌಮ್ಯಞ್ಚ ಲೋಳಕಞ್ಚೈವ ತಿರಶ್ಚೀನಮ್ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಮ್ ‖
ಸೌನ್ಧರಮ್ಪಞ್ಚಧಾಪ್ರೋಕ್ತಂ ಶಿರಸಾಂ ಲಕ್ಷಣನ್ತಥಾ ‖
ಭರತಾದಿಭಿರಾಚಾರ್ಯೈಶ್ಚತುರ್ವಿಂಶದಿತೀರಿತಾಃ ‖

ಧುತಶಿರಃ.—ಪರ್ಯಾಯೇಣಶನೈಸ್ತಿರ್ಯಗ್ಗತ ಮುಕ್ತನ್ಧುತಂ ಶಿರಃ ‖

ವಿನಿಯೋಗ.—ಶೂನ್ಯಸ್ಥಾನೇಸ್ಥಿತಶ್ಚೈವ ಪಾರ್ಶ್ವ ದೇಶಾವಲೋಕನೇ ‖
ಅನಾಶ್ವಾಸೇ ವಿಸ್ಮಯೇಚ ವಿಷಾದೇ ಈಪ್ಸಿತೇ ತಥಾ ‖
ಯುದ್ಧೇ ಯತ್ನೇ ವಿಷಾದೇಚ ವಸವೇಸ್ವಾಙ್ಗವೀಕ್ಷಣೇ ‖
ಪ್ರತಿಷೇಧೇಚ ತತ್ಪ್ರೋಕ್ತಮ್ಪ್ರಯೋಗೋ ಭರತಾದಿಭಿಃ ‖

ವಿಧುತ.—ಧೃತಗತ್ಯಥಯತ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿಧುತನ್ತತ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ‖

ವಿನಿಯೋಗ.—ಶೀತಾರ್ತೇ ಜ್ವರಿತೇಭೀತೇ ಸದ್ಯಃಪೀತಾಸವೇ ತಥಾ ‖

ಆಧೂತ.—ಆಧೂತನ್ತ್ವಸಕೃತ್ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವನೀತಂ ಶಿರೋಮತಮ್ ‖

ವಿನಿ.—ಗರ್ವೇಣಸ್ವಾಙ್ಗವಿಕ್ಷಾಯಾಮ್ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥೋರ್ಧ್ವ ನಿರೀಕ್ಷಣೇ ‖
ಶಕ್ತೋಸ್ಮೀತ್ಯಭಿಮಾನೇನ ಪ್ರಯೋಗಸ್ಥೇನಚೋದಿತಮ್ ‖

ಅವಧೂತ.—ಯದಧಸ್ಸಕೃದಾನೀತಮವಧೂತನ್ತದುಚ್ಯತೇ ‖

ವಿನಿ.—ಸ್ಥಿತ್ಯರ್ಥನ್ದೇಶನಿರ್ದೇಶೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಜ್ಞೋಪದೇಶಯೋಃ ॥
ಆಲಾಪೇಚ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಾ ಇತ್ಯಾಹುಶ್ಚ ಮನೀಷಿಣಃ ॥
ಕಮ್ಪಿತ.—ಬಹುಶೋಧೃತ ಮೂರ್ಧ್ವಾಙ್ಗ ಕಮ್ಪನಾತ್ಕಮ್ಪಿತಂ ಶಿರಃ ॥
ಊರ್ಧ್ವಾಧೋಭಾಗ ಚಲಿತನ್ತಚ್ಛಿರಃಕಮ್ಪಿತಂ ಶಿರಃ ॥
ವಿನಿ.—ಪುರಃಪ್ರಸ್ಥಿತ ನಿರ್ದೇಶೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಂಜ್ಞೋಪದೇಶಯೋಃ ॥
ಆವಾಹನೆಸ್ವಮನಸೀ ಕಥನೆ ತರ್ಜನೆ ತಥಾ ॥
ರೋಷೆ ತಿಷ್ಠೇತಿ ವಚನೆ ಭಾಷಣೆವಿನಿಯುಜ್ಯಥ ॥
ಉದ್ವಾಹಿತ.—ಸಕೃದೂರ್ಧ್ವಂ ಶಿರೋನೀತ ಮುದ್ವಾಹಿತ ಮುದೀರಿತಮ್ ॥
ಉದ್ವಾಹಿತ ಶಿರೋಜ್ಞೇಯ ಮೂರ್ಧ್ವಭಾಗೋನ್ನತಾನತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಶಕ್ತೋಹಮಿತಿಕಾರ್ಯೆಸ್ಮಿನ್ನಭಿಮಾನೆ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಧ್ವಜೆ ಚನ್ದ್ರೆಚ ಗಗನೆ ಪರ್ವತೆ ವ್ಯೋಮಗಾಮಿಷು ॥
ತುಙ್ಗವಸ್ತುನಿಸವ್ಯೋಜ್ಯಾ ಮುದ್ವಾಹಿತ ಶಿರೋಬುಧೈಃ ॥
ಪರಿವಾಹಿತ.—ಪರಮಣ್ಡಲಿಕಾಕಾರಭ್ರಾಮಿತಮ್ಪರಿವಾಹಿತಮ್ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಶ್ಚಾಮರಮಿವನತಞ್ಚ ಪರಿವಾಹಿತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಲಜ್ಜಾಭಾರೆ ಭ್ರಮೆ ಮೌನೆ ವಲ್ಲಭಾನುಕೃತಾ ತಥಾ ॥
ವಿಸ್ಮಯೆಚಸ್ಮಿತೆಹರ್ಷೆ ರೋಷೆಚಾಪಿ ಪ್ರಮೋದನೆ ॥
ವಿಚಾರೆಚ ವಿಚಾರಜ್ಞಾಃ ಕಾರ್ಯಮಾಹುರಿದಂ ಶಿರಃ ॥
ಮೋಹೆಚ ವಿರಹೆಸ್ತೋತ್ರೆ ಸಮ್ಮತಮ್ಪರಿವಾಹಿತಮ್ ॥
ಅಞ್ಚಿತಶಿರ.—ಶಿರಸ್ಯಾದಞ್ಚಿತಙ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಪಾರ್ಶ್ವೀಚನ್ನತ ಕನ್ಧರಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ರುಕ್ಚಿನ್ತಾ ಮೋಹಮೂರ್ಛಾಸು ತತ್ಕಾರ್ಯಮನುಧಾರಣೆ ॥
ನಿಹಞ್ಚಿತ.—ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ತ ಬಾಹು ಶಿಖರಮ್ಮಗ್ನಗ್ರೀವನ್ನಿಹಞ್ಚಿತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ವಿಲಾಸೆ ಲಲಿತೆ ಗರ್ವೆ ಬಿಬ್ಬೋಕೆ ಕಿಲಿಕಿಞ್ಚಿತೆ ॥
ಮೋಟ್ಟಾಯಿತೆ ಕುಟ್ಟಮಿತೆ ಮೌನೆ ಸ್ತಮ್ಬೆಚ ತದ್ಭವೇತ್ ॥
ಪರಾವೃತ್ತ.—ಪರಾಙ್ಮುಖೀಕೃತಂ ಶೀರ್ಷಮ್ಪರಾವೃತ್ತ ಮುದೀರಿತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ತತ್ಕಾರ್ಯಕೋಪಲಜ್ಜಾದಿ ಕೃತ ವಕ್ತ್ರಾಪಸಾರಣೆ ॥
ಪರಾವೃತ್ತಾನುಸರಣೆ ಪೃಷ್ಠತಃಪ್ರೇಕ್ಷಣೆ ತಥಾ ॥
ಅನಾದರೆಕಚೆತ್ಯನ್ಯಾಮ್ಪರಾವೃತ್ತ ಶಿರೋಮತಃ ॥

ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ತ. ಊರ್ಧ್ವವಕ್ತ್ರಂ ಶಿರೋಜ್ಞೇಯಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ತನ್ತತ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವೋರ್ಧ್ವಭಾಗಚಲಿತ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಙ್ಕಥ್ಯತೆ ಶಿರಃ ॥
ವಿನಿ.—ದರ್ಶನೆತುಙ್ಗವಸ್ತೂನಾಞ್ಚನ್ದ್ರಾದಿ ವ್ಯೋಮಗಾಮಿನಾಮ್ ॥
ಗೃಹಾಣಗಚ್ಛೆತ್ಯಾದ್ಯರ್ಥ ಸೂಚನೆ ಪರಿಪೋಷಣೆ ॥
ಅಙ್ಗೀಕಾರೆ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ತನ್ನಾಮಶೀರ್ಷಕಮ್ ॥
ಅಧೋಮುಖ.—ಅಧೋಮುಖಸ್ಥಿತಞ್ಚಾಪಿ ಶಿರಃಪ್ರಾಹುರಧೋಗತಮ್ ॥
ಅಧಸ್ತಾನ್ನಮಿತಂ ವಕ್ತ್ರಮಧೋಮುಖ ಮಿತೀರಿತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಲಜ್ಜಾ ದುಃಖಪ್ರಣಾಮೆಷುಸ್ಯಾದನ್ವರ್ಥಮಧೋಮುಖಮ್ ॥
ತಥಾಭೆದಪ್ರಮಾದೆಷು ದುಶ್ಚಿನ್ತಾ ಮೂರ್ಛಯೋಸ್ತಥಾ ॥
ಅಧಸ್ಥಿತಾರ್ಥ ನಿರ್ದೇಶೆ ಯುಜ್ಯತೆ ಮುನಿಮಜ್ಜನೆ ॥
ಆಲೋಳಿತ.—ಆಸಮನ್ತಾಲ್ಲೋಳಿತಮ್ಯತ್ತದಾಲೋಳಿತ ಮೀರಿತಮ್ ॥
ಮಣ್ಡಲಾಕಾರವದ್ಭ್ರಾನ್ತಮಾಲೋಳಿತ ಶಿರೋಭವೇತ್ ॥
ವಿನಿ.—ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಕ್ರಮೆಚಾರಿ ನಟನೆ ಲವಣೆ ತಥಾ ॥
ನಿದ್ರೋದ್ವೇಗೆ ಗ್ರಹಾವೆಶೆ ಮದೆ ಮೂರ್ಛಾಸು ತನ್ಮತಮ್ ॥
ಭ್ರಾಮಣೆ ನಿಕಟೋದ್ವಾಮಹಾಸ್ಯೆಚಾಲೋಳಿತಂ ಶಿರಃ ॥
ತಿರ್ಯಙ್ನತ.—ತಿರ್ಯಙ್ನತೋನ್ನತಂ ಪ್ರಾಸ್ತ ಶಿರಸ್ತಿರ್ಯಙ್ನತೋನ್ನತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಬಿಬ್ಬೋಕಾದಿಷು ಕಾನ್ತಾನಾನ್ತತ್ಪ್ರಯೋಜ್ಯಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೆ ॥
ಸ್ಕನ್ಧಾನತ.—ಸ್ಕನ್ಧಾನತನ್ತಥಾಖ್ಯಾತಂ ಸ್ಕನ್ಧೆಯನ್ನಿಹಿತಂ ಶಿರಃ ॥
ವಿನಿ.—ತನ್ನಿದ್ರಾಮದ ಮೂರ್ಛಾಸು ಚಿನ್ತಾಯಾಞ್ಚ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಆರಾತ್ರಿಕ.—ಸ್ಕನ್ಧಾತು ಕಿಞ್ಚಿದಾಶ್ಲಿಷ್ಯ ಭ್ರಾನ್ತಮಾರಾತ್ರಿಕಮ್ಮತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ವಿಸ್ಮಯೆ ದೃಶ್ಯತೆ ತಚ್ಚ ಪರಾಭಿಃಪ್ರಾಯವೆದನೆ ॥
ಸಮ.—ಸ್ವಾಭಾವಿಕಂ ಸಮಂ ಶೀರ್ಷಂ ಸ್ವಾಭಾವಾಭಿನಯೆ ಭವೇತ್ ॥
ನಿಶ್ಚಲಂ ಸಮಮಾಖ್ಯಾತ ಮುನ್ನತ್ಯಾನತಿ ವರ್ಜಿತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ನಾಟ್ಯಾರಮ್ಭೆ ಜಪಾದೌಚ ಗರ್ವೆ ಪ್ರಣಯ ಕೋಪಯೋಃ ॥
ಸ್ತಮ್ಭವನ್ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತ್ವೆಚ ಸಮಶೀರ್ಷ ಮುದಾಹೃತಮ್ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಾಭಿಮುಖ.—
ಪಾರ್ಶ್ವಾಭಿಮುಖಮನ್ವರ್ಥಂ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಸ್ಯಾವಲೋಕನೆ ॥ ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ॥

ಸೌಮ್ಯ.—ನಿಶ್ಚಲಂ ಸಮುಪಾಖ್ಯಾತನ್ನೃತ್ತಾರಮ್ಭೇ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ॥ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ॥
ಲೋಳಿತ.—ಶಿರಸೋಲೋಳಿತಙ್ಗಪಾರ್ಧಿಕಂ ಶಿಥಿಲಲೋಚನೆ ॥
ವಿನಿ.—ನಿದ್ರಾಗತಗ್ರಹಾವೇಶ ಮದಮೂರ್ಛಾಸು ತನ್ಮತಮ್ ॥
ತಿರಶ್ಚೀನಮ್.—ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಯೋರೂರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ಚಲನಾತ್ತಿರ್ಯಗೀರಿತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಲಜ್ಜಾ ನಿರೂಪಣೇ ನೃತ್ತೇ ಮುಚಜಾಳೀಯನಾಮನಿ ॥
ತತ್ತದೌಚಿತ್ಯಕಾರ್ಯೇಷು ತಿರಶ್ಚೀನಮುದೀರಿತಮ್ ॥
ಪ್ರಕಮ್ಪಿತ.—ಪುನಃಪುನಶ್ಚಾಲನಾಚ್ಚ ಪುರೋಭಾಗೇಚ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಃ ॥
ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಶಿರಃಪ್ರೋಕ್ತನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಸಮ್ಮತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಅದ್ಭುತಾಖ್ಯರಸೇ ಗೀತೆ ಪ್ರಬನ್ಧೇ ಭ್ರಮರೇ ತತಃ ॥
ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಿಯುದ್ಧಭಾವೇಪಿ ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಶಿರೋ ಭವೇತ್ ॥
ಸೌನ್ದರ.—ಊರ್ಧ್ವಾಧೋಮುಖ ವಿನ್ಯಾಸಾತ್ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗೇಚ ಚಾಲನಾತ್ ॥
ಸೌನ್ದರಾಖ್ಯಶಿರಃಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸರ್ವನಾಟ್ಯೇ ಪ್ರಶಸ್ಯತೆ ॥
ವಿನಿ.—ಕರಣಾಭಿನಯೇ ಹಸ್ತಭ್ರಮಣಾಖ್ಯೇಚ ನರ್ತನೆ ॥
ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸೇಚ ಕಥಿತಂ ಸೌನ್ದರಾಖ್ಯಂ ಶಿರೋ ಬುಧೈಃ ॥

— ಇತಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಶಿರೋಭೇದ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ದೃಷ್ಟಿ ಭೇದಾಃ

ಸಮಪ್ರಲೋಕಿತೆ ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಶೃಙ್ಗರೋಲ್ಲೇಕಿತಾದ್ಭುತಾ ॥
ಕುರುಣಾ ವಿಸ್ಮಯಾದೃಪ್ತಾ ವಿಷಣ್ಣಾ ಚ ಭಯಾನಕಾ ॥
ಸಾಚೀದೃತಾ ವೀರರೌದ್ರೇ ದೂರೆಙ್ಗಿತ ವಿಲೋಕಿತಾ ॥
ವಿತರ್ಕಿತಾ ಶಙ್ಕಿತಾಚ ಅಭಿತಪ್ತಾವಲೋಕಿತೆ ॥
ಶೂನ್ಯಹರ್ಷೋಗ್ರ ವಿಭ್ರಾನ್ತ ಶಾನ್ತ ಮೀಲಿತ ಸೂಚಕಾಃ ॥
ಲಜ್ಜಿತಾ ಮಲಿನಾತ್ರಸ್ತಾ ಲಾನಾ ಮುಕುಳ ಕುಞ್ಚಿತೆ ॥
ಆಕಾಶೇತ್ಯರ್ಧಮುಕುಳ ಮನುವೃತ್ತಾ ಚ ವಿಪ್ಲುತಾ ॥
ಜಿಹ್ವಾವಿಕೋಶಮದಿರಾಹೃದ್ಯಾ ಲಲಿತ ಸಂಜ್ಞಿಕಾ ॥
ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶದಿತಿ ದೃಷ್ಟಿಭೇದಾಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಸಮದೃಷ್ಟಿ.—ಏಕ್ಷಣಂ ಸುರನಾರೀಣಾಂ ಸಮಾನಂ ಸಮವೀಕ್ಷಣಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ನಾಟ್ಯಾರಮ್ಭೆ ತುಲಾಭಾರೇಸ್ಯಚಿನ್ತಾನ್ನಿಶ್ಚಯೆ ॥
ಆಶ್ಚರ್ಯೇ ದೇವತಾರೂಪೆ ಸಮದೃಷ್ಟಿರುದಾಹೃತಾ ॥
ಪ್ರಲೋಕಿತ.—ಪ್ರಲೋಕಿತಾ ಪರಿಜ್ಞೇಯಾ ದರ್ಶನಂ ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗಯೋಃ ॥
ಸ್ನಿಗ್ಧ.—ಸಹರ್ಷಾ ಸಾಭಿಲಾಷಾಚ ಮನೋಜ್ಞಾಸ್ತಃಪ್ರಕಾಶಿನೀ ॥
ಸ್ಮರೋದ್ರೇಕಾಭವೇದ್ದೃಷ್ಟಿಃ ಸ್ನಿಗ್ಧಾಚೆತ್ಯಸ್ತಸಮ್ಭವಾ ॥
ವಿನಿ.—ಸರ್ವೆಭೋಗಾನ್ತೆ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ ॥
ಶೃಙ್ಗರ.—ಹರ್ಷೋತ್ಪನ್ನ ಪ್ರಮೋದೋತ್ಥಾ ಕಾಮುಚ್ಛ್ವಮುಪಶಂ ಪದಾ ॥
ಶೃಙ್ಗರ ದೃಷ್ಟಿಃಕಾನ್ತಾನಾಮಭ್ರೂಕ್ಷೇಪಾಪಾಙ್ಗ ಸಙ್ಗತಾ ॥
ಉಲ್ಲೋಕಿತ.—ಉಲ್ಲೋಕಿತ ಮಿತಿಜ್ಞೇಯ ಮೂರ್ಧ್ವಭಾಗ ವಿಲೋಕನಮ್॥
ವಿನಿ.—ಧ್ವಜಾಗ್ರೇ ಗೋಪುರೆದೇವ ಮಣ್ಟಲೇ ಪೂರ್ವಜನ್ಮನಿ ॥
ಔನ್ನತ್ಯೇ ಚನ್ದ್ರಿಕಾಭಾವೇ ಉಲ್ಲೋಕಿತ ನಿರೀಕ್ಷಣಮ್ ॥
ಅದ್ಭುತ.—ಕಿಞ್ಚಿತ್ಕುಞ್ಚಿತ ಪಕ್ಷ್ಮಾನ್ತಾ ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಕ್ಷಿಪ್ತ ಭ್ರೂಲತಾ ॥
ಸವಿಕಾಸ ಸಮಾದೃಷ್ಟಿರದ್ಭುತೆತಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ಕರುಣಾ.—ವಿಸ್ರಬ್ಧೋರ್ಧ್ವಪ್ರದಾ ಸಾಸ್ರ ಶುಭಾ ಮನ್ದರತಾರಕಾ ॥
ನಾಸಾಗ್ರಾಲೋಕಿನೀದೃಷ್ಟಿಃ ಕರುಣಾ ಕರುಣಾರಸಾ ॥
ವಿಸ್ಮಯ.—ಉದ್ಧತಾರಚನಾತ್ಯರ್ಥಂ ಸಮಾ ವಿಕಸಿತಾ ತಥಾ ॥
ವಿಸ್ಪಷ್ಟ ಪುಟಯುಗ್ಮಾಚ ವಿಸ್ಮಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥
ವಿನಿ.—ಆಶ್ಚರ್ಯವಿಸ ಸಂಯೋಗೆ ವಿಸ್ಮಯೋ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ದೃಪ್ತ.—ಸ್ಥಿರಾ ವಿಕಾಸ ಸಹಿತಾ ನಿಶ್ಚಲೀಕೃತ ತಾರಕಾ ॥
ಸ್ವಸನ್ನಿವೇಶಿನೀ ದೃಪ್ತಾ ದೃಷ್ಟಿರುತ್ಸಾಹ ಗೋಚರಾ ॥
ವಿನಿ.—ಉತ್ಸಾಹೆ ವಿನಿಯೋಜಯೇತ್ ॥
ವಿಷಣ್ಣ.—ವಿಸ್ತಾರಿತ ಪುಟದ್ವನ್ದ್ವಾ ವಿಸ್ರಸ್ತಾನ್ತಾ ನಿಮೇಷಣಾ ॥
ಸ್ತಬ್ಧತಾರಾಮನಾಗ್ದೃಷ್ಟಿರ್ವಿಷಣ್ಣೇತಿ ನಿಗದ್ಯತೆ ॥
ವಿನಿ.—ದುಃಖರಸೇ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ॥
ಭಯಾನಕ.—ಸ್ತಬ್ಧೋದ್ವೃತ್ತ ಪುಟಾತ್ಯರ್ಥಞ್ಚಞ್ಚಲಾಪ್ಲುತ ತಾರಕಾಃ ॥
ಭಯಾನಕೆ ಭವೇದ್ದೃಷ್ಟಿರ್ಭೃಶವಿಭ್ರಾನ್ತ ಭಯಾನಕಾ ॥

ವಿನಿ.—ಭಯಾನಕೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ||

ಸಂಕುಚಿತ.—ಸಂಕೋಚೇದ್ದೃಷ್ಟಿರಿತಿಪ್ರೋಕ್ತಾ ಕಟಾಕ್ಷಚಲಸಂಕ್ರಮಾತ್ ||ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ||

ದ್ರುತ.—ತಾರಾದ್ವಯಸ್ಯಚಲನಾದ್ದ್ರುತದೃಷ್ಟಿರುದೀರಿತಾ || ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ ||

ವೀರ.—ದೀಪ್ತಾ ವಿಕಸಿತಾ ಫುಲ್ಲಮಧ್ಯಾ ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯಶಾಲಿನೀ ||

ವೀರಾ ವೀರರಸಾಪ್ರಾಹುರಕ್ಷುಬ್ಧಾ ಸಮತಾರಕಾ ||

ವಿನಿ.—ವೀರರಸೇ ವಿನಿಯೋಜ್ಯಃ ||

ರೌದ್ರ.—ಅಸ್ನಿಗ್ಧಲೋಹಿತಾ ಕ್ರೂರಾನಿಸ್ತಬ್ಧಪುಟತಾರಯೋಃ ||

ಭೃಕುಟೀ ಕುಟಿಲೋದ್ವೃತ್ತಾ ರೌದ್ರಾ ರೌದ್ರ ದೃಗುಚ್ಯತೇ ||

ವಿನಿ.—ರೌದ್ರರಸೇ ವಿನಿಯೋಜ್ಯಃ ||

ದೂರ.—ಕಿಞ್ಚಿದೂರ್ಧ್ವವಿಕಾಸೇನ ದೂರದೃಷ್ಟಿರುದೀರಿತಾ || ಪ್ರಥಿತಃ ||

ಇಙ್ಗಿತ.—ಸಹರ್ಷೇಙ್ಗಿತ ದೃಷ್ಟಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕಟಾಕ್ಷ ಚಲನಕ್ರಮಾತ್ ||ಪ್ರಕಾಶಃ||

ವಿಲೋಕಿ.—ವೀಕ್ಷಣಂ ಪೃಷ್ಟಭಾಗೇ ಯಾ ತದ್ವಿಲೋಕಿತಮುಚ್ಯತೇ ||ಪ್ರಥಿತಃ||

ವಿತರ್ಕಿ.—ವಿಕಾಸಿತೋದ್ವೃತ್ತಪುಟಾ ತಥೈವೋತ್ಫುಲ್ಲ ತಾರಕಾ ||

ತ್ರಾಸಿತಾ ಸಮತಾರಾಚ ದೃಷ್ಟಿರ್ಜ್ಞೇಯಾ ವಿತರ್ಕಿತಾ ||

ಶಙ್ಕಿತ.—ಕಿಞ್ಚಿಚ್ಚಲಾಸ್ಥಿರಾ ಕಿಞ್ಚಿದುನ್ನತಾ ತಿರ್ಯಗಾಯತಾ ||

ಗೂಢಾಕೇಕಿತತಾರಾಚ ಶಙ್ಕಿತಾ ದೃಷ್ಟಿರುಚ್ಯತೇ ||

ಅಭಿತಪ್ತ.—[illegible] ||

ಅಭಿತಪ್ತಸರುಗ್ದೃಷ್ಟಿ[illegible] |

ಅವಲೋಕಿತ.—ಅಧಸ್ತಾದ್ದರ್ಶನಂ ಯತ್ರ ಅವಲೋಕಿತಮುಚ್ಯತೇ||ಪ್ರಸಿದ್ಧಃ||

ಶೂನ್ಯ.—ಸಮತಾರಪುಟಾ ಬಾಹ್ಯನಿಷ್ಕಮ್ಪಾಶೂನ್ಯ ದರ್ಶನಾ ||

ಬಾಹ್ಯಾರ್ಥಗ್ರಾಹಿಣೀಶ್ಯಾಮಾಶೂನ್ಯದೃಷ್ಟಿಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ||ಪೂರ್ವವತ್||

ಹರ್ಷ.—ಚಞ್ಚಲಾದೃಶ್ಯತೇಯತ್ರ ರುಚಿರಾಚ ನಿಮೇಷಭಾಕ್ ||

ಈಷದಾಕುಂಚಿತಾದೃಷ್ಟಿರ್ಹೃಷ್ಟಹಾಸೇಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ||ಹಾಸ್ಯರಸೇಯೋಜ್ಯಃ||

ಉಗ್ರ.—ಸಮ್ಯಗ್ವಿಕಸಿತಾ ಕಿಞ್ಚಿದಪಾಙ್ಗದ್ವಯ ಶೋಣಿತಾ ||

ಉಗ್ರದೃಷ್ಟಿಸ್ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ತಸ್ಯಾರೂಪಣ ಮುಚ್ಯತೇ ||ಪೂರ್ವವತ್||

ವಿಭ್ರಾನ್ತ.—ಚಲತ್ತಾರಾಚ ವಿಭ್ರಾನ್ತ ದೃಕ್ಚ ವಿಸ್ರಮ್ಬ ದರ್ಶನಾ ||

ಮಧ್ಯೇಸ್ಯಾದ್ವಿಕಲೋತ್ಫುಲ್ಲಾ ವಿಭ್ರಾನ್ತಾ ಸಂಭ್ರಮಾದಿಷು||ಪೂರ್ವವತ್||

ಶಾನ್ತ.—ಕ್ರಮವಶಾತ್ ಪುಟಾಸನ್ನಾ ಕಿಞ್ಚಿಚ್ಚಞ್ಚಲ ಲೋಚನಾ ||

ಚಲತ್ತಾರಾ[illegible]ಪಾಙ್ಗ ದೃಷ್ಟಿಶ್ಶಾನ್ತಾ ಕ್ರಮಾನ್ತರೇ ||ಪೂರ್ವವತ್||

ಸೂಚನಾ.—ಹಸ್ತಾಭಿಯೋಗಚಲನಾತ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಮುಕುಳಾಕೃತಿಃ ||

ಸೂಚನಾದೃಷ್ಟಿರಾಖ್ಯಾತಾ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ||ಪೂರ್ವವತ್||

ಲಜ್ಜಿತಾ.—ಪತಿತೋರ್ಧ್ವಪುಟಾವ್ರೀಡಾ ಸ್ಯಾಧರಚ್ಯುತ ತಾರಕಾ ||

ಕಿಞ್ಚಿದಞ್ಚಿತಪಕ್ಷ್ಮಾಗ್ರಾಲಜ್ಜಿತಾದೃಗ್ವಿಲಜ್ಜಿತಾ ||ಭಾವೇಯೋಜ್ಯಃ||

ಮಲಿನ.—ಮಲಿನಾನ್ತಾಚಲತ್ಪಕ್ಷ್ಮಾ ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಮುಕುಳೀಕೃತಾ ||

ಅಕ್ಷ್ಣಾಚಾಕೃಷ್ಟತಾರಾದೃಙ್ಮಲಿನಾದೃಶ್ಯತೇಸ್ತ್ರಿಯಃ||ಪ್ರಣಯೇಯೋಜ್ಯಃ

ತ್ರಸ್ತ.—ಅನ್ತರ್ವಿಕಸಿತಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತದ್ವತ್ತರಳತಾರಕಾ ||

ತ್ರಸ್ತಾತ್ರಾಸಮುದಾದೃಷ್ಟಿಸ್ಸಮೋದ್ವೃತ್ತ ಪುಟದ್ವಯಾ ||ಪೂರ್ವವತ್||

ಮ್ಲಾನ.—ಶಿಥಿಲಾಮನ್ದರಚಲಾಕ್ರಮಾನ್ನಿರ್ಭಗ್ನತಾರಕಾ ||

ಪಕ್ಷ್ಮಾಗ್ರಭ್ರೂಪುಟಾ ಲಾನಾ ಲಾನಾದೃತ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ||

ಆಲಸತಾಯಾಂ ಯೋಜ್ಯಃ ||

ಮುಕುಳ.—ಸ್ಫುರದಾಸಕ್ತ ಪಕ್ಷ್ಮಾಗ್ರಾಸೌಮ್ಯಾಮಿಳತತಾರಕಾ ||

ವಿಶಾಲಿತೋರ್ಧ್ವಪುಟಾದೃಷ್ಟಿರಾನನ್ದಾ ಮುಕುಳಾಮತಾ ||ಪೂರ್ವವತ್||

ಕುಞ್ಚಿತ.—ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಕುಞ್ಚಿತಪಕ್ಷ್ಮಾಗ್ರಪುಟಾತ್ಪರ್ಶ್ನಿಕುಞ್ಚಿತಾ ||

[illegible]ಸೂಯಿತಾದಿಷು ||

ಅನಿಷ್ಟಸ್ಥಲೇ ಅಸೂಯಾಯಾಂ ನಿಯೋಜ್ಯಃ ||

ಆಕಾಶ.—ಮುಹುರ್ವ್ಯಾವೃತ್ತ ತಾರಕಾ || ಸ್ಪಷ್ಟಃ ||

ಅರ್ಧಮುಕುಳ.—ಸಸ್ಮಿತಾಚ ಭವೇತ್ತಾರಾ ಕಿಞ್ಚಿನ್ನುನ್ಮೇಷಿತಾ ಪುಟೇ ||

ಸ್ಯಾದರ್ಧಮುಕುಳಾ ದೃಷ್ಟಿಃಗನ್ಧಾದ್ಯಾಹ್ಲಾದ ಗೋಚರಾ ||

ಅಯನ್ತು ಪರಿಮಳೇ ಭೋಗೇಚ ಯೋಜ್ಯಃ ||

ಅನುವೃತ್ತ.-ಅನುವೃತ್ತಂಯದುಕ್ತನ್ತದ್ರೂಪಯೋಭೂಯೋನಿರೀಕ್ಷಣಂ||ಸ್ಪಷ್ಟಃ

ವಿಪ್ಲುತ.—ಸ್ಫುರಿತೋತ್ಫುಲ್ಲಪತಿತಪುಟಾದೃಗ್ವಿಪ್ಲುತಾಭವೇತ್||ದುಃಖೇ ಯೋಜ್ಯಃ

ಜಿಹ್ಮಾ.—ಆಕುಞ್ಚಿತಪುಟಾ ಗೂಢಂ ತಿರ್ಯಙ್ಮನ್ದ್ರ ವಿಲೋಕಿನೀ ||

ಜಿಹ್ಮಾದೃಗ್ಗೂಢ ತಾರಾಸ್ಯಾದ್ಗೂಢಾರ್ಥಾ ಸೂಯಿತಾದಿಷು ||

ಗೂಢಾರ್ಥೇಚಾಸೂಯೆ ವಿನಿಯೋಜ್ಯಃ ||

ವಿಕೋಶ.—ಅನಿಮೇಷಾಚಲತ್ತಾರಾವ್ಯಾಕೋಚಿತ ಪುಟದ್ವಯಾ ॥

ಸವಿಕೋಶಾವಿಕೋಶಾಖ್ಯಾಹರ್ಷಾದಿಷುತಥಾಭವೇತ್ ॥ಹರ್ಷಾದಾವಾಯುಜ್ಯತೇ॥

ಮದಿರಾ.—ಅಞ್ಚಿತಾವಮಾರ್ಗಿತಾ ಮಧ್ಯೇಕ್ಷುಬ್ಧಾಕ್ಷೀ ಕುಞ್ಚಿತಾಞ್ಚಲಾ ॥

ಮುನಿನಾ ಕೀರ್ತಿತಾದೃಷ್ಟಿರ್ಮದಿರಾ ತರುಣೀಮತಾ ॥

ಸ್ತ್ರೀಣಾಮುನ್ಮಾದೇ ಯೋಜ್ಯಃ ॥

ಹೃದ್ಯಾ.—ಅವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಮ್ಭ್ರಾನ್ತಾ ಮಾನಾಙ್ಗಳಿತತಾರಕಾ ॥

ಆಕುಞ್ಚಿತಪುಟಾ ಹೃದ್ಯಾ ದೃಗಿಯಂ ಮಧ್ಯಮಾ ಮತಾ ॥

ಸ್ತ್ರೀಮಧ್ಯಮಮದೇ ಯೋಜ್ಯಃ ॥

ಲಲಿತ.—ಭ್ರೂಕ್ಷೇಪಾಕುಞ್ಚಿತಾಪಾಙ್ಗಸ್ಮಿತಾ ಸ್ಮರಕೃತೇನಚ ॥

ವಿಕಾಸೇನಾನ್ವಿತಾದೃಷ್ಟಿರ್ಲಲಿತಾಲಲಿತಾದಿಷು ॥ಮನೋಹರತ್ವೇಯೋಜ್ಯ॥

॥ ಕೇಚನ ಅಪಿ ಚತುರ್ವಿಧಾವದನ್ತಿ ॥

ಆಲೋಕಿತ.—ಆಲೋಕಿತಮ್ಭವೇದಾಶುಭ್ರಮಣಸ್ಫುಟವೀಕ್ಷಣಮ್ ॥

ವಿನಿ.—ಕುಲಾಲಚಕ್ರಭ್ರಮಣೇ ಸರ್ವವಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥

ಈರ್ಷ್ಯಾಯಾಞ್ಚ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಮಾಲೋಕಿತ ನಿರೀಕ್ಷಣಮ್ ॥

ಸೂಚೀ.—ಸ್ವಸ್ಥಾನೇ ತಿರ್ಯಗಾಕಾರೇ ಮಾನಾಙ್ಗಚಲನಕ್ರಮಾತ್ ॥

ಸೂಚೀದೃಷ್ಟಿರಿತಿಜ್ಞೇಯಾ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ವಿನಿ.—ಇಙ್ಗಿತೇಶ್ಮಶ್ರುಸಂಸ್ಪರ್ಶೇ ಶರಲಕ್ಷ್ಯೇಶುಗೇಸ್ಮೃತಾ ॥

ವಿರಹಾಕ್ರಾನ್ತಕಾನ್ತಾಯಾ ನಟನೇ ದೈನ್ಯವಾಚಕೇ ॥

ಸೂಚನಾಯಾಞ್ಚ ಕುಲಟಾ ನಾಟ್ಯೇ ಸೂಚೀ ನಿರೀಕ್ಷಣಮ್ ॥

ನಿಮೀಲಿತ.—ದೃಷ್ಟ್ಯೋರರ್ಧವಿಕಾಸೇನ ಮೀಲಿತಾ ದೃಷ್ಟಿರೀರಿತಾ ॥

ವಿನಿ.—ಋಷಿವೇಷೇ ಪರವಶೇ ಜಪೇ ಧ್ಯಾನೇ ನಮಸ್ಕೃತೇ ॥

ಉನ್ಮಾದೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮದೃಷ್ಟೌಚ ನಿಮೀಲಿತ ದೃಗೀರಿತಾ ॥

ಸುರತಾನ್ತಪ್ರಕರಣೇ ಪ್ರ್ಯನ್ಮತ್ತೇ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಅನುವೃತ್ತ.—ಊರ್ಧ್ವಾಧೋ ವೀಕ್ಷಣಂ ವೇಗಾದನುವೃತ್ತ ಮಿತೀರಿತಮ್ ॥

ಕೋಪದೃಷ್ಟ್ಯಪ್ರಿಯಾಮಾತ್ರ ಮನುವೃತ್ತ ನಿರೀಕ್ಷಣಮ್ ॥

— ಇತಿ ದೃಷ್ಟಿಭೇದಾ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಭ್ರೂಲಕ್ಷಣಮ್

ಸಹಜಾಪತಿತಾ ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಚತುರಾರೇಚಿತಾ ತಥಾ ॥

ಕುಞ್ಚಿತೇತಿ ಷಡೇವಾತ್ರ ಭ್ರೂಚಾತುರ್ಯವತೀಃ ಕ್ರಿಯಾಃ ॥

ಸಹಜಭ್ರೂ.—ಸಹಜಾಸ್ಯಾತ್ಸ್ವಭಾವಭ್ರೂ ವಿಕಾರರಹಿತಾಮಪಿ ॥

ಪತಿತ.—ಅಚಞ್ಚಲಭ್ರೂಯುಗಸ್ಯ ಪತನಾತ್ಪತಿತಾಮತಾ ॥

ವಿನಿ.—ಜುಗುಪ್ಸಾಯಾಂ ವಿಸ್ಮಯೇಚ ಅಸೂಯಾಯಾಮ್ಭವೇದಸೌ ॥

ಕ್ಷಿಪ್ತ.—ಏಕಾಮಾಸಾದ್ವಿತೀಯ್ಯಾವಾ ಯದುತ್ಕ್ಷಿಪ್ತವತೀ ತರಾಮ್ ॥

ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಸಾ ಭವೇತ್ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂಜ್ಞೋಪಿಸತ್ಯವಚಸ್ಯಪಿ ॥

ವಿನಿ.—ಶೃಙ್ಗರಭಾವೇ ಲೀಲಾಯಾಂ ಭ್ರೂರೇಖಾ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಚತುರ.—ದ್ವಿತೀಯಾ ಸಹಿತಾಸ್ತೋಕಾ ಸ್ಫುರಿತಾಯತ ಮನ್ದರಾ ॥

ವಿನಿ.—ಚತುರಾಮುಖಸಂಸ್ಪರ್ಶಾ ಹೃದಯಾನನ್ದ ಸಮ್ಭ್ರಮಾ ॥

ರೇಚಿತ.—ಲಾವಣ್ಯ ಮಧುರಾಕ್ಷಿಪ್ತಾ ಯದ್ಯೇಕಾರೇಚಿತಾಮತಾ ॥

ರಹಸ್ಯ ಶ್ರವಣೇ ಸಾಧು ಕಲಿತಾ ಪದವೀಕ್ಷಣೇ ॥

ಕುಞ್ಚಿತ.—ಏಕಾಮಾಸಾ ದ್ವಿತೀಯಾವಾಕುಞ್ಚಿತಾಲ್ಪಸಿಬನ್ಧನೇ ॥

ವಿನಿ.—ಮೋಟ್ಟಾಯಿತೇ ಕುಟ್ಟಮಿತೇ ವಿಲಾಸೇ ಕಿಲಿಕಿಞ್ಚಿತೇ ॥

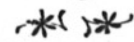
ಮತಾನ್ತರ.—ಭ್ರುಕುಟೀಸ್ಫುಲಿತಾಚೇತಿ ಭ್ರುವಾಕಚಿತ್ತುಮೇಸಿರೇ ॥

ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಾಯಾಸ್ತುಯಲ್ಲಕ್ಷ್ಮಭ್ರುಕುಟೀ ತದ್ಭಜತ್ಯಧಃ ॥

ಭ್ರುವಸ್ಫುರಣತಾಪಾತಾ ಸಮ್ಭವಾನ ಪದೋದ್ಭವಾ ॥

ತಸ್ಮಾತ್ತಥಾ ವಿಹಾಯಾತ್ರ ಷಡ್ಯೈತೇತಿ ನಿರೂಪಿತಾ ॥

-- ಇತಿ ಭ್ರೂಭೇದಾಃ —

ಅಥ ನಾಸಿಕಾಭೇದಃ

ನತಾಮನ್ದಾವಿಕೃಷ್ಟಾಚ ಸೋಚ್ಛ್ವಾಸಾಚ ವಿತೂಣಿಕಾ ॥

ಸ್ವಾಭಾವಿಕಾಚೇತಿ ಬುಧೈಷ್ಷಡ್ವಿಧಾ ನಾಸಿಕಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ನತನಾಸಿಕಾ.—ನತಾಮೋಹಾಶ್ಲಿಷ್ಟ ಪುಟಾ ॥

ವಿನಿ.—ವಿಚ್ಛಿನ್ನೇ ಮನ್ದರುದಿತೇ ಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ್ವೇಚನತಾಸ್ತುತಾ ॥

ಮನ್ದ.—ಮನ್ದಾ ವಿಸ್ತೃತ ನಾಸಿಕಾ ‖
ವಿನಿ.—ಸಮಾರ್ತೇಷ್ವಪಿಚಿನ್ತಾಸು ಮನ್ದಾ ಶೋಕೇತು ಕೀರ್ತಿತಾ ‖
ವಿಕೃಷ್ಟಾ.—ವಿಕೃಷ್ಟಾ ಸೂಚಿತ ಪುಟಾ ‖
ವಿನಿ.—ವಿಕೃಷ್ಟಾತೀವ ಗನ್ಧೋರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸ ರೋಷಭಯಾರ್ತಿಷು ‖
ಸೋಚ್ಛ್ವಾಸ.—ಸೋಛ್ವಾಸಾಕೃಷ್ಟಮಾರುತಾ ‖
ವಿನಿ.—ಸೋಛ್ವಾಸೋಮಧುರೇಗನ್ಧೇ ದೀರ್ಘೋಚ್ಛ್ವಾಸ ಕೃತಾದಿಷು ‖
ವಿತೂಣಿತ—ವಿತೂಣಿತಾ ಸಙ್ಕುಚಿತಾ ‖
ವಿನಿ.—ವಿತೂಣಿತಾತುಹಾಸ್ಯೇಪಿ ಜುಗುಪ್ಸಾ ಯಾಮಸೂಯನೇ ‖
ಸ್ವಾಭಾವಿಕ.—ಸಮಾಸ್ವಾಭಾವಿಕಾಸ್ಮೃತಾ ‖
ವಿನಿ.—ಸ್ವಾಭಾವಿಕೇಶೇಷಭಾವೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕನ್ನಾಸಿಕಾಸ್ಮೃತಾ ‖

— ಇತಿ ನಾಶಿಕಾಭೇದಃ. —

ಅಥ ಉಚ್ಛ್ವಾಸ ಲಕ್ಷಣಮ್

ಸ್ವಚ್ಛಾ ಉಚ್ಛ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸಾ ಸಂಸ್ಮೃತಿಶ್ಚ ಸ್ವಭಾವಜಾ ‖
ಸ್ವಚ್ಛ.—ಸ್ವಚ್ಛೋ ಕೃಪೋ ಸುವಿಜ್ಞೇಯಾ ಉಕ್ತಾನಿಶ್ವಙ್ಕಸೂರಿಣಾ ‖
ವಿನಿ.—ಉಷ್ಣೇ ದೀರ್ಘೇ ಸಶಬ್ದೇಚ ಕಾಮುಕೇನ ಕೃತೌಚಸಾ ‖
ಕಾರ್ಯಾದೌತ್ಸುಕ್ಯ ನಿರ್ವೇದಃ ಕಥ್ಯತೇ ಶೋಕಚಿನ್ತಯೋಃ ‖
ಉಚ್ಛ್ವಾಸ.—ಉಚ್ಛ್ವಾಸಃಕುಸುಮಾಘ್ರಾಣೇ ನಿಶ್ವಾಸಾನುಶಯಾದಿಷು ‖
ವಿನಿ.—ಸೋತ್ಕೃತಾ ವೇದನಾದೌಚ ಶೀತಕ್ಲೇಶೇತು ಸೀತ್ಕೃತಮ್ ‖
ನಖಕ್ಷತೇ ಮೃಗಾಕ್ಷೀಣಾನ್ನಿರ್ದಯಾಧರದಂಶನೇ ‖
ನಿಶ್ವಾಸ.—ನಿಶ್ವಾಸಶ್ವಾಸ ಬನ್ಧಾಖ್ಯಃ ‖
ವಿನಿ.—ಕ್ಷಯಾದಿವ್ಯಾಧಿಗೋಚರೇ ‖ ಸಶಬ್ದೇಚ ವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ತೋ ವಾಯುಗ್ರಹಣ
ಏವಚ ‖ ಯೋಗೆಧ್ಯಾನೇಪಿಚಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮೇಚಸೂರಿಭಿಃ ‖
ಚಿನ್ತಾಯಾಂ ಪರಯತ್ನೇಚ ವಿನಿಯೋಗೋಭಿಧೀಯತೇ ‖
ಸಂಸ್ಮೃತಿ.—ಸಾಸಂಸ್ಮೃತಿರ್ವಿಸ್ಮಯಙ್ಚ ‖
ವಿನಿ.—ಅದ್ಭುತೇಚಾರ್ಥಚಿನ್ತನೇ‖ ಮಹಾದುಃಖೇ ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾನ್ತಸ್ಖಲಿತೇಗೀಯತೇ
ಯೋದಶಮ್ಯಾದಶಮ್ಯಾಙ್ಚ ವ್ಯಾಧೌಪ್ರಸ್ಖಲಿತೇಚಸಾ ‖ [ನಿಲಃ‖

ಪ್ರಸುಪ್ತೇ ಪ್ರಸೃತ ದೀರ್ಘೋ ಸಶಬ್ದೇ ನಿರ್ಗತೋ ಮರುತ್ ‖
ಸಮೇಭ್ರಾನ್ತ ವಿಲೀನೇಚ ದೋಳಕೇ ಕಮ್ಪಿತೇನಿಲಃ ‖
ಸ್ತಮ್ಭಿತೋಚ್ಛ್ವಾಸ ನಿಶ್ವಾಸಾ ಸೀತ್ಕೃತಾ ಸೀತ್ಕೃತಶ್ಚ ಸಃ ‖
ಸ್ವಭಾವಜ.—ಸಮಾ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಾ ಶಾನ್ತಾ ‖
ವಿನಿ.—ಪ್ರಥಮೇ ಪ್ರಿಯಸಙ್ಗಮೇ ‖ ವಿಲೀನಮುಚಿತೇ ಶಾಲಾಹೃತ್ವಾಚಾನ್ದೋ
ಕಮ್ಪಿತಸ್ಸುರತೇಶಾಸ್ತ್ರೇ ಮೋಕ್ಷೇಧಸ್ತಮ್ಭಿತೋ ಭವೇತ್ ‖ [ಳತೋಮದಃ‖

— ಇತಿ ಶ್ವಾಸಭೇದಃ. —

ಅಥ ಅಧರ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ವಿವರ್ತನಙ್ಕಮ್ಪನಙ್ಚ ವಿಸರ್ಗೋ ವಿನಿಗೂಹನಮ್ ‖
ಸನ್ದಷ್ಟಕಂ ಸಮುದ್ಗಙ್ಚ ಷಟ್ಕರ್ಮಾಣ್ಯಧರಸ್ಯತು ‖
ವಿವರ್ತನಾ.—ವಿತೂಣನಂ ವಿವರ್ತಸ್ತು ‖
ವಿನಿ.—ಅಸೂಯಾವೇದನಂ ಲಜ್ಜಾ ಹಾಸ್ಯಾದಿಷು ವಿವರ್ತನಮ್ ‖
ಕಮ್ಪನಾ.—ವೇಪನಙ್ಕಮ್ಪನಂಸ್ಮೃತಮ್ ‖
ವಿನಿ.—ಕಮ್ಪನಂ ವೇದನಾ ಶೀತ ಭಯ ಶೋಷ ಜಪಾದಿಷು ‖
ವಿಸರ್ಗ.—ವಿನಿಷ್ಕ್ರಾಮೋ ವಿಸರ್ಗಸ್ತು ‖
ವಿನಿ.—ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿಲಾಸೇ ಲಲಿತೇ ವಿಸರ್ಗೇ ರಞ್ಜನೇ ತಥಾ ‖
ವಿನಿಗೂಹನಾ.—ಪ್ರವೇಶೋ ವಿನಿಗೂಹನಂ‖ ವಿನಿ.—ವಿನಿಗೂಹನಮಾಯಾಸೇ ‖
ಸನ್ದಷ್ಟಾ.—ದ್ವಿಜದಷ್ಟ ಸಮೇನ್ಯೈವ ‖ ವಿನಿ.—ಸನ್ದಂಶಃ ಕ್ರೋಧಕರ್ಮಸು ‖
ಸಮುದ್ಗಾ.—ಸಮುದ್ಗಃ ಸಹಜಾಗತಿಃ ‖
ವಿನಿ.—ಮುದ್ಗಸ್ವನೇ ಕಮ್ಪನೇಚ ಚುಮ್ಬುಕೇಚಾಭಿನನ್ದನೇ ‖ ಕಟ್ಟನೇ ಖಣ್ಡನೇಛಿನ್ನೆ
ಚ್ಯುತೌ ಕಣ್ಠೇರದೌ ಸಮೇ‖ಕೃಪಯಾದನ್ತದಷ್ಟೇಚ ಚುಮ್ಬುಕೇಚೇಹದರ್ಶನೇ‖
ಚಿಹ್ನೇಚ ಗಾಢಸಂಶ್ಲೇಷೇಚ್ಯುತೇಚ ಹೃದಿ ವಿಚ್ಯುತೇ ‖ ಜಿಹ್ವಯಾಲೇಹನೇಚ್ಯೈವ
ಜ್ಯೈಕೇಷು ವಿನಿಯೋಜನಮ್‖ ಭಯೇ ಶೀತಜ್ವರೇ ವ್ಯಾಧೌಗ್ರಸ್ತಾನಾಙ್ಕಟ್ಟನ
ಮ್ಭವೇತ್ ‖ ಜಪಾಧ್ಯಯನ ಸಲ್ಲಾಪ ಭಕ್ಷ್ಯಯೋಗೇಷು ಖಣ್ಡನೇ ‖

— ಇತಿ ಷಟ್ಸಙ್ಖ್ಯ ಅಧರಭೇದಃ. —

ಅಥ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಕಮ್ಪಿತಃಕುಞ್ಚಿತಃಕ್ಷಾಮಃ ಫುಲ್ಲಪೂರ್ಣಸಮಾಸ್ತಥಾ ||
ಇತಿ ಷಡ್ವಿಧಮುದ್ದಿಷ್ಟಂ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ ಮುದೀರಿತಮ್ ||

ಕಮ್ಪಿತ.—ಸ್ಫುರಿತಃಕಮ್ಪಿತಾಭಿಖ್ಯಃ|| ವಿನಿ.—ಕಮ್ಪಿತೋ ದುಃಖಹರ್ಷಯೋಃ||
ಕುಞ್ಚಿತ.-ಸಸಙ್ಕೋಚಸ್ತು ಕುಞ್ಚಿತಃ || ವಿನಿ.-ಭಯೇಸ್ಪರ್ಶೇತುಕುಞ್ಚಿತಃ||
ಕ್ಷಾಮ.—ಅವಿನಮ್ರಸ್ತಥಾ ಕ್ಷಾಮಃ || ವಿನಿ.—ಸ್ಪಷ್ಟಃ ||
ಫುಲ್ಲ.—ಫುಲ್ಲೋ ವಿಕಸಿತಸ್ತಥಾ || ವಿನಿ.—ಪ್ರಮೋದೇ ಫುಲ್ಲ ಇಷ್ಯತೇ ||
ಪೂರ್ಣ.—ಪೂರ್ಣೋ ಸಮುದಿತಶ್ಚೈವ|| ವಿ.—ಉತ್ಸಾಹಗರ್ವಯೋಃಪೂರ್ಣಃ||
ಸಮ.-ಸಮಂ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಂಸ್ಮೃತಮ್ || ವಿನಿ.-ಸಮಶ್ಚಶೀತಜ್ವರಯೋಃ||

— ಇತಿ ಗಣ್ಡಸ್ಥಲ ಭೇದಃ. —

ಅಥ ಗ್ರೀವಾಭೇದಃ.

ಸಮಾಞ್ಚಿತಾಕುಞ್ಚಿತಾಚ ನಿವೃತ್ತಾ ರೇಚಿತೋನ್ನತೇ ||
ನತಾಚ ವಲಿತಾತ್ಯಶ್ರೇತ್ಯೇವನ್ನವವಿಧಾಮತಾ ||
ಮತಾನ್ತರ.—ಸುನ್ದರೀಚ ತಿರಶ್ಚೀನಾ ತಥಾಚ ಪರಿವರ್ತಿತಾ ||
ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಾಚ ಭಾವಜ್ಞೈರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಗ್ರೀವಾ ಚತುರ್ವಿಧಾ ||

ಸಮಾ.—ಗ್ರೀವಾ ಸಮಾಸ್ಯಾದನ್ವರ್ಥಾ || ವಿ.—ವಿನಿಯೋಜ್ಯಾಜಪಾದಿಷು ||
ಅಞ್ಚಿತಾ.—ಸಪ್ರೇರಿತಾ ಸಾಞ್ಚಿತಾಸ್ಯಾತ್ಕೈಶಾಕರ್ಷೇಭ್ರು ವೀಕ್ಷಣೇ ||
ಕುಞ್ಚಿತಾ.—ಆಕುಞ್ಚಿತಾ ಕುಞ್ಚಿತಾಸ್ಯಾತ್ || ವಿ.—ಭಾರಕ್ಷುಣ್ಣೇಽಗ್ರ
ನಿವೃತ್ತಾ.-ನಿವೃತ್ತಾಸ್ಯಾತ್ಸ್ವಭಾವಾಭಿಮುಖತಃಪರಿವರ್ತನೇ || [ಗೋಪನೇ||
ರೇಚಿತಾ.—ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವನ್ದ್ವೇ ತತೋಭ್ರಾನ್ತ್ಯಾ|| ವಿ.-ರೇಚಿತಾತ್ವರ್ಧ್ವದರ್ಶನೇ||
ಉನ್ನತಾ.—ಊರ್ಧ್ವಕ್ಷೇಪಾದುನ್ನತಾಸ್ಯಾತ್ || ವಿ.—ಭವೇದ್ಭೂಷಣ ನನ್ದನೇ||
ನತಾ.—ನಮ್ರಗ್ರೀವಾ ನತಾಖ್ಯಾಸ್ಯಾತ್ || ವಿ.—ಕನ್ದಮೂಲಾದಿ ವೀಕ್ಷಣೇ||
ವಲಿತಾ.—ಪಾರ್ಶ್ವೋರ್ಧ್ವವಕ್ತ್ರಾ ಲಲಿತಾ||ವಿ.—ಸಾಸ್ಯಾತ್ಪಾರ್ಶ್ವನಿರೀಕ್ಷಣೇ||
ತ್ರ್ಯಶ್ರಾ.—ತ್ರ್ಯಶ್ರಾಭಾರ ವಿಮುಗ್ನಾಸ್ಯಾತ್ || ವಿ.—ಅಧೋಭಾಗೇ ನಿಯೋಜಿತಾ||
ಸುನ್ದರೀ.—ತಿರ್ಯಕ್ಸಞ್ಚಲಿತಗ್ರೀವಾ ಸುನ್ದರೀತಿ ನಿಗದ್ಯತೇ ||

ವಿನಿ.—ಸ್ನೇಹಾರಮ್ಭೇ ತಥಾ ಯತ್ನೇ ಸಮ್ಯಗರ್ಥೇಚ ನಿಷ್ಕಲೇ ||
ಸರಸತ್ವಾದ್ಭ್ರಮೋದೇಚ ಸಾ ಗ್ರೀವಾ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ||
ತಿರಶ್ಚೀನಾ.—ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಯೇಪೂರ್ಧ್ವಭಾಗೇಚಲನಾತ್ಸರ್ಪಯಾನವತ್ ||
ಸಾ ಗ್ರೀವಾತು ತಿರಶ್ಚೀನಾ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ನಾಟ್ಯಕೋವಿದೈಃ ||
ವಿನಿ.—ಖಡ್ಗ ಭ್ರಮೇ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷೇ ಸರ್ಪಗತ್ಯಾಸ್ತಿರಶ್ಚನಾ ||
ಪರಿವರ್ತಿತಾ.—ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯ ಚಲಿತಾ ಗ್ರೀವಾ ಯತ್ರಾರ್ಧಚನ್ದ್ರವತ್ ||
ವಿನಿ.—ಶೃಙ್ಗಾರ ನಟನೇ ಕಾನ್ತಾ ಕಪೋಲದ್ವಯ ಚುಮ್ಬನೇ ||
ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಾರಜ್ಞೈರ್ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಪರಿವರ್ತಿತಾ ||
ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಾ.—ಪುರಃಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರಚಲನಾತ್ಕಪೋತೀ ಕಣ್ಠಕೂಜವತ್ ||
ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಾಚ ಸಾ ಗ್ರೀವಾ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರಶಂಸಿತಾ ||
ವಿನಿ.—ಯುಷ್ಮದಸ್ಮತ್ಸ್ಮೃತೇಚೋಕ್ತೇ ದೇಶೀ ನಾಟ್ಯೇ ವಿಶೇಷತಃ ||
ಡೋಲಾಯಾಮ್ಮಣಿತೇಚೈವ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಾ ಸಾ ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಾ ||

— ಇತಿ ತ್ರಯೋದಶ ಗ್ರೀವಾಭೇದಃ. —

ಅಥ ವಕ್ಷೋ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಸಮಮಾಭುಗ್ನನಿರ್ಭುಗ್ನೇ ಕಮ್ಪಿತೋದ್ವಾಹಿತೇ ಪರೇ ||
ಇತಿ ಪಞ್ಚವಿಧಂ ವಕ್ಷಃ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಶಮ್ಭುನಿರ್ಮಿತಮ್ ||

ಸಮವಕ್ಷಃ—ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಾಧಿಷ್ಠಿತಂವಕ್ಷಶ್ಚತುರಷ್ಟಾಙ್ಗಕಂ ಸ್ವಯಮ್ ||
ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಂ ಸಮಮ್ಪ್ರಾಹುಸ್ಸ್ವಭಾವಾಭಿನಯೇಚತತ್ ||ಸ್ಪಷ್ಟಃ||
ಆಭುಗ್ನ.—ನಿಮ್ನಂ ಶಿಥಿಲಮಾಭುಗ್ನಂ ವಕ್ಷಸ್ಸ್ಯಾತ್ ||
ವಿನಿ.—ಗರ್ವಲಜ್ಜಯೋಃ || ಶೀತಹೃಚ್ಛಲ್ಯಯೋಶ್ಶೋಕೇ ಮೂರ್ಛಾಯಾಂ
ಕಾರ್ಶ್ಯವ್ಯಾಧೌ ವಿಷಾದೇಚ ಭೇದೇ ಶಙ್ಕರಕಿಙ್ಕರಃ|| [ಸಮ್ಭ್ರಮೇಪಿಚ ||
ನಿರ್ಭುಗ್ನ.—ನಿರ್ಭುಗ್ನಂ ನಿಮ್ನ ಪೃಷ್ಠತ್ವ ಮುನ್ನತಮ್ ||
ವಿನಿ.—ಸ್ತಬ್ಧಮಪ್ಸ್ನೇಚ || ಮಾನೇಚ ಸತ್ಯವಚನೇ ಸ್ತಮ್ಭೇ ವಿಸ್ಮಯವೀಕ್ಷಿತೇ||
ಪ್ರಹರ್ಷಭಾಷಣೇ ಗರ್ವೋತ್ಸೇಕೇಚೇದಮ್ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ||
ಕಮ್ಪಿತ.—ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಙ್ಕಮ್ಪಿತಮ್ಸ್ಯಾದೂರ್ಧ್ವಕ್ಷೇಪೈರ್ನಿರನ್ತರೈಃ ||
ವಿನಿ.—ಸ್ಯಾದ್ವಿಹಾಸಶ್ರಮಶ್ವಾಸಖಾಸಹಿಕ್ಕಾಸು ರೋದನೇ ||

ಉದ್ವಾಹಿತ.—ಸಕೃತ್ಸರಳಮುತ್‍ಕ್ಷಿಪ್ತಞ್ಚೇಞ್ಚಿತ್ತಮ್ಪುನ ಸಮ್ಯುತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಉತ್ತುಙ್ಗಲೋಕನೆ ತದ್ವಿಜೃಮ್ಭಣೆ ॥ [ಉದ್ವಾಹಿತಮ್ಸ್ಯಾತ್ ॥

ಊರ್ಧ್ವಶ್ವಾಸ ವಿಜೃಮ್ಭಯಾಮಭಿನೆಯ ಮಿತೀರಿತಮ್ ॥

— ಇತಿ ಪಞ್ಚಸಪ್ತಿಃ ವಕ್ಷೋಭೇದಃ. —

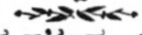

≫ ಅಥ ಪಾರ್ಶ್ವ ಲಕ್ಷಣಮ್. ≪

ವಿವರ್ತಿತಞ್ಚ ಪ್ರಸೃತನ್ನತಞ್ಚಾಥ ಸಮುನ್ನತಮ್ ॥
ಪ್ರಸಾರಿತಞ್ಚೇತಿ ಪಾರ್ಶ್ವಂ ಪ್ರಾಹುಃಪಞ್ಚವಿಧಂಸ್ಮೃತಮ್ ॥

ವಿವರ್ತಿತ.—ವಿವರ್ತಿನಾತ್ರಿಕಸ್ತತ್ಸ್ಯಾತ್ಪರಾವೃತ್ತಾ ವಿವರ್ತಿತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಪ್ರಾಗ್ದರ್ಶನೆ ನಿಯೋಜ್ಯಃ ॥
ಪ್ರಸೃತ.—ತನ್ನಿಪಾತಾತ್ತು ಪ್ರಸೃತಂ ಭವೆತ್ಪಾರ್ಶ್ವ ವಿವರ್ತನೆ ॥
ವಿನಿ.—ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥದರ್ಶನೆ ಯೋಜ್ಯಃ ॥
ನತ.—ಏಕತೋತ್‍ಕ್ಷಿಪ್ತ ಪಾರ್ಶ್ವಞ್ಚ ನತಮ್ಸ್ಯಾದುಪಸರ್ಪಣೆ ॥
ವಿನಿ.—ಉಪಸರ್ಪಣೆ ಯೋಜ್ಯಃ ॥
ಸಮುನ್ನತ.—ನತಸ್ಯ ವಿಪರೀತೆನೋನ್ನತಮ್ಸ್ಯಾತ್ ॥ ವಿ.—ಉಪಸರ್ಪಣೆ॥
ಪ್ರಸಾರಿತ.-ಪ್ರಸಾರಿತನ್ತೂಭಯತೋವಿಸ್ತಾರಸ್ಸ್ಯಾತ್॥ ವಿ.—ಮುದಾದಿಷು॥

— ಇತಿ ಪಾರ್ಶ್ವಭೇದಃ. —

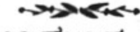
≫ ಅಥ ಕಟಿಲಕ್ಷಣಮ್. ≪

ವಿವರ್ತಾ ರೇಚಿತಾಭಿನ್ನಾ ಕಮ್ಪಿತೋಚ್ಛ್ವಸಿತಾ ತಥಾ ॥
ಕಟಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪಞ್ಚಧಾತಾಸಾಂ ಲಕ್ಷಣಂ ಮೂಭ್ರಮಹೇಧುನಾ ॥

ವಿವೃತ್ತ.-ಪರಾಙ್ಮುಖೆನಪಾತ್ರೇಣಾಭಿಮುಖಂ ಯಾ ವಿವರ್ತಿತಾ ॥
ವಿ.—ವಿನಿಯೋಜ್ಯಾ ವಿವರ್ತನೆ ॥ [ವಿವರ್ತಾ ಸಾ ಕಟಿಃಪ್ರೋಕ್ತಾ ॥
ರೇಚಿತ.—ಸರ್ವತೋಭ್ರಮಣಾದುಕ್ತಾ ರೇಚಿತಾ ॥ ವಿ.—ಭ್ರಮಣೆಭವೆತ್ ॥
ಛಿನ್ನ.—ಛಿನ್ನಾತಿರ್ಯಙ್ಮುಖೆ ಪಾತ್ರೆ ಮಧ್ಯಸ್ತವಲನಾತ್ಕಟಿಃ ॥
ವಿನಿ.—ವ್ಯಾಯಾಮೆ ಸಮ್ಭ್ರಮೆಚ್ಚೈಷವ್ಯಾವೃತ್ತ ಪ್ರೆಕ್ಷಣಾದಿಷು ॥
ಕಮ್ಪಿತ.—ದೃಗನ್ತಾದಾಗತ್ಯೈಃ ಪಾರ್ಶ್ವೆದಧಚ್ಛ್ರೀಃಕಮ್ಪಿತಾತ್ಮನಾ ॥
ವಿನಿ.—ತಾಙ್ಕುಬ್ಜ ವಾಮನಾದೀನಾಙ್ಗಮನೆತು ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥

ಉಚ್ಛ್ವಸಿತ.—ಶನೈರಾಚಲಿತಾ ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಯೆನೋಚ್ಛ್ವಸಿತಾ ಕಟಿಃ ॥
ವಿನಿ.—ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಲೀಲಾಗತೆಷ್ಟಾ ಸ್ಥೂಲಾಙ್ಗನಾಂಗತಾವಪಿ ॥

— ಇತಿ ಕಟಿ ಭೇದಃ. —

≫ ಅಥ ಬಾಹು ಲಕ್ಷಣಮ್. ≪

ಊರ್ಧ್ವಸ್ತಾಧೋಮುಖೌ ತಿರ್ಯಗಪವಿದ್ಧ ಪ್ರಸಾರಿತಾಃ ॥
ಅಞ್ಚಿತೋ ಮಣ್ಡಲಗತಿಸ್ಸ್ವಸ್ಥಿತೋ ದ್ವೈಷಿತಾವಪಿ ॥
ಆವಿದ್ಧಕುಞ್ಚಿತೋನಮ್ರಸ್ಸರಳಾನ್ದೋಳಿತಾವಪಿ ॥
ಉತ್ಸಾರಿತಃ ಷಞ್ಚಿಮಾಸ್ಯೋ ತೆಷಾಂ ಲಕ್ಷಣಮುಚ್ಯತೆ ॥

ಊರ್ಧ್ವಸ್ತಬಾಹು.—
ಮೌಳೆರೂರ್ಧ್ವಗತೋಬಾಹುರೂರ್ಧ್ವಸ್ತಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥ ಸ್ಪಷ್ಟಃ॥

ಅಧೋಮುಖ.—ಅಧೋಮುಖೋಧರಾಗಾಮಿಸಾ ॥ ವಿ.—ಸ್ಪಷ್ಟಃ ॥
ತಿರ್ಯಕ್.—ತಿರ್ಯಕ್ಸ್ಯಾತ್ಪಾರ್ಶ್ವದೆಶಗಃ ॥ ಸ್ಪಷ್ಟಃ ॥
ಅಪವಿದ್ಧ.—ವಕ್ಷಸೋಮಣ್ಡಲಾಕಾರಸ್ಸವ್ಯಸ್ಸ್ಯಾದಪವಿದ್ಧಕಃ ॥
ಪ್ರಸಾರಿತ.—ಚತುರಸ್ರಾತ್ಪುರೋದೆಶ ಪ್ರಸಾರಂ ಸಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ಅಞ್ಚಿತ.—ವಕ್ಷಸೋ ಮೌಳಿಪರ್ಯನ್ತಸ್ದ್ವಿವಾರಂಸ್ಯಾತ್ತ್ವಞ್ಚಿತಃ ॥
ಮಣ್ಡಲಗತಿ.—ಪ್ರತಿದಿಗ್ಭ್ರಮಣಾದ್ಬಾಹುಸ್ಸಮಣ್ಡಲಗತಿರ್ಭವೆತ್ ॥
ಸ್ವಸ್ತಿಕ.—ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕಾರವಾನ್ಮೌಳೆ ರೂರ್ಧ್ವಂ ವ್ಯತ್ಯಾಸತೋಭವೆತ್ ॥
ವಿನಿ.—ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ಸ್ಯಾದಕಾರ್ಯೆಚ ಪರಿರಮ್ಭೆ ವಿವಾದಕೆ ॥
ಉದ್ವೆಷ್ಟಿತ.—ಕುಞ್ಚಿತೋ ಮಣಿಬನ್ಧಞ್ಚ ಚಕ್ರಾಭೋದ್ವೆಷ್ಟಿತಸ್ತಥಾ ॥
ವಿನಿ—ಸೋದ್ವೆಷ್ಟಿತೋ ಭವೆದ್ಗರ್ವೆ ಸ್ವವ್ರತೆ ವಿಹಿತೋಕ್ತಿಷು ॥
ಆವಿದ್ಧ.-ಆವಿದ್ಧಶ್ಚೋದ್ವೆಷ್ಟಿತಾನ್ತಃಪ್ರಬನ್ಧಾದಿಷು ಸಮ್ಮತಃ॥ ವಿ.—ಲೆಖನೆ॥
ಕುಞ್ಚಿತ.-ವಕ್ರಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕುಞ್ಚಿತೋಜ್ಞೆಯೋಬಾಹುಸ್ಸ್ಯಾದ್ಯುದ್ಧಪೂರ್ವಕಃ
ವಿನಿ.—ಜನಾನಾನ್ತಾಡನೆ ಖಡ್ಗ ಗ್ರಹಣಾದೌನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ನಮ್ರ.—ಕಿಞ್ಚಿದ್ವಕ್ರತಯಾನಮ್ರಃ ॥ ವಿ.—ಸ್ತುತೌಸ್ಯಾದಾಜ್ಯಧಾರಣೆ ॥
ಸರಳ.—ಸರಳಸ್ಸ್ಯಾ ದೂರ್ಧ್ವಮಧಃಪಾರ್ಶ್ವಯೋಶ್ಚ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಸಗರ್ವೆ ಸ್ಥಾನನಿರ್ದೆಶೆ ವಾಕ್ಯೊನಿರ್ದೆಶನಕ್ರಮಾತ್ ॥

ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಳಿತ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಳಿತಸಜ್ಯೋದಸ್ವರ್ಥಃ ‖ ವಿಸಿ.—ವಿಲಾಸ ಗಮನಾದಿಷು ‖
ಉತ್ಸಾರಿತ.—ಅನ್ಯತ್ರ ವ್ಯಾಸಕೋಬಾಹುಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪಾರ್ಶ್ವವ ತ್ರಿಯಾಸ್ಯತಿ ‖
ವಿಸಿ.—ರಜ್ವಾಕರ್ಷಣೇ ಉಚ್ಯತೇ ‖ ‖ಉತ್ಸಾರಿತಸ್ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ‖
ಪಶ್ಚಿಮಾಸ್ಯ.—ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗಗತೋಬಾಹುಃ ಪಶ್ಚಿಮಾಸ್ಯ ಇತೀರಿತಃ ‖
ವಿಸಿ.—ತೂಣಾದ್ಬಾಣಾಕರ್ಷಣೇಸ್ಯಾತ್ತಾಮೂಲ ಗ್ರಹಣಾದಿಷು ‖

— ಇತಿ ಬಾಹುಭೇದಃ. —

ಅಥ ಪಾದ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಅಞ್ಚಿತಃಕುಞ್ಚಿತಸ್ಸೂಚೀ ತಥಾಗ್ರತಲಸಞ್ಚರಃ ‖ ಉದ್ಘಟ್ಟಿತಸಮ
ಸ್ಥಾಪಿ ಸಾರಿಕ್ಯಥಪುರಾಟಿಕಾ‖ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ಖಲಿತಶ್ಚಾಪಿ ತಥೈವಚ ನಿಕುಞ್ಚಿ
ತಃ ‖ ತಲೋತ್ಕ್ಷೇಪಸ್ತಥಾಪೃಷ್ಠೋತ್ಕ್ಷೇಪೋ ವೇಷ್ಟನ ಮುಚ್ಯತೇ ‖ ಅರ್ಧಸ್ಖ
ಲಿತಲುಪ್ತಾಚ ಪುರಾಟಪರಾವೃತ್ತಾವಪಿ ‖ ಉದ್ವೇಷ್ಟನಸಮುದಾಲೋಳನಸಮ
ಸ್ಖಲಿತಕಃಪುನಃ‖ ಲತಾಕ್ಷೇಪಇತಿಖ್ಯಾತಾಃ ಪಾದಾದ್ವಾವಿಂಶಥಾಕ್ರಮಾತ್‖
ಮತಾನ್ತರ.— ಪ್ರೇಙ್ಖಣಃಕುಞ್ಚಿತಶ್ಚಾಪಿ ಸಮೋತ್ಸಾರಿತಮುಣ್ಡನಃ ‖
ಅಲಿತೋ ಲಲಿತಶ್ಚೈವ ಷಣ್ಣಾಧಾ ಪಾದಭೇದಕಾಃ ‖
ಅಞ್ಚಿತ.—ಅಙ್ಗುಳೀಃಕಿಞ್ಚಿದಾಕುಞ್ಚ್ಯ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಭ್ಯಾಮೂರ್ಧ್ವಮಿಸಮಿಸ್ಥಿತಃ
ಅಙ್ಗುಷ್ಠೋರ್ಧ್ವಮುನ್ನೀಯ್ಯ ಸ ಪಾದಸ್ಥಿತ ಸಂಜ್ಞಿಕಃ ‖
ಕುಞ್ಚಿತ.—ಅಙ್ಗುಳೀಃಕಿಞ್ಚಿದಾಕುಞ್ಚ್ಯ ಭೂಮಿಂಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾತತಃಪರಮ್
ಪಾರ್ಷ್ಣೀತ್ಯುದ್ಧೃತ್ಯ ಸಹಸಾಪಾದಯೋಸ್ತಲಸಮ್ಮತಾ ‖
ಸೂಚೀ.—ವಾಮಪಾದಸ್ಯಚಾಙ್ಗುಷ್ಠೋ ಭೂಮೌ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯವೈಪರಮ್ ‖
ಪಾರ್ಷ್ಣೀಕಿಞ್ಚಿತ್ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಸೂಚೀಪಾದೋಭವೇತ್ತತಃ ‖
ಅಗ್ರತಲಸಞ್ಚರ.—ಅಙ್ಗುಳೀಃ ಪಾದಯೋಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಸಾರ್ಯಸ್ಥಾಪಿತಾಯದಿ ‖
ಪಾರ್ಷ್ಣೀರ್ಚೋತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯಚೇತ್ಪಾದಸ್ಸ್ಯಾದಗ್ರತಲಸಞ್ಚರಃ ‖
ಉದ್ಘಟ್ಟಿತ.—ಪಾರ್ಷ್ಣೀತ್ಯುದ್ಧೃತ್ಯ ಸಹಸಾಕ್ರಮಾದುನ್ನಮನಞ್ಚ ಯತ್ ‖
ತದುದ್ಘಟ್ಟಿತ ಇತ್ಯಾಹುರ್ಭರತಾರ್ಥ ವಿಚಕ್ಷಣಾಃ ‖
ಸಮ.—ಯಥಾಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತೋಪಾದಸ್ಸಮ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ‖
ಸಾರಿಕ್ಯ.—ಅಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಪದೇಚಾಪಿ ಮತೇಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಸಾರಣಮ್ ‖

ಅರ್ಧಪುರಾಟಿಕ.—ಅಙ್ಗುಳೀಃ ಪೃಷ್ಠಭಾಗೇನ ಪಾದಸ್ಯೈಕಸ್ಯಚೇತ್ಸ್ಥಿತಿಃ ‖
ಅರ್ಧೇನ ಕುಟ್ಟನಮೂರ್ಧ್ವಮೇನಾರ್ನಾಮ್ನಾ ಸಾರ್ಧಪುರಾಟಿಕಾ ‖
ಸ್ವಸ್ತಿಕ.—ಸ್ವಸ್ತಿಸಂಸ್ಥಿತ್ಯ ಸಯೋಗೇನ ಚರಣೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕೌಮತೌ‖
ಸ್ಖಲಿತ.—ಪಾದಾಗ್ರಪೃಷ್ಠಭಾಗಾಭ್ಯಾಂ ಯುಗಪಚ್ಚಲಸಂಜ್ಞಕಃ ‖
ಸ್ಥಿತಿರಾಸ್ಸ್ಖಲಿತಾಜ್ಞೇಯಾತಥಾಸ್ಯತ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ‖
ನಿಕುಞ್ಚಿತ.—ಆಕುಞ್ಚಿತಪದಾಗ್ರಾಭ್ಯಾಂ ನಿಸ್ತೀರ್ಣಾಞ್ಚ ನಿಕುಞ್ಚಿತಮ್ ‖
ತಲೋತ್ಕ್ಷೇಪ.—ಅಗ್ರತಃ ಪೃಷ್ಠತೋವಾಪಿ ಯಾವತ್ತಾವಚ್ಚ ಲೋಳನಮ್ ‖
ಚರಣಸ್ಯತುವಿಜ್ಞೇಯಃ ಲೋತ್ಕ್ಷೇಪೋ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ‖
ಪೃಷ್ಠೋತ್ಕ್ಷೇಪ.—ಅಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠಚಲನಾತ್ಪೃಷ್ಠೋತ್ಕ್ಷೇಪ ಇತೀರಿತಃ ‖
ವೇಷ್ಟಣ.—ಸ್ಥಿತಿಶೂನ್ಯೇನಪಾದೇನ ವೇಷ್ಟನಾದ್ವೇಷ್ಟನಮ್ಮತಮ್ ‖
ಅರ್ಧಸ್ಖಲಿತ.—ಪಾದೇನೈಕೇನಸಿಸ್ಥಿತ್ವಾಚ ತಿರ್ಯಗಸ್ಯಸ್ಯ ಚಾಲನಮ್ ‖
ಲುಪ್ತಕ.—ಪಾದಾಗ್ರಕುಟ್ಟನಾಭೂಮೌ ನಾಮ್ನಾ ಲುಪ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖
ಪುರಾಟಿಕ.—ಅಙ್ಗುಳೀಃಪೃಷ್ಠಭಾಗೇನ ಕುಟ್ಟನಂಸ್ಯಾತ್ಪುರಾಟಿಕಾ ‖
ಲಲಿತಪರಾವೃತ್ತ.—ತಿರ್ಯಕ್ಸ್ವಸ್ತಿಕತಾಭೂಮೌ ರೇಖಾಪಶ್ಚಾದಥಾ ಪರಃ ‖
ಸ್ಥಾಪಿತೋ ವಲಿತಜಙ್ಘ್ರೋ ಯತ್ತತ್ಪರಾವೃತ್ತಮೀರಿತಮ್ ‖
ಉದ್ವೇಷ್ಟನ.—ಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರಸಾರಣಾದಙ್ಘ್ರೇರುದ್ವೇಷ್ಟನ ಮುದಾಹೃತಮ್ ‖
ಸಮಾಲೋಳನ.—ಲೋಳನಾತ್ಪಾದಯುಗ್ಮಸ್ಯ ಸ್ಖಲನಾತ್ತ ಇತೀರಿತಃ ‖
ಸಮಸ್ಖಲಿತ.—ಸರ್ವತಃಪಾರ್ಶ್ವಯುಗ್ಮಸ್ಯ ಸ್ಖಲನಾತ್ಸಮಮೇ ವಯುತ್ ‖
ಲತಾಕ್ಷೇಪ.—ಪಶ್ಚಾತ್ಕೃತಸ್ಯ ಪಾದಸ್ಯ ಕುಟ್ಟನಾತ್ಪುರತೋಗತೇ ‖
ಲತಾಕ್ಷೇಪ ಇತಿಪ್ರೋಕ್ತೋ ವೃಷಾದೇವ ಮತಾನ್ತರೇ ‖
ಪ್ರೇಙ್ಖಣಕು.—ಪಾರ್ಷ್ಣೀ ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಾಕಾರೌ ಪ್ರೇಙ್ಖಣಮ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್‖
ಕುಞ್ಚಿತ.—ಪರ್ಯಾಯಾತ್ಕುಞ್ಚಿತೌ ಪಾದೌ ಜಾನೌ ತತ್ಕುಞ್ಚಿತಮ್ಮತಂ ‖
ಸಮೋತ್ಸಾರಿತ.—ಪುಙ್ಖದ್ವಯಾಞ್ಚ ಚಲನಮ್ಸಮೋತ್ಸಾರಿತ ಮಣ್ಡನಮ್ ‖
ಆಲಿತ.—ಗುಲ್ಫದೇಶೇ ವಿಪರ್ಯಾಸಾತ್ಕುಞ್ಚಿತಾಚ್ಚಾಞ್ಚಿತಂ ಯದಿ ‖
ಲಲಿತ.—ಉರಸ್ಥ ಶಿರಾಭ್ಯಾಂಭ್ಯಾಮುರೋ ಪಾದೌಹಿ ಕುಞ್ಚಿತಮ್ ‖
ಭ್ರಮಣೇನಚ ಸಂಯುಕ್ತನ್ದ್ಗಹಞ್ಚ ಲಲಿತಂ ಯದಿ ‖

— ಇತಿ ಪಾದಭೇದಃ. —

ಅಥ ಪುರುಷಸ್ಥಾನಕ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಪುರುಷ.—ವೈಷ್ಣವಂ ಸಮಪಾದಞ್ಚ ವೈಶಾಖಮ್ಮಣ್ಡಲಸ್ತಥಾ ||
ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢಮಾಲೀಢಂ ಸ್ಥಾನಕಾ ಪುರುಷೇಷುಷಟ್ ||
ವೈಷ್ಣವ.—ಸಾರ್ಧತಾಳದ್ವಯಸ್ತಿರ್ಯಕ್ಪಾದಯೊರನ್ತರಮ್ಭವೇತ್ ||
ಜಙ್ಘೇಚ ಕುಞ್ಚಿತಾ ಕಿಞ್ಚಿಚ್ಛಷಮಙ್ಗಸ್ಯ ಸೌಷ್ಟವಮ್ ||
ವೈಷ್ಣವಂ ಸ್ಥಾನಕನ್ತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚಾಪ್ಯಧಿದೇವತಾ ||
ಸಮಪಾದ.—ಅನ್ತರನ್ತಾಳಮಾತ್ರಮ್ಸ್ಯಾತ್ಪಾದಯೊಸ್ಸಮಯೊಸ್ತಥಾ ||
ನಿಸರ್ಗಸೌಷ್ಠವಮ್ಯತ್ರ ಸಮಪಾದನ್ತದೀರಿತಂ||ಅಸ್ಯಬ್ರಹ್ಮಾಧಿದೇವಃ||
ವೈಶಾಖ.—ತಾಳತ್ರಯ ಪ್ರಮಾಣಮ್ಸ್ಯಾತ್ಪಾದಯೊರನ್ತರಮ್ಯದಿ ||
ವೈಶಾಖಸ್ಥಾನಕನ್ತತ್ತು ಚಿತ್ರನ್ತತ್ರಾಧಿದೇವತಾ ||
ಮಣ್ಡಲ.—ಪಾದೌ ಪಕ್ಷಾತ್ತುಕುಞ್ಚಿತೌಸ್ಯಾತ್ತಿರ್ಯ ಚತುಸ್ತಾಳಮಾತ್ರಕಮ್||
ಕಟಿಜಾನು ಸಮಾನಞ್ಚ ಮಣ್ಡಲಸ್ಥಾನಕಂ ವಿದುಃ ||
ಅಸ್ಯ ಪರಮೇಶ್ವರೊಧಿದೇವಃ ||
ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ.—ಪಞ್ಚತಾಳ ಪ್ರಮಾಣೇನ ವಾಮಪಾದ ಪ್ರಸಾರಣಮ್ ||
ಸಙ್ಕೊಚೊ ದಕ್ಷಿಣೊ ಯತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢ ಮಿತೀರಿತಮ್ ||
ಆಲೀಢ.—ವಾಮೇತರಾಯಾ ಜಙ್ಘಾಯಾ ಪ್ರಸಾರಸ್ತಾಳ ಪಟ್ಕಕಮ್ ||
ವಾಮಭಾಗಸ್ತು ಸಙ್ಕೊಚೆತ್ಯಾಲೀಢ ಇತಿ ವರ್ಣ್ಯತೆ ||

— ಇತಿ ಷಟ್ಪುರುಷಸ್ಥಾನಕ ಭೇದಾಃ. —

ಅಥ ಸ್ತ್ರೀಸ್ಥಾನಕ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಸ್ಯಾದಾಹಿತಞ್ಚಾವಹಿತ್ಥ ಮಶ್ವಕ್ರಾನ್ತಙ್ಗತಾಗತಮ್ ||
ವಲಿತಮ್ಮೊಟ್ಟಿತಞ್ಚಾಥ ಸಪ್ತಮಂ ವಿನಿವರ್ತಿತಮ್ ||
ಆಹಿತ.—ವಾಮಸ್ತಾಳಾನ್ತರತ್ರ್ಯಶ್ರೊ ದಕ್ಷಿಣಶ್ಚರಣಸ್ಸಮಃ ||
ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ವಕ್ಷೊ ನಿರ್ಭುಗ್ನಾಶ್ಯನ್ತದೀರಿತಮ್ ||
ಕಟಿರ್ನಿತಮ್ಬಗೊಹಸ್ತೊ ದಕ್ಷಿಣೊ ಲಲತಾರಕಃ ||
ಯತ್ರಾಹಿತನ್ತಥಾಖ್ಯಾತಙ್ಕಮಲಾಸನ ದೈವತಮ್ ||

ಅವಹಿತ್ಥ.—ಅವಹಿತ್ಥನ್ತದೇವಸ್ಯಾ ದ್ವಿಸನ್ನ್ಯಾಸೇನ ಪಾದಯೊಃ ||
ಅಶ್ವಕ್ರಾನ್ತ.—ಏಕಸ್ಮಿನ್ಪೊಽನ್ಯ [illegible]ತಿಸ್ಯಾದಶ್ವಕ್ರಾನ್ತಮುದೀರಿತಮ್ ||
ಗತಾಗತ.—ಗತ್ವಾಸ್ವಸ್ಥಾನಞ್ಚ ಯತ್ರ್ಯಸಂ ಪಾದಮುದ್ಧೃತ್ಯ ಸರ್ಪಣೀ ||
ಯದಾಸ್ಯಾತ್ತತ್ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಃ ಶಿರೊಧಾತ್ವಾ ಗತಾಗತಮ್ ||
ವಲಿತ.—[illegible]ತಮ್ಯಾದವೆಲ್ಲಿತದಙ್ಘ್ರಿಃ ||
ಕನಿಷ್ಠಾ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಧಾರಣೋ ಭೂಲಗ್ನಾಙ್ಗುಷ್ಠಕೊ ಯಥಾ ||
ಸ್ಥಾನಂ ವಲಿತಮಾಖ್ಯಾತಂ ಸಾಭಿಲಾಷಾ ವಿಲೋಕನೆ ||
ಮೊಟ್ಟಿತ.—ಏಕಸ್ಯ ಪೊಟ್ಟರಸ್ಯಾಸ್ತು ಕುಞ್ಚಿತೊರ್ಧ್ವಗತಾಙ್ಗುಳಿಃ ||
ಅಗ್ರೆಮನೊರ್ಧ್ವಗಾ ಯಸ್ಮಿನ್ ಕೀರ್ತಿತಮ್ಮೊಟ್ಟಿತನ್ತಥಾ ||
ವಿನಿವರ್ತಿತ.—ಸ್ವಸ್ಥ[illegible] ಪರಾವೃತ್ತ್ಯ ತದೇವ ವಿನಿವರ್ತಿತಮ್ ||

— ಇತಿ ಸ್ತ್ರೀಸ್ಥಾನಕ ಭೇದಾಃ. —

(⁘)

ಅಥ ದೇಶೀಸ್ಥಾನಕ ಭೇದಾಃ.

ಅಥ ದೇಶೀಸ್ಥಾನಕಾನಿ ತ್ರಯೋವಿಂಶತಿರೀರ್ಯತೆ ||
ಸ್ವಸ್ತಿಕಂ ವರ್ಧಮಾನಾಖ್ಯನ್ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಞ್ಚ ಸಂಹತಮ್ ||
ಸಮಪಾದ ಮೇಕಪಾದಂ ಪೃಷ್ಠೋತ್ತಾನತಲಸ್ತಥಾ ||
ಚತುರಸ್ರಸ್ತಥಾಪಾರ್ಷ್ಣಿವಿದ್ಧಂ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಪಾರ್ಶ್ವಗತಸ್ತಥಾ
ಏಕಪಾರ್ಶ್ವಗತಞ್ಚಸ್ಯಾದೇಕಜಾನುಗತಾಭಿಧಮ್ ||
ಪರಾವೃತ್ತಾಹ್ವಯಂ ಸೂಚೀ ಸಮಶ್ಚ ವಿಷಮಸ್ತತಃ ||
ಖಣ್ಡಸೂಚಿತತೊ ಬ್ರಾಹ್ಮ ವೈಷ್ಣವಂ ಶೈವ ಗಾರುಡೆ ||
ಕೂರ್ಮಾಸನನ್ನಾಗಬನ್ಧಂ ವೃಷಭಾಸನ ಮಿತ್ಯಪಿ ||
ಏತೆಷಾಂ ಲಕ್ಷಣಾನ್ಯೇವಂ ಕ್ರಮೇಣ ಬ್ರೂಮಹೇಧುನಾ ||
ಸ್ವಸ್ತಿ.—ಮಧ್ಯೆ ವಿತಸ್ತಿಮಾತ್ರಂಸ್ಯಾತ್ಪಾದಯೊಸ್ಸಮಪಾದಕೆ ||
ವ್ಯತ್ಯಾಸೇನ ಸ್ಥಿತೌ ಭೂಮಾವೂರ್ಧ್ವಾಕ್ರಾನ್ತ ಕನಿಷ್ಠಿಕಾ ||
ಕುಞ್ಚಿತಾ ಯತ್ರ ತತ್ಜ್ಞೇಯಂ ಸ್ಥಾನಕಂ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಭಿದಮ್ ||
ವರ್ಧಮಾನ.—ತಿರಶ್ಚಿನ್ನಮುಖೌ ಪಾದೌ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಭಾಗೇನ್ಯೊನ್ಯ ಸಙ್ಗತೌ ||
ಯತ್ರ ತತ್ಸ್ಥಾನಕಂಜ್ಞೇಯಂ ವರ್ಧಮಾನಾಹ್ವಯಂ ಬುಧೈಃ ||

ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತ.—ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಂ ಪೃಷ್ಠತಶ್ಚೇತ್ತ್ರಿಷಡಙ್ಗುಳ ಕೃತಾನ್ತರಮ್ ‖
ಸಂಹತ.—ಸಮಸ್ಥಾನೇ ಯುತೌ ಪಾದೌ ಸೌಷ್ಠವಾಢ್ಯಸ್ತು ಸಂಹತಮ್ ‖
ಸಮಪಾದ.—ಸ್ವಭಾವಿಕಂ ಪಾದೌ ವಿತಸ್ತ್ಯರ್ಧಾನ್ತರಂ ಯಥಾ ‖
ಯತ್ರ ತತ್ರ ಸ ಪಾದಾಖ್ಯಂ ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವಸ್ಸಮಾದಿಶತ್ ‖
ಏಕಪಾದ.—ಏಕಸ್ಸಮೋನ್ಯಸ್ತ್ವಾರ್ಶ್ವೇ ತ್ರಿಪ್ತಕ್ಷಿದಾಬ್ದ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ‖
ಏಕಪಾದಾಭಿದಂ ತದ್ಧಿ ಸ್ಥಾನಕಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್ ‖
ಪೃಷ್ಠೋತ್ಥಾನ—ಏಕಸ್ಸಮಪುರಸ್ಥಾಯೀ ತತ್ಪೃಷ್ಠೇಙ್ಗುಳ ಪೃಷ್ಠತಃ ‖
ಸ್ಥಿತೋನ್ಯಶ್ಚರಣೋನ್ಯತ್ರ ಪೃಷ್ಠೋತ್ಥಾನತಲಞ್ಚ ತತ್ ‖
ಚತುರಸ್ರ.—ಮಧ್ಯಂ ಸಾರ್ಧ ವಿತಸ್ತಿಸ್ಸ್ಯಾನ್ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಸ್ಯ ಪಾದಯೋಃ ‖
ಚತುರಸ್ರಮಿತಿಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸ್ಥಾನಕಂ ಸ್ಥಾನವೇದಿಭಿಃ ‖
ಪಾರ್ಷ್ಣಿವಿದ್ಧ.—ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಚಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಂಶ್ಲೇಷಮಪಾರ್ಷ್ಣಿವಿದ್ಧನ್ತುಮುಚ್ಯತೇ ‖
ಪಾರ್ಶ್ವಗತ.—ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಪಾರ್ಶ್ವಗತಮ್ಪಾರ್ಷ್ಣಿರನ್ತಃ ಪಾರ್ಶ್ವಾನ್ತರೇ ಸ್ಥಿತೇ ‖
ಏಕಪಾರ್ಶ್ವಗತ.—ಸಮಸ್ತತ್ರೈಕಪಾದಸ್ಯ ಬಹಿಸ್ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಃಪರಃ ‖
ಪಾದೋಯಸ್ಮಿನ್ ಭವೇತ್ ಸ್ಥಾನಮೇಕಪಾರ್ಶ್ವಾಭಿಧಾನಕಮ್ ‖
ಏಕಜಾನುಗತ.—ಏಕಸ್ಸಮೋ ದ್ವಿತೀಯಸ್ತು ಪಾದಃಕುಞ್ಚಿತ ಜಾನುಕಃ ‖
ಚತುರಙ್ಗುಳ ಮಧ್ಯಶ್ಚೇದೇಕಜಾನುರ್ನಿಗದ್ಯತೇ ‖
ಪರಾವೃತ್ತ.—ಪುರಃಪಶ್ಚಾತ್ಸಮ್ಮುಖೌ ಪಾದೌ ಪರಾವೃತ್ತೇಚ ಸಮ್ಮುತೌ ‖
ಸಮಸೂಚೀ.—ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಜಙ್ಘೋರುಸಂಲಗ್ನಾಧರಣ್ಯಾಕ್ಷಾರಣಂ ಯದಿ ‖
ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸಾರಿತಾಸ್ಯಾತಾಂ ಸಮಸೂಚೀ ತದುಚ್ಯತೇ ‖
ವಿಷಮಸೂಚೀ.—ಅಗ್ರತಃಪೃಷ್ಠತಸ್ಸೂಚೀ ಭವೇದ್ವಿಷಮ ಕುಞ್ಚಿತೇ ‖
ಖಣ್ಡಸೂಚೀ.—ಖಣ್ಡಸೂಚೀ ಭವೇದೇಕಸ್ಸೂಚೀತ್ಯನ್ಯಸ್ಯ ಸಮಸ್ಥಿತಿಃ ‖
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನ.—ಏಕಸ್ಸಮೋ ಭವೇತ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಕುಞ್ಚಿತಸ್ಯಾ ಪರಸ್ಯತತ್ ‖
ಆಜಾನುಚಲನಾತ್ ಸ್ಥಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನಕ ಮುಚ್ಯತೇ ‖
ವೈಷ್ಣವ.—ಪಾದಯೋರನ್ತರಂ ಸಾರ್ಧಂ ವಿತಸ್ತಿದ್ವಯಮಾತ್ರಕಮ್ ‖
ಜಙ್ಘೈತು ಕುಞ್ಚಿತಾ ಕಿಞ್ಚಿತ್ಸ್ಥಾನಕಂ ವೈಷ್ಣವಮ್ಮತಮ್ ‖
ಶೈವ.—ವಾಮಸ್ಸಮಮ್ಪುರಸ್ತಸ್ಯ ಜಾನುಶೀರ್ಷಾ ಸಮೌ ಭವೇತ್ ‖
ನಿಕುಞ್ಚಿತಾ ಪರಿಜ್ಞೇಯೌ ಶೈವನ್ತತ್ಸ್ಥಾನಕಮ್ಭವೇತ್ ‖

ಗಾರುಡ.—ವಾಮಮಾಕುಞ್ಚಿತಂ ಯತ್ರ ತದನ್ಯಜ್ಞಾನುನಾ ಬುಧೈಃ ‖
ಭುವಿನ್ಯಸೇತ್ಪೃಷ್ಠಭಾಗೇ ಸ್ಥಾನಕಂ ಗಾರುಡಂ ಸ್ಮೃತಮ್ ‖
ಕೂರ್ಮಾಸನ.—ದಕ್ಷಿಣಶ್ಚರಣೋ ಜಾನೌ ಬಾಹ್ಯಗುಲ್ಫ ಮಿಳತ್ಕ್ಷಿತೌ ‖
ವಾಮಸ್ಸಮೋ ಭವೇತ್ಯತ್ರ ಕೂರ್ಮಾಸನ ಮಿದಂ ವಿದುಃ ‖
ನಾಗಬನ್ಧ.—ಯಥೋಪವಿಶ್ಯ ವಾಮೋತ್ತೌ ಪೃಷ್ಠೇನ್ಯಸ್ಯತಿ ದಕ್ಷಿಣೇ ‖
ಜಙ್ಘೇಸ್ತದಾ ನಾಗಬನ್ಧ ಅಧ್ವದಾತ್ಕಮಲಾಸನಃ ‖
ವೃಷಭಾಸನ.—ವಿಯುತೇ ಸಂಯುತೇ ಪಾದ ಜಾನುನೀ ಸಂಸ್ಥಿತೇ ಕ್ಷಿತೌ ‖
ವೃಷಭಾಸನಮಾಖ್ಯಾತಂ ಸೌಷ್ಟವಾಭಿಷ್ಟಿತಂ ಯಥಾ ‖

— ಇತಿ ದೇಶೀಸ್ಥಾನಕ ಭೇದಃ. —

→✻←

ಅಥ ಉಪವಿಷ್ಟಸ್ಥಾನಕ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಸ್ವಸ್ಥಮ್ಮನ್ದಾಲಸಂಕ್ಲಾನ್ತಂಸ್ಯಾದ್ವಿಷ್ಕಮ್ಭಿತ ಮುತ್ಕಟಮ್ ‖
ಪ್ರಸ್ಥಾಲಸಞ್ಚಾನುಗತಮ್ಮುಕ್ತಾಜಾಲ ವಿಮುಕ್ತಮ್ ‖
ಉಪವಿಷ್ಟಸ್ಥಾನಕಾನಿನವೈತ ಭರತೋಬ್ರವೀತ್ ‖
ಸ್ವಸ್ಥಸ್ಥಾನಕ.—ವಿಸ್ತಾರಿತಾಞ್ಚಿತಾವಙ್ಘ್ರೀ ಯದೋರಃಕಿಞ್ಚಿದುನ್ನತಮ್ ‖
ಕರಾ ವೂರು ಕಟಿನ್ಯಸ್ತೌ ಸ್ವಸ್ಥಂ ಸ್ಥಾನಸ್ತುಮುಚ್ಯತೇ ‖
ಮನ್ದಾಲಸ.—ಏಕಃಪ್ರಸಾರಿತಃಕುಞ್ಚಿದನ್ಯೋಙ್ಘ್ರಿಸ್ತ್ವಸ ನಾಶ್ರಿತಃ ‖
ಶಿರಃಪಾರ್ಶ್ವಗತಂ ಯತ್ರ ತನ್ಮನ್ದಾಲಸಮೀರಿತಮ್ ‖
ಕ್ಲಾನ್ತಮದ.—ಹಸ್ತಙ್ಕಪೋಲ ವಿನ್ಯಸ್ತೋ ಬಾಹುಶೀರ್ಷಾಶ್ರಿತಂ ಶಿರಃ ‖
ಈಷದಾಬ್ಬದ್ಧೇಚ ನಯನೇ ಯತ್ರಕ್ಲಾನ್ತಮದಮ್ಮತಮ್ ‖
ವಿಷ್ಕಮ್ಭಿತ.—ಊರೂ ವಿಸ್ತಾರಿತೌ ಬಾಹು ಪಾದೌ ವಿಸ್ತಾರಿತಾಞ್ಚಿತೌ ‖
ಯದಾ ನಿಮೀಲಿತೇ ನೇತ್ರೇ ವಿಷ್ಕಮ್ಭಮ್ಭಣಿತನ್ತಥಾ ‖
ಉತ್ಕಟ.—ಸಮೇ ಸಾರ್ಷ್ಣೀ ಸಮಸ್ಥಿತ್ಯಾಮೂಭ್ತಲೇ ಚರಣೌ ಸಮೌ ‖
ಯದಾತದೋತ್ಕಟಂ ಯೋಗಧ್ಯಾನ ಸನ್ಧ್ಯಾ ಜಪಾದಿಷು ‖
ಪ್ರಸ್ಥಾಲಸ.—ಹಸ್ತೌ ಪ್ರಸ್ತೌ ವಿಮುಕ್ತೌಚ ಶರೀರಮಲಸಂ ಯದಾ ‖
ಲೋಚನೇ ಮನ್ದರಾಕಾರಾಧರೇಸ್ತ್ರಸ್ತೇಽಲಸಂಸ್ಮೃತಂ ‖

ಜಾನುಗತ. ಜಾನುಭ್ಯಾಮೂರ್ಧ್ವಮಿಸಂಸ್ಥಾ ಭ್ಯಾಂಸ್ಥಾ ನಕ್ಷ್ಮಾ ಸುಗತಮ್ಮತಮ್ ||
ಮುಕ್ತಜಾನುಗತ.—ಉತ್ಕ್ರಮ್ಯ ಸವ್ಯಜಾನ್ವನ್ಯತ್ರ ಧರಾಸ್ಪೃಷ್ಟ ಸಮ್ಯುತನ್ ||
ಯತ್ರ ತನ್ಮುಕ್ತ ಜಾನುಸ್ಸ್ಯಾನ್ಮಸಿನೀನಾಮ್ಪ್ರಸಾದನೇ ||
ವಿಮುಕ್ತಸ್ಥಾನ.—ವಿಮುಕ್ತಮೂರ್ಧ್ವಪ್ರಸೃತಸವ್ಯಾ ವಜೆದಾದಿಷು ಸ್ಮೃತಮ್ ||

— ಇತಿ ಉಪವಿಷ್ಟಸ್ಥಾನ ಭೇದಃ. —

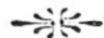
ಅಥ ಸುಪ್ತಸ್ಥಾನಕ ಭೇದಃ.

ಸ್ಯಾತ್ಸಮಂ ಕುಞ್ಚಿತಂ ಸ್ಥಾನಮ್ಪ್ರಸಾರಿತ ವಿವರ್ತಿತೇ ||
ಉದ್ವಾಹಿತನ್ನತಞ್ಚೇತಿ ಸುಪ್ತಸ್ಥಾನಾನಿ ಸನ್ತಿ ಷಟ್ |
ಸಮಸ್ಥಾನಕ.—ಸುಪ್ತಮುತ್ತಾನ ವಕ್ತ್ರಞ್ಚ ಪ್ರಸ್ತ ಮುಕ್ತಕರಂ ಸಮಂ ||
ಆಕುಞ್ಚಿತ.—ಆಕುಞ್ಚಿತಾಙ್ಗಮಾವಿದ್ಧಂ ಜಾನ್ವಾಕುಞ್ಚಿತ ಮುಚ್ಯತೇ ||
ಪ್ರಸಾರಿತ.—ಉಪಜಾಯಭುಜಸ್ಸುಪ್ತಸ್ಯಾದಪ್ರಸಾರಿತ ಜಾನುಕಮ್ ||
ಸುಪ್ತಪ್ರಸಾರಿತಂ ಸ್ಥಾನಂ ಸುಖೇ ಸುಪ್ತಮಿತೀಷ್ಯತೇ ||
ವಿವರ್ತಿತ.—ವಿವರ್ತಿತಮಧೋವಕ್ತ್ರಂ ಸುಪ್ತಶ್ಯಸ್ತ್ರಕ್ಷತಾದಿಷು ||
ಉದ್ವಾಹಿತ.—ಸ್ಕನ್ದಸ್ಯಸ್ಯ ಶಿರಸ್ಸುಸ್ತ್ರಜೂರ್ಪರಾದಿಷ್ಟಿತಾ ಕ್ಷಿತಿಃ ||
ಯತ್ತದುದ್ವಾಹಿತಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಲೀಲಯಾವಸ್ಥಿತೌ ಪ್ರಭೋ ||
ನತ.—ಕಾಯೋನ್ನತ ಸಮೌಪಾದೌ ಯತ್ರ ತತ್ಸ್ಥಾನಕನ್ನತಮ್ ||

— ಇತಿ ಸುಪ್ತಸ್ಥಾನಕ ಭೇದಃ. —

ಮತ್ತಾನ್ತರ.—ಮತ್ತಾನ್ತರೇ ಸ್ಥಾನಕಞ್ಚ ತ್ರಯೀ ಭಙ್ಗೆಸ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮೇ ||
ದ್ವೈಸ್ಥಾನಿಕೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೆ ಕೋಹಳ ಭರತಾದಿಭಿಃ ||
ತ್ರಯಿಭಙ್ಗ.—ತ್ರಿಭಙ್ಗಿ ಸ್ಥಾನಕಂ ಸ್ಪಷ್ಟಚಿತ್ರಮ್ಭಙ್ಗಿಸ್ತ್ರಿಧಾಯದಿ ||
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ.—ಪಾದಸ್ಸಮಃಕುಞ್ಚಿತೋನ್ಯಃಪಾದಮೂರ್ಧ್ವಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಮ್
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಮಿದಂ ಸ್ಥಾನನ್ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ನಿರೂಪಣೇ ||

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಪಾದಚಾರಿ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಆದೌತು ವಲನಂಪ್ರೋಕ್ತಮ್ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಕ್ರಮಣನ್ತಥಾ ||
ಸರಣನ್ತು ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೈಃ ಕುಟ್ಟನಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್ ||
ಲುಠಿತಂ ಲೋಲಿತಞ್ಚಾತ್ರ ತತೋ ವಿಷಮ ಸಞ್ಚರಃ ||
ಪಾದಚಾರಿಸ್ತ್ವಮೀ ಸಪ್ತ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತಲ್ಲಕ್ಷ್ಮ ಕಥ್ಯತೇ ||
ವಲನಚಾರಿ.—ಸ್ವಸ್ಥಾನಾತ್ತಸ್ಯ ಪಾದಸ್ಯ ಚಲನಾದ್ವಲನಮ್ಭವೇತ್ ||
ಚಙ್ಕ್ರಮಣ.—ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯೋತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗಮನಾತ್ಪಾದಶ್ಚಙ್ಕ್ರಮಣಾಭಿಧಃ ||
ಸರಣ.—ಅಪರಿತ್ಯಕ್ತ ಭೂಭಾಗಮ್ಪಾದಸ್ಯಾತ್ಸರಣನ್ತ್ರತಮ್ ||
ಕುಟ್ಟನ.—ಪಾರ್ಷ್ಣಿನಾವಾ ತದಗ್ರೇಣ ಸಮಸ್ತೇನತಲೇ ನವಾ ||
ಯದಾಸ್ಯಾತ್ತಾಡನಮ್ಭೂಮೌ ನಾಮ್ನಾತತ್ಕುಟ್ಟನಂ ವಿದುಃ ||
ಲುಠಿತ.—ಪಶ್ಚಾತ್ಕೃತಸ್ಯ ಪಾದಸ್ಯ ಚಲನಾಲ್ಲುಠಿತಮ್ಭವೇತ್ ||
ಲೋಲಿತ.—ಅಸ್ಪೃಷ್ಟಸ್ಯಚ ಪಾದಸ್ಯಚೇಷ್ಟನಾಲ್ಲೋಲಿತಮ್ಮತಮ್ ||
ವಿಷಮಸಞ್ಚರ.—ಸಞ್ಚರೇದೇಕದೇಶೇನ ಗತಿರ್ವಿಷಮ ಸಞ್ಚರಃ ||

— ಇತಿ ಪಾದಚಾರಿ ಭೇದಃ. —

ಅಥ ಭೂಚಾರಿ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಆದೌ ಸಮನಖಾ ಪಾರ್ಷ್ಣಿರೇಚಿತಾತಲ ದರ್ಶಿನೀ ||
ಅರ್ಧಮಣ್ಡಲಿಕಾ ತಿರ್ಯಕ್ಕುಞ್ಚಿತಾಚಾವಕುಞ್ಚಿತಾ ||
ಕಾತರೋತ್ಕುಞ್ಚಿತಾ ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಾನೂಪುರವೃದ್ಧಿಗಾ ||
ಮದಾಲಸಾ ಪರಾವೃತ್ತಾ ತಲಾಲಜ್ಘಿತ ಲಙ್ಘಿಕಾ ||
ಮರಾಳಸ್ಫುರಿತಾಭ್ಯೋರು ವೆಲ್ಲಿಸಙ್ಘಟಿಕಾಭಿದಾ ||
ಪರಿಣತಾಪ್ರಸಿಕಾಭಿಖ್ಯಾ ಕರಿಹಸ್ತಾ ಕುಠೇರಿಕಾ ||
ಸ್ತಮ್ಭಕ್ರೀಡನಿಕಾನಾಮ್ನಾರಥಚಕ್ರೋರುತಾಡಿತಾ ||
ಸಞ್ಚಾರಿತಾಥ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟ ತಲೋದ್ವೃತ್ತಾಭಿದೇತ್ಯಮೂಃ ||
ಭೂಮಿಚಾರ್ಯೋ ನಿರೂಪ್ಯನ್ತೇ ವಿಂಶತಿಷ್ಷಡ್ಭಿರುತ್ತರಾ ||
ಸಮನಖಚಾರಿ.—ಸಮಪಾದಸ್ಥಿತೌಸ್ಥಾನಾತ್ ಸ್ಥಿರಚಿಹ್ನಮ್ಪ್ರಸರ್ಪಿತಂ ||
ಯದಾ ಪಾದೌ ಸಮಾಖ್ಯಾತಸ್ತದಾ ಸಮನಖಾಭಿದಾ ||

ಪಾರ್ಷ್ಣಿರೇಚಿತ.—ಸಮಾಶ್ಯಸ್ಥಾನಕೇ ಯತ್ರ ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಪಾರ್ಶ್ವಗಮಾಭಿದೇ ‖
ರೇಚಿತಾ ಸಾ ಪರಿಜ್ಞೇಯಾ ನರ್ತಕೈಃಪಾರ್ಷ್ಣಿರೇಚಿತಾಃ ‖
ತಲದರ್ಶಿನೀ.—ಸಂಹತಸ್ಥಾನಮಾದಾಯ ತಿರ್ಯಕ್ಪೃಥಗಾಯತೌ ‖
ಚರಣೌ ಬಾಹುಪಾರ್ಶ್ವಾಭ್ಯಾಂ ವಾಮಧಾಮದ ಕ್ಲೃಪ್ತತಃ ‖
ಅರ್ಧಮಣ್ಡಲ.—ಭೂಮ್ಯಾಂಸ್ಪೃಷ್ಟತಲೇ ಮನ್ದಮಾಪ್ಯತೌ ಭ್ರಮಿತೋಧ್ರುವಂ
ಯತ್ರಾಙ್ಘ್ರಿಗಳಕಃಪಶ್ಚಾತ್ಸಾರ್ಧ ಮಣ್ಡಲಿನಾಮಕಾ ‖
ತಿರ್ಯಕ್ಕುಞ್ಚಿತ.—ಕುಞ್ಚಿತಞ್ಚರಣಂಯಸ್ಯಾನ್ತರಕ್ಷಿಸಮ್ಮುಖಃಕ್ರಮಾತ್
ಸ್ವಪಾರ್ಶ್ವೇ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ತಿರ್ಯಕ್ಕುಞ್ಚಿತಾ ಸಾಭಿಧೀಯತೇ ‖
ಅವಕುಞ್ಚಿತ.—ಚರಣಾಕುಞ್ಚಿತೌ ಕಿಞ್ಚಿತ್ಪೃಷ್ಠತೋಗತಃಕ್ರಮಾತ್
ಯಸ್ಯಾಮೇಷಾ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ನೃತ್ತಜ್ಞೈರವಕುಞ್ಚಿತಾ ‖
ಕಾತರ.—ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಸ್ಥಿತೋಯಸ್ಯಾಞ್ಚರಣಾವಪಸರ್ಪತಃ ‖
ಪಶ್ಚಾದ್ದೇಶೇ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ನರ್ತಕೈಃ ಕಾತರೇತಿಸಾ ‖
ಉತ್ಕುಞ್ಚಿತ.—ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಕುಞ್ಚಿತೌಯತ್ರ ಚರಣೌ ಪುರತಃಕ್ರಮಾತ್
ನಿಕ್ಷಿಪ್ತೇತಿ ಮುಹುಃಪ್ರೋಕ್ತಾಚೇಯ ಮುತ್ಕುಞ್ಚಿತಾಭಿದಾ ‖
ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖ.—ಸ್ಥಾನಕೇ ವರ್ಧಮಾನೇತು ಪಾದೌ ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯತಃ ‖
ಸರತಸ್ತ್ವರಿತಂ ಯತ್ರ ಸೇಯನ್ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಾಭಿದಾ ‖
ನೂಪುರವೃದ್ಧಿ.—ಸ್ವಸ್ಥಾನಸ್ಥಾನಕೈಃಪಾದೈಃ ಪಾರ್ಷ್ಣಿನಾಗ್ರತಲೇನವಾ ‖
ರೇಚಿತೌ ಚರಣೌ ಯತ್ರ ಸಾ ಸ್ಯಾನ್ನೂಪುರವೃದ್ಧಿಕಾ ‖
ಮದಾಲಸ.—ಮಧುಮತ್ತಾ ಸಮಸ್ತೇನ ಗತಿಸ್ಸ್ಯಾದವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ ‖
ಯಸ್ಯಾಞ್ಚರಣಯೋಸ್ಸಾಯನ್ತದಾಖ್ಯಾತಾ ಮದಾಲಸಾ ‖
ಪರಾವೃತ್ತತಲ.—ಪೃಷ್ಠೋತ್ತಾನತಲೇ ಪಾದೌ ಬಾಹ್ಯತಶ್ಚೇತ್ಪ್ರಸಾರತಃ ‖
ತದಾ ದೇಶೀ ರಹಸ್ಯಾಗ್ರ್ಯೈಃ ಪರಾವೃತ್ತತಲಾಭಿದಾ ‖
ಲಙ್ಘಿತಲಙ್ಘಿಕ.—ಖಣ್ಡಸೂಚ್ಯಾಂನ್ಯಸೇತ್ಪಾದನ್ನತ ಮಾಕೃಷ್ಯವೇಗತಃ ‖
ಮರಾಳ.—ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಸ್ಥಿತಿರ್ಯತ್ರ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಪಾದಾಗ್ರಯೋರಪಿ ‖
ರೇಚಿತೌ ಚರಣಾವಗ್ರೇ ಸರ್ವತಸ್ಸಾ ಮರಾಳಿಕಾ ‖
ಸ್ಫುರಿತ.—ಭೂಪೃಷ್ಠ ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗಾಭ್ಯಾಂ ಪಾದಯೋಸ್ಸರಣನ್ತಥಾ ‖
ಪುರತೋ ನೃತ್ತಸಾರಜ್ಞೈಸ್ಸ್ಫುರಿತಾ ಸಾಭಿಧೀಯತೇ ‖

ಊರುವೇಲ್ಲಿತ.—ಸಮಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತೇವಾಪಿ ತಿರ್ಯಕ್ಪಾರ್ಶ್ವಚಲನನ್ತಥಾ ‖
ಅಙ್ಘ್ರ್ಯೋಃಕಿಞ್ಚಿದಗ್ರಸ್ಯ ಚಲನಾದುರುವೇಲ್ಲಿತಾ ‖
ಸಙ್ಘಟಿತ.—ಮುಹುರ್ವಿಷಮಸೂಚಿಸ್ಥೌ ಪಾದಾ ವುದ್ಧೃತ್ಯ ಭೂತಲೇ ‖
ಪತತ್ಸಙ್ಘಟಯೇದ್ಯತ್ರ ಸೇಯಂ ಸಙ್ಘಟಿತಾಭಿದಾ ‖
ಪರಿಣತ್ಪ್ರಸಿತ.—ಕುಞ್ಚಿತೇ ವಲಿತೇ ಪಾದತಲೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕತಾಙ್ಗತೇ ‖
ಉತ್ಪ್ಲುತ್ಯ ಸಜ್ಜತೇ ಯತ್ರ ವಲಿತೇತಿ ನಿಗದ್ಯತೇ ‖
ಕರಿಹಸ್ತ.—ಸಂಹತಸ್ಥಾನಕೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪಾರ್ಶ್ವಾಭ್ಯಾಮುಪನೀತಲಮ್ ‖
ಘರ್ಷಣೀ ಯತ್ರ ಪಾದೇನ ಕರಿಹಸ್ತಾನ್ತು ತಾಞ್ಜಗುಃ ‖
ತುರರಿತ.—ನನ್ದ್ಯಾವರ್ತಾಹ್ವಯಸ್ಥಾನಮಾಪ್ರೈತೌ ಚರಣೌ ಯದಿ ‖
ತಿರಶ್ಚೀನೌ ಪ್ರಸರ್ಪೇತಾನ್ತದಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ತುರರಿತಾ ‖
ಸ್ತಮ್ಭಕ್ರೀಡನಿತಾ.—ಪಾರ್ಶ್ವಪ್ರಸಾರಿತೇನಾಙ್ಘ್ರಿತಲೇನಸ್ಯಾನ್ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ
ಸ್ಥಿತಾಙ್ಘ್ರಿಪಾರ್ಶ್ವತಶ್ಲೇಷಃ ಸ್ತಮ್ಭಕ್ರೀಡನಿಕಾಮತಾ ‖
ರಥಚಕ್ರ.—ಚತುರಶ್ರ ಕೃತೌ ಪಾದೌ ಪರಿಶ್ಲಿಷ್ಟೌ ಪ್ರಸರ್ಪಿತಃ ‖
ಪೃಷ್ಠತೋವಾ ಯಥಾಪ್ರೋಕ್ತಂ ರಥಚಕ್ರನ್ತಥಾ ಬುಧೈಃ ‖
ಊರುತಾಡಿತ.—ಏಕಪಾದಗ್ರಮುತ್ಪ್ಲುತ್ಯಹನ್ಯಾದನ್ಯೋರು ಮಙ್ಘ್ರಿಣಾ ‖
ಭೂಮಿಸ್ಥಿತೇ ಸಶಬ್ದಶ್ಚೇತ್ತದಾಸ್ಯಾ ದೂರುತಾಡಿತಾ ‖
ಸಞ್ಚಾರಿತ.—ಮುಹುರಾಕುಞ್ಚಿತಮ್ಪಾದ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯಾನ್ಯನ್ನಿಯೋಜಯೇತ್
ತಲೇನ ಚಲಿತಾ ತಿರ್ಯಗ್ಯದಾ ಸಞ್ಚಾರಿತಾ ತದಾ ‖
ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟ.—ಸ್ಥಾನಕೇ ಪಾರ್ಷ್ಣಿವಿದೇ ಧೃತ್ವಾಙ್ಘ್ರೀ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಾವಪ್ಯಸರ್ಪತಃ ‖
ಉಕ್ತಾ ವಿಸರ್ಪಿತಾ ಯತ್ರ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಾ ಸಾ ನಿಗದ್ಯತೇ ‖
ತಲೋದ್ವೃತ್ತ.—ಪಾದಯೋರಙ್ಘ್ರಿವಿಸೃಷ್ಟಭಾಗೇನ ಗಮನಞ್ಜನಃ ‖
ಕ್ರಿಯತೇ ತ್ವರಿತಂ ಯತ್ರ ತಲೋದ್ವೃತ್ತೇತಿತಾಂ ವಿದುಃ ‖

— ಇತಿ ಭೂಚಾರಿ ಲಕ್ಷಣಮ್. —

ಅಥ ಆಕಾಶಚಾರಿ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ವಿದ್ಯುದ್ಭ್ರಾನ್ತಾ ಪುರಕ್ಷೇಪಾಪ್ಯಪಕ್ಷೇಪಾಙ್ಘ್ರಿ ಪೀಡಿತಾ ‖
ಡಮರೀ ಭ್ರಮರೀ ದಣ್ಡಪಾದಾವಿದ್ಧೋರ್ಧ್ವಜಾನುಕಾ ‖

ಅಲಾತಾನ್ದೋಳಿತಾ ಸೂಚೀ ವಿಕ್ಷೇಪಾ ಹರಿಣಪ್ಲುತಾ ॥
ಜಙ್ಘೋಲಙ್ಘನಿಕಾ ಜಙ್ಘಾವರ್ತನೇತಿ ಪ್ರಚಕ್ಷ್ಮಹೇ ॥
ಏತಾಷ್ಷೋಡಶ ಸಜ್ಞ್ಯೈಚ ಚಾರ್ಯ್ಯಶ್ಚಾಕಾಶನೀ ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ವಿದ್ಯುದ್ಭ್ರಾನ್ತ.—ಆಘಾಲವೇಶ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಜ್ಯಙ್ಘಿ ತಮ್ಭಲಿತಂ ಯದಿ ॥
ಭ್ರಮಿತಂ ಯತ್ರ ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ವಿದ್ಯುದ್ಭ್ರಾನ್ತಮ್ಭವೇತ್ತದಾ ॥
ಪುರಕ್ಷೇಪ.—ಕುಞ್ಚಿತಮಗ್ರಾದ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಪುರತೋದೃತಮ್ ॥
ಸ್ವಸ್ಥಾನೇ ವಿಕ್ಷಿಪೇದ್ಯತ್ರ ಪುರಃಕ್ಷೇಪ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಅಪಕ್ಷೇಪ.—ಬಾಹ್ಯಪಾರ್ಶ್ವೇನ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಯ ಪೃಷ್ಠಮೂಲೋ ಪರಿನ್ಯಸೇತ್ ॥
ಪಾದಕನ್ತನ್ನಿತಮ್ಬಸ್ಯ ಸಮೀಪಙ್ಗಚ್ಛತಿ ಧ್ರುವಮ್ ॥
ಅಙ್ಘ್ರಿತಾಡಿತ.—ವೈಶಾಖಸ್ಥಾನಕೇ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ವಿಪ್ಲುತ್ಯದಿ ವಿಪಾದಯೋಃ ॥
ತಲಾಭ್ಯಾನ್ತಾಡನಙ್ಕುರ್ಯ್ಯಾದ್ಯತ್ರೋಕ್ತಾ ಸಾಙ್ಘ್ರಿತಾಡಿತಾ ॥
ಡಮರೀ.—ಆಜಾನುಕಂ ಸಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಕುಞ್ಚಿತಞ್ಚರಣನ್ದ್ರುತಮ್ ॥
ಯದಾತ್ವನ್ತರ್ಹಿತಾ ದೃತ್ಯ ಭ್ರಮಯೇಡ್ಡಮರೀತಿಸಾ ॥
ಭ್ರಮರೀ.—ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಪುರತಃಕ್ಷಿಪ್ರಾ ಶರೀರಮ್ಭ್ರಾಮಯೇದ್ಬಹಿಃ ॥
ದ್ರುತಮನ್ಯತಲಭ್ರಾನ್ತ್ಯಾ ಭ್ರಮರೀ ಸಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ದಣ್ಡಪಾದ.—ವಿಶ್ಲಿಷ್ಯ ಸ್ವಸ್ತಿಕನ್ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವಮಙ್ಘ್ರಿ ಪ್ರಸಾರಣಮ್ ॥
ಯತ್ರ ಸಾ ದಣ್ಡಪಾದೇತಿ ವೇದಿವಿದ್ಭಿರುದಾಹೃತಾ ॥
ಆವಿದ್ಧ.—ಯತೋ ಪರಿಗತಃಪಾದಸ್ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ಯಾಗ್ರತೋ ಭವೇತ್ ॥
ಈಷದಾನ್ದೋಳಿತಸ್ಸೋಯಂ ವಿದ್ಧಚಾರೀತಿ ಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ಊರ್ಧ್ವಜಾತ.—ಊರ್ಧ್ವಜಾನುಂ ವಿನಿಷ್ಪಾದ್ಯ ಯಸ್ಯಪಾದಂ ಪ್ರಕಮ್ಪಯೇತ್ ॥
ಊರ್ಧ್ವಜಾನುರ್ಯದಾ ದೇಶಚಾರೀಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮನೀಷಿಭಿಃ ॥
ಅಲಾತ.—ಕಿಞ್ಚಿತ್ಪ್ರಸಾರಿತಮ್ಪೃಷ್ಠೇ ಪಾದಮನ್ಯಸ್ಯ ಲಙ್ಘನಮ್ ॥
ದ್ವಿತೀಯನ್ತತ್ರಸಾತದ್ವೈಜ್ಞೈರಾಲಾತೇತಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ಆನ್ದೋಳಿತ.—ಯಸ್ಯಾಮಾನ್ದೋಳಿತಃಪಾದಃ ಪೃಷ್ಠತಃಕುಞ್ಚಿತೋ ಮುಹುಃ ॥
ಭವೇದಾನ್ದೋಳಿತೋ ತೇಷಾಕುಞ್ಚಿತಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಸೂಚೀ.—ಊರುಪೃಷ್ಠ ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯ ಮುಹುಃಪಾರ್ಶ್ವೇನ ಸಂಸ್ಪೃಶೇತ್ ॥
ಕುಞ್ಚಿತಃಪ್ರಸೃತಃಪಾದೋ ಯತ್ರ ಸಾ ಸೂಚಿಕಾಮತಾ ॥

ವಿಕ್ಷೇಪ.—ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಪುರತೋ ಯಸ್ಯಾಶ್ಚರಣಙ್ಗನಾಙ್ಗಣೇ ॥
ಮುಹುರಾಕುಞ್ಚಯೇದೇಕಂ ವಿಕ್ಷೇಪಇತಿಕಥ್ಯತೇ ॥
ಹರಿಣಪ್ಲುತ.—ಭಯೋಭೂಯೋ ಸಮುತ್ಪ್ಲುತ್ಯ ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಚರಣೌಭುವಿ ॥
ಭೂತಕ್ರಿಯಾ ಪ್ರಸಾದಜ್ಞೈರ್ವ್ಯಾಹೃತಾ ಹರಿಣಪ್ಲುತಾ ॥
ಜಙ್ಘೋಲಙ್ಘನ.—ತಿರ್ಯಗಾಕುಞ್ಚಿತಸ್ಯಾಙ್ಘ್ರಿತಲ ಪೃಷ್ಠಸ್ಯ ಜಾನುತಃ ॥
ಅನ್ಯೇನಲಙ್ಘಯೇಜ್ಜಙ್ಘಾ ಜಙ್ಘೋಲಙ್ಘನಮಿಷ್ಯತೇ ॥
ಜಙ್ಘಾವರ್ತ.—ಅನ್ತರ ಭ್ರಮಣಸ್ಯಾಙ್ಘ್ರಿತಲ ಪೃಷ್ಟಸ್ಯ ಜಾನುತಃ ॥
ಬಾಹ್ಯತೋ ಭ್ರಮಣಸ್ತಸ್ಯ ಜಾನುಪಾರ್ಶ್ವೇ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಅಸಕೃದ್ಯತ್ರಸಾನ್ತಜ್ಞೈರ್ಜಙ್ಘಾವರ್ತಾಽಭಿದಾಮತಾ ॥

— ಇತಿ ಆಕಾಶಚಾರಿ ಭೇದಃ. —

ಅಥ ವಿತಸ್ತ ಭೂಚಾರಿ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಸಮಪಾದೋಝುಷಗತಿಸ್ಥಿರಾವರ್ತೋಽಧಿಪಚ್ಯುತಾ ॥
ಊರೂದ್ವೃತ್ತಾತ್ವಡ್ಡಿತಾಚ ಬದ್ಧಾಚ ಜನಿತಾ ತಥಾ ॥
ಉತ್ಸ್ಯನ್ದಿತಾಸ್ಯನ್ದಿತಾಚ ಶಕಟಾಸ್ಯಾ ತಥೈವಚ ॥
ಸ್ಯಾದವಸ್ತ್ಯನ್ದಿತಾಚಾಪಿ ತದನನ್ತರಮೇವಚ ॥
ಸಮೋಸರಿತಮತ್ತಲ್ಲಿಹ್ಯರ್ಧಮಾತಲ್ಲಿಕಾಪಿಚ ॥
ಅತ್ಯರ್ಧಿಕಾ ತತಃಪಶ್ಚಾತ್ ಹೇಳತಾಕ್ರೀಡಿತಾಪಿಚ ॥
ಏತಾಷೋಡಶಭೂಚಾರ್ಯಸ್ತಲ್ಲಕ್ಷಣ ಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥
ಸಮಪಾದಚಾರೀ.—ಪಶ್ಚಾತ್ಪುರಸ್ತಾತ್ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸದಾ ವೈಸ್ಮಪೃಥಗ್ವೃತಾ ॥
ಚಲಸಂಸ್ಥಿತ್ತದಾಚಾರೀ ಸಮಪಾದೇತಿ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ಝುಷಗತಿಚಾರಿ.—ವಿತಸ್ತಿ ಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಸೃತೋ ದಕ್ಷಿಣಶ್ಚರಣೋಗ್ರತಃ ॥
ಅನೇನೈವ ಕ್ರಮೇಣಸ್ಯಾಚ್ಚಾರೀ ಝುಷಗತಿರ್ಮತಾ ॥
ಸ್ಥಿರಾವೃತ್ತ.—ಅಙ್ಘ್ರಿಣಾಕ್ಷಿತಿ ಪೃಷ್ಟೇನ ವಿಧಾಯಾನ್ತರಮಣ್ಡಲಮ್ ॥
ತದನ್ಯಮುತ್ಕ್ಷಿಪೇದ್ಯತ್ರ ಸ್ಥಿರಾವೃತ್ತಾಂಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥
ವಿಚ್ಯವ.—ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಯೋಶ್ಚರಣಯೋಸ್ಸಮಯೋರಗ್ರಭಾಗತಃ ॥
ಭೂಮೇಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕುಟ್ಟನಂ ಯತ್ರ ಸಾಚಾರೀ ವಿಚ್ಯವೋಚ್ಯತೇ ॥

ಊರೂದ್ವೃತ್ತಾ.—ಪಾರ್ಷ್ಣಿರ್ಬಹಿರ್ಮುಖೀ ಯತ್ರ ಪಾದೋಗ್ರತಲಸಞ್ಚರಃ ||
ಜಙ್ಘೆಸ್ವಸ್ತಿಕಗಃ ಪಾದಾ ವೂರೂದ್ವೃತ್ತೇತಿತಾಂ ವಿದುಃ ||

ತ್ವಡ್ಡಿತ.—ಶ್ಲಿಷ್ಟಾಭ್ಯಾಞ್ಚರಣಾಗ್ರಾಭ್ಯಾಮಗ್ರತಃ ಪೃಷ್ಠತೋಪಿ ವಾ ||
ಭವೇತ್ಸಞ್ಚರಣಂ ಯತ್ರ ಸ್ಯಾಸಾಸ್ಯಾತ್ತ್ವಡ್ಡಿತಾಭಿಧಾ ||

ಬದ್ಧಚಾರಿ.—ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯೌ ಚರಣೌ ಅಸಕೃತ್ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತೀ ||
ಜಾನುದೇಶಪ್ರಚಲಿತೌ ಯತ್ರ ಬದ್ಧೇತಿ ಸಾ ಮತಾ ||

ಜನಿತ.—ವಕ್ಷಸ್ಥೋ ಯತ್ರ ಹಸ್ತಸ್ಸ್ಯಾದೇಕಸ್ತು ಕಟಕಾಮುಖಃ ||
ರೇಚಿತಸ್ತ್ವಪರಶ್ಚಾನ್ಯತ್ಪಾದೋಗ್ರತಲ ಸಞ್ಚರಃ ||
ಇಯನ್ತು ಜನಿತಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ವಿಚಾರ್ಯ ಪರಮೇಷ್ಠಿನಾ ||

ಉತ್ಸ್ಯನ್ದಿತ.—ಅಙ್ಘ್ರೇರ್ವಿವರ್ತನಂ ಶೀಘ್ರಮನ್ತರ್ವಾ ಬಹಿರೇವ ವಾ ||
ರೇಚಕಸ್ಯಾನುಸಾರೇಣ ಯತ್ರ ಸೋತ್ಸ್ಯನ್ದಿತಾ ಮತಾ ||

ಸ್ಯನ್ದಿತಾ.—ವಾಮಸ್ಸಮೋ ನಿಷಣ್ಣೋ ರುರ್ಯತ್ರಾನ್ಯೋಙ್ಘ್ರಿಃ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ||
ಪಞ್ಚತಾಳಾನ್ತರನ್ತಿರ್ಯಗ್ಯತ್ರ ಸಾ ಸ್ಯನ್ದಿತಾ ಮತಾ ||

ಶಕಟಾಸ್ಯಾ.—ಪ್ರಸಾರಿತಾಗ್ರ ಚರಣ ನಶ್ಚಾರೋಙ್ಗಸ್ಯ ಸೌಷ್ಟವಮ್ ||
ಭವೇದ್ಯಸ್ಯಾಮಿಯಂ ಚಾರೀ ಶಕಟಾಸ್ಯೇತಿ ತಾಞ್ಜಗುಃ ||

ಅಪಸ್ಯನ್ದಿತಾ.—ಸ್ಯನ್ದಿತಾಯಾ ವಿಪರ್ಯಾಸಾತ್ ಚಾರ್ಯಾಪಸ್ಯನ್ದಿತಾ ಮತಾ ||

ಸಮೋಸರಿತಮತಲ್ಲಿ.—ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಸರಣಂ ಶೀಘ್ರಞ್ಚಲನಾಂ ಪರಿಸರ್ಪಣೇ ||
ಸಮೋಸರಿತಮತಲ್ಲಿ ಚಾರೀಯಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ||

ಅರ್ಧಮತಲ್ಲಿ.—ಪಾದದ್ವಯಸ್ಯ ಚಲನಂ ಯತ್ರ ಸ್ಯಾದುಪಸರ್ಪಿಣೀ ||
ಉದ್ವೇಷ್ಟಿತಾವಹಿತ್ಥಾ ಚೇದೇವಞ್ಚಾರ್ಧಮತಲ್ಲಿಕಾ ||

ಅದ್ಯರ್ಧಿತಾ.—ಪಶ್ಚಾದ್ದಕ್ಷಿಣಪಾದಶ್ಚ ಚಲನಾದಪರಸ್ಯತು ||
ಅಪಸರ್ಪಣಯೋಗೇನ ಭವೇದದ್ಯರ್ಧಿತಾ ಭವೇತ್ ||

ಪಿಳತಾಕ್ರೀಡಿತಾ.—ಪಾದಯೋಸ್ಸರಣೇ ಯತ್ರ ಭವೇದುತ್ಪತ್ತಿಕಾ ಯದಿ ||
ಪಿಳತಾಕ್ರೀಡಿತಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸಾತು ನೃತ್ತ ವಿಶಾರದೈಃ ||

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ —

ಅಥ ಭ್ರಮರೀ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಭ್ರಮರ್ಯಸ್ಸ್ವಥ ಕಥ್ಯನ್ತೇ ವಿಚಿತ್ರಾ ನೃತ್ತಕರ್ಮಣಿ ||
ಗಾತ್ರಸ್ಯ ಭ್ರಮಣಾನ್ನೃತ್ತೇ ಭ್ರಮರೀ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ||
ಅನ್ತರ್ಬಾಹ್ಯಾಲಗಶ್ಚಿತ್ರತಿರು ಪೂಚಿತ ಚಿತ್ರಕಾಃ ||
ವಿದ್ಯಾಧರಾಶ್ಚ ಗನ್ಧರ್ವಾ ಕಿನ್ನರೀ ಭುಜಗೀ ತಥಾ ||
ನಾರಸಿಂಹ್ಯಾ ವಿಚಿತ್ರಾಶ್ಚ ಚಿತ್ರಾ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಮಣ್ಡಲಾ ||
ಅನ್ತರಾಶ್ಚಾಪವಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ವಿಷಮಾಶ್ಚ ರುಜುಸ್ತಥಾ ||
ಅಂಸತಾಶ್ಚ ಶಿರಃಪೂರ್ವಾ ದ್ವಿರೂಪಸ್ಯಚ ರೂಪತಾ ||
ವಿತುಟಾಲಾತ ವರ್ತೇಚ ವಿದ್ಯುದ್ವಿಲಸಿತಾ ತಥಾ ||
ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದಿತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಭ್ರಮರ್ಯೋನೈತ್ರ ಚನ್ದ್ರಿಕಾ ||

ಅನ್ತರ್ಭ್ರಮರಿ.—ಪಾದಙ್ಕುಞ್ಚಿತ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಜಾನುಸ್ಕನ್ಧಾ ಸ್ಥಿತಾಯುಚ ||
ಗಾತ್ರಾನ್ತರ್ಭ್ರಮರಞ್ಚೈವ ಭ್ರಮರೀ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ||

ಬಾಹ್ಯಾ.—ಕ್ಷಿಪ್ತತೋಜಾನುಕಞ್ಚೈಷಾ ಬಾಹ್ಯಗಾತ್ರ ಪರಿಭ್ರಮಾತ್ ||

ಅಲಗ.—ವೈಷ್ಣವಸ್ಥಾನಕಸ್ಥಸ್ಯ ವೈಷ್ಣವಾವನಾಙ್ಘ್ರಿಣಾ ಪುನಃ ||
ದೇಹಂಭ್ರಾಮಯತೇ ತಿರ್ಯಗಾಲಗಭ್ರಮರೀ ಮತಾ ||

ಚಿತ್ರ.—ತ್ರೈವಿಕ್ರಮಸ್ಥಾನಕಸ್ಥೋ ಭ್ರಮೇದನ್ತಃಕಳೇಬರಮ್ ||
ಚಿತ್ರಭ್ರಮರಿಕಾ ನಾಮ್ನಾ ಭ್ರಮರೀ ಕೀರ್ತಿತಾ ಬುಧೈಃ ||

ತಿರುಪು.—ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ಥಾನಪಾದಾಭ್ಯಾನ್ತಿರ್ಯಕ್ಚ ಭ್ರಮಣೀ ಕೃತಾ ||
ಕೀರ್ತಿತಾ ನೃತ್ತತತ್ವಜ್ಞೈಸ್ತಿರುಪುಭ್ರಮರೀತಿ ಸಾ ||
ಸಮಾಭ್ಯಾಮೇವ ಪಾದಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಚೇದ್ಭ್ರಮಯೇದ್ವಪುಃ ||

ಊಚಿತ.—ಯದಾ ತದಾ ವಿಜಾನೀಯಾದೂಚಿತಭ್ರಮರೀತಿ ಸಾ ||

ಚಕ್ರ.—ಪಿಣ್ಡಸೂಚಿಸ್ಥಾನಕಸ್ಥಂ ಯದಾ ತದ್ಭ್ರಾಮಯೇದ್ವಪುಃ ||
ಚಕ್ರಭ್ರಮರಿಕಾ ನಾಮ್ನಾ ಸಾ ಭವೇಚ್ಚಕ್ರವದ್ಭ್ರಮಾ ||

ವಿದ್ಯಾಧರ.—ವಿದ್ಯುದ್ಭ್ರಾನ್ತಾಭಿಧಾಞ್ಚಾರೀ ಕುರ್ವನ್ನೇವ ಪರಿಭ್ರಮಾತ್ ||
ವಿದ್ಯಾಧರಭ್ರಮರ್ಯುಕ್ತಾ ಸಾ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮ್ಮತಾ ||

ಗನ್ಧರ್ವ.—ವೃಶ್ಚಿಕಞ್ಚರಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ಮಧ್ಯಮಂ ಸನ್ನಿಕುಞ್ಚಿತಾ ||
ಗನ್ಧರ್ವಭ್ರಮರೀ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಗನ್ಧರ್ವಪ್ರಿಯ ಕಾರಿಣೀ ||

ಕಿನ್ನರ.—ಗಾರುಡಸ್ಥಾನಕೇ ತಿಷ್ಠನ್ ಭ್ರಮೇದ್ಯಜುಚ ಜಾನುನಾ ॥
ಕಿನ್ನರ ಭ್ರಮರೀಪ್ರೋಕ್ತಾ ಕಿನ್ನರಪ್ರೀತಿ ದರ್ಶಿನೀ ॥
ಭುಜಙ್ಗ.—ಭುಜಙ್ಗತ್ರಾಸಿತಾಂಚಾರಿಂ ಕುರ್ವನ್ನೇವ ಪರಿಭ್ರಮಾತ್ ॥
ಭುಜಙ್ಗ ಭ್ರಮರೀಪ್ರೋಕ್ತಾ ಭುಜಙ್ಗಪ್ರೀತಿ ವರ್ಧಿನೀ ॥
ಯಕ್ಷ.—ಸ್ವಪಾರ್ಶ್ವೇಪ್ರಸೃತಃಪಾದಃ ಗಾತ್ರಪಾರ್ಶ್ವನತಂ ಯಥಾ ॥
ಉಚ್ಚಾವಚೌ ಯಥಾ ಹಸ್ತೌ ಸಾ ಯಕ್ಷಭ್ರಮರೀ ಮತಾ ॥
ವೇತಾಳ.—ಊರ್ಧ್ವಜಾನುರ್ಭವೇಚ್ಚಾರೀ ಹಸ್ತೌ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಪ್ರಸಾರಿತೌ ॥
ವೇತಾಳೀ ಭ್ರಮರೀ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸಾ ವೇತಾಳ ಪ್ರದರ್ಶಿನೀ ॥
ವಾತೂಲ.—ವಾತೂಲಭ್ರಮರೀಪ್ರೋಕ್ತಾ ಗಚ್ಛೇನ್ನೈವ ಪ್ರದರ್ಶಿನೀ ॥
ಸಿದ್ಧ.—ಜಾನುಭ್ಯಾಮ್ಭೂಮಿಸಂಸ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ಥಿತಾಗಚ್ಛನ್ಪರಿಭ್ರಮೇತ್ ॥
ಇತಿ ಸಿದ್ಧಭ್ರಮರಿಕಾ ತಥಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮನೀಷಿಭಿಃ ॥
ಶಙ್ಕರ.—ಶೈವಙ್ಘ್ರಸ್ಥಾನಕಂ ಯತ್ರ ಗಾತ್ರಙ್ಘ್ರ ವಲಿತನ್ನತಮ್ ॥
ಕೃತ್ವಾ ಪರಿಭ್ರಮೇತ್ಸೋಕ್ತಶ್ಯಙ್ಕರ ಭ್ರಮರೀ ಬುಧೈಃ ॥
ನೃಸಿಹ್ಮ.—ಅನ್ಯೋರು ಪುಟಪಾದಸ್ತು ಕೃತ್ವಾ ಹಸ್ತಾವಧಸ್ಥಳೌ ॥
ವಕ್ರಿತಾಙ್ಗುಳಿಕಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ನೃಸಿಹ್ಮ ಭ್ರಮರೀತಿಸಾ ॥
ಚಿತ್ರ.—ಉಪವಿಶ್ಯ ಭ್ರಮರಿಕಾ ಕುರ್ವನ್ತ್ಯೇವ ಸರೇದ್ಯದಿ ॥
ಚಿತ್ರಭ್ರಮರಿಕಾ ಸೋಯಂ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಸ್ವಸ್ತಿಕ.—ಚರಣೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕೌ ಕೃತ್ವಾ ಮಣ್ಡಲಸ್ಥಾನಮಾಶ್ರಿತಃ ॥
ಪರಿಭ್ರಮೇದ್ಯದಿ ತದಾ ತಥಾ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಮಣ್ಡಲೀ ॥
ಅನ್ತರ.—ಉತ್ಫುಲ್ಲ ಗಮನೇಯತ್ರ ಭ್ರಮೇದ್ಯದಿ ತದೇವಸಾ ॥
ಅನ್ತರಭ್ರಮರೀ ತೇಷಾಂ ವಿಖ್ಯಾತಾನೃತ್ತಕೋವಿದೈಃ ॥
ಉಪವಿಷ್ಟ.—ಉಪವಿನ್ಯಸ್ಯ ಪಾದೇನ ಕೃತ್ವಾನ್ಯಙ್ಘ್ರಿ ಸಮಾಶ್ರಯಮ್ ॥
ಭ್ರಮೇದ್ಯದಿ ತದಾನ್ವರ್ಥೋಪವಿಷ್ಟ ಭ್ರಮರೀಮತಾ ॥
ವಿಷಮ.—ಅಙ್ಗುಳೀ ಪೃಷ್ಠಭಾಗೇನ ಸ್ಥಿತ್ವಾನ್ಯಂ ಪಾದಮುತ್ಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ತಿರ್ಯಗ್ವಲಿತಜಾನುಶ್ಚೇದ್ವಿಷಮ ಭ್ರಮರೀ ಮತಾ ॥
ಋಜು.—ತಲಸಞ್ಚರ ಪಾದಸ್ಯ ಗುಲ್ಫಕ್ಷೇತ್ರೇಚ ಕುಞ್ಚಿತಮ್ ॥
ವಿಧಾಯಾಸ್ಯಂ ಭ್ರಮೇದ್ಯತ್ರ ಸಾ ಋಜು ಭ್ರಮರೀ ಮತಾ ॥

ಅಞ್ಚಿತ.—ಪೃಷ್ಠೋತ್ಥಾನತಲೇ ಪಾದಂ ಪೃಷ್ಠತೋಸ್ಯಾಙ್ಘ್ರಿ ಕುಞ್ಚಿತಮ್ ॥
ಕೃತ್ವಾ ಶಿರೋಞ್ಚಿತಭ್ರಾನ್ತ್ಯಾ ತ್ವಞ್ಚಿತಂ ಭ್ರಮರೀ ಮತಾ ॥
ಶಿರೋ.—ಕಪಾಲೇನ ಭುವಿಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪಾದಮುರ್ಧ್ವೇ ಭವೇದ್ಯದಿ ॥
ಶಿರೋ ಭ್ರಮರಿಕಾ ನಾಮ್ನಾ ಕೀರ್ತಿತಾಸ್ಯಾನ್ಮಷಿಭಿಃ ॥
ದ್ವಿಪದ.—ಕ್ರಮಾತ್ಪಾದದ್ವಯೇನಾಪಿ ಭ್ರಮಿತ್ವಾ ದ್ವಿಪದಾ ಮತಾ ॥
ನಿಕುಟ್ಟ.—ಭ್ರಮನ್ನೇಕೇನ ಪಾದೇನ ತಾಡಯೇಚ್ಚ ಸ್ಮಹೀತಲಮ್ ॥
ಇತರೇಣ ಪದಾಸೇಯನ್ನಿಕುಟ್ಟ ಭ್ರಮರೀಮತಾ ॥
ಅಲಾತ.—ಪಾದಮೇಕಂ ಪುರಃಕೃತ್ವಾ ಯದಾಚಲಿತವದ್ಭ್ರಮೇತ್ ॥
ಅಲಾತಭ್ರಮರೀ ನಾಮ್ನಾ ವಿದ್ವದ್ಭಿಃ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ದಣ್ಡ.—ದಣ್ಡವಚ್ಚೋರ್ಧ್ವವಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪಾದಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಕುಞ್ಚಿತಮ್ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಮ್ಯುತೌ ಹಸ್ತೌ ಸ್ಥಿತೌ ಮಸ್ತಕ ವಕ್ಷಸೋಃ ॥
ಶಿವರಾಖ್ಯಂ ಭ್ರಮೇದ್ಯತ್ರ ದಣ್ಡ ಭ್ರಮರಿಕಾಮತಾ ॥
ದ್ವಿರೂಪ.—ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯ ಭ್ರಮಣಾದ್ದ್ವಿರೂಪ ಭ್ರಮರೀಮತಾ ॥
ವಿದ್ಯುದ್ವಿಲಸಿತಾ.—ತ್ರಿಭಙ್ಗಸ್ಥಾನಮಾಸ್ಥಾಯಭ್ರಮರ್ಣ ಗಾತ್ರಂ ಪ್ರಪೂರ ॥
ವಿದ್ಯುದ್ವಿಲಸಿತಾನಾಮ್ನಾ ಭ್ರಮರೀ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ॥ [ಯೇತ್
ಮಣ್ಡಲ.—ವೈಶಾಖಸ್ಥಾನಕೇಸ್ಥಿತ್ವಾ ಪಾದಾಗ್ರೇ ಚೋರುದೇಶಗಃ ॥
ಊರ್ಧ್ವಾವಲೋಕನೇಚೈವ ಭ್ರಮಣಮ್ಮಣ್ಡಲಸ್ತಥಾ ॥

— ಇತಿ ಭ್ರಮರೀ ಭೇದಃ. —

ಅಥ ರೇಖಾ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಝುಕ್ಕಿ ಢಿಲ್ಲಾಯಿ ಲಲಿತ ಸ್ಥಾಪನಾಸ್ಸೌಷ್ಟವಸ್ತಥಾ ॥
ದಾಳಸ್ದೇ ಶೃಙ್ಗಮಶ್ಯಾಣಾ ಕುಹಕೀ ಜಾಳರೇಖಯೋಃ ॥
ಅರ್ಧನ್ನಿಕುಣ್ಠಿತಶ್ಚೈವ ಗಾನ್ಧರ್ವೋ ಲೀಲ ಸುನ್ದರಃ ॥
ಅರ್ಧರೇಚಿತ ಕೋರೇಖಸ್ಥಿ ರಪಸ್ತೋಚಿತ ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಅಪರಾಜಿತಾಙ್ಗನಾ ಲಾಸ್ಯಾಙ್ಗೋ ಭಾವಸಂಜ್ಞಿಕಃ ॥
ಅತಿಕ್ರಾನ್ತ ಅಪಕ್ರಾನ್ತ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ರಾನ್ತೋರ್ಧ್ವಮಾನಕಃ ॥
ಕ್ಷಿಪ್ತ ರೇಖಾ ಇತಿಪ್ರೋಕ್ತಶ್ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಸಂಜ್ಞಿಕಃ ॥

ಝುಜ್ಝರೆಖಾ.—ವಾಮೇವಾ ದಕ್ಷಿಣೇವಾಪಿ ಕಿಞ್ಚಿದುನ್ನತ ಭಾವತಃ ॥
ವಲನಂ ಯಚ್ಚ ಶೀರಸ್ಯ ಸಾ ಝುಜ್ಝ್ಕ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ಝಿಲ್ಲಾಯಿ.—ಮನ್ದಾನಿಲ ಚಲದ್ಧಿನ್ನಪರಿಶಿವಾಙ್ಗಸ್ಯ ಚಾಲನಮ್ ॥
ಶಿಲ್ಲಾಯಿತಾ ಸಮುದ್ದಿಷ್ಟಾ ನೃತ್ತವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಲಲಿತ.—ಶರೀರವಲನಂ ಯಸ್ಯಾಂ ವಾತಾಹತಲತೋಪಮಮ್ ॥
ಲಲಿತೇತಿ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ಗಾನವಿದ್ಯಾ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥
ಸ್ಥಾಪನ.—ಸ್ಥಾನಕೇಷು ವಿಚಿತ್ರೇಷು ಯಥಾ ಸ್ಥಾನಂ ಸಮುಸ್ಥಿತಿಃ ॥
ತಥಾ ಸಂಸ್ಥಾಪನಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸ್ಥಾಪನಾಧಾಮವಿಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಸೌಷ್ಟವ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣತಃಪಶ್ಚಾತ್ಪುರೋಭಾಗೇಚ ಸಮ್ರತಾ ॥
ಗಾತ್ರಸ್ಯದೃಶ್ಯತೇ ಯತ್ರ ತತ್ರೈಷಾ ಸೌಷ್ಟವಾಮತಾ ॥
ದಾಳನ್ದೃಙ್ಗ.—ಚಾಞ್ಚಲ್ಯಹಸ್ತಸಂಸ್ಥಸ್ಯ ಪಾರದಸ್ಯತು ಯಾದೃಶಮ್ ॥
ಉಪವಿಷ್ಟಾಚ ಚಲನಸ್ಥಾಳನ್ದೃಙ್ಗಮುಚ್ಯತೇ ॥
ಮಶ್ಯಾಣಾ.—ನೃತ್ತಹಸ್ತಾನುಗಾದೃಷ್ಟಿರಸುರಾಗ ಕಟಾಯಿತಾ ॥
ಕರ್ಣಾನ್ತೇ ಲೀಯತೇ ಯತ್ರ ಮಶ್ಯಾಣಾನ್ತಾ ಮ್ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥
ಕುಹಕ.—ಭಾರಾಕ್ರಾನ್ತಾ ತುಲಾ ಜೇಹಾ ಚಾಞ್ಚಲ್ಯೋಪ ಮಿತಂ ವಪುಃ ॥
ವಾಮದಕ್ಷಿಣಯೋರ್ಯತ್ರ ತತ್ಕೂಹಕ ಮುದಾಹೃತಮ್ ॥
ಚಾಳಯ.—ರೇಖಾನುಮಾನ ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯಂ ಯತ್ತತ್ತಾಳಲಯಾನ್ವಿತಾಮ್ ॥
ಊರೂ ಕಟಿ ಕರಾಪಾಙ್ಗ ಕೋಮಲಂ ಯತಿ ಚಾಳಯತ್ ॥
ಅರ್ಧನಿಕುಣ್ಠಿತ.—ತ್ರಿಪತಾಕೌ ಯದಾ ಹಸ್ತಾವಂ ಸದೇಶ ನಿವೇಶಿತೌ ॥
ಪಾದೌ ಕುಟ್ಟನ ಸಂಯುಕ್ತೌ ಸ್ಯಾಚ್ಚೇ ದರ್ಧ ನಿಕುಣ್ಠಿತಮ್ ॥
ಗಾನ್ಧರ್ವ.—ಯತ್ರೈಕಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಾನೇಸ್ಯಾತ್ಪತಾಕಾಖ್ಯಕರಸ್ಥಥಾ ॥
ಉತ್ಪತ್ಯಾ ಕೃಷ್ಯ ಪಾದಾಭ್ಯಾಮಙ್ಗುಳೀಃ ಪೃಷ್ಠದರ್ಶನಾತ್ ॥
ಉಪರಿ ಭ್ರಮಿತೌ ಹಸ್ತೌ ಕ್ರಮಾದ್ಗಾನ್ಧರ್ವ ಮೀರಿತಮ್ ॥
ಲೀಲ.—ಯತ್ರ ಸ್ವಾಭಾವಿಕಮ್ಪ್ರದಾಭ್ಯಾನ್ದ್ವಾಭ್ಯಾಂ ಸಙ್ಕ್ರಮಣಮ್ಭವೇತ್ ॥
ಉದ್ವೇಷ್ಟಿತಾವವೇಷ್ಟಾತೌ ನಾಮ್ನಾ ಲೀಲೇತಿ ಸಾ ಮತಾ ॥
ಸುನ್ದರ.—ವಾಮಪಾದಸ್ಥಿತೋನ್ಯಸ್ತು ಕುಞ್ಚಿತೋ ಜಾನುಮಸ್ತಕೇ ॥
ಹಸ್ತೌತು ಚತುರಾಖ್ಯೌಚ ಸಮ್ಮುಖೌ ಪಾರ್ಶ್ವದೇಶಗೌ ॥
ವಿನೇತಾಂ ಯತ್ರ ಕರಣಂ ಸುನ್ದರಞ್ಚಿತ್ಯುದಾಹೃತಮ್ ॥

ಅರ್ಧರೇಚಿತ.—ಪಾರ್ಶ್ವೇನ ನಮಿತಂ ಯತ್ರ ಪಾದಕುಟ್ಟನ ಸಂಯುತಮ್ ॥
ಶಕಟಾಸ್ಯಕರಸ್ಸ್ನಾಚ್ಛ್ಯಾವಿದ್ಧಞ್ಚೇ ದರ್ಧರೇಚಿತಃ ॥
ಸ್ಥಿರಹಸ್ತ.—ಪ್ರಸಾರ್ಯೋತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಚರಣೌ ಸಮಪಾದಂ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ ॥
ವ್ಯಂಸಿತಾವಕೃತಂ ಸವ್ಯಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಹಸ್ತಂ ಪ್ರಸಾರಯೇತ್ ॥
ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢಸ್ತತಃಪಶ್ಚಾತ್ತಥೈವಚ ನಿಕುಟ್ಟನಮ್ ॥
ಊರುವೃತ್ತಾ ತತಃಕುರ್ಯಾದಕ್ಷಿಣಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ತಥಾ ॥
ನಿತಮ್ಬ ಕರಿಹಸ್ತಾಚ ಕಟಿಚ್ಛಿನ್ನಸ್ತಥೈವಚ ॥
ಸ್ಥಿರಹಸ್ತೋಭವೇದೇಷ ಅಙ್ಗಹಾರೋ ಹರಪ್ರಿಯಃ ॥
ಉಚಿತ.—ಸಮಪಾದಾನನ್ತರಞ್ಚ ತಿರ್ಯಕ್ಚ ಭ್ರಾಮಯೇತ್ತನುಮ್ ॥
ಉಚಿತಭ್ರಮರೀಂ ಪ್ರಾಹುಸ್ತದಾ ಶಙ್ಕರ ವಲ್ಲಭಃ ॥
ಅಜರಾಜಿತ.—ಚತುರಸ್ರಕರಂಕೃತ್ವಾ ಪಾದೇನಚಲ ಕುಟ್ಟನಮ್ ॥
ಭುಜಙ್ಗತ್ರಾಸಿತಞ್ಚೈವ ಕರಞ್ಚೋದ್ವೇಷ್ಟಿತಮ್ಮನಃ ॥
ನಿಕುಞ್ಚ ತದ್ವಯುಚ್ಚೈರ್ಯಮಾಕ್ಷಿಪ್ತಮ್ಮಣ್ಡಲೋರಸಿ ॥
ಕರಿಹಸ್ತಙ್ಕಟಿಭ್ರಾನ್ತಙ್ಕರ್ತವ್ಯಮಪರಾಜಿತಮ್ ॥
ಅಙ್ಗನಾಲಾಸ್ಯ.—ವಿಕ್ರಮೋಲ್ಲಙ್ಘ್ಯವಿಶ್ರಮ್ಯ ವೀಙ್ಖ್ಯಚಮುಹುರ್ಮುಹುಃ ॥
ವಾದ್ಯಪ್ರತ್ಯಯತೋ ಯತ್ರ ನರ್ತನಂ ಲಜ್ಜಸಮ್ಭವೇತ್ ॥
ಭಾವ.—ತಾಳಾತ್ತಾಳಾನ್ತರಸ್ಯಾಪಿ ವಾದ್ಯಾದ್ವಾದ್ಯಾನ್ತರಸ್ಯವಾ ॥
ಭಾಣ್ಡಾದ್ಭಾಣ್ಡಾನ್ತರಸ್ಯಾಪಿ ಯತ್ರ ಸನ್ಧಿರ್ನಲಭ್ಯತೇ ॥
ನರ್ತಕ್ಯಾಗತಿ ವೈಚಿತ್ರ್ಯಾದ್ಭಾವ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಅತಿಕ್ರಾನ್ತ.—ಕುಞ್ಚಿತಮ್ಪಾದ ಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪುರತಸ್ತಂ ಪ್ರಸಾರಯೇತ್ ॥
ಉತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯಪಾತಯೇಚ್ಚೈನಾಮತಿಕ್ರಾನ್ತಾ ತು ಸಾ ಸ್ಮೃತಾ ॥
ಅಪಕ್ರಾನ್ತ.—ಊರುಭ್ಯಾಂ ವಲನಙ್ಕೃತ್ವಾ ಕುಞ್ಚಿತಮ್ಪಾದಮುದ್ಧರೇತ್ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವೇಪಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇಚ್ಚೈನಮಪಕ್ರಾನ್ತಾ ತು ಸಾ ಸ್ಮೃತಾ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ರಾನ್ತ.—ಕುಞ್ಚಿತಮ್ಪಾದಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವೇತ್ತಾ ನಕ್ಷಿತೌ
ಉದ್ಘಟ್ಟಿತೇನ ಪಾದೇನ ಪಾರ್ಶ್ವಕ್ರಾನ್ತಾಭಿಧೀಯತೇ ॥ [ನ್ಯಸೇತ್ ॥
ಊರ್ಧ್ವಮಾನ—ಕುಞ್ಚಿತಮ್ಪಾದಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯಜಾನುಸ್ಥಾನಸಮಂನ್ಯಸೇತ್ ॥
ತೃತೀಯಞ್ಚ ಕ್ರಮಸ್ತಬ್ಧ ಮೂರ್ಧ್ವಮಾನಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಕ್ಷಿಪ್ತ.—ಕುಞ್ಚಿತವಾದಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಪ್ರಸಾರ್ಯ ತನ್ನ್ಯಸೇತ್ ‖
ಜಙ್ಘ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಹ್ಯಾಕ್ಷಿಪ್ತಾನ್ಯಾತು ಸಾ ಸ್ಮೃತಾ ‖

— ಇತಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ರೇಖಾಭೇದಃ. —

‖ ಪಾದ ದ್ವಾದಶಪ್ರಾಣಾಃ. ‖

ಸಮಾಗ್ರಶ್ಚಾಪಿ ಪೃಷ್ಠಾಭ್ಯಾಮಸೋಗ್ರತಲ ಸಞ್ಚಾರಃ ‖
ವಿಸ್ಲಷ್ಟಶ್ಚ ರಣೋ ಯತ್ರ ಕ್ರಮಾಚ್ಚಾಮುಣ್ಡಿಕಾಂ ವಿದುಃ ‖

ಮತಾನ್ತರ.—ಅತಿಮನ್ದಮತೀಶೀಘ್ರ ಸ್ನಿಗ್ಧಬದ್ಧಶ್ಯಬದ್ಧ ತಾಡನಮ್ ‖
ಪ್ರತ್ಯಾಹತಃಪಾರ್ಶ್ವಮೇತಾ ಯುಗದೂರ್ಧ್ವಾದಶಸ್ಮೃತಾ ‖

ಅಥ ಅಙ್ಗಳ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಗರ್ಘರೋ ವಿಷಮದ್ಧಾವಾಶ್ರಯಶ್ಚ ಕ ವಿವಾರಕಃ ‖
ಗೀತಞ್ಚೇತಿ ಸಮಾದಿಷ್ಟಮ್ಪಞ್ಚಾಙ್ಗಾನಿ ವಿಮುರ್ಭುಧಾಃ ‖

ಗರ್ಘರ.—ತತ್ರ ಗರ್ಘರಿಕಾವಾ ದೇವಾದನಙ್ಘರ್ಘರೋ ಮತಃ ‖
ವಿಷಮ.—ಅನವಾನಾಶ್ರಯಜನೋ ವಿಷಮಾಖ್ಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ‖
ಭಾವಾಶ್ರಯ.—ಭಾವ್ಯೋ ಭಾವಾಶ್ರಯಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪಟವಾಟಾದಿ ಸಮ್ಮತಃ ‖
ಕವಿವಾರಕಃ.—ಕವಿವಾರೋ ಭವೇದತ್ರ ಸಭಾನಾಯಕ ವರ್ಣನಮ್ ‖
ಗೀತ.—ಗೀತೇನ ಲಯ ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಗಾವಿಭ್ಯಾರ್ಯೇಣ ಸಮಾವೃತಃ ‖

— ಇತಿ ಅಙ್ಗಭೇದಃ. —

ಅಥ ಪ್ರೇರಣೀ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಪಟವಾಟಶ್ಚ ಪಟವಾ ಶಿರಿಪಟ್ಟ ಲಗಾದಿಮಃ ‖
ಪಾತಶೀರಿಭಿದಾಖ್ಯಶ್ಚ ತತಃ ಖಲುಹಲಾಭಿದಃ ‖

ಪಟವಾಟ.—ಭೂಮಿಲಗ್ನಾತ್ರಯೋ ಪಾದಪರ್ಯಾಯಾತ್ಕುಟ್ಟನಂ ಯಥಾ ‖
ಪಾರ್ಷ್ಣಿದ್ವಯೇನ ಪಾರ್ಷ್ಣಾವೈಕ್ರಿಯಾಸ್ಯಾತ್ಪಟವಾಟಕಃ ‖

ಪಾಠಾಕ್ಷರ.—ತಕ ತಕ ತಕ ತಕ ‖

ಅಪಟವ.—ಭವೇಚ್ಚಾ ಪಟಕಃಪಾದತಲೇನವಿನಿಕುಟ್ಟನಮ್‖ ಪಾ.-ಧಧಧಧಧಧ‖

ಶಿರಿಪಟ.—ತಲೇನಭೂಮಿಲಗ್ನೇನ ಪಾದಸ್ಯ ಸರಣಮ್ಪುರಃ ‖
ತದಾಪಸರಣಂ ಪಶ್ಚಾತ್ಸ್ಮಹುಶ್ಶಿರಿಪಟಿರ್ಭವೇತ್ ‖

ಪಾ.—ತಕ್ಕಿಟ್ಟಕ್ಕಿಟತಕ ತಕ್ಕಿಟ್ಟಕ್ಕಿಟತ ‖

ಲಗಾದಿಮ.—ದ್ವಯೋಶ್ಚರಣಯೋಪ್ರ್ಯಾಪ್ನಿಪರ್ಯಾಯೇಣ ಪ್ರಕಮ್ಪನಮ್ ‖
ಯತ್ರತತ್ಕೋಮಲಂ ಸೋತ್ರ ಲಗಪಾತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖

ಪಾ.—ಧಿರಿಗುಡು ಧಿರಿಗುಡು ‖

ಸಿರಿಭಿದ.—ಸತ್ಯೈಕಸ್ಮಿನ್ಸಮೇ ಪಾದೇ ಅಙ್ಘ್ರಿಣಾ ಪ್ರೇರಿತಃಪುರಃ ‖
ಯಸ್ತಸ್ಯ ಜಙ್ಘಯಾಕಮ್ಪೋ ಯದಾ ಸಿರಿಭಿದಸ್ಮೃತಃ ‖

ಪಾ.—ತಕುಕುಕು ತಕುಕುಕು ‖

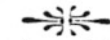
ಅನ್ಯಥಿ.—ಭೂಮಿಲಗ್ನಸ್ತುಯಃಪಾದ ಪಾರ್ಷ್ಣಿಚಙ್ಘೇನ ಚಾಲಯೇತ್ ‖
ತದಾ ಸಿರಿಭಿದಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪೂರ್ವೀಕ್ಯೈಃಪಣ್ಡಿತೈಶ್ಚ ತತ್ ‖

ಪಾ.—ದಿಗಿ ದಿಗಿ ದಿಗಿ ದಿಗಿ ‖

ಪಲಾಭಿದ.—ಭೂಲಗ್ನಾಗ್ರಶ್ಚ ವಾಮಾಙ್ಘ್ರೀ ಪಾರ್ಷ್ಣಿನಾ ಭೂಮಿಕುಟ್ಟನಂ‖
ಭೂಮಿಲಗ್ನಾಗ್ರಜಾನೋಸ್ತು ಭ್ರಮಸ್ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯತಃ ‖
ಶಿರಸಸ್ಸಹಲಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ಗರ್ಘರೋ ನೃತ್ತಕೋವಿದೈಃ ‖

ಪಾ.—ತಕ್ಕುದಿಕ್ಕು ‖

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಮುಖವೀಣಾಧಾರಕ.—ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದ್ರಾಗ ನಿಪುಣ ಉಪರಾಗೇಷು ಕೌಶಲಃ ‖
ಸ್ವರಮಾರ್ಗಪ್ರವರ್ತಾಚ ತಾಳಮಾರ್ಗ ವಿಶಾರದಃ ‖
ನಾತಿಕುಬ್ಜೋ ನಾತಿದೀರ್ಘಸ್ಸುಕುಮಾರಃ ಪ್ರಯೋಗವಿತ್ ‖
ವಾದ್ಯಪ್ರಬನ್ಧ ನಿರ್ಮಾತಾ ಮರ್ಮಜ್ಞೋ ರಾಗವರ್ಧನಃ ‖
ಏವಂವಿಧ ಗುಣೋಪೇತೋವಾಂಶಿಕಃ ಕಥಿತೋ ಬುಧೈಃ ‖

ಮುರಳೀ ಲಕ್ಷಣ.—ದ್ವಾದಶಾಙ್ಗುಳಮಾಕಾರಂ ಸಮ್ಯಗ್ವಂಶೇನ ಕಾರಯೇತ್‖
ಆದೌಚರನ್ಧ್ರಮೇಕನ್ತು ಕಾರಯೇ ದ್ವಾಯುಪೂರಿತಮ್ ‖
ಏಕೈಕಾಙ್ಗುಳ ತಶ್ಚಾಥ ಸಪ್ತರನ್ಧ್ರಾಣಿಕಾರಯೇತ್ ‖
ಸಪ್ತಶೀರ್ಷಾಖ್ಯ ಹಸ್ತಞ್ಚ ವಾದಕೋ ವಾದ್ಯಮಾಚರೇತ್ ‖

ಮೂಲನಾದೆ ಸ್ಥಿತೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಮಧ್ಯನಾದೆ ಸ್ಥಿತೋ ವಿಧಿಃ ‖
ಅಗ್ರನಾದೆಸ್ಥಿತಶ್ಶಂಭುರ್ಮುರಳೀ ದೈವತಂ ಹರಿಃ ‖
ಧಾರಣ.—ಸಪ್ತರನ್ಧ್ರಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸಮನ್ವಿತಮ್ ‖
ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪಸ್ತೆ ಮುರಳೀ ಪ್ರಣಮಾಮ್ಯಹಮ್ ‖
ನಾಗಸ್ವರ.—ನಿರ್ಘೋಷ ಬೀಜಕಾಷ್ಠಸ್ತು ಮಾಮಾರಜ ಇತಿ ಶ್ರುತಮ್ ‖
ಅಙ್ಗುಳಿಶ್ಚೈಕವಿಂಶತ್ಯಸ್ತ್ರಯಸ್ತತ್ರ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್ ‖
ಮಞ್ಜರೀ ಮೂಲಮಙ್ಗುಳ್ಯನ್ಮಧ್ಯೆ ದ್ವಿತಯಮಙ್ಗುಳಮ್ ‖
ಭೆವೆ ಗಾತ್ರ ತ್ರಯೋಙ್ಗುಳ್ಯಸ್ಸರ್ವಾಙ್ಗೆಷ್ವೇಕವಿಂಶತಿಃ ‖
ಮೂಲಶಬ್ದೆ ಸ್ಥಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಮಧ್ಯಶಬ್ದೆ ಜನಾರ್ದನಃ ‖
ಅಗ್ರೆ ಪಶುಪತಿಸ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ರಕ್ಷಕಃ ‖
ಅದ್ಯತಶ್ಚೈವ ಸನ್ವಾದ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ನಾಭೌ ಸರಸ್ವತೀ ‖
ಕಮಲಾಪ್ರತಿಕಾಕುಮ್ಭೆ ಜೀವಾಳಸ್ತು ಸುಧಾಕರಃ ‖
ಸಪ್ತರನ್ಧ್ರೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಸ್ಸಪ್ತಸ್ವರ ಸಮನ್ವಿತಃ ‖
ಮಿಶ್ರಯೆದೆಕರನ್ಧ್ರೇಣ ರನ್ಧ್ರಮಧ್ಯೆಕವಿಂಶತಿಃ ‖
ಮೌರ್ವಿಕಾನಾಮ ವಾದ್ಯಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ ವ್ಯಪೋಹತಿ ‖
ವಾಮಹಸ್ತಶ್ಚ ಶಬ್ದಶ್ಚ ಬ್ರೂಣಹತ್ಯಾಂ ಹನಿಷ್ಯತಿ ‖
ಉಭಯೋಃಕರಯೋಶ್ಶಮ್ಭುರ್ನಿತ್ಯನಾಟ್ಯವಮಾಚರೆತ್ ‖
ಮೌರ್ವಿಕಾ.—ಮೌರ್ವಿಕಾ ಲಕ್ಷಣಂ ಪೂರ್ವಂ ಮತಙ್ಗಮುನಿ ಭಾಷಿತಮ್ ‖
ಮುಖವೀಣಾ.—ದ್ವಾದಶಾಙ್ಗುಳವಿಸ್ತೀರ್ಣಙ್ಗ್ರನ್ಥಿ ರನ್ಧ್ರ ವಿವರ್ಜಿತಮ್ ‖
ರಕ್ತಚನ್ದನಜನ್ದಾರು ಸುಷಿರದ್ವಯ ಶೋಭಿತಮ್ ‖
ರಾಗಪ್ರಸೂತ ಕುಸುಮಮಗ್ರೆ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯವಾದಯೆತ್ ‖
ದಣ್ಡೆಚ ದೆವತಾ ವಾಣೀ ಮುಖೆಚ ಕುಸುಮಾಯುಧಃ ‖
ಸುಷಿರೆ ದೆವತಾಸ್ಕನ್ದಃ ಮುಖವೀಣಾತ್ರಿ ದೈವತಾ ‖
ಧಾರಣ.—ಮುಖೆ ದಣ್ಡೆಚ ಸುಷಿರೆ ಸ್ವರವಾಣೀ ಗುಹಾತ್ಮಿಕಾ ‖
ರಙ್ಗಶೋಭಾಕರೀ ನಾದಾಮ್ಮುಖವೀಣಾನ್ನಮಾಮ್ಯಹಮ್ ‖
ತತ್ಪಾತ್ರಸ್ಯ.—ಸರಸ್ವತೀಂ ರತೀಶಞ್ಚ ಷಣ್ಮುಖಞ್ಚ ಪುನಃಪುನಃ ‖
ಅಭಿವಾದ್ಯ ಸಭಾಮಧ್ಯೆ ಮುಖವೀಣಾಂ ಸಮುದ್ಧರೆತ್ ‖

ತೆರೆ.—ಧಾರ್ಯಾ ಯವನಿಕಾ ರಮ್ಯಾ ನಾನಾವರ್ಣ ವಿಭೂಷಿತಾ ‖
ಭಾವೈರ್ಬಹುವಿಧಾಕಾರೈ ರಞ್ಜಯನ್ತಿ ಜಗತ್ರಯಮ್ ‖
ಗತಿ.—ಹಂಸೋಲಾ ಮಯೂರಾಚ ಅತೀಲ ಕುಕ್ಕುಟಸ್ತಥಾ ‖
ಗಜಶ್ಚ ಚತುರಗಶ್ಚೈವ ಸಪ್ತೈತೆ ಗತಿರೀರಿತಾ ‖
ನಾಟ್ಯನೃತ್ತ ನರ್ತನಾವಶ್ಯಕ ಲಕ್ಷಣಮ್.—
ಆಙ್ಗಿಕೋ ವಾಚಿಕೋ ದ್ವೈಧಾಚಾಹಾರ್ಯಸ್ಸಾತ್ವಿಕೋಪರಃ ‖
ಅಙ್ಗಾನ್ಯತ್ರ ಶಿರೋ ಹಸ್ತೌ ಪಕ್ಷಃಪಾರ್ಶ್ವಂ ಕಟೀತಟಿ ‖
ಪಾದಸ್ಕನ್ಧೌ ಯಥಾ ಗ್ರೀವಾ ಬಾಹುಃಪೃಷ್ಠನ್ತಥೋದರಮ್ ‖
ಊರೂ ಜಙ್ಘೆ ಮಣಿಬನ್ಧೌ ಜಾನುನೀ ಭೂಷಣಾನಿಚ ‖
ದೃಷ್ಟಿಭ್ರೂಪುಟ ತಾರಾಶ್ಚ ಕಪೋಲೌ ನಾಸಿಕಾನಿಲಃ ‖
ಅಧರೋದಶನಾ ಜಿಹ್ವಾ ಚುಬುಕಂ ವದನನ್ತಥಾ ‖
ಪಾರ್ಷ್ಣಿಗುಲ್ಫೌ ತಥಾಙ್ಗುಳ್ಯಃಕರಯೋಃಪಾದಯೋಸ್ತಲೆ ‖
ಮುಖರಾಗಶ್ಚ ಕರಯೋಃ ಪ್ರಚಾರಃಕರಣಾನಿಚ ‖
ಕರ್ಮಾಣಿ ಪಾಣಿಕ್ಷೆತ್ರಾಣಿ ಕರಣಾನಿ ದ್ವಿಧಾ ತಥಾ ‖
ಶುದ್ಧಾಧ್ವನ್ಯಪ್ಲುತ ಪೂರ್ವಾಣಿಚಾಙ್ಗಹಾರಸ್ಸರೇಚಕಃ ‖
ಚಾರ್ಯಶ್ಶುದ್ಧಾಶ್ಚ ದೆಶಿಸ್ಥಾ ಸ್ಥಾನಕಾನ್ಯಥ ವೃತ್ತಯಃ ‖
ನ್ಯಾಯಶ್ಚ ಪ್ರವಿಚಾರಶ್ಚ ಮಣ್ಡಲಾನ್ಯಖಿಲಾನ್ಯಪಿ ‖
ಲಾಸ್ಯಾಙ್ಗಾನಿ ತತೋರೆಖಾಕ್ರಮಃಪಾತ್ರಶ್ಚ ಲಕ್ಷಣಮ್ ‖
ಗುಣದೋಷೌ ಮಣ್ಡಲಞ್ಚ ತಸ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಲಕ್ಷಣಮ್ ‖
ಸಾಂಪ್ರದಾಯೊ ಗುಣೌ ದೋಷೌ ತಸ್ಯ ಶುದ್ಧಾಚ ಪದ್ಧತಿಃ ‖
ಗೋಣ್ಡಲಶ್ಚ ವಿಧಿಸ್ಸಮ್ಯಗ್ಲಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರೇರಣಿಸ್ತಥಾ ‖
ತತ್ಪದ್ಧತಿರಥಾಚಾರ್ಯೊ ನಟನರ್ತಕಿ ಲಕ್ಷಣಮ್ ‖
ವೈತಾಳಿಕಶ್ಚಾ ರಣಶ್ಚ ಕೋಲ್ಹಾಟಿಕ ಸಭಾ ಸದಃ ‖
ಸಭಾಪತಿಸ್ಸಭಾಯಾಞ್ಚ ನಿವೆಶೋ ರಸಲಕ್ಷಣಮ್ ‖
ಭಾವಲಕ್ಷಣ ಮಿತ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಧ್ಯಾಯೆ ಬ್ರೂಮಹೆಕ್ರಮಾತ್ ‖
ಆಙ್ಗಿಕವಾಚಿಕ ಆಹಾರ್ಯ ಸಾತ್ವಿಕ.—
ಆಙ್ಗಿಕೋ ವಾಚಿಕೋದ್ವೈಧಾಚಾಹಾರ್ಯಸ್ಸಾತ್ವಿಕೋ ಪರಃ ‖
ಚತುರ್ಧಾಭಿನಯಸ್ತತ್ರಾಙ್ಗಿಕೋಙ್ಗದರ್ಶಕೋ ಮತಃ ‖

ಅಙ್ಗ.—ಅಙ್ಗಾನ್ಯತ್ರ ಶಿರೋಹಸ್ತೌ ವಕ್ಷಃಪಾರ್ಶ್ವೌಕಟೀ ತಟೌ ॥
ಪಾದಾವಿತಿ ಷಡುಕ್ತಾನಿ ಸ್ಕನ್ಧಾವಪ್ಯಪರೇ ಜಗುಃ ॥
ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗ.—ಪ್ರತ್ಯಙ್ಗಾನಿ ಯಥಾ ಗ್ರೀವಾ ಬಾಹೂ ಪೃಷ್ಠನ್ತಥೋದರಮ್ ॥
ಉರೂಜಙ್ಘೇ ಷಡಿತ್ಯಾಹುರಪರೇ ಮಣಿಬನ್ಧಕೌ ॥
ಜಾನುನೀ ಭೂಷಣಾನೀತಿ ತ್ರಯಮಪ್ಯಧಿಕಞ್ಜಗುಃ ॥
ಶಿರಸ್ಯುಪಾಙ್ಗ.—ದೃಷ್ಟಿಭ್ರೂಪುಟತಾರಾಂಚ ಕಪೋಲೌ ನಾಸಿಕಾನಿಲಃ ॥
ಅಧರೋ ದಶನಾಜಿಹ್ವಾ ಚುಬುಕಂ ವದನನ್ತಥಾ ॥
ಉಪಾಙ್ಗಾನಿ ದ್ವಾದಶೈತೇ ಶಿರಸ್ಯಙ್ಗನ್ತರೇಷುಚ ॥
ದೇಹೇ ಉಪಾಙ್ಗ.—ಪಾರ್ಷ್ಣಿ ಗುಲ್ಫೌ ತಥಾಙ್ಗುಳ್ಯಃ ಕರಯೋಃಪಾದಯೋಸ್ತಲೇ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಹಸ್ತಾಧ್ಯಾಯೇ ಪ್ರಕರಣಮ್.

ಅಙ್ಗುಳ್ಯಃ.—ಅಙ್ಗುಳ್ಯಃಕರಶಾಖಾಸ್ಯುಃ ಪುಂಸ್ಯಙ್ಗುಷ್ಠಃಪ್ರದೇಶಿನೀ ॥
ಮಧ್ಯಮಾನಾಮಿಕಾಚಾಪಿ ಕನಿಷ್ಠಾಚೇತಿತಾಃಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಹಸ್ತದ್ವಾದಶಪ್ರಾಣ.-ಹಸ್ತಾನಾನ್ದ್ವಾದಶಪ್ರಾಣಾಸ್ತೇಷಾಂ ಲಕ್ಷಣ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ಪ್ರಸಾರಣಙ್ಕುಞ್ಚಿತಞ್ಚ ರೇಚಿತಞ್ಚಾಪಿ ಪುಙ್ಖಿತಮ್ ॥
ಅಪವೇಷ್ಟಿತಕಞ್ಚಾಪಿ ಪ್ರೇರಿತೋದ್ವೇಷ್ಟಿತನ್ತಥಾ ॥
ವ್ಯಾವೃತ್ತ ಪರಿವೃತ್ತೇ ಚ ಸಙ್ಕೇತಸ್ತದನನ್ತರಮ್ ॥
ಚಿನ್ಹಂ ಪದಾರ್ಥಟೀಕೇತಿಪ್ರಾಣಾ ದ್ವಾದಶ ಹಸ್ತಜಾಃ ॥
ಪ್ರಸಾರಣ.—ಪ್ರಸಾರಣಮಿತಿಖ್ಯಾತಮಙ್ಗುಳೀನಾಂ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥
ಕುಞ್ಚಿತ.—ಕುಞ್ಚನಾದಙ್ಗುಳೀನಾಞ್ಚ ಕುಞ್ಚಿತಂ ಸಮುದೀರಿತಮ್ ॥
ರೇಚಿತ.—ಅಙ್ಗುಳೀನಾಂ ಪ್ರಚಲನಾದ್ರೇಚಿತಮ್ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್ ॥
ಪುಙ್ಖಿತ.—ಪುರೋಭಾಗೇ ರೇಚಿತೋವಾ ಕುಞ್ಚಿತೋವಾ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ಯೋ ಹಸ್ತಸ್ತು ಪತಾಕಾಖ್ಯೋ ನಾಮ್ನಾ ಸೌ ಪುಙ್ಖಿತೋಭವೇತ್ ॥
ಅಪವೇಷ್ಟಿತ.—ಅಧಸ್ತಾದ್ಗಮನಮ್ಯತ್ತತ್ ಹಸ್ತೋನಾಮ್ನಾಪವೇಷ್ಟಿತಃ ॥

ಪ್ರೇರಿತ.—ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗೇ ಕುಞ್ಚಿತೋವಾ ರೇಚಿತೋವಾ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ಯೋ ಹಸ್ತಃಕಥಿತಸ್ಸೋಯಂ ಪ್ರೇರಿತಃಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥
ಉದ್ವೇಷ್ಟಿತ.—ಹಸ್ತಾನಾಮೂರ್ಧ್ವಭಾಗೇಯುದ್ಗಮನಞ್ಚಾಸ್ತಿ ನರ್ತನೇ ॥
ತಮುದ್ವೇಷ್ಟಿತ ಮಿತ್ಯಾಹುರ್ಭರತಾಗಮ ವೇದಿನಃ ॥
ವ್ಯಾವೃತ್ತ.—ಅಗ್ರತಃಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗೇಚ ಹಸ್ತೋ ವ್ಯಾವೃತ್ತಕೋ ಗತಃ ॥
ಪರಿವೃತ್ತ.—ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗೇ ಪುರೋಭಾಗೇ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಯೋ ನಟನೇಕರಃ ॥
ಪರಿವೃತ್ತಸ್ಸಮಾಖ್ಯಾತೋ ನಾಮ್ನಾ ಹಸ್ತ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಸಙ್ಕೇತ.—ಊಹಾ ವಿಧಾನ ರಚನಾಂವಿನಾ ಸ್ಥೂಲೋಕ್ತಿ ಪೂರ್ವಕಮ್ ॥
ಯೋ ಹಸ್ತೋ ವಿನಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸಙ್ಕೇತಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಚಿನ್ಹ.—ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಪರೋಕ್ಷಾಣಾಂ ವಸ್ತೂನಾನ್ನಾಟ್ಯಕರ್ಮಣಿ ॥
ಸ್ಥಾವರತ್ವಞ್ಜಙ್ಗಮತ್ವಮೇತೇಷಾಮುಪಿತಾದೃಶಮ್ ॥
ತದಾಕಾರ ಪ್ರಕಟನನ್ತನ್ಮುಖಸ್ಯ ನಿರೀಕ್ಷಣಮ್ ॥
ತತ್ಸ್ಥಾನ ದರ್ಶನಞ್ಚಾಪಿ ಧ್ವಜಾನಾಞ್ಚ ನಿದರ್ಶನಮ್ ॥
ತತೋ ಯುದ್ಧಪ್ರಕಟನನ್ತದ್ಗತೇರ್ವಾ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥
ತದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದರ್ಶನಂವಾಥ ತಚ್ಚೇಷ್ಟಾ ದರ್ಶನಞ್ಚ ವಾ ॥
ಇತ್ಯಾದಿ ನಾನಾ ಚಿನ್ಹಾರ್ಥ್ಯಞ್ಚಿನ್ಹಮಿತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಪದಾರ್ಥಟೀಕಾ.—ಪದಾನಾಙ್ಕಥಿತಾನಾಂಸ್ಯಾ ದರ್ಥನಿರ್ವಾಹತಾ ಯದಿ ॥
ಇಯಂ ಪದಾರ್ಥಟೀಕೇತಿ ಕಥಿತಾ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಹಸ್ತ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಹಸ್ತಮುಖ.—ಅಧೋಮುಖಞ್ಚೋರ್ಧ್ವಮುಖಂ ಸಮುಞ್ಚಾನ್ಯಮುಖನ್ತಥಾ ॥
ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಞ್ಚ ಹಸ್ತಾನಾಮ್ಪಞ್ಚ ವಕ್ತ್ರಾಣಿಕೀರ್ತಯೇತ್ ॥
ಹಸ್ತಸ್ಥಿತಿಃ.—ಅಧೋಭಾಗೋ ಮಧ್ಯಭಾಗೋ ಪ್ರಸಾರೀಚ ತಥೈವಚ ॥
ಊರ್ಧ್ವಭಾಗಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಕೇತಿ ಭಾಗಾಃಪಞ್ಚ ಪರೇ ಜಗುಃ ॥
ಹಸ್ತಲಕ್ಷಣ.—ಅಸಂಯುತಾಸ್ಸಂಯುತಾಶ್ಚ ಹಸ್ತಭೇದಾ ನಿರೂಪಿತಾ ॥
ತತ್ರಾ ಸಂಯುತಹಸ್ತಾನಾಮಾದೌ ಲಕ್ಷಣಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಅಸಂಯುತ.—ಪತಾಕಸ್ತ್ರಿಪತಾಕೋಽರ್ಧಪತಾಕಃ ಕರ್ತರೀಮುಖಃ ॥

ಮಯೂರಾಖ್ಯೋರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ತ್ವರಾಳಶ್ಶುಕತುಣ್ಡಕಃ ॥

ಮುಷ್ಟಿಶ್ಚ ಶಿಖರಾಖ್ಯಶ್ಚ ಕಪಿತ್ಥಃ ಕಟಕಾಮುಖಃ ॥

ಸೂಚೀ ಚನ್ದ್ರಕಲಾ ಪದ್ಮಕೋಶಸ್ಸರ್ಪಶಿರಸ್ತಥಾ ॥

ಮೃಗಶೀರ್ಷಸ್ಸಿಂಹಮುಖೋ ಲಾಙ್ಗೂಲಶ್ಚಾಲಪಲ್ಲವಃ ॥

ಚತುರೋ ಭ್ರಮರಶ್ಚೈವ ಹಂಸಾಸ್ಯೋ ಹಂಸಪಕ್ಷಕಃ ॥

ಸನ್ದಂಶೋ ಮುಕುಳಶ್ಚೈವ ತಾಮ್ರಚೂಡಸ್ತ್ರಿಶೂಲಕಃ ॥

ಇತ್ಯ ಸಂಯುತಹಸ್ತಾನಾನ್ನವವಿಂಶತಿರೀರಿತಃ ॥

ಏತೇಷು ಮಿಳಿತಾಸ್ಸನ್ತಿ ಚತುರ್ಭೇದಾಸ್ತು ಹಸ್ತಜಾಃ ॥

ತೇಷಾಂ ಲಕ್ಷಣಿ ನಾಮಾನಿ ಕಥ್ಯನ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣತಃ ॥

ಪುರುಷ.—ಪತಾಕಸ್ತ್ರಿಪತಾಕಶ್ಚ ಸನ್ದಂಶಸ್ತ್ವಲಪಲ್ಲವಃ ॥

ಮುಷ್ಟಿಶ್ಚ ಶಿಖರಶ್ಚಾಪಿ ಸೂಚ್ಯಾಸ್ಯೋ ಚತುರಸ್ತಥಾ ॥

ಪೂರ್ಣನಾಭೋ ಶುಕ್ತಿಹಸ್ತೋ ದಶೈತೇ ಪೌರುಷಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥

ಸ್ತ್ರೀಹಸ್ತ.—ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ತ್ವರಾಳಶ್ಚ ಲಾಙ್ಗೂಲಃ ಕಟಕಾಮುಖಃ ॥

ಹಂಸಪಕ್ಷೋ ಮೃಗಶಿರಶ್ಶುಕತುಣ್ಡಸ್ತಥೈವಚ ॥

ಸ್ತ್ರೀಹಸ್ತ ಇತಿ ಶಾಸ್ತ್ರೇಽಸ್ಮಿನ್ ಸಪ್ತೈತೇ ಕಥಿತೋ ಬುಧೈಃ ॥

ಷಣ್ಡಹಸ್ತ.—ಭ್ರಮರಸ್ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಮುಕುಳಶ್ಚ ಕಪಿತ್ಥಕಮ್ ॥

ಕರ್ತರೀ ಪದ್ಮಕೋಶಶ್ಚ ಷಣ್ಡಹಸ್ತಾ ಭವನ್ತಿ ಷಟ್ ॥

ಮಿಶ್ರಹಸ್ತ.—ಹಂಸಾಸ್ಯೋ ತಾಮ್ರಚೂಡಶ್ಚ ಮಯೂರಸ್ಸಿಂಹವಕ್ತ್ರಕಃ ॥

ಬಾಣಶ್ಚಾರ್ಧಪತಾಕಶ್ಚ ಷಡೈತೇ ಮಿಶ್ರಹಸ್ತಕಃ ॥

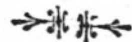
ಪುಂಸಹಸ್ತಾ ದಶಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸ್ತ್ರೀಹಸ್ತಾಸ್ಸಪ್ತ ಚೋದಿತಾಃ ॥

ಷಣ್ಡಹಸ್ತಾ ಷಡಿತ್ಯಾಹುರ್ಮಿಶ್ರಾಶ್ಚೈವಕರಾಸ್ತು ಷಟ್ ॥

ಯ ಇಮೇ ನವವಿಂಶತ್ಯಾಸ್ಸಪ್ತವಿಂಶತ್ಯ ಸಂಯುತೇ ॥

ಘಾತಾನ್ತರೇಚ ದ್ವೌ ಹಸ್ತೌ ನೃತ್ತಸಞ್ಚರ ಸಂಜ್ಞಿಕೌ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಪತಾಕಾದಿ ಹಸ್ತಾಃ.

ಪತಾಕ.—ಅಙ್ಗುಳ್ಯಃ ಕುಞ್ಚಿತಾಙ್ಗುಷ್ಠಾ ಶ್ಲಿಷ್ಟಾಶ್ಚೇತ್ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥

ಸ ಪತಾಕ ಇತಿಪ್ರೋಕ್ತೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ವಿನಿ.—ನಾಟ್ಯಾರಮ್ಭೇ ವಾರಿವಾಹೇ ವನೇವಸ್ತುನಿಷೇಧಕೇ ॥

ಕುಚಸ್ಥಲೇ ನಿಶಾಯಾಞ್ಚ ನದ್ಯಾಮಮರಮಣ್ಡಲೇ ॥

ತುರಗೇ ಖಣ್ಡನೇ ವಾಯೌ ಶಯನೇ ಗಮನೋದ್ಯಮೇ ॥

ಪ್ರಸಾದೇಚ ಪ್ರತಾಪೇಚ ಚನ್ದ್ರಿಕಾಯಾಂ ಘನಾತಪೇ ॥

ಕವಾಟಪಾಟನೇ ಸಪ್ತವಿಭಕ್ತ್ಯರ್ಥೇ ತರಙ್ಗಕೇ ॥

ವೀಥೀಪ್ರವೇಶಭಾವೇಚ ಸಮತ್ವೇಚಾಙ್ಗರಾಗಕೇ ॥

ಆತ್ಮಾರ್ಥೇ ಶಪಥೇ ಕಷ್ಟೇ ತೂಷ್ಣೀಮ್ಭಾವ ನಿದರ್ಶನೇ ॥

ತಾಳಪತ್ರೇಚ ಖೇಟಾಯಾನ್ದ್ರವ್ಯಾದಿ ಸ್ಪರ್ಶನೇಪಿಚ ॥

ತತ್ರ ತತ್ರೇತಿ ವಚನೇ ಸಿದ್ಧಾನ್ತೇ ಸುಕೃತಿಕ್ರಮೇ ॥

ಪ್ರಕಮ್ಪಿತೇ ಲಲಾಟಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ವೀರ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನೇ ॥

ಗುರುವೇಷೈರುಪೇಧಸ್ತ್ವಪ್ರತಾಪೇ ಯುದ್ಧದರ್ಶನೇ ॥

ಊರ್ಧ್ವಾಗ್ರಶೈಲಶೃಙ್ಗೇಷು ವೃಕ್ಷಾಗ್ರೇ ತುಙ್ಗವಸ್ತುಷು ॥

ಆಶೀರ್ವಾದಕ್ರಿಯಾಯಾಞ್ಚ ನೃಪಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಯ ಭಾವನೇ ॥

ಸಮ್ಬುದ್ಧೌಚ ಪುರೋಭಾಗೇ ಖಡ್ಗರೂಪಸ್ಯ ಧಾರಣೇ ॥

ಮಾಸೇ ಸಂವತ್ಸರೇ ಪಕ್ಷೇ ದಿನೇ ಸಮ್ಮಾರ್ಜನೇ ತಥಾ ॥

ಏವಮರ್ಥೇಷು ಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಪತಾಕೋಹಸ್ತ ಭಾವನಃ ॥

ಹೃದಯಾದಿ ಶಿರಃ.—ಚಲದಙ್ಗುಳಿರೂರ್ಧ್ವಾಧೋ ವನ್ಹಿಜ್ವಾಲಾದಿಷುಸ್ಮೃತಾ ॥

ತೌಚಾದಿಷುಚ ದರ್ಭೇಷು ವ್ರೀಹಿಸಸ್ಯಾದಿಷುಸ್ಮೃತಾ ॥

ಪಾದಯೋಃ.—ಅಧೋಮುಖೌ ದೃಷ್ಟಿಪಾತೇ ಧಾರಾಪಾತೇಚ ಸಮ್ಮತಃ ॥

ಉರಸ್ಥಲೇನೋದನೇಚ ಪುರೋಗ್ರೇ ಶಸ್ತ್ರಶೋಧನೇ ॥

ತಿರ್ಯಕ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾತೇ ತಾ ಸುತಾ ಸೂರ್ಧ್ವ ದರ್ಶನೇ ॥

ಪೇಟೌತುಚ ಯಥೌಚಿತ್ಯನ್ತಾಡನೇ ಸ್ಪರ್ಶನೇಪಿಚ ॥

ವಕ್ರೇ ಕಪಿತ್ಥದಾನೇಚ ಚಿನ್ತಾಯಾಂ ಸನ್ನಿಧಾರಣೇ ॥

ಮೌನೇಚಾಭಿಮುಖಸ್ಸಸ್ಯಾದ್ಗ್ರೀವೋರ್ಧ್ವಾಕ್ತ್ರಗೋಪನೇ ॥
ಭೇದನೇಪಿಚ ಕರ್ತನಾಬ್ಜಕಚಸ್ಯಚ ದರ್ಶನೇ ॥
ಇತಿಗಚ್ಛೇತಿವಾಕ್ಯಾರ್ಥೇ ಸಹಸ್ವೇತಿ ಯಥೋಚಿತಮ್ ॥
ತ್ವಮಹಞ್ಚೇತಿ ನಿರ್ದೇಶೇ ಸೂಚನೇ ತಾಡನೇತ್ವಸೌ ॥
ಸತ್ಕಾರೇತು ಬಹಿಃಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಆಹ್ವಾನೇವಕ್ರಿತಾಙ್ಗುಳಃ ॥
ಪುರಃಪ್ರಸಾರಿತಶ್ಚಾಪಿ ಮಾರ್ಗರೇಖಾಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಏವಮೇತಚ್ಚ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥೇ ಊರ್ಧ್ವಾಗ್ರಾಧಿಶ್ಚ ಸಞ್ಚಲಃ ॥
ನಿಷೇಧೇಚಾಪಿ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ಭವದ್ದಾನೇ ಸ್ಥಿತೋಮತಃ ॥
ಯತಸ್ತತಃಪ್ರಚಲಿತಃ ಕಾಲವೃತ್ತನಿರೂಪಣೇ ॥
ಲಲಾಟದೇಶಸಂಸ್ಥೇತು ಸ್ವೇದಮಾರ್ಜನ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ಆಲಾಪೇಚ ಯಥೌಚಿತ್ಯಂ ವರ್ಧನೇನ್ಯಸ್ಯ ಮರ್ದನೇ ॥
ಕ್ಷಾಳನೇ ಮಾರ್ಜನೇ ಚೈವಾ ಮೇಕೋಚಿತ್ಯಂವಿಧೀಯತೇ ॥
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇ ತಥಾಭೂತೌ ನಾಸಸ್ತಚ್ಛಾಸ್ವವೀಕ್ಷಣೇ ॥
ಮಣಿಬನ್ಧೇಚ ಶಟ್ವಾಯಾ ಮೃಜ್ಞಸರೀವಲ್ಲೀಷುಚ ॥
ಛಾಯಾಯಾಯಾಙ್ಕಾಯಮಾನೇಪಿ ಫಾಲಕ್ಷೇತ್ರೇತ್ವಧೋಮುಖೇ ॥
ನಮಸ್ಕಾರೇಪಿ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಲಲಾಟೇ ಪುರತಸ್ಥಿತಃ ॥
ಅನ್ಯಮಸ್ತಕವಿನ್ಯಸ್ತಸ್ತಲ ಆಶ್ವಾಸನೇ ಭವೇತ್ ॥
ದೇವೋಪಹಾರದಾನೇತು ಪರತಸ್ಸಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ಉರಸ್ಥಲೇಚೋರ್ಧ್ವವಕ್ತ್ರ ತಥಾ ತಾಡನವಾರಿಣಿ ॥
ಸೇನಾಯಾಙ್ಗನೇಸ್ಯಾತಾಮ್ಪುರತಶ್ಚ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ಊರ್ಧ್ವಾಧೌತು ಪರೀತಾಗ್ರೌ ಮಹಾವಾತೋರ್ಮಿವೇಗಯೋಃ ॥
ಅಧೋಮುಖೇ ಮರ್ದನೇಚ ವೀಕ್ಷಣೇಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಉತ್ತಾನಿತೌ ಶಿರಃಕ್ಷೇತ್ರೇ ಮಹಾಗಾತ್ರಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಬಿಸಾದಿಪತ್ರಾಭಿನಯೇ ಪುರೋಮಣ್ಡಲವರ್ತಿನೌ ॥
ಮುಷ್ಟೇರಥಪತಾಕಸ್ತು ಶಿರಶ್ಚೈವ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಉತ್ತಾನಿತೌ ಪತಾಕೌತೌ ವಿಶಿಷ್ಟೇಮರಣೇಮತಾ ॥
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಿಕೌತೌ ನೀರಾಜನವಿಧೌಮತಾ ॥

ಕಿಞ್ಚಿದೂರ್ಧ್ವಮುಖೌತೌತು ಜಯಶಬ್ದೇಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾ ॥
ಅಙ್ಗಕಾರೇ ತಥಾಹರ್ಷೇ ಕೋಪೇ ತತ್ರೋಚ ಕ[illegible]ತಾ ॥
ಶಿಶೂನಾನ್ಧಾರಣೇ ತದ್ವದಗವಿಸ್ತಾರೇ ಜಲಾಶಯೇ ॥
ಸ್ವಸ್ತಿಕೀಭೂತಕೌತೌತು ರೇಚಿತಾಭ್ಯಾಮ್ಯಥೋಚಿತಮ್ ॥
ಸೇನಾಸಮೂಹನ್ನಗರಂ ಶಿಲಾಶಯ್ಯಾಮ್ಬುವ್ಯಸನಮ್ ॥
ಸರಸ್ಸಮುದ್ರವೇಲಾಸ್ಯಂ ಯೇಷಾನ್ತಾರಾಗಣಾಧಿಪಃ ॥
ಕಾಲಕಲ್ಪಯುಗಮ್ವರ್ಷ ಮಭ್ರತಮ್ಮಾಸನ್ದಿನನ್ತಥಾ ॥
ಪಕ್ಷಕ್ಷೇತ್ರಜಲಾಭ್ಯಾನ್ತು ಸನ್ಧ್ಯಾರಾತ್ರಿ ಮುಹೂರ್ತಯೋಃ ॥
ಇನ್ದ್ರಜಾಲನ್ದೃಷ್ಟಿಪಥಮ್ಮಯಾಧ್ಯಾಸಞ್ಚ ಕೌಮುದೀ ॥
ಅಧಸ್ತಲಾಭ್ಯಾನ್ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಸ್ಥಾನಸ್ಯಾಪ್ಯಧಿಕನ್ತಥಾ ॥
ರಕ್ಷಿತಂ ರಚಿತಙ್ಗುಪ್ತ ಮಾಸ್ತೀರ್ಣಞ್ಚೇತಿ ದರ್ಶನೇ ॥
ದರ್ಶಯೇದೇವಮಾದೀನಿ ರೇಚಿತಾಭ್ಯಾಂ ಯಥೋಚಿತಮ್ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯತಲಸಂಯೋಗಾ ತ್ಸಂಯೋಗೋ ವಿದ್ಯುತೋಪುನಃ ॥
ವಿಯೋಗೇ ಧಾರಣೇಚೈವ ಪಿತ್ತಾಳೇ ಶಿಷ್ಟಸಙ್ಗತೌ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಃ ಕಮ್ಪಮಾನೌತು ಸ್ಯಾತಾಮ್ಮರ್ದಳವಾದನೇ ॥
ಸ್ತಮ್ಭಪ್ರದರ್ಶನೇಚಾಪಿ ವೀಥಿತಾದ್ವಾರದರ್ಶನೇ ॥

ತ್ರಿಪತಾಕ.—ಸಪಿವತ್ಪತಾಕಸ್ಯಾ ದ್ವಕ್ರಿತಾನಾಮಿಕಾಙ್ಗುಳಃ ॥
ಪತಾಕೇ ನಾಮಿಕಾವಕ್ರಾ ತ್ರಿಪತಾಕೋವಿಧೀಯತೇ ॥

ವಿನಿ.—ಮಕುಟೇವೃಕ್ಷಭಾವೇಷು ವಜ್ರೇಸ್ಯಾತ್ಪಾಕಶಾಸನೇ ॥
ಕೇತಕೀ ಕುಸುಮೇ ದೀಪೇ ವಹ್ನಿಜ್ವಾಲಾವಿಜೃಮ್ಭಣೇ ॥
ಕಪೋಲೇ ಪತ್ರರೇಖಾಯಾ ಮ್ಬಾಣಾರ್ಥೇ ಪರಿವರ್ತನೇ ॥
ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಯೋಸ್ಸಮಾಯೋಗೇ ಯುಜ್ಯತೇ ತ್ರಿಪತಾಕಕಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ತ್ರಿಪತಾಕೋಯ ಙ್ಕಥ್ಯತೇಭರತಾಗಮೇ ॥
ತ್ರಿಪತಾಕೋಲಲಾಟಸ್ಥೋ ಬಾಲಚನ್ದ್ರ ಇತಿಸ್ಮೃತಃ ॥
ಲಲಾಟೇಕರ್ಣಯೋರ್ಗಚ್ಛೇ ತ್ತಿಕಾಭಿನಯನೇಮತಃ ॥
ಊರ್ಧ್ವಗೌ ತ್ರಿಪತಾಕೌತೌ ಪಾದಪಸ್ಯಾತ್ತುದರ್ಶನೇ ॥
ದುರ್ಗನ್ಧೇ ನಾಸಿಕಾಯಾಞ್ಚ ಮೌನಮ್ವಕ್ತ್ರನಿಷೇವಿತಃ ॥
ಚಲದಙ್ಗುಳಿರೂರ್ಧ್ವಾಧೋ ಭ್ರಮರಕ್ಷುದ್ರಪಕ್ಷಿಣಃ ॥

ವಕ್ತ್ರಸ್ಯಚ ಪುರೋಗಚ್ಛ ಚಲನ್ಸ್ವಸೀಭುಜಙ್ಗಯೋಃ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಾನ್ತ ರಞ್ಛಿ ಬನಸ್ತೂರ್ಣ ಮನ್ವಿಹಾರೆ ಚಲದಙ್ಗುಳಿಃ ॥
ಅಕ್ಷಿದೇಶಾದಧೋಯುಕ್ತೋ ದರ್ಶನೆಮಾರ್ಜನೆಶ್ರಮಾ ॥
ಭೂಯಃ ಪುನರಿತೀವಾರ್ಥೆ ಅಧೋವಕ್ತ್ರಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಮಾಙ್ಗಲ್ಯವಸ್ತುಸಂಸ್ಪರ್ಶೆ ನಾಸಿಕಾಸ್ಪೃಷ್ಟವಸ್ತುನಃ ॥
ನಕಾರೇಣ ಬಹಿಕ್ಷಿಪ್ತ ಆಳಿಧ್ವಾನೆ ವಕ್ರಿತಾಙ್ಗುಳಿಃ ॥
ಸೂಚನೆ ಚಾದಿವಸ್ತೂನಾ ಮೌಚಿತ್ಯಾತ್ತತ್ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಅಧಸ್ಥಲಾಜೆ ರಕ್ಷೇತ್ರೆ ಭ್ರುವೋನುಷ್ಠೆಚಧಾರಣೆ ॥
ಚಲದಙ್ಗುಳಿರೇವಾಯ ನ್ದ್ವಿಸಂಖ್ಯಾದ್ವಯಯೋರಪಿ ॥
ನಮಸ್ಕಾರೋಪಿಕರ್ತವ್ಯೋ ತ್ರಿಭಿಃಕಾಲಸ್ಥಿತಃಕಲಃ ॥
ಕರ್ಣಾನ್ತಿಕೆ ರಹಸ್ಯೆಚ ಲಜ್ಜಯೋಗಣ್ಡಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥
ನಾಸಿಕಾಗ್ರಸ್ಥಿತಾಶ್ಛರ್ಯೆ ಸ್ವಾಸೆ ವೀಕ್ಷಣ ಕರ್ಮಣಿ ।
ತಾಶ್ರಿರೊ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋನ್ಯಸ್ತಾ ಕಿರೀಟಾಭಿನಯೆ ಮತೌ ॥
ಭುಜಯೋರನ್ತರೆನ್ಯಸ್ತಾ ಊರ್ಧ್ವಂಸ್ಯಾದ್ವಿಪ್ಣ ದರ್ಶನೆ ॥
ದರ್ಪಣಾಖ್ಯೇ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶಬ್ದೆಚ ಘೋಷಜ್ಞಾನೆ ಶ್ರುತಿಸ್ಥಿತೌ ॥
ಉತ್ತಾನೌ ತ್ರಿಪತಾಕೌತೌ ಪುರೋಗಾಲ್ಲೆಖ್ಯ ವಾಚನೆ ॥
ಅಧಸ್ಥಿತೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಖ್ಯಾ ಗೂರೂಣಾಂ ಪದವನ್ದನೆ ॥
ಅಙ್ಗುಳಿ ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಕೃತೌ ದುಷ್ಟ ಸಮ್ಬನ್ಧ ಸೂಚನೆ ॥
ಸುರತೆಚಾಪಿ ಕರ್ತವ್ಯೋ ತೌಕರ್ತ್ರಾಯುಕ್ತರೂಪಿಚ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಗಾ ವೂರ್ಧ್ವವಕ್ತ್ರೌಚ ಮಹಾಪಕ್ಷೆ ನಿರೂಪಣೆ ॥
ಪಕ್ಷಯೋಃಪಕ್ಷಿಣಾವೇತೌ ಗಗನೋತ್ಪತನೆಪಿಚ ॥
ಸಮಬನ್ಧಸ್ಥಿತಾವೇತೌ ಮಞ್ಜರೀ ವಲ್ಲರೀಷುಚ ॥
ಉರ್ಧ್ವೆಸ್ಯಾತ್ಸನ್ಮುಜಾತೌತು ದ್ವಾರತೋ ರಣಯೋಸ್ಮೃತೌ ॥

ಅರ್ಧಪತಾಕ.—ತ್ರಿಪತಾಕೆ ಕನಿಷ್ಠಾಚಿದ್ವಕ್ರಿತಾರ್ಧ ಪತಾಕಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ಪಲ್ಲವೆ ಫಲಕೆ ತೀರೆ ಉಭಯೋರಿತಿ ವಾಚಕೆ ॥
ಕ್ರಕಚೆ ಛುರಿಕಾಯಾಞ್ಛ ಧ್ವಜೆ ಗೋಪುರ ಶೃಙ್ಗಯೋಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೆರ್ಧಪತಾಕೋಯನ್ತತ್ತತ್ಕರ್ಮಪ್ರಯೋಗಕೈಃ ॥
ಹೃದಯಸ್ಯ ಪುರೋಭಾಗೆ ಪಲ್ಲವಸ್ಯ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥

ಫಾಲದೇಶೆ ಸ್ಥಿತಶ್ಚೈವ ಫಲಕಸ್ಯ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಯ ಸ್ಥಿತಶ್ಚೈವ ನದೀತೀರ ಇತಿಸ್ಮೃತಃ ॥
ಊರ್ಧ್ವಭಾಗೆ ಸ್ಥಿತಶ್ಚೈವ ದ್ವಯೋರಪಿಚ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ಕ್ರಕಚೆ ಛೂರಿಕಾನ್ತೆಚ ಕರ್ಣಸ್ಥಾನ ಸ್ಥಿತೋ ಯದಿ ॥
ವದನೆತು ಪುರೋಭಾಗೆ ಧ್ವಜೆ ಗೋಪುರ ಶೃಙ್ಗಯೋಃ ॥
ಸಂಯೋಗೆಚ ವಿಯೋಗೆಚ ಲಜ್ಜಾಯಾಙ್ಗಣ್ಡ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥
ನಾಸಿಕಾಗ್ರ ಸ್ಥಿತಶ್ಚೈವ ಶ್ವಾಸವೀಕ್ಷಣ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ಹೃದಯಸ್ಯಾಪ್ಯೂರ್ಧ್ವಭಾಗೆ ಶಾಖಾಯಾಂ ನಮನೆಪಿಚ ॥
ಸೂಚನೆಚಾಪಿ ವಸ್ತೂನಾಂ ಪುರತಶ್ಛ ಪ್ರಸಾರಿತೌ ॥
ಕೆಶಾಭಿನಯನೆಚೈವ ಯುಜ್ಯತೆರ್ಧ ಪತಾಕಿತಾ ॥

ಕರ್ತರೀಮುಖ.—ಅಸ್ಯೈವಚಾಪಿ ಹಸ್ತಸ್ಯ ತರ್ಜನೀಚ ಕನಿಷ್ಠಿಕಾ ॥
ಬಹಿಃಪ್ರಸಾರಿತೆ ಸ್ವೆಚೆತ್ಸ ಕರಃಕರ್ತರೀ ಮುಖಃ ॥
ತರ್ಜನೀ ಮಧ್ಯಮಾಚಾತ್ರ ಬಹಿಸ್ತ್ರ್ಯಙ್ಮಃಪಿ ಯದಿ ॥
ಕರ್ತರೀಹಸ್ತ ಏವಾಯನ್ತಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ಮುಚ್ಯತೆ ॥
ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಯೋಸ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷೆ ವಿಪದ್ಯಾನಪದೆಪುಚ ॥
ಲೊಡನೆ ನಯನಾನ್ತೆಚ ಮರಣೆ ಭೆದಭಾವನೆ ॥
ವಿದ್ಯುದರ್ಥೆತ್ಯೆಕ ಶಯ್ಯಾ ವಿರಹೆ ಪತನೆ ತಥಾ ॥
ಅನ್ತರ್ಭೆದೆಪಿಚಞ್ವರ್ಥೆ ಸತ್ರಾಸ್ಯೆಚೆದಧೋಮುಖಃ ॥
ಸ್ಖಲನೆ ಹೃದ್ವಿಕಾರಚ ತಥಾ ಊರ್ಧ್ವಮುಖಸ್ಥಿತಃ ॥
ಮರಣೆಚೆನ್ಮ್ರಳಗಾಮೀ ಸಙ್ಕರ್ಷೆಚೋರ್ಧ್ವ ರಚಿತಃ ॥
ಕೌಟಲ್ಯೆಚೆನ್ನಾಭಿಗಾಮೀ ವೆಗ ಪುಷ್ಛಿತ ಭಾವನಾ ॥
ಕರ್ತರೀಹಸ್ತ ಜನಿತಃ ವಿನಿಯೋಗಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಅಲಕ್ತಕಾದಿನಾ ಪಾದರಞ್ಜನೆ ಪತನೆ ಪುನಃ ॥
ಪುನಸ್ತ್ರೈವ ತರ್ಜನ್ಯಾದಥಾ ವೊದೊಗ್ರತೊಗ್ರದಃ ॥
ನೀನ್ಯಾದಯಾಂ ಶೋಧನಾರ್ಥಾಯಾಂ ಲಲಾಟಾಗ್ರೆ ನಿವತಿತಃ ॥
ಕಿರಣೆ ಮಲಣೆ ಮೌಳಾಗಾಮೀಚೆತ್ಕರ್ತರೀಮುಖಃ ॥
ಕರ್ತರ್ಯಾಙ್ಕಕ್ಷಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಭೆದಭಾವ ನಿರೂಪಣೆ ॥
ಕರ್ತವ್ಯಾಧೋಮುಖಶ್ಚೈವ ಮಕರಾರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆವ್ ॥

ಕೇಶಶೋಧನ ನಾರೀಣಾಂಚ ಕಸ್ತ್ರ್ಯರ್ಥೇ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಲಜ್ಜಾಯಾಂ ಯುಜ್ಯತೇಸ್ಯರ್ಥೇ ಸಕರಃಕರ್ತರೀಭವೇತ್ ॥
ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತ್ವಾ ಉತ್ಥಾನೇ ಲೋಕವಾಚನೇ ॥
ಮಸ್ತಕೇತು ಯಥಾಯೋಜ್ಯಂ ಸರ್ವತ್ರ ವಿರಹೇ ತಥಾ ॥
ಅಧೋಮುಖೌಶ್ಲಕ್ಷ್ಣಕರೌ ಪಾವನಾಙ್ಜಸ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ವದನೇ ಮಿಶ್ರಯೋರ್ವಾಪಿ ತಥಾ ಡಮರು ವಾದನೇ ॥
ಲುಠನಸ್ಯ ಯಥೌಚಿತ್ಯನ್ದಲ್ಪಿಷ್ಟಿಸ್ವಸ್ತಿಕಾಙ್ಖ್ಯ ಸಂಜ್ಞಿಕಃ ॥
ಗೋಪುರಾದಿಷು ಸರ್ವೇಷು ತೋರಣಾದಿ ಧ್ವಜಾದಿಷು ॥
ಯಥಾರೂಪಂ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಙ್ಕರ್ಣಯೋರ್ವೀಕ್ಷಣೇತಥಾ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೌ ಹಸ್ತೌ ಮತ್ಸ್ಯತತ್ತುಚ ಯೋರಪಿ ॥
ಮಾರ್ಗಸ್ಯ ದರ್ಶನೇಜ್ಞೇಯೋ ಪುರತಶ್ಚ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ತೌಚ ಸ್ವಸ್ತಿಕಯೋಗೇಚ ಶೈಲಾನಾಂ ಶೃಙ್ಗ ಸೂಚಕೌ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಮ್ಮುಖ ತತಾ ವೂರ್ಧ್ವಸ್ಯಾಥೋರ್ಕದರ್ಶನೇ ॥
ಮನ್ತ್ರಪೂತೌ ಮುಖೇಸ್ಯಾತಾ ಮೈರಾವತ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಹೃದಯೇತೌ ಪುರೋಭಾಗೇ ಕರ್ತರೀಹಸ್ತಯೋರಪಿ ॥

ಮಯೂರ.—ಅಸ್ಮಿನ್ನನಾಮಿಕಾಙ್ಗುಷ್ಠೌ ಶ್ಲಿಷ್ಟೌಚಾನ್ಯ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥
ಮಯೂರಹಸ್ತಃಕಥಿತಃ ಕರಟೀಕಾ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

ವಿನಿ.—ಮಯೂರಾಸ್ಯೇ ಲತಾಯಾಞ್ಚ ಶಕುನೇ ವಮನೇ ತಥಾ ॥
ಅಲಕಸ್ಯಾಪನಯನೇ ಲಲಾಟೇ ತಿಲಕೇಷುಚ ॥
ನೇತ್ರಸ್ಯೋದಕ ವಿಕ್ಷೇಪೇ ಶಾಸ್ತ್ರವಾದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಕೇ ॥
ಹಾರಾಣೇ ಧಾರಣೇಚೈವ ಮಯೂರಸ್ಸಮ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥
ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣಯೋಶ್ಚೈವ ಮಯೂರೋ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಪಿ ॥
ಸ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋ ಸ್ಥಿತಶ್ಚೈವ ಮಯೂರಸ್ಯ ಯಥಾ ಭವೇತ್ ॥
ಹೃದಯಸ್ಯ ಪುರೋಭಾಗೇ ಕಿರೀಟಾರ್ಥೇ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ॥
ಲೇಖನೇಚ ಯಥೌಚಿತ್ಯಂ ವೇದಾನಾಞ್ಚ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಮಞ್ಜರೀಚ ನಿಯುಜ್ಯೇತ ತಿಲಕನ್ತು ಯಥಾಭವೇತ್ ॥

ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರ.—ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಕರಸ್ಸೋಯಂ ಪತಾಕೇಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಾರಣಾತ್ ॥

ವಿನಿ.—ಚನ್ದ್ರೇ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮೀಭಾಗೇ ಗಳಹಸ್ತಾರ್ಥಕೇಪಿಚ ॥
ಭಲ್ಲಾಯುಧೇ ದೇವತಾನಾಮಭಿಷೇಚನ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ಭೂರೂಪಾರ್ಥೇ ಭವೇತ್ಕಟ್ಯಾಞ್ಚನ್ತಾಯಾ ಮಾತ್ಮವಾಚಕೇ ॥
ಯಾನೇಚ ಪ್ರಾರ್ಥನೇಚಾಪಿ ಅಙ್ಗಸಂಸ್ಪರ್ಶನೇಪಿಚ ॥
ಪ್ರಾಕೃತಾನಾಂ ನಮಸ್ಕಾರೇ ಹ್ಯರ್ಧಚನ್ದ್ರೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಉತ್ತಾನೇ ಮಸ್ತಕೇನ್ಯಸ್ತ ಶ್ಶಙ್ಕರಾಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ ॥
ಸ ಚನ್ದ್ರರೇಖಾಭಿನಯೇ ಸಮುದ್ಧಾಞ್ಚ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಮುಖಸಜ್ಜ್ಯ ಜಲಾದೀನಾಂ ಪಾನೇ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣೇ ತಥಾ ॥
ಕರ್ಣಸ್ಥಃ ಕರ್ಣಭೂಷಾಯಾಙ್ಕರಸ್ಥಃಕರಭೂಷಣೇ ॥
ಪಾದಾಙ್ಗದೇಶಮಞ್ಜೀರೇ ಪಾದಸನ್ನಿಧಿಗತೋ ಭವೇತ್ ॥
ಮೇಖಲಾಯಾಞ್ಚ ಮಧ್ಯಸ್ಥೋ ದಧಸ್ಥಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಬಾಹುಸ್ಥೋ ಬಾಹುಭೂಷಾಯಾಮ್ಭವೇದ್ವಕ್ತ್ರಸ್ಥಿತಶ್ಶುಚಿಃ ॥
ಸಿಹ್ಮಾಸನೇ ಬಲಸ್ಯಾಪಿ ಪುರತಶ್ಚ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ಪುರೋಮುಖೋರ್ಧ್ವಗತಶ್ಛಾಯಾಂ ಸಾಚಕಲ್ಯಾದಿಷು ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಶಸ್ತ್ರಪ್ರಹಾರೇ ಸಂಪ್ರೋಕ್ತಶ್ಛಾದನೇಷು ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್ ॥
ವಾದನೇ ಮದ್ದಳಾದೀನಾನ್ತಾಡನೇ ಶಿಕ್ಷಿತಸ್ಯಚ ॥
ವೀಣಾವಾದನ ನೃತ್ಯೇಷು ಚಲದಙ್ಗುಳಿತೋ ಭವೇತ್ ॥
ಆಹ್ವಾನೇಚ ವಿಸರ್ಗೇಚ ನದ್ಯಾದೌಚ ಯಥೋಚಿತವ್ ॥
ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಮುಖೇ ಬಾಣೇ ಮುಷ್ಟಿಗ್ರಾಹ್ಯೇಚ ವಸ್ತುನಿ ॥
ಭಲ್ಲೂಕ ಸಿಹ್ಮ ಶಾರ್ದೂಲ ನಕ್ರ ಮತ್ಸ್ಯಮುಖೇಷುಚ ॥
ವ್ಯಾಘ್ರಾದಿ ಮೃಗಜಾತೀನಾಙ್ಕಞ್ಚ ತಾಙ್ಗುಳಿ ಸಾರಿತಃ ॥
ಉತ್ತಾನಿತ ಕರಶ್ಚಾಪಿ ಶಿಶೂನಾ ಮುಪಲಾಲನೇ ॥
ಲಲಾಟೇ ಪಾರ್ಶ್ವಲಜ್ಜಾಯಾಂ ವದನಾಚ್ಛಾದನೇ ತಥಾ ॥
ವಕ್ತ್ರಪ್ರಸಾರಣೇಚಾಪಿ ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷೇಚ ವಸ್ತುನಿ ॥
ಕಟಿಸ್ಥಃಕಟಿಭೂಷಾಯಾಙ್ಕಟಿರಗ್ರೇ ಮನೀಷಿಭಿಃ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ತರ್ಜನೀಯೋಗಾತ್ತಥೈವಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೋಗತಃ ॥
ಮಧ್ಯಸ್ಯಾಭಿನಯಃಕಾರ್ಯೋ ನಾರೀ ಸೀಮನ್ತಿಕೇಚತಾ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಮ್ಮುಖಕರೌ ಘಟಾದೀನಾಂ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥

ಅನ್ಯೋನ್ಯತಲಸಂಯೋಗಾತ್ಸಂಯೋಗೇ ವಿರಹೇ ತಥಾ ॥
ತಾವಕ್ರೌ ಸವಿಲಾಸಸ್ಥ ಶಙ್ಖಧ್ವಾನೇ ಸವಿಲಾರಿತೌ ॥
ಸ್ವಸ್ತಿಕಾದಿಯುತೌ ತೌತು ಶಿಲಾಸದ್ಧತಿ ದರ್ಶನೇ ॥
ಆಲಿಙ್ಗನೇಚ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಮಹಾಸ್ತಮ್ಭ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಉತ್ತಾನಿತೌ ಧಾರಣೇಚ ಪಿವನೇ ವೈದ್ಯದರ್ಶನೇ ॥
ತಥೈವೇತಿವಿನಿರ್ದೇಶೇ ಪರ್ಯಸ್ತ್ಯಾಪಿ ನಿದರ್ಶನೇ ॥
ಗ್ರಹಣೇಚಾಪಿ ಫಾಲಸ್ಥದ್ಧಸ್ತಶ್ಛಾಯಾ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಚಿನ್ತಾಯಾಂ ಹನುದೇಶಸ್ಥ ಗಣ್ಡಸ್ಥ ಸ್ವೇದಮಾರ್ಜನೇ ॥
ನಿದ್ರಾಯಾಂ ಜ್ಞಾನದೇಶಸ್ಥ ಕಟ್ಯಾಙ್ಗೈವ ಪ್ರಧಾನಕಃ ॥
ಅರಾಳ.—ಪತಾಕೇ ತರ್ಜನೀ ವಕ್ರಾ ನಾಮ್ನಾಸೋಯ ಮರಾಳಕಃ ॥
ವಿಷಾದ್ಯಮೃತಪಾನೇಷು ಪ್ರಚಣ್ಡ ಪವನೇಪಿಚ ॥
ವಿನಿ.—ಅಲಕೇಷು ಮೃಗಾಕ್ಷೀಣಾಮಧರೇ ನಾಸಿಕಾಮಣೌ ॥
ಶೌರ್ಯ ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯ ಧೈರ್ಯೇಚ ಘೃತ ತೈಲಾದಿ ಲೋಡನೇ ॥
ಏವಮರ್ಥೇಷು ಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಅರಾಳೋಹಸ್ತ ಭಾವನಃ ॥
ಅಙ್ಗುಳ್ಯಗ್ರಸ್ವಸ್ತಿಕೌತೌ ಉತ್ತಾನೌಚ ಪುರಸ್ಥಿತೌ ॥
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಭ್ರಮಂಸ್ಯೈವ ನೀರಾಜನ ವಿಧಾನಕೌ ॥
ಸರ್ವಾಙ್ಗದರ್ಶನೇಚಾಗ್ರೇ ಊರ್ಧ್ವೇ ಸ್ವರ್ಗ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಆಶೀರ್ವಾದೇಚ ಕ್ಲಿಪ್ತಾಚ ಹೃದಿಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಗೋ ಭವೇತ್ ॥
ಜನಸಙ್ಘೇನ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ತು ಪಾರ್ಶ್ವಾನ್ತಾ ವರ್ತುಳಸ್ತಥಾ ॥
ಗತ್ಯಾ ಮೂರ್ಧ್ವಗತಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ಧೈರ್ಯೇಪಿಚ ತಥಾ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಲಲಾಟೇ ಚಕ್ರಗಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರತಾಪೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಸ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಥಿತ ಗಾಮ್ಭೀರ್ಯೇ ಕೇಶಾನಾಞ್ಚ ನಿರೀಕ್ಷಣೇ ॥
ಮಸ್ತಕಸ್ಥಾವರ್ತಿತೌಯಃ ಕೇಶಬನ್ಧಃಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚ ದೇವತಾನಾಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೇ ॥
ಕಸ್ತ್ವಜ್ಞೋಕ್ಥಙ್ಕ ಸ್ಸಮ್ಬನ್ಧ ಇತ್ಯರ್ಥೇಷು ಬುಧೈಸ್ಮೃತಃ ॥
ಲಲಾಟ ಸಂಸ್ಥಿತಶ್ಚಾಯಂ ಸ್ವೇದಮಾರ್ಜನ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ಮುಕ್ತಾಹಾರೇ ಲಮ್ಬ ಕುಚೇವೃತ್ತಾನಃಕುಕ್ಷಿದೇಶಗಃ ॥
ಅಧೋಮುಖಾಚ್ಚ ಸಮ್ಪಾರ್ಶ್ವಾದಾಗತೇ ಮನ್ದಮಾರುತೇ ॥

ಚಕ್ರವಾಕೇತುಲಾಯಾಞ್ಚ ಕೂಚಿಮಾರೇ ಹೃದಿಸ್ಥಿತೇ ॥
ಅಪಾಯಾಞ್ಚ ದಳಸ್ಥಾಯಾ ಕ್ಷಮಾಯಾಂ ಹೃದಿಸ್ಥಿತ್ಯಲಃ ॥
ಪೈಶೂನ್ಯೇಚೇತ್ಕರ್ಸಗಾವಿಮಾ ನಾಭೌಚೇತ್ಸಲಿಲಭ್ರಮೇ ॥
ಅರಾಳಾಭಿನ ಹಸ್ತೋಯಮೇವಮೇವ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಆಶೀರ್ವಾದಾದಿಷು ಪ್ರೋಕ್ತ ಸಮಂ ಸಾ ಹೃದಯಸ್ಥಿತಾಃ ॥
ಅಥ ಸ್ತ್ರೀಣಾಞ್ಚ ಕೇಶಬನ್ಧೇ ಕೇಶಾನಾಞ್ಚ ವಿಶೀರ್ಣನೇ ॥
ದ್ವಿಸ್ತ್ರಿಕಾರೋನ್ಯತಃಪಾರ್ಶ್ವ ಸ್ವಪಾರ್ಶ್ವಂ ವರ್ತುಳೇ ಭ್ರಮಾತ್ ॥
ಆವ್ರಜ್ಯ ಜನ ಸಙ್ಘೇಚ ದಾಮ್ಪತ್ಯೇ ಪತದಙ್ಗುಳಃ ॥
ವಿವಾಹೇತ್ವಙ್ಗುಳಗ್ರಸ್ತೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾರಣ ಯೋಜಿತಃ ॥
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಕರದ್ವನ್ದ್ವಸ್ಯಾ ದ್ರುತಙ್ಕೈವಲಮ್ಬನಃ ॥
ಬಹುಃ ಪುನಃಪುನಃಕ್ಷಿಪ್ತಾಙ್ಗುಳಃ ಫಾಲಸ್ಥಿತಃ ಪುನಃ ॥
ಫಾಲಸ್ವೇದಾಪನಯನೇ ತ್ವರಾಳಶ್ಚ ವಿಶೇಷತಃ ॥
ಶುಕತುಣ್ಡ.—ಅಸ್ಮಿನ್ನನಾಮಿಕಾಯೋಗಾಚ್ಛು ಕತುಣ್ಡಕರೋ ಭವೇತ್ ॥
ವಿನಿ.—ಬಾಣಪ್ರಯೋಗೇ ಕಾನ್ತ್ಯರ್ಥೇ ಮರ್ಷಸ್ಯಾದುಗ್ರಭಾವನೇ ॥
ವಕ್ಷಸ್ಥಳೇಚಾರ್ಥನೀತೋ ಗಾತ್ರ ಪಾರ್ಶ್ವೇಪ್ಯಧಸ್ತತಃ ॥
ಶುಕತುಣ್ಡಃಕ್ಷಪಾನ್ತೇತು ಕೋಪೇಚಾಪಿ ಬುಧೈಸ್ಮೃತಃ ॥
ಆಹ್ವಾನೇಚಾನ್ತರಾಕ್ಷಿಪ್ತೋ ಬಹುಕ್ಷಿಪ್ತೋ ವಿಸರ್ಜನೇ ॥
ತ್ವಞ್ಚಾಹಞ್ಚೇತಿ ನಿರ್ದೇಶೇ ತದ್ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮನ್ವಿತಃ ॥
ಅಸೂಯಾಯಾನ್ತಥಾ ಮೈತ್ರ್ಯಾಮಿತಿ ವಾಕ್ಯೇಚ ಸಂಸ್ಮೃತಃ ॥
ಹಸ್ತೀ ಶುಣ್ಡಾಗ್ರ ಶುಣ್ಡತ್ವಾತ್ತದ್ವ್ಯಾಪಾರೇಣ ವಸ್ತುನಿ ॥
ಕುಳೀರ ವೃಶ್ಚಿಕಾದೀನಾಙ್ಕರ್ತವ್ಯಾಭಿನಯ ಕ್ರಿಯಾ ॥
ತಾಡನೇ ಪಟಹಾದೀನಾಂ ಸಪಾರ್ಶ್ವ ಉಳಿತೋಭವೇತ್ ॥
ವೀಣಾವಾದನ ಕಾರ್ಯೇಚ ತನ್ತ್ರೀವಾದನ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ಮುಷ್ಟಿಃ.—ಮೇಳನಾದಙ್ಗುಳೀನಾಞ್ಚ ಕುಞ್ಚಿತಾನಾನ್ತಲಾನ್ತರೇ ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠೇನೋ ಪರಿಯುತೇ ಮುಷ್ಠಿ ಹಸ್ತೋಯ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ಸರ್ವಾಙ್ಗುಲ್ಯಸ್ತತಸ್ಸಮ್ಯಕ್ಕುಞ್ಚಿತೇ ತಲಮಾಶ್ರಿತೇ ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠೋ ಪರಿನೀತಸ್ಯಾನ್ಮುಷ್ಟಿಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ವಿನಿ.—ಸ್ಥಿರೇಕಚಗ್ರಹೆ ದಾರ್ಢ್ಯೆ ವಸ್ತ್ರಾದೀನಾಞ್ಚ ಧಾರಣೆ ॥
ಮಲ್ಲಾನಾಂ ಯುದ್ಧಭಾವೇಚ ಮುಷ್ಟಿಹಸ್ತೋಯ ಮಿಷ್ಯತೆ ॥
ಖಡ್ಗಕುನ್ತಾದಿ ಧನುಷಾನ್ಧಾರಣೆ ಹಸ್ತಧಾರಣೆ ॥
ಶಿಖರ.—ಚೇನ್ಮುಷ್ಟಿರುನ್ನತಾಙ್ಗುಷ್ಠಸ್ಸಏವ ಶಿಖರಃಕರಃ ॥
ಮದನೆ ಕಾರ್ಮುಕೆ ಸ್ತಮ್ಭೆ ನಿಶ್ಚಯೆ ಪಿತೃತರ್ಪಣೆ ॥
ವಿನಿ.—ಓಷ್ಠಪ್ರವೇಶೆ ನಾಥೇಚ ರದನೆ ಪೃಚ್ಛಭಾವನೆ ॥
ಅಙ್ಗೆನಾಸ್ತೀತಿ ವಚನೆ ಸ್ಮರಣೆಭಿನಯಾನ್ತರೆ ॥
ಕಟಿಬನ್ಧಾಕರ್ಷಣೇಚ ಪರಿರಮ್ಭ ವಿಧೌ ತಥಾ ॥
ಧನುಸ್ಮತಾಮಾಭ್ವನಾಸು ತಿರ್ಯಕ್ಚೋದ್ವೃತ್ತ ಭಾವನೆ ॥
ಪ್ರೇರಿತಚ್ಛೇದ್ಯ ಮಾತ್ರೇಷು ಕುನ್ತಾನಾನ್ಧಾರಣೆಪಿಚ ॥
ದತ್ತಾಶ್ಯನಾಯಕಾರ್ಥೇಚ ಅಂಸದೇಶ ಮುಪಾಶ್ರಿತಃ ॥
ಸ್ವಯಮುದ್ವ್ಯಕ್ತ ಸನ್ದರ್ಭೆ ಕೃಶಾರ್ಥೆ ಕೇವಲೆಪದೆ ॥
ಕಿರಾತಾರ್ಥೆ ಮುಖಾಗ್ರೇಚಿತ್ರಕೃತ್ಸ್ಕೇಚಿನ್ಮಿತ್ರ ಭಾವನೆ ॥
ವ್ಯಾವರ್ತ ಪರಿವರ್ತಾಚೇದುಕ್ತಾರ್ಥೇಷು ವಿಶೇಷತಃ ॥
ಘಣ್ಟಾನಿನಾದ ಶಿಖರೆ ಯುಜ್ಯತೆ ಭರತಾಗಮೆ ॥
ಧಾರಣೆ ದೀರ್ಘನಾಳಾನಾಮ್ಪದ್ಮಾದೀನಾಮ್ಭವೆದಿಯುಮ್ ॥
ಧನುರಾಕರ್ಷಣೇಚಾಪಿ ಮನ್ದಸ್ಯಾಕರ್ಷಣೆ ತಥಾ ॥
ಸ್ತ್ರೀಕುಚಗ್ರಹಣೆತುಸ್ಯಾತ್ತಥಾ ತಸ್ಯೈವ ಮರ್ದನೆ ॥
ವಸ್ತ್ರಸ್ಯಾಕರ್ಷಣೇಚಾಪಿ ತದ್ವಕ್ಷಃಸ್ತನತಾಡನೆ ॥
ಶಕ್ತಿತೋಮರಯೋರ್ಮೋಕ್ಷ ಘಣ್ಟಾನಾದೇಚ ಪೇಷಣೆ ॥
ಶಿಖರೋಯುಜ್ಯತೆ ಸೋಯಂ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಕುಚಕಕ್ಷಾದಿ ದೇಶೆತು ನಖಸೋಘಾತ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ಮರ್ದನೆ ಪಾದಹನಾನಾನ್ದಹನೇಚ ಯಥೋಚಿತಮ್ ॥
ಪರಿಹಾರೆ ಚಞ್ಚಲಾಸ್ಯಾದುತ್ತಾನೆಕೃತ ಏವಚ ॥
ಕರ್ತವ್ಯಮಿತಿ ವಾಕ್ಯೆತು ಕ್ರಮಾದಾಕುಞ್ಚಿತಾಙ್ಗುಳಿಃ ॥
ಕಪಿತ್ಥ.—ಅಙ್ಗುಷ್ಠ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಶಿಖರೆ ವಕ್ರಿತಾ ಯದಿ ತರ್ಜನೀ ॥
ಕಪಿತ್ಥಾಖ್ಯಕಲಸ್ಸೋಯಸ್ತನ್ನಿರೂಪಣ ಮುಚ್ಯತೆ ॥

ಅಙ್ಗುಳ್ಯಃಕುಞ್ಚಿತಾಃ ಪೃಷ್ಠದರ್ಶಿನಃಕ್ರಮಶಸ್ತಥಾ ॥
ತರ್ಜನ್ಯಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಃ ಕಪಿತ್ಥಸ್ಸಮ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥
ವಿನಿ.—ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವ್ಯಾಂ ಸರಸ್ವತ್ಯಾನ್ನಟಾನಾನ್ತಾಳಧಾರಣೆ ॥
ಗೋದೋಹನೆಘನೆಚೈವ ಲೀಲಾಕುಸುಮಧಾರಣೆ ॥
ಚೇಲಾಞ್ಚಲಾದಿ ಗ್ರಹಣೆ ಪಟಸ್ಯೈವಾವಕುಣ್ಠನೆ ॥
ಧೂಪ ದೀಪಾರ್ಚನೇಚಾಪಿ ಕಪಿತ್ಥಸ್ಸಮ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಪಿಪೀಲಕಾದಿ ಸನ್ದರ್ಶೆ ಕಣ್ಟಕೋದ್ಧಾರಣೆಪಿಚ ॥
ಧಾರಣೆ ಪದ್ಮನಾಳಾನಾಂ ವಹನೆ ಪಲ್ಲವಸ್ಯಚ ॥
ಮುಷ್ಟಿತಾಮೂಲವೃನ್ತಾನಾಮ್ಭೇದನೇಚ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ॥
ದರ್ಶನ ಭ್ರಮರಾದೀನಾಮಮ್ಭರಾದೀನಾನ್ತಥೈವಚ ॥
ಕಟಕಾಮುಖ.—ಕಪಿತ್ಥ ತರ್ಜನೀಚೋರ್ಧ್ವಂ ಮಿಶ್ರಿತಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಮಧ್ಯಮಾ ॥
ಕಟಕಾಮುಖ ಹಸ್ತೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ತರ್ಜನೀ ಮಧ್ಯಮಾ ಮಧ್ಯೆ ಪುಜಶ್ಲಿಷ್ಟಾಙ್ಗುಷ್ಟೇನ ಪೀಡ್ಯತೆ ॥
ಅಸ್ಮಿನ್ನನಾಮಿಕಾಯೋಗಾತ್ಸಹಸ್ತಃ ಕಟಕಾಮುಖಃ ॥
ವಿನಿ.—ಕುಸುಮಾಪಚಯೆ ಚೈವ ಸ್ರಗ್ಧಾಮಾಭರಣೆಷುಚ ॥
ಶರಮನ್ದಾಕರ್ಷಣೇಚ ನಾಗವಲ್ಲೀ ಪ್ರಧಾನಕೆ ॥
ಕಸ್ತೂರಿಕಾದಿ ವಸ್ತೂನಾಮ್ಪೇಷಣೆ ಗನ್ಧವಾಸನೆ ॥
ವಚನೆ ದೃಷ್ಟಿಭಾವೇಚ ಕಟಕಾಮುಖ ಉಚ್ಯತೆ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯಮಣಿಬನ್ಧಸ್ಥ ಸ್ವಸ್ತಿಕಃಕಾಮಿ ದರ್ಶನೆ ॥
ಕಸ್ತೂರಿಕಾದಿ ವಸ್ತೂನಾಮ್ಪೋಷಣಾದೌ ಸ್ತನೌ ಕಟೌ ॥
ಧಾರಣೇಚ ಮೃಗಾದೀನಾಮಮ್ಭರಾದೀನಾನ್ತಥೈವಚ ॥
ಪದ್ಮಾದಿ ದೀರ್ಘನಾಳಾನಾಂ ಗ್ರಹಣೆ ಚಾಮರಸ್ಯಚ ॥
ವರ್ತಿತಃಕುಚದೇಶೇಚ ವಾಮೆನಾದಿ ಪ್ರದರ್ಶನೆ ॥
ಮಣಿಪ್ರವಾಳ ತನ್ತೂನಾಂ ಸೂಚೀ ಸಂಯೋಜನೆಷ್ವಪಿ ॥
ಚಿತ್ರಕರ್ಮಣಿ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಬಾಣಖಡ್ಗ ನಿಶಾತನೆ ॥
ಮಣಿಬನ್ಧೆ ವರ್ತಿಕಾತೌ ಅಜ್ಞಾರ್ಥೆ ಮುತ್ರ ತರ್ಜನೆ ॥
ಬನ್ಧನೆ ಶೃಙ್ಖಲಾದೀನಾಂ ಹಾರಾದಿ ಗ್ರಥನೆಪಿಚ ॥
ಪುಷ್ಪಾಣಾಂ ಗ್ರಥನೆ ಪುಷ್ಪಾ ಘ್ರಾಣಪುಷ್ಪೋಪಚಾಯಿಷು ॥

ದೀರ್ಘವೃನ್ತ ಫಲಾದೀನಾನ್ತಥಾ ಗ್ರಹಣ ರೂಪಣೇ ‖
ತಾಮ್ಬೂಲವೀಟಿಕಾದಾನ ಧಾನಭೇದನಚರ್ವಣೇ ‖
ಕರ್ಣತಾಟಙ್ಕ ಸಂಯೋಗ ದರ್ಶನೇಕನ್ತು ದರ್ಶನೇ ‖
ಗ್ರಹಣೇಚಾಕ್ಷಮಾಲಾಯಾಶ್ಚಲನೇ ಚಞ್ಚಲಾಙ್ಗುಳೀಃ ‖

ಸೂಚೀ.—ಊರ್ಧ್ವಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಾ ಯತ್ರ ಕಟಕಾಮುಖ ತರ್ಜನೀ ‖
ಭವೇತ್ಸೂಚೀಕರಸ್ಸೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ‖
ಮಧ್ಯಮಾದ್ಯಾಸ್ತ್ರಯೋಙ್ಗುಳ್ಯಶ್ಶಿರಸ್ಯಙ್ಗುಷ್ಠ ಪೀಡಿತಾಃ ‖
ತರ್ಜನೀ ಪ್ರಸೃತಾ ಸೋಯಂ ಸೂಚೀಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖

ವಿನಿ.—ಏಕಾರ್ಥೇಪಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮ ಭಾವನಾಯಾಂ ಶತಾದಿಷು ‖
ರವೌನಗರ್ಯಾಂ ಲೋಕಾರ್ಥೇ ತಥೇತಿ ವಚನೇಪಿಚ ‖
ಯಚ್ಛಬ್ದೇಪಿಚ ತಚ್ಛಬ್ದೇ ವ್ಯಜನಾರ್ಥೇಪಿ ತರ್ಜನೇ ‖
ಕಾರ್ಶ್ಯೇಶಲಾಕಾ ವಪುಷೇ ಆಶ್ಚರ್ಯೇ ವೇಣಿಭಾವನೇ ‖
ವಿವೇಚನೇ ದಿನಾನ್ತೇಚ ಸೂಚೀಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ‖
ಭಾನು ಬಿಮ್ಬೇ ದಕ್ಷಿಣತೋ ವಾಮತಶ್ಶಶಿ ಮಣ್ಡಲೇ ‖
ಪರಿವೇಷಾಮ್ಬರೇ ಚಕ್ರೇ ಯುದ್ಧೇಚಶ್ಚೋರ್ಧ್ವ ಮಣ್ಡಲೇ ‖
ಸರ್ವೇಚ ಕುಮ್ಭಕಾರಸ್ಯ ಚಕ್ರೇಚಾಭಿಮುಖೋ ಭವೇತ್ ‖
ಊರ್ಧ್ವವಕ್ತ್ರಾಧೋಮುಖಞ್ಚ ನಿಜಪಾರ್ಶ್ವಗತಾ ತಥಾ ‖
ಪಾರ್ಶ್ವಾನ್ತರ ನಿಜಮ್ಪಾರ್ಶ್ವಮಾಯಾನ್ತೀಚಕ್ರಮಾಯಚ ‖
ಪತಾಕಾಯಾಮ್ಭವೇದೂರ್ಧ್ವಂ ಸಾಧುವಾದೇ ವಿಲೋಕಿತಃ ‖
ಕಪಟೇ ತರ್ಜನೀಚೋರ್ಧ್ವಂ ನಾನಾವಸ್ಥಾಸ್ವಪೀಕ್ಷಣೇ ‖
ಅಧಸ್ಥಲೇ ಪಾರ್ಶ್ವಯುಕ್ತೇ ಸಂಯೋಗೇ ಪರಿಪಾತಿಚ ‖
ಹಸ್ತಶ್ಚ ಕ್ರಮಶಶ್ಚೈವ ಶಾರ್ಙ್ಗದೇವೇನ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ ।
ಊರ್ಧ್ವವಕ್ತ್ರೋ ದೀಪಿಕಾಯಾನ್ಧೋಮೇಚೋರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ‖
ಕಟಿಸ್ಥಶ್ಚಞ್ಚಲಸ್ಯಾಪಿ ಲತಾದಾಮ ಮಣಿಶ್ಚಲತ್ ‖
ಅಧಸ್ತಲೇ ಬಾಲಸರ್ಪೇಚಲನ್ನಗ್ರೇ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ‖
ಮಣಿಬನ್ಧನತಶ್ಚಾಯಮ್ಮಞ್ಜರೀ ದರ್ಶನೇ ಮತಃ ‖
ಊರ್ಧ್ವಂಸ್ಯಾನ್ಮಣ್ಡಲಮ್ಭ್ರಾನ್ತಸ್ಸರ್ವಾರ್ಥ ಗ್ರಹಣೇ ಭವೇತ್ ‖
ಪೂರ್ವಾಗ್ರೇ ವೃಶ್ಚಿಕಾದೌಸ್ಯಾತ್ಪಟ್ಟಣೇ ದಿವಸೇಚಸಃ ‖

ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಚಕ್ರಾಯುಧಶ್ಚೈವ ಧೈರ್ಯೇ ದೀರ್ಘೇ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ‖
ಕರ್ಣ[illegible] ಪರಿಭ್ರಾನ್ತಃ ಕರ್ಣಕುಣ್ಡಲ ದರ್ಶನೇ ‖
ಅಥೋಮುಖಶಮೋಕಾರ್ಯೇ ನಾಸಾಸ್ಥೇ ಪಾರ್ಶ್ವ ವೀಕ್ಷಣೇ ‖
ಏಕತೋಚೋರ್ಧ್ವವಕ್ತ್ರಶ್ಚ ಕರ್ಣಸ್ಥಶ್ಶಬ್ದ ಸೂಚನೇ ‖
ಭೂಸ್ಥನಿರ್ದೇಶನೇಚಾಪಿ ಅಧೋಮುಖಗತೋ ಭವೇತ್ ‖
ಸ ಮಣ್ಡಲ ಪರಿಭ್ರಾನ್ತೌ ವೃನ್ತವಸ್ತುಷುಚಾಮ್ಭತೇ ‖
ಕರ್ಣಕಣ್ಡೂಯನೇಚಾಪಿ ಭಲ್ಲಾನಾನ್ದರ್ಶನೇ ತಥಾ ‖
ತರ್ಜನೇ ಪಾರ್ಶ್ವ ಸಂಯುಕ್ತೌ ಸಂಯೋಗೇ ವಿರತೇ ಪುನಃ ‖
ತಲಸ್ವಸ್ತಿಕಯೋಗೇನ ದೃಢಸಮ್ಬನ್ಧ ಸೂಚನೇ ‖
ಶೃಙ್ಖಲಾ ಬನ್ಧನೇಚಾಪಿ ತರ್ಜನೇ ಗ್ರಥನೇ ತಥಾ ‖

ಚನ್ದ್ರಕಳಾ.—ಸೂಚ್ಯಾಮಙ್ಗುಷ್ಠಮೋಕ್ಷೇತು ಭವೇಚ್ಚನ್ದ್ರಕಲಾಕರಃ ‖
ಅಸ್ಮಿನ್ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಮೋಕ್ಷೇಕರಶ್ಚನ್ದ್ರಕಳಾ ಭವೇತ್ ‖
ಏಷಾ ಚನ್ದ್ರಕಲಾಚೈವ ವಿನಿಯೋಗೇ ವಿಧೀಯತೇ ‖

ಪದ್ಮಕೋಶ.—ಅಙ್ಗುಳ್ಯೋ ವಿರಳಾಃಕಿಞ್ಚಿತ್ಕುಞ್ಚಿತಾಸ್ಥಲ ನಿಮ್ನಗಾಃ ‖
ಪದ್ಮಕೋಶಾಭಿದೋಹಸ್ತಸ್ತನ್ನಿರೂಪಣೇ ಮುಚ್ಯತೇ ‖

ವಿನಿ.—ವರ್ತುಲೇಕಸ್ತುಕೇ ಸ್ವಲ್ಪೇ ಭೋಜನೇ ಪುಷ್ಪಕೋಶಕೇ ‖
ವಲ್ಮೀಕೇ ಕಬಳೇಚಾಣ್ಡೇ ದರ್ಪಣೇ ಕಮಲೇಪಿಚ ‖
ಚಲದಙ್ಗುಳಿರೇಷಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಕಮಲಾದಿಷು ‖
ಕಪಿತ್ಥ ದಾಡಿಮಿ ಬಿಲ್ವಫಲೇಷು ಯುವತೀಸ್ತನೇ ‖
ಯಥೋಚಿತಮ್ಬಿಜಪೂರೇ ನಾರಿಕೇಳೇ ಫಲಾದಿಷು ‖
ತೌ ಸಮ್ಮುಖಗತೌಸ್ಯಾ ತಾಮ್ಭೂರಿ ವಸ್ತುನಿರೂಪಣೇ ‖
ಶಿರಃಪಾರ್ಶ್ವಗತೌತೌತು ಕಬರೀ ಭಾರದರ್ಶನೇ ‖
ಕಮಣ್ಡಲೇಚ ಕುಮ್ಭಾದೌ ಬಲಿಕರ್ಮಣಿಚ ಸ್ಮೃತಃ ‖

ಬಾಣ.—ತರ್ಜನ್ಯಾದ್ಯಾಙ್ಗುಳ್ಯಶ್ಶಿರಸ್ಯಙ್ಗುಷ್ಠ ಪೀಡಿತಾಃ
ಕನಿಷ್ಠಿಕಾಚ ಪ್ರಸೃತಾ ಸ ಬಾಣಃಕಥಿತಃಕರಃ ‖

ವಿನಿ.—ಷಟ್ಸಙ್ಖ್ಯಯಾಂ ಸನ್ಧಿನೃತ್ತೇ ಬಾಣಹಸ್ತೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ‖
ಬಾಣಸ್ಯ ದರ್ಶನೇಚಾಪಿ ಉಪವೀತಾದಿ ದರ್ಶನೇ ‖

ಸರ್ಪಶೀರ್ಷ.—ಪತಾಕ ತಳ ನಿಮ್ನತ್ವಾತ್ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕರೋ ಭವೇತ್ ‖

ವಿನಿ.—ಭುಜಗೇ ಚನ್ದನೇ ಮನ್ದಪ್ರೇಕ್ಷಣೇ ಪೋಷಣಾದಿಷು ॥

ದೇವರ್ಷ್ಯುದಕ ದಾನೇಷು ಆಸ್ಫಾಲೇ ಗಜಕುಮ್ಭಯೋಃ ॥

ಭುಜಾಸ್ಫಾಲೇತು ಮಲ್ಲಾನಾಂ ಯುಜ್ಯತೇ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕಃ ॥

ಜಲಪಾನೇಚ ವಲಯೇ ಜಲಸ್ಯಾಪಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥

ಶುಕ್ತಿಕಾದೇರಭಿನಯೇ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷ ಪ್ರಧಾನಕೇ ॥

ಮುಖಪ್ರಕ್ಷಾಳನೋತ್ಕರ್ಷಚಾಟ್ಯಾಯಾಞ್ಜಲಿ ಧಾರಣೇ ॥

ಪ್ರತಿದಾಹೇಚ ದಾನಸ್ಯ ಮಧುದಾನೇ ಮುಖೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥

ಮೃಗಶೀರ್ಷಕ.—ಅಸ್ಮಿನ್ಮೃಗಶಿರೋ ಹಸ್ತಃ ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಾರಣಾತ್ ॥

ವಿನಿ.—ಸ್ತ್ರೀಣಾಮರ್ಥೇ ಕಪೋಲೇಚ ಕ್ರಮ ಮರ್ಯಾದಯೋರಪಿ ॥

ಭೀತ್ಯಾಂ ವಿವಾದ ನೈಪಥ್ಯೇ ಆಹ್ವಾನೇಚ ತ್ರಿಪುಣ್ಡ್ರಕೇ ॥

ಮೃಗಾನನೇ ರಙ್ಗವಲ್ಲ್ಯಾಮ್ಪಾದ ಸಮ್ವಾಹನೇಪಿಚ ॥

ಸರ್ವಸ್ವ ಮೇಳನೇ ಕಾರ್ಯೇ ಮನ್ದಿರೇ ಛತ್ರಧಾರಣೇ ॥

ಸೋಪಾನೇ ಪದವಿನ್ಯಾಸೇ ಪ್ರಿಯಾಹ್ವಾನೇ ತಥೈವಚ ॥

ಸಞ್ಚಾರೇಚೈವ ಹಾವ್ಯೈಸ್ಸ್ಮ ಯುಜ್ಯತೇ ಮೃಗಶೀರ್ಷಕಃ ॥

ಮೃಗಾದೀನಾಮಭಿನಯೇ ಭಯಾಭಿನಯಕೇ ತಥಾ ॥

ದ್ಯೂತಾಕ್ಷಪಾತೇಚೋತ್ತಾನೇಸ್ಯಾತ್ಸ್ವಾಚಮನ ಕರ್ಮಣಿ ॥

ತೀರ್ಥಪಾನೇ ತಥಾ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಲಲಾಟೇ ಸ್ವೇದಮಾರ್ಜನೇ ॥

ಹಂಸಾದೀನಾಮಭಿನಯೇ ತನ್ಮುಖಾಕಾರ ಧಾರಣೇ ॥

ಪೂಜಾಕರ್ಮಣಿ ದೇವಾನಾನ್ತಥಾ ದಾನೇಚ ಸತ್ವರೇ ॥

ಕುಸುಮಾನಾಮುಪಚಯೇ ಮುಕುಳೀಕೃತ ಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಸಿಹ್ಮಮುಖ.—ಮಧ್ಯಮಾನಾಮಿಕಾಗ್ರಾಭ್ಯಾಮಙ್ಗುಷ್ಠೋ ಮಿಶ್ರಿತೋ ಯದಿ ॥

ಶೇಷಾಃಪ್ರಸಾರಿತಾ ಯತ್ರ ಸ ಸಿಹ್ಮಮುಖ ಈರಿತಃ ॥

ಮಧ್ಯಮಾನಾಮಿಕಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಶ್ಲಿಷ್ಟಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥

ಕರಸ್ಸಿಹ್ಮಮುಖಸ್ಸೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥

ವಿನಿ.—ಹೋಮೇ ಶಶೇ ಗಜೇ ಸಿಹ್ಮೇ ಚಲನೇ ಪದ್ಮಹಾರಯೋಃ ॥

ಸಿಹ್ಮಾನನೇ ವೈದ್ಯಪಾಕೇ ಶೋಧನೇ ಸಿಹ್ಮ ಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಲಾಙ್ಗೂಲ.—ಪದ್ಮಕೋಶೇನಾಮಿಕಾಚೇನ್ನಮ್ರಾ ಲಾಙ್ಗೂಲಿಕೋ ಭವೇತ್ ॥

ವಿನಿ.—ಲಿಕುಚಸ್ಯಫಲೇ ಭಾರೇ ಕಿಙ್ಕಿಣ್ಯಾಙ್ಘಟಿಕಾರ್ಥಕೇ ॥

ಚಕೋರೇ ಕ್ರಮುಕೇ ಬಾಲಾ ಕುಚ ಕಲ್ಹಾರಕೇ ತಥಾ ॥

ಚಾತಕೇಯುಜ್ಯತೇ ಸೋಯಂ ಲಾಙ್ಗೂಲ ಕರ ಲಕ್ಷಣೈಃ ॥

ಧಾತ್ರೀಬದರ ರಿಪೂಗಾದಿ ಫಲೇಷು ಮಣಿದರ್ಶನೇ ॥

ಬಿಡಾಲಾಧಿಪತೌಭೂರಿ ದಾನೇ ಕುಸುಮ ಸಾಯಕೇ ॥

ಬಾಲೋಪಲಾಲನಾರ್ಥೇಚ ಚುಬುಕಗ್ರಹಣೇ ತಥಾ ॥

ನಕ್ಷತ್ರಾಧಿಪತೋ ಮಾನೇ ಜಲಾದಿ ಸ್ಥೂಲ ಬಿನ್ದುಷು ॥

ಅಲಪಲ್ಲವ.—ವ್ಯಾವರ್ತಿತಾಃ ಕನಿಷ್ಠಾದ್ಯಾ ವಿರಳಾಶ್ಚಾಲಪಲ್ಲವಃ ॥

ವಿನಿ.—ವಿಕಚಾಬ್ಜೇ ಕಪಿತ್ಥಾದಿ ಫಲೇಹ್ಯಾವರ್ತಿಕೇ ಕುಚೇ ॥

ವಿರಹೇ ಮುಕುರೇ ಪೂರ್ಣೇ ಚನ್ದ್ರೇ ಸೌನ್ದರ್ಯ ಭಾವನೇ ॥

ಧಮ್ಮಿಲ್ಲೇ ಛತ್ರಪಾಲಾಯಾಙ್ಗ್ರಾಮೇಚೋದ್ಧತ ಕೋಪಯೋಃ ॥

ತಟಾಕೇ ಶಕಟೇ ಚಕ್ರವಾಕೇ ಕಲಕಲಾರವೇ ॥

ಶ್ಲಾಘನೇಸೋಲಪದ್ಮಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೈಃ ॥

ಬಹಿಃಕ್ಷಿಪ್ತೋ ನಿರಾಸೇಚ ನೃತ್ಯಾಕರಕೋರ್ಧ್ವ ಏವಚ ॥

ಉತ್ತಾನೇಸಮ್ಭ್ರಮೇನ್ಯಗ್ನರಮ್ಯ ವಸ್ತು ನಿರೂಪಣೇ ॥

ಶ್ಲಾಘನೇ ಚಞ್ಚಲಸ್ಯಾತ್ಮ ನಿರ್ದೇಶೇ ವಿಸ್ಮಯೇ ತಥಾ ॥

ಕಸ್ಯತ್ವಮಿತಿ ನಾಸ್ತೀತಿ ವಾಕ್ಯಯೋಃ ಪ್ರತಿಷೇಧಕೇ ॥

ತುಚ್ಛಾಯುಕ್ತಾ ನೃತೇಷ್ವೇವಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾನ್ತು ಕುಚಮಣ್ಡಲೇ ॥

ಅಲಪಲ್ಲವ ಹಸ್ತೇನ ನಿಯುಜ್ಯೇತ ಯಥೋಚಿತಮ್ ॥

ಕಕಾರೇ ವಿರಜೇಚ್ಚೈವ ನಾಭೇರುದ್ವೇಷ್ಟಿತೋ ಯದಿ ॥

ಅಮ್ನಸ್ಯೋಪರ್ಯಧಸ್ಥಾಯಿ ಮಾಧುರ್ಯೇಪಿ ತಥೈವಚ ॥

ಹಯ್ಯಙ್ಗವೀನೇ ವಕ್ತ್ರಾಗ್ರೇ ಯದಿ ಮೋದಕ ಭಾವನೇ ॥

ಉದ್ವೇಷ್ಟಿತೋ ಮಸ್ತಕೋರ್ಧ್ವ ಮ್ಯಾಞ್ಜಿ ಪದ್ಮಕಿರೀಟಯೋಃ ॥

ಕುಕ್ಷೌಚೇಚ್ಛೇತ್ತ ಪದ್ಮಾರ್ಥೇ ಅಲಪಲ್ಲ ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥

ತುಚ್ಛಾಯುಕ್ತಾನೃಜುತ್ವೋಕ್ತಿಃ ಪ್ರೇಷ್ಯಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಚತುರ.—ತರ್ಜನ್ಯಾದ್ಯಾಸ್ತ್ರಯೋಙ್ಗುಳ್ಯ ಕನಿಷ್ಠಾಃಪ್ರಸೃತಾಯದಿ ॥

ಅಙ್ಗುಷ್ಠೋಽನಾಮಿಕಾಮೂಲೇ ತಿರ್ಯಕ್ಚೇಚ್ಚತುರಃಕರಃ ॥

ವಿನಿ.—ಕಸ್ತೂರ್ಯಾಙ್ಕಿತೇಙ್ಗಿತದರ್ಪ್ಯರ್ಥೇ ಸ್ವರ್ಣೇ ತಾವ್ರಾದಿ ಲೋಹಕೇ ॥
ಆರ್ದ್ರೇ ಖೇದೇ ರಸಾಸ್ವಾದೇ ಲೋಚನೇ ವರ್ಣಭೇದಕೇ ॥
ಪ್ರವಾಣೇ ಸರಸೇ ಮನ್ದಗಮನೇ ಶಕಲೀಕೃತೇ ॥
ಆಸನೇ ಘೃತ ತೈಲಾದೌ ಯುಜ್ಯತೇ ಚತುರಃಕರಃ ॥
ಭ್ರಮರ.—ಮಧ್ಯಮಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಂಸ್ಪರ್ಶೇ ತರ್ಜನೀ ವಕ್ರಿತಾ ಯದಿ ॥
ಶೇಷಾ ಪ್ರಸಾರಿತಾ ಯತ್ರ ಭ್ರಮರಾಭಿದ ಹಸ್ತಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ಭ್ರಮರೇಚ ಶುಕೇ ಯೋಗೇ ಸಾರಸೇ ಕೋಕಿಲಾದಿಷು ॥
ಭ್ರಮರಾಭಿದ ಹಸ್ತೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥
ಯೋಗೇ ಮೌನವ್ರತೇ ಭೃಙ್ಗೇ ಗಜಾನಾನ್ದನ್ತಶಾಲಿನಾಮ್ ॥
ಗ್ರಹಣೇ ದೀರ್ಘನಾಳಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಾಮಯ ಮಿಷ್ಯತೇ ॥
ಕರ್ಣಪೂರೇ ತಾಳಪತ್ರೇ ಕಣ್ಠಕೋದ್ಧರಣಾದಿಷು ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಭ್ರಮರಸ್ಸೋಯನ್ನೃತ್ತವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಹಂಸಾಸ್ಯ.—ಮಧ್ಯಮಾದ್ಯಾಸ್ತ್ರಯೋಙ್ಗುಳ್ಯಃ ಪ್ರಸೃತಾ ವಿರಳಾ ಯದಿ ॥
ತರ್ಜನ್ಯಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಂಯೋಗೇ ಹಂಸಾಸ್ಯ ಕರ ಈರಿತಃ ॥
ಮಾಙ್ಗಳ್ಯಸೂತ್ರಬನ್ಧೇಚಾಪ್ಯುಪದೇಶೇವಿನಿಶ್ಚಯೇ ॥
ರೋಮಾಞ್ಚೇ ಮೌಕ್ತಿಕಾದೌಚ ಚಿತ್ರಸಂಲೇಖನೇ ತಥಾ ॥
ಜಲಸ್ಯ ಕಣಕೇ ದಂಶ ದೀಪವರ್ತಿ ಪ್ರಸಾರಣೇ ॥
ನಿಕಷೇ ಶೋಧನೇ ಮಲ್ಲಿಕಾದೌ ರೇಖಾ ವಿಲೇಖನೇ ॥
ಮಾಲಾಯಾಂ ವಹನೇ ಸೋಹಮ್ಭಾವನಾಯಾಞ್ಚ ರೂಪಕೇ ॥
ನಾಸ್ತೀತಿ ವಚನೇಚಾಪಿ ನಿಕಷಾಣಾಞ್ಚ ಭಾವನೇ ॥
ಕೃತಕೃತ್ಯೇಪಿ ಹಂಸಾಸ್ಯ ಈರಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥
ಹಂಸಪಕ್ಷ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕರೇ ಸಮ್ಯಕ್ಕನಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಸೃತಾಯದಿ ॥
ಹಂಸಪಕ್ಷಕರಸ್ಸೋಯನ್ತನ್ನಿರೂಪಣ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಷಟ್ಸಙ್ಖ್ಯಯಾಂ ಸೇತುಬನ್ಧೇ ನಖ ರೇಖಾಙ್ಕನೇ ತಥಾ ॥
ವಿಧಾನೇ ಹಂಸಪಕ್ಷೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥
ಮರ್ಯಾದಾಯಾಮ್ಬನ್ಧನೇಚ ಪಿಧಾನೇ ದೂರಮಾಹೃತೌ ॥
ಶುದ್ಧನಾಟ್ಯೇ ವಿಧಾನೇಚ ಹಂಸಪಕ್ಷೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಮುಖಾಗ್ರೇಚೆನ್ಮೋಹಚಾಪೇ ಕ್ರೋಡೇ ಧೈರ್ಯ ವಿವೇಚನೇ ॥

ಘಾಲೇಚದಾತ್ರಪಾರ್ಥೇಪಿ ಕಪೋಲೇ ಮಕರೀಕ್ರಮೇ ॥
ಅಯಮಾಚಮನೇ ಕಾರ್ಯಙ್ಕ್ಸ್ನಾನಾ ಲೇಪನಾರ್ಥಕೇ ॥
ಅನುದ್ದೇಶಗತಾಸ್ತುಸ್ಯಾದ್ದುಃಖೇಚೆಹಾನುಕಾರಣೇ ॥
ಕುಣ್ಡಲೀಕೃತ ಬಾಹೋಸ್ತುಮಹಾಸ್ತಮ್ಭ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಆಲಿಙ್ಗನೇತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಪರೋಕ್ಷೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾವೃತೌ ॥
ರೋಮಾಞ್ಚವ್ಯನುಭಾವೇತು ರಸೇಷ್ವಿತಿ ಯಥಾ ರಸಮ್ ॥
ಅನುಭಾವಾದೌತ್ವಸೌಕಾರ್ಯಃ ಕಾರ್ಯೋಹಸ್ತಾನ್ತರೇಷ್ವಪಿ ॥
ಸನ್ದಂಶ.—ಪುನಃಪುನಃಪದ್ಮಕೋಶೇ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಾ ಪ್ರಸೃತಾ ಯದಿ ॥
ಸನ್ದಂಶಾಭಿದಹಸ್ತೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥
ಕ್ರಮಾತ್ಪ್ರದೇಶಿನೀ ಮಧ್ಯಮಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಪರಿಯೋಜನಾತ್ ॥
ಶೇಷಾಪ್ರಸಾರಿತಾಸ್ಸೋಯಂ ಸನ್ದಂಶಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಉದಾರೇ ಬಲ ದಾನೇಚ ರಣೇ ಕೀಟೇ ಮನೋಭಯೇ ॥
ಅರ್ಚನೇಪಞ್ಚವಕ್ತವ್ಯಾಃ ಸನ್ದಂಶಾಖ್ಯೋಽಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಮೌಕ್ತಿಕೇ ಫಲಕೇ ವಾರಿ ಬಿನ್ದು ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮಕ್ಷಕೇ ॥
ಗುಳಿಕಾಯಾಂ ವಿಧಾನೇಚ ಮಾಲಿಕಾಯಾಞ್ಚ ವಿದ್ರುಮೇ ॥
ಸಪ್ತಾಹುತೌಚ ಸಙ್ಖ್ಯಯಾಂ ಸನ್ದಂಶಃಪರಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಸಮ್ಭಾಷಣೇ ವರ್ಣನಾಯಾಮ್ಭಸ್ಮಾರ್ಥೇ ರಜತೇಪಿವಾ ॥
ಸೌರಭೇ ನಾಸಿಕಾಗ್ರೇಚೇತ್ ಯದಿವಕ್ಷಸಿ ಚಿನ್ತನೇ ॥
ಕ್ವಚಿತ್ಕಾರಣ ಭೇದೇಷು ಸನ್ದಂಶೋ ಯೋಜಿತಃಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಕಣ್ಟಕೋದ್ಧರಣೇ ಸೂಕ್ಷ್ಮೇ ಕುಸುಮಾಪಚಯಾದಿಷು ॥
ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯೋಗ್ರ ಸನ್ದಂಶೋ ಧಿಗಿತ್ಯುಕ್ತೌಚ ರೋಷತಃ ॥
ವೃತ್ತಾತ್ತುಪುಷ್ಪೋದ್ಧೃತೌವರ್ತಿಶಲಾ ಕಾಞ್ಚನ ಪೂರಣೇ ॥
ಕರ್ತವ್ಯೋ [illegible] ಸನ್ದಂಶಃ ಪಾರ್ಶ್ವಸನ್ದಂಶತಃಪುನಃ ॥
ಗುಣನಿಕ್ಷೇಪಣೇ ಮುಕ್ತಾ ಪುಷ್ಪಾಣಾಙ್ಗ್ರಥನೇ ತಥಾ ॥
ನಿರೂಪಣೇಚ ತತ್ಪಶ್ಯ ಸ ದ್ವಿತೀಯೋಥ ಭಾಷಣೇ ॥
ಸ ರೋಷೇ ವಾಮಹಸ್ತೇನ ಕಿಞ್ಚಿದಗ್ರ ವಿವರ್ತನಾತ್ ॥
ಅಲಕ್ತಕಾದಿ ನಿಷ್ಪೇಷೇ ಚೈಷ ಶ್ರೀಶಾರ್ಙ್ಗಣೋದಿತಃ ॥

ಮುಕುಳ.—ಅಙ್ಗುಳ್ಯಃ ಪಞ್ಚ ಕಞ್ಚಿಲ್ಯೈವ ಮಿಳಿತ್ವಾಗ್ರೇ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಮುಕುಳಾಭಿಧ ಹಸ್ತೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥

ವಿನಿ.—ಕುಮುದೇ ಭೋಜನೇ ಪಞ್ಚಬಾಣೇ ಮುದ್ರಾದಿ ಧಾರಣೇ ॥
ನಾಭೌಚ ಕದಳೀ ಪುಷ್ಪೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಮುಕುಳಃಕರಃ ॥
ದಾನೇ ದೈನ್ಯೋಕ್ತಿ ಪತನೇ ಪಞ್ಚ ಸಙ್ಖ್ಯಾತಿ ಭಾಷಣೇ ॥
ಮುಕುಳೀಕೃತ ಪದ್ಮೇಷು ಭೋಜನಾರ್ಥೇ ಜಪೇಪಿಚ ॥
ಏತಾವತಾರ್ಥಭಾವೇಷು ಮುಕುಳಾಖ್ಯ ಕರೋಭವೇತ್ ॥
ಜಪೇಪಿ ಬ್ರಹ್ಮರನ್ಧ್ರೇಪಿ ತತ್ರೈವಸ್ಯಾದಧೋಮುಖಃ ॥
ಸೌಜನ್ಯಾರ್ಥೇ ಕುಕ್ಷಿದೇಶಾತ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಫಲ್ಲೋಪವೇಷ್ಟಿತಃ ॥
ತಿರ್ಯಕ್ಟ್ವದಥನಿಷ್ಠಾಯಾಮಾಸ್ಯದರ್ಥೇದರ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥
ಶುಕಾದೀನಾಞ್ಚ ಕಬಳೇ ದಾನೇಚೇತ್ಪ್ರಜ್ಞಿತಾಕೃತಿಃ ॥
ಏವನ್ನಾನಾವಿಧಾರ್ಥೇಷು ಪ್ರಯೋಜ್ಯೋ ಮುಕುಳಃಕರಃ ॥
ಘಂಟಾದಿ ಮುಕುಳೀ ಶ್ರೂತ ಬಲಿ ಕರ್ಮಣಿ ದೇವನಾಮ್ ॥
ಪೂಜನಾ ಭೋಜನಾರ್ಥೇಚ ಮುಹುರ್ವಿನೀತಾಸ್ಯಪ್ರಾಕೃತಿಮ್ ॥
ಮುಖಮುಕ್ತೇಚ ಕಾನ್ತಾನಾನ್ನೀತೋದಾನರತಾನ್ವಿತೇ ॥
ದಾನಾರ್ಥೇ ದೈನ್ಯವಾಕ್ಯೇಚ ಸನ್ನಿಧೌ ವಿಟಚುಮ್ಬನೇ ॥
ಕುಚವಕ್ತ್ರಾದಿ ದೇಶೇಚ ಹಸ್ತಾದ್ವಾಚ್ಛುರಿತೇ ಕರಃ ॥
ಯದಙ್ಗುಳೀ ಪಞ್ಚಕೇನ ಸಶಬ್ದನ್ನಖವೇದಿನಃ ॥
ಕುಚಾದೌ ಸೋಮಸೂತ್ರಜ್ಞಾಸ್ತಥಾತು ತ್ರಿತಕಂ ವಿದುಃ ॥

ತಾಮ್ರಚೂಡ.—ಮುಕುಳೇ ತಾಮ್ರಚೂಡಸ್ಯಾತ್ತರ್ಜನೀ ವಕ್ರಿತಾ ಯದಿ ॥
ಕುಕ್ಕುಟಾದೌ ಬಕೇ ಕಾಕೇ ಪುಷ್ಪೇ ಮತ್ಸ್ಯೇಚ ಲೇಖನೇ ॥
ತಾಮ್ರಚೂಡಕರಸ್ಸೋಯಙ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥

ತ್ರಿಶೂಲ.—ನಿಕುಞ್ಚಯಿತ್ವಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠಾಞ್ಚ ತ್ರಿಶೂಲಕಃ ॥
ಬಿಲ್ವಪತ್ರೇತ್ರಿತ್ವಯುಕ್ತೇ ತ್ರಿಶೂಲ ಕರ ಈರಿತಃ ॥
ಇತ್ಯಷ್ಟಾವಿಂಶತಿಃಪ್ರೋಕ್ತಾ ಅಸಂಯುತ ಕರಾಃಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಯಾವದರ್ಥಾಃಪ್ರಯೋಗಾನಾನ್ತಾವದ್ಭೇದಾಃಕರಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

••••●●●••••

ಅಥ ಸಂಯುತ ಹಸ್ತಾಃ.

ಅದೌ ಪುಷ್ಪಪುಟಸ್ಸೋಯಮಞ್ಜಲಿಶ್ಚ ಚತುರಸ್ರಕಃ ॥
ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಭಿಧ ಹಸ್ತಶ್ಚ ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಃಕರಃ ॥
ಡೋಲಾಪಾತಿತ ಕೌ ಚೈವ ವರ್ಧಮಾನಸ್ತಥಾಪರಮ್ ॥
ಪತಾಕಸ್ವಸ್ತಿಕಃಪಶ್ಚಾತ್ಕರೋತ್ಸ್ಯತ್ತಾಸವಞ್ಚಿತಃ ॥
ಕಲಶಾಭಿಧಹಸ್ತಶ್ಚ ಪಕ್ಷವಞ್ಚಿತ ಇತ್ಯಪಿ ॥
ಉತ್ಸಙ್ಗಸ್ತಿಲಕೋಹಸ್ತೋ ನಾಗಬನ್ಧಶ್ಚ ವೈಷ್ಣವಃ ॥
ಏತೇಷು ಸಂಯುತಾ ಹಸ್ತಾಷ್ಷೋಡಶೇತಿಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥

ಮತಾನ್ತರೇ.—ಕಪೋತಶ್ಚ ಕರ್ಕಟಶ್ಚ ಶಿವಲಿಙ್ಗಶ್ಚ ವೈ ತಥಾ ॥
ಕಟಕಾವರ್ಧನಶ್ಚೈವ ಶಕಟಶ್ಚಙ್ಖ ಏವಚ ॥
ಚಕ್ರಶ್ಚ ಸಮ್ಪುಟಶ್ಚೈವ ಪಾಶಃ ಕೀಲಕ ಏವಚ ॥
ಮತ್ಸ್ಯಶ್ಚ ಕೂರ್ಮ ವಾರಾಹಃ ಗಾರುಡೋಪ್ಯೈ ತಥಾಪಿಚ ॥
ಶಟಾಃಹಸ್ತಶ್ಚ ಭೇರುಣ್ಡಃ ಕಥಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥
ಆಹತ್ಯ ಹಸ್ತಾಃಪ್ರಥಿತಾಃ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದ್ಭೇದ ರಞ್ಜಿತಾಃ ॥

ಪುಷ್ಪಪುಟ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕರೌ ಶ್ಲಿಷ್ಟೌ ಯದಿ ಪುಷ್ಪಪುಟೋಭವೇತ್ ॥
ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಕರಯೋ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷೇ ಪುಷ್ಪಪುಟಃಕರಃ ॥

ವಿನಿ.—ನೀರಾಜನ ವಿಧೌ ಬಾಲಾ ಫಲಾದಿ ಗ್ರಹಣೇ ತಥಾ ॥
ಸನ್ಧ್ಯಾಯಾಮರ್ಘ್ಯದಾನೇಚ ಮನ್ತ್ರಪುಷ್ಪೇ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ॥
ಕರಣಾಭಿನಯೇ ಶುದ್ಧನಾಟ್ಯಲೀಲಾಸು ಮೇಳನೇ ॥
ದೇವತಾನಾನ್ತರ್ಪಣೇಚ ಸಕರಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ಅಞ್ಜಲಿ.—ಪತಾಕೌತಳ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟಾ ಭವೇದಞ್ಜಲಿ ಸಂಜ್ಞಿಕಃ ॥
ಪತಾಕತಲಯೋ ರ್ಯೋಗಾದಞ್ಜಲಿಃ ಕರಈರಿತಃ ॥

ವಿನಿ.—ದೇವತಾ ಗುರು ವಿಪ್ರಾಣಾನ್ನಮಸ್ಕಾರೋಪ್ಯನುಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಕಾರ್ಯಶ್ಶಿರೋ ಮುಖೋರಸ್ಸು ವಿನಿಯೋಜ್ಯೋಞ್ಜಲಿಃಕರಃ ॥
ನಮಸ್ಕಾರೇ ಶಙ್ಕರಾರ್ಥೇ ವಿನಯಾಞ್ಜಲಿರಿಷ್ಯತೇ ॥

ಚತುರಸ್ರ.—ಅಧೋಭಾಗೋನ್ಮುಖೌ ಹಸ್ತೌ ಕಟಕಾಮುಖನಾಮಕೌ ॥
ಚತುರಸ್ರ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಭರತಾರ್ಥೇ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

ವಿನಿ.—ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕೇ ತುರಗ ಸವಾರೂಢಸ್ಯ ಭಾವನೇ ॥
ಮುನಿರಾಜೋದಯ ನಾಟ್ಯೇಷು ಚತುರಸ್ರೋ ವಿಧೀಯತೇ ॥

ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಭಿದ.—ತ್ರಿಪತಾಕೌ ಪ್ರಕೋಷ್ಠೇ ಸೌ ಯುಕ್ತಾಕಾರ ಸ್ಥಿತೌಮತೌ ॥
ವಿನಿ.—ಭಯ ವಾದೇ ಪ್ರಶ್ರಯೇಣ ಗಮನೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕೋ ಭವೇತ್ ॥

ಕರ್ತರಿಸ್ವಸ್ತಿಕ.—ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕಾರೋ ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕೋಭವೇತ್ ॥
ಮಣಿಬನ್ಧಾಶ್ರಿತೌ ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖೌತೌ ಕರ್ತರೀ ಕರೌ ॥
ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಖ್ಯಾತೌ ತಯೋರೂಪೇಣ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಶಾಖಾಸುಚಾದ್ರಿ ಶಿಖರೇ ವೃಕ್ಷೇಷು ಚ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ತಿರ್ಯಗರ್ಥೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧೇ ಚ ವೃಕ್ಷಶಾಖಾಸು ಮೇಳನೇ ॥
ಭರತೇ ಸಮ್ಪ್ರಯುಜ್ಯೇತ ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಭಿದಃ ॥

ಡೋಲಾ.—ಪತಾಕಾ ಊರುದೇಶಸ್ಥೌ ಡೋಲಾಹಸ್ತೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ನಾಟ್ಯಾರಮ್ಭೇ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಂ ಇತಿ ನಾಟ್ಯವಿದೋ ವಿದುಃ ॥
ಹೋಮೇಚಾರ್ಘ್ಯ ಪ್ರದಾನೇಚ ಕಥಿತೋ ನಯವೇದಿಭಿಃ ॥

ಅವಹಿತ್ಥ.—ಅಲಪದ್ಮೌ ವಕ್ಷಸಿಸ್ಥೌ ಅವಹಿತ್ಥ ಕರೋ ಮತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಶೃಙ್ಗಾರ ನಟನೇ ಹಸ್ತಚಾರಸ್ಯ ನಟನೇಪಿಚ ॥
ಕುಚಾರ್ಥೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಸೋಯ ಮವಹಿತ್ಥ ಕರೋಭವೇತ್ ॥
ಲೀಲಾಕನ್ದುಕ ವಾಹೇಚ ಕರೋಯಂ ಪ್ರಥಿತೋ ಬುಧೈಃ ॥

ವರ್ಧಮಾನ.—ಊರ್ಧ್ವಾಭಿಮುಖ ಯುಕ್ತೌಚ ಶಿಖರೌ ವರ್ಧಮಾನಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ಸರ್ವಧೇತಿ ವಚೋ ಭಾವೇದತ್ತ ಮಿತ್ಯರ್ಥಕೇಪಿಚ ॥
ಕಿಞ್ಚಿಮಿತ್ಯುದಿತೇ ದರ್ಭೇ ಕಥಙ್ಕಾದಿತಿ ಭಾಷಣೇ ॥
ವರ್ಧಮಾನಾಭಿದೋ ಹಸ್ತಃ ಭರತಾರ್ಥೇಪಿ ಸಮ್ಮತಾಃ ॥

ಪತಾಕಸ್ವಸ್ತಿಕ.—ಪತಾಕೌ ಮಣಿಬನ್ಧೇ ಚ ತಿರ್ಯಕ್ಕೃಲ ವಲತಾಯದಿ ॥
ಊರ್ಧ್ವಾಧೋಮುಖ ವಿನ್ಯಾಸಃ ಪತಾಕ ಸ್ವಸ್ತಿಕೋ ಮತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಅರ್ಗಳಾಯಾಂ ಹಸ್ತಚಾರ ಬನ್ಧಾಖ್ಯ ನಟನೇಪಿಚ ॥
ಪತಾಕಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ಸೋಯಂ ಕೀರ್ತಿತಃ ಕರವೇದಿಭಿಃ ॥

ಉತ್ಥಾನ ವಞ್ಚಿತ.—ತ್ರಿಪತಾಕೌ ಬಾಹುದೇಶ ಗತಾ ಉತ್ಥಾನ ವಞ್ಚಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ವಿಷ್ಣೋರಭಿನಯೇ ಸ್ತಬ್ಧೇ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಾವನ ವಾಚಕೇ ॥
ಉತ್ಥಾನ ವಞ್ಚಿತಾಭಿಖ್ಯೋ ಕಥಿತ ಸರ್ವನಾಟ್ಯಗೈಃ ॥

ಕಲಶಾಭಿಧ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖಾರ್ಧೇ ಚನ್ದ್ರ ಕಲಶಸಂಜ್ಞಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ಭೂಚಾರಿ ನಟನೇ ಪೂರ್ಣ ವಸ್ತು ನಿರ್ದೇಶಭಾವನೇ ॥
ಜಲಾವಗಾಹೇ ಕಲಶೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಕಲಶಃಕರಃ ॥

ಪಕ್ಷವಞ್ಚಿತ.—ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರೌ ಕಟಿಗತೌ ಪಕ್ಷವಞ್ಚಿತ ಸಂಜ್ಞಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ನಾಟ್ಯೇ ರೌದ್ರರಸೇಚಾಪಿ ಗಮನೇಚ ಪ್ಲುತಕ್ರಮೇ ॥
ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ಪಕ್ಷಭಾವೇಚ ರಶನಾಯಾಸ್ತು ಮಧ್ಯಕೇ ॥
ಪಕ್ಷವಞ್ಚಿತ ಹಸ್ತೋಯಂ ಯುಜ್ಯತೇ ನೂಪುರಾದಿಷು ॥

ಉತ್ಸಙ್ಗ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯೋಪರಿ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಾಭಿದೌ ಕರೌ ॥
ನಾಭೇರಧಸ್ತ ವಿನ್ಯಸ್ತೌ ನಾಮ್ನಾ ಉತ್ಸಙ್ಗನಾಮಕಃ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಬಾಹುಮೂಲಸ್ಥೌ ಮೃಗಶೀರ್ಷ ಕರೌ ಯದಿ ॥
ಉತ್ಸಙ್ಗನಾಮ ಹಸ್ತೋಯಂ ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥
ವಿನಿ.—ಆಲಿಙ್ಗನೇಚ ಲಜ್ಜಾಯಾಮಙ್ಗದಾದಿ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಬಾಲಾನಾಂ ಶಿಕ್ಷಣೇಚಾಯ ಮುತ್ಸಙ್ಗೋ ಯುಜ್ಯತೇ ಕರಃ ॥
ಜಪೇ ಸಮಾಧೌ ಯೋಗೇಚ ಪ್ರಥಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥

ತಿಲಕ.—ತ್ರಿಪತಾಕಾದ್ವಯೌ ಹಸ್ತೌ ಲಲಾಟ ಹೃದಯಸ್ಥಿತೌ ॥
ತಯೋರಭಿಮುಖೌ ಪ್ರಾಜ್ಞೈಸ್ತಿಲಕಾಖ್ಯ ಇತೀರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ದೇವಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲೌ ಗನ್ಧ ರಸಾದಿ ತಿಲಕೇಪಿಚ ॥
ತಿಲಕಾಭಿದ ಹಸ್ತೋಯಂ ಯುಜ್ಯತೇ ಯೋಗವೇದಿಭಿಃ ॥

ನಾಗಬನ್ಧ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಚೇನ್ನಾಗಬನ್ಧ ಇತೀರಿತಃ ॥
ಹಸ್ತೌ ಭುಜಗ ಮೂರ್ಧಾನೌ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಮಣಿಬನ್ಧಕೌ ॥
ಅಧೋಮುಖೌ ಯದಿ ತಥಾ ನಾಗಬನ್ಧ ಇತಿಸ್ಮೃತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಏತಸ್ಯ ವಿನಿಯೋಗಸ್ತು ನಾಗಬನ್ಧೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಭುಜಙ್ಗದಮ್ಪತೀಭಾವೇ ನಿಕುಞ್ಜಾ ನಾಙ್ಗ ದರ್ಶನೇ ॥
ಅಥರ್ವಣಸ್ಯ ಮನ್ತ್ರೇಷು ಯೋಜ್ಯೋ ಭರತ ಕೋವಿದೈಃ ॥
ವಿವೇಚನೇಚ ವಂಶಾನಾಙ್ಕಥಿತೋ ಭರತಾಗಮೇ ॥

ವೈಷ್ಣವ.—ಶ್ಲಿಷ್ಟಾಙ್ಗುಷ್ಠೌ ಪತಾಕೌಚೇತ್ಸಕರೇ ವೈಷ್ಣವಸ್ಮೃತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಸಮೂಹೇ ದಮ್ಪತೀ ಯೋಗೇ ಚಕ್ರವಾಕಸ್ಯ ಭಾವನೇ ॥
ಸಙ್ಘರ್ಷೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಸೋಯಂ ವೈಷ್ಣವಾಭಿದ ಹಸ್ತಕಃ ॥

ಕಪೋತ.—ಕಪೋತಸ್ಸ ಕರೋಜ್ಞೇಯ ಶ್ಲಿಷ್ಟಮೂಲಾಗ್ರ ಪಾರ್ಶ್ವಕಃ ॥
ಪ್ರಮಾಣ ಗುರುಸಂಭಾಷಾ ವಿನಯಾಙ್ಗೀಕೃತಿಷ್ವಯಮ್ ॥
ಕರ್ಕಟಹ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಾನ್ತರೆ ಯತ್ರಾಙ್ಗುಳ್ಯೋ ನಿಸ್ಸೃತ ಹಸ್ತಯೊಃ ॥
ಅನರ್ಬಹಿರ್ವಾವರ್ತನೆ ಕರ್ಕಟಸ್ಸೋಽಭಿಧೀಯತೆ ॥
ಸಮೂಹ ದರ್ಶನೆ ಕುನ್ದ ದರ್ಶನೆ ಶಙ್ಖಪೂರಣೆ ॥
ಅಙ್ಗನಾಮೋಟನೆ ಶಾಖೋನ್ನಮನೆಚ ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಶಿವಲಿಙ್ಗ.—ವಾಮೆಽರ್ಧಚನ್ದ್ರೆ ವಿನ್ಯಸ್ತೊ ಶಿಖರಶ್ಶಿವಲಿಙ್ಗಕಃ ॥
ವಿನಿಯೊಗಸ್ತು ತಸ್ಯೈವ ಶಿವಲಿಙ್ಗ ಪ್ರದರ್ಶನೆ ॥
ಕಟಕಾವರ್ಧನ.—ಕಟಕಾಮುಖಯೊಃ ಪಾಣ್ಯೋಸ್ಸ್ವಸ್ತಿಕಾನ್ಮಣಿಬನ್ಧಯೊಃ ॥
ಕಟಕಾವರ್ಧನಾಖ್ಯಸ್ಸ್ಯಾದಿತಿನಾಟ್ಯವಿದೊ ವಿದುಃ ॥
ಪಟ್ಟಾಭಿಷೆಕೆ ಪೂಜಾಯಾಂ ವಿವಾಹಾದಿಷುಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಶಕಟ.—ಭ್ರಮರೌ ಮಧ್ಯಮಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಪ್ರಸಾರಾಚ್ಛಕಟೊಭವೆತ್ ॥
ರಾಕ್ಷಸಾಭಿನಯೆಚಾಯಂ ನಿಯೊಜ್ಯೊ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಶಙ್ಖ.—ಶಿಖರಾನ್ತರ್ಗತಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಇತರಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಙ್ಗತಃ ॥
ತರ್ಜನ್ಯಾದಾಯುತಾಶ್ಶ್ಲಿಷ್ಟಾಶ್ಶಙ್ಖ ಹಸ್ತಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ ॥
ಶಙ್ಖಾದಿಷು ನಿಯೊಜ್ಯೊಯಮಿತ್ಯೆವಂ ಭರತಾದಯಃ ॥
ಚಕ್ರಹ.—ಯತ್ರಾರ್ಧಚನ್ದ್ರೌ ತಿರ್ಯಞ್ಚಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯತಲ ಸಂಸ್ಪೃಶೌ ॥
ಚಕ್ರಹಸ್ತಸ್ಸವಿಜ್ಞೆಯಶ್ಚಕ್ರಾರ್ಥೆ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಸಮ್ಪುಟ.—ಕುಞ್ಚಿತಾಙ್ಗುಳಯಶ್ಚಕ್ರೆ ಸಮ್ಪುಟಃಕರ ಈರಿತಃ ॥
ವಸ್ತ್ವಾಚ್ಛಾದೆ ಸಮ್ಪುಟೆಚ ಸಮ್ಪುಟಃಕರ ಈರಿತಃ ॥
ಪಾಶಃ.—ಸೂಚ್ಯಾ ನಿಕುಞ್ಚಿತೆಶ್ಲಿಷ್ಟೆ ತರ್ಜನ್ಯಾ ಪಾಶ ಈರಿತಃ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಕಲಹೆ ಪಾಶೆ ಶೃಙ್ಖಲಾಯಾನ್ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಕೀಲಕ.—ಕನಿಷ್ಠೆ ಕುಞ್ಚಿತೆ ಶ್ಲಿಷ್ಟೆ ಮೃಗಶೀರ್ಷೆತಿ ಕೀಲಕಃ ॥
ಸ್ನೆಹೆಚ ನರ್ಮಾಲಾಪೆಚ ವಿನಿಯೊಗಸ್ಯ ಸಮ್ಮತಃ ॥
ಮತ್ಸ್ಯ.—ಕರಪೃಷ್ಠೊಪರಿನ್ಯಸ್ತೊ ಯತ್ರ ಹಸ್ತಸ್ತ್ವಧೊಮುಖಃ ॥
ಕಿಞ್ಚಿತ್ಪ್ರಸಾರಿತಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠೊ ಮತ್ಸ್ಯನಾಮಕಃ ॥
ಏತಸ್ಯ ವಿನಿಯೊಗಸ್ತು ಮತ್ಸ್ಯಾರ್ಥೆ ಸಮ್ಮತೊ ಭವೆತ್ ॥

ಕೂರ್ಮ.—ಕುಞ್ಚಿತಾಗ್ರಾಙ್ಗುಳಿಶ್ಚಕ್ರೆ ತ್ಯಕ್ತಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಕನಿಷ್ಠಕಃ ॥
ಕೂರ್ಮಹಸ್ತಸ್ಸವಿಜ್ಞೆಯಃ ಕೂರ್ಮಾರ್ಥೆ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ವರಾಹ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷೆತ್ವೆಕಕರಸ್ಯನ ಶ್ಲಿಷ್ಟಸ್ಥಿತೊ ಯದಿ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೊರ್ಯೋಗಾದ್ವರಾಹಃಕರ ಈರಿತಃ ॥
ಏತಸ್ಯ ವಿನಿಯೊಗಸ್ತು ವರಾಹಾರ್ಥೆ ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಗರುತ.—ತಿರ್ಯಕ್ತಲಸ್ಥಿತಾವರ್ಧಚನ್ದ್ರಾವಙ್ಗುಷ್ಠಯೊಗತಃ ॥
ಗರುತೊ ಗರುತಾರ್ಥೆಚ ಯುಜ್ಯತೆ ಭರತಾಗಮೆ ॥
ಖಟ್ವಾ.—ಚತುರೆ ಚತುರಸ್ರಸ್ಥ ತರ್ಜನ್ಯಙ್ಗುಷ್ಠ ಮೊಕ್ಷಗಃ ॥
ಖಟ್ವಹಸ್ತೊ ಭವೆದೆಷಃ ಖಟ್ವಾದಿಷು ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಭೇರುಣ್ಡ.—ಮಣಿಬನ್ಧ ಕಪಿತ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ಭೇರುಣ್ಡಕರ ಇಷ್ಯತೆ

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ —

ಅಥ ನೃತ್ತಹಸ್ತ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಉದ್ವೃತ್ತಸ್ಸ್ವಸ್ತಲಮುಖೊ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಸ್ತತಃಪರಮ್ ॥
ಗಜವನ್ತಾಭಿದೊ ಹಸ್ತೊ ಪಶ್ಚಾದಾವಿದ್ಧ ವಕ್ರಕಃ
ಸೂಚೀವಿಧೊ ರೆಚಿತಶ್ಚ ತತಸ್ಸ್ಯಾದರ್ಧರೆಚಿತಃ ॥
ಪಲ್ಲವಶ್ಚ ನಿತಮ್ಬಶ್ಚ ಕೆಶಬನ್ಧೊ ಲತಾಭಿದಃ ॥
ಕರಿಹಸ್ತೊ ದಣ್ಡಪಕ್ಷಃ ಕೀರ್ತಿತೊ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಊರ್ಧ್ವ ಮಣ್ಡಲಿನೊ ಹಸ್ತೊ ಉರೊ ಮಣ್ಡಲಿನಸ್ತತಃ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಮಣ್ಡಲಿನೊಹಸ್ತೊ ಊರುಪಾರ್ಶ್ವಾರ್ಧಮಣ್ಡಲೌ ॥
ಕಪೋತೊ ಮಕರಶ್ಚೈವ ಜ್ಞಾನಹಸ್ತಸ್ತತಃಪರಮ್ ॥
ವರದಾಭಯ ಹಸ್ತಶ್ಚ ಮುದ್ರಾಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಉದ್ವೃತ್ತಹಸ್ತ.—ಹಂಸಪಕ್ಷಕರೌ ವಕ್ಷಸ್ಸಮ್ಮುಖತ್ವ ಮುಖಾಶ್ರಿತೌ ॥
ಪರಸ್ಪರೆಣ ವಿಶ್ಲೆಷೌ ಕರೊಪ್ಯುದ್ವೃತ್ತ ನಾಮಕಃ ॥
ವಿ.—ಆವೃತೆಪಿ ತತೊಹಂಸ ದಮ್ಪತ್ಯೊರರ್ಥಭಾವನೆ ॥
ತಿಷ್ಠೆತಿ ವಚನೆ ಡೊಲಾಚಲನಾರ್ಥೆಚ ಮನ್ದಿರೆ ॥
ಉದ್ವೃತ್ತಹಸ್ತಃಕಥಿತಃ ಪೂರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ತಲಮುಖ.—ಕರೌ ಪತಾಕನಾಮಾನೌ ಸಮ್ಮುಖೌ ಚ ಪರಸ್ಪರಮ್ ॥
ಪುನಃಪುನಃಪ್ರಚಲಿತೌ ಹಸ್ತೌ ಹಸ್ತತಲ ಮುಖಾಹ್ವಯಃ ॥
ವಿನಿ.—ಉತಸೆ ಮನ್ದ ನಟನೆ [illegible]ನಾಟ್ಯೇಸು ಮೇಳನೆ ॥
ಇತಸ್ತತೋ[illegible]ತಸ್ತಲ ಮುಖಾಹ್ವಯಃ ॥
ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣ.—ಹಸ್ತೌ ತು ತ್ರಿಪತಾಕಾಖ್ಯೌ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತೀ ॥
ಕಥ್ಯತೆ ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಾಖ್ಯೋ ನೃತ್ತಕ್ರಮ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ವಿನಿ.—ಕವಚೇಚ ಕರನ್ಯಾಸೆ ಮನ್ತ್ರವಾಹನ ಭಾವನೆ ॥
ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಕರಸ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವವಿಧಿರ್ಯುಜ್ಯತೆ ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಗಜದನ್ತ.—ಕಪಿತ್ಥೌ ದ್ವೌ ಶಿರಸಯೋಃ ಪ್ರಸೃತೆ ಗಜದನ್ತಯೋಃ ॥
ವಿನಿ.—ಬಲಾವಗಾಹೆ ದ್ವಿರದ ದನ್ತಯೋರ್ಭರ್ಣಾಮಿ ಖಾನನೆ ॥
ಶಬ್ದಸ್ಥಾಪನ ಭಾವೇಚ ಗಜದನ್ತೋ ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಅವಿದ್ಧವಕ್ರ.—ಮಣಿಬನ್ಧಾವಧಿಭ್ರಾನ್ತೌ ಕರೌ ಮುಕುಳ ನಾಮಕೌ ॥
ಪುನಃಪುನಃಪ್ರಚಲಿತೌ ಹಸ್ತೌ ಅವಿದ್ಧ ವಕ್ರಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ದೇವಾರ್ಚನೇಚ ಭ್ರಮಣೆ ಚಾರಿನಾಟ್ಯೇಚ ಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಅವಿದ್ಧವಕ್ರಹಸ್ತೋಯಮ್ಮುನಿಭಿರುದಾಹೃತಃ ॥
ಸೂಚೀವಿಧ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೌ ಶ್ಲಿಷ್ಟೌ ಸೂಚೀ ವಕ್ತ್ರಾಭಿಧಾನಕೌ ॥
ಸೂಚೀವಿದ್ಧಾವಿತಿ ಪ್ರೋಕ್ತೌ ನೃತ್ತಹಸ್ತ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ವಿನಿ.—ಹಂಸಲೀಲಾಭಿನೃತ್ತೇ ಚ ಲಗ್ನಾರ್ಥೆ ಮೇಳನೆ ವೃಥೆ ॥
ಶಾಖಾದ್ವಯಸ್ಯ ಸಙ್ಘರ್ಷೆ ಸೂಚೀವಿದ್ಧೋ ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ರೇಚಿತ.—ಅಲಪದ್ಮಕರೌ ಭ್ರಾನ್ತೌ ಶೀಘ್ರಪಾರ್ಶ್ವೆ ಪ್ರಸಾರಿತೌ ॥
ತತ್ತತ್ಪ್ರಯೋಗಕುಶಲೈಃ ರೇಚಿತಾಖ್ಯ ಉದಾಹೃತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಚಾಳೀಯ್ದ್ವ ಪಾರ್ಶ್ವೆ ನಟನೆ ನಾರಿಕೆಳ ಪ್ರಲಾಪಯೋಃ ॥
ಸರ್ವನಾಟ್ಯಾನ್ತ ವೇಳಾಯಾಂ ಯುಜ್ಯತೆ ರೇಚಿತಃಕರಃ ॥
ಅರ್ಧರೇಚಿತ.—ಏತೌತು ವಾಮಭಾಗಸ್ಥೌ ನಾಮ್ನಾಕಾವರ್ಧರೇಚಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಅಜೆ ಪಾರಸ್ಯ ನಟನೆ ಚಕ್ರವಾಕದ್ವಯೇಪಿಚ ॥
ಅರ್ಧರೇಚಿತ ಹಸ್ತೋಯಂ ಯುಜ್ಯತೆ ಕ್ರಮ ಪೂರ್ವಕಮ್ ॥
ಪಲ್ಲವ.—ಮಣಿಬನ್ಧ ಸುಸಂಯುಕ್ತೌ ಪತಾಕೌಚಾಪ್ಯಧೋ ಮುಖೌ ॥
ಕಿಞ್ಚಿಚ್ಚಾಲಿತಕೌಶ್ಲಿಷ್ಟೌ ಪಲ್ಲವಾಖ್ಯಕರೋ ಭವೇತ್ ॥

ವಿನಿ.—ಫಲಪುಷ್ಪಾಪನಂ ರೆಷು ಶಾಖಾನಾಮ್ನ್ಯಾಪನೆಪಿಚ
ನನ್ಯೇ ಕೃತಾರ್ಥ ಯುಜ್ಯೇತ ಪಲ್ಲವಾಭಿಧ ಹಸ್ತಕಃ ॥
ನಿತಮ್ಬ.—ಅಸ್ಸದೇಶಾದ್ವಿನಿರ್ಗತೌ ನಿತಮ್ಬಾವಧಿ ಚಾಲಿತೌ ॥
ತ್ರಿಪತಾಕಾಹ್ವಯೌ ಹಸ್ತೌ ನಿತಮ್ಬ ಇತಿ ಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಪರಿಶ್ರಮೆ ತಾಮ್ರರೂಪ [illegible] ಭಾವನೆ
ಪ್ರತಿಬಿಮ್ಬ ವಿಧಾನೇಚ ಪತನೆ ಭ್ರಮಣೇಪಿಚ ॥
ಉಗ್ರನಾಟ್ಯಾದಿ ರಚನೆ ಯುಜ್ಯತೆತ್ರ ನಿತಮ್ಬಕಃ ॥
ಕೇಶಬನ್ಧ.—ಏಷ ಏವ ನಿತಮ್ಬಶ್ಚ ಕೇಶಪರ್ಯನ್ತ ಚಾಲಿತಃ ॥
ಕೇಶಬನ್ಧ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ತಸ್ಯ ರೂಪೇಣ ಮುಚ್ಯತೆ ॥
ವಿನಿ.—ವೃಕ್ಷದ್ವಯಸ್ಯಾಭಿನಯೆ ಸುಮೇರೋರರ್ಥಭಾವನೆ ॥
ಉದ್ವೃತ್ತೇಚ ಪತೋ ಭಾವೆ ಯುಜ್ಯತೆ ಕೇಶಬನ್ಧಕಃ ॥
ಲತಾಭಿಧ.—ಅಲಪದ್ಮಕರೌಚಾಗ್ರೆ ಮಣಿಬನ್ಧಯುತೌ ಧೃತಮ್ ॥
ವಿನಿ.—ಲತಾಭ್ರಮಣ ನಾಟ್ಯೇಚ ವಾಯು ಚಾಲಿತ ಕೋರಕೆ ॥
ಪುಷ್ಪಿತಾಯಾಂ ಲತಾಯಾಞ್ಚ ಲತಾಹಸ್ತೋ ನಿಯುಜ್ಯತೆ ॥
ಕರಿಹಸ್ತ.—ವಾಮಸ್ತು ತ್ರಿಪತಾಕಸ್ಸ್ಯಾದಂಶದೇಶೆ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ಪದ್ಮಕೋಶೋಪ್ಯಧೋವಕ್ತ್ರಃ ಕರಶ್ಚ ಕರಿಹಸ್ತಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ವಿಘ್ನರಾಜೆ ತತಶ್ಚಾಪಿ ಗಜತುಣ್ಡ ನಿರೂಪಣೆ ॥
ಯುಜ್ಯತೆ ಕರಿಹಸ್ತೋಯಙ್ಕರಭಾವ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥
ದಣ್ಡಪಕ್ಷ.—ವ್ಯಾವೃತ್ತ ಪರಿವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಮುಮ್ಮ ದೇಹಾಸ್ಮುಖಾಗ್ರತಃ ॥
ಭ್ರಾಮಿತಾವಾಲಪದ್ಮಾಖ್ಯೌ ದಣ್ಡಪಕ್ಷ ಇತೀರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ನಟನಾನ್ತೆತು ಕಥಿತೋ ಮುಖಚಾಳೀಯ ನಾಟ್ಯಕೆ ॥
ಪುಷ್ಪಾಞ್ಜಲಿಕೃತೇಚಾಪಿ ದಣ್ಡಪಕ್ಷೋ ನಿರೂಪಿತಃ ॥
ಊರ್ಧ್ವಮಣ್ಡಲ.—ಅರಾಳಾಖ್ಯಕರೌಚೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇಚೇತ್ಪ್ರಸೃತೌಚತೌ ॥
ಊರ್ಧ್ವಮಣ್ಡಲಿಕಾಹಸ್ತಃ ಪ್ರೋಚ್ಯತೆ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ವಿನಿ.—ಶುಕದ್ವಯಸ್ಯ ಗಮನೆ ಪ್ರಳಯಸ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ ॥
ಊರ್ಧ್ವಮಣ್ಡಲಿ ಹಸ್ತಶ್ಚ ಕರಕರ್ಮ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಊರೋಮಣ್ಡಲಿ.—ವಕ್ಷಸೋ ಸಮ್ಮುಖೀನೌತೌ ಚಲಿತೌ ಪುನಃಪುನಃ ॥
ಉರೋಮಣ್ಡಲಿ ಹಸ್ತಶ್ಚ ಕರ ಕರ್ಮ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ವಿನಿ.—ಕ್ರೌಞ್ಚನಾಜ್ಞಮನೇಚಾಪಿ ಮಞ್ಜರೀಟ ಗತಿಕ್ರಮೇ ॥

ಪಾರ್ಶ್ವಮಣ್ಡಲಿ.—ಏತೌಹಿಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಿತಯೇ ಪರ್ಯಾಯಾತ್ಸಮುಪಾಗತೌ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಮಣ್ಡಲಿಕೌ ಹಸ್ತ ಕರಭಾನ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥
ವಿನಿ.—ಕಪೋತನಾಙ್ಗಗಮನೇ ನಾಗಾನಾಙ್ಕಸ್ಯಕಾಸುಚ ॥
ಪಾರ್ಶ್ವಮಣ್ಡಲಿಕಾಹಸ್ತಃ ಕಥಿತಃಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ಊರುಪಾರ್ಶ್ವಮಣ್ಡಲಿ.—ಪದ್ಮಕೋಶಾಭಿದಾಹಸ್ತೌ ಊರುದೇಶಸಮಾಶ್ರಿತೌ ॥
ವ್ಯಾವರ್ತಚಲಿತಾಕಾರೌ ಊರುಪಾರ್ಶ್ವ ಇತೀರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ನಾಳೀಚ ಪದ್ಮಯುಗಳೇ ಮರ್ವೋಕ್ತ್ಯಾಙ್ಗ ವಿಶೇಷತಃ ॥
ಮುಖನಾಟ್ಯಾನುಯೋಗೇಪಿ ಕಥ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ಅರ್ಧಮಣ್ಡಲಿ.—ಏಕೋ ವಕ್ಷಸ್ಥಳೇ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ಅನ್ಯಃಪಾರ್ಶ್ವಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ವ್ಯಾವರ್ತಿತಶ್ಚಾಲಪದ್ಮಂ ಅರ್ಧಮಣ್ಡಲಿಹಸ್ತಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ನಾರಿಕೇಳೇ ಚೂತಫಲೇ ಕೃಷ್ಣಃಪರ್ವತಧಾರಣೇ ॥

ಕಪೋತ.—ದಕ್ಷಿಣಾಖ್ಯಕರಃ ಪೂರ್ವಮ್ಸ್ಪರ್ಶಶೀರ್ಷಕರಾಶ್ರಿತಃ ॥
ತಸ್ಯ ಪೃಷ್ಟೇತು ಮಿಳಿತಃ ಪೂರ್ವವದ್ವಾಮಹಸ್ತಕಃ ॥
ಪ್ರಸೃತೋಗ್ರಃಕಪೋತೋಯಮ್ಕೀರ್ತಿತೋ ನಾಟ್ಯವೇದಿಭಿಃ ॥
ವಿನಿ.—ಕಪೋತದ್ವನ್ದ್ವಭಾವೇಪಿ ಸರ್ಪಯೋರ್ಮೇಳನೇ ತಥಾ ॥
ಕಪೋತೋಯಂ ಸಮಾಖ್ಯಾತಃ ಕರಯೋಗ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ಮಕರ.—ಅಸ್ಮಿನ್ನೇವಚಲಾಙ್ಗುಷ್ಠಃ ಕಥಿತೋ ಮಕರಾಭಿದಃ ॥
ವಿನಿ.—ಮಕರೇತು ಸಮಾಖ್ಯಾತೋ ಮತ್ಸ್ಯಭಾವೇ ವಿಶೇಷತಃ ॥

ಜ್ಞಾನ.—ಪತಾಕೋ ಪರಿವಿನ್ಯಸ್ತ ಹಮ್ಸಸ್ತೋರ್ಧ್ವಗಾನತಃ ॥
ಜ್ಞಾನಹಸ್ತಸ್ತು ಕಥಿತಸ್ತಸ್ಯಭಾವ ಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ದಿಗಮ್ಬರಾಖ್ಯನಟನೇ ಶಾನ್ತನಾಮ್ನಿ ರಸೋದಯೇ ॥
ಹೃದಯಧ್ಯಾನಭಾವೇಚ ಜ್ಞಾನಹಸ್ತೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ವರದಾಭಯ.—ಊರ್ಧ್ವಾಧೋಮುಖ ವಿನ್ಯಸ್ತೌ ಪತಾಕೌ ವರದಾಭಯಃ ॥
ವಿನಿ.—ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಾವೇ ಶಙ್ಕರೇಚ ವೈಕುಣ್ಠೇ ವರದಾಭಯಃ ॥
ಮುದ್ರಾ.—ಮಧ್ಯಮಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೋರ್ಯೋಗೋ ಮುದ್ರಾಹಸ್ತ ಇತೀರಿತಃ ॥

ವಿನಿ.—ಅಣುರಿತ್ಯರ್ಥಕಥನೇ ರಾನನೇ ತೃಣಭಾವನೇ ॥
ಚಿನ್ಮುದ್ರಾಪರಾಙ್ಗಾರ್ಥೇ ಮುದ್ರಾಹಸ್ತೋ ನಿರೂಪಿತಃ ॥

— ಇತಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ನೃತ್ತಹಸ್ತಾಃ —

ಮತಾನ್ತರೇ.—ಪತಾಕ ಚತುರೋ ಹಸ್ತೋ ರೇಖಾಯಾನ್ನಖ ಹಂಸಕಃ ॥
ಕರ್ಕಪಾರ್ಧಮೃಗಶಿರಃಕಟಕೀವರ್ಧಮಾನಕಃ ॥
ಖಣ್ಡಚತುರೋ ಸರ್ಪಚತುರೋ ಚಲಸರ್ಪಸ್ತು ಸ್ವಸ್ತಿಕಃ ॥
ಪಕ್ಷಪ್ರದ್ಯೋತ ಗರುಡ ಪಕ್ಷಲುಬ್ಧಹಸ್ತಕಃ ॥
ಪೂರ್ಣನಾಭಸ್ಸಮ್ಪುಟಶ್ಚ ಅಙ್ಕುಶಶ್ಚ ನಿಕುಞ್ಚಿತಃ ॥
ಶೃಙ್ಖಲಾಮೇಷ ಬಿಮ್ಬಸ್ಥೋ ಭದ್ರಅಙ್ಕುರ ಸಮ್ಯುಮಾ ॥
ಅಜಾನನಾರ್ಧಮುಕುಳ ನಳಿನೀ ಪದ್ಮಕೋಶಕಃ ॥
ದ್ವೈಶಿಖರ ಹಸ್ತೌ ಯುಜ್ಯೇತ ಮತಾನ್ತರ ವಚಸ್ಮೃತಃ ॥
ಪತಾಕ ಚತುರಹಸ್ತ.—ಪತಾಕಾಖ್ಯಃಕನಿಷ್ಟಾಯಾ ಮೂಲೇಙ್ಗುಷ್ಠೋ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ಪತಾಕ ಚತುರಸ್ತೋಯ ಸ್ತಸ್ಯರೂಪಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಆನನೇ ಶ್ವೇತವರ್ಣೇಪಿ ಶೂರ್ಪಾರ್ಥೇ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ರೇಖಾಹ.—ಮಧ್ಯಮಃಕೇವಲಂ ವಕ್ರಶ್ಶೇಷಶ್ಚೈವ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ರೇಖಾಭಿಧಾನ ಹಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ರೂಪ ಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಗಜಾನಾ ಮಾನನೇ ಯುಕ್ತೋ ಕರ್ಮಧ್ಯಾನ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ರೇಖಾಭಿಧಾನಹಸ್ತೋಯಂ ಯುಜ್ಯತೇ ಯೋಗವೇದಿಭಿಃ ॥
ನಖಹಂಸ.—ತರ್ಜನೀ ಪೂರ್ವ ಪರ್ವಸ್ಯಾಂ ಅಙ್ಗುಷ್ಠೋನ್ಯ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ನಖಹಂಸ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಕರಃಕರ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥
ವಿನಿ.—ವೈಡೂರ್ಯ ವಜ್ರ ಶಬ್ದಾರ್ಥೇ ನಾಗಾರ್ಥೇ ನಾಶಿಕಾ ಮಣೌ ॥
ಅರ್ಧಮೃಗಶೀರ್ಷ.—ಅನಾಮಿಕೇತು ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಾ ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಹಸ್ತಕಃ ॥
ನಾಮ್ನಾರ್ಧಮೃಗಶೀರ್ಷೋಯಸ್ತಸ್ಯ ಭಾವನ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಬಾಲಸಿಂಹಾಸ್ತ್ರೀಣಾಮ್ಭಾವನಾಸು ಸಾನ್ತ್ವವಾದೇಚ ಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕರ್ಕಟಕ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಸ್ಯಾನ್ತರೇ ಯಕುಞ್ಚಾಙ್ಗುಳ್ಯೋ ವಿನ್ಯಸ್ತ ಹಸ್ತಯೋಃ ॥
ಅನ್ತರ್ಬಹಿರ್ನದೃಶ್ಯನ್ತೇ ಕರ್ಕಟಸ್ಯಾಭಿಧೀಯತೇ ॥

ವಿನಿ.—ಅನ್ತಸ್ಥಿತಾಙ್ಗುಳೀಕಾರ್ಯ ಚಿನ್ತಾಯಾಮುಭಯಾಪರ್ಣೀ ॥
ಊರುಪಾರ್ಶ್ವಗತಃಪಾರ್ಶ್ವ ಪರಾಙ್ಮುಖ ಲತಾಙ್ಗುಳಿಃ ॥
ಅಙ್ಗನಾನಾಮ್ಪುಙ್ಗಸೇಚಾರ್ಥ ಬೃಹದ್ದೇಶ್ಯಸಮ್ಮುಖಮ್ ॥
ಜಲಾರಾಕ್ಷೇತ್ರಗಃಸ್ಪೃಷ್ಟೇ ತ್ವಙ್ಗುಳೀನಾಂಪ ಸನ್ಸ್ಥಿತ್ ॥
ಶಿದನೇ ಸತ್ಕುಚಾತ್ಕಿಙ್ಕ್ಷಿತ್ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖಾಙ್ಗುಳೀಃ ॥
ಶಙ್ಖಸ್ಯ ಗ್ರಹಣೇ ಸೋಯಙ್ಜ್ಯಾಮ್ಬುಕೇ ಬಹಿರಙ್ಗುಳೀಃ ॥

ಕಟಕವರ್ಧಮಾನ.—ಕಟಕಾಮುಖಯೋಃಪಾರ್ಶ್ವಸ್ವಸ್ತಿಕೇ ಮಣಿಬನ್ಧಕೇ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿ ಮುಖತ್ವಾಪಿ ಕಟಿಕಾ ವರ್ಧಮಾನಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ತಾಮ್ಬೂಲಗ್ರಹಣಾದೌಸ್ಯಾತ್ಕಾಮಿನಾಮ್ಪ್ರಥಮೋ ಮತೇ ॥
ಪುಷ್ಪಾಣಾಙ್ಗ್ರಥನೇ ಸತ್ಯ ಭಾಷಾಣಾದೌ ಮತಾನ್ತರೇ ॥

ಖಣ್ಡಚತುರ.—ಅಸ್ಮಿನ್ ಪ್ರದೇಶಿನೀನ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಕನಿಷ್ಠಾ ಮಿಶ್ರಿತಾಯದಿ ॥
ನಾಮ್ನಾಯಙ್ಖಣ್ಡಚತುರೋ ವಿನಿಯೋಗಸ್ಯ ಕಥ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಗೋರೋಚನಾಯಾಂ ವಕ್ತ್ರಾಗ್ರೇ ಧೂಳ್ಯಾಮುದ್ವೇಷ್ಟಿತೋ ಯದಿ ॥
ಕರ್ಣಾನ್ತಿಕೇ ಯದಿ ಸ್ಥಾಯೀ ಕರ್ಣಾಮೃತ ಇತೀರಿತೇ ॥
ಅನ್ಯಸ್ಯೋ ಯತ್ನಭಾವೇಪಿ ಪುರತೋ ರುಧಿರಾರ್ಥಕೇ ॥
ವ್ಯಾವರ್ತೋ ಭಙ್ಗಭಾವೇಪಿ ಖಣ್ಡಾಖ್ಯ ಚತುರೋಭವೇತ್ ॥

ಸರ್ಪಚತುರ.—ಅಸ್ಮಿನ್ನನಾಮಿಕಾಮೂಲೇ ಮಿಶ್ರಿತಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಏವಚ ॥
ನಾಮ್ನಾಯಂ ಸರ್ಪಚತುರೋ ಕೀರ್ತಿತಸ್ತಾರಕಾರಣಾ ॥
ವಿನಿ.—ಮಧುದ್ರಾವೇಚ ಕರ್ಪೂರೇ ಭುಜಙ್ಗ ಚತುರೋಭವೇತ್ ॥
ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ನಿರೂಪಸ್ಯ ತಸ್ಯ ರೂಪೇಣ ಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಚಲಸರ್ಪ.—ತರ್ಜನ್ಯಾದಿ ಕನಿಷ್ಠಾನ್ತ ಮ್ಮಿಶ್ರಿತಾಙ್ಗುಳಮು ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಶನೈಃಪ್ರಚಾಲಿತಾಙ್ಗುಷ್ಠೋ ಚಲಸರ್ಪಕರೋ ಭವೇತ್ ॥
ವಿನಿ.—ಕಳಾಭಿದೇ ವೈದ್ಯಪಾಕೇ ಶೋಧನಾಯಾಙ್ಗು ಶುದ್ಧಕೇ ॥
ಆಲಕ್ತಕೇ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಸ್ಯ ಚಲಸರ್ಪಾಭಿದಃಕರಃ ॥

ಸ್ವಸ್ತಿಕ.—ಶ್ಲಿಷ್ಟ ಹಂಸಪಕ್ಷಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ವಸ್ಥಿಕೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕೌ ಕರೌ ॥
ವಿನಿ.—ಜ್ಞಾನೇ ಮನ್ತ್ರಾರ್ಥ ಯೋಗೇಚ ಗಾಯಿತ್ರೀ ಜಪವೇದಿಭಿಃ ॥

ಪಕ್ಷಪ್ರದ್ಯೋತ.—ತೌಪಾರ್ಶ್ವಾಭಿಮುಖಾಗೌತೌ ಪಕ್ಷಪ್ರದ್ಯೋತಕೌಕರೌ
ಉತ್ಥಾನೌಕೇಚಿದನ್ಯತ್ರಾ ಪ್ಯಙ್ಗುಳೀಭ್ಯಃಪರಾಙ್ಮುಖೌ ॥

ವಿನಿ.—ಹಸ್ತಾಭರಣಸ್ತು ಶೋಭಾನ್ತೇ ಹಸ್ತೌ ಪ್ರಬ್ಯಾಮುನನ್ತರಮ್ ॥

ಗರುಡಪಕ್ಷ.—ಅಧೋಮುಖೌ ಕಟಿಕ್ಷಿತ್ರೌ ಕ್ಷಿಪ್ತಾವಞ್ಚಿತ ಕೂರ್ಪರೌ ॥
ಪತಾಕೌ ತಿರ್ಯಗೂರ್ಧ್ವನಾಗ್ರಗತೌ ಗರುಡಪಕ್ಷಕೌ ॥
ವಿನಿ.—ವೃದ್ಧಾನಾಙ್ಗಮನೇಚಾಪಿ ಪಕ್ಷೀಣಾಮ್ಪಕ್ಷಭಾವನೇ ॥

ಉಲ್ಬಣ.—ಪ್ರಸಾರ್ಯ ಪವಯೊಸ್ತನ್ನಾದ್ಧ ಭಿಮುಖಃಪ್ರಚಲಾಙ್ಗುಳೀಃ ॥
ವರ್ತಿತಾವಾಲಪದ್ಮೌಚ ಉಲ್ಬಣೋಭಣಿತಸ್ತಥಾ ॥
ವಿನಿ.—ಮರುತಾಚಲಿತೇ ಪದ್ಮೇ ಯದಿ ಭಾವ ಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥

ಪೂರ್ಣನಾಭ.—ಪದ್ಮಕೋಶಸ್ಯ ಯತ್ರಸ್ಯು ರಙ್ಗುಳ್ಯಃಸಞ್ಚಿತಾಞ್ಚಿತಾಃ ॥
ಪೂರ್ಣನಾಭಸ್ತತೋಹಸ್ತಃ ಕಥ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥
ವಿನಿ.—ಚೌರ್ಯೇಣಗ್ರಹಣೇ ಕೇಶಗ್ರಹೇ ತಾಟಙ್ಕ ದರ್ಶನೇ ॥
ಶಿರಃಕಣ್ಡೂಯನೇಕಾರ್ಯ ಚುಬುಕಾಕ್ಷೇತ್ರಗೌಚಿತಾ ॥
ಕಾರ್ಯಃಸ್ವಸ್ತಿಕರಃಸಿಂಹ ವ್ಯಾಘ್ರಾದೀನಾಙ್ಖರಾಯುಧೇ ॥
ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದೇ ಸಿಂಹಪಾದೇ ಘೋರರಾಕ್ಷಸ ದರ್ಶನೇ ॥
ವ್ಯಾಘ್ರಾಭಿಘಾತನೇ ತಪ್ಪನ್ಮುಖಸನ್ದರ್ಶನೋ ಭವೇತ್ ॥

ನಿಕುಞ್ಚಿತ.—ಪತಾಕೋ ಮಧ್ಯಮಾಮೂಲಾತ್ ಲಗ್ನಾಙ್ಗುಷ್ಠೋನಿಕುಞ್ಚಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಸಸ್ವಲ್ಪಾಭಿನಯೇ ಮೂಲ ವೇದಾಧ್ಯಯನೇ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಸಮ್ಪುಟಹ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕ ನಾಮಾನಾ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಪರಿಸಂಸ್ಥಿತಾ ॥
ಹಸ್ತೋಯಂ ಸಮ್ಪುಟಾಖ್ಯಸ್ಸ್ಯಾದಸ್ಯ ಭಾವನ ಮುಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಸಮ್ಪುಟೋ ಸುಸ್ತಭಾವೇಚ ವಸ್ತುರಾ ಭಾವನೇಪಿಚ ॥
ಅಪರಾಧೇ ಪಾಪಿಬಧಿರೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥

ಅಙ್ಕುಶ.—ಸೂಚ್ಯಾಕೃತ್ಯೈ ತರ್ಜನೀಂ ವಕ್ರಾ ಅಙ್ಕುಶಃಕರ ಉಚ್ಯತೇ ॥
ವಿನಿ.—ಅಙ್ಕುಶೇ ವೃಶ್ಚಿಕೇ ನಾಸಾಭರಣೇ ಜಲ ಕುಕ್ಕುಟೇ ॥
ಕಾಕ ಕೋಕಿಲಯೋರ್ಭಾವೇ ಹಸ್ತಕ್ವಾಙ್ಕುಶ ಉಚ್ಯತೇ ॥

ಶೃಙ್ಕಲಹ.—ಅವಹಿತ ಮಧ್ಯೋವಕ್ತ್ರಾಙ್ಕೃತ್ವಾ ಸಿಂಹಕರೋ ಭವೇತ್ ॥
ವಿನಿ.—ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರ ವಿಕಾರೇಷು ಯುಜ್ಯತೇ ಕೇಸರೀಂ ಕರಃ ॥
ಯದಿ ಕ್ರೂರದಶಾಯುಕ್ತೋ ದುಗ್ಧ ಶರ್ಕರ ಮಿಶ್ರವತ್ ॥

ಮೊಷಹ.—ತರ್ಜನೀಂ ಮಧ್ಯಮಾಙ್ಗುಳ್ಯಾ ಕುಞ್ಚಿತಃ ಪ್ರಥಮುಸ್ತಥಾ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾ ನಾಮಿಕೇ ವಕ್ರೇ ಅಙ್ಗುಷ್ಠೇ ಯದಿ ಸಂಸ್ಥಿತೇ ॥

ವಿನಿ.—ಮೇಷಹಸ್ತ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಮೇಷಭಾವೇ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ಬಿಮ್ಬ ಹ.—ಪತಾಕಯೋಃ ಕನಿಷ್ಠಾ ಚೇತ್ಸಂಯೋಜ್ಯಾ ತದನನ್ತರಮ್ ॥

ಮುಖಸ್ಯ ಸಮಮುದ್ಧೃತ್ಯಸ್ವಯಂ ಬಿಮ್ಬ ಕರೋ ಭವೇತ್ ॥

ವಿನಿ.—ಸಮ್ಪೂರ್ಣ ಚನ್ದ್ರಬಿಮ್ಬೇ ಚಾರ್ಕ ಬಿಮ್ಬೇ ತಥೈವಚ ॥

ಮುಖಭಾವೇ ಪ್ರಯುಜ್ಯೇತ ಬಿಮ್ಬೋ ಭರತವೇದಿಭಿಃ ॥

ಭದ್ರ.—ಯದಿ ಪುಷ್ಪಪುಟೌ ಹಸ್ತೌ ಪುರೋಭಾಗ ಪ್ರಸಾರಿತೌ ॥

ಭದ್ರಹಸ್ತ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಅಸ್ಯ ಭಾವಂ ಸಮುಚ್ಯತೇ ॥

ವಿನಿ.—ದಾನಸ್ವೀಕರಣೇಭಾವೇ ಮಙ್ಗಳಾರ್ಥೇ ಮಹಾನಸೇ ॥

ಆರ್ತಿಕ್ಯಾಙ್ಕೃತಭಾವೇಷು ಭ್ರಾಮಯೇದ್ಭದ್ರಹಸ್ತಕಃ ॥

ಅಙ್ಕುರ.—ತಿಸ್ರೋಙ್ಗುಳ್ಯೋ ಮಧ್ಯಮಾಚ ಅಗ್ರಾಣಿಚ ತಲೇ ಸ್ಥಿತಃ ॥

ತರ್ಜನೀಚಾಗ್ರರೇಖಾಯಾಮಙ್ಗುಷ್ಠಾಗ್ರನ್ನಿಧಾಯಚ ॥

ಮಧ್ಯಮಾದಿ ಕನಿಷ್ಠಾನ್ತಂ ಸ ಕರಶ್ಚಾಙ್ಕುರಸ್ಮೃತಃ ॥

ವಿನಿ.—ನಿಮೇಷೇ ಅಙ್ಕುರಾರ್ಥೇಚ ರೋಮಹರ್ಷಣ ಭಾವನೇ ॥

ದಣ್ಡಕ್ಷತೇ ಕ್ಷಣಾರ್ಥೇಚ ನಾಸಿಕಾರ್ಥೇ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್ ॥

ಅರ್ಧಮುಕುಳ.—ಕನಿಷ್ಠಿಕೇ ಮುಕುಳಯೋಸ್ಸಮ್ಮೃಗೇಚ ಪ್ರಸಾರಿತೇ ॥

ಸಾಮನ್ಯಾರ್ಧಮುಕುಳೋಹಸ್ತಸ್ತಸ್ಯ ಯೋಗೋಭಿಧೀಯತೇ ॥

ವಿನಿ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೀಭಾವ ಚಲಚ್ಚೋ ಪರಿಭಾವನಾತ್ ॥

ವಕ್ಷಸ್ಥಾನೇಪ್ರಚಲನಾತ್ಕರೋರ್ಧಮುಕುಳಾಭಿಧಃ ॥

ಸನ್ದರ್ಭೇ ಪರಿಪಾಲಾಂಸ್ಯಾದಾತ್ಮಾರೋಪಣ ಏವಚ ॥

ಅಧೋಭಾಗ್ರೇ ಮುಖಸ್ಯಾಗ್ರೇ ವಕ್ಷಸ್ಥಾನೇ ನಿವೇಶಿತಃ ॥

ಸಮ್ಯಮಿ.—ತರ್ಜನೀಮಧ್ಯಮೌ ಸಮ್ಯಕ್ ಕುಞ್ಚಿತೇ ತಲ ಮಾಶ್ರಿತೇ ॥

ಹರ್ಷಪ್ರಸಾರಿತಸ್ಸೋಯನ್ನಾನ್ಯಮ್ಸಯ್ಯಮಿ ಹಸ್ತಕಃ ॥

ವಿನಿ.—ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಮಹಾಭಾಗಾ ಯಜಮಾನಸ್ಯ ಭಾವನೇ ॥

ಅಜಾಮುಖ.—ಪ್ರದೇಶಿನೀ ಕನಿಷ್ಠಾ ಚೇತ್ಕುಞ್ಚಿತಾಸೋಯ ಮುಚ್ಯತೇ ॥

ಹಸ್ತಶ್ಚ ಸಂಶ್ರಯಕರೋ ಅಜಾಮುಖ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ॥

ವಿನಿ.—ಅಜಾಮುಖಸ್ಯ ಭಾವೇಪಿ ತಸ್ಯ ರೂಪ ಮಿಹೋಚ್ಯತೇ ॥

ನಳಿನೀ ಪದ್ಮಕೋಶ.—ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸಕ್ತೌ ವ್ಯಾವರ್ತಿಕ್ರಿಯಯಾ ಕರೌ ॥

ಮಿತಃಪರಾಙ್ಮುಖೌ ಕೃತ್ವಾ ನಳಿನೀ ಪದ್ಮಕೋಶಕಃ ॥

ವಿನಿ.—ಸ ನಾಳಪದ್ಮಯುಗಳೇ ಮರ್ವೋಕ್ತ್ಯಾಚ ವಿಶೇಷತಃ ॥

ಮುಖನಾಟ್ಯಾನು ಯೋಗೇಪಿ ನಳಿನೀ ಪದ್ಮಕಃಕರಃ ॥

ದ್ವಿಶಿಖರ ಹ.—ಶಿಖರಾಖ್ಯದ್ವಯಞ್ಚಾಪಿ ಶಿರೋದೇಶೇ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥

ವಿನಿ.—ಸ್ತ್ರೀಣಾಞ್ಚ ಕಲಹೇಚಾಪಿ ವಿನಿಯೋಗೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

— ಇತಿ ಸಪ್ತವಿಂಶತಿ ಸಂಯುತಾಸಂಯುತ ಮತಾನ್ತರ ಹಸ್ತಭೇದಾಃ. —

⪢ ಅಥ ನೃತ್ತಸಙ್ಕರ ಹಸ್ತಭೇದಾಃ. ⪡

ಮೃಗಶೀರ್ಷ ಪತಾಕಸ್ತು ಪತಾಕ ಸೂಚಿರುಚ್ಯತೇ ॥

ಪತಾಕ ಶಿಖರೋಹಸ್ತ ಅರಾಳಃಕಟಕಾಮುಖಃ ॥

ನಿಷಿದ್ಧ ಮುಷ್ಟಿಕಸ್ಸ್ವಸ್ತಿ ಕರಯೋ ವಲಿತಾ ಅಪಿ ॥

ಲಲಿತಾವಲಿತೌ ಹಸ್ತೌ ಶ್ರೀಕರೌ ಊರ್ಧ್ವಬಾಹುಕಃ ॥

ಪ್ರಕೋಷ್ಠಶ್ಚ ವಿಕೋಷ್ಠಶ್ಚ ಚಿತ್ರಾವಿಲ್ಲೋ ಕನೇಪಿಚ ॥

ಪ್ರಾಪಕಃಕರಸಙ್ಘರ್ಷ ಸಮರೋರ್ಧ್ವಕರೇಣ್ಯಾಪಿ ॥

ಚಞ್ಚರೀಕೋಪಿ ಹಸ್ತೋಯಂ ಶಕಟಾಖ್ಯ ವರಾಹಕಃ ॥

ಕರ್ಣಾವಲಮ್ಬ ಹಸ್ತಶ್ಚ ಶೋಭಿತೋ ಚಿತ್ರಹಸ್ತಕಃ ॥

ಜಪಾಕರಸ್ತು ವಿಜಯೋ ವಾಗುರೀಷು ಮೃಗಾನ್ತಕಃ ॥

ಊರ್ಧ್ವಾವಲೋಕನಾಶ್ಚರ್ಯ ಮನೋಹರ ಜಯಸ್ತಥಾ ॥

ವ್ಯಾಘ್ರಹಸ್ತಕರೋ ಯಸ್ಯ ಉಭಯೋ ವೈಚಿತ್ರಿಕಃಕರಃ ॥

ವೈರೋಚಕಃಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಘರ್ಷ ಚಲನಾಖ್ಯಾಭಿಧಾನಕಃ ॥

ತಲಪುಷ್ಪಕರಸ್ಸೋಯಂ ಏಕಚತ್ವಾರಿಸಙ್ಖ್ಯಕೃತ್ ॥

ಮೃಗಶೀರ್ಷಪತಾಕ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷಪತಾಕಾಭ್ಯಾಂಯುಜ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ವಿನಿ.—ಗೋಶಬ್ದಪೂರ್ವಕಂಜ್ಞೇಯಂ ವಿನಿಯೋಗೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಪತಾಕ ಸೂಚೀ.—ಪತಾಕಹಸ್ತಸ್ಸೂಚಿರ್ವಾ ವಾದ್ಯೇ ವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ಪತಾಕ ಶಿಖರ.—ಪತಾಕಶಿಖರಂ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಶಿವಲಿಙ್ಗ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥

ಅರಾಳಕಟಕಾಮುಖ.—ಪತಾಕೌಸ್ವಸ್ತಿಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ವ್ಯಾವರ್ತಪರಿವರ್ತಕಾ ॥

ತ್ವಮಾತ್ಯೌತೌ ಯತ್ರ ವರ್ಣಮುಕ್ತಾನಾರಾಳಮಾಚರೇತ್ ॥

ಕಟಕಾಮುಖಮನ್ಯಞ್ಚಾಧೋಮುಖಞ್ಚಾತುರಶ್ರಿತಃ ॥

ಸ್ವಸ್ತಿಕೇನಾಥ ವಾಯುವ್ಯಾ ಕೃತ್ವಾಪರಾಳಕರಾವುಭೌ ||

ಕಟಕಾಮುಖ ಸಂಜ್ಞೌತೌ ಅರಾಳ ಕಟಕಾಮುಖೌ ||

ವಿನಿ.—ವೇಣಿಸಚಿವಾದೀನಾಂ ವಿತರ್ಕೇಚ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೆ ||

ಯೆನ್ಯತ್ರಾಹುರುಲೋಗ್ರಸ್ತಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಶ್ಶಜ್ಕಟಕಾಮುಖವಾ ||

ನಿಷಿದ್ಧ.—ಮುಕುಳಸ್ಯ ಕಪಿತ್ಥೆನ ನಿಷಿದ್ಧೋ ವೇಷ್ಟನಾತ್ ಭವೇತ್ ||

ವಿನಿ.—ಸಶೌರ್ಯ ಧೈರ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಗರ್ವಾದಿಷು ಮತಸ್ತಥಾ ||

ಮುಷ್ಟಿಕಸ್ವಸ್ತಿಕ.—ಏಕವತ್-ಮರಾಳಂವಾ ತದನ್ಯಶ್ಚಾಲಪಲ್ಲವಃ ||

ಹಸ್ತಮ್ಮುಹುಃಕ್ರಮಾತ್ಕೃತ್ವಾ ಕ್ರಿಯತೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿಃ ||

ಕಟಕಾಮುಖಹಸ್ತೌಥ ಮುಷ್ಟಿಕಾ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾ ತಥಾ ||

ಕಪಿತ್ಥಶಿಖರೌ ಮುಷ್ಟಿಸ್ಸ್ಯಾದಾವ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿಃ ||

ವಿನಿ.—ನೃತ್ತೆಚ ಚರಣಸ್ಯಾಸೆ ಪ್ರಯೋಗಃಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ||

ವಲಿತ.—ಇತಿ ಹಸ್ತೆವ ವಲಿತಾ ವೃತ್ತಾ ತೌಚಪರೆಪಗುಃ ||

ಅನ್ಯೆತ್ವಾಚಕ್ಷತೆಚಾನ್ಯಾವಗ್ರಾಗ್ರಾ ಕಟಕಾಮುಖಾ ||

ಊರ್ಧ್ವಾದೌ ಪೃಷ್ಠತೋನಮ್ರಾ ಕೂರ್ಪರಕಾ ಪರಿತಾವಿತಿ ||

ಲಲಿತ.—ಪಲ್ಲವಾಶೀರ್ಷ ದೇಶಸ್ಥೌ ಲಲಿತಾ ಲಲಿತಾಮತಃ ||

ಚತುರಸ್ರ ಭುಜಜ್ಞಿನ್ನಾ ಶಿರಸ್ಸೊತ್ತಾಲಪಲ್ಲವಾ ||

ಲಲಿತಾವಪರೆ ಪ್ರಾಹು ರನ್ಯೆತು ಕಟಕಾಮುಖಾ ||

ಶನ್ಯೆಃಪ್ರಾಸ್ಯ ಶಿರೋನ್ಯೋನ್ಯ ಲಗ್ನಾಗ್ರಾ ಲಲಿತಾ ವಿದುಃ ||

ವರ್ತನ.—ಹಂಸಾಸ್ಯೆನೈವ ತತ್ಸಮ್ಯಕ್ ವರ್ತುಲಾಕಾರ ಸಾರಣಾತ್ ||

ಅಧೋಮುಖಸ್ತಥಾವರ್ತೋ ಹಸ್ತಶ್ಚ ಪ್ರೋಚ್ಯತೆ ಬುಧೈಃ ||

ವಿನಿ.—ನಾಭೌಪ್ರದೇಶೇಗಜ್ಗಿಯಾಶ್ಚಾ ವರ್ತೆಪಿ ವಿಶೆಪಿಚ ||

ಶ್ರೀಕರ.—ಮಧ್ಯಾಜ್ಗುಳಿಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಮುಖಮನ್ಯೆಚಾಪಿ ಪ್ರಸಾರಿತಾಃ ||

ದಿಜ್ಮನುಷಾಭಿದಸ್ಸೋಯಂ ಹಸ್ತಶ್ಶ್ರೀಕರ ಈರಿತಃ ||

ವಿನಿ.—ಮನುಷ್ಯೆಪಿಚ ಗನ್ಧರ್ವೆ ಕೊಜ್ಕಣೆ ಗೌಳದೇಶಕೆ ||

ತತ್ಸಮ್ಯಗ್ಭರತಾಚಾರ್ಯೈರುಕ್ತೋ ದಿಜ್ಮನುಷಃಕರಃ ||

ಊರ್ಧ್ವಬಾಹುಕರ.—

ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಞ್ಚೈವೊರ್ಧ್ವಭಾಗೆ ಪ್ರಸ್ರುತಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಬಾಹುಕಃ ||

ವಿನಿ.—ಏತೌ ಸಮೂಹೆಲಜ್ಕೆಯಾನ್ನಾಯಕೆಪಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ||

ಪ್ರಕೋಷ್ಠಕರ.—ಪ್ರಕೋಷ್ಠವೂರ್ಧ್ವಸಂಯೋಗಃ ಪ್ರಕೋಷ್ಠಕರ ಈರಿತಃ ||

ವಿನಿ.—ಕೃಷ್ಣೆ ಹರಿಣ್ಯಾವಸ್ಫಾಲೆಚ ಪ್ರಕೋಷ್ಠ ಇತಿಚಸ್ಮೃತಃ ||

ವಿಕೋಷ್ಠ.—ಬಹಿಃಪ್ರದೇಶಯೋರ್ಯೋಗಃ ಕರಯೋಶ್ಚ ವಿಕೋಷ್ಠಕಮ್ ||

ವಿನಿ.—ಜಲಾವಗಾಹೆನ್ದ್ರಜಿತಿ ಕ್ರೂರಾರ್ಥೆ ಲುಬ್ಧಕೇಪಿಚ ||

ಚಿತ್ರವಿಲೋಕ.—ತಚ್ಚಾಲಪಲ್ಲವಶ್ಚೈವ ಲೋಲಶ್ಚಿತ್ರ ವಿಲೋಲಕಃ ||

ವಿನಿ.—ಚಲನಾರ್ಥೆ ರೌದ್ರರಸೆ ದೂಷಣೆಚ ಭಯಾನಕೆ ||

ಪ್ರಾಸಕ.—ಯೋಗಃಪತಾಕಯೋಶ್ಚಾಧೋಮುಖೀ ಪ್ರಾಸಕ ಈರಿತಃ ||

ವಿನಿ.—ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಪ್ರಾಸಕೆಚ ನಿಕುಞ್ಜೆಪಿ ಗೃಹೆ ಸ್ಮೃತಃ ||

ಸಜ್ಘರ್ಷಣ.—ತರ್ಜನ್ಯೋಶ್ಚ ದ್ವಯೋರ್ಯೋಗಃಕರಸಜ್ಘರ್ಷಣೆರಿತಃ ||

ವಿನಿ.—ವೃಕ್ಷಾಣಾಜ್ಘರ್ಷಣೆಯೋಗೆ ಮೇಳನೆಪಿ ವಿಶೆಷತಃ ||

ಸಮರೋರ್ಧ್ವ.—ಊರ್ಧ್ವಾದೌ ಪ್ರಸೃತಸ್ಸವ್ಯಕ್ಪತಾಕಸ್ಸಮರೋರ್ಧ್ವಕಃ ||

ವಿನಿ.—ಸಹ್ಮಾರೆಚ ಪ್ರಹಾರೆಚ ಖಡ್ಗಸ್ಯ ಸಮರೋರ್ಧ್ವಕಃ ||

ಚಞ್ಚರೀಕ.—ಭ್ರಮರದ್ವಯ ಸಂಯೋಗಶ್ಚಞ್ಚರೀಕ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ||

ವಿನಿ.—ರೋಮರಾಜೌ ಚಾಲಕಾನಾಮ್ಪಂಕ್ತೌಭ್ರಮರ ಸಜ್ಕುಲೆ ||

ಶಕಟಾಖ್ಯ.—ಮಧ್ಯಮಾಜ್ಗುಷ್ಠಯೋರ್ಯೋಗಶ್ಚಾನ್ಯೆಷಾಞ್ಚ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ||

ವಿನಿ.—ಶೈಲಾಗ್ರೆಚ ವರಾಹೆಚ ವರ್ಷಾಕಾಲೆಚ ಭೂತಲೆ ||

ಯೋಜ್ಯತೆಚ ವರಾಹಾಖ್ಯೊ ಭರತಾರ್ಥ ವಿಶಾರದೈಃ ||

ಶಕಟೆ ಸೂರ್ಯ ಭೂಮ್ಯಾಞ್ಚ ಶಕಟಾಖ್ಯೋಭಿಧೀಯತೆ ||

|| ವರಾಹ ಹಸ್ತಸ್ಯೋಽಯಂ ವಿನಿಯೋಗಃಸ ಲಿಕತ್ವಾದಸ್ಯ ವಿನಿಯೋಗಸ್ಯ ||

ವರಾಹಾಖ್ಯ.—ಸೂಚೀಮುಖಸ್ಯೊರ್ಧ್ವಭಾಗೆ ಪತಾಕಶ್ಚ ಪ್ರನಿಕ್ಷಿಪೆತ್ ||

ವಿನಿ.—ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಮಾಸೀತ್ ||

ಕರ್ಣಾವಲಮ್ಬ.—ನವದ್ವಯಯುತಾಕಾರೋ ಹಸ್ತಃಕರ್ಣಾವಲಮ್ಬಕಃ ||

ವಿನಿ.—ಐಶ್ವರ್ಯೆಚೈವ ಶ್ರೀಕಾರೆ ಶ್ರೋತ್ರಯೋಶ್ಚ ವಿಶೆಷತಃ ||

ಶೋಭಿತ.—ತ್ರಿಪತಾಕದ್ವಯೋರ್ಯೋಗ ಹಸ್ತಯೋಸ್ತಲಯೋಸ್ತಕಃ ||

ವಧೋರ್ಧ್ವಮುಖಭಾವೇನ ಹಸ್ತಸಂಶೋಭಿತೋ ಮತಃ ||

ವಿನಿ.—ಧನೆಚೈವವಿವಾಹೆಚ ಕುಬೇರೆ ಅಲಕಾಪುರೆ ||

ಚಿತ್ರ.—ಸನ್ದಂಶದ್ವಯ ಸಂಯೋಗಶ್ಚಿತ್ರಹಸ್ತ ಇತೀರಿತಃ ||

ವಿನಿ.—ಭುವನೆಷ್ವಪಿ ವೈವಾಹೆ ಸ್ವರ್ಗೆ ಮುನಿವರೆಪಿಚ ||

ಚೈತ್ರಿಕ.—ತ್ರಿಪತಾಕೆ ವಾಮಹಸ್ತೆ ತಸ್ಯೋ ಪರಿವಯೋವಹಿ ॥
ಸಿಕ್ತಿಪೆದಿತರಸ್ಸಮ್ಯಕ್ ಚೈತ್ರಿಕೋಹಸ್ತ ಈರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ವಜ್ರೆ ಮರಕತೆ ಫಾಲೆ ವೇಶ್ಯಾಯಾನ್ನಿಶಿ ವಾಸರೆ ॥
ದರಿದ್ರೇಚಾಸ್ಯ ಭಾವೇಚ ಚೈತ್ರಿಕಃಕರ ಈರಿತಃ ॥
ಜಪಾಕರ.—ಅಙ್ಗುಷ್ಠೆನತು ಸಂಯೋಜ್ಯ ಕ್ರಮಾದಙ್ಗುಳಯೋ ಮತಾಃ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾಭ್ಯಾಙ್ಚ ಪೂರ್ವಾಙ್ಚೈರ್ಜಪಾಕರ ಇತೀರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಸಙ್ಖ್ಯಾಯಾಂ ಶ್ರಾವಣೀಭಾವೆ ಜಾರಿಣ್ಯಾಙ್ಕೀರ್ತಿಭಾವನೆ ॥
ದಿನೇಷುಚ ದರಿದ್ರೇಚ ಜಪಾಕರ ಇತೀರಿತಃ ॥
ವಿಜಯ.—ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖೋ ವಾಮಹಸ್ತೋ ತದೂರ್ಧ್ವೇ ರೆಚಿತಃಕರಃ ॥
ಪತಾಕೋ ವಿಜಯಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಜಯಾರ್ಥೇ ಹಸ್ತಭಾವನೆ ॥
ವಾಗುರಿಕ.—ಕಟಕಾಮುಖಹಸ್ತೌಚ ಸ್ವಸ್ತಿಕಞ್ಚೈವ ಕಾರಯೆತ್ ॥
ಹಸ್ತೋ ವಾಗುರಿಕಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ಹಂಸಾಸ್ಯ ದ್ವಯಸಾರಣಾತ್ ॥
ವಿನಿ.—ಜಲಸ್ಥ ಮತ್ಸ್ಯ ಸಙ್ಗ್ರಹ್ಯೆ ನಿಕ್ಷಿಗೆನ್ಮೃಗ ಸಙ್ಗ್ರಹೆ ॥
ಮೃಗಾಙ್ಕ.—ತ್ರಿಪತಾಕದ್ವಯೋರ್ಯೋಗೋ ಮೃಗಾಙ್ಕಃಕರ ಈರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಮೃಗೆಷ್ವಶ್ವೆ ವಿಶಾಲೇಚ ವಿವಾಹೆ ಪ್ರಾಣಘಾತನೆ ॥
ಊರ್ಧ್ವಾವಲೋಕನ.—ದ್ವೌ ಪತಾಕೌ ಯಥಾವಿದ್ಧೋ ಪೂರ್ಧ್ವಾಲೋಕನ [ಕಾರಣಾತ್॥
ವಿನಿ.—ಆಕಾಶೆಸ್ಯಧಿಕೇಚೈವ ಮೆಘಗಜ್ರ್ತಿ ವಿಡಮ್ಬನೆ ॥
ಆಶ್ಚರ್ಯ.—ಚಾತುರ್ಯಕರಯೋಶ್ಚೈವ ವುಭಯೋಶ್ಚಲನಾತ್ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಆಲಪಲ್ಲವಯೋಸ್ಸಮ್ಯಕ್ ಆಶ್ಚರ್ಯೈಕಪಟೆಷುಚ ॥
ಮನೋಹರ.—ಚತುರೋಭ್ರಾಮಿತೋ ವೂರ್ಧ್ವಮುಖಶ್ಚೈವ ಮನೋಹರಃ ॥
ವಿನಿ.—ಶೃಙ್ಗಾರಭಾವೆ ಚಾತುರ್ಯೆ ಭವತ್ಯರ್ಥೆ ಮನೋಹರೆ ॥
ಜಯ.—ತರ್ಜನೀ ಮಧ್ಯಮಾನಾಮಿಕಾನಾಞ್ಚೈವ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೋಶ್ಚೈವ ಕುಞ್ಚನಾಜ್ಜಯ ಈರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ತ್ರಿಶೂಲೆ ಶತ್ರುಸಂಹಾರೆ ವೇದಾಲೋಕನ ಏವಹಿ ॥
ವ್ಯಾಘ್ರ.—ಕರಯೋರುಭಯೋಶ್ಚೈವ ವಿರಳಾಙ್ಗುಳ ಕಾರಣಾತ್ ॥
ಅಧೋಮುಖೋ ವ್ಯಾಘ್ರಹಸ್ತಃ ಭರತಾದಿಭಿರುಚ್ಯತೆ ॥
ವಿನಿ.—ವ್ಯಾಘ್ರಾ ಸುರಾದಿ ದೈತ್ಯೇಚ ವದನೇಚ ವಿಶೆಷತಃ ॥

ಹಸ್ತಿಕ.—ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೋಶ್ಚೈವ ಸಾರಣಾದಿತರೆ ತಥಾ ॥
ಪ್ರಕುಞ್ಚಿತಾಶ್ಚ ಕರಯೋ ರುಭಯೋಹಸ್ತಿ ಹಸ್ತಕಃ ॥
ವಿನಿ.—ಗಜೋ ವಿನಾಯಕಶ್ಚೈವ ಶೂರೋಹಸ್ತಿಕ ಹಸ್ತಥಾ ॥
ಉಭಯ.—ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೋರ್ಯೋಗಃ ಕರಯೋರುಭಯೋ ಮತಃ ॥
ವಿನಿ.—ವೈವಾಹಿಕೆ ಶುಭಸ್ತಸ್ಯಾದ್ದಮ್ಪತ್ಯೋಶ್ಚ ವಿವಾವಕೆ ॥
ವೈಚಿತ್ರಿಕ.—ವಾಮಹಸ್ತಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಮುಖೋ ಅಧೊ ದಕ್ಷಿಣತಃಕರಃ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಷ್ಠಯೋಶ್ಚೈವ ವಾಮಹಸ್ತೋರ್ಧ್ವ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥
ತಲಯೋಗಶ್ಚತಶ್ಚೆಷಾಂ ವೈಚಿತ್ರಿಕ ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಚಿತ್ರವರ್ಣೆಚೈತ್ರಿಕೇಚ ವಿಚಿತ್ರೇಚಹಿತತ್ಸ್ಮೃತಃ ॥
ವೈರೋಚಜೋರ್ಧ್ವಗ.—ತರ್ಜನೀ ಮಧ್ಯಮೆಚೈವ ಕರಯೋರುಭಯೋರ್ಯತೆ॥
ಅನಾಮಿಕ ಕನಿಷ್ಠಾಚ ಸ್ಮೃತೋ ವೈರೋಚಜೋರ್ಧ್ವಗಃ ॥
ವಿನಿ.—ವೈರೋಚನೆ ಮಣ್ಡಲೇಚ ಮಣ್ಡಲಾಧಿಪತೌಸ್ಮೃತಃ ॥
ಘೂರ್ಣ.—ಕರಯೋರುಭಯೋಶ್ಚೈವ ತರ್ಜನ್ಯಾಸ್ತಲಯೋರ್ಯುತಃ ॥
ಘೂರ್ಣಃಕರ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಕೋಹಳೆನ ವಿಶೆಷತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಘೂರ್ಣೆ ವಾಲುಕಾಯನ್ತ್ರೆ ಸುರತೆಚೋಪರಿಸ್ಮೃತಃ ॥
ಚಲನಾಖ್ಯ.—ಆಲಪಲ್ಲವ ಹಸ್ತಸ್ಯ ಶೃಙ್ಗರಶ್ಚಲನಾತ್ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಮನೋಹರೇಚ ಶೃಙ್ಗಾರೆ ಸನ್ತೋಷೆಚೋರ್ಧ್ವ ಸಮ್ಮುಖಃ ॥
ತಲಪುಷ್ಪ.—ಉಭಯೋಃಕರಯೋಶ್ಚೈವ ಅಙ್ಗುಳೀನಾಂ ವಿಶೆಷತಃ ॥
ಸಂಯೋಜ್ಯಸಾರಣಾಧಸ್ತಾತ್ತಲಪುಷ್ಪಾಖ್ಯ ಈರಿತಃ ॥
ವಿನಿ.—ಪುಷ್ಪಪ್ರಸಾರಣೆ ಮನ್ತ್ರಪುಷ್ಪೆದ್ಬಾಧಾಗವೆಷುಚ ॥

— ಇತ್ಯೇವ ಚತ್ವಾರಿಂಶನ್ನೃತ್ತಸಙ್ಕರಹಸ್ತಭೆದಾಃ. —

(❊)

≫ ಅಥ ದೆವಾಭಿನಯಃ. ≪

ವಿಘ್ನೇಶ್ವರೋ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣೋ ಕೃಷ್ಣೋವೈ ಪದ್ಮನಾಭಕಃ ॥
ವಿಠಲೋ ಶಮ್ಭು ವಾಣೀಚ ಪಾರ್ವತೀ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಹಸ್ತಕಃ ॥
ಷಣ್ಮುಖೋ ಮನ್ಮಥೋಹಿಸ್ಮ ಇನ್ದ್ರಾಗ್ನಿರ್ಯಮ ನೈಋತಿಃ ॥
ವರುಣೋ ವಾಯು ಕೌಬೆರ ವೇಣುಗೋಪಾಲ ಏವಚ ॥

ಹನುಮಾನ್ ಚನ್ದ್ರಚೂಡಶ್ಚ ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರಾಭಿದಃ ॥
ಸದಾಶಿವಕರಃಪ್ರೋಕ್ತಸ್ಸದ್ಯೋಜಾತಾಭಿದಸ್ಮೃತಃ ॥
ವೀರಭದ್ರಃಕುಮಾರಶ್ಚ ಭೈರವಾಕರ ಈರಿತಃ ॥

ವಿಘ್ನರಾಜ.—ಪುರೋಗತಾಭ್ಯಾಂ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಕಪಿತ್ಥೌ ವಿಘ್ನರಾಟ್ಕರಃ ॥
ವಾಮೇ ಕರಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಸೋದರೇ ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಿಘ್ನೇಶಾಭಿನಯೋ ಬುಧೈಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮ.—ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚತುರೋ ವಾಮೇ ಹಂಸಾಸ್ಯೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ವಾಮೇಕರೇ ಪದ್ಮಕೋಶೋ ಸನ್ದಂಶೋ ದಕ್ಷಿಣಃಕರಃ ॥
ಸಮಸ್ಥಾನಕ ಸಂಸ್ಥಾಪ್ಯ ಪದಮೇಷಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ವಿಷ್ಣು.—ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ತ್ರಿಪತಾಕಾಭ್ಯಾಂ ವಿಷ್ಣುಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ದರ್ಶಿತೌ ತ್ರಿಪತಾಕೌಚ ಹಸ್ತಯೋಃಪ್ರಥಮಮ್ಪುರಃ ॥
ತತಃ ಕರ್ತರಿನಾಮಾಸೌ ಅಂಸದೇಶೇ ನಿವೇಶಿತೌ ॥
ಸಮಸ್ಥಾನಕಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವಿಷ್ಣುಮಾದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ಕೃಷ್ಣ.—ತ್ರಿಭಙ್ಗಿ ಸ್ಥಾನಕೇ ಕೃತ್ವಾ ವೇಣುನಾದ ಕೃತೀಙ್ಕತಾ ॥
ದೃಶ್ಯತೇ ಯತ್ರ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ತತ್ರ ಗೋಪಾಲ ಮೂರ್ತಯಃ ॥

ಪದ್ಮನಾಭ.—ನಾಭೇರುಪರಿಹಸ್ತಸ್ಯ ಪದ್ಮಕೋಶೋ ಯಥಾ ತಥಾ ॥
ಪದ್ಮನಾಭ ಇತಿಜ್ಞೇಯೋ ವಿಷ್ಣುಸ್ಸರ್ವೋತ್ತಮೋ ಬುಧೈಃ ॥

ವಿಠಲಾ.—ಪತಾಕಜಶಿರೋಹಸ್ತ ಡೋಲಾರೂಪಞ್ಚ ಕಾರಯೇತ್ ॥
ಸಮವೃಗ್ಭಿಸ್ಸಮಸ್ಥಾನೇ ವಿಠಲಸ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ಶಮ್ಭು.—ಶಮ್ಭೋರ್ವಾಮೇ ಮೃಗಶಿರಃ ತ್ರಿಪತಾಕಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣೇ ॥
ಆಲೀಢಸ್ಥಾನಕಂ ಯತ್ರ ವಕ್ತ್ರಃಕರ್ತರೀಮುಖಃ ॥
ಅಘೋರ ವಕ್ತ್ರಶ್ಚೈವ ವಿಜ್ಞೇಯಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪಿನಾಕಿನಃ ॥

ಸರಸ್ವತೀ.—ಸೂಚೀಕೃತೇ ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಧಚನ್ದ್ರ ವಾಮಕರೇ ತಥಾ ॥
ಸರಸ್ವತ್ಯಾಃಕರಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪೂರ್ವೈಕೈರ್ಭಾವವೇದಿಭಿಃ ॥

ಪಾರ್ವತೀ.—ಊರ್ಧ್ವಾಧಃಪ್ರಸೃತಾವರ್ಧಚನ್ದ್ರಖ್ಯೌ ವಾಮದಕ್ಷಿಣೇ ॥
ಅಭಯೋ ವರದಶ್ಚೈವ ಪಾರ್ವತ್ಯಾಃಕರ ಈರಿತಃ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಿ.—ಅಂಸೋಪಕಣ್ಠೇ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಕಪಿತ್ಥಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರಿಯಃಕರಃ ॥
ಕಪಿತ್ಥೋ ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾಂ ಸಂಯೋಜ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥

ಷಣ್ಮುಖ.—ವಾಮೇ ಕರೇ ತ್ರಿಶೂಲಞ್ಚ ಶಿಖರನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಊರ್ಧ್ವಾಙ್ಗತೇ ಷಣ್ಮುಖಸ್ಯ ಕರ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥
ಅನಾಮಿಕ ಮಧ್ಯಮೌತಾವನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೌ ಸ್ಥಿತೌ ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠೇ ಚಲನಙ್ಕೃತ್ವಾ ಷಣ್ಮುಖಂ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ಕುಮಾರ.—ಸವ್ಯ ವಾಮೇತು ಕರ್ತರ್ಯೌ ಶ್ರೋತ್ರದೇಶೇ ನಿವೇಶಿತೌ ॥
ತತಃಕುಞ್ಚತ್ಪುರಃ ಕುರ್ಯಾತ್ಕರೌ ತೌ ಕರ್ತರೀ ಮುಖೌ ॥
ಏವಸ್ತ್ರಿವಾರಮಾವೃತ್ಯ ಕುಮಾರನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ಮನ್ಮಥ.—ವಾಮೇಕರೇತು ಶಿಖರನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಮುಖಃ ॥
ಮನ್ಮಥಸ್ಯ ಕರಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಅನ್ಯೋನ್ಯಕರ್ಮವಿಷಮಾ ಕಪಿತ್ಥ ಶಿಖರಾಕ್ವಚಿತ್ ॥
ಬಾಣಕೋ ದಣ್ಡವದ್ಯೋಜ್ಯೋ ಪುಷ್ಪಧನ್ವಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥

ವೇಣುಗೋಪಾಲ.—ಸನ್ದಂಶಯುಗಳೇನೈವ ವೇಣುಗೋಪಾಲಕೋ ಭವೇತ್ ॥

ಹನುಮಾನ್.—ಸವ್ಯೇ ಮುಷ್ಟಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ನಾಭಿದೇಶೇ ನಿಧಾಯಚ ॥
ಪತಾಕೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ದಕ್ಷಿಣಾಂಶೇ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ವಿಷ್ಣುಸ್ಥಾನೇಚೋಗ್ರ ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಹನೂಮನ್ತಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ಚನ್ದ್ರಶೇಖರ.—ಕದಾಚಿತ್ ಸ್ಥಾನಕಞ್ಚೈವ ಕುರ್ಯಾಚ್ಚ ವರದಾಭಯಮ್ ॥
ಪರಶುರ್ಮರುಗಾಕಾರಮನ್ಯಹಸ್ತಶ್ಚನ್ದ್ರಶೇಖರಃ ॥

ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ.—ವಾಮೇಕರೇ ವಾಮಭಾಗೇ ಪದ್ಮಕೋಶಸ್ತಥಾಕೃತಿಃ ॥
ಅಧೋ ದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತಸ್ಯ ತ್ರಿಶೂಲಾಕೃತಿ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ತತ್ರಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಿತಸ್ಸೋಯಮರ್ಧನಾರೀಶ್ವರೋಭವೇತ್ ॥

ಸದಾಶಿವ.—ಶೈವೇತುಸ್ಥಾನಕೇಸ್ಥಿತ್ವಾ ಶೂಲಮುದ್ರಾಙ್ಕಿತಃಕರಃ ॥
ಮೃಗಶೀರ್ಷಕರಶ್ಚಾಪಿ ಯತ್ರಸೋಯಂ ಸದಾಶಿವಃ ॥

ಸದ್ಯೋಜಾತ.—ಕರ್ಪೂರಾಕೃತಿಧರೋ ಹಮ್ಸಾಸ್ಯಃಕರ್ಣದೇಶಗಃ ॥
ಸ್ಥಾನಮ್ಯದ್ಯಸ್ಯ ತಸ್ಯೈವ ಸದ್ಯೋಜಾತ ಇತಿಸ್ಮೃತಃ ॥

ವೀರಭದ್ರ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಪತಾಕ ಶಿಖರೌ ತಥಾ ॥
ಕ್ರೂರದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಸಮಸ್ಥಾನೇ ವೀರಭದ್ರಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ಭೈರವ.—ಕಟಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ಶಿಖರಂ ವಾಮಹಸ್ತಕೇ ॥
ಕೃತ್ವಾ ಸಮಸ್ಥಿತಶ್ಚಾಪಿ ಭೈರವನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

≫ ಅಥ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಪಾಲಕ ಹಸ್ತಾಃ. ≪

ಇನ್ದ್ರ.—ತ್ರಿಪತಾಕೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕೌಚೇದಿನ್ದ್ರಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಅರಾಳಂ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ಫಾಲೇ ಪರಿನಿವೇಶನಮ್ ॥
ದಕ್ಷಿಣಸ್ತ್ರಿಪತಾಕಶ್ಚ ಸಙ್ಗತೋ ಇನ್ದ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಅಗ್ನಿ.—ತ್ರಿಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇತು ವಾಮೇಲಾಙ್ಗೂಲ ಹಸ್ತಕಮ್ ॥
ಅಗ್ನಿಹಸ್ತಸ್ಸವಿಜ್ಞೇಯೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಕರ್ತರೀ ತ್ರಿಪತಾಕಶ್ಚ ಸವ್ಯೇ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ಪರಶ್ಚ ಕುಞ್ಚಿತಾಗ್ನಿಸ್ಸ್ಯಾದ್ವಕ್ಷಸಿಸ್ಮ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥
ಯಮ.—ವಾಮೇಪಾಶನ್ದಕ್ಷಿಣೇತು ಸೂಚೀಯಮಕರಸ್ಮೃತಃ ॥
ವಾಮಸ್ತೇ ಭವೇತ್ಸೂಚೀ ಅಮ್ಸೋಪರಿ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ತಥಾಪಿಚಾಲಪದ್ಮಶ್ಚ ಯಮಧರ್ಮಸ್ಯ ದರ್ಶನೇ ॥
ಸಮಸ್ತ ಕ್ರೂರ ದೃಷ್ಟ್ಯಾಪಿ ಯಮಸ್ಯಾ ದರ್ಶನೇ ಬುಧಃ ॥
ನೈಋತಿ.—ಖಟ್ವಾಙ್ಗ ಶಕಟಞ್ಚೈವ ಕೀರ್ತಿತೋ ನೈಋತಃಕರಃ ॥
ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಕೃತಂ ವಾಮಂ ವಾಮಾಂಸೇತು ನಿವೇಶನಮ್ ॥
ಊರ್ಧ್ವಂ ಪತಾಕಹಸ್ತಸ್ಸ್ಯಾದ್ಧಸ್ತೇ ನೈಋತಿ ರೂಪಣೇ ॥
ವರುಣ.—ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ವಾಮೇ ಶಿಖರಂ ವಾರುಣಃಕರಃ ॥
ಅಭಯನ್ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಿರಳಾಙ್ಗುಳಿನಮ್ಪರಮ್ ॥
ಅರಾಳಭೂತ ಪೂರ್ವನ್ತು ತಥಾಸವ್ಯಮ್ಪತಾಕಿತಮ್ ॥
ಅಧೋಮುಖೇ ಚಾಲಯೇಚ್ಚ ವರುಣಸ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ವಾಯು.—ಅರಾಳೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ವಾಮೇಹಸ್ತೇ ಚಾರ್ಧಪತಾಕಕಃ ॥
ಧೃತೌಚೇದ್ವಾಯುದೇವಸ್ಯ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವೋರ್ಧ್ವದೇಶತಃ ॥
ಅಭಯಂ ವಾಮತಃ ಕೃತ್ವಾ ಸಮಸ್ಥೋ ವಾಯುದರ್ಶನೇ ॥

ಕುಬೇರ.—ವಾಮೇ ಪದ್ಮನ್ದಕ್ಷಿಣೇತು ಗದಾಯುಕ್ತತುತೇಕರಃ ॥
ದಕ್ಷಿಣಸ್ತು ಪತಾಕಶ್ಚ ಸವ್ಯೇನಾರ್ಧಚನ್ದ್ರಕಮ್ ॥
ಪ್ರಸನ್ನದೃಕ್ಸಮಸ್ಥಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕುಬೇರಸ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಮ್ ॥
ಈಶಾನ್ಯ.—ಶೈವೇತು ಸ್ಥಾನಕೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ತ್ರಿಪತಾಕಿಕಮ್ ॥
ವಾಮೇಚ ಮುಷ್ಟಿಸ್ತ್ರ್ಯಕ್ಷ ಈಶಾನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

≫ ಅಥ ನವಗ್ರಹ ಹಸ್ತಾಃ. ≪

ಬಾಲಸೂರ್ಯ.—ಹಸ್ತೌದ್ವೌ ಕಟಕೌಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಸ್ವ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ಪ್ರಸನ್ನದೃಕ್ಸಮಸ್ಥಾನನ್ತ್ರುಣಾದಿತ್ಯ ದರ್ಶನೇ ॥
ಮಧ್ಯಾಹ್ನಸೂರ್ಯ.—ಸೂಚೀಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರಸ್ಸವ್ಯಕ್ಫಾಲೋ ಪರಿಸಿಪಿತಃ ॥
ಸಮಸ್ತ ಕ್ರೂರದೃಕ್ಕ್ರೋಧಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಾರ್ಕ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಸಾಯಂಸೂರ್ಯ.—ಸಮಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಃಕುರ್ಯಾದ್ಧಸ್ತೌತು ಕಟಕಾಮುಖೌ ॥
ಅಪಾಙ್ಗೇ ಪಾತಯದೇಕೌ ವಸ್ತಾದಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಸಾಮಾನ್ಯಸೂರ್ಯ.—ಅಮ್ಸೋಪಕಣ್ಠೇ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಮ್ಸೋಲಪದ್ಮ ಕಪಿತ್ಥಕೌ ॥
ಧೃತೌ ಯದಿ ಭವೇದೇಷ ದಿವಾಕರ ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥
ಬಾಲಚನ್ದ್ರ.—ತ್ರಿಪತಾಕಃಕರ್ತರೀವಾ ಸವ್ಯೇಚೋರ್ಧ್ವೇ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ತದಾದೃಷ್ಟೇ ವಾಮಾಮ್ಸೋ ಪರಿಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥
ಸಮಪ್ರದರ್ಶನಾಲೋಕೋ ಬಾಲಚನ್ದ್ರಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಪೂರ್ಣಚನ್ದ್ರ.—ಸಮಮ್ಪೂರ್ವವದನ್ನಮ್ಯ ದಕ್ಷಸೂಚೀಂ ವಿಧಾಯಚ ॥
ಭ್ರಾಮಯಿತ್ವೋರ್ಧ್ವಮಾಲೋಕ್ಯ ಪೂರ್ಣಚನ್ದ್ರಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಚನ್ದ್ರ.—ಸೋಲಪದ್ಮಂ ವಾಮಕರೇ ದಕ್ಷಿಣೇಚ ಪತಾಕಕಃ ॥
ನಿಶಾಕರ ಕರಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ಭರತಾಗಮ ಕೋವಿದೈಃ ॥
ಅಙ್ಗರಕ.—ವಾಮೇ ಕರೇತು ಸೂಚೀಸ್ಯಾದ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಮುಷ್ಟಿ ಹಸ್ತಕಃ ॥
ಕೃತಶ್ಚೇನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೈರಙ್ಗರಕ ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥
ಸೂಚೀ ಸನ್ದಂಶಕೌ ಹಸ್ತೌ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಸ್ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯಚ ।
ಸಮಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಃಕುರ್ಯಾಲ್ಲೋಹಿತಾಙ್ಗ ಪ್ರದರ್ಶನಮ್ ॥

ಬುಧ.—ತಿರ್ಯಗ್ವಾಮೆ ಮುಷ್ಟಿನಾಥ ದಕ್ಷಿಣೇನ ಪತಾಕಕಃ ॥
ಬುಧಗ್ರಹ ಕರಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಸವ್ಯಸ್ತು ಮುಕುಳಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರೋಭಾಗೇ ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ಸನ್ದಂಶನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕುರ್ಯಾದ್ಧಸ್ತಾಷ್ಟಾರ್ಥ ಪ್ರದರ್ಶನಮ್ ॥
ಪ್ರಸನ್ನ ದೃಕ್ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಸೌಮ್ಯಮಾದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ಬೃಹಸ್ಪತಿ.—ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಶಿಖರನ್ಧೃತ್ವಾ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಋಷಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಸ್ತೋ ಯಬ್ಗುರೋಷ್ಟ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ದಕ್ಷಿಣಮ್ಮೃಗಶೀರ್ಷಮ್ಸ್ಯೃತ್ಕರನ್ಯಾಸಾ ಸಮೋನ್ನತಮ್ ॥
ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸವ್ಯ ಬಾಹುಶ್ಚ ಸಮುಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ಶಿರಃಕಮ್ಪನ್ತು ಕುರ್ವಾಣಸ್ಸಮಪಾದಸ್ಥಿತೋ ಯದಿ ॥
ಗುರೋರಭಿನಯಮ್ಪ್ರಾಹುರ್ನೃತ್ತವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ಶುಕ್ರ.—ವಾಮೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ಮುಷ್ಟಿಸ್ಯಾದ್ಧಸ್ತಾದ್ದಕ್ಷಿಣೇನಚ ॥
ಶುಕ್ರಗ್ರಹಕರಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಶಿರಃಕಮ್ಪನ್ತು ಕುರ್ವಾಣಸ್ಸನ್ದಂಶೋ ಕರಯುಗ್ಮಕೇ ॥
ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯಪಾರ್ಶ್ವಯೋರೇಕನ್ನೇತ್ರಾಷ್ಟಾವಿಶಾಲ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಮ್ ॥
ಶುಕ್ರಾಭಿನಯ ಇತ್ಯೇವ ಕಥಿತೋ ನೃತ್ತ ಪಾರಗೈಃ ॥

ಶನೈಶ್ಚರ.—ವಾಮೇ ಕರೇತು ಶಿಖರನ್ತ್ರಿಶೂಲನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಶನೈಶ್ಚರ ಕರಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಸನ್ದಂಶಮೂಲಪದ್ಮಞ್ಚ ವರ್ತಯನ್ಮುಖಪಾರ್ಶ್ವತಃ ॥
ಪ್ರಸನ್ನ ವದನಃಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿಸ್ಸೌರೇ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ।

ರಾಹು.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಂ ವಾಮಕರೇ ಸೂಚೀಸ್ಯಾದ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ರಾಹುಗ್ರಹಕರಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ವಾಮಂ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ಮೂರ್ಧ್ನಿತಸ್ತನ್ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ದಕ್ಷಂಸನ್ದಂಶಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ತಾದ್ವಕ್ಷಸಿ ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ಕ್ರೂರದೃಕ್ಸೂಚಿತಾಸ್ಥಿತ್ವಾ ಸ್ವಾಭ್ರಾನುನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ಕೇತು.—ವಾಮೇ ಕರೇತು ಸೂಚೀಸ್ಯಾದ್ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಧಪತಾಕಕಃ ॥
ಕೇತುಗ್ರಹಕರಃಪ್ರೋಕ್ತೋ ನೃತ್ತಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಪತಾಕನ್ತ್ರಿಪತಾಕಂವಾ ದಕ್ಷಿಣಞ್ಚೋರ್ಧ್ವಮುನ್ನಯೇತ್ ॥

ವಾಮಹಸ್ತಸ್ತು ಸನ್ದಂಶಙ್ಕಞ್ಚ ತಥೋನತಃಸ್ಥಿತಃ ॥
ಕ್ರೂರಾವಲೋಕಿತಶ್ಚೈವ ಕೇತುಮಾದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

— ಇತಿ ನವಗ್ರಹ ಹಸ್ತಾಃ —

ಅಥ ದಶಾವತಾರ ಹಸ್ತ ಭೇದಾಃ.

ಮತ್ಸ್ಯಾವತಾರ.—ಮತ್ಸ್ಯಹಸ್ತನ್ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ತತಸ್ಕನ್ದ ಸಮೌ ಕರೌ ॥
ತ್ರಿಪತಾಕೌ ಯದಿ ಧೃತೌ ಯುಜ್ಯತೇ ಮತ್ಸ್ಯಜನ್ಮನಿ ॥
ವೈಷ್ಣವಸ್ಥಾನಕಂ ಯತ್ರ ಕರೌತು ಮಕರಾಕೃತೀ ॥
ಮತ್ಸ್ಯರೂಪೋ ಪರಿಜ್ಞೇಯೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ಕೂರ್ಮ.—ಕೂರ್ಮಹಸ್ತನ್ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ತತಸ್ಕನ್ದ ಸಮೌ ಕರೌ ॥
ತ್ರಿಪತಾಕೌ ಯದಿ ಧೃತೌ ಯುಜ್ಯತೇ ಕೂರ್ಮಜನ್ಮನಿ ॥
ಅಥವಾ ಶುಕತುಣ್ಡೋ ನೃತ್ತತೋಹಸ್ತ ಪತಾಕಿಕಾ ॥
ತದೇವ ಸ್ಥಾನಕಂ ಯತ್ರ ಸೋಯಙ್ಕೂರ್ಮಾಕೃತಿರ್ಭವೇತ್ ॥

ವರಾಹ.—ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ವರಾಹಸ್ತು ಕಟಿಪಾರ್ಶ್ವ ಸಮೌ ಕರೌ ॥
ಧೃತೌ ವರಾಹ ದೇವಸ್ಯ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಉಭೌತು ಮೃಗಶೀರ್ಷಞ್ಚ ಹಸ್ತೋ ವಾರಾಹಕೋ ಭವೇತ್ ॥

ನೃಸಿಹ್ಮ.—ವಾಮೇ ಸಿಹ್ಮಮುಖನ್ಧೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ತ್ರಿಪತಾಕಕಃ ॥
ನರಸಿಹ್ಮಾವತಾರಸ್ಯ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಉಭೌ ಕಲಶ ಹಸ್ತಞ್ಚ ಉರಸ್ಥಲ ನಿವೇಶಿತಮ್ ॥
ನರಸಿಹ್ಯ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ವೈಷ್ಣವಸ್ಥಾನಕಂ ಯಥಾ ॥

ವಾಮನಃ.-ಊರ್ಧ್ವಾಧೋಧ ಏಕಮುಷ್ಟಿಭ್ಯಾಂ ಸವ್ಯಾನ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಯದಿಸ್ಥಿತಃ॥
ಸ ವಾಮನಾವತಾರಸ್ಯ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಊರು ಪ್ರದೇಶಿನೀ ಮಧ್ಯಾ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕರೋ ಭವೇತ್ ॥
ವಾಮನಸ್ಯ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಯುಜ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥

ಪರಶುರಾಮ.—ವಾಮಙ್ಕಟಿತಟೇನ್ಯಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಧಪತಾಕಕಃ ॥
ಧೃತೋ ಪರಶುರಾಮಸ್ಯ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ವಾಮನ್ದಕ್ಷಿಣಯೋಃಕೃತ್ವಾ ಮುಷ್ಟಿಶ್ಶಿಖರ ಉಚ್ಯತೇ ॥

ಕೋದಣ್ಡರಾಮ.--ಕಪಿತ್ಥನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ವಾಮೇತು ಶಿಖರಃಕರಃ ||
ಅಧರೋತ್ತರ ಭಾಗೇತು ರಾಮಚನ್ದ್ರಕರಸ್ಸ್ಮೃತಃ ||
ವಾಮನ್ತು ಶಿಖರಙ್ಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಮುಖಾ ||
ಆಲೀಢಸ್ಥಾನಕಂ ಯತ್ರ ರಾಮಸ್ಯಾಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ ||

ಬಲರಾಮ.--ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ಮುಷ್ಟಿರ್ವಾಮಕರೇ ತಥಾ ||
ಬಲರಾಮಾವತಾರ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ||
ದಕ್ಷಿಣೇ ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಞ್ಚ ಊರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ನಿವೇಶಿತಃ ||
ಬಲರಾಮ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಯುಜ್ಯತೇ ನಾಟ್ಯಪಾರಗೈಃ ||

ಬೌದ್ಧ.--ದೋಲಾ ಪತಾಕಾ ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಾದೋರ್ಧ್ವಮುಖಾ ಕರಾ ||
ಬೌದ್ಧಸ್ತತ್ರಪ್ರಕಾಶ್ಯೇಚ್ಚ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ||

ಕಲ್ಕಿ.--ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ವಾಮೇ ತ್ರಿಪತಾಕ ಕರೋಧೃತಃ ||
ಕಲ್ಕ್ಯವತಾರ ಹಸ್ತಸ್ಸ್ಯಾದಿತಿ ನಾಟ್ಯ ವಿದೋ ವಿದುಃ ||
ವಾಮಮ್ಮುಷ್ಟಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪತಾಕೋ ದಕ್ಷಿಣಃಕರಃ ||
ಆಲೀಢಸ್ಥಾನಕಂ ಯತ್ರ ಸ ಕಲ್ಕ್ಯಾಭಿನಯೋ ಭವೇತ್ ||

— ಇತಿ ದಶಾವತಾರ ಹಸ್ತಾಃ. —

||ಅಥ ವೇಙ್ಕಟೇಶ್ವರಾದಿ ಸಮಸ್ತ ವಿಷ್ಣು ವಿಗ್ರಹಾಣಾಂ ಮತಾನ್ತರಹಸ್ತಭೇದಾಃ.||

ವೇಙ್ಕಟೇಶ.--ವರದಾಭಯ ಹಸ್ತೌಚ ಸ್ಥಾನಕೇ ಯತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ ||
ನಾನಾವಿಧಕೃತಿಂ ಪ್ರಾಹ ತಸ್ಯ ರೂಪಂ ಪ್ರಕೀರ್ತ್ಯತೇ ||

ಸುಗ್ರೀವಾದಿ ಕಪಿ.--ವಾಮೇ ದಕ್ಷಿಣೇಚೈವ ಮುಕುಳಂ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್||
ಅನ್ಯಞ್ಚ ಮುನಿಸಜ್ಞಿಷ್ಯ ಸುಗ್ರೀವಾದೀನ್ನಿದರ್ಶಯೇತ್ ||

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಸ್ತ್ರೀದೇವತಾಭಿನಯಮ್.

ಸರಸ್ವತೀ.--ವಾಮೇ ಪುಸ್ತಕ ಮುಷ್ಟಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ಕಟಕಾಖ್ಯಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣೇ ||
ಅಶ್ವಕ್ರಾನ್ತಸ್ಥಾನಕಞ್ಚ ಯತ್ರ ಸಾ ಭಾರತೀ ಮತಾ ||

ಲಕ್ಷ್ಮೀ.--ವಾಮತಃಕಟಕಞ್ಕುರ್ಯಾದ್ವಾಮಹಸ್ತೇ ನಿವೇಶಿತಃ||
ದಕ್ಷಿಣೇ ಚತುರಙ್ಕುರ್ಯಾದುರಸ್ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ||
ಆಯುತಾಙ್ಗುಳೀ ಸಂಸ್ಥಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಸನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ||

[illegible]ದೇವೀ.--ವಾಮಹಸ್ತೇತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ತತ್ಪಾರ್ಶ್ವ ಸಂ[illegible] ||
ಪಾದೇಚಾಸನ್ನ ಸಂಸ್ಥಿತ್ಯಾ ಶ್ರೀದೇವೀನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ||

ಪಾರ್ವತೀ.--ವಾಮೇತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಾಮಹಸ್ತೇ ನಿವೇಶಿತಃ ||
ದಕ್ಷಿಣೇತು ಪತಾಕಸ್ಯಾದಧರಸ್ಸಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಃ ||
ಪಾದಯಾಸಂ ಸಮಸ್ಥಾಯ ಪಾರ್ವತೀನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ||

ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾ.--ವಾಮದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಾಲಪದ್ಮಕಾ ||
ಸಮಯುಗ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ಅನ್ನಪೂರ್ಣಾಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ||

ಭೈರವೀ.--ಕಟಕಂ ಶಿಖರಞ್ಚೈವ ಕಾರಯೇತ್ಪೂರತಸ್ಥಿತಃ ||
ಕುರ್ಯಾದಾಲೀಢಕಂ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢಮನನ್ತರಮ್ ||
ಭೈರವೀಂ ರೂಪಯೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ ನಾಟಕಾರ್ಥ ವಿಶಾರದಃ ||

ಊರ್ವಶೀ.--ವಾಮೇತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಾಮಹಸ್ತೇ ನಿವೇಶಿತಮ್ ||
ತ್ರಿಪತಾಕೋ ದಕ್ಷಿಣತಃಕೃತ್ವಾಪಮೌಳಿ ನಿವೇಶನಾತ್ ||
ಊರ್ವಶೀನ್ದರ್ಶಯೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದಃ ||

ಸಮುದ್ರ.--ತ್ರಿಪತಾಕಸ್ಸ್ವಸ್ತಿಕಞ್ಚ ಪತಾಕಸ್ಸ್ವಸ್ತಿಕಞ್ಚ ವಾ ||
ಉತ್ಥಾನಞ್ಚ ಲಯೇತ್ತಿರ್ಯಗಧೋ ವಕ್ರಞ್ಚ ಚಾಲಯೇತ್ ||
ಏಕವಾರದ್ವಿವಾರಂವಾ ಸಮುದ್ರಾಭಿನಯೇ ಸ್ಮೃತಃ ||

ಗಙ್ಗಾ.--ಕಟಕಂ ವಾಮಹಸ್ತೇತು ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ತಥಾ ||
ಕೃತ್ವಾ ಯಾನಸ್ಥಿತಃಪಶ್ಚಾದ್ವಿರಳಾಙ್ಗುಳಿ ಪಲ್ಲವಃ ||
ತಿರ್ಯಕ್ಕುರ್ಞ್ಚತಯಾ ಯಾನಂ ಗಙ್ಗಾಮಾದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ||

ದೇವಗಙ್ಗಾ.--ಊರ್ಧ್ವಮುತ್ತಾನರೂಪೇಣ ದಕ್ಷಿಣೇನ ಪತಾಕಯಾ ||
ತಿರ್ಯಕ್ಚ ಚಾಲಯೇತ್ಪಶ್ಚಾದ್ಗಗನೇಚಾಂಶು ಕನ್ದಧತ್ ||
ತತೋಧೋ ವಾಮಭಾಗಸ್ಯಾನ್ದೇವಗಙ್ಗಾ ನಿರೂಪಣೇ ||

ಗೋದಾವರೀ.--ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಾಙ್ಗುಳಿರೂಪಾಭ್ಯಾಂ ಚಲಿತಾಭ್ಯಾಮಧೋಮುಖೇ ||
ಪತಾಕಾಭ್ಯಾನ್ತಥಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಗೋದಾವರ್ಯಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ||

ನರ್ಮದಾ.--ತತಃಪತಾಕಯೋರ್ವಕ್ರನ್ನರ್ಮದಾನ್ದರ್ಶಯೇತ್ಸುಧೀಃ ||

ಯಮುನಾ.--ಅಧೋಮುಖ ಪ್ರದೇಶಿನ್ಯಾ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಾಙ್ಗುಳಿ ರೂಪಯಾ ||
ಪತಾಕಯಾಚಲಿತಯಾ ಯಮುನಾನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ||

ಕಾವೇರೀ.—ವಿರಳಾಙ್ಗುಳಿಕಾ ಪಶ್ಚಾದಧೋಮುಖ ಪತಾಕಯಾ ॥
ತಥಾ ಶೀಘ್ರಂ ಚಾಲಯಿತ್ವಾ ಕಾವೇರೀಂ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ತುಙ್ಗಭದ್ರಾ.—ಸಙ್ಗತಾನಾಮಿಕಾ ತರ್ಜನ್ಯುಪರಿಸ್ಥಿತ ಮಧ್ಯಮಾ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಳಿಕಾ ವಾಮೇ ದೃಶ್ಯತೇ ಕಿಞ್ಚಿದುನ್ನತಾ ॥
ದಕ್ಷಿಣಸ್ತು ತದಙ್ಗುಷ್ಠಞ್ಚಾಲತೋಧೋಮುಖಾಙ್ಗುಳಿಃ ॥
ಪತಾಕರೂಪಸ್ತೇನೈವ ತುಙ್ಗಭದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಸಮಸ್ತನದೀ.—ಊರ್ಧ್ವಾಧೋಮುಖವಿನ್ಯಾಸೌತ್ಪತಾಕೌ ಪುರಸ್ಥಿತೌ ॥
ಮುಖ್ಯಾಸುಚ ಮಹಾತೀರ್ಥ ನದೀಷು ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಭೂದೇವೀ.—ವಾಮತಃಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ತಥಾ ॥
ಅಧೋಮುಖೇನತೇನೈವ ಭೂಮಿಮಾವರ್ತಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಆಕಾಶ.—ಕೃತ್ವಾ ತದ್ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಞ್ಚ ಮಣ್ಡಲಾಕಾರ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥
ಅರಾಳಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿನ್ಯಾಙ್ಗಗನಮ್ಮಣ್ಡಲಂ ಲಭೇತ್ ॥
ನಕ್ಷತ್ರ.—ವಾಮೇ ಪತಾಕೇ ಪುರತಃ ದಕ್ಷಿಣೇಚಾಲಪದ್ಮಕೇ ॥
ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಚಲನಾತ್ತಿರ್ಯಙ್ನಕ್ಷತ್ರಾಭಿನಯೇ ಬುಧಃ ॥
ಪಞ್ಚಭೂತ.—ಸವ್ಯಂ ಸೂಚೀಮುಖಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ವರ್ತನಮಾದಿಶೇತ್ ॥
ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ಭುಜಮಾನೇನಚೋದ್ವಹಮ್ ॥
ಪಞ್ಚಭೂತಾಭಿನಯನೇ ನಾಟ್ಯವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದಃ ॥
ಪುರುಷಭೂತ.—ದಕ್ಷವಾಮಕರೌಕೃತ್ವಾ ಮುಷ್ಟಿಕೌ ವೇಣುವರ್ತಿತೌ ॥
ಪೀಡಿತಞ್ಚ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯೇತ್ಕ್ರೂರದೃಗ್ಭೂತ ಭಾವನೇ ॥
ಸ್ತ್ರೀಭೂತ.—ಕಟಕಂ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ವವದ್ದೇಹಮಾರಭೇತ್ ॥
ಭೂತಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚಾಭಿನಯೋ ನಾಟ್ಯವಿದ್ಭಿರ್ನಿಗದ್ಯತೇ ॥
ರಾಕ್ಷಸ.—ಮುಖೇಕರಾಭ್ಯಾಂ ಶಕಟೋ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಙ್ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥
ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಾವಙ್ಕುಶೇಚ ವದನೇ ಸನ್ನಿಧಾಯಚ ॥
ಕ್ರೂರದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀ.—ಹಸ್ತೌ ಸೂಚಿಕನಾಮಾನೌ ಚುಬುಕೇಚ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಉಗ್ರದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಪೂತನೀ.—ದಕ್ಷವಾಮಕರೌ ಕೃತ್ವಾ ಮುಷ್ಟ್ಯಾಕಾರೇಣ ವರ್ತಿತೌ ॥
ವಿಕಟಞ್ಚ ಪರಿಕ್ರಾಮೇ ಕ್ರೂರದೃಕ್ಪೂತನೀ ಮತಾ ॥

ಚತುರ್ವೇದ—ಋಗ್ವೇದ.—ಋಗ್ವೇದೇಚ ಪತಾಕಾಙ್ಗಚಾಲಿತೇ ಯದಿ ಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಯಜುರ್ವೇದ.—ಪತಾಕೇ ಚತುರಙ್ಗುಳ್ಯಃ ಪೌನಃ ಪುನ್ಯೇನಚಾಲಿತಃ ॥
ಯಜುರ್ವೇದೇ ಯುಜ್ಯತೇಪಿ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಸಾಮ.—ಅಧಸ್ತ ಊರ್ಧ್ವಭಾಗಸ್ಥೋ ಹಮ್ಸಸ್ಸನ್ದಂಶ ನಾಮಕಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಸಾಮವೇದಾರ್ಥೇ ಭರತಕ್ರಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಅಥರ್ವಣ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷೋಧೋಮುಖಶ್ಚ ಅಥರ್ವಣ ಶ್ರುತಿರ್ಭವೇತ್ ॥
ಷಡೃತು-ವಸನ್ತರ್ತು.-ತ್ರಿಪತಾಕಕರಸ್ಸೋಯಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿಭಾಗೇಚ ಚಾಲಿತಃ ॥
ವಸನ್ತರುತು ನಾಮ್ನಾಯಂ ಯುಜ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥
ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತು.—ಕರೋಪ್ಯರ್ಧಪತಾಕಶ್ಚ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋರಾಗ್ರತಶ್ಚಲಃ ॥
ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲಸ್ಯ ನಾಮಾಯನ್ನೃತ್ತವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ವರ್ಷರ್ತು.—ಪತಾಕಾಖ್ಯಕರಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಯೇ ಚಲಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಯೋಗಕುಶಲೈರ್ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಶರದೃತು.—ಅಲಪದ್ಮಕ ಹಂಸಾಖ್ಯೌ ಕರ್ಣದೇಶೇಪಿ ಚಾಲಿತೌ ॥
ಶರತ್ಕಾಲಮಿದಂ ವಿದ್ಯಾತ್ಪೂರ್ವಿಕೈಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದೈಃ ॥
ಹಿಮನ್ತರ್ತು.—ಅಧೋಮುಖಸ್ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಃ ಪುರೋರ್ಧ್ವಮುಖಕೃತ್ತಥಾ ॥
ಹಿಮನ್ತರುತು ವಿಖ್ಯಾತೋ ನೃತ್ತವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಶಿಶಿರರ್ತು.—ಶರಥೇ ಅರ್ಧಮುಕುಳಃ ಪುರೋಭಾಗೇಚ ಚಾಲಿತಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಶಿಶಿರುತ್ಸಮ್ಯಕ್ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಸಮಸ್ತ ದೇವತಾ.—ಅನ್ಯೇ ದೇವಸ್ಯ ಯದ್ಯುಕ್ತಾಶ್ಚಾಯುಧಂ ವಾಹನನ್ತಥಾ ॥
ದೇವಸ್ಯಾಭಿನಯೇತ್ತಚ್ಚ ದೇವತಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.—ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಶಿಖರನ್ಧೃತ್ವಾ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ
ದಕ್ಷಿಣೇನಕೃತೇ ತಿರ್ಯಗ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಙ್ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥ [ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಚತುರೋಭಿಮುಖೀ ಭೂತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕ್ಷತ್ರಿಯ.—ವಾಮೇನ ಶಿಖರನ್ತಿರ್ಯಗ್ಧೃತ್ವಾನ್ಯೇನ ಪತಾಕಕಃ ॥
ಧ್ರುತೋ ಯದಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಅಮ್ಸದೇಶೇ ಪತಾಕಾಗ್ರಭಾಗೇನೈವ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾರ್ಥೇಭುಜಸ್ಥಾನೇ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ತೂಣೀರಾರ್ಥೇಽಪಿ ಪೃಷ್ಠಸ್ಥೋ ಪುರುಷಸ್ಯ ನಿದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಇತ್ಯರ್ಥೇತು ನಿಯುಜ್ಯೇತ ನಾಟ್ಯಕರ್ಮ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

ವೈಶ್ಯ.—ಪತಾಕಯೋ ರುರೋದೇಶೇ ದರ್ಶಯೇದ್ವೈಶ್ಯ ದರ್ಶನೇ
ವಾಮೇಕರೇತು ಹಂಸಾಸ್ಯಸ್ಸದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಮುಖಃ
ವೈಶ್ಯಹಸ್ತೋಯಮಾಖ್ಯಾತೋನೃತ್ತ್ಯಜ್ಞೈಃ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ಶೂದ್ರ.—ಚಕ್ಷೈ ಪ್ರದರ್ಶಯೇಚ್ಛೂದ್ರಂ ಹಸ್ತೈನಾರ್ಧಪತಾಕಯಾ ॥
ವಾಮೇತು ಶಿಖರಂ ಸೂಚೀ ದಕ್ಷಿಣೇ ಶೂದ್ರಹಸ್ತಕಃ ॥

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ.—ತೇಜಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ತಥೈವಚ ॥
ಪುರುಷೋ ದೈರ್ಘ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಯಶೋವೃದ್ಧಿರ್ಯಥಾಕ್ರಮಮ್॥
ದಕ್ಷಿಣಾಙ್ಗೇಚೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ಲಲಾಟೇಚ ನಿವೇಶಿತಮ್ ॥
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥೇ ಕರೋ ಲಿಪ್ಯಾಚ್ಚ ಸೂಚಕಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಕವಿಭಿರ್ನವ್ಯೈರ್ಮರ್ಮಾರ್ಥೇ ಚತುರಃಪುರಃ ॥

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ.—ಪುರೋಭಾಗೇ ಪೂರ್ಧ್ವದೇಶೇಪ್ಯಧೋಭಾಗಶ್ಚ ನಿಶ್ಚಲಃ ॥
ವೈಷ್ಣವಾಭಿಧ ಹಸ್ತೋಯಂ ಗೃಹಸ್ಥಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ.—ಪತಾಕಹಸ್ತ ಚತುರೋ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೀ ಭವೇತ್॥
ಪುರೋಭಾಗೇ ತತಶ್ಚೈವ ಪೂರ್ಧ್ವಾಗ್ರೇ ಯುಗ್ಮಸಙ್ಗಯೋಃ ॥
ಪತಾಕಶ್ಚತುರಾಕಾರೌ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಞ್ಚ ದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಪರ್ಣಶಾಲಾಯಾಂ ಭರತಕ್ರಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥

ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ.—ಪದ್ಮಕೋಶಮಧೋವಾಮೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ಶಿಖರಃಕರಃ ॥
ಯತಿಭಾವಯುತೌ ಹಸ್ತೌ ವಕ್ಷ್ಯತೇ ಭರತಾರ್ಣವೇ ॥

ಭದ್ರಜಾತಿ ನಾಯಕ.—ವಾಮೇ ಮುಷ್ಟಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಕ್ಷಸಿಸ್ವೇ ನಿವೇಶ್ಯಚ॥
ದಕ್ಷಃಪತಾಕನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭದ್ರನಾಯಕ ಈರಿತಃ ॥

ದತ್ತನಾಯಕ.—ಶಿಖರೇ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ವಕ್ಷಸಿಸ್ವೇ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಅಸ್ಸದೇಶಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇ ಸೂಚಿ ವಕ್ರತಾ ॥
ದತ್ತಾಖ್ಯೋ ನಾಯಕಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥

ಕೂಚಿಮಾರ.—ವಾಮೇ ಅರಾಳಕಃಕೃತ್ವಾ ಹೃದಯೇ ಪ್ರಜ್ಞತೋ ಯದಿ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಧಪತಾಕಂವಾ ಕೂಚಿಮಾರಾಖ್ಯಕೋ ಯದಿ ॥

ಪಾಞ್ಚಾಲ.—ಶುಕತುಣ್ಡಶ್ಚ ಕರಯೋಃ ಫಾಲಾಗ್ರೇ ನಿಶ್ಚಲಸ್ಥಿತಃ ॥
ಇತ್ಯೇವಸ್ವದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪಾಞ್ಚಾಲೋ ನಾಯಕಸ್ಮೃತಃ ॥

ರಾಜ.—ಕಟಕಂ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ನಾಭಿದೇಶೇ ನಿಧಾಯಚ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇ ತ್ರಿಪತಾಕಞ್ಚ ಕೃತ್ವಾಪಾಣೀ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ರಾಜಾನಸ್ಸದರ್ಶಯೇದ್ಧೀಮಾನ್ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದಃ ॥

ಮ್ಲೇಞ್ಛ.—ಬಧ್ವಾಹಸ್ತೌ ಹೃದಿಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ತತಃಪರಮ್ ॥
ಯದಿ ಬಧ್ವಾಮನಃಕೃತ್ವಾ ಮ್ಲೇಞ್ಛಭಾವೇ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ಮೂಕ.—ಭಾಷಣೇ ವ್ಯಕ್ತ ವಚನೇ ವಿಸರ್ಜೋ ಭವೇತ್ತದಾ ॥
ಮೂಕಾಭಿನಯ ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಸು ಸಮ್ಮತಃ ॥

ಕುಬ್ಜ.—ವಾಮಞ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಞ್ಚೈವ ಮುಷ್ಟಿಃಕುರ್ಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥
ಪರ್ಯಾಯತಃಪ್ರಚಲಿತೌ ಪುರಃಕೃತ್ವಾಕರೌ ತಥಾ ॥

ಗೂನಾಖ್ಯ.—ಪೃಷ್ಠೇ ಕುಞ್ಚ ತಚಾರಿಣ್ಯಂ ಪತಾಕೇ ಜಙ್ಘಚಾಲಿತಃ ॥
ಗೂನಾಖ್ಯಾಭಿನಯಸ್ಸೋಯಂ ಯುಜ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥

ವೃದ್ಧಾ.—ವಾಮೇ ಪತಾಕಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಳ್ಯೋ ವಿರಳಾಸ್ತದಾ ॥
ಅಧೋಭಾಗೇ ಕಮ್ಪಯಿತ್ವಾಚಾಙ್ಗೇ ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಕುಞ್ಚಿತಮ್ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇ ಶಿಖರಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಯೋವೃದ್ಧಾನ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಅಷ್ಟಾದಶಾನಾಂ ವರ್ಣಾನಾಙ್ಕರ್ಮತ್ವೇನ ಕರಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥
ತತ್ತದ್ದೇಶ ಜನಾನಾಞ್ಚ ಏವ ಮೂಹ್ಯಮ್ಬುಧೋತ್ತಮೈಃ ॥
ಯಾವದರ್ಥಾಃಪ್ರಯೋಗಾನಾ ನ್ತಾವದ್ಭೇದ ಕರಾಸ್ಮೃತಾಃ ॥
ಅರ್ಥಾತ್ಪ್ರಕರಣಾಲ್ಲಿಙ್ಗದೌಚಿತ್ಯಾದರ್ಥ ನಿರ್ಣಯಃ ॥
ತತ್ತತ್ಸಮ್ಯಕ್ಸಮಾಲೋಚ್ಯ ಸಙ್ಗೃಹ್ಯೋಕ್ತಮಿದಮ್ಮಯಾ ॥
ಸಮಾಲೋಚ್ಯ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಮ್ಭವಜ್ಞೈರಿಹ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಬಾನ್ಧವಾಭಿನಯಮ್.

———:o:———

ಪಿತಾಮಹ.—ಲಲಾಟೇಞ್ಜಲಿ ಹಸ್ತಸ್ಯಾ ಭಾಗಾಗ್ರೇ ಶಿಖರಃಕರಃ ॥
ಬದ್ಧೋ ಪಿತಾಮಹಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ನಾಟ್ಯಾರ್ಥ ಕೋವಿದೈಃ ॥

ಪಿತೃ.—ಹಸ್ತೇ ವಾಮೇರ್ಧಚನ್ದ್ರಶ್ಚ ಶಿಖರೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಧೃತಸ್ತ್ವನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೈಃ ಪಿತೃಹಸ್ತೋಭಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಅಯಂ ಹಸ್ತಸ್ತು ಜನಕೇ ಜಾಮಾತರಿ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಪತಾಕಹಸ್ತಮುದರೇಚೋರ್ಧ್ವೇ ಸಿಹ್ಮಾಸ್ಯ ಕಙ್ಕರಮ್ ॥
ಚಲಿತಙ್ಗ್ರಹ್ಯ ಸಂಯೋಜ್ಯ ಜನಕಸ್ಯ ನಿದರ್ಶನೇ ॥
ಪಿತೃವ್ಯ.—ದಕ್ಷಿಣೇನಾಞ್ಜಲಿಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪಿತೃವ್ಯಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಮಾತುಳ.—ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇಙ್ಗುಳಿಙ್ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾತುಳಸ್ಯ ನಿದರ್ಶನೇ ॥
ಶಾಲಕ.—ಏತದೇವ ವೈಪರೀತ್ಯೇನ ಶಾಲಕಸ್ಯ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥
ದೇವರ.—ಉರೋದೇಶೇತು ಶಿಖರಂ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗೇ ಪತಾಕಕಮ್ ॥
ನಿದರ್ಶಯೇದ್ದೇವರಂಚ ಭರತಾದ್ಯೈರಿತೀರಿತಾಃ ॥
ಭರ್ತೃಭ್ರಾತೃ.—ವಾಮೇತು ಶಿಖರನ್ಧೃತ್ವಾ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಃಕರ್ತರೀಮುಖಃ ॥
ಧೃತೋ ದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತೇನ ಭರ್ತೃಭ್ರಾತೃಕರಸ್ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಕನಿಷ್ಠಭ್ರಾತೃ.—ಮಯೂರಹಸ್ತಃಪುರತಃ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗೇಚ ದರ್ಶಿತಃ ॥
ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತೃ ಕನಿಷ್ಠಸ್ಯಾಪ್ಯಯಂ ಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಕಟಿಭಾಗೇ ಸರ್ಪಶಿರೋ ಹಸ್ತೌನ್ಯಸ್ತೌ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕನೀಯ ಸಮ್ಭ್ರಾತರಞ್ಚ ಗೃಹ್ಯತೇ ನೀತಿ ಕೋವಿದೈಃ ॥
ಪುತ್ರ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಸ್ತು ಜಠರೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಃಪುತ್ರಸಂಜ್ಞಿತಃ ॥
ಅದೃಶ್ಯಸೂಚೀಂ ವದನೇಚೇಚ್ಛ ಸೂನುಮ್ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥
ಭರ್ತೃ.—ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಕಣ್ಠೇ ಹಂಸಾಸ್ಯಂ ಶಿಖರೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಭರ್ತೃಹಸ್ತ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಭರ್ತರ್ಯೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಸನ್ದಂಶಹಸ್ತೌ ಕಣ್ಠೇತು ನಿಹಿತೌಪತಿ ಗೋಚರೇ ॥
ನಿಯೋಜಯೇದಗ್ರಹಿತಾರ್ಥಞ್ಚ ನ್ದ್ರೇಣ ಮಣಿಬನ್ಧಕಮ್ ॥
ಶ್ವಶ್ರೂಃ.—ವಿನ್ಯಸ್ಯಕಣ್ಠೇ ಹಂಸಾಸ್ಯೌ ಸನ್ದಂಶನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಉದರೇಚ ಪರಾವೃತ್ಯ ವಾಮಹಸ್ತೇ ತತಃಪರಮ್ ॥
ಸ್ತ್ರಿಯಃಕರೋ ಧೃತೋಶ್ವಶ್ರೂಹಸ್ತಸ್ತಸ್ಯಾನ್ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಶ್ವಶುರ.—ಏತಸ್ಯಾನ್ತೇತು ಹಸ್ತಸ್ಯ ಶಿಖರೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಯದಿ ॥
ಧೃತಶ್ಶ್ವಶುರಹಸ್ತಸ್ಸ್ಯಾತ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಸಂಯುಕ್ತಮಞ್ಜಲಿಂ ವಕ್ಷಸ್ಸು ಸಂಯುಕ್ತಃಪತಾಕಕಃ ॥
ನಿದಧ್ಯಾದಮ್ಸಕೇ ಸಾಮುದ್ರಶ್ವಶುರಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತೃ.—ಕಕ್ಷದೇಶೇ ಸರ್ಪಶಿರೌ ನಿಶ್ಚಲೌ ಭ್ರಾತರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರೇಣ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಬಾಲಕ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷೋ ನಾಭಿದೇಶೇ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ಸವ್ಯ ಹಸ್ತಕೇ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇ ಶಿಖರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಬಾಲಕಸ್ಯ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಸಖ್ಯುಃ.—ವಾಮಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ಪತಾಕಸ್ಯೋಪರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ಪೂರ್ವವದ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಖ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥
ಕುಷ್ಠ.—ವಾಮಞ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಞ್ಚೈವ ಮುಷ್ಟಿಙ್ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥
ಪರ್ಯಾಯಶ್ಚ ಪ್ರಚಲಿತೌ ಪುರಃಕೃತ್ವಾಕರಸ್ತಥಾ ॥
ಪಿತೃಬಾನ್ಧವ.—ದಕ್ಷಿಣೇನಾಞ್ಜಲಿಙ್ಕುರ್ಯಾತ್ಪಿತೃ ಸಮ್ಬನ್ಧಿ ದರ್ಶನೇ ॥
ಹಸ್ತಿನೀ.—ಲಲಾಟೇ ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಪುರತೋ ನಿಶ್ಚಲಸ್ಥಿತಃ ॥
ಹಸ್ತಿನ್ಯರ್ಥೇಪಿ ಯೋಜ್ಯನ್ತೇ ಗಾನವಿದ್ಯಾ ವಿಚಕ್ಷಣಾಃ ॥
ಚಿತ್ತಿನೀ.—ಉರಸ್ಥಲೇಸ್ಯಾತ್ಪುರತಃಸ್ಥಿತೋ ಚಿತ್ತಿನಿ ಭಾವನೇ ॥
ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರತಃ ॥
ಶಙ್ಖಿನೀ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷೇಚಾಮ್ಸದೇಶೇ ಪುರತೋ ನಿಶ್ಚಲಸ್ಥಿತಃ ॥
ಶಙ್ಖಿನ್ಯರ್ಥೇಪಿ ಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಭರತಾರ್ಥ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥
ಪದ್ಮಿನೀ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಕುಕ್ಷಿಸ್ಥೋ ನಾಮ್ನಾಯಂ ಪದ್ಮಿನೀ ಸ್ಥಿತಃ ॥
ನರ್ಮಸಖೀ.—ಆಲಪದ್ಮಶ್ಚ ಕರ್ಣಸ್ಥೋ ಚಲಙ್ಕುರ್ಯಾ ರಸಾಯನಮ್ ॥
ಸಖೀ.—ವಾಮೇಚ ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ಪತಾಕಸ್ಯೋಪರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವೇಚ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಖಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ದಾಸೀವೇಶ್ಯ.—ವಾಮಾಂಸೇ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕಟಕಾಮುಖಮ್ ॥
ವಾಮಭಾಗೇ ನಿವೇಶಸ್ಯ ದಾಸೀವೇಶ್ಯಾ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ವಧೂ.—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ತಂ ವಕ್ಷಸಿ ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ಪಾದಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಮಾಸಕ್ತಾ ದೃಷ್ಟಿಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಮುಖಸ್ತಥಾ ॥
ಗರ್ಭಿಣೀ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷ ಕರಾಗ್ರೌತು ಸಂಯುಕ್ತೌ ನಾಭಿದೇಶತಃ ॥
ಅಧಃಪ್ರದೇಶೇ ದೃಶ್ಯೇತ ಗರ್ಭಿಣೀಂ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀ.—ಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮುಕುಳಂ ಪೂರ್ವಂ ಪಶ್ಚಾತ್ತು ಮೃಗಶೀರ್ಷಕಮ್ ॥
ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಣಾಮ್ಭಾವನಾಯ ಕೃಪಾಶಾನ್ತರಸೋದಯೇ ॥
ವಿಧವಾ.—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಾಮಹಸ್ತೇ ನಿವೇಶಿತಮ್ ॥
ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕುರ್ಯಾದ್ವಕ್ಷಭಾಗೇ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ಶಿರಃಪಾರ್ಶ್ವಗತಙ್ಕುರ್ಯಾದ್ದೃಷ್ಟ್ಯಾ ಭೂಮಿಂ ವಿಲೋಕಯೇತ್ ॥
ಕಿಞ್ಚಿದ್ವಿನಮ್ರತಾಯಸ್ತು ವಿಧವಾನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ರಜಸ್ವಲಾ.—ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಞ್ಜಾನುನೀ ಬಧ್ವಾ ರಕ್ತಾಸನ ನಿಷೇದುಷೀ ॥
ಕ್ರೂರದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ರಥೋ ನಾರೀಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಪೂರ್ಣಸ್ತ್ರೀ.—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇಪ್ಯಧೋಮುಖಃ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇನತು ಹನ್ಯಾಸ್ಯಂ ಪೂರ್ಣಸ್ತ್ರೀಞ್ಚ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಸಪತ್ನೀ.—ವಾಮಂ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಮುಖಃ ॥
ಉರಸಶ್ಚ ಸಮಸ್ಥಾನೇ ಸಾಪತ್ನ್ಯಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಪಾಶಹಸ್ತಙ್ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ತ್ರೀಕರಾ ವುಭೌ ॥
ಧೃತೌ ಸಪತ್ನ್ಯಾ ಹಸ್ತಸ್ಯಾತ್ತಸ್ಯಾಮೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಬಾಲಸ್ತ್ರೀ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷನ್ನಾಭಿದೇಶಾನ್ನಿಶ್ಚಲೇನ ಗತಿಸ್ತದಾ ॥
ಬಾಲಸ್ತ್ರೀಣಾಮ್ಭಾವನಾಸು ಸಾತ್ವಾದೇಚ ಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕನ್ಯಾ.—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರತಸ್ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ಸಮಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಃಪಶ್ಚಾತ್ಕನ್ಯಾಮಭಿನಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ವಿವಾಹ್ಯ ಕನ್ಯಾ.—ವಾಮತಃಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ತಂ ವಕ್ಷಸಿ ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ಪಾದಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಮಾಸಕ್ತ ದೃಷ್ಟಿರ್ನಮ್ರಮುಖೀ ತಥಾ ॥
ಕಿಞ್ಚಿದ್ವಿವೃತ್ತ ಹಸ್ತಾತು ವಿವಾಹ್ಯಾ ಕನ್ಯಕಾಮತಾ ॥
ಸ್ವಕಾನ್ತಾ.—ವಾಮೇನಚಾರ್ಧಚನ್ದ್ರೇಣ ಪರಸೂಚೀಮುಖೇ ಯದಿ ॥
ಕಳಿದೇಶೇತು ಮಿಳಿತಸ್ಸ್ವಕಾನ್ತಾ ಸಮುದಾಹೃತಾ ॥
ಪಿತಾಮಹಿ.—ಮುಕುಳಂ ವಿರಳಂ ವಕ್ಷಃ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕರಸ್ಸಮಮ್ ॥
ಮಸ್ತಕಸ್ಯಪ್ರಗೃಹ್ಯಾಚ ಪಿತಾಮಹ್ಯಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಮಾತೃ.—ಏತದೇವ ವಿಪರ್ಯಾಸಾಜ್ಜನನ್ಯಾ ದರ್ಶನೇ ಭವೇತ್ ॥
ಹಸ್ತೇ ವಾಮೇರ್ಧಚನ್ದ್ರಶ್ಚ ಸನ್ದಂಶೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಆವರ್ತಯಿತ್ವಾ ಜಠರೇ ವಾಮಹಸ್ತೇ ತತಃಪರಮ್ ॥

ಸ್ತ್ರಿಯಃಕರೋಧೃತೋ ಮಾತೃಹಸ್ತ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥
ಜನನ್ಯಾಞ್ಚ ಕುಮಾರ್ಯಾಞ್ಚ ಮಾತೃಹಸ್ತೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಅತ್ತಿಕಾ.—ವಾಮಂ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣಸ್ತ್ರಿಪತಾಕಿಕಮ್ ॥
ಪ್ರಯೋಜಯೇದಂಸ ಸಮತಃಸ್ಥ್ವಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ನನಾನ್ದೃ.—ಕಿಞ್ಚಿನ್ನತಂ ಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ಹಮ್ಸಪಕ್ಷನ್ತು ದಕ್ಷಿಣೇ ॥
ಪ್ರಯೋಜಯೇನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಭರತಾದ್ಯೈರಿತೀರಿತಃ ॥
ಭರ್ತೃಭ್ರಾತೃಕರಸ್ಯಾನ್ತೇ ಸ್ತ್ರೀಹಸ್ತೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಧೃತೋನನಾನ್ದೃಹಸ್ತಸ್ಯಾತ್ತಸ್ಯಾಮೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ವಾಮೇಕರೇ ಹಮ್ಸಪಕ್ಷೋ ಅಧೋಮುಖಗತಿಸ್ತಥಾ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಪ್ಯೂರ್ಧ್ವಂ ಭರತಜ್ಞ ಇತೀರಿತಃ ॥
ಜ್ಯೇಷ್ಠಭಗಿನೀ.—ಪತಾಕಞ್ಚತುರಂ ಹಸ್ತೇ ಕೃತ್ವಾ ಭುಜಸಮನ್ನ್ಯಸೇತ್ ॥
ಅಗ್ರಜಾಯಾಂ ಭಗಿನ್ಯಾಞ್ಚ ಭವೇದಿತ್ಯಾಹ ನಾಟ್ಯಕೇ ॥
ಸ್ವಸೃ.—ಅನ್ಯಸ್ಯಾರ್ಧಮೃಗಶಿರೋ ನಾಭಿದೇಶಗತೋ ಭವೇತ್ ॥
ದೇವರ ಭಾರ್ಯ.—ಸವ್ಯೇಚಾರ್ಧಪತಾಕಞ್ಚ ಮೃಗಶೀರ್ಷಞ್ಚ ಯೋಜಯೇತ್ ॥
ಮಾತುಲಭಾರ್ಯ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷಕರಸ್ಸೋಯಂ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವಚಲಸ್ತಥಾ ॥
ಮಾತುಳ್ಯಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯನ್ತೇ ನೃತ್ತಶಾಸ್ತ್ರವಿದ್ಯೈಃಪರಮ್ ॥
ಮಾತೃಬಾನ್ಧವ್ಯ.—ಅಞ್ಜಲಿಂ ವಾಮತಃಕುರ್ಯಾನ್ಮಾತೃಸಮ್ಬನ್ಧಿ ದರ್ಶನೇ ॥
ಸ್ನುಷಾ.—ಮಯೂರಹಸ್ತಃಪುರತಃ ಸ್ತ್ರೀಹಸ್ತಶ್ಚ ಧೃತೋ ಯದಿ ॥
ಸ್ನುಷಾಹಸ್ತ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಷಡ್ರಸಾಭಿನಯಃ.

ತುವರರಸ.—ಪತಾಕ ಚತುರಸ್ಸೋಯಂ ತುವರಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಮಧುರ.—ಉದ್ವೇಷ್ಟಿತಾಲಪದ್ಮಾಖ್ಯೋ ಮಧುರಾರಸೋ ಭವೇತ್ ॥
ಲವಣ.—ಲವಣೇ ಮುಕುಳೋ ಭೂಯೋ ಉದ್ವೇಷ್ಟಞ್ಚಞ್ಚಲಾಕೃತಿಃ ॥
ಕಟು.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೋಭೂಯಾಚ್ಚತುರಾಭಿನಯೋ ಕಟೌ ॥
ತಿಕ್ತಾ.—ಸಿಹ್ಮಭೇರುಣ್ಡಚಲನಾತ್ತಿಕ್ತಾರ್ಥೇ ಸಮ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಆಮ್ಲ.—ಮುಕುಳೋ ವಿರಳೀಭೂತೋ ಚಲಿತೋಧೋಮುಖಸ್ತಥಾ ॥

ಅಥ ವರ್ಣಪಙ್ಕ್ತಾಭಿನಯಃ.

ಶ್ವೇತವರ್ಣ.—ಪತಾಕಚತುರಸ್ರೋಯಂ ಮುಖದೇಶೇ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ‖
ಶ್ವೇತವರ್ಣೇತ ಯೋಜ್ಯನ್ತೇ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಸಾರಿಣಃ ‖
ಪೀತ.—ತಿರಶ್ಚೀನಂ ಪತಾಕಙ್ಕ ಪೀತವರ್ಣೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ‖
ರಕ್ತ.—ತಾಮ್ರಚೂಡಕರಸ್ತಿರ್ಯಕ್ಕೃತೇಸ್ಯಾದ್ರಕ್ತವರ್ಣಕೇ ‖
ನೀಲ.—ಸನ್ದಂಶಶ್ಚೇತ್ತಿರಶ್ಚೀನೋ ನೀಲವರ್ಣೇಪಿ ಯುಜ್ಯತೇ ‖
ಕಾಲಕ.—ನಖಹಸ್ತಕರಸ್ತೋಯಮ್ನಿರ್ಯಕ್ಕಾಲಕವರ್ಣಕಮ್ ‖

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಪರ್ವತಾಭಿನಯಃ.

ಕೈಲಾಸಪರ್ವತ.—ವಾಮತಶ್ಶಿಖರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರತಸ್ಸಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಃ ‖
ದಕ್ಷಿಣೇ ಚತುರಃಕೃತ್ವಾ ಕೈಲಾಸಾದಿನ್ನಿರೂಪಯೇತ್ ‖
ಮೇರು.—ವಾಮಹಸ್ತೇ ಕರ್ತರೀಸ್ಯಾದೂರ್ಧ್ವತಸ್ಸಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಃ ‖
ತತೋರ್ಧ್ವಶ್ಚಾರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ್ಯೈಕಭಾವತಃ ‖
ಏವಙ್ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಯೋಗೇಷು ಮೇರುಪರ್ವತ ದರ್ಶನೇ ‖
ಮನ್ದರ.—ಪತಾಕಂವಾರ್ಧಚನ್ದ್ರಂವಾ ತ್ರಿಪತಾಕಮಥಾಪಿವಾ ‖
ಪ್ರಸಾರ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೋರ್ಧ್ವಂ ವಾಮಹಸ್ತೇ ಸಮಂ ಬುಧಃ ‖
ಪ್ರದರ್ಶನೇ ಮನ್ದರಾದ್ರೇಃ ಕುರ್ಯಾದೇವಂ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ‖
ತ್ರಿಕೂಟ.—ತಾಮ್ರಚೂಡಕರಸ್ತೋಯಙ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಕಙ್ಕ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ‖
ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ತ್ರಿಕೂಟಾದ್ರೇಸ್ತದೇವಚ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ‖
ನೀಲ.—ಚತುರಂ ವಾಮಹಸ್ತೇನ ಪುರತೋ ವಾಮಕಸ್ತಥಾ ‖
ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ತಥಾ ದಕ್ಷೇ ಕುರ್ಯಾತ್ತಸ್ಯೋಪರಿಸ್ಥಿತಃ ‖
ಏವಙ್ಕೃತ್ವಾ ಬುಧಸ್ಸಮ್ಯಕ್ ನೀಲಪರ್ವತ ದರ್ಶನೇ ‖
ಚಕ್ರವಾಳ.—ಶಿಖರಂ ವಾಮಹಸ್ತೇತು ಕೃತ್ವಾಚೋರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಸಾರ್ಯಚ ‖
ಸೂಚೀನ್ತು ದಕ್ಷಿಣೇ ಕೃತ್ವಾ ಭ್ರಾಮಯೇದ್ವಾಮತಸ್ತಥಾ ‖
ಚಕ್ರವಾಳಗಿರಿಃಪ್ರೋಕ್ತಸ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ‖

ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ.—ಕರ್ತರೀಹಸ್ತ ಮಿತ್ಯೇವ ವಕ್ಷೋಭಾಗೇ ನಿವೇಶಿತಃ ‖
ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಾರ್ಥೇಚ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ‖
ನಿಷಧ.—ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಞ್ಚೈವ ಶಿರೋದೇಶೇ ನಿವೇಶಿತಃ ‖
ನಿಷಧಃಪರ್ವತಃಖ್ಯಾತೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ‖
ವಿನ್ಧ್ಯ.—ವಾಮೇ ದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತೇಚ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಃಕರ್ತರೀ ಕರಃ ‖
ಶಿರೋದೇಶೇವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ವಿನ್ಧ್ಯಾದ್ರಿನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ‖
ಮಲಯ.—ಅಮ್ಸದೇಶೇ ಕರ್ತರೀಞ್ಚ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ‖
ಮಲಯಾದ್ರೀತಿ ನಾಮ್ನಾಯನ್ನೀಲಾದ್ರಿನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ‖
ಪಾರಿಭದ್ರ.—ನಾಭಿದೇಶೇ ದ್ವಿಹಸ್ತಾಚ ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ತಥಾ ‖
ನಿಶ್ಚಲತ್ವೇನ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪಾರಿಭದ್ರಾದ್ರಿ ನಾಮಕಃ ‖
ಗನ್ಧಮಾದನ.—ದ್ವಿಹಸ್ತಾ ಕರ್ತರೀಯುಕ್ತಾ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿ ನಾಮತಾ ‖
ಫಾಲಭಾಗೇಚ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗನ್ಧಾದ್ರಿನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ‖
ಸಾಮಾನ್ಯಪರ್ವತ.—ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಞ್ಚೈವ ತತ್ತದ್ಭಾಗೇ ನಿವೇಶಿತಃ ‖
ಕಿಞ್ಚಿದೂರ್ಧ್ವಮ್ಮತಸ್ತೋಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯಃಪರ್ವತಾಕೃತಿಃ ‖

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ —

ಅಥ ವೃಕ್ಷಾಭಿನಯಃ.

ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷ.—ವಕ್ಷೋಭಾಗೇ ಪಲ್ಲವಞ್ಚ ಹಸ್ತತೋದ್ವೇಷ್ಟಿತೇ ಭವೇತ್ ‖
ರಚಿತಾಕಾರ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಅಶ್ವತ್ಥೋ ವೃಕ್ಷ ಭಾವನೇ ‖
ಗಿರೀಶ.—ದ್ವಿಭಾಗೇ ಮುಕುಳಾ ಹಸ್ತಾ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಮುಖ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ‖
ಗಿರೀಶವೃಕ್ಷ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ‖
ತಾಳ.—ಡಮರುಃಕರಮಿತ್ಯೇವನ್ದ್ವಿಪಾರ್ಶ್ವೇಚ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ‖
ತಾಳವೃಕ್ಷ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ‖
ತಿನ್ತ್ರಿಣೀ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತಶ್ಚ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಶ್ಚತುರಃಕರಃ ‖
ತಿನ್ತ್ರಿಣೀತರು ರಿತ್ಯೇವ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಶಙ್ಕರ ಕಿಙ್ಕರಃ ‖
ನಾರಙ್ಗ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತೇಚ ಪದ್ಮಕೋಶೋಭಿದಃಕರಃ ‖
ಅಧೋಮುಖೇಚ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ನಾರಙ್ಗನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ‖

ಕಾವೇರೀ.—ವಿರಳಾಙ್ಗುಳಿಕಾ ಪಶ್ಚಾದಧೋಮುಖ ಪತಾಕಯಾ ॥
ತಥಾ ಶೀಘ್ರಂ ಪ್ರಚಾಲಯಿತ್ವಾ ಕಾವೇರೀಂ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ತುಙ್ಗಭದ್ರಾ.—ಸಙ್ಗತಾನಾಮಿಕಾ ತರ್ಜನ್ಯುಪರಿಸ್ಥಿತ ಮಧ್ಯಮಾ ॥
ಕನಿಷ್ಠಾಙ್ಗುಳಿಕಾ ವಾಮೇ ದೃಶ್ಯತೇ ಕಿಞ್ಚಿದುನ್ನತಾ ॥
ದಕ್ಷಿಣಸ್ತು ತದಙ್ಗುಷ್ಠ ಞ್ಚಲತೋಧೋಮುಖಾಙ್ಗುಳಿಃ ॥
ಪತಾಕರೂಪಸ್ತ್ವೈವ ತುಙ್ಗಭದ್ರಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಸಮುಸ್ತನದೀ.—ಊರ್ಧ್ವಾಧೋಮುಖವಿನ್ಯಾಸೌತ್ಪತಾಕೌ ಪುರಸ್ಥಿತೌ ॥
ಮುಖ್ಯಾಸುಚ ಮಹಾತೀರ್ಥ ನದೀಷು ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಭೂದೇವೀ.—ವಾಮತಃಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ತಥಾ ॥
ಅಧೋಮುಖೇನತೇನೈವ ಭೂಮಿಮಾವರ್ಣಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಆಕಾಶ.—ಕೃತ್ವಾ ತದ್ವಿಪ್ರಕೀರ್ಣಞ್ಚ ಮಣ್ಡಲಾಕಾರ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥
ಅರಾಳಸ್ತು ಪ್ರದರ್ಶಿನ್ಯಾಙ್ಗಗನಮ್ಮಣ್ಡಲಂ ಲಭೇತ್ ॥
ನಕ್ಷತ್ರ.—ವಾಮೇ ಪತಾಕೇ ಪುರತಃ ದಕ್ಷಿಣೇಚಾಲಪದ್ಮಕೇ ॥
ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಚಲನಾತ್ತಿರ್ಯಙ್ನಕ್ಷತ್ರಾಭಿನಯೇ ಬುಧಃ ॥
ಪಞ್ಚಭೂತ.—ಸವ್ಯಂ ಸೂಚೀಮುಖಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ವರ್ತನಮಾದಿಶೇತ್ ॥
ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ಭುಜಮಾನೇನಚೋದ್ವಹಮ್ ॥
ಪಞ್ಚಭೂತಾಭಿನಯನೇ ನಾಟ್ಯವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದಃ ॥
ಪುರುಷಭೂತ.—ದಕ್ಷವಾಮಕರೌಕೃತ್ವಾ ಮುಷ್ಟಿಕೌ ವೇಣುವರ್ತಿತೌ ॥
ಪೀಡಿತಞ್ಚ ಪರಿಕ್ರಮ್ಯೇತ್ಕ್ರೂರದೃಗ್ಭೂತ ಭಾವನೇ ॥
ಸ್ತ್ರೀಭೂತ.—ಕಟಕಂ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ಪೂರ್ವವದ್ದೇಹಮಾರಭೇತ್ ॥
ಭೂತಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚಾಭಿನಯೋ ನಾಟ್ಯವಿದ್ಭಿರ್ನಿಗದ್ಯತೇ ॥
ರಾಕ್ಷಸ.—ಮುಖೇಕರಾಭ್ಯಾಂ ಶಕಟೌ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಙ್ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥
ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಾವಙ್ಕುಶೇಚ ವದನೇ ಸನ್ನಿಧಾಯಚ ॥
ಕ್ರೂರದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀ.—ಹಸ್ತೌ ಸೂಚಿಕನಾಮಾನೌ ಚುಬುಕೇಚ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಉಗ್ರದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ರಾಕ್ಷಸಸ್ತ್ರೀಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಪೂತನೀ.—ದಕ್ಷವಾಮಕರೌ ಕೃತ್ವಾ ಮುಷ್ಟ್ಯಾಕಾರೇಣ ವರ್ತಿತೌ ॥
ವಿಕಟಞ್ಚ ಪರಿಕ್ರಾಮೇ ಕ್ರೂರದೃಕ್ಪೂತನೀ ಮತಾ ॥

ಚತುರ್ವೇದ—ಋಗ್ವೇದ.—ಋಗ್ವೇದೇಚ ಪತಾಕಾಙ್ಗಚಾಲಿತೇ ಯದಿ ಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಯಜುರ್ವೇದ.—ಪತಾಕೇ ಚತುರಙ್ಗುಳ್ಯಃ ಶೌನಃ ಪುನ್ಯೇಸಚಾಲಿತಃ ॥
ಯಜುರ್ವೇದೇ ಯುಜ್ಯತೇಪಿ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಸಾಮ.—ಅಧಸ್ತ ಊರ್ಧ್ವಭಾಗಸ್ಥೋ ಹಮ್ಸಾಸ್ಯಂ ದಂಶ ನಾಮಕಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಸಾಮವೇದಾರ್ಥೇ ಭರತಕ್ರಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಅಥರ್ವಣ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷೋಧೋಮುಖಶ್ಚ ಅಥರ್ವಣ ಶ್ರುತಿರ್ಭವೇತ್ ॥
ಷಡೃತು-ವಸನ್ತರ್ತು.-ತ್ರಿಪತಾಕಕರಸ್ಸೋಯಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿಭಾಗೇಚ ಚಾಲಿತಃ ॥
ವಸನ್ತರುತು ನಾಮಾಯಂ ಯುಜ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥
ಗ್ರೀಷ್ಮರ್ತು.—ಕರೋಪ್ಯರ್ಧಪತಾಕಶ್ಚ ಪರ್ಯಾಯೇಣಾಗ್ರತಶ್ಚಲಃ ॥
ಗ್ರೀಷ್ಮಕಾಲಸ್ಯ ನಾಮಾಯನ್ನೃತ್ತವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ವರ್ಷರ್ತು.—ಪತಾಕಾಖ್ಯಕರಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ಪಾರ್ಶ್ವದ್ವಯೇ ಚಲಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಯೋಗಕುಶಲೈರ್ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಶರದೃತು.—ಅಲಪದ್ಮಕ ಹಂಸಾಖ್ಯೌ ಕರ್ಣದೇಶೇಪಿ ಚಾಲಿತೌ ॥
ಶರತ್ಕಾಲಮಿದಂ ವಿನ್ದ್ಯಾತ್ಪೂರ್ವಿಕೈಶ್ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದೈಃ ॥
ಹಿಮನ್ತರ್ತು.—ಅಧೋಮುಖಸ್ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಃ ಪುರೋರ್ಧ್ವಮುಖಕೃತ್ತಥಾ ॥
ಹಿಮನ್ತರುತು ವಿಖ್ಯಾತೋ ನೃತ್ತವಿದ್ಯಾ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ಶಿಶಿರರ್ತು.—ಶರಧೇ ಅರ್ಧಮುಕುಳಃ ಪುರೋಭಾಗೇಚ ಚಾಲಿತಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಶಿಶಿರುತ್ಸವ್ಯಕ್ತಿ ಕೀರ್ತಿತೋ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಸಮುಸ್ತ ದೇವತಾ.—ಅನ್ಯೇ ದೇವಸ್ಯ ಯನ್ಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಯುಧಂ ವಾಹನನ್ತಥಾ ॥
ದೇವಸ್ಯಾಭಿನಯೇತ್ತಚ್ಚ ದೇವತಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯ—ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.—ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಶಿಖರನ್ಧೃತ್ವಾ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ
ದಕ್ಷಿಣೇನಕೃತೇ ತಿರ್ಯಗ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಙ್ಕರಸ್ಮೃತಃ ॥ [ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಚತುರೋಭಿಮುಖೀ ಭೂತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕ್ಷತ್ರಿಯ.—ವಾಮೇನ ಶಿಖರನ್ತಿರ್ಯಗ್ಧೃತ್ವಾನ್ಯೇನ ಪತಾಕಕಃ ॥
ಧ್ರುತೋ ಯದಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಹಸ್ತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ ॥
ಅಮ್ಸದೇಶೇ ಪತಾಕಾಗ್ರಭಾಗೇನೈವ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾರ್ಥೇಭುಜಸ್ಥಾನೇ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ತೂಣೀರಾರ್ಥೇಽಪಿ ಪೃಷ್ಠಸ್ಥೌ ಪುರುಷಸ್ಯ ನಿದರ್ಶಯೇತ್ ||
ಇತ್ಯರ್ಥೇತು ನಿಯುಜ್ಯೇತ ನಾಟ್ಯಕರ್ಮ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ||

ವೈಶ್ಯ.—ಪತಾಕಯೋ ರುರೋದೇಶೇ ದರ್ಶಯೇದ್ವೈಶ್ಯ ದರ್ಶನೇ |
ವಾಮೇಕರೇತು ಹಂಸಾಸ್ಯಂ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಮುಖಃ |
ವೈಶ್ಯಹಸ್ತೋ ಯಮಾಖ್ಯಾತೋನೃತ್ತಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೈಃ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ||

ಶೂದ್ರ.—ಅಗ್ರೇ ಪ್ರದರ್ಶಯೇಚ್ಚೂದ್ರಂ ಹಸ್ತೇನಾರ್ಧಪತಾಕಯಾ ||
ವಾಮೇತು ಶಿಖರಂ ಸೂಚೀ ದಕ್ಷಿಣೇ ಶೂದ್ರಹಸ್ತಕಃ ||

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ.—ತೇಜಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಞ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ತಥೈವಚ ||
ಪುರುಷೋ ದೈರ್ಘ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಯಶೋವೃದ್ಧಿರ್ಯಥಾಕ್ರಮಮ್ ||
ದಕ್ಷಿಣಾಙ್ಗೇಚೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ಲಲಾಟೇಚ ನಿವೇಶಿತಮ್ ||
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ ನಿಶ್ಚಯಾರ್ಥೇ ಕರೋ ಲಿಙ್ಗಶ್ಚ ಸೂಚಕಃ ||
ಯುಜ್ಯತೇ ಕವಿಭಿರ್ನಾಟ್ಯೈರ್ಮಾನವಾರ್ಥೇ ಚತುರಃಪುರಃ ||

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ.—ಪುರೋಭಾಗೇ ಪೂರ್ಧ್ವದೇಶೇಪ್ಯಧೋಭಾಗಶ್ಚ ನಿಶ್ಚಲಃ ||
ಪೈಷ್ಣವಾಭಿಧ ಹಸ್ತೋಯಂ ಗೃಹಸ್ಥಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ||

ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ.—ಪತಾಕಹಸ್ತಚತುರೋ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೀ ಭವೇತ್ ||
ಪುರೋಭಾಗೇ ತತಶ್ಚೈವ ಪೂರ್ಧ್ವಾಗ್ರೇ ಯುಗ್ಮಸಙ್ಗಯೋಃ ||
ಪತಾಕಶ್ಚತುರಾಕಾರೌ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಞ್ಚ ದರ್ಶಯೇತ್ ||
ಯುಜ್ಯತೇ ಪರ್ಣಶಾಲಾಯಾಂ ಭರತಕ್ರಮ ವೇದಿಭಿಃ ||

ಸನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮ.—ಪದ್ಮಕೋಶಮಧೋವಾಮೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ಶಿಖರಃಕರಃ ||
ಯತಿಭಾವಯುತೌ ಹಸ್ತೌ ವಕ್ಷ್ಯತೇ ಭರತಾರ್ಣವೇ ||

ಭದ್ರಜಾತಿ ನಾಯಕ.—ವಾಮೇ ಮುಷ್ಟಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಕ್ಷಸಿಸ್ವೇ ನಿವೇಶ್ಯಚ ||
ದಕ್ಷಃಪತಾಕನಿರ್ತ್ಯಕ್ಷ ಭದ್ರನಾಯಕ ಈರಿತಃ ||

ದತ್ತನಾಯಕ.—ಶಿಖರೇ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ವಕ್ಷಸಿಸ್ವೇ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ||
ಅಮ್ಸದೇಶಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇ ಸೂಚಿ ವಕ್ರತಾ ||
ದತ್ತಾಖ್ಯೋ ನಾಯಕಃಪ್ರೋಕ್ತಃ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ||

ಕೂಚಿಮಾರ.—ವಾಮೇ ಅರಾಳಕಃಕೃತ್ವಾ ಹೃದಯೇ ಪುಷ್ಟಿತೋ ಯದಿ ||
ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಧಪತಾಕಂವಾ ಕೂಚಿಮಾರಾಖ್ಯಕೋ ಯದಿ ||

ಪಾಞ್ಚಾಲ.—ಶುಕತುಣ್ಡಶ್ಚ ಕರಯೋಃ ಫಾಲಾಗ್ರೇ ನಿಶ್ಚಲಸ್ಥಿತಃ ||
ಇತ್ಯೇವನ್ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪಾಞ್ಚಾಲೋ ನಾಯಕಸ್ಮೃತಃ ||

ರಾಜ.—ಕಟಕಂ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ನಾಭಿದೇಶೇ ನಿಧಾಯಚ ||
ದಕ್ಷಿಣೇ ತ್ರಿಪತಾಕಞ್ಚ ಕೃತ್ವಾಪಾರ್ಶ್ವೇ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ||
ರಾಜಾನನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಧೀಮಾನ್ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದಃ ||

ಮ್ಲೇಚ್ಛ.—ಬಧ್ವಾಹಸ್ತೌ ಹೃದಿಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ತತಃಪರಮ್ ||
ಯದಿ ಬಧ್ವಾಮನಃಕೃತ್ವಾ ಮ್ಲೇಚ್ಛಭಾವೇ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ||

ಮೂಕ.—ಭಾಷಣೇ ವ್ಯಕ್ತ ವಚನೇ ವಿವರ್ಣಾಙ್ಗೋ ಭವೇತ್ತದಾ ||
ಮೂಕಾಭಿನಯ ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರೇಸು ಸಮ್ಮತಃ ||

ಕುಬ್ಜ.—ವಾಮಞ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಞ್ಚೈವ ಮುಷ್ಟಿಃಕುರ್ಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ ||
ಪರ್ಯಾಯತಃಪ್ರಚಲಿತೌ ಪುರಃಕೃತ್ವಾಕರೌ ತಥಾ ||

ಗೂನಾಖ್ಯ.—ಪೃಷ್ಠೇ ಕುಞ್ಚಿತಚಾರಿಣ್ಯಾಂ ಪತಾಕೇ ಜಙ್ಘಚಾಲಿತಃ ||
ಗೂನಾಖ್ಯಾಭಿನಯಸ್ಸೋಯಂ ಯುಜ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ||

ವೃದ್ಧ.—ವಾಮೇ ಪತಾಕಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ಅಙ್ಗುಳ್ಯೋ ವಿರಳಾಸ್ತದಾ ||
ಅಧೋಭಾಗೇ ಕಮ್ಪಯಿತ್ವಾಚಾಙ್ಗೇ ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಕುಞ್ಚಿತಮ್ ||
ದಕ್ಷಿಣೇ ಶಿಖರಙ್ಕೃತ್ವಾ ವಯೋವೃದ್ಧಾನ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ||
ಅಷ್ಟಾದಶಾನಾಂ ವರ್ಣಾನಾಙ್ಕರ್ಮತ್ವೇನ ಕರಾಸ್ಮೃತಾಃ ||
ತತ್ತದ್ದೇಶ ಜನಾನಾಞ್ಚ ಏವ ಮೂಹ್ಯಮ್ಬುಧೋತ್ತಮೈಃ ||
ಯಾವದರ್ಥಾಃಪ್ರಯೋಗಾನಾ ನ್ತಾವದ್ಭೇದ ಕರಾಸ್ಮೃತಾಃ ||
ಅರ್ಥಾತ್ಪ್ರಕರಣಾಲ್ಲಿಙ್ಗದೌಚಿತ್ಯಾದರ್ಥ ನಿರ್ಣಯಃ ||
ತತ್ತತ್ಸರ್ವ್ವಕ್ಸಮಾಲೋಚ್ಯ ಸಙ್ಗೃಹ್ಯೋಕ್ತಮಿದಮ್ಮಯಾ ||
ಸಮಾಲೋಚ್ಯ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಮ್ಬುಧಜ್ಞೈರಿಹ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ ||

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಬಾನ್ಧವಾಭಿನಯಮ್.

———:o:———

ಪಿತಾಮಹ.—ಲಲಾಟೇಞ್ಜಲಿ ಹಸ್ತಸ್ಯಾ ಭಾಗಾಗ್ರೇ ಶಿಖರಃಕರಃ ||
ಬದ್ಧೋ ಪಿತಾಮಹಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಪ್ರಾಜ್ಞೈರ್ನಾಟ್ಯಾರ್ಥ ಕೋವಿದೈಃ ||

ಪಿತೃ.—ಹಸ್ತೇ ವಾಮೇಽರ್ಧಚನ್ದ್ರಶ್ಚ ಶಿಖರೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಧೃತಶ್ಚೇನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞೈಃ ಪಿತೃಹಸ್ತೋಽಯಮುಚ್ಯತೇ ॥
ಅಯಂ ಹಸ್ತಸ್ತು ಜನಕೇ ಜಾಮಾತರಿ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಪತಾಕಹಸ್ತಮುಪರೇಚೋರ್ಧ್ವೇ ನಿಹ್ಮಾಸ್ಯ ಕಙ್ಕರಮ್ ॥
ಚಲಿತಞ್ಚಾಗ್ರಸ್ಯ ಸಂಯೋಜ್ಯ ಜನಕಸ್ಯ ನಿದರ್ಶನೇ ॥
ಪಿತೃವ್ಯ.—ದಕ್ಷಿಣೇನಾಞ್ಜಲಿಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪಿತೃವ್ಯಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಮಾತುಳ.—ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇಽಙ್ಗುಳಿಙ್ಕುರ್ಯಾನ್ಮಾತುಳಸ್ಯ ನಿದರ್ಶನೇ ॥
ಶಾಲಕ.—ಏತದೇವ ವಿಪರ್ಯಾಸಾಚ್ಛಾಲಕಸ್ಯ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥
ದೇವರ.—ಉರೋದೇಶೇತು ಶಿಖರಂ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗೇ ಪತಾಕಕಮ್ ॥
ನಿದರ್ಶಯೇದ್ದೇವರೇಚ ಭರತಾದ್ಯೈರಿತೀರಿತಾಃ ॥
ಭರ್ತೃಭ್ರಾತೃ.—ವಾಮೇತು ಶಿಖರನ್ಧೃತ್ವಾ ಪಾರ್ಶ್ವಯೋಃಕರ್ತರೀಮುಖಃ ॥
ಧೃತೋ ದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತೇನ ಭರ್ತೃಭ್ರಾತೃಕರಸ್ಮೃತಃ ॥
ಕನಿಷ್ಠಭ್ರಾತೃ.—ಮಯೂರಹಸ್ತಃಪುರತಃ ಪಶ್ಚಾದ್ಭಾಗೇಚ ದರ್ಶಿತಃ ॥
ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತೃ ಕನಿಷ್ಠಸ್ಯಾಪ್ಯಯಂ ಹಸ್ತಃಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಕಟಿಭಾಗೇ ಸರ್ಪಶಿರೋ ಹಸ್ತೌನ್ಯಸ್ತೌ ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕನೀಯ ಸಮಭ್ರಾತರಞ್ಚ ಗೃಹ್ಯತೇ ನೀತಿ ಕೋವಿದೈಃ ॥
ಪುತ್ರ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಸ್ತು ಜಠರೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಃಪುತ್ರಸಂಜ್ಞಿತಃ ॥
ಅದೃಶ್ಯಸೂಚೀಂ ವದನೇಚೇಚ್ಚ ಸೂನುಮ್ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ॥
ಭರ್ತೃ.—ವಿನ್ಯಸ್ಯ ಕಣ್ಠೇ ಹಂಸಾಸ್ಯಂ ಶಿಖರೇ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಭರ್ತೃಹಸ್ತ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಭರ್ತರ್ಯೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಸನ್ದಂಶಹಸ್ತೌ ಕಣ್ಠೇತು ನಿಹತೌಪತಿ ಗೋಚರೇ ॥
ನಿಯೋಜಯೇದ್ಗ್ರಹಿತಾರ್ಥಞ್ಚನ್ದ್ರೇಣ ಮಣಿಬನ್ಧಕಮ್ ॥
ಶ್ವಶ್ರೂಃ.—ವಿನ್ಯಸ್ಯಕಣ್ಠೇ ಹಂಸಾಸ್ಯೌ ಸನ್ದಂಶನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಉದರೇಚ ಪರಾವೃತ್ಯ ವಾಮಹಸ್ತೇ ತತಃಪರಮ್ ॥
ಸ್ತ್ರಿಯಃಕರೋ ಧೃತೋಶ್ವಶ್ರೂಹಸ್ತಸ್ತಸ್ಯಾನ್ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಶ್ವಶುರ.—ಏತಸ್ಯಾನ್ತೇತು ಹಸ್ತಸ್ಯ ಶಿಖರೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಯದಿ ॥
ಧೃತಶ್ಶ್ವಶುರಹಸ್ತಸ್ಸ್ಯಾತ್ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಸಂಯುಕ್ತಮಞ್ಜಲಿಂ ವಕ್ಷಸ್ಸು ಸಂಯುಕ್ತಃಪತಾಕಕಃ ॥
ನಿದಧ್ಯಾದಮ್ಸಕೇ ಸ[illegible]ಶ್ವಶುರಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ಜ್ಯೇಷ್ಠಭ್ರಾತೃ.—ಕಕ್ಷದೇಶೇ ಸರ್ಪಶಿರೌ ನಿಶ್ಚಲೌ ಭ್ರಾತರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರೇಣ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ಬಾಲಕ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷೋ ನಾಭಿದೇಶೇ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ಸವ್ಯ ಹಸ್ತಕೇ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇ ಶಿಖರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಬಾಲಕಶ್ಚ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಸಖ್ಯುಃ.—ವಾಮಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ಪತಾಕಸ್ಯೋಪರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ಪೂರ್ವವದ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಖ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥
ಕುಷ್ಠ.—ವಾಮಞ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಞ್ಚೈವ ಮುಷ್ಟಿಙ್ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥
ಪರ್ಯಾಯಶ್ಚ ಪ್ರಚಲಿತೌ ಪುರಃಕೃತ್ವಾಕರಸ್ತಥಾ ॥
ಪಿತೃಬಾನ್ಧವ.—ದಕ್ಷಿಣೇನಾಞ್ಜಲಿಙ್ಕುರ್ಯಾತ್ಪಿತೃ ಸಮ್ಬನ್ಧಿ ದರ್ಶನೇ ॥
ಹಸ್ತಿನೀ.—ಲಲಾಟೇ ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಪುರತೋ ನಿಶ್ಚಲಸ್ಥಿತಃ ॥
ಹಸ್ತಿನ್ಯಾರ್ಥೇಪಿ ಯೋಜ್ಯನ್ತೇ ಗಾನವಿದ್ಯಾ ವಿಚಕ್ಷಣಾಃ ॥
ಚಿತ್ತಿನೀ.—ಉರಸ್ಥಲೇಸ್ಯಾತ್ಪುರತಃಸ್ಥಿತೋ ಚಿತ್ತಿನಿ ಭಾವನೇ ॥
ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರತಃ ॥
ಶಙ್ಖಿನೀ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷೇಚಾಮ್ಸದೇಶೇ ಪುರತೋ ನಿಶ್ಚಲಸ್ಥಿತಃ ॥
ಶಙ್ಖಿನ್ಯಾರ್ಥೇಪಿ ಯುಜ್ಯನ್ತೇ ಭರತಾರ್ಥ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥
ಪದ್ಮಿನೀ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಕುಕ್ಷಿಸ್ಥೋ ನಾಮ್ನಾಯಂ ಪದ್ಮಿನೀ ಸ್ಥಿತಃ ॥
ನರ್ಮಸಖೀ.—ಅಲಪದ್ಮಶ್ಚ ಕರ್ಣಸ್ಥೋ ಚಲಙ್ಕರ್ಣ ರಸಾಯನಮ್ ॥
ಸಖೀ.—ವಾಮೇಚ ದಕ್ಷಿಣೇ ಹಸ್ತೇ ಪತಾಕಸ್ಯೋಪರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ಪೂರ್ವದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವೇಚ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಖಿ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ದಾಸೀವೇಶ್ಯಾ.—ವಾಮಾಂಸೇ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕಟಕಾಮುಖಮ್ ॥
ವಾಮಭಾಗೇ ನಿವೇಶಸ್ಯ ದಾಸೀವೇಶ್ಯಾ ನಿರೂಪಣೇ ॥
ವಧೂ.—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ತಂ ವಕ್ಷಸಿ ನಿವೇಶ್ಯಚ ॥
ಪಾದಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಮಾಸಕ್ತಾ ದೃಷ್ಟಿಸ್ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಮುಖಸ್ತಥಾ ॥
ಗರ್ಭಿಣೀ.—ಸರ್ಪಶೀರ್ಷ ಕರಾಗ್ರೌತು ಸಂಯುಕ್ತೌ ನಾಭಿದೇಶತಃ ॥
ಅಧಃಪ್ರದೇಶೇ ದೃಶ್ಯೇತ ಗರ್ಭಿಣೀಂ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥

ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀ.—ವಿಸೃಜ್ಯ ಮುಕುಳಂಪೂರ್ವಂ ಪಶ್ಚಾತ್ತು ಮೃಗಶೀರ್ಷಕಮ್ ‖
ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಣಾಮಭಾವನಾಯ ಕೃಪಾಶಾನ್ತರಸೋದಯೇ ‖
ವಿಧವಾ.—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಞ್ಕೃತ್ವಾ ವಾಮಹಸ್ತೇ ನಿವೇಶಿತಮ್ ‖
ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕುರ್ಯಾದ್ವಕ್ಷಭಾಗೇ ನಿವೇಶಿತಃ ‖
ಶಿರಃಪಾರ್ಶ್ವಗತಞ್ಚಕುರ್ಯಾದ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೂಮಿಂ ವಿಲೋಕಯೇತ್ ‖
ಕಿಞ್ಚಿದ್ವಿನಮ್ರತಾಯಸ್ತು ವಿಧವಾನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ‖
ರಜಸ್ವಲಾ.—ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಙ್ಕುನಿಂ ಬಧ್ವಾ ರಕ್ತಾಸನ ನಿಷೇದುಷೀ ‖
ಕ್ರೂರದೃಗ್ಭ್ಯಾಂ ಸಮಾಲೋಕ್ಯ ರಥೋ ನಾರೀಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ‖
ಪೂರ್ಣಸ್ತ್ರೀ.—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಞ್ಕೃತ್ವಾ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇಪ್ಯಧೋಮುಖಃ ‖
ದಕ್ಷಿಣೇನತು ಹಮ್ಸಾಸ್ಯಂ ಪೂರ್ಣಸ್ತ್ರೀಞ್ಚ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ‖
ಸಪತ್ನೀ.—ವಾಮಂ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಮುಖಃ ‖
ಉರಸಶ್ಚ ಸಮಸ್ಥಾನೇ ಸಾಪತ್ನ್ಯಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ‖
ದರ್ಶಯಿತ್ವಾ ಪಾಶಹಸ್ತಞ್ಕರಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ತ್ರೀಕರಾ ವುಭೌ ‖
ಧೃತೌ ಸಪತ್ನ್ಯಾ ಹಸ್ತಸ್ಯಾತ್ತಸ್ಯಾಮೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ‖
ಬಾಲಸ್ತ್ರೀ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷನ್ನಾಭಿದೇಶಾನ್ನಿಶ್ಚಲೇನ ಗತಿಸ್ತದಾ ‖
ಬಾಲಸ್ತ್ರೀಣಾಮಭಾವನಾಸು ಸಾತ್ವಾದೇಚ ಯುಜ್ಯತೇ ‖
ಕನ್ಯಾ—ವಾಮನ್ತು ಕಟಕಞ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರತಸ್ಸನ್ನಿವೇಶ್ಯಚ ‖
ಸಮಸ್ಥಾನಸ್ಥಿತಃಪಶ್ಚಾತ್ಕನ್ಯಾಮಭಿನಯೇದ್ಬುಧಃ ‖
ವಿವಾಹ್ಯ ಕನ್ಯಾ.—ವಾಮತಃಕಟಕಞ್ಕೃತ್ವಾ ತಂ ವಕ್ಷಸಿನಿವೇಶ್ಯಚ ‖
ಪಾದಾಙ್ಗುಷ್ಠ ಸಮಾಸಕ್ತ ದೃಷ್ಟಿರ್ನಮ್ರಮುಖೀ ತಥಾ ‖
ಕಿಞ್ಚಿದ್ವಿವೃತ್ತ ಹಸ್ತಾತು ವಿವಾಹ್ಯಾ ಕನ್ಯಕಾಮತಾ ‖
ಸ್ವಕಾನ್ತಾ.—ವಾಮೇನಚಾರ್ಧಚನ್ದ್ರೇಣ ಪರಸೂಚೀಮುಖೇ ಯದಿ ‖
ಕಳೆದೇಶೆತು ಮಿಳಿತಸ್ಸ್ವಕಾನ್ತಾ ಸಮುದಾಹೃತಾ ‖
ಪಿತಾಮಹಿ.—ಮುಕುಳಂ ವಿರಳಂ ವಕ್ಷಃ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಕರಸ್ಸಮಮ್ ‖
ಮಸ್ತಕಸ್ಯಪ್ರಗೃಹ್ಯಾಚ ಪಿತಾಮಹ್ಯಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ‖
ಮಾತೃ.—ಏತದೇವ ವಿಪರ್ಯಾಸಾಜ್ಜನನ್ಯಾ ದರ್ಶನೇ ಭವೇತ್ ‖
ಹಸ್ತೇ ವಾಮೇರ್ಧಚನ್ದ್ರಶ್ಚ ಸನ್ದಂಶೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ‖
ಆವರ್ತಯಿತ್ವಾ ಜಠರೇ ವಾಮಹಸ್ತೇ ತತಃಪರಮ್ ‖

ಸ್ತ್ರಿಯಃಕರೋಧೃತೋ ಮಾತೃಹಸ್ತ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ‖
ಜನನ್ಯಾಞ್ಚ ಕುಮಾರ್ಯಾಞ್ಚ ಮಾತೃಹಸ್ತೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ‖
ಅತ್ತಿಕಾ.—ವಾಮಂ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣಸ್ತ್ರಿಪತಾಕಿಕಮ್ ‖
ಪ್ರಯೋಜಯೇದಂಸ ಸಮತಃಶ್ವಶ್ರ್ವಾದಿ ನಿರೂಪಣೇ ‖
ನನಾನ್ದ.—ಕಿಞ್ಚಿನ್ನತಂ ಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ಹಮ್ಸಪಕ್ಷನ್ತು ದಕ್ಷಿಣೇ ‖
ಪ್ರಯೋಜಯೇನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೇ ಭರತಾದ್ಯೈರಿತೀರಿತಃ ‖
ಭರ್ತೃಭ್ರಾತೃಕರಸ್ಯಾನ್ತೇ ಸ್ತ್ರೀಹಸ್ತೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ‖
ಧೃತೋನನಾನ್ದಹಸ್ತಸ್ಯಾತ್ತಸ್ಯಾಮೇವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ‖
ವಾಮೇಕರೇ ಹಮ್ಸಪಕ್ಷೋ ಅಧೋಮುಖಗತಿಸ್ತಥಾ ‖
ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಾಪೂರ್ಧ್ವಂ ಭರತಜ್ಞ ಇತೀರಿತಃ ‖
ಜ್ಯೇಷ್ಠಭಗಿನೀ.—ಪತಾಕಞ್ಚತುರಂ ಹಸ್ತೇ ಕೃತ್ವಾ ಭುಜಸಮುನ್ನ್ಯಸೇತ್ ‖
ಅಗ್ರಜಾಯಾಂ ಭಗಿನ್ಯಾಞ್ಚ ಭವೇದಿತ್ಯಾಹ ನಾಟ್ಯಕೇ ‖
ಸ್ವಸೃ.—ಅನ್ಯಸ್ಯಾರ್ಧಮೃಗಶಿರೋ ನಾಭಿದೇಶಗತೋ ಭವೇತ್ ‖
ದೇವರ ಭಾರ್ಯ.—ಸವ್ಯೇಚಾರ್ಧಪತಾಕಞ್ಚ ಮೃಗಶೀರ್ಷಞ್ಚ ಯೋಜಯೇತ್ ‖
ಮಾತುಲಭಾರ್ಯ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷಕರಸ್ಸೋಯಂ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇಚಲಸ್ತಥಾ ‖
ಮಾತುಳ್ಯಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯನ್ತೇ ನೃತ್ತಶಾಸ್ತ್ರವಿದೈಃಪರಮ್ ‖
ಮಾತೃಬಾನ್ಧವ್ಯ.—ಅಞ್ಜಲಿಂ ವಾಮತಃಕುರ್ಯಾನ್ಮಾತೃಸಮ್ಬನ್ಧಿ ದರ್ಶನೇ ‖
ಸ್ನುಷಾ.—ಮಯೂರಹಸ್ತಃಪುರತಃ ಸ್ತ್ರೀಹಸ್ತಶ್ಚ ಧೃತೋ ಯದಿ ‖
ಸ್ನುಷಾಹಸ್ತ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ‖

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

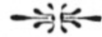
ಅಥ ಷಡ್ರಸಾಭಿನಯಃ.

ತುವರರಸ.—ಪತಾಕ ಚತುರಸ್ಸೋಯಂ ತುವರಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ‖
ಮಧುರ.—ಉದ್ವೇಷ್ಟಿತಾಲಪದ್ಮಾಖ್ಯೋ ಮಧುರಾರಸೋ ಭವೇತ್ ‖
ಲವಣ.—ಲವಣೇ ಮುಕುಳೋ ಭೂಯೋ ಉದ್ವೇಷ್ಟಞ್ಚ ಞ್ಚ ಲಾಕೃತಿಃ ‖
ಕಟು.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೋಭೂಯಶ್ಚಚತುರಾಭಿನಯೋ ಕಟೌ ‖
ತಿಕ್ತ.—ನಿಹ್ಮಭೇರುಣ್ಣಚಲನಾತ್ತಿಕ್ತಾರ್ಥೇ ಸಮ್ಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ ‖
ಅಮ್ಲ.—ಮುಕುಳೋ ವಿರಳೀಭೂತೋ ಚಲಿತೋಧೋಮುಖಸ್ತಥಾ ‖

ಅಥ ವರ್ಣಪಞ್ಚಕಾಭಿನಯಃ.

ಶ್ವೇತವರ್ಣ.—ಪತಾಕಚತುರಸ್ರೋಽಯಂ ಮುಖದೇಶೇ ವಿನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಶ್ವೇತವರ್ಣೇತ ಯೋಜ್ಯನ್ತೇ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಸಾರಿಣಃ ॥
ಪೀತ.—ತಿರಶ್ಚೀನಂ ಪತಾಕಞ್ಚ ಪೀತವರ್ಣೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ರಕ್ತ.—ತಾಮ್ರಚೂಡಕರಸ್ತ್ರೈಕ್ಯಕೃತೇಸ್ಯಾದ್ರಕ್ತವರ್ಣಕೇ ॥
ನೀಲ.—ಸನ್ದಂಶಶ್ಚೇತ್ತಿರಶ್ಚೀನೋ ನೀಲವರ್ಣೇಪಿ ಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕಾಲಕ.—ನಖಪಮ್ನಕರಸ್ರೋಯನ್ತಿರ್ಯಕ್ಕಾಲಕವರ್ಣಕಮ್ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

ಅಥ ಪರ್ವತಾಭಿನಯಃ.

ಕೈಲಾಸಪರ್ವತ.—ವಾಮತಶ್ಶಿಖರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರತಸ್ಸಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ದಕ್ಷಿಣೇ ಚತುರಃ ಕೃತ್ವಾ ಕೈಲಾಸಾದಿನ್ನಿರೂಪಯೇತ್ ॥
ಮೇರು.—ವಾಮಹಸ್ತೇ ಕರ್ತರೀಸ್ಯಾದೂರ್ಧ್ವತಸ್ಸಮ್ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ತತೋರ್ಧ್ವಶ್ಚಾರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ಯಾತ್ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ್ಯೈಕಭಾವತಃ ॥
ಏವಙ್ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಯೋಗೇಷು ಮೇರುಪರ್ವತ ದರ್ಶನೇ ॥
ಮನ್ದರ.—ಪತಾಕಂವಾರ್ಧಚನ್ದ್ರಂವಾ ತ್ರಿಪತಾಕಮಥಾಪಿವಾ ॥
ಪ್ರಸಾರ್ಯ ದಕ್ಷಿಣಞ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ವಾಮಹಸ್ತೇ ಸಮಂ ಬುಧಃ ॥
ಪ್ರದರ್ಶನೇ ಮನ್ದರಾದ್ರೇಃ ಕುರ್ಯಾದೇವಂ ಪ್ರಯತ್ನತಃ ॥
ತ್ರಿಕೂಟ.—ತಾಮ್ರಚೂಡಕರಸ್ರೋಯಙ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಕಞ್ಚ ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ ॥
ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ತ್ರಿಕೂಟಾದ್ರೇಸ್ತದೇವಚ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ॥
ನೀಲ.—ಚತುರಂ ವಾಮಹೇನ ಪುರತೋ ವಾಮಕಸ್ತಥಾ ॥
ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಸ್ತಥಾ ದಕ್ಷೇ ಕುರ್ಯಾತ್ತಸ್ಯೋಪರಿಸ್ಥಿತಃ ॥
ಏವಙ್ಕೃತ್ವಾ ಬುಧಸ್ಸಮ್ಯಕ್ ನೀಲಪರ್ವತ ದರ್ಶನೇ ॥
ಚಕ್ರವಾಳ.—ಶಿಖರಂ ವಾಮಹಸ್ತೇತು ಕೃತ್ವಾಚೋರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಸಾರ್ಯಚ ॥
ಸೂಚೀನ್ತು ದಕ್ಷಿಣೇ ಕೃತ್ವಾ ಭ್ರಾಮಯೇದ್ವಾಮತಸ್ತಥಾ ॥
ಚಕ್ರವಾಳಗಿರಿಃಪ್ರೋಕ್ತಸ್ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಚಕ್ಷಣೈಃ ॥

ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ.—ಕರ್ತರೀಹಸ್ತಮಿತ್ಯೇವ ವಕ್ಷೋಭಾಗೇ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಾರ್ಥೇಚ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥
ನಿಷಧ.—ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಞ್ಚೈವ ಶಿರೋದೇಶೇ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ನಿಷಧಃಪರ್ವತಃಖ್ಯಾತೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ವಿನ್ಧ್ಯ.—ವಾಮೇ ದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತೇ ಚ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಃಕರ್ತರೀ ಕರಃ ॥
ಶಿರೋದೇಶೇವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ವಿನ್ಧ್ಯಾದ್ರಿನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಮಲಯ.—ಅಮ್ಸದೇಶೇ ಕರ್ತರೀಞ್ಚ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಮಲಯಾದ್ರೀತಿ ನಾಮ್ನಾಯನ್ನೀಲಾದ್ರಿನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಪಾರಿಭದ್ರ.—ನಾಭಿದೇಶೇ ದ್ವಿಹಸ್ತೌಚ ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಸ್ತಥಾ ॥
ನಿಶ್ಚಲತ್ವೇನ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪಾರಿಭದ್ರಾದ್ರಿ ನಾಮಕಃ ॥
ಗನ್ಧಮಾದನ.—ದ್ವಿಹಸ್ತೌ ಕರ್ತರೀಯುಕ್ತೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿ ನಾಮತೌ ॥
ಫಾಲಭಾಗೇಚ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಗನ್ಧಾದ್ರಿನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಸಾಮಾನ್ಯಪರ್ವತ.—ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕಞ್ಚೈವ ತತ್ತದ್ಭಾಗೇ ನಿವೇಶಿತಃ ॥
ಕಿಞ್ಚಿದೂರ್ಧ್ವಮ್ಮತಸ್ರೋಯಂ ಸಾಮಾನ್ಯಃಪರ್ವತಾಕೃತಿಃ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ —

ಅಥ ವೃಕ್ಷಾಭಿನಯಃ.

ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷ.—ವಕ್ಷೋಭಾಗೇ ಪಲ್ಲವಞ್ಚ ಹಸ್ತತೋದ್ವೇಷ್ಟಿತೇ ಭವೇತ್ ॥
ರೇಚಿತಾಕಾರ ಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಅಶ್ವತ್ಥೋ ವೃಕ್ಷಭಾವನೇ ॥
ಗಿರೀಶ.—ದ್ವಿಭಾಗೇ ಮುಕುಳೌ ಹಸ್ತೌ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಮುಖ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಗಿರೀಶವೃಕ್ಷ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥
ತಾಳ.—ಡಮರುಃಕರಮಿತ್ಯೇವನ್ದ್ವಿಪಾರ್ಶ್ವೇಚ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ತಾಳವೃಕ್ಷ ಇತಿಖ್ಯಾತೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥
ತಿನ್ತ್ರಿಣೀ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತಶ್ಚ ವಿಶ್ಲಿಷ್ಟಶ್ಚತುರಃಕರಃ ॥
ತಿನ್ತ್ರಿಣೀತರು ರಿತ್ಯೇವ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ಶಙ್ಕರ ಕಿಙ್ಕರಃ ॥
ನಾರಙ್ಗ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತೇಚ ಪದ್ಮಕೋಶೋಭಿದಃಕರಃ ॥
ಅಧೋಮುಖೇಚ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ನಾರಙ್ಗನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ಮಧುಕ.—ಭ್ರಮರಶ್ಚ ಕರಸ್ಸೋಯಂ ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ ||
ಅಪವೇಷ್ಟಿತಕಶ್ಚಾಪಿ ಮಧುಕೋವೃಕ್ಷ ಭಾವನೇ ||

ಬಿಲ್ವ.—ಚತುರಾರ್ಧಕರಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ಮುಖಭಾಗಞ್ಚ ಸಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ||
ಕಿಞ್ಚಿತ್ತು ಚಲನಾತ್ತಿರ್ಯಗ್ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷ ನಿರೂಪಣಮ್ ||

ಪುನ್ನಾಗ.—ದಕ್ಷಿಣೇ ಚತುರೋ ಹಸ್ತೋ ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವಾಭಿಗಾಮಿಯುತ್ ||
ಉನ್ನತ್ಯೈವ ಪ್ರಚಲಿತೌ ಪುನ್ನಾಗತರು ರೂಪಣಮ್ ||

ಜಮ್ಬು.—ವಾಮೇ ಅರ್ಧಪತಾಕಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣೇರ್ಧಪತಾಕಿಕಾ ||
ಪ್ರಸಾರಣಮಧೋಭಾಗೇ ಚಲಿತಾ ಜಮ್ಬು ದರ್ಶನೇ ||

ವಟ.—ದ್ವಿಹಸ್ತೆತು ಪತಾಕಶ್ಚ ಅಮ್ಸದೇಶೋರ್ಧ್ವವೇಷ್ಟಿತಃ ||
ಕಿಞ್ಚಿದಗ್ರಶ್ಚಾಲಯಿತ್ವಾ ವಟವೃಕ್ಷ ನಿರೂಪಣಮ್ ||

ಮದ್ದಿವೃಕ್ಷ.—ಉರೋದೇಶೇ ಸಿಹ್ಮಮುಖೋ ಉಭಯೋರ್ಹಸ್ತಯೋಶ್ಚಲಃ ||

ಪಾದರೀ.—ಶುಕತುಣ್ಡಕರಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತಗಃ ||
ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿ ವಿನ್ಯಾಸಾನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದೈಃ ||

ಶ್ಯಾಲ.—ಮಯೂರಹಸ್ತಶ್ಚಲಿತೋ ಕುಕ್ಷಿದೇಶೇ ವಿಸಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ||
ಅಧೋಮುಖೇಚ ವಿನ್ಯಾಸಾತ್ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಶ್ಯಾಲವೃಕ್ಷಕಃ ||

ಹಿನ್ತಾಲ.—ಕರ್ತರೀ ದಕ್ಷಿಣೇಚೋರ್ಧ್ವೇ ವಾಮಹಸ್ತೆ ಮಣಿಸ್ಥಿತೌ ||
ಹಿನ್ತಾಲತರು ವಿಖ್ಯಾತೋ ಭರತಾಗಮ ವೇದಿಭಿಃ ||

ಪನಸ.—ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಕರಶ್ಚೈವ ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತಗಃ ||
ಜಾನುದೇಶಾದಿ ಊರ್ಧ್ವಸ್ತೋ ಕವಿಭಿರ್ಯುಜ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ||

ಶೀಘ್ರು.—ವಾಮೇನ ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಶ್ಚ ದಕ್ಷಭಾಗೇಚ ಊರ್ಧ್ವಗಃ ||
ಶೀಘ್ರುವೃಕ್ಷಸ್ಯ ನಾಮೇದಙ್ಕಿಞ್ಚಿತ್ಕಿಞ್ಚಿತ ಸಾರಣಾತ್ ||

ಔದುಮ್ಬರ.—ಅರಾಳಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇತು ಚಲಿತೋಧೋಮುಖೇ ತಥಾ ||
ಔದುಮ್ಬರತರುಃಖ್ಯಾತೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರತಃ ||

ನಾರಿಕೇಳ.—ವಾಮೇ ಚಿತ್ರಪತಾಕಶ್ಚ ಫಾಲೇಚೋರ್ಧ್ವಂ ವಿಸಾರಿತಃ ||
ಸಮಸ್ಥಾನೇತು ಯುಜ್ಯನ್ತೆ ನಾರಿಕೇಳತರುಸ್ತಥಾ ||

ಪೂಗ.—ಪದ್ಮಕೋಶಾಭಿದೌ ಹಸ್ತೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಕೃತಿ ರೂಪಿಣೌ ||
ಪೂಗವೃಕ್ಷೇ ನಿಯೋಜ್ಯನ್ತೆ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರಿತಃ ||

ಚಮ್ಪ.—ಲಾಙ್ಗೂಲಾಧೋಮುಖಸ್ತಿರ್ಯಙ್ನಸಾಯಕಶ್ಚ ಸವಿಸಾಪತಃ ||
ಚಮ್ಪಕತರು ರೂಪೇಚ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ||

ಚನ್ದ್ರ.—ತಾಮ್ರಚೂಡಕರಸ್ಸೋಯಮಪವೇಷ್ಟಿತಕಂ ಯದಿ ||
ಚನ್ದ್ರಾಖ್ಯ ವಿಟಪೀಪ್ರೋಕ್ತಸ್ಸೂರಿಭಿರ್ಭರತಾಗಮೇ ||

ಕೋಪಳ.—ವಾಮೇ ದಕ್ಷಿಣ ಲಾಙ್ಗೂಲೋ ದಕ್ಷಿಣೇ ಊರ್ಧ್ವದೇಶಗಃ ||
ವಾಮತೋಧೋಮುಖಞ್ಚಕ್ರ್ಯಾತ್ಕೋಪಳಾಖ್ಯ ನಿರೂಪಣೇ ||

ಖರ್ಜೂರ.—ರೇಖಾ ಚನ್ದ್ರಕರಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ವಾಮೇಕರೇ ಅಧೋಮುಖಮ್ ||
ರೇಚಿತಂ ಊರ್ಧ್ವಹಸ್ತೆನ ಖರ್ಜೂರತರು ರುಚ್ಯತೇ ||

ನಿಮ್ಬ.—ಶುಕತುಣ್ಡಕರಸ್ತಿರ್ಯಕ್ ವಾಮೇಚ ಸ್ವಸ್ತಿಕೇ ಭವೇತ್ ||
ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವೇಚ ಗಾಮಿನ್ಯಾನ್ನಿಮ್ಬವೃಕ್ಷಸ್ತು ಕಥ್ಯತೇ ||

ಚೂತ.—ಪದ್ಮಕೋಶಮ್ಮರಾಳಂವಾ ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಪಾರ್ಶ್ವಗಃ ||
ಅಧೋಭಾಗೇಚ ಚಲಿತಶ್ಚೂತವೃಕ್ಷಸ್ತು ಕಥ್ಯತೇ ||

ಕಲ್ಪ.—ಮುಕುಳೌ ಸ್ವಸ್ತಿಕೌ ವಾಮೇ ಮಣಿಬನ್ಧೇಪ್ಯಧೋಮುಖಃ ||
ರೂಪೇಣ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಸ್ಸ್ಯಾದತಿವಾರ್ಯ ಮತಾನ್ತರೇ ||

ಹರಿಚನ್ದನ.—ಮಣಿಬನ್ಧೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಖ್ಯೌ ಹಸ್ತೌ ಗ್ರಾಮಾಭಿಧಾನಕೌ ||
ಲಲಾಟೇ ಸುಮುಖೌ ಕೃತ್ವಾ ಪ್ರಯೋಜ್ಯೋ ಹರಿಚನ್ದನೇ ||

ಸನ್ತಾನ.—ಕರ್ತರೀ ಸ್ವಸ್ತಿಕೌ ಹಸ್ತೌ ಲಲಾಟೇ ದ್ವಾಮುಖೀಕೃತೌ ||
ಸನ್ತಾನವೃಕ್ಷ ರೂಪಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಶ್ಚ ಮತಾನ್ತರೇ ||

ಮನ್ದಾರ.—ಅಲಪದ್ಮ ಸ್ವಸ್ತಿಕೌಚೇನ್ಮಣಿಬನ್ಧೇ ಯಥಾಕೃತೌ ||
ಲಲಾಟದೇಶೇ ಸಮ್ಪ್ರಾಪ್ತೌ ನೇತ್ರೇಚೇಲ್ಲೋಕಿತಾನ್ತರೇ ||
ಮನ್ದಾರಾರ್ಥೇ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯೋ ಪಾಣ್ಡುಸೂನು ಮತಾನ್ತರೇ ||

ಚಿನ್ತಾಮಣಿ.—ಪದ್ಮಕೋಶಾಲಪದ್ಮಶ್ಚೇದಧೋಮುಖತಲಂ ಶ್ರಿತಃ ||
ನಾಮ್ನಾ ಸಙ್ಕೀರ್ಣ ಲಾಙ್ಗೂಲಶ್ಚಿನ್ತಾಮಣಿ ನಿರೂಪಣೇ ||

— ಇತಿ ವೃಕ್ಷಭೇದಃ. —

ಅಥ ಮೃಗಾಭಿನಯಃ.

ಪುರುಷಾಮೃಗ.—ಶಿರಸ್ಯಞ್ಜಲಿಮಾದಾಯ ಪಾರ್ಶ್ವಭಾಗಂ ವಿಲೋಕಯೇತ್ ॥
ತತಃಪತಾಕಕರಸ್ಯೈವಮ್ಸ ಪರ್ಯಾಯತಃಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಪುರೋಭಾಗೇ ಪ್ರಸಾರ್ಯಾಥ ಪಾದಯಾನಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ ॥

ಕಾಮಧೇನು.—ಅಙ್ಗುಷ್ಠಮಧ್ಯಮೌ ಗ್ರಾಹ್ಯೌ ಶ್ಲಿಷ್ಟೌವಾ ತರ್ಜನೀಯುತೇ ॥
ಕುಞ್ಚಿತಾ ನಾಮಿಕಾಚಾಪಿ ಕನಿಷ್ಠಾ ಪ್ರಸೃತಾ ಯದಿ ॥
ಸಙ್ಕೀರ್ಣಪಾಣಿರ್ವಿಖ್ಯಾತಃ ಕಾಮಧೇನೌ ಗುರೋರ್ಮತೇ ॥

ದಿಗ್ಗಜಾ.—ವಾಮಸ್ತ್ವರಾಳ ಕರ್ಣಶ್ಚ ಕರಿಹಸ್ತಸ್ತು ದಕ್ಷಿಣೇ ॥
ಕುಞ್ಚಿತೈಕಪದ್ಯೈ ಸ್ತ್ವಮ್ಯಗ್ದಿಗ್ಗಜ ನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ನೂತನಗಜ.—ಉತ್ಥಾನನಾಲಪದ್ಮಞ್ಚ ಪರಃಕರ್ನಾದಧೋಮುಖಃ ॥
ದಕ್ಷಿಣಸ್ತ್ರಿಪತಾಕಂವಾ ನವಮಾತಙ್ಗ ದರ್ಶನೇ ॥

ಸ್ತ್ರೀಗಜ.—ವಾಮಾಙ್ಕುರಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಕುಞ್ಚಿದೇಕಪದೇ ಸ್ಥಿತೇ ॥
ಕರೇಣುಕಾಭಿನಯನೇ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ಅಶ್ವ.—ಪತಾಕಮೂರ್ಧ್ವಭಾಗೇನ ದ್ವಿಹಸ್ತೌ ಪಾರ್ಶ್ವನೈಶಗಃ ॥
ಪ್ರಸಾರಣಾತ್ಪ್ರಯೋಗೇನ ಅಶ್ವಾನಾಞ್ಚ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥

ವರಾಹ.—ಅನ್ಯದೇಶಾಞ್ಜಲಿಮ್ಬಧ್ವಾ ಕುಞ್ಚಿತಸ್ಥಾನಕಞ್ಚಿತಃ ॥
ವರಾಹನ್ದರ್ಶಯೇತ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರ.—ಲತಾಹಸ್ತಂಪುರತಃ ಕೃತ್ವಾ ಕುಞ್ಚಿತೋಭಯಪಾದಕೌ ॥
ಚಲನೇನ ಮಹಾವ್ಯಾಘ್ರಂ ಸಮ್ಯಗಾದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥

ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಾಘ್ರ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತೇನ ಆಲಪದ್ಮಚಲಸ್ತಥಾ ॥
ತಿಷ್ಯಃಪ್ರಸಾರಣಙ್ಕುರ್ಯಾದಾಲೀಢಸ್ಥಾನಕಂ ಸ್ಥಿತಃ ॥
ಪ್ರತ್ಯಾಲೀಢಮನಶ್ಚೈವ ಕುರ್ಯಾದ್ದ್ಯುತತರಮ್ಬುಧಃ ॥
ಭ್ರುಕುಟೀ ವ್ಯಾಕುಲಃಕ್ರೂರದೃಷ್ಟಿ ವ್ಯಾಘ್ರ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥

ವಾನರ.—ವಾಮೇಚ ದಕ್ಷಿಣೇಚಾಪಿ ಮುಕುಳಂ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಅನ್ಯಜಾನೌ ಸಮಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ಸರ್ವೇಷಾಙ್ಕಪಿದರ್ಶನೇ ॥

ಬಿಡಾಲ.—ವಾಮೇಚ ದಕ್ಷಿಣೇಚಾಪಿ ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರೇಣ ಸಂಯುತಃ ॥
ಮಣಿಬನ್ಧಾಗ್ರ ಸಂಯುಕ್ತೋ ಬಿಡಾಲಸ್ಯ ನಿರೂಪಣಮ್ ॥

ಶರಭಾ.—ದ್ವಿಹಸ್ತಶುಕತುಣ್ಡಸ್ತು ಮಧ್ಯಮಾಙ್ಗುಳಿ ಸಂಯುತಃ ॥
ಶರಭಸ್ಯ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರೇಸು ಪಾರಗೈಃ ॥

ಅಸಿಧೇನು.—ವಾಮೇತು ಶಿರರಙ್ಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇಚಾರ್ಧಚನ್ದ್ರಕೇ ॥
ವಾಮಹಸ್ತೇತು ಅಙ್ಗುಷ್ಠೇ ದಕ್ಷಹಸ್ತೇನ ಸಿಕ್ಷಿಪೇತ್ ॥
ಅಸಿಧೇನುರಿತಿಖ್ಯಾತೋ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಪೂರ್ವಸೂರಿಭಿಃ ॥

ಸರ್ವಮೃಗ.—ಸೂಚೀಹಸ್ತೌ ಶಿರೋದೇಶೇ ತರ್ಜನ್ಯಸ್ತ್ರ್ಯಙ್ಗುಳೀಕೃತಾ ॥
ಪಶ್ವಾದಿ ಮೃಗಭಾವೇಪಿ ಯುಜ್ಯತೇ ಭರತಾದಿಭಿಃ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ —

ಅಥ ವಿಚಿತ್ರಾಭಿನಯ ಲಕ್ಷಣಮ್.

ಯೌವನ.—ಆಲಪದ್ಮೋ ಹಮ್ಸಪಕ್ಷಃ ಯೌವನೇ ಚಲಿತೋ ಯದಿ ॥

ವಿರಹ.—ಸಮ್ಸರ್ಗೇ ವಕ್ರಮಾರ್ಗೇಚ ತ್ರಿಪತಾಕಸ್ತು ತಾದೃಶಃ ॥
ವಿರಹೇ ಮೂರ್ಛನೇ ಸ್ವಪ್ನೇ ಚಿನ್ತಾದೌ ಗಣ್ಡ ಸಂಸ್ಥಿತಃ ॥

ವಿರೋಧ.—ಏತದ್ವಕ್ರಸ್ಯ ಭಾವೇನ ಯುಕ್ತಶ್ಚೇತ್ತು ವಿರೋಧಕೇ ॥

ಭ್ರೂ.—ಅರಾಳೋ ಲತಗಾಮೀಚೇತ್ಪ್ರವಾಳೇಸು ಭ್ರುವೌಮತಾ ॥

ಚುಬುಕಶ್ಮಶ್ರು.—ಮುಷ್ಟಿಶ್ಚ ಚುಬುಕಗಾಮೀಚ ಚುಬುಕೇ ಶ್ಮಶ್ರುಭಾವನೇ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಕವಿಭಿಸ್ಸೋಯಙ್ಕರಕರ್ಮ ವಿಶಾರದೈಃ ॥

ಸೀಮನ್ತ.—ಸರ್ಪಹಸ್ತೌ ಮೂರ್ಧ್ನಿಲೋಲೌ ಸವಿಪಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಕಿರೀಟಾ.—ಊರ್ಧ್ವಭಾಗಾಲಪದ್ಮಾಖ್ಯೋ ಅಧೋಮುಖ ಕಿರೀಟಕೇ ॥

ತಾಟಙ್ಕ.—ತಾಟಙ್ಕಾರ್ಥೇ ಯುಜ್ಯತೇಸೌ ಸೂಚೀಕರ್ಣೇನ ಸಂಭ್ರಮಾತ್ ॥

ಕಬರೀ.—ಆಲಪದ್ಮಶ್ಚ ಕರ್ನಸ್ಥಃ ಕಬರ್ಯರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಪಿಪಾಸಾರವ.—ಸನ್ದಂಶೌ ಸಂಯುತಾಮುಖ್ಯಾ ಹೇಲಾಯಾಞ್ಚ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥

ಸ್ತ್ಯಾನ್ನಾಮ.—ಸ್ವಸ್ತಿಕೌ ಯುಜ್ಯತೇ ತೌಚ ವೇದಮೇವೇತಿ ಭಾಷಣೇ ॥

ಲತಾ.—ಪ್ರದರ್ಶೋ ವಲ್ಲರೀನಾಞ್ಚ ತ್ರಿಪತಾಕೋರ್ಧ್ವ ಕರ್ತರೀ ॥
ಸಮ್ಯತ್ಪ್ರಚಾಲಯೇದ್ವಿದ್ವಾನ್ನಾಟ್ಯಕರ್ಮ ವಿಚಕ್ಷಣಃ ॥

ಶುಭವಾಕ್ಯ.—ಚತುರನ್ದಕ್ಷಿಣಂ ಹಸ್ತಂ ಪುರಸ್ಸಂಯುಜ್ಯ ವೇಶಯೇತ್ ॥
ಸುಮುಖಞ್ಚ ಶುಭನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶುಭವಾಕ್ಯಂ ವಿನಿರ್ದಿಶೇತ್ ॥

ಕಾಪಟ್ಯ.—ಪತಾಕೌ ಪಾಣಿಯುಗಳೇ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೌ ಯದಿ ॥
ಸಮಾಲಿಙ್ಗ್ಯ ತಥಾಖ್ಯಾತ ಕಾಪಟ್ಯಾಭಿನಯೇ ಸ್ಮೃತಃ ॥
ಅಸೂಯಾ.—ಉತ್ಥಾನೌ ಚ ಪತಾಕೌ ಚ ಉರೋಪರಿನಿಯೋಜಿತೌ ॥
ಅಸ್ತು ಇತ್ಯ.—ಸನ್ದಂಶಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಮಾಕೃಷ್ಟಃ ಪ್ರಚಲಾಙ್ಗುಳಿರಾವೃತಃ ॥
ಭವಿಷ್ಯಜ್ಜನನಾರ್ಥೇ ಚ ಪ್ರಾಜ್ಞೈನ್ಯೈವ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕುಣ್ಡಲ.—ಹಸ್ತೌ ಸನ್ದಂಶನಾಮಾನೌ ನಿಕ್ಷಿಪೇಚ್ಚಾಮ್ಸದೇಶಯೋಃ ॥
ಯದಿ ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖಙ್ಕೃತ್ವಾ ಕುಣ್ಡಲಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ತೃಷ್ಣಾ.—ಯದಿ ಸರ್ಪಶಿರೋಹಸ್ತೋ ವದನೇ ತಿರ್ಯಗಾಕೃತಃ ॥
ತೃಷ್ಣಾಭಾವೇತ್ವಯಂ ಹಸ್ತೋ ಯುಜ್ಯತೇ ಕಥಿತೋ ಬುಧೈಃ ॥
ದಧಿಮಥನ.—ಕಟಕಾಮುಖ ನಾಮಾನೌ ಪುರೋಭಾಗೇ ಪ್ರಸಾರಿತೌ ॥
ಸಮೇ ಚ ವಿಷಮೇ ಚಾಪಿ ಮಥನಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ತೂಷ್ಣೀಮ್ಭಾವ.—ಸೂಚೀಹಸ್ತನ್ನಾಸಿಕಾಗ್ರೇ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ತತಃಪರಮ್ ॥
ನಿಮೀಲಿತ ದೃಶೌ ಕೃತ್ವಾ ತೂಷ್ಣೀಮ್ಭಾವನ್ನಿದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನ.—ಅಪಸವ್ಯ ಕರೇಚಸ್ಥೋ ಅಙ್ಗುಳ್ಯಾಕ್ಷಾಳಯೇತ್ತತಃ ॥
ಸವ್ಯ ಮುಷ್ಟಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಊರ್ಧ್ವಭಾಗೇಪ್ಯಧೋಮುಖೇ ॥
ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಳನಾರ್ಥೇ ಚ ಯುಜ್ಯತೇ ಕರಕೋವಿದೈಃ ॥
ಚತುರೋಪಾಯ.—ಮೃಗಶೀರ್ಷಸ್ತಿರ್ಯಗಚ್ಛೇತ್ಸಏವಾಗ್ರೇಪ್ರಚಾಲಿತಃ ॥
ಮುಕುಳಾಧೋಮುಖೀ ಭೂತಃ ಪತಾಕಶ್ಚೇತ್ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಃ ॥
ಕ್ರಮಾಚ್ಚ ಚತುರೋಪಾಯೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಚ ಮನೀಷಿಭಿಃ ॥
ಕರ್ಣದರ್ಶನ.—ಹಸ್ತೌ ಸೂಚೀಕನಾಮಾನೌ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾಂಸದೇಶಯೋಃ ॥
ಯದಿ ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖೇ ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಣಾದೌ ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಚೇಲಾಞ್ಚಲ.—ಪತಾಕಂ ಪೃಷ್ಠತಃಕೃತ್ವಾ ತಲೇನೈವ ಶಿರಸ್ಪೃಶೇತ್ ॥
ಲಲಾಟಸ್ಕನ್ಧಯುಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣಸ್ತನ ಕಣ್ಟಕಾತ್ ॥
ನಾಭಿಹಸ್ತನಿತಮ್ಬಾದಿ ನವಕುಣ್ಠನ ಕರ್ಮಣಿ ॥
ನಾಗವಲ್ಲೀಸುಧಾಲೇಪ.—
ತಿರ್ಯಙ್ಮುಖೇತು ಮುಷ್ಟಿಸ್ಸ್ಯಾದರ್ಧಚನ್ದ್ರಮಧೋಮುಖಮ್ ॥
ಏತೌ ತಾಮ್ಬೂಲಭಾವೇ ಚ ಯುಜ್ಯತೇ ಕಥಿತೋ ಬುಧೈಃ ॥

ತಾಮ್ಬೂಲಚರ್ವಣ.—ಅಪಸವ್ಯಕರೇ ಹಸ್ತೇ ಅಙ್ಗುಳ್ಯಾಕ್ಷಾಳಯೇತ್ತಥಾ ॥
ಸವ್ಯೇ ಮುಷ್ಟಿಕರಙ್ಕೃತ್ವಾ ಊರ್ಧ್ವಭಾಗೇಪ್ಯಧೋಮುಖಮ್ ॥
ಹಂಸಾಸ್ಯನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕೃತ್ವಾ ವದನೇ ಸನ್ನಿಧಾಯ ಚ ॥
ತಾಮ್ಬೂಲದಾನ.—ದಕ್ಷಿಣೇ ಕಟಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರೋಭಾಗೇ ಪ್ರಸಾರಿತಃ ॥
ತಾಮ್ಬೂಲದಾನಭಾವೇ ಚ ಯುಜ್ಯತೇತಿ ಪ್ರಚಕ್ಷಣೇ ॥
ನಿಗಳಬನ್ಧ.—ವೈಶಾಖಸ್ಥಾನಕೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾಪ್ಯರ್ಧಚನ್ದ್ರಕರೌ ಯಥಾ ॥
ಗುಲ್ಫಯೋರುಪರಿನ್ಯಸ್ತೌ ನಿಗಳೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಬುಧೈಃ ॥

ಅಥ ನಾನಾರ್ಥಾಭಿನಯಃ.

ಮೇಘ.—ವಾಮಂ ಪತಾಕಙ್ಕೃತ್ವಾಥ ವಿರಳಾಙ್ಗುಳಿಕನ್ತಥಾ ॥
ಏವಙ್ಕೃತಮ್ಪುನಃಕುರ್ಯಾತ್ಸಮಸ್ಥಾನಮಧೋಮುಖಮ್ ॥
ಅಭಯನ್ದಕ್ಷಿಣಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪರ್ಜನ್ಯನ್ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಪ್ರಚಣ್ಡವಾಯು.—ಏಕಮ್ಪತಾಕಕಙ್ಕೃತ್ವಾ ಪುರತಸ್ಸಮ್ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಊರ್ಧ್ವಮನ್ಯನ್ತಥಾ ಕೃತ್ವಾ ಭ್ರಾಮಯೇದ್ವಾಮದಕ್ಷಿಣೇ ॥
ಯಥಾಸಾವನಸಮ್ಪನ್ನಞ್ಚಣ್ಡವಾಯುನ್ನಿರೂಪಯೇತ್ ॥
ರಥ.—ಪದ್ಮಕೋಶೋರ್ಧ್ವಭಾಗೇ ಚ ಗಾವಿನಾ ಚನ್ದ್ರಪ್ರಭಾವನೇ ॥
ಸಾರಥಿ.—ಕಪಿತ್ಥಂ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ನಾಭಿದೇಶೇ ನಿಧಾಯ ಚ ॥
ಪಶ್ಚಾತ್ತು ಸನ್ಮುಖಙ್ಕೃತ್ವಾ ಸಾರತ್ಯರ್ಥೇ ನಿಯೋಜಯೇತ್ ॥
ಕಟಕಂ ವಾಮತಃಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಸೂಚಿಕಃಕರಃ ॥
ಪತಾಕಾಧೋಮುಖಙ್ಕುರ್ಯಾತ್ಸೂತಭಾವೇ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಅವಕುಣ್ಠತ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತೌತು ಸೂಚೀಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸಂಸ್ಥಿತೌ ॥
ಅವಕುಣ್ಠಾಭಿಧಾನೇ ಚ ಕವಿಭಿರ್ಯುಜ್ಯತೇ ಕ್ರಮಾತ್ ॥
ವಸ್ತ್ರಾಮ್ಬರ.—ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಭಿಮುಖೌ ಕಟ್ಯಾಂ ಪತಾಕಾಭಿದ ಹಸ್ತಕಃ ॥
ಯೋಗಪಟ್ಯಾಂ ವಾಲ್ಕಲಸ್ಯ ಭಾವನಾಯಾನ್ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಕಟಿದೇಶಾದೂರುಯುಗ್ಮಾದಧಸ್ತಾಚ್ಚೈತ್ಪತಾತಿಕಾ ॥
ಪರ್ಣಾಮ್ಬರೇ ಪಿಞ್ಛರೂಪ ವಸನೇಪಿ ಚ ಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಬಾಷ್ಪಾದ್ರ್ರವಸ್ತ್ರ.—ಕಟಿಸ್ಥಾನೇ ಹಂಸಪಕ್ಷ ಅಮ್ಬರಾರ್ಥೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಅಲಕ.—ಹಂಸಾಸ್ಯೋ ವಾಮಕರ್ಣಾಚ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾವಧ್ಯರಾಳಕೇ ॥
ಸನ್ಧಿ.—ಏತೌಮೂಲ ಸಮಂ ಶ್ಲಿಷ್ಟೌ ಯುಜ್ಯತೇ ಸನ್ಧಿಭಾವನೇ ॥
ಪುಷ್ಪಬಾಣ.—ಸನ್ದಂಶೋ ಯದಿ ಕೇಶಸ್ಥೋ ಹಂಸಾಸ್ಯೋ ಪುಷ್ಪಬಾಣಕೇ ॥
ಉಭಯೋಸ್ಸಮ್ಮುಖಞ್ಚಕೃತ್ವಾ ಭ್ರಾಮಯಂಶ್ಚ ಸಮೇತ್ಯಚ ॥
ನಾಭೇರಧಸ್ತಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಕಣ್ಠಪರ್ಯನ್ತಮೇವಚ ॥
ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ತತ್ವಜ್ಞೋ ಸ್ವರ್ಣಚ್ಛಾಯಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಅರ್ಥಪ್ರಾಪ್ತಿ.—ಅಧೋಮುಖಃಪತಾಕಾಸ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯರ್ಥೇ ದರ್ಶಯೇದ್ಬುಧಃ ॥
ಭಿನ್ನಾರ್ಥ ವಿಭಾಗಾರ್ಥ.—ಸೂಚೀಕರೌ ಯುತಾ ಸಮ್ಯಕ್ಕಾರಯೇತ್ಪೃಥಕ್
ಶಿಲಾರ್ಥೇಪಿ ವಿಭಾಗೇಚ ಯುಜ್ಯತೇ ಕವಿಭಿಃಪರಮ್ ॥ [ಭಾಗಯೋಃ॥
ಮುಹೂರ್ತ ಪಕ್ಷಘಟಿಕಾದಿ.—ನಿಮಿಷಾರ್ಥೇ ಯುಜ್ಯತೇ ಸೌ ಹಂಸಾಸ್ಯೋವಿಕ
ಜ್ಞೋಯಸ್ಸೂಚೀಂಪ್ರಕ್ಷಿಪತಿ ಪಕ್ಷಾರ್ಥೇ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥ [ಚಾನನಃ॥
ಸನ್ದೇಶಸ್ಯಾತ್ಕಳಾರ್ಥೇಪಿ ನಖಹಂಸ ಕ್ಷಣೋ ಭವೇತ್ ॥
ಮುಹುರ್ತೇ ಮುಕುಳೋಜ್ಞೋಯಸ್ಸಹಸ್ತಕ್ರಮ ವೇದಿಭಿಃ ॥
ಘಟಿಕಾರ್ಥೇರ್ಧಮುಕುಳಸ್ತ್ರಿಗ್ರಾಪೋ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ತತಸ್ಸಷ್ಟ್ಯಭಿಯೋಗೇನ ಯುಜ್ಯತೇ ಘಟಿಕಾಕ್ರಮಃ ॥
ಪಕ್ಷಾರ್ಥೇ ಸರ್ಪಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಯುಜ್ಯತೇ ತಿರ್ಯಗಾಕೃತಃ ॥
ಮಾಸಾರ್ಥೇ ನಿಶ್ಚಲಂಸೂಚೀ ಚಲಿತಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಗೋ ಭವೇತ್ ॥
ಶುಕತುಣ್ಡೋ ನಿಶ್ಚಲಶ್ಚೇದೂರ್ಧ್ವಂ ವರ್ಷೇ ನಿಯುಜ್ಯತೇ ॥
ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ.—ವಕ್ರಾನ್ತಿಕಾಲಪದ್ಮೋಯಂ ಸ ಏವೋರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಚಾಲಿತಃ ॥
ಉತ್ಸಾಹೇ ಪ್ರಭುಶಕ್ತ್ಯರ್ಥೇ ಯುಜ್ಯತೇ ನಾಟ್ಯಮರ್ಮಗೈಃ ॥
ಮನ್ತ್ರಶಕ್ತಿ.—ಮುಕುಳೋ ವಿರಳೋ ಭೂಯೋಪ್ಯಾಲಪದ್ಮಾಕೃತಿಶ್ಚಲಃ ॥
ಯುಜ್ಯತೇ ಮನ್ತ್ರಶಕ್ತ್ಯರ್ಥೇ ಭಾಗಧೇಯ ವಿವೇಚನೇ ॥
ಷಡ್ಗುಣ.—ತ್ರಿಪತಾಕ ಉರೋಭಾಗೇ ಚಾಲಿತೋ ವಿಗ್ರಹೋ ಭವೇತ್ ॥
ಯಾನಾರ್ಥೇ ವರ್ಗಭಾವೇಚ ಪತಾಕಶ್ಚ ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಃ ॥
ಆಸನಾರ್ಥೇಚ ಶಿಖರಃ ಪುರೋಭಾಗೇ ಸ್ಥಿತೋ ಯದಿ ॥
ದ್ವೈದೀಭಾವೇ ಕರ್ತರೀಸ್ಯಾ ಮಧ್ಯಭಾಗೇ ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಃ ॥
ಅಞ್ಜಲಿಂ ವರ್ತತಿಸ್ಥಾಯಿ ಯುಜ್ಯತೇ ಸಹಸಾಶ್ರಯಾತ್ ॥
ಸಮ್ಯೋಗಿ ಸೂಚಿಹಸ್ತಶ್ಚ ಸನ್ಧಿಸ್ಯಾತ್ಸಮತಸ್ಸ್ಥಿತಃ ॥

ಕಹಳಕರಣಾವಾದ್ಯ-ವಾದನಞ್ಚಕಹಳೀಮುಖ್ಯಂ ವಾದ್ಯಾನಾನ್ನಾಟ್ಯಕೋವಿದಃ॥
ಆನನೇ ಶಿಖರಞ್ಚಕೃತ್ವಾ ವಿದ್ವಾನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಸ್ಥೂಲ.—ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಞ್ಚಕೃತ್ವಾ ಮುಷ್ಟಿಕರಸ್ತಥಾ ॥
ಸುವರ್ಣಛಾಯಾ.—ವಾಮಹಸ್ತೇಚ ಚತುರಂ ಪತಾಕನ್ದಕ್ಷಿಣೇ ಕರೇ ॥
ಉಭಯಂ ಸಮ್ಮುಖಞ್ಚಕೃತ್ವಾ ಭ್ರಾಮಯೇನ್ನಾನಮೇವಚ ॥
ನಾಭೇರಧಸ್ತಾತ್ಪ್ರಭೃತಿಃಕಣ್ಠಪರ್ಯನ್ತಮೇವಚ ॥
ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ತತ್ವಜ್ಞೋ ಸ್ವರ್ಣಛಾಯಾಂ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಚಿತ್ರರೂಪ.—ಅರಾಳಂ ಸೂಚಿತಞ್ಚಕೃತ್ವಾ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಯೋಸ್ಸಮಮ್ ॥
ಪತಾಕಞ್ಚ ತುರಞ್ಚೈವ ಪ್ರಾಕ್ಪಶ್ಚಿಮ ಸಮನ್ತಥಾ ॥
ನಾಭೇರುಪರಿವಿನ್ಯಸ್ಯ ಭ್ರಾಮಯೇನ್ನಾವಲೋಕ್ಯಚ ॥ಸಂಶಯಾತ್॥
ಸನ್ದರ್ಶಯೇಚ್ಚಿತ್ರರೂಪಾನ್ನಾಟ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ ॥
ವಚೋಭಾವಾ.—ಪತಾಕಾಧೋಮುಖಞ್ಚಕೃತ್ವಾ ಅಧೋದೃಷ್ಟಿಂ ಸಮಾಚರೇತ್॥
ತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಯುಜ್ಯತೇವೃಚ್ಚ ವಚೋಭಾವ ಮುದೀರಿತಮ್ ॥
ಭೂತಳೇನರಕೇ ಪಾದೇ ಅತ್ರ ಅದ್ಯಾಪಿ ವಾಚ್ಯಯೋಃ ॥
ಹ್ರದಾರ್ಥೇಚಾಪಿ ಪಾತಾಳೇ ಅನ್ಧನ್ತಮಃ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಪತಾಕಮೂರ್ಧ್ವಗಾಮೀಚ ಊರ್ಧ್ವದೃಷ್ಟಿಞ್ಚ ಕಾರಯೇತ್ ॥
ತಸ್ಯಾರ್ಥೇ ವರ್ತತೇ ವೃಚ್ಛ ತಯೋರ್ಭಾವೇನ ಉಚ್ಯತೇ ॥
ಆಕಾಶೇ ಸಮಯೇ ಮೋಕ್ಷೇ ಸ್ವರ್ಲೋಕಾದಿ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥
ಉಗ್ರಭಾವ.—ಅರ್ಧಚನ್ದ್ರಕರಸ್ಸೋಯನ್ದ್ವಿಪಾರ್ಶ್ವೇ ಸಮತಶ್ಚಲಃ ॥
ಭೋಕ್ಷ್ಯೇಕ್ಷಿಪ್ರತ್ವಮರ್ಥೇಚ ಆಶ್ಚರ್ಯೇ ಉಷ್ಣಶೀತಯೋಃ ॥
ದಯಾಯಾಂ ವಿಕ್ರಮೇದ್ವೇಷೇ ಉಗ್ರಭಾವೇ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ದೈನ್ಯ.—ದೈನ್ಯಾಙ್ಗ್ಯಾಙ್ಗಭಾವೇಪಿ ಸಾಧಾರಣ ಇತಿ ತ್ರಯಃ ॥
ಅಙ್ಗಭಾವಾನ್ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಉಚಿತಾರ್ಥಾನುಸಾರತಃ ॥
ಅಹಮರ್ಥೇಚ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥೇ ದಯಾರ್ಥೇ ಮನ್ದವಾಚಕೇ ॥
ವನ್ದನೇ ವಞ್ಚನಾರ್ಥೇಚ ಅತ್ರಗಚ್ಛೇತಿ ವಾಚಕೇ ॥
ಲಜ್ಜಾಯಾಂ ವಿರಹೇ ಜೀವೇ ದೈನ್ಯಭಾವ ಮುದೀರಿತಮ್ ॥

ದೇವಪೂಜಾ.—ಅಧೋಮುಖೌತು ಸಂಯುಕ್ತೌ ಮುಕುಳೌ ವಿಸ್ತೃತಾಙ್ಗುಳಿಃ ॥
ಹವಿರ್ಭಾಗೇ ದೇವತಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಪೂಜಾದಿಷು ಸ್ಮೃತಃ ॥

ಧರ್ಮ.—ದಕ್ಷಿಣೇ ಚತುರಂ ಹಸ್ತಂ ಪುರಸ್ತಿರ್ಯಕ್ಪ್ರಸಾರಿತಮ್ ॥
ವಾಮಮ್ಮೃಗಶಿರಃಕುರ್ಯಾದ್ಧರ್ಮಸ್ಯಾಭಿನಯೇ ಸ್ಮೃತಃ ॥

ಕನ್ಯಾದಾನ.—ದಕ್ಷಂ ಸರ್ಪಶಿರಃಕೃತ್ವಾ ವಾಮಹಸ್ತನ್ತು ಮುಷ್ಟಿಕಮ್ ॥
ದಕ್ಷೇಣ ವಾಮ.ಙ್ಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಕರ್ಮಣಿ ॥

ದಶಸಙ್ಖ್ಯೆ.—ಏಕಸಙ್ಖ್ಯೆ ಭವೇತ್ಸೂಚೀ ದ್ವಿಸಙ್ಖ್ಯಯಾನ್ತು ಕರ್ತರೀ ॥
ತ್ರಿಪತಾಕಸ್ತ್ರಿಸಙ್ಖ್ಯಾನಾಂ ಲಾಙ್ಗೂಲಞ್ಚ ಚತುಷ್ಟಯೇ ॥
ಚತುರಂ ಪಞ್ಚಕೇ ಕುರ್ಯಾನ್ಮುಕುಳಂವಾ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್ ॥
ಷಷ್ಠೇ ಕನಿಷ್ಠಕಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಸಪ್ತಮಾ ನಾಮಿಕಾ ತಥಾ ॥
ಅಷ್ಟಮೇ ಮಧ್ಯಮಾಪ್ರೋಕ್ತಾ ನವಮೇ ತರ್ಜನೀ ತಥಾ ॥
ಅಙ್ಗುಷ್ಠೋ ದಶಮೇ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಏವಂ ಸಙ್ಖ್ಯಾದಿಷು ಕ್ರಮಾತ್ ॥

ಗುರು.—ಶಿಖರಾಭ್ಯಾಮಧೋ ಭೂಭ್ಯಾಂ ಶಿಖರಾಖ್ಯಾ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ॥
ಗುರೂಣಾಮ್ಮಹತಾಞ್ಚೈವ ರಾಜ್ಞಾಮಾಜ್ಞಾ ಪ್ರದರ್ಶನೇ ॥

ನಾನಾರ್ಥ.—ಅಙ್ಗಹಾರ ಕ್ರಮಶ್ಚಾಥ ನಾನಾರ್ಥಕರ ನಿರ್ಣಯಃ ॥
ತದ್ದ್ವಯಂ ಸುಮತೇಃಪೂರ್ವಂ ಪಾರ್ವತ್ಯಾ ಬೋಧಿತಮ್ಮಮ ॥
ಉಕ್ತಸ್ತ್ವಙ್ಗಹಾರಾಣಾಂ ಲಕ್ಷಣನ್ನನ್ದಿಕೇಶ್ವರಃ ॥
ಅರ್ಥಾನ್ನಾನಾರ್ಥ ಹಸ್ತಾನಾನ್ನಿರ್ಣಯಞ್ಚ್ರಮ ಚಾತುರೀ ॥
ತತ್ರಾಪಿ ಯದಿದಞ್ಚಾನ್ತೇ ಶ್ರೋತುಞ್ಚ ಸುಮತೇ ಶೃಣು ॥
ವಕ್ಷ್ಯೆ ನಾನಾರ್ಥ ಹಸ್ತಾನಿ ನಿರ್ಣಯಞ್ಚ್ರಮ ಭಾವನಮ್ ॥

ಸರ್ವವಸ್ತು.—ಆಸನಾರ್ಥೇತು ಶಿಖರಃ ಪುರೋಭಾಗೇ ಸ್ಥಿತೋ ಯದಿ ॥
ದ್ವೈಧೀಭಾವೇ ಕರ್ತರೀಸ್ಯಾದಗ್ರಭಾವೇ ಪ್ರಕಮ್ಪಿತಾ ॥
ಅಞ್ಜಲಿರ್ವಕ್ಷ ಸಂಸ್ಥಾಯಿ ಯುಜ್ಯತೇ ಸಹಸಾಶ್ರಯಾತ್ ॥
ಅಧೋಭಾಗೇ ಪೃಷ್ಠಭಾಗೇ ದೃಶ್ಯತೇಚಾಗ್ರ ಭಾಗಕೇ ॥
ಡೋಲಾಮಚಞ್ಚಲಿತಾ ಯತ್ರ ಪತಾಕೋಪಿ ಮನೀಷಿಭಿಃ ॥
ವರ್ತಮಾನೇತು ಭೂತಾರ್ಥೇ ಭಾವೇತು ಪರಿಯುಜ್ಯತೇ ॥

ಕರ್ಮಣಿಪ್ರಯೋಗ.—ಪ್ರಯೋಗೇ ಕರ್ಮಣಿಶ್ಚಾಥ ಸನ್ದಂಶಾದಧೋಮುಖಃ ॥
ಪ್ರಯೋಗೇ ಕರ್ತರಿಶ್ಚಾಥಕರೋ ಹಮ್ಸಾಸ್ಯಧೋಮುಖಃ ॥

ಪ್ರಯೋಗೇಽಪಿ ವಿಖ್ಯಾತಸ್ಸರ್ಪಶೀರ್ಷೋಽಧೋಮುಖಃ ॥
ಏವಞ್ಕರ್ಮಪ್ರಯೋಗೇಷು ಪ್ರೋಕ್ತನ್ನೃತ್ತ ವಿದ್ಯೈಃಕ್ರಮಾತ್ ॥

— ಇತಿ ಪೂರ್ತಿಃ. —

(❊)

ಅಥ ವರ್ತನ ಹಸ್ತಾಃ.

ಪತಾಕಾರಾಳಯೋಃಪೂರ್ವಂ ಶುಕತುಣ್ಡಾಲಪದ್ಮಯೋಃ ॥
ವರ್ತನಾ ಕಟಕಸ್ಯಾಪಿ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಮಕರ ವರ್ತನಾ ॥
ಊರ್ಧ್ವವರ್ತನಿಕಾವಿದ್ಧವರ್ತನಾ ರೇಚಿತಾಹ್ವಯಾ ॥
ನಿತಮ್ಬ ಕೇಶಬನ್ಧಾಖ್ಯೋ ಘಾಲವರ್ತನತಾ ತಥಾ ॥
ಪಕ್ಷ ವರ್ತನಿಕಾಸ್ತಸ್ಥಾ ವರ್ತನಾ ಖಡ್ಗ ವರ್ತನಾ ॥
ಪದ್ಮವರ್ತನಿಕಾ ದಣ್ಡ ವರ್ತನಾಪಲ್ಲವಾಭಿದಾ ॥
ಅರ್ಧಮಣ್ಡಲಿಕಾಪೂತಾವರ್ತನಾ ಲಲಿತಾಭಿದಾ ॥
ವಲಿತಾಗಾತ್ರ ಪೂರ್ವಾಚ ವರ್ತನೀ ಪ್ರತಿವರ್ತನಾ ॥
ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ರಿತ್ಯುಕ್ತಾ ವರ್ತನಾಭಟ್ಟತಣ್ಡುನಾ ॥

ಪತಾಕವರ್ತನ.—ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯ ವ್ಯತ್ಯಾಸಾದ್ಭ್ರಾನ್ತಿತಾ ಮಣಿಬನ್ಧತಃ ॥
ಕ್ರಿಯತೇಚೇತ್ಪತಾಕಸ್ಯ ಸಾ ಪತಾಕಾಖ್ಯವರ್ತನಾ ॥

ಅರಾಳ.—ತರ್ಜನ್ಯಙ್ಗುಳಿನಾಯುತ್ತದಸ್ತ್ರಾವೇಷ್ಟನಕ್ರಮಾತ್ ॥
ಆವೇಷ್ಟನ ಕ್ರಿಯಾಪೂರ್ವಂ ಸ ಪ್ರೋಕ್ತಾರಾಳವರ್ತನಾ ॥

ಶುಕತುಣ್ಡ.—ಶುಕತುಣ್ಡಕರೋ ವಕ್ಷಸ್ಯಾವಿದ್ಧಾಧೋಮುಖೀ ಕೃತಃ ॥
ಊರುಪೃಷ್ಠೇ ನಿವರ್ತಶ್ಚೇಚ್ಛುಕತುಣ್ಡಾಖ್ಯವರ್ತನಾ ॥

ಆಲಪಲ್ಲವ.—ಅಭ್ಯನ್ತರೇ ಕನಿಷ್ಠಾದ್ಯಾವರ್ತನ್ತೇಙ್ಗುಳಯಃಕ್ರಮಾತ್ ॥
ವ್ಯಾವೃತ್ತ ಕ್ರಿಯಯಾ ವಕ್ರಾಚಾಲಪಲ್ಲವ ವರ್ತನಾ ॥

ಕಟಕಾಮುಖ.—ಕಟಕಾಮುಖಯೋರ್ನಾಭಿಕ್ಷೇತ್ರೇ ಸವ್ಯಾಪಸವ್ಯತಃ ॥
ಮಣಿಬನ್ಧಾವಧಿಭ್ರಾನ್ತೇ ಕಟಕಾಮುಖ ವರ್ತನಾ ॥

ಪಾರ್ಶ್ವಕ.—ಪಾರ್ಶ್ವಮಣ್ಡಲಯೋಃಪಾಣ್ಯೋರ್ಭ್ರಮಣಂ ಸ್ವಸ್ವಪಾರ್ಶ್ವಯೋಃ
ಕ್ರಮಾದೇಕೈಕಪಾರ್ಶ್ವೇವಾ ಕಕ್ಷವರ್ತನಿಕಾ ಮತಾ ॥

ಮಕರ.—ಯಥಾತು ಮಕರೋ ಹಸ್ತ ಉರಸ್ಥಾತ್ಪಾರ್ಶ್ವಯೋರಪಿ ॥
ವ್ಯಾವರ್ತತೇ ಬಹಿಶ್ಚಾನ್ತಸ್ತಥಾ ಮಕರವರ್ತನಾ ॥